

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ**

**ЗБІРНИК
РЕФЕРАТИВ ДИСЕРТАЦІЙ,
НДР ТА ДКР**

№ 03'2019

Київ - 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ
(УКРІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР

№ 01'2019

Видається з квітня 2003 року

Виходить 12 разів на рік

Київ - 2019

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР, від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

Періодичні видання УкрІНТЕІ:

Бюлетень реєстрації НДР та ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці. Номер у Каталогі Укрпошти – **23554**

Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР – періодичне видання, в якому подано інформацію щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник рефератів призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, вищих учбових закладів. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується в авторській редакції. В кінці реферату вказано умови розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа, для одержання якого необхідно надіслати лист-замовлення, наведений в кінці збірника та перерахувати відповідну суму на наш розрахунковий рахунок.

Номер у Каталогі Укрпошти – **23683**

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ або Укрпошту.

Розрахунковий рахунок УкрІНТЕІ: р/р **312 572 741 97044** в ДКСУ код ЄДРПОУ 40814998, МФО 820172, ІПН 408149926502

Тел./факс: (044) 521-00-39; (044) 521-09-48

E-mail: sale@uintei.kiev.ua

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, 03150. Відділ створення електронних інформаційних ресурсів; відділ створення та реалізації інформаційної продукції.

Тел./факс: (044) 521-00-68, тел. (044) 521-00-39.

E-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 30.01.2019 р. Формат 60x84 1/8.

Ум.- друк. арк. 23,25

Обл.- вид. арк. 21.32. Тир. 40 прим.

Ціна договірна. Зам. 0101

Видавництво УкрІНТЕІ. 03150, Київ, вул. Антоновича, 180

©УкрІНТЕІ, 2018

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

02 ФІЛОСОФІЯ

02.11 Загальні проблеми сучасної філософії

02.01.19.0001/0218U002245

Удосконалення механізмів розвитку інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми розвитку сучасної України в умовах глобалізації: Заключний звіт /Запорізька державна інженерна академія; Керівник Воронкова Валентина Григорівна. – ДР 0115U002343. УДК 316.324.8:140.8. 260 с.

Досліджено концепцію удосконалення механізмів розвитку інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми розвитку сучасної України в умовах глобалізації, в контексті якої розроблено концепцію розвитку інформаційно-комунікативного суспільства в Україні; концепцію впливу інформаційно-комунікативного процесу на діяльність організації в умовах нестабільності; розроблені постнекласичні політико-ідеологічні течії і їх роль в умовах соціальних змін кінця ХХ-початку ХХІ століття.

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.01.19.0002/0418U000631

Долгочуб Альона Юріївна. Наративи секуляризації в концепції Ч.Тейлора: Дис... к.філос.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 01.03.2018.

УДК 141:299.5:167/168:81'42(043.3). 226 с. – Бібліогр.: 216 назв.

Метою дисертації було концептуалізувати наративну складову методології Ч.Тейлора в контексті його роботи "Секулярна доба" та показати евристичну цінність концепту "наративи секуляризації". В дисертації методологію Ч.Тейлора представлено цілісно, у взаємозв'язку її елементів, таких, як феноменологія, герменевтика, наративний підхід, що доповнюють один одного. Виявлено центральне тематичне ядро, навколо якого об'єднані методологічні традиції - це проблема досвіду, його дослідження та інтерпретації. Ч.Тейлор пропонує специфічний феноменолого-герменевтичний синтез, що разом з наративом покликаний досліджувати досвід, зокрема релігійний. Акцентовано увагу на наративному підході у методології Ч.Тейлора. Цей підхід дозволяє використовувати концепт наративів для виявлення, пояснення та демонстрації досліджуваних феноменів та процесу секуляризації. В роботі проаналізовано всі рівні концептуалізації наративу (а саме мікро-, мастер-, гранд- та метанаративу), представлені в роботі "Секулярна доба", які в своїй ієрархії і взаємозв'язку об'єднані автором у концепті "наративи секуляризації", який став ключовим для дисертації. Зазначено, що Ч.Тейлор для аналізу процесу секуляризації частіше за все залуцає мікронаративи як фрагменти досвіду, зафіксовані в текстах, а також метанаративи як масштабні теоретичні побудови, що існують у вигляді універсальних пояснювальних схем. Доведено евристичну цінність методології Ч.Тейлора загалом і концепту "наративи секуляризації" зокрема

02.01.19.0003/0418U000689

Ведмедєв Володимир Михайлович. Рецепція абсурдного у філософсько-антропологічному дискурсі: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 06.03.2018.

УДК 141.132+13. 195 с. – Бібліогр.: 203 назви.

Дослідження присвячено рецепції абсурдного як екзистенціально-антропологічного феномену. Використовуються філософсько-антропологічний та аксіологічний підходи, прийоми компаративістики. Аналізується проблема ідентифікації абсурдного в його екзистенціально-антропологічному вимірі – визначаються прийоми ідентифікації, опрацьовується потрібний концептуально-термінологічний інструментарій. Описується тенденція соціально-культурної легітимації абсурду й абсурдизму як у реальному, так і у віртуальному просторі. Зокрема, розглядаються явище флешмобу й субкультура фриків. Аналізуються аргументи прихильників і критиків абсурдизму, який останні кваліфікують як своєрідне соціальне захворювання. З використанням розроблених автором засобів ідентифікації й оцінки абсурдного характеризується низка новітніх трендів сучасності – трансгуманізм, ювенальна юстиція, мультикультуралізм, маніпулятивні технології. Робиться висновок, що в умовах сучасного суспільства абсурдизм у певних своїх проявах становить серйозну загрозу як для існування й нормального функціонування окремих його базових інститутів, так і для життєдіяльності особистості. Розглядаються різноманітні запропоновані фахівцями засоби протидії абсурдизму.

02.01.19.0004/0418U000841

Чжан Сін. Репрезентація національної ідентичності у просторі сучасної освіти: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2018.

УДК 130.2:37.01 (477). 190 с. – Бібліогр.: 238 назв.

Дисертація присвячена визначенню особливостей та основних тенденцій самоствердження національної ідентичності у наднаціональних освітніх просторах. У роботі концептуалізовано трансверсальні мовні репрезентації національної ідентичності у глобальному і локальних просторах сучасної освіти. Проаналізовано освітню модель, орієнтовану на формування ідентичності особистості на засадах оптимізації її споживчих потреб (на прикладі суспільств буддистської економіки), на противагу освітньої моделі, орієнтованої на штучну максимізацію споживчих потреб особистості (характерну для західних суспільств). Визначено, що збереження і ствердження національної ідентичності у глобальному освітньому просторі через її мовні репрезентації може здійснюватись як за моделлю мовної закритості (капсулізації), так і через трансверсальні комунікативні переходи у глокалізованих освітніх просторах з розширеною мережею інтеркультурних освітніх комунікацій. Концептуалізовано суспільну доцільність пріоритетності утвердження гуманістичних, а не матеріальних цінностей в освіті та вихованні на прикладі обумовленості східної суспільно-економічної моделі східною освітньою моделлю. Українська мова постає як мезочинник суспільних інтеграцій, який забезпечує узгодженість інформаційних, аксіологічних та комунікативних завдань мови при наданні освіти.

02.01.19.0005/0218U002272

Логіка мислення і логіка дії: Заключний звіт /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України; Керівник Попович Мирослав Володимирович. – ДР 0115U000272. УДК 130.2.

126 с.

Логіка мислення і логіка дії У цій розвідці розглянуто логіко-філософська проблематика людського мислення та людської дії. У центрі уваги дослідження перебуває людина як суб'єкт мислення та дії, а також культура як інтерсуб'єктивний світ людини з його розмаїттям соціальних стосунків та структур. З погляду логіки та філософії нау-

ки проаналізовані основні типи когнітивних та практичних дій індивідів. Особливості людського мислення та людської дії розкриваються через категорії свободи, вибору, істини, відповідальності, гідності, що дає змогу виявити фундаментальні чинники, що впливають на хід мисленнєвих і матеріальних практик і на формування соціальних стосунків. Результати даного дослідження можуть бути використані для поглиблення розуміння соціальних процесів, що відбуваються в нашій країні.

02.41 Соціальна філософія

02.01.19.0006/0518U000282

Левкулич Василь Васильович. Справедливість як імператив соціокультурної дійсності: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 16.11.2018.

УДК 130.2:177.9:316.61 (043.3).

456 с. – Бібліогр.: 428 назв.

У дисертації здійснено соціально-філософську концептуалізацію справедливості як імператива соціокультурної дійсності, яка віддзеркалює систему детермінованість уявлень про справедливість визначальними світоглядними і онтологічними пріоритетами соціокультурної дійсності конкретно-історичного формату. Кожній оригінальній соціокультурній дійсності за принципом симетрії відповідає оригінальний смисловий вердикт щодо справедливості. Соціокультурна специфіка надає змістової і ментальної своєрідності уявленням про справедливість, задає й детермінує таку своєрідність у конкретних деталях і особливостях.

02.01.19.0007/0418U000630

Полякова Вікторія Олегівна. Простір пам'яті у віртуальній реальності (соціально-філософський аналіз): Дис... к.філос.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 01.03.2018.

УДК 1:[004.946+159.953+316.77](043.3).

210 с. – Бібліогр.: 335 назв.

У дисертації розкрито соціально-філософський зміст поняття "простір пам'яті" та виявлені сутність і специфіка соціально-просторових практик пам'яті у віртуальній реальності, які розглянуті в контексті концепції медіа-революції. Дослідження ґрунтується на розумінні віртуальної реальності не лише як технологічного простору, але й як нового типу соціальності, що дозволяє розкрити специфіку пам'ятєвих просторових смислів, відображених у віртуальній реальності. У дисертації виокремлено із історико-філософської традиції дослідження пам'яті той її сегмент, в якому імпліцитно, в якості метафор присутні просторові сенси пам'яті. Виявлено, що найбільш ґрунтовно такі сенси розроблені в філософському спадку Арістотеля, Августина, Ляйбніца. Підкреслюється, що вищевказані просторові виміри пам'яті використовуються в рамках сучасних меморіальних студій, набуваючи термінологічної оперативності в концептах "простір пам'яті", "культурна" та "функціональна" пам'ять тощо. В дисертації здійснено соціально-філософський аналіз використання окремою особою і соціальною групою віртуальної реальності в якості автономної пам'яті. Розглянуто віртуальні спільноти як "спільноти пам'яті" та показано значення для індивідуальної пам'яті соціально вироблених орієнтирів і "рамок", що містяться у віртуальному просторі. В дисертації продемонстровано евристичний потенціал використання філософії архіву, як методологічної бази дослідження. Показано, що діджиталізація запобігає привласненню окремими соціальними групами інформації про минуле. В дослідженні підкреслюється, що діджиталізація також залучає до соціокультурного процесу формування "канону

державної пам'яті" на рівних правах із владними структурами і громадянське суспільство

02.01.19.0008/0418U000642

Білецька Альона Володимирівна. Інтеграція та децентралізація: європейський досвід в контексті державної стратегії розвитку України: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.02.2018.

УДК 342.1: 327.39:159.923.35:172.15.

178 с. – Бібліогр.: 165 назв.

У дисертації досліджується особливість та суперечливість соціально-політичної трансформації суспільства, історичні, політичні, етнічні та культурні тенденції розвитку націотворення і державності. Суспільно-державні, адміністративні, етнічні, національні та регіонально-територіальні процеси в Україні потребують значного теоретико-прикладного опрацювання і застосування європейських концепцій інтеграції, децентралізації, регіоналізму, субсидіарності тощо як засобів підвищення ефективності державного управління. Європейські теорії та моделі інтеграції і децентралізації конкурують між собою, проте при комплексному розгляді вони дозволяють по-новому поглянути на процеси і рамки інтеграції України в європейські структури, особливо в Європейському Союзі (ЄС). Визначено, що регіональна інтеграція - це особлива форма інтеграції, обмежена територіальними або геополітичними рамками. Згідно загальної думки провідних фахівців у цій галузі, найуспішніше і динамічно регіональна інтеграція здійснюється завдяки зусиллям ЄС. Ідеї, форми та тенденції інтеграційності і децентралізації завжди був частиною європейської конструкції. У той же час ЄС, безумовно, не є класичною федерацією чи конфедерацією. Нові європейські договори ознаменували явне зрушення від економічної конфедерації до повнішого багатфункціонального інтегративного союзу. Це ще тим більше вірно для ЄС, стратегія розвитку якого не є статичною, абсолютною, але постійно еволюціонує і перебуває у стані динамічної рівноваги. Таким чином, ЄС можна назвати інтегративним об'єднанням нового типу. У зв'язку з цим можна вже отримати деякі уроки з перших паростків інтеграції ЄС-Україна, аналізуючи нормативно-пояснювальну модель цього процесу.

02.01.19.0009/0418U000643

Дергачов Євген Вікторович. Трансформація правової свідомості суспільства в контексті забезпечення сталого розвитку: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.02.2018.

УДК 14+[316.6:321.01](045)(043.3).

207 с. – Бібліогр.: 332 назв.

Здійснено соціально-філософське дослідження феномену правової свідомості. Доведено, що правова свідомість є складним, багатограним та внутрішньо суперечливим явищем, постійно пов'язана з категоріями права, моралі, моральності та справедливості. Підсумовано, що правова свідомість, яка ґрунтується на повазі до права і до його гуманістичних орієнтирів та принципів, сприяє можливості забезпечення сталого розвитку. Визначено два модуси (рівні) правової свідомості - праворозсудковості та праворозумності. Методичною основою дослідження стало кантівське тлумачення категорій "розсудок" та "розум". Праворозсудковості властиве шаблонне понятійне мислення, а праворозумний модус характеризується мисленням на рівні ідей і принципів та всебічним і об'єктивним дослідженням кожної одиничної ситуації правового буття з позицій загального. На основі досягнення праворозумного модусу правової свідомості стає

можливим забезпечення сталого розвитку. Основним вектором трансформації правової свідомості суспільства від

праворозсудковості в праворозумність є гуманізація суспільних відносин. Досліджуючи трансформацію правової свідомості від праворозсудковості до праворозумності через діалектику "реальності" та "дійсності", варто говорити також про рух від правової реальності до правової дійсності завдяки домінуванню у суспільстві праводійснення над правореалізацією. Проведене в роботі емпіричне дослідження дозволило зробити висновки про наявність в перетворених форм правової свідомості українського суспільства та необхідність кардинальних змін у правовому бутті. Була обґрунтована необхідність розгляду правової освіти як одного з головних факторів трансформації правової свідомості, оскільки в Україні ще не подолано дефіцит гуманістично-орієнтованих правових знань у громадян. Відзначено, що саме від того як громадяни держави розуміють право, безпосередньо залежить рівень дотримання законності в країні, а це, в свою чергу, є показником поступу суспільства до сталого розвитку.

02.01.19.0010/0418U000746

Лукашенко Марина Володимирівна. Трансформації соціальності в контексті становлення інформаційного суспільства: Дис...

к.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 20.04.2018.

УДК 141.7:930.1(043.3)..

218 с. – Бібліогр.: 342 назви.

У дисертаційній роботі здійснено соціально-філософське дослідження феномену соціальності та його трансформацій у доіндустріальному, індустріальному і постіндустріальному суспільствах. Проаналізовано зміни зв'язків "природної" соціальності традиційного суспільства, спрямованої на збереження правил, границь гомеостазу, індустріальності групи, які проходили через етап автоматизації та дерегуляції до формування "штучної" соціальності модерного суспільства з її рефлексивністю.

02.01.19.0011/0418U000822

Городницький Андрій Володимирович. Європейський концепт суспільного договору в українському контексті: рефлексія і практика: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.05.2018.

УДК 141.7:[341.24-029:3] (4-477).

225 с. – Бібліогр.: 304 назви.

Модерний європейський концепт суспільного договору як класичний нормативний маркер, як онтологія домовленості на рівні сенсу, для набуття своєї практичної дієздатності в XXI столітті потребує оригінальної нелінійної презентації. Саме такий критерій пропонується у дисертації як базовий, що сприяє об'єктивному соціально-філософському аналізу нинішніх глобальних трансформацій, притаманних для авторефлексивних суспільств високої складності. Автор відстоює ідею, що дія сучасного суспільного договору має апріорі дискусійне підґрунтя, адже мова іде про аісторичні критерії проекту, поступ якого можливий лише крізь зміщені смислові доміанти, притаманні сучасній практичній філософії. Автор наголошує на поліконцептуальних і міждисциплінарних факторах, що з необхідністю виникають при спробі аналізу суспільного договору, логічно спрямовуючи розвідку до виявлення базового критерію сучасного суспільства, яким є, на думку автора, легітимізаційний потенціал суспільного договору, з інтенцією до трансформації владних та ідеологічних критеріїв. Автор зазначає, що сучасний постліберальний і постполітичний світ має парадоксально глобально / локальний вимір, а в останні роки домінантними стають

гібридні договірні критерії, які не можливо піддати однозначному і остаточному аналізу. Така смислова корозія помітна крізь призму тотальної влади медіа в сучасному суспільстві, віртуалізованому та поліморфному. Автор висновує необхідність активізації спільних світових зусиль для подолання соціальних викликів, перед якими опинилася як світова цивілізація в цілому, так і Україна зокрема. Автор зазначає хаотичність і неусталеність постконвенціонального українського суспільства запізнілої модернізації, де фактично відсутній чіткий і обґрунтований діагноз суспільного ладу. Як підсумок, автор проводить паралель із істеблшментом планетарного масштабу, де легітимні інституції світового співтовариства не можуть претендувати на універсальну значущість, оскільки ще не сформоване весвітнє громадянське суспільство. Автор наголошує, що у сучасній епосі гібридів особливої уваги потребує проблема трансформації владно-легітимізаційного дискурсу, що опрідметнюється у дисертації через ідею реабілітованого суспільного договору з ціннісним виміром на рівні парадигми комунікації. Таким чином, модерний концепт суспільного договору в авторській інтерпретації, виступаючи провідним поняттям-маркером Модерну, продовжує свій нелінійний поступ у мережевому XXI столітті в світлі дискурсу сучасної практичної філософії.

02.01.19.0012/0418U000840

Драпушко Ростислав Григорович. Світоглядна парадигма українського туризму в умовах сучасних трансформаційних процесів: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2018.

УДК 1: 304.44: 338.48 (043.3).

195 с. – Бібліогр.: 180 назв.

В дисертації всебічно аналізується феномен туризму як об'єкт державної гуманітарної політики. Ключовим критерієм такого аналізу є світоглядно-ідеологічний вимір даного явища. Особливо яскраво ідеологічна, соціокультурна, ціннісно-світоглядна значимість туризму проявляється в рамках порівняльного вивчення державно-гуманітарної парадигми в тоталітарно-авторитарній та демократичній державі. Особливої актуальності набуває проблематика використання гуманізаційного, демократизаційного, комунікативно-культурного, толерантного та миротворчого потенціалу туризму на етапі формування в Україні демократично-правової державності. У дисертації детально вивчаються особливості функціонування туризму в контексті авторитарної світоглядно-ідеологічної парадигми. Підкреслено, що в суспільстві тотальної ідеологізації туризм також перетворюється виключно в інструмент державної пропаганди, що веде до ціннісно-смислового вихолощення його як соціокультурного феномену. В той же час дисертація обґрунтовано доводить, що саме туризм, в кінцевому рахунку, може бути використаний як один з найбільш ефективних засобів переходу суспільства від авторитарного до демократичного стану.

02.01.19.0013/0418U000932

Гойман Ольга Олександрівна. Міфологізація масової свідомості: соціально-філософський аспект: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2018.

УДК 111.32:316.

194 с. – Бібліогр.: 293 назви.

Дисертація присвячена соціально-філософському дослідженню процесів міфологізації, де- і реміфологізації в сучасному українському соціумі, що знаходиться в періоді трансформацій, викликаних Революцією Гідності та "гібридною війною". Поглиблено філософський аналіз процесу міфологізації, а також виявлено передумови для за-

провадження процесів де- та реміфологізації в Україні. Розкрито особливості міфологізації та подано авторські визначення провідних понять дослідження, а саме: "міфологізація", "соціальний міф", "маса", "масова свідомість", "демифологізація", "реміфологізація". Розглянуто особливості функціонування міфології в українському соціально-культурному просторі. Наголошується, що найбільш агресивною і небезпечною для відтворення та збереження нової національної ідентичності української нації стала зовнішня міфологізація соціально-культурного простору України, спровокована століттями бездержавності та колоніальним статусом українських земель. Зокрема, це стосується і радянської міфології. Виявлено і детально проаналізовано детермінанти соціальної міфотворчості, серед яких комунікативна, гносеологічна, психологічна, соціальна, культурологічна, політична та ідеологічна. Запропоновано методи для реалізації де- та реміфологізації масової свідомості в Україні. Обґрунтовується, що на даному етапі обидва процеси мають хаотичний і низовий, тобто народний, характер. Автор поділяє реміфологізацію, в залежності від типу суспільно-політичного устрою, на критичну і некритичну. Загалом методи реалізації де- та реміфологізації схожі, причому головною для обох процесів має бути цілеспрямовано розроблена освітньо-виховна стратегія, спрямована на розвиток здатності до критичного мислення, та відновлення конструктивних елементів історичної пам'яті. Саме знання і критичне мислення - основні чинники протидії негативній міфологізації.

02.01.19.0014/0218U001836

Соціокультурні засади осмислення етнічних процесів: Заключний звіт /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України; Керівник Фадеєв Володимир Борисович. – ДР 0115U005314. УДК 316.33.

72 с.

Здійснена розробка теоретико-методологічного інструментарію дослідження впливу соціокультурних чинників на розуміння, оцінювання та концептуалізацію етнічних процесів в різних соціокультурних та історичних контекстах та яким чином зміни в соціальному і культурному середовищі впливають на розуміння та способи концептуалізації етнічності як представниками самих етнічних спільнот, так і дослідниками етнічності

02.01.19.0015/0218U001873

Соціально-філософська рефлексія шляхів вирішення конфлікту на Сході України : Заключний звіт /Донецький національний університет імені Василя Стуса; Керівник Додонова Віра Іванівна. – ДР 0116U002518. УДК 172.4:355.01:316.48.

129 с.

Протягом 2018 року виконувався III етап НДР "Гуманітарне забезпечення процесу замирення на Донбасі", в ході якого окреслюється специфіка громади регіону до, під час та після закінчення збройного конфлікту. З'ясовано особливості громадського життя та побуту населення Східного регіону. Проаналізовано зміст історичної пам'яті Центру України та Донбасу, зафіксовано різні оцінки історичних подій минулого і теперішнього. Описано стан духовної культури Сходу України, особливостей співіснування релігій та конфесій в межах регіону, базових ознак найважливіших культурних течій та національних осередків Донбасу. Запропоновано моделі участі мас-медіа у процесах формування, існування та розвитку поліетнічних регіонів. Вивчено досвід інтеграції переселенців, включаючи переміщені університети у новий культурний та освітній простір. Виявлені механізми, що сприяють замиренню різних регіонів України. У річному звіті аналізуються інформаційно-комунікативні

аспекти гібридної війни, яка триває на Сході України; аналізуються соціальні екзистенціали громадянського суспільства в Україні взагалі та на Донбасі - зокрема; вказується на роль конфесійного чинника та ідеології "руського миру" у розгортанні збройного конфлікту, піднімається питання про значення ЗМІ в ескаляції насильства та зворотнього процесу замирення, а також про механізми включення внутрішньо переміщених осіб і переміщених ЗВО в нове соціокультурне оточення; розкриваються деталі зовнішнього агресорно-технологічного впливу на масову свідомість, що спровокував події "руської весни", висловлюються рекомендації щодо напрацювання імунітету до такого впливу в майбутньому.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.09 Загальна історія

03.01.19.0016/0518U000276

Миколенко Дмитро Валерійович. Політична спадщина Стефана Стамболова у болгарському державотворенні (1895-1920 рр.):

Дис... д.і.н. /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Захищена 29.11.2018.

УДК 321.01(497.2)"1895/1920":929 Стамболов.

452 с. – Бібліогр.: 615 назв.

У дисертації досліджується політична спадщина голови Регентської ради і прем'єр-міністра Болгарії у 1886-1894 рр. Стефана Стамболова та її вплив на державотворчі процеси в князівстві/царстві у 1895-1920 рр. Під вказаним поняттям ми розуміємо: сукупність започаткованих видатним політиком ідей і практик, запроваджених усталених рутин та звичаїв на озброєння для ефективного управління масовою свідомістю ідеологом, що знаходило різноманітні прояви у соціально-економічних і політичних процесах, які відбувалися в країні після смерті С. Стамболова; ініційовані ним законодавчі норми, котрі зберігали чинність у подальші роки; колективну пам'ять про державного діяча та її використання для легітимації того чи іншого зовнішнього або внутрішнього курсу. І хоча спадщину С. Стамболова не варто вважати основним чинником болгарського державотворення, проте вплив цього явища на розвиток країни та її зовнішньополітичний вектор відчувався упродовж тривалого часу.

03.01.19.0017/0418U000578

Пагор Валентин Віталійович. Радянська модель вищої медичної освіти в Україні 1920 1930 х рр.: проблеми становлення, функціонування і розвитку: Дис... к.і.н. /Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Захищена 29.06.2018.

УДК 94:378.6:61(477)"192/193"(043.3).

276 с. – Бібліогр.: 885 назв.

У дисертації досліджено проблеми становлення, функціонування і розвитку радянської моделі вищої медичної освіти в Україні 1920 1930-х рр. Узагальнено історіографічні надбання, проаналізовано стан наукової розробки проблеми, оцінено джерельну базу, використано загальнонаукові та конкретно-історичні принципи і методи дослідження. Розглянуто запровадження радянської моделі вищої медичної освіти України в 1920 1930 х рр., розкрито сутність партійно-класового підходу до формування студентського контингенту, викладацького та допоміжного персоналу. Висвітлено процес підготовки медичних кадрів, розглянуто практичну підготовку, показано участь студентської молоді в науково-дослідній роботі. Комплексно проаналізовано громадсько-політичне і культурне життя у вищій медичній школі, діяльність партійних, профспілкових органі-

зації медичних вишів. Окреслено ідейно-політичну роботу з молоддю та соціалістичне змагання. Вивчаються питання гурткової, шефської і культурно-масової роботи. Розглядаються такі маловивчені питання, як українізаційні процеси вищої медичної освіти, антирадянські настрої студентів, репресії проти викладачів та студентів. Показано матеріально-технічну базу та фінансування медвишів, забезпечення викладачів та студентів.

03.01.19.0018/0218U002297

Інституалізація історичної пам'яті як складова формування національної єдності в країнах світу: досвід для України: Заключний звіт / Державна установа "Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України"; Керівник Кудряченко Андрій Іванович. – ДР 0117U005079. УДК 94(100):323.1(477).

169 с.

Шляхом комплексного аналізу систематизовано та концептуалізовано історичний досвід реалізації політики пам'яті як складової державної стратегії досягнення національної єдності в провідних та транзитивних країнах світу. З урахуванням світового досвіду розроблено практичні рекомендації щодо форм, напрямів, способів актуалізації та підвищення потенціалу інструментальних можливостей політики пам'яті в розбудові національного історичного нарративу України.

03.19 Історія окремих країн

03.01.19.0019/0418U000510

Гучко Оксана Іванівна. Становлення і розвиток системи охорони здоров'я на Буковині (1775 - 1940 рр.): Дис... к.і.н. / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 22.12.2017.

УДК [94(477.85):614]"1775/1940".

245 с.: 15 табл. – Бібліогр.: 378 назв.

Дисертація є першим комплексним дослідженням дорядянської історії охорони здоров'я на Буковині, у період її перебування у складі Австрії (Австро-Угорщини) та Румунії (1775-1940 рр.). Вперше відтворено історичні умови організації охорони здоров'я на Буковині у досліджуваній період. Висвітлені причини захворюваності та смертності населення краю в окреслений період. Простежено особливості зародження і розвитку системи охорони здоров'я, медичного обслуговування в краї. Системно висвітлено процес відкриття і діяльності нових лікарень. Проаналізовано проблеми, що виникали в системі охорони здоров'я та медичній допомозі населенню Буковини в австрійський період. Охарактеризовано основні завдання, що постали перед санітарною і лікарняною службами у період перебування краю у складі королівської Румунії.

03.01.19.0020/0418U000636

Щеглов Андрій Юрійович. Львівський гарнізон у період з 1921 по 1939 рік: Дис... к.і.н. / Національна академія сухопутних військ імені гетьмана П.Сагайдачного. – Захищена 21.02.2018.

УДК 94:355.454(477.83-25)"1921/1939".

170 с. – Бібліогр.: 207 назв.

Об'єкт: гарнізон Львова у період з 1921 по 1939 рік. Мета: відтворенні та комплексному аналізі процесів формування й функціонування гарнізону м.

Львова в окреслений період. Методи: аналіз, синтез, аналогія, узагальнення, систематизація, контент-аналіз, історико-логічний, хронологічно-структурний, історико-порівняльний, ретроспективний. Результати: вперше з'ясовано процеси формування гарнізону Львова, реорганізації

його підрозділів, проаналізована участь підрозділів гарнізону в освітньому, культурному та спортивному житті міста, висвітлена роль Львівського комітету фізичного виховання і військової підготовки в організації та провадженні військової підготовки населення. Сфера використання: під час здійснення наукових розвідок із військової історії міста, військового краєзнавства, написанні науково-дослідних, навчальних та краєзнавчих праць, організації військової, спортивної підготовки та навчання молоді.

03.01.19.0021/0418U000644

Артимишин Павло Іванович. Суспільно-політичні процеси у Російській Федерації та російсько-українські відносини в українській громадській думці (2000–2012): Дис... к.і.н. / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, Інститут народознавства НАН України. – Захищена 13.03.2018.

УДК [94(470+571+477):323.2(470+571):32.019.5(477)] "2000/2012".

175 с. – Бібліогр.: 1105 назв.

Об'єкт: суспільно-політичні процеси в Російській Федерації та російсько-українські відносини 2000–2012 рр. Мета: аналіз української громадської думки щодо суспільно-політичних процесів у Російській Федерації та російсько-українських відносин 2000–2012 рр. Методи: аналіз та синтез, абстрагування, узагальнення, системно-структурний, історико-генетичний, хронологічний, компаративний, синхронний, історична герменевтика, семіотичний аналіз. Результати: уперше здійснено комплексний аналіз української громадської думки щодо суспільно-політичних процесів у Російській Федерації 2000-х рр., з'ясовано візію української громадськості щодо заходів із централізації владної ієрархії у РФ, визначено основні підходи в українському баченні Другої чеченської військової кампанії, досліджено українську реакцію на початок та перебіг конфліктних між Україною та РФ ситуацій – протистояння за острів Коса Тузла 2003 р. та "газових" війн початку 2006 та 2009 рр., виділено основні українські візії Харківських угод 2010 р.; удосконалено аналіз стану дослідження, джерельної бази та методологічної основи, які стосуються вивчення відображення суспільно-політичних процесів у РФ в українській громадській думці, підходи до вивчення еволюції внутрішньополітичної ситуації у РФ та її зовнішньої політики (українського вектору) 2000-х рр. Сфера використання: у діяльності відповідних інституцій державної влади, експертних центрів, науково-дослідних установ, а також для написання узагальнюючих праць і підручників з історії України, Росії, російсько-українських відносин на сучасному етапі та при розробці навчальних програм у вищих навчальних закладах.

03.01.19.0022/0418U000671

Касян Андрій Іванович. Волосне управління на Правобережній Україні (1861-1917 рр.): Дис... к.і.н. / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 21.02.2018.

УДК 477.43/44"18/19"-058.237.

248 с. – Бібліогр.: 445 назв.

Досліджено запровадження системи волосного управління на Правобережній Україні, склад і діяльність представницьких та виконавчих органів волостей регіону, а також специфіку їхнього функціонування в пореформений період. Проаналізовано й узагальнено діяльність волосного суду, який був становим судовим органом. Йому підпорядкованими були лише місцеві селяни. Докладно висвітлено статус і повноваження волосних посадовців. Основний акцент зосереджено на двох ключових службовцях волості: волосному старшині та волосному писарю. Особливу увагу в дисертації

приділено впливу в межах правобережних українських губерній польського чинника.

03.01.19.0023/0418U000672

Кулікова Тетяна Олексіївна. Ліквідація МТС: спроба лібералізації соціально-економічних відносин в українському селі:

Дис... к.і.н. /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – Захищена 21.02.2018.

УДК 94:61 (477) "1950/1964".

198 с. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню змін у системі матеріально-технічного забезпечення та ремонтно-технічного обслуговування сільського господарства України у другій половині 1950-х - першій половині 1960-х рр. На основі аналізу широкого кола джерел проаналізовано зміни в матеріально-технічному забезпеченні сільського господарства УРСР у першій половині 1950-х рр. Розкрито теоретичну та практичну розробку ідеї передачі сільськогосподарської техніки у власність колективних господарств. Визначено причини та передумови передачі сільськогосподарської техніки колгоспам і радгоспам та реорганізації МТС. Досліджено особливості реалізації згаданої реформи та проаналізовано її основні наслідки для сільського господарства країни.

03.01.19.0024/0218U002118

Історія України в контексті всесвітньої історії: актуальні проблеми дослідження: Заключний звіт /Донецький національний університет імені Василя Стуса; Керівник Бут Олександр Микитович. – ДР 0112U005446. УДК 94(477)(100):303.4.

36 с.

Об'єкт дослідження - промисловість радянської України в міжвоєнну добу (1921-1941 рр); соціальна політика радянської держави в середині 1960 - середині 1980-х років; шахтарські колективи в умовах кризи 70-90-х років ХХ ст.; Торські та Бахмутські соляни промисли від початку їх заснування на межі XVI-XVII ст. та подальший розвиток соляної промисловості протягом XVIII-XIX ст.; повсякденне життя промислових регіонів України в період національно-демократичної революції 1917-1920-х рр; етнічна історія Південно-Східної України. Мета даного етапу НДР - проведення комплексного історико-економічного аналізу в усій складності та суперечливості генези промисловості Радянської України в умовах нової економічної політики та індустріалізації СРСР, спираючись на архівні й опубліковані джерела, новітню літературу, періодику, сучасні засоби інформаційного забезпечення; комплексний аналіз соціальної політики радянської держави, її реалізації в Донбасі в середні 1960 - середині 1980-х рр, упровадження її щодо різних суспільних верств, відповідності потребам населення досліджуваного регіону; вивчення на основі сучасних методологічних поглядів формування передумов потужного соціального конфлікту між державою і шахтарями УРСР, його розвитку і результатів, зміну спрямованості історичного процесу під впливом боротьби гірників; комплексний аналіз розвитку Торських та Бахмутських соляних промислів від початку заснування на межі XVI-XVII ст. та їх еволюції впродовж XVIII-XIX ст.; вивчення особливостей життя населення в промислово розвинутих регіонах України в період революції 1917-1920х рр; етнічна історія Південно-Східної України впродовж XVIII-початку ХХ ст. Результати наукових досліджень допоможуть розвинути методологічну основу поглибленого вивчення основних проблем історії України, сприятимуть виявленню нових напрямків дослідження індустріального розвитку, а їх зміст у багатьох аспектах доповнює наукові знання з історії відбудови народного господар-

ства й індустріалізації СРСР. Прикладні аспекти дослідження можуть бути використані в ході проведення економічних реформ з урахуванням недоліків та помилок, допущених у роки нової економічної політики та радянської індустріалізації; для глибокого аналізу та розробки теорії перехідної економіки; при написанні узагальнюючих вузівських курсів з історії України ХХ століття, економічної історії, підготовці спеціальних курсів для студентів, а також при підготовці енциклопедичних видань, фундаментальних наукових праць, нового державного проекту "Історія міст і сіл України"; зміст дослідження у багатьох аспектах доповнює наукові знання з історії завершального періоду перебування УРСР у складі СРСР і боротьби українського народу за державний суверенітет.

03.41 Археологія

03.01.19.0025/0218U001930

Вивчення поселення скіфської епохи в окрузі Більського городища, у Батьківській сільській раді Зіньківського району Полтавської області: Заключний звіт /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; Керівник Посохов Сергій Іванович. – ДР 0118U006656. УДК 903.4 (477.53) "638.5".

61 с.

Об'єкти досліджень: поселення скіфського часу (Лазьківські Ставки-1), розташоване в окрузі Більського городища на території Батьківської сільської ради Зіньківського району Полтавської області. Мета досліджень: вивчення зольного насипу та міжзольного простору у північній частині поселення. Завдання досліджень: визначення особливостей культурних нашарувань, стратиграфії, рис матеріальної культури, визначення типів основних категорій знахідок, вивчення палеозоологічного матеріалу, визначення хронологічних ознак артефактів, встановлення часових меж формування зольного насипу, опис археологічних об'єктів. Узагальнюючий звіт про розкопки. Отримана під час розкопок наукова інформація значно розширила наші знання про час заселення найближчої округи Більського городища, встановлені особливості розташування житлових та господарських об'єктів. У результаті розкриття значної площі (250 кв.м.) сформована презентабельна колекція артефактів, уточнені дати їх побутування, повністю оброблений палеозоологічний матеріал, атрибутовані усі категорії знахідок, уперш за все керамічний посуд та інші вироби з глини, що відображають місцеві традиції населення певного часу. Підготовлена інформаційна стаття до збірника "Археологічні дослідження в Україні". Матеріали розкопок важливі для порівняння з даними раніш вивчених зольників території Більського городища, а також інших поселень басейну Ворскли і притоків Псла, куди на початку раннього залізного віку мігрувало населення із західних регіонів українського Лісостепу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

03.01.19.0026/0218U002295

Виникнення символічно обумовленої поведінки у Східній Європі. Етап 3: Узагальнення отриманих результатів. Вироблення не-суперечливої реконструкції сценарію появи ключових когнітивних і культурних інновацій між 130 і 25 тис. років тому. Підготовка до публікації кінцевих результатів проекту: Заключний звіт /Інститут археології Національної академії наук України; Керівник Степанчук Вадим Миколайович. – ДР 0117U003692. УДК 902.903(4-11.477).

26 с.

Проект спрямований на дослідження найбільш ранніх свідчень символічно обумовленої поведінки в Східній Європі

по даним з України. В першу чергу збиралися та аналізувалися об'єкти з вохри, забарвлені вохрою артефакти, гравіровані кістяні об'єкти, в основному, із стоянок віком 30-40 000 років тому. Пошук було розширено в хронологічному сенсі і сенсі використаних матеріалів. Це дало унікальні дані. Зокрема, в контексті нижнього палеоліту Меджибожа (600-800 000 років тому) було виявлено гальки з гравіруванням, яке може бути найдавнішим в Європі. Унікальними також є рештки бджолиного воску з контексту раннього верхнього палеоліту. Застосування методики, що об'єктивізує інтерпретацію археологічних даних до аналізу первинного сколу з гравіровкою з Кіік-Коби (35-37 каліброваних тис. років) дозволило зробити висновок про навмисне створення зображення давнім майстром. Отримано дані щодо технічних і морфологічних особливостей виявлених природних барвників (Пролом II), вивчено особливості їхньої трансформації та використання, охарактеризовано сировинну специфіку. В результаті продовження тотальної ревізії колекцій виявлено нові яскраві свідчення неутілітарної діяльності кримських неандертальців. Продовжено створення бази даних, яка надалі буде опрацьовуватися більш детально.

03.01.19.0027/0218U002296

Найдавніші палеолітичні стоянки України в контексті початкової колонізації Європи:

Заключний звіт /Інститут археології Національної академії наук України; Керівник Степанчук Вадим Миколайович. – ДР 0117U003691. УДК 902.903(4-11.477).

36 с.

Проект спрямований на дослідження процесу початкового заселення території сучасної України, в аспектах часу, шляхів, природних та палеокультурних умов. Завдання вирішується шляхом всебічного аналізу найбільш ранніх археологічних свідчень початкового заселення, а саме стоянок нижнього палеоліту, в сукупності матеріальних решток діяльності давньої людини та асоційованих природничих даних. Опрацювання даних з археології проводилося на матеріалах досліджень Меджибожа А, шари V та VI, та Головчинець 1. Унікальними є виявлення добре збереженого виробничого місця та фрагментів вапнякових гальок з нарізками. В долинах Дністра та Смотрича виявлено нові поверхневі нижньопалеолітичні місцезнаходження. Отримано перші аналітичні дані палеомагнітного та петромагнітного аналізу колонки Головчинець 1 та перші ESR дати для верхніх шарів Меджибожа 1 та Меджибожа А. Продовжено геохімічне опрацювання зразків з різних шарів Меджибожа А, зокрема й відібраних з вірогідних вогнищ. Проведено палеопедологічний, геологічний, геоморфологічний аналіз місць розташування поселень давньої людини. Проводиться ревізія палеонтологічних матеріалів. Отримані дані дозволяють суттєво поточнити і частково переглянути існуючі реконструкції загально-природничих та соціо-культурних обставин першопочаткового заселення Східної Європи.

03.61 Етнографія й історична антропологія

03.01.19.0028/0218U002314

Культурно-побутові традиції українців етнографічної Волині:

Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Сілецький Роман Броніславович. – ДР 0115U003248. УДК 39(=161.2:477.82).

384 с.

Проаналізовано регіональні особливості та локальну специфіку традиційно-побутової культури волинян на загальноукраїнському, ширше - загальнослов'янському тлі; простежено історичні джерела тих чи інших її елементів, їхню трансформацію (під впливом модернізації, радянізації, глобалізації) та редукцію (через втрату функцій) у XX -

на початку XXI ст. На основі картографування поширених на території етнографічної Волині культурних явищ уперше встановлено її точні межі (виготовлено відповідну карту); запропоновано внутрішній поділ території на підрайони; проаналізовано чинники, які зумовили особливості поширення ідентичності "волинянин" на сучасному етапі. Упровадження у науковий обіг результатів дослідження дозволяє: підтвердити український характер усієї території етнографічної Волині (іноетнічні впливи на традиційно-побутову культуру волинян були незначними); корелювати історико-етнографічне та діалектологічне районування зазначених теренів; проводити науково-просвітницьку діяльність у гуманітарній сфері серед широкого загалу.

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.01.19.0029/0418U000539

Сидорова Олена Миколаївна. Володимир Міяковський (1888-1972): життєвий шлях, діяльність та наукова спадщина: Дис... к.і.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 26.12.2017.

УДК 929:930.1 Міяковський.

254 с. – Бібліогр.: 429 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню наукової, архівної, громадської, організаційної діяльності та наукової спадщини В. Міяковського. У роботі на основі аналізу історіографії теми й широкого кола джерел, значна частина яких введена до наукового обігу вперше, відтворено основні етапи його життєвого і творчого шляху, прослідковано формування й еволюцію світогляду та наукових інтересів ученого, розкрито зміст і основні напрями його наукової, архівної й громадської діяльності. Висвітлено участь діяча у роботі архівних установ періоду Української революції 1917-1921 рр., УСРР, у роки Другої світової війни. З'ясовано його внесок у збереження архівної україніки за кордоном, заснування та розгортання діяльності Музею-архіву УВАН у США. Проаналізовано науковий доробок ученого, визначено його внесок у вивчення українського суспільно-політичного руху XIX ст., історію української культури, шевченкознавство, розвиток архівної справи в Україні та поза її межами.

03.01.19.0030/0418U000598

Кіцелюк Володимир Васильович. Шляхетський галицький рід Березовських у XV - XVIII ст. Генеалогічне дослідження: Дис... к.і.н. /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Захищена 30.01.2018.

УДК 929.52БЕР:323.31[(477.83/.86)"14/17".

270 с. – Бібліогр.: 611 назв.

У дисертації на основі матеріалів галицького гродського і земського судів представлено історію шляхетського роду Березовських, прослідковано його соціальну і економічну активність, шляхи міграції, досліджено склад та генеалогію роду впродовж близько дванадцяти поколінь. Внаслідок праці з першоджерелами детально проаналізовано типологію документальних згадок, окреслено теоретико-методологічні засади для вивчення історії та генеалогії дрібної шляхти Галицької землі, охарактеризовано репрезентативність джерел та специфіку критичного аналізу змісту документів гродського і земського судів. Дана робота є одним із фрагментів до цілісної історії та генеалогії дрібної шляхти Галицької землі.

03.01.19.0031/0418U000664

Мармілова Ольга Сергіївна. Джерела для вивчення історії оstarбайтерів з Донеччини:

Дис... к.і.н. /ДВНЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 03.03.2020.

УДК УДК 94(477.6)-054.74.

297 с.: 6 табл. – Бібліогр.: 612 назви.

Об'єктом дослідження виступає комплекс писемних джерел з історії остарбайтерів. У дисертації на основі опрацювання архівних та опублікованих джерел, а також усних інтерв'ю, записаних автором, здійснено комплексне джерелознавче дослідження історії остарбайтерів з Донеччини: стан її наукової розробки, структура і видовий склад джерельної бази, методи та прийоми роботи з різними видами джерел, їхні інформативні та інтерпретативні можливості, а також перспективні напрямки подальших досліджень. Складність і своєрідність дослідження - у реалізації зовнішньої і внутрішньої критики різноаспектних письмових джерел.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.01.19.0032/0218U002133

Ризики суспільного конфлікту в Україні: причини, прояви, каталізatori: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України; Керівник Лібанова Елла Марленівна. – ДР 0117U005072. УДК 316.482:316.3(477).

174 с.

Об'єкт дослідження - ризики суспільних конфліктів в Україні. Предмет дослідження - формування ризиків суспільних конфліктів та політика їх запобігання і пом'якшення наслідків. Методи дослідження - загальнонаукові та спеціальні методи: аналогії та синтезу, історико-логічний, функціонально-інституціонального аналізу, компаративного аналізу, синергетичного підходу, економіко-статистичні методи. Результатом дослідження є: Концептуальні засади і практичні рекомендації щодо консолідації українського суспільства: - визначено основні причини ризиків суспільних конфліктів в Україні; - здійснено загальну характеристику існуючих ризиків; - оцінено масштаби та глибину політичної конкуренції. З'ясовано роль ризиків соціальних, економічних і політичних конфліктів у суспільному розвитку; з'ясовано соціально-економічне підґрунтя внутрішньої нестабільності; з'ясовано зв'язок економічного базису суспільної конфронтації в Україні з двома основними формами первісного накопичення капіталу - приватизацією та інфляцією, визначено роль соціальної безвідповідальності всіх без винятку суб'єктів політики у формуванні суспільної конфронтації; охарактеризовано взаємозв'язок суспільної конфронтації і політичної конкуренції, зокрема окреслено перспективи трансформації політичної моделі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

04.41 Соціальні класи, спільності і групи

04.01.19.0033/0418U000622

Заремба-Косович Ганна Романівна. Специфіка уявлень про соціальну справедливість серед українських трудових мігрантів:

Дис... к.соц.н. /Інститут соціології НАН України. – Захищена 23.02.2018.

УДК 316.35-057.56(=161.2)(100):[159.955.2:364.614.8](043.35).

541 с.: 2 табл. – Бібліогр.: 242 назви.

У роботі вивчено особливості формування та обґрунтування уявлень про соціальну справедливість серед українських трудових мігрантів. Виокремлено "чисті" та "множинні" принципи соціальної справедливості. На формування уявлень про соціальну справедливість впливають

рівень персоніфікованої та інституціональної довіри, специфіка соціальних комунікацій. Уявлення про соціальну справедливість українських трудових мігрантів є схожими із уявленнями українців-немігрантів, лише із певними віковими відмінностями між молоддю та зрілими індивідами.

04.61 Соціологія особистості і поведінки

04.01.19.0034/0218U001911

Соціологічне дослідження у сфері національно-патріотичного виховання щодо впровадження єдиних стандартів, зокрема щодо засобів і способів, форм і методів національно-патріотичного виховання, оцінки досягнень відповідних суб'єктів у цій сфері та їх компетентності: Заключний звіт /Державний інститут сімейної та молодіжної політики; Керівник Ярошенко А.В. – ДР 0118U006350. УДК 316.6.

70 с.

Мета роботи - на основі результатів проведеного соціологічного дослідження підготувати рекомендації щодо розробки програм національно-патріотичного виховання. Результати та їх новизна: За результатами дослідження проаналізовано загальний рівень підготовки місцевих програм національно-патріотичного виховання, проблеми впровадження та використання стандартів у сфері національно-патріотичного виховання на місцевому рівні, рівень міжсекторальної взаємодії при підготовці місцевих програм національно-патріотичного виховання, а також розроблено рекомендації щодо ефективності роботи Координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання при місцевих державних адміністраціях та рекомендації щодо єдиного підходу до підготовки місцевих програм національно-патріотичного виховання. Ключові слова: національно-патріотичне виховання, Координаційна рада, Координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання, місцева програма національно-патріотичного виховання, стандарти у сфері національно-патріотичного виховання.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.01.19.0035/0218U002166

Медико-демографічне дослідження смертності осіб, які були дітьми на час аварії на Чорнобильській АЕС та проживали на радіоактивно забруднених територіях України:

Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Омелянець Микола Іванович. – ДР 0115U002700. УДК 314.48:614.1:574.3:614.876.

120 с.

Об'єкт - смертність осіб 1968-1986 років народження (діти та підлітки на час аварії на ЧАЕС), які проживали на найбільш радіоактивно забруднених територіях (РЗТ) України (Іванківський, Поліський, Народицький та Овруцький райони). Мета - смертність осіб 1968-1986 років народження (діти та підлітки на час аварії на ЧАЕС), які проживали на найбільш радіоактивно забруднених територіях (РЗТ) України (Іванківський, Поліський, Народицький та Овруцький райони). Результати. Розглянуто методологічні та практичні питання вивчення диференціації смертності осіб 1968-1986 років народження, які проживали на РЗТ впродовж 1986-2011 рр. Встановлено, що досліджувана когорта за 26 років потенційно втратила 82,3 тис. років життя. Середній вік смерті для обох статей складає (27,7 +- 0,11) років, чоловіків - (28,2 +- 0,12) років, жінок - (25,9 +- 0,23) років.

Середньохронологічний рівень смертності за 1986-2011 рр. по когорті на РЗТ становив (2,26 +- 0,37) ‰, в Україні - (1,74 +- 0,74) ‰. На РЗТ виявлено достовірне збільшення рівнів смертності порівняно з рештою населення країни та чоловіків порівняно з жінками. У передчасній смертності провідна роль (50,4%) належить екзогенним причинам, 43,1 % - соматичній патології, 6,55 % - симптомам, ознакам та нечітко визначеним станам. Результати аналізу свідчать, що існує серйозна проблема підвищеної смертності відносно молодих людей (до 45 років), які мешкають на РЗТ. Дослідження підтвердили гіпотезу про наявність значної варіації рівня смертності на РЗТ України залежно від року народження поколінь. Згідно розрахунків, середня ефективна доза всього контингенту, яку було накопичено до моменту смерті, становить (18,5+- 0,1) мЗв. Максимальні дози у народжених в 1968 р. склали (36,1 +- 0,3) мЗв, мінімальні - 1986 р. (7,0 +- 0,7) мЗв. Рівні опромінення хлопчиків вищі, ніж дівчаток. Отримані у ході дослідження результати не дають змоги достеменно сказати чи є підвищена смертність когорти дослідження результатом впливу додаткового дозового навантаження, отриманого внаслідок аварії на ЧАЕС, чи інших чинників. Дослідження потрібно продовжувати. Впровадження: науково-аналітичні матеріали та доповідна записка до НАМН України, МОЗ України, Верховної Ради України, Національної комісії з радіаційного захисту України; опубліковано розділи у Національній доповіді України та Доповіді Greenpeace до 30-х роковин Чорнобильської катастрофи, двох монографіях, 3 статті й 9 тез, отримано 4 акти впровадження, підготовлено методичні рекомендації (проект).

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.01.19.0036/0518U000285

Кобилінська Тетяна Василівна. Методологічні та організаційні засади статистичного оцінювання діяльності сільськогосподарських підприємств (екологічний аспект): Дис... д.е.н. /Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Захищена 29.11.2018.

УДК 311.17:164.6:574(043.3).
502 с.: 87 табл., 72 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

У дисертації запропонований якісно новий підхід до розв'язання актуальної наукової проблеми, який полягає у методологічному забезпеченні статистичного оцінювання діяльності сільськогосподарських підприємств та її екологічних наслідків. Сформовано методично-організаційні засади класифікації екологічних наслідків, зумовлених діяльністю цих підприємств. Розроблена система показників екологічних наслідків діяльності сільськогосподарських підприємств. Здійснена концептуалізація їх оцінки як підґрунтя для формування та проведення екологічного моніторингу, реалізація виваженої аграрної політики в країні. Сформовано систему статистичних показників, які забезпечують якісну оцінку екологічних наслідків сільськогосподарської діяльності галузі тваринництва. Одним із пріоритетних напрямів удосконалення економіко-екологічного обліку є деталізація національних розрахунків з метою наближення методології національної системи еколого-економічного обліку до вимог ЄС. Запропонована і науково обґрунтована доцільність застосування рейтингового оцінювання регіонів країни за показниками екологічних наслідків сільськогосподарської діяльності підприємств. Розроблені статистичні запитальники із екології та проведено вибіркоче обстеження як додаткове джерело даних для статистичної оцінки та розрахунків

екологічних наслідків діяльності сільськогосподарських підприємств. На основі отриманих даних розраховано рівень техногенного навантаження на атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення галузі тваринництва, зокрема викидами метану та аміаку.

06.01.19.0037/0518U000297

Корепанов Олексій Сергійович. Методологічні засади статистичного забезпечення управління розвитком "розумних" сталих міст в Україні: Дис... д.е.н. /Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Захищена 18.12.2018.

УДК 311.21:[330.341.1:338.49](477)(043.3).
451 с.: 144 табл., 84 іл. – Бібліогр.: 506 назв.

У роботі сформовано систему метаданих інформаційної моделі управління розвитком "розумних" сталих міст. Визначено сектор ІКТ для статистичних цілей та проаналізовано його представлення в міжнародних і національних статистичних класифікаціях. Проаналізовано основні джерела та проблеми використання великих даних в офіційній статистиці. Сформовано напрями використання великих даних операторів мобільного зв'язку для статистичних цілей. Обґрунтовано методологічні засади побудови системи статистичних показників сталого та "розумного" розвитку міст і територіальних громад. Сформовано систему статистичних показників оцінювання сталого розвитку. Розроблено концептуальні засади формування системи індикаторів ефективності "розумних" сталих міст в Україні. Проаналізовано методичні підходи до розрахунку індексів розвитку ІКТ і проведено диференціацію регіонів України за їх рівнем. Здійснено оцінювання готовності громад України до впровадження концепції "розумності" та територіального розвитку інформаційного суспільства.

06.01.19.0038/0418U000520

Битківська Анна Вікторівна. Облік та аудит процедур банкрутства підприємств : Дис... к.е.н. /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 20.12.2017.

УДК 657.1/.6:658.155:005.334.4(043.5).
209 с.: 23 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 314 назв.

Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню теоретичних положень та вдосконаленню організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку і аудиту в процедурах відновлення платоспроможності та банкрутства підприємств. Обґрунтовано значущість бухгалтерського обліку й аудиту як важливих елементів системи інформаційного забезпечення процедур відновлення платоспроможності та банкрутства. З'ясовано особливості дії та встановлено доцільність застосування окремих принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності у процедурах відновлення платоспроможності та банкрутства. Розвинуто організаційні та методичні положення бухгалтерського обліку на кожному етапі судового і досудового процесів відновлення платоспроможності й банкрутства. Розроблено комплексний методичний підхід до обліку доходів і витрат підприємства в процедурах відновлення платоспроможності та банкрутства. Виокремлено основні види аудиту, що можуть застосовуватися до підприємств-боржників (банкрутів), та охарактеризовано їх специфіку. Вдосконалено методику проведення аудиту в процедурах відновлення платоспроможності та банкрутства й розроблено методику постліквідаційного аудиту.

06.01.19.0039/0418U000521

Гандзюк Ольга Володимирівна. Формування

облікової звітності як складової інформаційної системи підприємства: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищено 15.12.2017.

УДК 657.37.

261 с.: 13 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 274 назви.

Об'єкт - процес формування, представлення та аналітичної обробки облікової звітності підприємств будівельної галузі. Мета - обґрунтування теоретичних та організаційно-методичних положень і розробка на цій основі практичних рекомендацій з удосконалення засад формування облікової звітності та її аналізу як складової інформаційної системи підприємства. Методи - загальнонаукові й спеціальні методи та прийоми, теоретичне узагальнення, групування і порівняння, системний підхід, методичний інструментарій моделювання, методи індукції та дедукції. Результати - розробка теоретичних та практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення організаційно-методичних засад формування й аналізу облікової звітності як складової інформаційної системи будівельних підприємств. Новизна: - удосконалено класифікацію облікової звітності за рахунок доповнення існуючих класифікаційних ознак такими: за способом формування показників, за часовим фактором, за формуванням відповідно до нормативно-правової бази; порядок врахування впливу організаційно-технологічних особливостей будівельних підприємств на організацію обліку та формування показників форм облікової звітності; структуру елементів облікової політики та її зміст для підприємств будівельної галузі в частині узгодження положень облікової політики з потребами управління та показниками облікової звітності; організаційно-методичні підходи до формування та розкриття обліково-економічної інформації у фінансовій та податковій звітності, в частині включення до звітних форм статей, які відображають діяльність будівельних підприємств, а також внесення пропозицій щодо змін у вітчизняному законодавстві; методику аналізу фінансової та податкової звітності через застосування комплексу методів тактичного і стратегічного аналізу; методичні положення оперативного аналізу через використання розроблених дашбордів; - набули подальшого розвитку трактування сутності понять "облікова звітність" та "інформативність звітності"; пропозиції щодо використання форм управлінської звітності; питання трансформації вітчизняної облікової звітності до міжнародної практики, в частині подання звіту про управління й окреслено його структурні елементи для будівельних підприємств; процеси удосконалення автоматизації аналізу облікової звітності у будівельних підприємствах. Впроваджено в діяльності ТзОВ "Тернопільбуд", ПП "Шляховик", ПП "Промінь", ПП "Інвест-Родина" та в навчальному процесі Тернопільського національного економічного університету. Сфера використання - діяльність будівельних підприємств.

06.01.19.0040/0418U000656

Демків Христина Святославівна. Аналіз торговельних операцій з предметами антикваріату: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищено 01.03.2018.

УДК 339.375:339.18.021.

162 с.: 33 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

Дисертацію присвячено розвитку теоретичних і практичних положень з організації та методики аналізу торговельних операцій з предметами антикваріату. Уточнено сутність понять "антикваріат", "предмет колекціонування", "аналіз господарської діяльності" з метою систематизації понятійно-категоріального апарату і виокремлення об'єктів аналізу. Надано рекомендації щодо застосування змішаної

організаційної системи аналізу діяльності суб'єктів на ринку антикваріату із окресленням її переваг. Визначено обов'язкові складові етапів аналітичного процесу діяльності суб'єктів на ринку антикваріату. Проаналізовано діяльність Інтернет-аукціонів за використанням класифікації предметів антикваріату та колекціонування, а також доведено необхідність підвищення чіткості відображення змісту господарських операцій з такими предметами у фінансовій звітності. В процесі дослідження кон'юнктури ринку антикваріату подано загальну модель аналізу діяльності суб'єктів на цьому ринку. Адаптовано методику бенчмаркінгу до практики суб'єктів на ринку антикваріату. Розроблено алгоритм визначення інвестиційної вигоди від вкладання коштів в українські монети. Подано алгоритм розрахунку можливої прогнозованої вартості карток споживача з попереднім визначенням рейтингового коефіцієнта.

06.01.19.0041/0418U000657

Нікітан Наталія Олександрівна. Контроль за виконанням видаткової частини бюджету органами Державної казначейської служби:

Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищено 01.03.2018.

УДК 657.6:351.72.07:336.146 (043.3).

203 с.: 13 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

Дисертація присвячена вдосконаленню теоретичних, організаційних і методичних положень контролю за виконанням видаткової частини бюджету органами державної казначейської служби. Доведено потребу в уточненні ступеня державного фінансового контролю, казначейського контролю, видатків як об'єкта контролю та принципів їх здійснення. Удосконалено організаційні та методичні положення щодо повноважень органів казначейської служби в частині контролю за видатками, узгоджено повноваження суб'єктів контролю, запропоновано уточнення повноважень контролю органів ДКСУ. Сформульовано нові й розширено існуючі положення Методичних рекомендацій, що використовуються органами ДКСУ для застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства. Визначено напрями модернізації системи інформаційного забезпечення органів Казначейства. Удосконалено порядок відображення інформації органами ДКСУ щодо порушень бюджетного законодавства. Розроблено порядок використання результативних показників і способів їх узагальнення у системі внутрішнього контролю підвідомчих установ.

06.01.19.0042/0418U000703

Лазаршин Андрій Віталійович. Аналітичне забезпечення управління діяльністю автотранспортних підприємств: Дис... к.е.н. /ДВНЗ

"Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищено 03.04.2018.

УДК 657.3:005.52:[334.72:622.341.35](043).

160 с.: 48 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 171 назва.

Дисертацію присвячено вдосконаленню теоретико-методичних засад і розробці практичних рекомендацій, спрямованих на поліпшення аналітичного забезпечення управління автотранспортним підприємством як необхідної передумови його ефективної діяльності. Уточнено сутність, мету, завдання та об'єкти аналітичного забезпечення управління автотранспортними підприємствами. Виокремлено абсолютну та відносну складові цінності аналітичної інформації. Встановлено основні тенденції ринку автотранспортних послуг для потреб стратегічного аналізу. Вдосконалено методику прогнозного факторного аналізу коефіцієнта поточної ліквідності і сформовано матрицю очікуваної поведінки цього показника для управлінського впливу на рівень платоспроможності автотранспортного підприємства. Си-

стематизовано перелік аналітичних показників для основних напрямів інформаційного забезпечення управління діяльністю автотранспортного підприємства. Уточнено технологію аналітичного процесу з урахуванням критерію релевантності. Удосконалено порядок ідентифікації релевантних фінансових аналітичних показників за методом факторного аналізу головних компонент. Визначено перелік основних показників методик стратегічного аналізу за критерієм релевантності. Доповнено структурні компоненти матриці SWOT-аналізу автотранспортного підприємства з урахуванням стратегічних пріоритетів транспортної галузі України.

06.01.19.0043/0418U000728

Олійник Вікторія Сергіївна. Бухгалтерський облік і контроль виплат працівникам: теорія, методика, практика (на прикладі кримінально-виконавчих установ): Дис...

к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 03.04.2018.

УДК 657.471.12 (043.3).

160 с.: 32 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертацію присвячено вдосконаленню теоретичних, методичних та організаційних засад бухгалтерського обліку і контролю виплат працівникам в умовах реформування кримінально-виконавчої системи та відповідно до міжнародних і національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Розкрито сутність понять "виплати працівникам", "заробітна плата", "оплата праці" на основі порівняльного дослідження вітчизняних і зарубіжних джерел, нормативно-правових актів та висвітлено взаємозв'язки між досліджуваними термінами. Розроблено методику обліку заробітної плати засуджених до обмеження волі, які залучаються до оплачуваної праці за строковими трудовими договорами в установі, на державному підприємстві установи та контрагентських об'єктах. Удосконалено аналітичний облік виплат працівникам у різних категорій працівників кримінально-виконавчих установ. Визначено напрями забезпечення повноти фінансування кримінально-виконавчих установ у частині видатків на оплату праці. Удосконалено форми звітності із загальнообов'язкового державного соціального страхування та податкової звітності у контексті формування інформації про виплати засудженим. Розвинуто напрями удосконалення методики та організації контролю виплат працівникам за різними категоріями працівників та етапами обліку виплат. Систематизовано та поглиблено загальні напрями удосконалення бухгалтерського обліку та контролю виплат працівникам.

06.01.19.0044/0418U000804

Шеремета Віталій Петрович. Бухгалтерський облік податку на прибуток та відображення його у фінансовій звітності: Дис...

к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 24.05.2018.

УДК 657.446; 336.226.12; 657.372.12.

204 с.: 56 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретичних засад бухгалтерського обліку оподаткування прибутку підприємств в умовах застосування МСФЗ та розробка методичних і практичних рекомендацій щодо визначення бази оподаткування податку на прибуток та її відображення у фінансовій звітності на прикладі підприємств машинобудівної галузі. Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню теоретичних положень та вдосконаленню організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку податку на прибуток підприємств та його відображення у фінансовій звітності на прикладі підприємств машинобудування. У дисертації визначено економічну сутність поняття "податок

на прибуток", особливості його визначення у міжнародній практиці, розкрито порядок трансформації звітності вітчизняних підприємств у звітність за стандартами МСФЗ та US GAAP. Розкрито особливості організації бухгалтерського обліку податку на прибуток на підприємствах машинобудування з урахуванням специфіки виробничого процесу та особливостей діяльності. Запропоновано методичний підхід розрахунку податку на прибуток на базі показників бухгалтерського обліку через коригування фінансового результату до оподаткування. Даний підхід базується на схемі економічного планування показників підприємства, а тому природним чином відповідає теорії прибутку. Розроблена практична облікова багатофункціональна модель у форматі MS Excel, яка передбачає прямий та обернений спосіб формування показників декларації з податку на прибуток на двома методами (балансовим та дохідно-витратним), що дозволяє одночасно реалізовувати одразу дві функції обліку - контролю, шляхом тестування правильності показників декларації з податку на прибуток, та інформаційну через автоматичне формування показників декларації з податку на прибуток за допомогою коригувань фінансового результату, визначеного за стандартами бухгалтерського обліку.

06.01.19.0045/0418U000915

Гриневич Юлія Валеріївна. Статистичне оцінювання молодіжного ринку праці України:

Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 18.06.2018.

УДК 331.5-053.6:005.521]:311.17(043.3).

193 с.: 50 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Дисертаційна робота присвячена подальшому розвитку теоретичних та методологічних засад статистичного оцінювання функціонування молодіжного ринку праці. Удосконалено понятійний апарат статистики ринку праці та отримано теоретичне обґрунтування змісту поняття "молодіжний ринок праці" як статистичної одиниці. Запропоновано класифікація ключових чинників впливу на функціонування молодіжного ринку праці. Удосконалено систему статистичних показників функціонування молодіжного ринку праці. Здійснено статистичне оцінювання впливу структури молоді за віком на рівні економічної активності, зайнятості та безробіття молоді. Адаптовано метод кластерного аналізу щодо виокремлення однорідних територій за основними показниками функціонування молодіжного ринку праці. Запропоновано методичні підходи рейтингового оцінювання регіонів країни за станом і розвитком молодіжного ринку праці. Науково обґрунтовано застосування методів прогнозування основних показників функціонування молодіжного ринку праці на короткострокову перспективу.

06.01.19.0046/0418U000916

Шубенко Єлизавета Сергіївна. Моделювання обліку власного капіталу в умовах реорганізації господарських товариств: Дис... к.е.н.

/ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 26.06.2018.

УДК 657.411-047.58:[334.72.2:005.591.4(043.3).

197 с.: 20 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 252 назви.

Дисертацію присвячено вдосконаленню бухгалтерського обліку власного капіталу та побудові облікових моделей, що відображають взаємозв'язок юридичного, організаційного, технологічного, методичного забезпечення обліку власного капіталу в умовах реорганізації для практичного використання з метою управління. У дисертації визначено економіко-правову сутність власного капіталу як об'єкта бухгалтерського обліку з урахуванням факту припинення суб'єкта господарювання або його виділу. Систематизовано операції з власним капіталом, які характерні господарським товари-

ствам в умовах їх реорганізації за її формами (приєднання, злиття, виділ, поділ, перетворення), що дало змогу окреслити комплекс очікуваних облікових операцій з акціями (частками) для господарських товариств-учасників реорганізації з урахуванням їх організаційно-правової форми. Удосконалено організаційне забезпечення обліку власного капіталу з огляду на характерні особливості процедури реорганізації й інформаційні потреби акціонерів (учасників) господарських товариств-учасників реорганізації. Упорядковано інформацію щодо вибору процедури оцінки акцій (часток) відповідно до реорганізаційних операцій з ними за участю господарських товариств з різними організаційно-правовими формами. Розроблено облікові моделі в умовах приєднання, злиття, виділу, поділу, перетворення, які містять юридичне, організаційне, технічне та методичне забезпечення обліку власного капіталу з метою прийняття ситуаційних управлінських рішень щодо умов розміщення корпоративних прав акціонерів (учасників).

06.01.19.0047/0418U000917

Ткаченко Микола Анатолійович. Методи та моделі управління ризиками проектів у сфері інформаційних технологій: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 18.06.2018.

УДК 330.46:[005.8:005.334:004](043.3).

162 с.: 33 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Дисертація присвячена розробленню концептуальних положень та відповідних їм моделей в управлінні ризиками IT-проектів, які передбачають класифікацію ризиків на основі критеріїв успішності виконання проекту з точки зору зацікавлених сторін, оцінювання ризиків відхилення від графіку та бюджету на основі методу управління буфером, керованих ланцюгів Маркова й принципів методології Scrum, а також використання методів управління знаннями в управлінні ризиками з урахуванням особливостей методологій, що застосовуються при створенні програмного забезпечення, та інкрементального способу виконання IT-проектів. Розроблено узагальнену схему виявлення ризиків IT-проекту з урахуванням джерел ризику, подій, наслідків і цілей. Визначено напрями застосування методів і моделей, які ґрунтуються на знаннях для налаштування ефективної комунікації між зацікавленими сторонами IT-проекту. Розроблено модель управління ризиками IT-проектів, що ґрунтується на знаннях, з використанням бази знань про ризики та експертної системи. Засобами середовища CLIPS розроблено програмне забезпечення у вигляді експертної системи для підтримки прийняття рішень з управління ризиками IT-проектів.

06.01.19.0048/0418U000927

Горай Олег Станіславович. Бухгалтерський облік наслідків бойових дій та окупації державних територій: Дис... к.е.н. /Житомирський державний технологічний університет. – Захищена 26.06.2018.

УДК 657.421.1:657.471.1.

180 с.: 37 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

У роботі розкрито нові наукові положення щодо розвитку організації та методики бухгалтерського обліку наслідків бойових дій та окупації державних територій. Розроблено теоретичні положення, що стосуються виявлення властивостей наслідків бойових дій та окупації державних територій як об'єкта бухгалтерського обліку. Розроблено механізм ідентифікації досліджуваного об'єкта бухгалтерського обліку, що лягло в основу комплексу запропонованого пакету первинних документів. Запропоновано порядок оцінки наслідків бойових дій та окупації державних територій для

цілей їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Удосконалено порядок облікового відображення через формування аналітичного обліку та порядку застосування елементу методу подвійний запис. Розроблено механізм відновлення первинних бухгалтерських документів, що втрачені або пошкоджені в результаті бойових дій та окупації державних територій. Представлені в роботі розробки впроваджені в практичну діяльність таких суб'єктів господарювання: ПАТ "Енергомашспецсталь", ТОВ "Житомирський м'ясокомбінат", ТОВ "АКВАТЕРМ-АЛЬЯНС", Житомирський державний технологічний університет.

06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини

06.01.19.0049/0418U000524

Пашинська Ксенія Сергіївна. Міжнародне інвестування проектів державно-приватного партнерства: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 17.04.2018.

УДК 339.727:334.7.

210 с.: 32 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 330 назв.

Дисертація присвячено дослідженню закономірностей, умов та чинників міжнародного інвестування проектів державно-приватного партнерства у форматі досягнення глобальних цілей сталого розвитку. У дисертації проаналізовано інтенцію наукової думки щодо сутності державно-приватного партнерства, досліджено методологічну варіативність моделей ДПП, виявлено і охарактеризовано сучасні чинники й умови розвитку ДПП у форматі переорієнтування міжнародного інвестування на сталий розвиток. З урахуванням світової практики міжнародного інвестування проектів державно-приватного партнерства у контексті соціальної орієнтації економік ідентифіковано переваги і ризики та окреслено підходи до розвитку моделей міжнародного інвестування проектів ДПП. Запропоновано стратифікацію країн за рівнем розвитку ДПП. Здійснено аналітичні оцінювання особливостей інвестиційної участі ТНК у проєктах ДПП. Розроблено алгоритм фінансово-інвестиційного механізму ДПП. Виявлено шляхи поетапної побудови працездатного механізму досягнення збалансованості державних і приватних інвестиційних мотивацій залежно від стадій зрілості ДПП, проаналізовано підходи до оцінювання ефективності механізмів міжнародного інвестування проектів державно-приватного партнерства, охарактеризовано ключові точки зростання вітчизняної економіки на базі ДПП.

06.01.19.0050/0418U000528

Романюта Едуард Едуардович. Міжнародна конкуренція податкових систем та політика оподаткування України в контексті Євроінтеграції: Дис... к.е.н. /Тернопільський національний економічний університет. – Захищена 28.12.2017.

УДК 339.9:336.02.

235 с.: 18 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 262 назви.

Об'єкт – процеси розвитку міжнародної конкуренції податкових систем. Мета – розвиток теоретичних основ міжнародної податкової конкуренції, виокремлення новітніх тенденцій світової та європейської економіки у сфері суперництва національних податкових юрисдикцій і розробка практичних рекомендацій щодо формування в Україні конкурентоспроможного фіскального механізму у контексті Євроінтеграції. Методи – логічно-теоретичний, класифікацій, системного аналізу і синтезу, кореляційно-регресійного аналізу, статистичні та економіко-математичні методи. Результати – визначено новітні тенденції світової та європейської економіки у сфері конкуренції національних податкових юрис-

дикцій, розроблено практичні рекомендації щодо формування в Україні конкурентоспроможного фіскального механізму в умовах євроінтеграції. Новизна – здійснено класифікацію форм міжнародної конкуренції податкових систем залежно від критеріїв; удосконалено трактування міжнародної конкуренції податкових систем; обґрунтовано методичні підходи до оцінки фіскальної відповідності євроінтеграції України; виокремлено тенденції податкової конкуренції у європейському просторі щодо посилення нерівності в доходах і багатстві; набули подальшого розвитку теоретико-організаційні підходи щодо створення міжнародної інституції глобального управління податками з функціями стандартизації, трансфертного ціноутворення та боротьби з недобросовісною податковою конкуренцією; сформульовано науково-методичні положення концепції реформування податкової системи України за ендегенними, екзогенними, мультиплікативними та пільговими блоками. Впроваджено у практичну діяльність Комітету Верховної ради України з питань бюджету, Управління зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності Тернопільської обласної державної адміністрації, Головного управління державної фіскальної служби України у Тернопільській області та в навчальний процес Тернопільського національного економічного університету. Сфера використання – діяльність Міністерства фінансів України, Комітету Верховної Ради України з питань Євроінтеграції, Державної фіскальної служби України.

06.01.19.0051/0418U000751

Кузьмінов Микола Вікторович. Розвиток системи підтримки експортної діяльності аграрних компаній: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 17.04.2018.

УДК 339.1(4)+631.11.

158 с.: 21 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 241 назва.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню розвитку системи підтримки експортної діяльності аграрних компаній в умовах трансформації глобальної економічної системи та обґрунтуванню пріоритетних напрямів її модернізації в інституційному середовищі України на основі адаптації успішного зарубіжного досвіду. Узагальнено теоретичні основи формування багаторівневої системи підтримки експорту, досліджено відповідні мотивації і політики в умовах регіональної та глобальної регулятивної уніфікації, проаналізовано взаємодію форм та інструментів підтримки експорту аграрних компаній, визначено особливості мегарегіонального аграрного протекціонізму в глобальній торговельній системі. Здійснено компаративний міжкраїновий аналіз аграрного експорту, розглянуто моделі його підтримки в країнах з різним рівнем розвитку; проведено оцінку ефективності інструментів експортної підтримки аграрних компаній. Визначено галузеві і геостратегічні пріоритети розвитку аграрного експорту України, проаналізовано експортну діяльність українських аграрних компаній на світовому ринку, охарактеризовано євроінтеграційний потенціал підтримки експорту сільськогосподарської продукції України, обґрунтовано напрями модернізації системи державної підтримки експорту аграрних компаній України.

06.01.19.0052/0418U000805

Гурмак Валентина Михайлівна. Транснаціональний фактор модернізації економіки Республіки Корея: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 22.05.2018.

УДК 339.92:338.1(519.5) (043.3).

194 с.: 20 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 285 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню транснаціонального фактора модернізації національної економіки на прикладі моделі, реалізованої в Республіці Корея. У дисертації обґрунтовано теоретичні засади транснаціоналізації діяльності міжнародних корпорацій в умовах глобалізації бізнесу, розкрито зміст інноваційної компоненти діяльності членів, обґрунтовано транснаціональну модель модернізації південно-корейської економіки як комплексного державно-приватного механізму. На основі узагальнення сучасної практики діяльності корейських транснаціональних корпорацій протягом останніх десятиліть досліджено ефективність використання основних інструментів модернізації національної економіки, насамперед стимулювання досліджень і розробок в транснаціональних корпораціях, забезпечення державою фінансування освітньої та наукової сфери, перерозподіл витрат на створення креативної знанневої економіки, використання режимів наукових парків та технополісів з метою оптимізації витрат на науку та інновації, прискорення інноваційного процесу, посилення дієвості національної інноваційної політики в контексті транснаціоналізації. У дисертації розкрито вплив корейських транснаціональних корпорацій на модернізацію економіки Республіки Корея. Обґрунтовано перспективи і напрямки економічного співробітництва між Республікою Корея і Україною у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

06.01.19.0053/0218U001847

Розробка стратегії геоправління конкурентоспроможним розвитком аграрного сектору України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Херсонський державний аграрний університет"; Керівник Грановська Вікторія Григорівна. – ДР 0116U005512. УДК 339.9:332.2:330.5:574.4:631/635.

264 с.

Проект розробки стратегії геоправління конкурентоспроможним розвитком аграрного сектору України спрямований на вирішення визначених у Державній цільовій програмі розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, Стратегії сталого розвитку "Україна - 2020" та Стратегії розвитку областей України на період до 2020 року проблем: створення сприятливого бізнес-середовища, залучення інвестицій, спрощення та сприяння входженню країни на міжнародний ринок; забезпечення продовольчої безпеки; розробки інноваційного механізму геоправління аграрним сектором; створення агрокорегіонів; забезпечення екологічної стабільності країни; задоволення стратегічної потреби країни у споживанні якісної аграрної продукції тощо. Проект відповідає завданням та цілям програм Європейського Союзу "SAPARD", "ISPA", "SIGMA" та спрямований на вирішення проблеми зміни галузевої структури, удосконалення організації виробництва та методів управління. Отже, розробка інноваційної адаптивної моделі геоправління, що є основою формування стратегії конкурентоспроможного розвитку аграрного сектору в умовах глобалізації є науковим аспектом, що дозволить вирішити вищезазначені проблеми господарювання суб'єктів аграрного сектору України.

06.01.19.0054/0218U002192

Концептуальні основи економічної політики країн світу в контексті досягнення цілей розвитку тисячоліття: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Стукало Наталя Вадимівна. – ДР 0115U002391. УДК 339.97.

217 с.

Об'єкт дослідження - процеси розробки, забезпечення, реалізації економічної політики країн світу. Мета НДР - визначення концептуальних основ економічної політики країн світу, теоретичне обґрунтування інструментів її реалізації з

метою досягнення цілей розвитку тисячоліття, а також розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення економічної політики України. Методи дослідження: системний підхід та комплексний аналіз, аналіз та синтез, аналогія, порівняння, типологізація, спостереження, графічна інтерпретація, математичне моделювання економічних процесів. Результати дослідження: розкрито новітні методологічні підходи до формування економічної політики; проаналізовано відповідності сучасної економічної політики країн світу цілям розвитку тисячоліття, сформульованим у Декларації тисячоліття ООН; досліджено проблеми дисбалансів сучасного економічного розвитку; визначено рівень досягнення цілей розвитку тисячоліття окремими країнами світу; здійснено порівняльний аналіз особливостей економічної політики різних країн світу, у тому числі України, використовуючи адекватні дослідницькі методики; розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення економічної політики України; розроблено концепції формування економічної політики України з метою досягнення цілей розвитку тисячоліття; сформульовано основні положення та пропозиції щодо вдосконалення економічної політики країн світу з метою забезпечення цілей розвитку тисячоліття. Наукова новизна: визначено концептуальні основи економічної політики країн світу, теоретично обґрунтовано інструменти її реалізації з метою досягнення цілей розвитку тисячоліття, а також розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення економічної політики України. Сфера використання: органи законодавчої і виконавчої влади. Результати також будуть використані фахівцями, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, учасниками інвестиційного ринку під час визначення своєї фінансової та зовнішньоекономічної політики. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи

06.01.19.0055/0518U000286

Августин Руслан Ростиславович. Пріоритети та механізми системної детінізації економіки України: Дис... д.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 20.11.2018.

УДК 351:338.24:343.37(477)(043.3).

460 с.: 32 табл., 67 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Об'єкт: процеси детінізації економіки. Мета: розроблення теоретико-методологічних засад, обґрунтування пріоритетів та механізмів системної детінізації економіки України. Методи: логічного узагальнення, групування, аналізу і синтезу, науковий метод статистичного аналізу і розрахунку, методи економіко-математичного прогнозування, теоретичного узагальнення, стратегічного менеджменту, системного підходу. Запропоновано: науково обґрунтовано теоретико-методологічні положення державної політики системної детінізації економіки; визначено методологічні засади розробки Концепції державної політики системної детінізації економіки; розроблено концептуальний підхід до ідентифікації та утвердження стратегічної основи й напрямів формування державної політики детінізації національного господарства; удосконалено методичний інструментарій оцінювання рівня тінізації економіки з урахуванням регіональних особливостей. Сфера використання: Верховна рада України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

06.01.19.0056/0218U001927

Трансформаційний потенціал цифровізації економіки України: Заключний звіт /Інститут економіки промисловості НАН України; Керівник

Вишневський Валентин Павлович. – ДР 0118U002109. УДК 338.45:681.5: 330.341:004(477).

176 с.

Виявлено особливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та їх роль у цифровізації національних економік. Визначено чинники впливу процесів цифровізації на кінцевий випуск товарів і послуг в економіці. Обґрунтовано форму залежності між цифровими витратами і реальними результатами у вигляді зростання кінцевого виробництва товарів і послуг. Побудовано функції залежності цифрових витрат та реальних результатів та виконано їх параметризацію. Оцінено трансформаційний потенціал цифровізації економіки України та обґрунтовано рекомендації щодо його підвищення.

06.01.19.0057/0218U002041

Фінансове та обліково-аналітичне забезпечення розвитку підприємств автотранспорту та дорожнього господарства: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Базиліук Антоніна Василівна. – ДР 0116U007238. УДК 656.13.

145 с.

Звіт про НДР: 145 с., 17 рис., 30 табл., 67 джерел. У роботі досліджені науково-теоретичні основи ресурсного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств, здійснено аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства автотранспорту на прикладі ПАТ "Українська автомобільна корпорація", визначені шляхи вдосконалення механізму управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства. Розроблені нові методичні рекомендації з визначення інтегрального показника соціально-економічного ефекту від спрямованих фінансових ресурсів на потреби дорожнього господарства.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.01.19.0058/0218U002093

Розробка методів керування системою трансферу технологій: Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Бедюх Олександр Радійович. – ДР 0116U004825. УДК 330.341.1. 1:001; 338:001.

239 с.

Об'єкт дослідження: система трансферу технологій в інноваційній економіці України у контексті процесу євроінтеграції. Мета роботи: окреслити механізм управління формуванням організаційної системи трансферу технологій в Україні. Методи дослідження: у роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: аналізу і синтезу – для вивчення й узагальнення головних проблем управління системою трансферу технологій; логічного узагальнення – для визначення сучасного стану й проблем розвитку української системи трансферу технологій; статистико-економічний – для визначення тенденцій розвитку системи трансферу технологій, а також робота з базою даних проектів, що мають комерційний потенціал, просування та комерціалізація пропозицій. Розробка методів керування системою трансферу технологій є важливою складовою менеджменту наукових розробок та базою для формування нових конкурентоспроможних напрямів розвитку науки та технологій. В результаті роботи було узагальнено зарубіжний досвід та тенденції організації ефективної взаємодії науки та бізнесу. Висвітлено напрями та шляхи формування інфраструктурної підтримки системи трансферу технологій в Україні, зокрема в університетах, у контексті євроінтеграції. Проаналізовано роботу традиційної моделі трансферу технологій у світових університетах, а також інституцій-

ні проблеми, що виникають у процесі її реалізації. Розглянуто практичні заходи розвитку та адміністративні шляхи управління системою трансферу технологій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, зокрема висвітлено основні результати науково-дослідної частини в плані популяризації та комерціалізації створеної науково-технічної продукції, а також останні досягнення, що отримані в процесі співробітництва з Консорціумом EEN-Ukraine

06.56 Суспільно-економічна структура

06.01.19.0059/0418U000940

Жихарцева Олена Олександрівна. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності інтегрованих корпоративних систем: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 04.07.2018.

УДК 334.012.82:005.

254 с.: 35 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 234 назви.

Об'єкт: організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності інтегрованих корпоративних систем. Мета: обґрунтування теоретичних основ, науково-методичних і практичних рекомендацій для удосконалення організаційно-економічного механізму управління ефективністю діяльності інтегрованих корпоративних систем. Методи: метод аналізу і синтезу; метод експертних оцінок; метод порівняння; методи економіко-математичного моделювання, математичної статистики; метод системного аналізу; індуктивний і дедуктивний методи. Запропоновано: удосконалені: науково-методичні підходи до системної класифікації фінансово-промислових груп; організаційну будову (алгоритм) організаційно-економічного механізму управління ефективністю діяльності інтегрованих корпоративних систем; концепцію формування та реалізації структурних змін у макросередовищі в управлінні організаційно-економічним механізмом; економіко-математичний інструментарій оцінки інтегрального коефіцієнта ефективності діяльності інтегрованих корпоративних систем; модель організаційно-економічного механізму управління ефективністю діяльності інтегрованих корпоративних систем. Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка

06.01.19.0060/0518U000279

Федулова Світлана Олександрівна. Теоретико-методологічні засади розвитку регіональних соціально-економічних систем в умовах обмеженості водних ресурсів: Дис... д.е.н. /Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України. – Захищена 30.10.2018.

УДК 330.341.1:338.49:332.1(477).

504 с.: 53 табл., 114 іл. – Бібліогр.: 358 назв.

Об'єкт - процес формування концептуальних підходів до розвитку регіональних соціально-економічних систем в умовах обмеженості водних ресурсів; мета - формування теоретико-методологічних положень розвитку регіональних соціально-економічних систем в умовах обмеженості водних ресурсів; методи - історико-логічний; абстракції та аналогії; теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу; статистичний аналіз, метод на основі "динамічного нормативу"; методи системного аналізу; графічний, а також засоби MS Excel і Matlab803-2014a - для обробки статистичних даних; новизна полягає у розвитку теоретико-методологічних положень регулювання розвитку регіональних соціально-економічних систем в умовах обмеженості водних ресурсів;

теоретичні та практичні результати, ступінь впровадження - пройшли експертизу і отримали схвальний відгук від спеціалістів Департаменту економічного розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації (довідка №1763/0/31-17 від 28.12.2017 р.) та були використані під час формування "Програми розвитку малого та середнього підприємництва у Дніпропетровській області на 2017-2018 роки". Пропозиції дисертанта були використані у роботі Дніпропетровської обласної ради у діяльності Управління стратегічного планування та інвестиційної політики і були прийняті до виконання у проект "Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року (рішення Дніпропетровської обласної ради від 26.09.2014 р. № 561-27/VI). Результати дисертаційного дослідження були використані у діяльності Управління розвитку підприємства, торгівлі, побутової та регуляторної політики Кременчуцької міської ради при виконанні "Програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва у місті Кременчуці на 2015-2017 роки від 23.12.2014 р." (довідка №01-52/2748 від 22.12.2017 р.). Результати дисертаційного дослідження впроваджено в практичну діяльність Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації при підготовці "Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2011-2020 роки" (довідка № 03.01-2988/17 від 27.12.2017 р.). Також окремі результати дослідження було впроваджено в практичну діяльність Департаменту економічного розвитку і торгівлі Запорізької обласної державної адміністрації при підготовці "Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 р." та при проведенні аналізу результатів оцінки внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку області (довідка № 01-08/0036 від 16.01.2018 р.). Практичне значення одержаних результатів підтверджується також схвальним відгуком від спеціалістів ГО "Регіональне агентство розвитку" (довідка № 17/3 від 15.01.2018 р.) та використовувались при розробці довгострокових планів соціально-економічного розвитку Одеської області. Результати дослідження були запроваджені в навчальний процес ДВНЗ "Український державний хіміко-технологічний університет" при викладанні дисциплін "Регіональна економіка", "Економіка природокористування", "Моделювання економіки" (акт впровадження від 19.12.17 р.). Окремі результати дослідження розроблено в рамках міжнародного проекту "Water Harmony II, Erasmus+ (ERASMUS+ № 561755-EPP-1-2015-1-NO-EPPKA2-SVNE-JP)" при підготовці лекцій відповідно до вимог даного проекту, а саме: "Economics in water treatment", "Economics in wastewater treatment" та "Business development. Innovation and entrepreneurship (innovations in the water industry, examples)" (акт впровадження); галузь розвитку продуктивних сил і регіональна економіка.

06.01.19.0061/0518U000280

Гриневиц Людмила Володимирівна. Теоретико-методологічні засади подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону: Дис... д.е.н. /Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України. – Захищена 16.11.2018.

УДК 332.143.454(477).

404 с.: 65 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 340 назв.

Об'єкт: процес подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону. Мета: розробка теоретико-методологічних засад та обґрунтування науково-методичних і практичних рекомендацій щодо подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону. Методи дослідження: логічно-

го, монографічного та контент-аналізу; статистичні; теорії логіки; гіпотетико-дедуктивний; імітаційного моделювання; системний; сценарний та матричний підходи. Новизна: сукупність основних висновків - теоретичне узагальнення та нове вирішення важливої науково-прикладної проблеми, що виявляється у обґрунтуванні теоретико-методологічних засад подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону. Теоретичні та практичні результати: розроблено - концепцію подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону з позиції еволюційної парадигми, механізм подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону в короткозорному вигляді, методичні підходи до діагностики та до ідентифікації дисбалансу професійного розподілу людського капіталу на засадах системного та сценарного підходів; впроваджено - імітаційну модель подолання дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону на основі системи індикаторів у межах соціальних, економічних, демографічних та інноваційних чинників, методичний підхід до прогнозування дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону, методичний підхід до розпізнавання появи дисбалансу професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил регіону, методичний підхід до типізації регіонів за дисбалансом професійного розподілу людського капіталу продуктивних сил. Ступінь впровадження: Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 07-34/18 від 19.01.2018р.), Харківський обласний центр зайнятості (довідка № ХОЦЗ-18-1253 від 27.03.2018р.), Департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 06-55/1931 від 06.12.2017р.), Головне управління статистики України в Харківській області (довідка № 06-15/029 від 07.02.2018р.). Результати дисертаційного дослідження використовуються в навчальному процесі Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця при формуванні навчально-методичної бази і викладанні навчальних дисциплін "Методи статистичного аналізу та планування національної економіки", "Методи прогнозування соціально-економічних процесів", "Статистичні методи оцінки регіонального розвитку" (довідка № 21.6/10-1082 від 11.04.2018р.). Сфера (галузь) використання - регіональна економіка

06.01.19.0062/0218U002156

Формування системи механізмів управління природними ресурсами в умовах євроінтеграційних процесів: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України"; Керівник Бистряков Ігор Костянтинівич. – ДР 0115U005548. УДК 338.2:330.15.

619 с.

Розроблено поетапний алгоритм впровадження інноваційного фінансово-економічного механізму децентралізованого управління природними ресурсами в євроінтеграційних умовах; визначено основні напрями трансформації діючої структури управління природними ресурсами територіальних громад в умовах євроінтеграційних процесів; запропоновано моделі для використання та управління природними ресурсами громад на основі комунально-рентного підходу на принципах структурного і проектного управління та корпоративних засадах господарювання; обґрунтовано фінансово-економічний інструментарій платного використання природних ресурсів шляхом застосування гнучкої рентної політики для вилучення та ефективного перерозподілу на користь держави, регіонів та суб'єктів господарювання

регіональної ренти через модернізацію фіскальної системи країни.

06.71 Галузева структура економіки. Галузева і спеціальні економічні науки

06.01.19.0063/0518U000186

Усикова Олена Миколаївна. Розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу: теорія, методологія, практика: Дис... д.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 13.07.2018.

УДК 338:43:330.341.1.

412 с.: 47 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

Дисертацію присвячено розробці та обґрунтуванню теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій з формування та реалізації моделей розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів агробізнесу. Обґрунтовано концепцію формування, імплементації, реалізації та розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу для різних за розмірами суб'єктів аграрного бізнесу, в основі якої лежить створення ринкових конкурентних переваг через запровадження елементів, компонент та інструментів інновацій у виробничу та управлінську складові діяльності на засадах принципу забезпечення результативного розвитку аграрного виробництва, як основного джерела формування інвестиційного потенціалу, шляхом використання функціонально-операційної моделі, що заснована на інструментальній реалізації базових політик (товарної, цінової, комунікаційної та збутової) виробничо-комерційної діяльності підприємств. Ідентифіковано принципи та методологічні підходи до управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу на засадах формування стратегічних зон інноваційної активності через встановлення критеріїв та масштабів виробництва інноваційної (в умовах аграрного виробництва - покращеної) продукції, кон'юнктури на товарних ринках з виокремленими особливостями створення цільового споживачького попиту, з урахуванням якого виділені напрями отримання конкурентних переваг на основі інновацій, які можливим є застосовувати за окремими елементами або в системі, зокрема, зміни логістичної діяльності суб'єктів аграрного бізнесу з урахуванням зниження виробничих витрат, які формують обсяги необхідних інвестицій, та реалізацію товарів в системі вертикальної та горизонтальної інтеграції, а також через запровадження інновацій в діяльність аграрних підприємств шляхом адаптивного використання сучасних виробничих та управлінських інструментів в умовах господарської діяльності суб'єктів аграрного бізнесу.

06.01.19.0064/0418U000895

Коробкова Олена Миколаївна. Організаційно-економічні основи регулювання митної брокерської діяльності: Дис... к.е.н. /Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України. – Захищена 21.06.2018.

УДК 338.47+336.24.07.

214 с.: 9 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

Об'єкт - процес розробки організаційно-економічних основ митної брокерської діяльності в Україні. Мета - розроблення та обґрунтування теоретичних положень і методичних підходів до удосконалення організаційно-економічних основ і економічного інструментарію регулювання митної брокерської діяльності, як специфічного виду підприємництва. Методи дослідження - історико-порівняльного; економіко-статистичного; аксіоматичного;

абстрактно-логічного; системного; графічного аналізу; метод аналогій. Теоретичні і практичні результати - Одержані в процесі дослідження результати можуть бути використані в процесі подальшого розвитку організаційних умов регулювання митної брокерської діяльності. Використання результатів дослідження в процесах вдосконалення системи державного регулювання митної брокерської діяльності зумовить підвищення її ефективності на всіх рівнях, а також забезпечить збільшення надходжень до державного бюджету. Наукова новизна - обґрунтування та розробка теоретико-методичних положень щодо розвитку організаційно-економічних основ регулювання митної брокерської діяльності в Україні. Ступінь впровадження - використано: Одеським національним морським університетом у навчальному процесі на факультеті транспортних технологій і систем під час розроблення навчальних планів та програм, а також при проведенні лекцій і практичних занять з дисциплін: "Інфраструктура морського бізнесу" (Акт використання від 20.06.2017 р.), "Митне право" (Акт використання від 20.06.2017 р.), "Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності" (Акт використання від 20.06.2017 р.), у науковій роботі та навчальному процесі Інституту сучасного управління та бізнесу, курсах підвищення кваліфікації митних брокерів (Акт використання від 01.02.2016 р.), у практичній діяльності ТОВ "ІНМАР-КОМ" (Акт використання від 20.03.2016 р.). Сфера (галузь) використання - економіка та управління національним господарством.

06.01.19.0065/0418U000944

Кучер Роман-Даниїл Аскольдович. Державне регулювання розвитку інвестиційної інфраструктури АПК України: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 05.07.2018.

УДК 330.341.1: 338.242.

237 с.: 18 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

У дисертації вирішена сукупність завдань щодо обґрунтування теоретико-методичних засад і прикладних інструментів удосконалення державного регулювання розвитку інвестиційної інфраструктури АПК в Україні. Об'єктом дослідження є процес удосконалення інвестиційної інфраструктури АПК; предметом - теоретико-методичні засади, інструменти та засоби державної політики розвитку інвестиційної інфраструктури АПК в Україні. Узагальнено еволюцію теорій інвестування в контексті формування та оцінювання інвестиційної інфраструктури. Виявлено теоретико-методичні особливості характеристик інвестиційної інфраструктури АПК. Проаналізовано макроекономічні передумови активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України. Здійснено аналіз чинників та умов функціонування інвестиційної інфраструктури АПК. Проведено економетричне оцінювання факторів інвестування в агропромислове виробництво. Обґрунтовано стратегічні пріоритети розвитку інвестиційної інфраструктури АПК. Ідентифіковано організаційно-економічні засоби формування системи інвестиційної інфраструктури АПК. Визначено чинники удосконалення бізнес-інфраструктури як умов покращення інвестиційної привабливості АПК.

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.01.19.0066/0418U000545

Онищенко Василь Васильович. Механізм бюджетного регулювання в умовах децентралізації: Дис... к.е.н. /ПВНЗ "Європейський університет". – Захищена 28.01.2018.

УДК 336.14:352.

261 с.: 30 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів механізму бюджетного регулювання задля розробки науково-обґрунтованих пропозицій щодо підвищення його ефективності та досягнення збалансованості бюджетної системи в умовах проведення реформи децентралізації в Україні. Розкрито сутнісно-концептуальні основи механізму бюджетного регулювання на основі різних наукових поглядів щодо даної проблеми. Проаналізовано стан функціонування механізму бюджетного регулювання в умовах децентралізації, на основі аналітичних даних щодо структурних елементів бюджетної системи України визначено рівень її децентралізації.

06.01.19.0067/0418U000768

Лебеда Марина Олександрівна. Фіскальний та регулюючий потенціал податку на доходи фізичних осіб-підприємців: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 26.04.2018.

УДК 336.225.621.11.

194 с.: 31 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 187 назв.

Дисертація присвячена науковому обґрунтуванню теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо поліпшення реалізації фіскального і регулюючого потенціалу податку на доходи ФОП. У роботі теоретичні положення та моделі, що застосовуються в сучасних наукових дослідженнях для пояснення і прогнозування суспільних наслідків оподаткування особистих доходів та доходів від малого підприємництва, адаптовані до специфічних рис українського підприємництва та актуальних завдань вітчизняної фіскальної системи. У результаті було сформульовано, теоретично та емпірично обґрунтовано гіпотезу про наявність двох головних чинників наближення фактичних показників фіскального регулювання малого підприємництва в Україні до потенційного рівня. По-перше, посилення податкового навантаження на ті групи платників податку на доходи ФОП, що мають доходи значно вище середніх. По-друге, перетворення розміру декларованих доходів на провідний чинник диференціації податкового навантаження, що, на відміну від домінуючого в чинній системі оподаткування доходів ФОП принципу диференціації за ознакою природи (джерела) отримуваних доходів, дозволятиме гармонійно поєднувати принципи соціальної справедливості розподілу податкового навантаження із заходами стимулювання розвитку малого підприємництва. Здійснене прогнозування обсягів бюджетних надходжень податку на доходи ФОП підтвердило вагомий приріст очікуваних бюджетних надходжень внаслідок запровадження додаткової диференціації ставок оподаткування і перенесення податкового тягаря на отримувачів доходів значно вищих середнього рівня.

06.01.19.0068/0418U000769

Фещенко Олег Петрович. Управління фінансовим станом корпорацій: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 26.04.2018.

УДК 336.6.

191 с.: 31 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Обґрунтовано сутність корпорації та її фінансового стану. Уточнено сутність управління фінансовим станом корпорації, визначено його суб'єкт і об'єкти, принципи і завдання. Розроблені етапи управління фінансовим станом корпорації. Доведено, що ефективність управління фінансовим станом корпорації визначається наявністю методичного та організаційного забезпечення. Проаналізовано фінансовий стан двадцяти дев'яти компаній за сім років. Стандартний

коєфіцієнтний аналіз доповнено регресійним аналізом панельних та міжгрупових даних. Систематизовано фактори, які впливають на оптимізацію грошових потоків та їх синхронізацію. Традиційну класифікацію факторів доповнено інституціональною ознакою. Обґрунтовано етапи синхронізації грошових потоків. Удосконалено підхід щодо проведення діагностики фінансового стану корпорацій на основі дискримінантної функції. Найвний підхід доповнено оцінкою ризику розбалансування грошових потоків. Визначено та обґрунтовано складові інтегрального аналізу, розраховано інтегральний показник фінансового. Обґрунтовано етапи визначення інтегрального показника фінансового стану корпорацій.

06.01.19.0069/0418U000807

Землячова Ольга Андріївна. Взаємодія банків і страхових компаній: передумови, тенденції, шляхи розвитку: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 29.05.2018.

УДК 336.71:368.81]:334.752.

210 с.: 26 табл., 57 іл. – Бібліогр.: 212 назви.

У дисертації розкрито сутнісні характеристики фінансового посередництва на фінансовому ринку, а також виявлено і охарактеризовано його учасників, де серед головних виступають банки і страхові компанії які, враховуючи відповідні передумови, переважно економічного характеру, активізують процеси взаємодії між собою. Окремо досліджено закордонні та національні тенденції розвитку взаємодії банків і страхових компаній та визначено головні проблеми такої взаємодії на вітчизняному фінансовому ринку. Дослідження банківсько-страхової інтеграції як результату взаємодії банків і страхових компаній дозволило визначити спадковість форм цієї взаємодії та виокремити специфічні характеристики основних форм такої взаємодії з метою удосконалення існуючих підходів до їх класифікації. В межах характеристики форм банківсько-страхової взаємодії наведено моделі інтеграції банків і страхових компаній, основні напрями банківсько-страхової інтеграції, а також позитивні та негативні наслідки інтеграції для учасників цих напрямів. Аналіз процесів інтеграції банків і страхових компаній в Україні дозволив скласти періодизацію розвитку таких процесів в країні, що складається з п'яти етапів, і в межах якої банківсько-страхова інтеграція в державі, під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, пройшла значний шлях: від простих форм до використання найбільш ефективних видів юридичної інтеграції. Запропоновано шляхи удосконалення маркетингового забезпечення, оцінки фінансової стійкості та страхування банківських ризиків у контексті банківсько-страхової взаємодії в Україні.

06.01.19.0070/0418U000842

Браткова Іванна Миколаївна. Фінансові інструменти внутрішніх державних запозичень в Україні: Дис... к.е.н. /Державна навчально-наукова установа "Академія фінансового управління". – Захищена 05.06.2018.

УДК 336.27(477)(043.3).

277 с.: 43 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

У дисертації розкрито економічну сутність державних цінних паперів, об'єктивну необхідність їх розміщення, проаналізовано становлення вітчизняного ринку ОВДП та визначено стан нормативно-правового забезпечення його функціонування. В роботі визначено сучасні тенденції та суперечності розвитку ринку внутрішніх державних запозичень в Україні.

06.01.19.0071/0218U001825

Організаційно-методичне та фінансове забезпечення процесів функціонування дохідних будинків в Україні: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи"; Керівник Вознюк Микола Андрійович. – ДР 0118U001261. УДК 336. 581 : 624 (477).

135 с.

Мета дослідження - розроблення методичних засад формування методів залучення інвестицій в будівництво дохідних будинків та практичних рекомендацій щодо організації їх функціонування в Україні. У процесі роботи удосконалено методичні положення щодо впровадження нових технологій управління дохідною нерухомістю та надано рекомендації щодо формування системи бюджетування в керуючих організаціях. На підставі аналізу світового досвіду розроблено модель формування дохідних будинків в рамках приватно-державного підприємництва на ринку найму та оренди жила на основі створення закритих пайових інвестиційних фондів нерухомості; сформульовано пропозиції щодо впровадження нових інструментів, зокрема "Іпотечний кредит з наймом", "Кредитний наймання", "Житловий вклад (депозит)". Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.01.19.0072/0218U001934

Теоретико-методологічні засади регулювання розвитку фінансової системи України:

Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Грабчук Оксана Миколаївна. – ДР 0116U002057. УДК 336.1(477).

134 с.

Об'єкт дослідження - фінансова система України. Мета роботи - розробка концептуальних засад регулювання розвитку фінансової системи України в умовах змінного економічного середовища. Методи дослідження - абстрагування, системного та синергетичного підходів, аналізу й синтезу, дедукції, індукції. Теоретичні і практичні результати науково-дослідної роботи та їх корисність полягають в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад регулювання розвитку фінансової системи та її окремих складових у період ринкової трансформації економіки України. Зокрема, було удосконалено науково-методичний підхід до оцінки спрямованості бюджетної політики; удосконалено теоретико-методологічні засади забезпечення зростання фінансового потенціалу територій; визначено особливості реформування місцевих бюджетів в умовах впровадження бюджетної децентралізації; обґрунтовано необхідність реформування пенсійної системи України; удосконалено теоретичні засади розвитку ринку цінних паперів в Україні; удосконалено теоретичні підходи до розуміння сутності й ролі фінансової безпеки домогосподарств і суб'єктів господарювання у забезпеченні фінансової безпеки держави; набули подальшого розвитку теоретико-організаційні основи розвитку страхового ринку України за рахунок удосконалення управління діяльністю страхової компанії, а також теоретико-методичні засади регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Результати дослідження впроваджені в освітній процес Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара при розробці навчально-методичних комплексів і викладанні дисциплін "Бюджетна система", "Бюджетний менеджмент", "Державна фінансова політика", "Податкова система", "Ринок фінансових послуг", "Стратегія торгівлі на ринку Forxh", "Страховий андеррайтинг", "Страховий менеджмент", "Фінанси", "Фінансова безпека", "Фінансовий контроль". Також наукові результати впроваджені у діяльність Департаменту фінансів Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Департаменту економіки, фінансів та міського бюджету Дніпровської міської ради та Прива-

тної виробничо-комерційної фірми "Бреккер". Сфера використання: заклади вищої освіти, суб'єкти господарювання, органи державного управління. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни

06.01.19.0073/0218U001834

Проблема політекономічного аналізу сучасного економічного розвитку: Заключний звіт /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Савчук Володимир Сафронівич. – ДР 0112U005377. УДК 336,7.

71 с.

Об'єктом дослідження є економічний розвиток (як системного явища, інституціональної синергетичної форми руху та прояву ринкового господарства з позицій забезпечення стратегічних конкурентних переваг суб'єктів господарювання різних рівнів в умовах глобальної економіки, якісної трансформації методів державного управління, стрімкого скорочення традиційних ресурсів, динамічного зростання потреб людини і держави та предметного прагнення до їх максимального задоволення) у всіх його вимірах та процес трансформації економічної системи України в напрямі побудови сучасного постіндустріального суспільства. Предметом дослідження є сучасні теорії економічного розвитку, практика господарської діяльності, економічні відносини в процесі формування і розвитку ефективної моделі економічного розвитку, характер та особливості державного регулювання в сучасних розвинутих економічних системах та транзитивних економіках.

06.01.19.0074/0218U001909

Формування механізму забезпечення сировиною підприємств деревообробної галузі України: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки Мінекономіки України; Керівник Гужва Ігор Юрійович. – ДР 0118U006166. УДК 338.012.

24 с.

Науково-дослідна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку джерел посилань з 11 найменувань. Основний текст роботи викладено на 24 сторінках комп'ютерного тексту, що містить 6 таблиць і 7 рисунків. Об'єкт дослідження - розвиток виробництва продукції глибокої переробки цінних сортиментів деревини в Україні. Предмет дослідження - механізм забезпечення сировиною підприємств деревообробної галузі України. У першому розділі досліджено динаміку розвитку деревообробної галузі промисловості і сегменту виробництва продукції з цінних сортиментів деревини зокрема в Україні протягом 2014-2018 рр. Другий розділ містить аналіз перспектив деревообробної промисловості України за умов збереження нормативно-правового вакууму на внутрішньому ринку деревини. У третьому розділі викладено сценарний прогноз перспектив розвитку ринку дефіцитних лісоматеріалів в Україні. Четвертий розділ розкриває перспективні економіко-правові засади функціонування ринку дефіцитних лісоматеріалів в Україні.

06.01.19.0075/0218U002282

Розробка теоретичних та методичних положень стратегії активізації конкурентного потенціалу національної економіки: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Маркович Ірина Богданівна. – ДР 0114U001310. УДК 338.242.

182 с.

Здійснено комплексний аналіз змін у тенденціях регіоналізації та поляризації світової економіки під впливом глобальних факторів впливу. Зокрема, проаналізовано закономірності біфуркаційних циклів економічних систем, які породжені нестабільністю економічного середовища якісно нового рівня, та обумовлені трансформаційними тенденціями світового розвитку. Обґрунтовано, що інституціональні каталізатори змін у національній та світовій економіці можуть мати й ірраціональну основу, що закладає деструктивні підвалини поступальному розвитку економічних систем. Здійснено декомпозицію змісту категорії "трансформація економічного простору" з використанням методу денотатного графу. Проведено теоретико-емпіричне обґрунтування важливості державного управління та регулювання процесами макро- та мікрорівня шляхом ідентифікації залежностей між показниками економічної свободи країн та окремими індикаторами їхнього економічного розвитку. Виявлено, що для більшості країн характерні прямі зв'язки між розширенням економічної свободи та зростанням добробуту населення. Здійснено дослідження основних принципів розвитку регіональної політики та її впливу на зміни організаційних форм функціонування підприємств. Здійснено розробку системи заходів посилення інноваційної конкуренції на основі трансформації підходів до організаційно-управлінської організації роботи суб'єктів господарювання. Зокрема, здійснено групування країн за Індексом інноваційного потенціалу відповідно до рівня доходів населення та політичного режиму. Виявлено, що найбільш сприятливими для нарощення інновацій є режим демократії. Також важливим елементом зростання та реалізації інноваційного потенціалу є стимулюючий вплив внутрішньої та зовнішньої конкуренції. Розраховані індекси Баласса та Хілмана для окремих груп товарів експорту України та поданий механізм переходу підприємств до мережевої форми взаємодії на основі критеріїв сумісності. Здійснено узагальнення й уточнення дефінітивно-категоріального апарату інституціоналізації економічних процесів та виявлення необхідних інституційних передумов підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Подано етапність проходження трансформаційного періоду інституціоналізації ринку, обґрунтована роль держави у цих процесах як основного суб'єкта та об'єкта змін. Обґрунтовано роль міжнародної торгівлі у формуванні та реалізації конкурентного потенціалу економіки, зокрема описано фактори, які справляють найсильніший вплив на особливості інтеграційної взаємодії між державами, а також подано особливості розвитку міжнародної економічної інтеграції в контексті формування регіональних торговельних угод. Виявлено системні зміни у принципах організації міжнародної торгівлі. Подана характеристика інтеграційних об'єднань країн та причини зміни позицій регіонів у світовій торгівлі товарами відповідно до їх активності у інтеграційних об'єднаннях. Проведено розробку системи принципів багатосторонньої інтеграції України із іншими суб'єктами економічного простору. Доведено, що особливістю інтернаціоналізації за участю України є нерівномірність розподілу експортних виробництв, низький рівень експортної спеціалізації регіонів. Охарактеризовано основні загрози економічній безпеці України, зокрема суперечність чинного законодавства та правова неврегульованість широкого кола питань економічного розвитку, низький рівень капіталізації українських банків, тінізація та корумпованість української економіки, структурні диспропорції, політична неврегульованість і т.д. Окреслено вектори модернізації технологій управління підприємством, а також технології ситуаційного управління, які є важливим чинником, що спроможний сповільнити чи прискорити економічний розвиток підприємства, а це, в свою чергу, визначається

ефективністю функціонування певних економічних процесів. Здійснено побудову моделі оцінювання рівня формування можливих напрямів модернізації технологій управління підприємством на основі використання теорії нечітких множин. Обґрунтовано важливість реалізації функції соціальних технологій в управлінні підприємством. Крім того, здійснено структурування інструментарію мотиваційного механізму здійснення підприємствами соціально відповідальної діяльності. Проаналізовано можливі напрями вдосконалення методологічних засад дослідження проблем та державно-управлінських аспектів забезпечення національної безпеки, що передбачає вжиття низки взаємопов'язаних заходів щодо її підвищення через активізацію підприємницького потенціалу.

06.77 Економіка праці. Трудові ресурси

06.01.19.0076/0418U000720

Говорко Оксана Володимирівна. Підвищення соціально-демографічного потенціалу за умов реформування системи охорони здоров'я населення: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 29.03.2018.

УДК 314.116:614(043.3).

263 с.: 19 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

Обґрунтовано теоретико-методичні та науково-практичні засади формування соціально-демографічного потенціалу на основі реалізації реформи охорони здоров'я та підвищення якості життя населення. Здійснено аналіз стану та факторів підвищення соціально-демографічного потенціалу України та Вінницької області. Окреслено проблеми системи охорони здоров'я населення та шляхи їх вирішення. Побудовано структуру системи підвищення соціально-демографічного потенціалу за умов реформування охорони здоров'я населення, що є гнучкою, динамічною, адаптивною та регулюючою структурно-логічною моделлю і передбачає взаємодію всіх складових: принципів формування, важелів, інструментів, функцій, механізмів, методів і заходів регулювання, із розвиненими каналами зворотного зв'язку, які можуть сигналізувати про відхилення в її реалізації. Визначено склад індикаторів соціально-демографічного потенціалу країни, що охоплює різноманітні сфери життєдіяльності та включає складові індикатори: соціального, демографічного, інфраструктурного та діяльнісного потенціалів.

06.01.19.0077/0418U000722

Наумова Марія Олександрівна. Активізація соціального підприємництва як чинник підвищення якості життя населення: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 28.03.2017.

УДК 338.22:364.2-781.3:331.5(043.3).

200 с.: 23 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 257 назв.

Дисертацію присвячено узагальненню теоретичних і методичних засад, розробленню прикладних напрямів активізації соціального підприємництва (СП) в Україні та оцінці його впливу на підвищення якості життя населення, обґрунтуванню орієнтирів державної політики стимулювання його розвитку в Україні. Систематизовано вектори впливу соціального підприємництва на показники якості життя населення за різними сферами його активності, що надало змогу оцінити його внесок у вирішення суспільно значущих проблем. Проведено кількісний і якісний SWOT-аналіз і власне соціологічне дослідження розвитку соціального підприємництва в Україні, що сприяло визначенню й оцінці його сильних і слабких сторін, а також загроз і можливостей для формування найбільш ефективних напрямів сприяння його розвитку. Емпіричні результати, отримані внаслідок

застосування економетричного аналізу в процесі узагальнення науково-методичних підходів до оцінювання впливу СП на якість життя населення, підтвердили теоретичні припущення про прямий зв'язок між ними. Запропоновано механізм активізації соціального підприємництва в Україні, що включає нормативно-правове, фінансово-економічне, науково-кадрове, організаційне й інформаційне забезпечення та пріоритетні напрями його дії.

06.01.19.0078/0218U001929

Досягнення соціальної справедливості щодо вимушених переселенців: Заключний звіт /Інститут економіки промисливості НАН України; Керівник Новікова Ольга Федорів. – ДР 0118U004782. УДК 331.556.2:330.431.1+314.151.3(477.62).

129 с.

У ході дослідження розроблено теоретико-методологічні засади застосування принципів соціальної справедливості до процесу вимушеного переселення зі Сходу України. Виявлено та систематизовано основні загрози та ризики в контексті порушення принципів соціальної справедливості. Розроблено та апробовано методика виміру рівнів ризику по відношенню до ВПО. Систематизовано та обґрунтовано основні шляхи вирішення житлових проблем, забезпечення ефективною зайнятості та гідної оплати праці, активізації підприємницької діяльності та забезпечення участі громадянського суспільства у попередженні проявів соціальної несправедливості щодо реалізації прав ВПО. Обґрунтовано пропозиції та рекомендації щодо підвищення рівня соціальної справедливості у формуванні державної політики стосовно внутрішньо переміщених осіб.

06.01.19.0079/0218U002099

Удосконалення системи забезпечення якості результатів професійного навчання з урахуванням європейських рекомендацій щодо доступу до безперервного професійного навчання: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова І.М., Дрозач М.І. – ДР 0117U004431. УДК 331.544..

40 с.

Метою дослідження є удосконалення вітчизняної нормативно-правової бази для забезпечення якості результатів професійного навчання шляхом розробки проєктів нормативно-правових документів: Положення про організацію навчально-виробничого процесу на виробництві; Положення про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту; Положення про професійне навчання на основі модульної технології. Об'єктом дослідження є система професійного навчання працівників в Україні. Предметом дослідження є система забезпечення якості результатів професійного навчання працівників в Україні.

06.01.19.0080/0218U002100

Оновлення розділу 1 "Професії керівників, професіоналів, фахівців та технічних службовців" Випуску 1 "Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: аналіз складності завдань та обов'язків, визначених кваліфікаційними характеристиками посад (професій) працівників, які є загальними для всіх видів економічної діяльності (професії керівників, професіоналів, фахівців та технічних службовців) в умовах проведення

євроінтеграційних реформ економіки України: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова І.М., Носіков О.М. – ДР 0117U004432. УДК 331.542..

59 с.

Метою дослідження є розробка Проекту нової редакції розділу 1 "Професії керівників, професіоналів, фахівців та технічних службовців" Випуску 1 "Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності" ДКХП. Об'єктом дослідження є процес зміни законодавчих та діяльних умов функціонування посад і професій працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності. Предметом дослідження є кваліфікаційні характеристики посад і професій працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності в Україні.

06.01.19.0081/0218U002101

Розроблення проекту Положення про ведення Національного класифікатора України ДК 003 "Класифікатор професій": Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова І.М., Носіков О.М. – ДР 0117U004433. УДК 331.542.. 12 с.

Метою дослідження є розробка проекту нової редакції Положення про ведення Національного класифікатора України ДК 003 "Класифікатор професій". Об'єктом дослідження є порядок введення нових професійних назв робіт до КП, внесення змін та доповнень до КП у зв'язку зі змінами відповідних законодавчих та нормативних актів України. Предметом дослідження є чинне Положення про ведення Національного класифікатора України ДК 003 "Класифікатор професій".

06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством

06.01.19.0082/0418U000680

Бойко Марія Олександрівна. Науково-методичні засади оцінки стану економічної безпеки стивідорної компанії: Дис... к.е.н. /Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України. – Захищена 15.03.2018.

УДК 338.47:656.078.

209 с.: 16 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Об'єкт - процес формування методів оцінки стану економічної безпеки портової стивідорної компанії; мета - розвиток наукових і методичних засад оцінки стану економічної безпеки ПСК; методи - теоретичного узагальнення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, економіко-статистичний; новизна - полягає у розвитку науково-методичних засад оцінки стану економічної безпеки стивідорної компанії; теоретичні та практичні результати - полягають у розробці економічного інструментарію забезпечення економічної безпеки, методичних підходів і прийомів її оцінки та розробка інструментарію, який дасть змогу оцінити внутрішні та зовнішні загрози економічної діяльності ПСК; ступінь впровадження - використано в діяльності ТОВ "Бруклін-Київ" (Акт впровадження № 53 від 08.09.2017 р.); у науковій роботі Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (Акт впровадження від 19.06.2017 р.); у науковій діяльності Варненського економічного університету (Акт впровадження № 203 від 13.09.2016 р.). Окремі положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Одеського національного морського університету на кафедрі "Економіка підприємства та підприємництво на морському транспорті" при

проведенні практичних занять з дисципліни "Економічна безпека підприємств" напряму підготовки 6.030504 "Економіка підприємств" та при виконанні випускних робіт студентами напряму підготовки 6.030504 "Економіка підприємства" та спеціальностей 7.03050401 "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)" та 7.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)" (Акт впровадження № 75 від 10.05.2016 р.); галузь - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

06.01.19.0083/0418U000719

Головчук Олександр Володимирович. Управління інноваційною діяльністю промислового підприємства в умовах глобалізації:

Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 29.03.2018.

УДК 658.152 : 330. 341.1:339.9.

292 с.: 36 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 192 назви.

У роботі узагальнено розвиток наукового знання про природу інновацій та зміст інноваційних процесів в економічних системах, систематизовано існуючі науково-методичні підходи до управління інноваційною діяльністю на промислових підприємствах та обґрунтовано доцільність удосконалення цієї діяльності в умовах глобалізації на основі принципових положень концепції Total Quality Management (TQM). Проаналізовано стан і чинники економічної динаміки підприємств машинобудування в Україні, охарактеризовано стратегії і результати інноваційної діяльності підприємств Подільського регіону, зроблено оцінку компліментарності систем менеджменту якості й управління інноваціями у розрізі конкурентних стратегій підприємств однієї із галузевих підгруп. Сформовано науково-методичні рекомендації для розвитку функціонального забезпечення управління інноваційною діяльністю промислового підприємства з урахуванням принципових положень концепції Total Quality Management, сформовано відповідний методичний інструментарій і розроблено рекомендації для його практичного застосування.

06.01.19.0084/0418U000721

Ходакевич Богдан Олександрович. Забезпечення ефективності діяльності IT-підприємств: Дис... к.е.н. /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". – Захищена 28.03.2018.

УДК 65.014:330.341.

202 с.: 20 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

Дисертацію присвячено розв'язанню теоретичних і методичних проблем оцінювання ефективності діяльності та розвитку підприємств інформаційно-комунікаційної сфери, забезпеченню підвищення їх ефективності за допомогою засобів раціональної організації діяльності. На основі результатів дослідження сформовано сучасне бачення економічного аналізу ефективності IT-підприємств, визначено його економічну сутність і складові, сформульовано базову організаційну систему забезпечення ефективності їх діяльності та розвитку. Обґрунтовано специфічні принципи економіко-математичного моделювання ефективності діяльності таких підприємств. Раціоналізація наявних методів оцінювання ефективності дозволила формалізувати сучасну методологію аналітичного обґрунтування управлінських рішень у даній сфері, удосконалити технологію інструментарій управління витратами підприємств. Запропоновано нові й адаптовано наявні методи оцінювання організації IT-підприємств, а також бізнес-моделей їх діяльності. Визначено роль, місце і порядок діагностики ефективності функціонування таких підприємств, обґрунтовано застосування об'єктних ді-

агностичних методів. За результатами дослідження теорії і практики оцінювання ефективності IT-компаній, діагностики їх фінансово-економічного стану визначено пріоритети подальшого розвитку та засоби удосконалення їх діяльності, що потребують упровадження тактичних і стратегічних організаційних рішень.

06.01.19.0085/0418U000843

Петруха Сергій Валерійович. Антикризове регулювання аграрного сектору економіки України: Дис... к.е.н. /Державна навчально-наукова установа "Академія фінансового управління". – Захищена 05.06.2018.

УДК 338.43:332.12.

603 с.: 4 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 630 назв.

Дослідження присвячено обґрунтуванню теоретико-методологічних засад, науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо напрямів та механізмів антикризового регулювання аграрного сектору економіки України з урахуванням необхідності забезпечення його сталого розвитку в умовах глобальних кризових викликів та активізації євроінтеграційних процесів.

06.01.19.0086/0418U000869

Маршук Ліна Миколаївна. Організаційно-економічний механізм формування і підвищення ресурсно-фінансового потенціалу підприємства: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 27.06.2018.

УДК 658.15:[65.012:621](477)(043.3).

254 с.: 14 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

Дисертацію присвячено розробленню теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо формування та підвищення ресурсно-фінансового потенціалу на підприємствах машинобудування в умовах нестійкої ринкової економіки для переходу на етап сталого розвитку. Досліджено змістовне наповнення понять "потенціал", "ресурсний потенціал", "фінансовий потенціал" та надано авторське визначення "ресурсно-фінансового потенціалу"; удосконалено базові принципи формування ресурсно-фінансового потенціалу. Розкрито властивості потенціалу машинобудівного підприємства, що ґрунтуються на ряді статичних та динамічних законів та концептуальні засади основи побудови механізму формування й підвищення потенціалу підприємства. Проведено аналіз ресурсно-фінансового потенціалу досліджуваних машинобудівних підприємств Хмельниччини та сформовано рекомендації для покращання становища; розширено систематизацію зовнішніх факторів впливу на формування і розвиток ресурсно-фінансового потенціалу виробничої системи, що наведена в аспекті економічних, соціальних, політичних, правових, науково-технічних та природних чинників; виокремлено найвагоміші з них. Досліджено основні внутрішні фактори впливу на формування і підвищення потенціалу підприємств машинобудування; обґрунтовано заходи, спрямовані на розвиток та відновлення ресурсно-фінансового потенціалу підприємств машинобудівної галузі; сформовано та обґрунтовано функціональну послідовність етапів процесу оцінки ресурсно-фінансового потенціалу підприємства; запропонована система показників оцінювання рівня ресурсно-фінансових потенційних можливостей підприємства. Побудовано структурно-логічну модель організаційно-економічного механізму формування та підвищення ресурсно-фінансового потенціалу машинобудівного підприємства, який є сукупністю принципів, методів, інструментів, важелів та організаційно-економічних заходів, спрямованих, в першу чергу, на розвиток як ресурсних, так і фінансових можливостей підприємства. Охарактеризовано економічну, організаційну та

функціональну складові моделі даного механізму.

06.01.19.0087/0418U000870

Вешко Оксана Володимирівна. Кроскультурний менеджмент в реалізації стратегії розвитку підприємства: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 27.06.2018.

УДК 658.012.32:005.21: 005.95.96.

264 с.: 24 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 232 назви.

Охарактеризовано соціокультурні аспекти управління підприємством на етапі реалізації стратегії розвитку та в умовах міжкультурної організаційної взаємодії, систематизовано наукові погляди на сутність і функції кроскультурного менеджменту в процесі реалізації стратегій розвитку підприємства. Обґрунтовано ключову роль організаційної культури в сукупності технологій кроскультурного менеджменту та охарактеризовано її мотиваційний потенціал в контексті цілей розвитку міжнаціональних підприємств. Проаналізовано стратегії і результати господарювання спільних підприємств як мультикультурного середовища організаційної взаємодії. Здійснено оцінку результатів реалізації стратегічного вибору спільних машинобудівних підприємств в контексті завдань розвитку їх ресурсних і ринкових можливостей та діагностовано особливості кроскультурних аспектів організаційної взаємодії у їх діяльності. Обґрунтовано науково-методичні підходи і сфери використання кроскультурного менеджменту в стратегічному управлінні сучасними підприємствами. Визначено сфери імплементації технологій та інструментів кроскультурного менеджменту в процесі реалізації стратегії розвитку такого підприємства і сформовано науково-методичні рекомендації для організаційного забезпечення розвитку підприємства згідно з концепцією "менеджменту різноманітності". Розроблено науково-практичні рекомендації для реалізації мотиваційного потенціалу організаційної культури в контексті стратегії розвитку спільного підприємства.

06.01.19.0088/0418U000918

Даниленко Валерій Володимирович. Управління конкурентоспроможністю підприємств-виробників зерна в умовах нестабільної кон'юнктури ринку: Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 13.07.2018.

УДК 338.436:339.924:631.11.

185 с.: 33 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

У дисертаційній роботі здійснено вирішення важливого наукового завдання обґрунтування теоретичних, методичних та прикладних положень щодо

управління конкурентоспроможністю продукції аграрних підприємств-виробників зерна в умовах нестабільної кон'юнктури цільових ринків збуту. Досліджено генезис понятійно-категоріального апарату досліджень конкурентоспроможності підприємств та їх продукції. Обґрунтовано умови виникнення конкуренції на ринках сільськогосподарської сировини з нестабільною кон'юнктурою. Проаналізовано існуючі методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємств-виробників зерна. Ідентифіковано кон'юнктуру та конкурентні структури цільових ринків збуту підприємств-виробників зерна. Визначено структурно-динамічні характеристики результативності діяльності підприємств-виробників зерна в контексті змін кон'юнктури цільових ринків збуту. Виконано оцінку конкурентоспроможності підприємств-зерновиробників та результативності процедур її корекції. Окреслено сценарії підвищення ефективності та конкурентоспроможності

підприємств-виробників зерна. Виокремлено та обґрунтовано збутові технології підвищення економічної ефективності виробництва та реалізації зерна. Обґрунтовано інтеграційні механізми підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств-виробників зерна. Обґрунтовано концептуальні засади побудови механізму управління конкурентною поведінкою підприємств-виробників зерна на цільових ринках з нестабільною кон'юктурою на основі вибору раціональної комбінації інструментів та процедур впливу на економічну ефективність виробничо-комерційної діяльності товаровиробників.

06.01.19.0089/0418U000919

Безкровний Андрій Васильович. Управління міжгалузевою взаємодією підприємств та об'єднань агропромислового виробництва:

Дис... к.е.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 14.07.2018.

УДК 338.436:339.924:631.11.

200 с.: 24 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

В дисертації отримано обґрунтовано теоретичні та методичні засади формування та функціонування системи регулювання міжгалузевої взаємодії підприємств та об'єднань агропромислового виробництва. Виявлено ключові закономірності, які визначають процес формування ефективного міжгалузевого обміну і забезпечують еквівалентність міжгалузевих вартісних потоків та збалансованість відтворювального процесу підприємств та об'єднань агропромислового виробництва. Ідентифіковано структуру та сутність системи інституційного регулювання міжгалузевого обміну в агропромисловому виробництві, принципи її раціональної організації та впливу на управління операційною діяльністю підприємств та об'єднань. Виокремлено вплив факторів та умов, що визначають характер ефективності міжгалузевого обміну на основі цін, його розвиток та динаміку процесів функціонування підприємств та об'єднань агропромислового виробництва. Розроблено наукові підходи стосовно визначення ефективності міжгалузевого обміну між підприємствами агропромислового виробництва. Сформовано комплекс показників для оцінки ефективності регулювання процесів міжгалузевого обміну в агропромисловому виробництві. Виконано оцінку ключових кредитного та страхового механізмів інституційного регулювання діяльності підприємств аграрного виробництва в системі міжгалузевого обміну агропромислового виробництва та виявити вплив системи цих заходів на їх розвиток. Відображено напрями розвитку механізму міжгалузевого обміну підприємств агропромислового виробництва. Обґрунтовано на основі застосування засобів економіко-математичного моделювання науковий підхід до оцінки рівня еквівалентності міжгалузевого обміну підприємств та об'єднань агропромислового виробництва України, в якому застосовано єдиний норматив прибутку з позиції рівності оплати праці та рентабельності капіталу, що дозволяє проаналізувати еквівалентність міжгалузевого обміну по кожній стадії відтворювального циклу, не обмежуючись одним з них для узгодження й раціоналізації обсягів та форм управління суб'єктів агропромислового виробництва.

06.01.19.0090/0418U000941

Левкович Андрій Васильович. Облік і внутрішній контроль в управлінні логістичними витратами виробничих підприємств: Дис...

к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 06.07.2018.

УДК 657.1:658.7:334.716+657.633.

186 с.: 17 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 287 назв.

Об'єкт:система обліку і внутрішнього контролю логістичних витрат підприємств з виробництва контрольно-вимірювальних приладів. Мета: вдосконалення обліку та внутрішнього контролю в системі управління логістичними витратами підприємств з виробництва контрольно-вимірювальних приладів. Методи: індукція, дедукція, історичний, узагальнення і групування, моделювання, порівняння, графічний. Удосконалено: класифікацію логістичних витрат, яка, деталізує склад логістичних витрат за фазами логістики та структурними підрозділами, що задіяні у логістичних процесах; організаційно-інформаційне забезпечення системи управління логістичними витратами на основі виокремлених двох рівнів центрів відповідальності; методик обліку логістичних витрат підприємств з виробництва контрольно-вимірювальних приладів та систему бюджетування логістичних витрат за центрами відповідальності; організаційно-методичні засади внутрішнього контролю логістичних витрат підприємств. Сфера застосування: виробничі підприємства.

06.01.19.0091/0418U000942

Мелех Ярослав Романович. Облік і аналіз нематеріальних спортивних активів футбольних клубів: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 22.06.2018.

УДК 657.421.3.

185 с.: 24 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 241 назва.

Об'єкт: Облікове відображення та аналіз операцій з нематеріальними спортивними активами футбольних клубів. Мета: вдосконалення обліку і аналізу нематеріальних спортивних активів у футбольних клубах. Методи: індукція, дедукція, історичний, аналіз, синтез, узагальнення і групування, апроксимація та абстракція, графічний. Вперше одержано: методично-організаційне забезпечення облікового відображення у складі нематеріальних спортивних активів отриманих зі здійсненням витрат прав реєстрації гравців з використанням методу капіталізації і амортизації. Удосконалено: розроблено пакет первинних і зведених документів, форм управлінської звітності та формат приміток для розкриття інформації про нематеріальні спортивні активи за МСФЗ; розроблено Положення про облікову політику футбольних клубів у частині обліку нематеріальних спортивних активів; побудовані із застосуванням регресійного аналізу математичні моделі залежності цін міжнародних трансферних контрактів від фізичних характеристик гравців, продуктивності та статусу клубів для визначення початкової ціни трансферного контракту. Сфера застосування: футбольні клуби.

06.01.19.0092/0218U001833

Маркетингове управління розвитком підприємства: Заключний звіт /ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Федорченко А.В. – ДР 0113U004265. УДК 658.8.

43 с.

Мета НДР - розробка методичного забезпечення маркетингового управління розвитком підприємств в умовах сучасного ринкового середовища, дослідження впровадження інноваційних процесів та маркетингового забезпечення їхньої продукції. Наукова новизна отриманих результатів зумовлена системним підходом до проведення дослідження місця і ролі методології та інструментів маркетингу в системі управління і регулювання економічного розвитку підприємств і організацій України, подоланні кризових явищ, а також у підвищенні ефективності маркетингового управління діяльністю підприємств, організацій, установ різних форм

власності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.01.19.0093/0218U001933

Економіко-управлінські аспекти розвитку соціально-економічних систем: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Гринько Тетяна Валеріївна. – ДР 0116U002056. УДК 65.

193 с.

Об'єкт дослідження - механізм формування та забезпечення сталого розвитку соціально-економічної системи України. Мета роботи - формування теоретичних та методологічних засад забезпечення інноваційного та сталого розвитку соціально-економічної системи України. Методи дослідження - аналізу й синтезу, системного підходу, абстрагування, економіко-математичного моделювання. Теоретичні і практичні результати: сформовано теоретико-методологічні положення і розроблено практичні рекомендації щодо забезпечення й підтримки інноваційного (соціально-орієнтованого) та сталого розвитку соціально-економічних систем України. Новизна - обґрунтовано методологічні положення щодо формування соціальної відповідальності підприємства та сталого (життєдайного довговічного) розвитку господарювання. Ефективність впровадження обумовлена без кризовим станом господарювання на довгострокову перспективу. Сфера використання: освітя, науково-дослідна та виробничо-комерційна. Робота розповсюджується за договірною ціною.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.07 Загальна теорія держави і права

10.01.19.0094/0418U000550

Головатий Василь Ярославович. Уніфікація судової практики: загальнотеоретична характеристика: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 28.12.2017.

УДК 340.132;340.137.

201 с. – Бібліогр.: 278 назв.

Дисертація присвячена виявленню загальних закономірностей уніфікації судової практики, її особливостей у континентальному, загальному, міжнародному типі правових систем та правовій системі України. В роботі виявлено юридичну природу уніфікації судової практики та її результату – уніфікованої судової практики, сформульовано визначення їх понять та виокремлено стадії її здійснення. Охарактеризовано подібне та відмінне в уніфікації судової практики континентального, загального, міжнародного типу правових систем, виокремлені її особливості у них. Виявлено проблеми уніфікації судової практики в Україні, зокрема відсутність науково обґрунтованої вітчизняної теорії прецедентного права, в тому числі і уніфікації судової практики; легалізації понять: "уніфікація судової практики" та "судовий прецедент" в національному законодавстві; регламентарного акту, який би визначав правила уніфікації судової практики в Україні. Розроблені пропозиції щодо вдосконалення уніфікації судової практики, зокрема в контексті реформування сучасної судової системи України.

10.01.19.0095/0418U000551

Бризцький Максим Ігорович. Правовий механізм лобіювання: загальнотеоретична та порівняльно-правова характеристика: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 28.12.2017.

УДК 340.134:[328.184:342.5](100+477)(043.5).

215 с. – Бібліогр.: 297 назв.

У роботі виявляються ознаки лобіювання, уточнюється його поняття та структура; аналізуються такі елементи лобіювання, як мета, суб'єкт, об'єкт, сама активність, засоби, результат; здійснюється визначення поняття правових засобів лобіювання, проводиться їх класифікація; виявляються ознаки правового механізму лобіювання, формулюється його дефініція. Аналізується правова доктрина, джерела права, судова практика, правові традиції, локальні нормативні акти, чинна практика та традиції лобіювання у правових системах загального (США, Канада, Велика Британія, Ірландія, Австралія), континентального (Франція, Німеччина, Литва, Угорщина, Польща, Грузія, Австрія, Словенія), європейського міждержавного (Європейський Союз, Рада Європи) типу, виявляються подібні ознаки та особливості їх правового механізму лобіювання. Виявляються стан, особливості та проблеми правового механізму лобіювання в Україні; сформульовано пропозиції до змісту вітчизняного закону про лобіювання.

10.01.19.0096/0418U000648

Ромащенко Вікторія Андріївна. Правове регулювання інформаційного суспільства в Україні: загальнотеоретичне дослідження:

Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 16.03.2018.

УДК 340.116:343.2/7(53).

225 с. – Бібліогр.: 296 назв.

Дисертація присвячена дослідженню основ правового регулювання інформаційного суспільства, впливу різних факторів на процес його формування та вивченню поняття правового регулювання інформаційного суспільства як різновиду правового регулювання суспільних відносин і як виду соціального регулювання. У цілому воно має свій власний предмет, об'єкт, метод, мету та сферу правового регулювання, а також йому притаманні свої характерні особливості та притаманні йому ознаки.

10.01.19.0097/0418U000684

Бичковський Євген Леонідович. Науково-практичний коментар у правовій системі України: Дис... к.ю.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 30.03.2018.

УДК УДК 340.149.

224 с. – Бібліогр.: 247 назв.

У дисертації досліджується юридичний характер, властивості та особливості створення науково-практичного коментаря у правовій системі України. Науково-практичний коментар визначено як доктринальний акт, який містить узгоджені наукові погляди та концептуальні висновки вчених та/або практиків правової сфери щодо сутності письмових правових актів, порядку їх утілення в життя та зв'язку з іншими актами.

10.01.19.0098/0418U000685

Журенок Тетяна Володимирівна. Правові засади легалізації та делегалізації неурядових організацій у сучасних державах: Дис... к.ю.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 30.03.2018.

УДК УДК 340.11(342.534.2 + 347.174).

240 с. – Бібліогр.: 312 назв.

Доведено твердження про природу легалізації неурядових організацій як правову підставу взаємодії держави та організацій громадянського контролю. Проведено порівняння форм офіційного визнання неурядових організацій (НУО) та процедурних аспектів їх легалізації в сучасних державах.

Запропоновано ввести до комплексного критерію класифікації громадських організацій порядок здійснення їх легалізації.

10.01.19.0099/0418U000734

Сидоренко Андрій Юрійович. Відомча нормотворчість в Україні (теоретико-правовий аспект): Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 30.03.2018.

УДК 340.12.

250 с. – Бібліогр.: 225 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене аналізу феноменології відомчої нормотворчості, визначенню її специфічних рис. Охарактеризовано надбання вітчизняних і зарубіжних правничих шкіл із зазначеної проблематики. Систематизовано існуючі в юридичній науці уявлення щодо розуміння поняття "відомча нормотворчість", його призначення, на підставі чого запропоновано авторську дефініцію вказаного поняття та охарактеризовано його важливі риси. Проаналізовано принципи та стадії (етапи) відомчої нормотворчості. Виявлено своєрідність нормативної бази України та деяких зарубіжних країн, що регламентує питання відомчої нормотворчості.

10.01.19.0100/0418U000838

Капічон Ольга Григорівна. Історико-правова спадщина академіка В.В.Копейчикова:

Дис... к.ю.н. /Національна академія внутрішніх справ. – Захищена 27.06.2018.

УДК 34 (477) (092).

234 с. – Бібліогр.: 247 назв.

У дисертації здійснено комплексне дослідження історико-правової спадщини академіка В.В.Копейчикова. Висвітлено тематику наукових розробок вченого. Виходячи з результатів дослідження історико-правового доробку визнаного науковця, ґрунтуючись на теоретичних основах та емпіричній базі, враховуючи позитивний та негативний історичний досвід, поєднуючи історичний та правовий матеріал, виокремлено низку положень, що виносяться на захист. Визначено місце історико-правової спадщини вченого, його наукової школи з прав людини у сучасній юридичній науці, обґрунтоване теоретичне і практичне значення одержаних результатів, сформульовано висновки, пропозиції та рекомендації щодо подальшого їх наукового осмислення.

10.01.19.0101/0418U000861

Золотухіна Ольга Миколаївна. Функціональне призначення нотаріату: теоретико-правові аспекти: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК". – Захищена 15.06.2018.

УДК 347.961.1.

261 с. – Бібліогр.: 325 назв.

У дисертаційній роботі встановлено теоретико-правові аспекти функціонування нотаріату, надано їх характеристику, виявлено недоліки та обґрунтовано практичні рекомендації щодо удосконалення функціонування нотаріату в Україні. Автор провів аналіз та розкрито особливості історії розвитку наукового пізнання функціонального призначення нотаріату, здійснено періодизацію історії становлення його правового забезпечення, а також встановлено методологічну основу дослідження. У праці узагальнено і охарактеризовано ознаки функцій нотаріату, на підставі чого удосконалено визначення поняття "функції нотаріату". Оскільки функції нотаріату є складним багатоаспектним, системним явищем, запропоновано їх класифікацію та охарактеризовано їх різновиди. Встановлено та розкрито особливості форм і методів реалізації функцій нотаріату. Аналіз правового забезпе-

чення функціонування нотаріату в Україні дозволив встановити його недоліки та обґрунтувати напрями вдосконалення. Встановлено проблеми реалізації функцій нотаріату в Україні, а також виокремлено і обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення практики функціонування нотаріату в Україні.

10.01.19.0102/0418U000898

Бондаренко Аліна Ігорівна. Концепт правозахисної діяльності сучасної держави: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 07.07.2018.

УДК 340.12:342.7.001.36.

208 с. – Бібліогр.: 312 назви.

Дисертацію присвячено побудові загальнотеоретичної юридичної моделі правозахисної діяльності сучасної держави, виявленню її інституційних засад і сучасних тенденцій розвитку. Досліджено проблеми інституціоналізації правозахисної діяльності сучасної держави та її оформлення як державної функції, а також три основні напрями реалізації цієї функції. Проаналізовано ключові тенденції розвитку правозахисної функції сучасної держави. Обґрунтовано, що запорукою належної реалізації державою правозахисної функції є система недержавного правозахисту.

10.09 Історія держави і права

10.01.19.0103/0418U000781

Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна. Правове становище німецьких колоністів на Півдні України (кінець XVIII ст. – 1917 р.):

Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 19.05.2018.

УДК 340.15(477.7=12.2)"17/19/7":342.7.

267 с. – Бібліогр.: 380 назв.

У дисертації здійснено історико-правовий аналіз правового становища німецьких колоністів на південноукраїнських землях у XVIII – на початку XX ст. Розкрито зміст та обсяг соціокультурних прав і свобод, які надавалися російською державою німецьким колоністам при переселенні. Охарактеризовано особливості реалізації німецькими колоністами права на вільне віросповідання, заходи держави у сфері закріплення та охорони релігійних прав і свобод, еволюцію державної політики у релігійному питанні. Визначено особливості реалізації німецькими колоністами мовних прав та права на освіту, охарактеризовано зміни у змістові системи освіти німецьких колоній під впливом політики русифікації.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.01.19.0104/0418U000897

Китайка Ольга Василівна. Конституційно-правовий статус дитини в Україні та міжнародні ювенально-правові стандарти: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 05.07.2018.

УДК 342.726-053.2/-053.6(477).

217 с. – Бібліогр.: 244 назви.

Дисертація є першим монографічним дослідженням конституційно-правового статусу дитини й оптимізації теоретичних підходів до цього статусу та його нормативної регламентації в Україні з урахуванням міжнародних ювенально-правових стандартів. Виявлено два підходи до визначення сутності конституційно-правового статусу дитини в Україні: ліберальний та патерналістський. Встановлено, що елементами конституційно-правового статусу дитини

в Україні є конституційні права дитини, громадянський стан дитини, конституційна правосуб'єктність дитини, принципи конституційно-правового статусу дитини та гарантії конституційних прав дитини.

10.17 Адміністративне право

10.01.19.0105/0518U000300

Аверочкіна Тетяна Володимирівна. Адміністративна юрисдикція України в прибережних водах: Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 14.12.2018.

УДК 342.951:351.813(477).

513 с. – Бібліогр.: 961 назва.

Дисертація є першим в Україні комплексним науковим дослідженням, присвяченим вивченню адміністративної юрисдикції України у прибережних водах та державного управління ними. Розроблено авторську концепцію адміністративної юрисдикції України у прибережних водах та здійснення прав прибережної держави у водних просторах, на яких поширюється її суверенітет або суверенні права.

10.01.19.0106/0418U000529

Рум'янець Юрій Вікторович. Концептуально-методологічні засади протидії вчиненню корупційних правопорушень службовцями органів місцевого самоврядування: Дис... к.ю.н. /Міжрегіональна академія управління персоналом. – Захищена 26.12.2017.

УДК 342.9.

231 с. – Бібліогр.: 311 назва.

Дисертаційна робота є першою у сучасній вітчизняній науці адміністративного права спеціальним комплексним дослідженням концептуально-методологічних засад протидії вчиненню корупційних правопорушень службовцями органів місцевого самоврядування. У ній актуалізується проблема пошуку новітніх концептуально-методологічних засад протидії вчиненню корупційних правопорушень службовцями органів місцевого самоврядування. Пропонуються ряд заходів, що мають новітні концептуально-методологічні підходи до протидії вчиненню корупційних правопорушень службовцями органів місцевого самоврядування.

10.01.19.0107/0418U000537

Кудрявцев Олексій Віталійович. Адміністративно-правове забезпечення діяльності Державної архітектурно-будівельної інспекції в Україні: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 26.12.2017.

УДК 351.785.

259 с. – Бібліогр.: 261 назва.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних і практичних проблем діяльності ДАБІ в Україні. У роботі з'ясовано місце ДАБІ в системі органів публічної адміністрації. Визначено принципи регулювання діяльності ДАБІ. Проаналізовано нормативно-правові акти, що регулюють її роботу. Охарактеризовано поняття, види та напрями діяльності ДАБІ. Досліджено порядок здійснення ліцензійних та контрольно-наглядових процедур у роботі ДАБІ. Здійснено аналіз гарантій діяльності ДАБІ в Україні. Охарактеризовано взаємодію ДАБІ з державними інституціями, органами місцевого самоврядування та громадськістю. Визначено напрями та шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності ДАБІ в Україні

10.01.19.0108/0418U000538

Селіванова Наталя Петрівна. Адміністративно-правове забезпечення функціонування

системи електронних закупівель в Україні:

Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 27.12.2017.

УДК 342.9:351.82.

222 с. – Бібліогр.: 195 назв.

У дисертації наведено нове розв'язання наукового завдання стосовно адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель. Розкрито зміст адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель. Описано механізм адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні. Визначено форми адміністративної діяльності публічної адміністрації щодо забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні. З'ясовано методи адміністративної діяльності стосовно функціонування системи електронних закупівель в Україні. Проведена компаративістична характеристика зарубіжного досвіду забезпечення функціонування системи електронних закупівель. Удосконалено законодавство щодо підвищення ефективності функціонування системи електронних публічних закупівель.

10.01.19.0109/0418U000599

Нікулін Віталій Андрійович. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування з питань реклами: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 07.02.2018.

УДК 342.951:659.1.

223 с. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертацію присвячено розкриттю сутності та поняття адміністративно-правового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування з питань реклами, їх повноваження у цій сфері. Визначено поняття та сутність адміністративно-правового забезпечення, досліджено досвід країн Співдружності Незалежних Держав, країн Європи, Сполучених Штатів Америки, Японії щодо забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері реклами. Розкрито адміністративно-правові гарантії діяльності органів місцевого самоврядування з питань реклами, досліджено нормативно-правове забезпечення їх діяльності. Запропоновані зміни до КУпАП щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення законодавства про зовнішню рекламу.

10.01.19.0110/0418U000600

Панчук Владислав Анатолійович. Адміністративно-правовий статус помічника судді в Україні: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 07.02.2018.

УДК 342.56:35.

231 с. – Бібліогр.: 202 назви.

У дисертації розкрито теоретико-правові засади адміністративно-правового статусу помічника судді. Визначено поняття адміністративно-правового статусу помічника судді. Розкрито юридичну природу помічника судді як службовця патронатної служби. З'ясовано місце помічника судді. Виявлено принципи адміністративної діяльності помічника судді. Сформовано зміст адміністративно-правового статусу помічника судді. Визначено функції помічника судді як основні напрями його діяльності. Розкрито завдання помічника судді. З'ясовано особливості адміністративних обов'язків помічника судді. Розкрито юридичну природу та здійснено класифікацію адміністративних прав помічника судді. Здійснено компаративістичну характеристику зарубіжного досвіду визначення статусу помічника судді. Удосконалено законодавство щодо адміністративно-правового статусу помічника судді.

10.01.19.0111/0418U000601

Красногор Олександр Володимирович. Адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів нотаріусів в Україні: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 06.02.2018.

УДК 342.92:347.961.

212 с. – Бібліогр.: 176 назв.

У дисертації на основі теорії адміністративного права, вітчизняного та країн-учасниць ЄС законодавства і практичної діяльності публічної адміністрації наведено нове розв'язання наукового завдання щодо розвитку засад та адміністративного інструментарію адміністративно-правового захисту прав і законних інтересів нотаріусів в Україні. Розкрито поняття та сформовано зміст адміністративно-правового захисту прав і законних інтересів нотаріусів як адміністративної діяльності публічної адміністрації на основі реалізації норм адміністративного права. Комплексно розкрито юридичну природу прав і законних інтересів нотаріусів як об'єкта адміністративно-правового захисту. З'ясовано адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, які впливають на захист прав і законних інтересів нотаріусів в Україні. З'ясовано механізм адміністративно-правового захисту прав і законних інтересів нотаріусів. Виявлено ефективний досвід адміністративно-правового захисту прав і законних інтересів нотаріусів у країнах-учасницях ЄС. Удосконалено законодавство з метою підвищення ефективності захисту та законних інтересів нотаріусів.

10.01.19.0112/0418U000603

Лазаренко Максим Валентинович. Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 06.02.2018.

УДК 351.811.12 (477).

235 с. – Бібліогр.: 283 назви.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове розв'язання наукового завдання щодо окреслення та удосконалення питань, пов'язаних з адміністративно-правовим регулюванням безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі. Розкрито поняття та зміст адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі, правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі. Розкрито складові адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі. Виявлено та описано спеціальні принципи у сфері адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі. Виявлено й описано ефективний зарубіжний досвід фіксації порушень правил дорожнього руху в автоматичному режимі. Запропоновано зміни й доповнення до чинного законодавства щодо фіксації порушень правил дорожнього руху в автоматичному режимі.

10.01.19.0113/0418U000638

Остапенко Інна Олегівна. Адміністративно-правовий статус начальника військового гарнізону в Україні: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 06.03.2018.

УДК 355.454(477).

262 с. – Бібліогр.: 279 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних засад та організаційно-правових проблем реалізації адміністративно-правового статусу начальника військового гарнізону. Визначено поняття та структуру

адміністративно-правового статусу начальника військового гарнізону. Охарактеризовано адміністративно-правове регулювання діяльності начальника військового гарнізону. Окреслено основні елементи адміністративно-правового статусу начальника військового гарнізону. Розкрито форми вираження та правового оформлення управлінських рішень начальника військового гарнізону. Сформовано теоретичні та практичні рекомендації, спрямовані на удосконалення адміністративних засад діяльності начальника військового гарнізону. Розглянуто адміністративно-правові способи забезпечення законності та дисципліни у військовому гарнізоні.

10.01.19.0114/0418U000639

Маркіна Анна Миколаївна. Адміністративно-правове регулювання надання медичних послуг в Україні: Дис... к.ю.н. /Науково-дослідний інститут публічного права. – Захищена 07.03.2018.

УДК 342.92:347.961.

219 с. – Бібліогр.: 204 назви.

У дисертації на основі теорії адміністративного права, вітчизняного й зарубіжного законодавства наведено нове розв'язання наукового завдання стосовно розвитку засад та адміністративного інструментарію адміністративно-правового регулювання надання медичних послуг в Україні. Розкрито зміст адміністративно-правових відносин у галузі охорони здоров'я. З'ясовано наукову природу принципів надання медичних послуг як основних керівних засад і вимог, які розповсюджуються на суб'єктів надання медичних послуг. Доведено, що система принципів правового регулювання у сфері надання медичних послуг формується і реалізується через правове опосередкування спеціальної публічної адміністрації на основі норм адміністративного права.

10.01.19.0115/0418U000646

Савчук Роман Михайлович. Перекладач як учасник адміністративного судочинства: процесуальний статус, компетентність, неупередженість: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 17.03.2018.

УДК 342.922:347.994(477).

204 с. – Бібліогр.: 218 назв.

Дисертацію присвячено встановленню особливостей процесуального статусу перекладача в адміністративному судочинстві, гарантій його неупередженості та компетентності як умови ефективності участі у процесі. Участь перекладача в адміністративному судочинстві досліджено як гарантію забезпечення процесуальної основи мови судочинства в адміністративних судах; розкрито зарубіжний досвід участі перекладача в адміністративному судочинстві; узагальнено вимоги до особистості перекладача як учасника адміністративного судочинства. Сформульовано сутність і зміст процесуального статусу перекладача в адміністративному судочинстві; досліджено права перекладача і гарантії їх забезпечення; охарактеризовано обов'язки і відповідальність перекладача як учасника адміністративного судочинства. Встановлено, що основу процесуального статусу перекладача в адміністративному судочинстві становлять права, обов'язки, гарантії та відповідальність. Свободи і законні інтереси перекладача визначено як елемент його процесуального статусу в адміністративному судочинстві. Обґрунтовано доцільність нормативного закріплення вимоги компетентності перекладача як умови набуття адміністративного процесуального статусу. Визначено перспективи удосконалення правового регулювання процесуального статусу перекладача в адміністративному судочинстві, зокрема шляхом уточнення процесуальних підстав відводу; визначення вимог компетентності як умови набуття процесуального статусу перекладача

ча; встановлення додаткових гарантій його неупередженості і компетентності.

10.01.19.0116/0418U000647

Герман Олександр Олександрович. Митні формальності щодо автомобільних транспортних засобів: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 16.03.2018.

УДК 351.713:656.13 (477).

211 с. – Бібліогр.: 211 назва.

Дисертацію присвячено науковому дослідженню порядку здійснення органами митного спрямування ДФС України митних формальностей щодо автомобільних транспортних засобів. Визначено зміст та юридичні властивості поняття "автомобільний транспортний засіб". Окреслено проблемні аспекти та перспективи модернізації адміністративно-правової технології здійснення митних формальностей щодо автомобільних транспортних засобів на сучасному етапі державотворення з урахуванням світових тенденцій розвитку міжнародної торгівлі та потреб забезпечення національної безпеки.

10.01.19.0117/0418U000715

Сабадаш Інна Володимирівна. Адміністративно-правовий статус судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 21.03.2018.

УДК 342.9:340.69.

213 с. – Бібліогр.: 250 назв.

У дисертації розкриваються ознаки та особливості адміністративно-правового статусу судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. Характеризуються правові засади набуття адміністративно-правового статусу судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. Встановлюються передумови реалізації адміністративно-правового статусу судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. Визначаються сутність та склад елементів адміністративно-правового статусу судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ.

10.01.19.0118/0418U000718

Вітко Артем Леонідович. Публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 22.03.2018.

УДК 351.861:620.9.

207 с. – Бібліогр.: 263 назви.

Дисертацію присвячено визначенню особливостей публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Охарактеризовано сферу забезпечення енергетичної безпеки держави як об'єкт публічного адміністрування. Визначено концептуальні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України. Сформульовано поняття та визначено принципи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Розкрито правові засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та з'ясовано місце серед них норм адміністративного законодавства. Окреслено систему суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Розкрито форми та методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

10.01.19.0119/0418U000780

Корвайко Андрій Олександрович. Адміністративно-правове регулювання державного управління у галузі закордонних справ в Україні: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 19.05.2018.

УДК 342.951:354.11(477).

255 с. – Бібліогр.: 246 назв.

У дисертації надано комплексну характеристику теоретико-методологічних, правових та організаційних засад державного управління у галузі закордонних справ в Україні та його змісту: форм та методів державного управління у галузі закордонних справ та контролю у галузі закордонних справ. Досліджено галузь закордонних справ як об'єкта державного управління. Охарактеризовано дипломатичну службу в Україні, що розглядається як багатаспектне явище, як: інструмент здійснення зовнішньої політики, діяльність, спрямована на реалізацію завдань держави у зовнішньо-політичній діяльності, система органів публічного управління, різновид службової діяльності, правовий інститут.

10.21 Фінансове право

10.01.19.0120/0418U000899

Барін Олександр Робертович. Правові основи податкової системи України: сучасний стан, основні елементи, принципи: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 07.07.2018.

УДК 347.73:336.148(477).

193 с. – Бібліогр.: 207 назв.

Дисертація є одним із перших у вітчизняній фінансово-правовій літературі монографічних наукових досліджень, в якому, зважаючи на євроінтеграційні процеси та кризовий стан держави, розглянуто теоретичні та практичні проблеми правових основ податкової системи у сучасних умовах. Досліджено загальні положення про податкову систему у правовому вимірові, проаналізовано принципи як засадничі елементи податкової системи, розглянуто податковий обов'язок та податкову правосуб'єктність як суб'єктні елементи податкової системи.

10.27 Цивільне право

10.01.19.0121/0518U000273

Чанишева Аліна Рашидівна. Зміст зобов'язальних відносин за цивільним законодавством України: Дис... д.ю.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 10.11.2020.

УДК 347.412(477).

476 с. – Бібліогр.: 440 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній науці цивільного права спеціальним комплексним дослідженням змісту зобов'язальних відносин за цивільним законодавством України. У дисертації виокремлено прості та складні зобов'язання, визначено їх поняття, а також поняття основних зобов'язань. Виділено у структурі зобов'язальних відносин допоміжні та додаткові зобов'язання і визначено їх поняття. Обґрунтовано доцільність застосування терміну "зобов'язальні відносини", сформульовано поняття зазначених відносин, надано загальну характеристику їх структури та змісту. Розглянуто цивільно-правові явища, що виходять за межі понять зобов'язань і зобов'язальних відносин. Відмежовано зобов'язальні відносини від суміжних правових категорій (договору, публічних прав, абсолютних прав, зобов'язань, що виникають через завдання шкоди внаслідок недоліків товарів, робіт, послуг). Виокремлено основні майнові та основні організаційні зобов'язання, з'ясовано їх зміст, моменти ви-

никнення та припинення. Визначено правову природу, стори, зміст, моменти виникнення та припинення допоміжних майнових, допоміжних організаційних, організаційно-інформаційних та інформаційних зобов'язань, допоміжних заставних зобов'язань. Охарактеризовано зміст, моменти виникнення та припинення окремих видів акцесорних (дода-ткових забезпечувальних) зобов'язань (акцесорних зобов'язань сплати неустойки, зобов'язань поруки, акцесорних зобов'язань гарантії, завдатку). Виокремлено додаткові зобо-в'язання відшкодування збитків, індексації заборгованості та сплати процентів, з'ясовано їх правову природу, зміст, моменти виникнення та припинення. Обґрунтовано існуван-ня додаткових зобов'язань, що виникають після припинення основних зобов'язань, охарактеризовано їх зміст, моменти виникнення та припинення.

10.01.19.0122/0518U000274

Давидова Ірина Віталівна. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві:

Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юри-дична академія". – Захищена 10.11.2020.

УДК 347.135:004.77.

486 с. – Бібліогр.: 719 назв.

У дисертації вперше у вітчизняній науці цивільного пра-ва здійснено спеціальне комплексне дослідження теорети-чних та практичних проблем правочинів та їх недійсності в інформаційному суспільстві. У дисертації виявлено стан наукових розробок таких категорій, як інформаційне суспіль-ство, ІТ-сфера, правочин, недійсність правочину. Розкрито поняття та сутність інформаційного суспільства. Охаракте-ризовано вплив інформаційного суспільства на розуміння правочинів. З'ясовано сутність правочинів та надано їх за-гальну характеристику в контексті розвитку інформаційно-го суспільства. Визначено особливості правочинів в інфор-маційному суспільстві. З'ясовано особливості застосування категорії правочинів в контексті використання технології блокчейн та аналогічних інформаційних технологій, а та-кож співвіднесено правочини зі смарт-контрактами. Охар-актеризовано суб'єктний склад правочинів в інформаційному суспільстві. Розглянуто формування та розвиток концепції недійсності правочинів. Визначено підстави визнання пра-вочинів недійсними у сучасних умовах. Здійснено класифі-кацію недійсних правочинів. З'ясовано особливості визна-ння правочинів недійсними у сфері використання інформа-ційних технологій. Охарактеризовано правові наслідки не-дійсності правочинів за чинним цивільним законодавством України. Визначено співвідношення загальних, додаткових та спеціальних наслідків недійсності правочинів в інфор-маційному суспільстві. Сформульовано наукові висновки та пропозиції щодо удосконалення правового регулювання пра-вочинів та їх недійсності в інформаційному суспільстві.

10.01.19.0123/0518U000275

Бігняк Олександр Валентинович. Цивільно-правовий захист корпоративних прав в Україні:

Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 09.11.2020.

УДК 347.721-049.65(477).

474 с. – Бібліогр.: 668 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній юридичній науці цивільно-правовим дослідженням проблем захисту корпору-тивних прав в Україні з застосуванням концептного підходу. У дисертації сформульовано концепцію цивільно-правового захисту корпоративних прав як концепту, як елементу ме-ханізму правового регулювання, як правового інституту, як конструкту. Досліджено поняття та особливості корпорацій. Виявлено особливості створення та функціонування юриди-чних осіб корпоративного типу в Україні (квазі-корпорацій).

Розглянуто поняття форм, способів та засобів захисту кор-поративних прав. Досліджено особливості захисту корпору-тивних прав держави, корпоративних прав учасників акціо-нерних товариств. Окреслено перспективи розвитку право-вого регулювання захисту корпоративних прав на сучасному етапі розвитку України. Охарактеризовано правову природу та запропоновано класифікацію форм захисту корпору-тивних прав, досліджено матеріально-правові способи захисту корпоративних прав, правова природа та види корпору-тивних спорів. Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції з удосконалення чинного законодавства України щодо пра-вового регулювання захисту корпоративних прав.

10.63 Трудове право

10.01.19.0124/0418U000716

Коломоєць Павло Володимирович. Гарантії реалізації трудових прав поліцейських:

Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрі-шніх справ. – Захищена 31.03.2018.

УДК 351.74:331.

173 с. – Бібліогр.: 155 назв.

У дисертації сформульовано поняття та розкрито зна-чення гарантії реалізації трудових прав поліцейських, ви-значено їх види та досліджено сучасний стан правового регулювання гарантії реалізації трудових прав поліцей-ських. Під гарантіями реалізації трудових прав поліцей-ських запропоновано розуміти нормативно закріплену си-стему умов, засобів та прийомів, направлених на забезпече-ння правового статусу поліцейського. Удосконалено визна-чення соціального захисту поліцейських під яким запропоно-вано розуміти сукупність цілеспрямованих державних захо-дів організаційно-правового, фінансового та матеріального характеру, які спрямовані на реалізацію законодавчо закрі-плених соціальних гарантії, а також на забезпечення нале-жних умов праці співробітникам органів Національної полі-ції та надання державної підтримки поліцейським та членам їх сімей, які через незалежні від них обставини потребують матеріально-фінансової та організаційно-правової допомоги

10.01.19.0125/0418U000717

Мельник Валентин Володимирович. Правові засади вирішення трудових спорів у судово-му порядку:

Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 31.03.2018.

УДК 331.109.31.

209 с. – Бібліогр.: 325 назв.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, яке полягає у тому, щоб розкрити сутність та особливості правових засад вирішен-ня трудових спорів та надати конкретні пропозиції і реко-мендації щодо їх удосконалення. Окреслюються історичні передумови реалізації суб'єктами трудових правовідносин права на захист у судовому порядку. Встановлюється коло трудових прав суб'єктів трудових правовідносин як об'єкта захисту у судовому порядку.

10.71 Правоохоронні органи

10.01.19.0126/0418U000649

Кісліцина Ірина Олександрівна. Роль проку-рора у кримінальному провадженні на під-ставі угод про визнання винуватості: пита-ння теорії і практики:

Дис... к.ю.н. /Національ-ний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 17.03.2018.

УДК 343.163:343.222.

205 с. – Бібліогр.: 242 назви.

Дисертація є однією з перших в українській правовій науці роботою, що присвячена дослідженню ролі прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод про визнання винуватості. Досліджено організаційно-правові аспекти участі прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод про визнання винуватості. Системно проаналізовано історію розвитку інституту укладення угод про визнання винуватості, поняття та основні риси угод про визнання винуватості. Розкрито правовий статус прокурора як ініціатора і учасника угоди про визнання винуватості.

10.77 Кримінальне право

10.01.19.0127/0418U000612

Ясінь Ілона Миколаївна. Кримінально-правова кваліфікація незаконного збагачення за законодавством України: Дис... к.ю.н. /Львівський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 16.02.2018.

УДК 343.35 (477) (043.3).

236 с. – Бібліогр.: 306 назв.

Дисертація є комплексним науковим дослідженням кримінально-правової кваліфікації незаконного збагачення за законодавством України. У роботі проаналізовано концептуальні передумови кримінально-правової кваліфікації незаконного збагачення. Здійснено теоретичний аналіз ознак складу злочину "Незаконне збагачення" як юридичної підстави кримінально-правової кваліфікації, на основі чого запропоновано зміни до конструкції відповідного складу злочину. Вироблено видові правила кримінально-правової кваліфікації незаконного збагачення за кримінальним правом України, як з точки зору *de lege lata*, так і *de lege ferenda*.

10.01.19.0128/0418U000613

Романюк Ігор Миколайович. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на інтелектуальну власність в Україні: Дис... к.ю.н. /Львівський державний університет внутрішніх справ. – Захищена 16.02.2018.

УДК 343.533(477).

238 с. – Бібліогр.: 287 назв.

Дисертація присвячена кримінально-правовій характеристиці злочинів, що посягають на інтелектуальну власність в Україні. Розкрито стан дослідження кримінально-правової характеристики складів злочинів, що посягають на інтелектуальну власність в Україні, а також генезу становлення та розвитку законодавства щодо кримінально-правової охорони інтелектуальної власності. З'ясовано ознаки та зміст поняття злочинів, що посягають на інтелектуальну власність. Вивчено зарубіжний досвід кримінально-правової охорони інтелектуальної власності. Проаналізовано юридичний аспект складів злочинів, що посягають на інтелектуальну власність (об'єкти складів цих злочинів, об'єктивні сторони, суб'єкти складів злочинів та їх суб'єктивні сторони). Виокремлено кваліфіковані та особливо кваліфіковані склади злочинів, що посягають на інтелектуальну власність.

10.01.19.0129/0418U000742

Загородній Ігор Вікторович. Розслідування злочинів, пов'язаних із нанесенням тілесних ушкоджень: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 28.04.2018.

УДК 343.985 (477).

242 с. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертація є одним із перших після прийняття нового КПК України спеціальним комплексним дослідженням розслідування злочинів, пов'язаних із нанесенням тілесних

ушкоджень. У дисертації розглянуто сучасний стан науково-забезпечення розслідування злочинів, пов'язаних із нанесенням тілесних ушкоджень, та виокремлено комплекси невирішених проблем. Розроблено класифікацію злочинів цієї категорії з урахуванням криміналістично значимих критеріїв. З урахуванням сучасної практики розслідування вказаних злочинів оновлено їх криміналістичну характеристику. На основі наявних теоретичних напрацювань та матеріалів практики виокремлено типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування, визначено систему завдань, які підлягають розв'язанню, та відповідних алгоритмів їх вирішення для кожної ситуації. З урахуванням положень оновленого кримінального процесуального законодавства розроблено систему обставин, які підлягають встановленню, що включає вісім блоків даних. Враховуючи зміни у системі слідчих (розшукових) дій, виокремлено тактичні особливості їх проведення та функціональне призначення під час розслідування кримінальних проваджень за злочинами цієї категорії. Окреслено систему негласних слідчих (розшукових) дій, які проводяться під час досудового розслідування таких злочинів, а також виокремлено відповідні завдання, що вирішуються за допомогою кожної з них. Досліджено основні форми використання спеціальних знань під час розслідування та окреслено типове коло завдань, які вирішуються за допомогою конкретних судових чи криміналістичних експертиз.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.01.19.0130/0518U000197

Ващук Олесь Петрівна. Антроподжерельна невербальна інформація в кримінальному провадженні: криміналістичні засади: Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 04.07.2020.

УДК 343.98+316.772.2.

510 с. – Бібліогр.: 713 назви.

Дисертація є першою в Україні кваліфікаційною науковою працею, у якій запропоновано комплексну криміналістичну концепцію сприйняття та використання антроподжерельної невербальної інформації в кримінальному провадженні. Визначено ступінь наукової розробленості проблеми дослідження та застосування невербальної інформації в криміналістиці. Охарактеризовано загальні наукові положення сприйняття та використання невербальної інформації в кримінальному провадженні. Визначено поняття та джерела антроподжерельної невербальної інформації в кримінальному провадженні та здійснено її класифікацію. Охарактеризовано значення антроподжерельної невербальної інформації в кримінальному провадженні. Сформульовано принципи використання антроподжерельної невербальної інформації в кримінальному провадженні. Диференційовано методи і засоби дослідження антроподжерельної невербальної інформації в кримінальному провадженні. Охарактеризовано традиційні методи і засоби дослідження антроподжерельної невербальної інформації в кримінальному провадженні та запропоновано інноваційні методи її дослідження. Визначено загальні положення тактики використання антроподжерельної невербальної інформації на досудовому розслідуванні. Окреслено специфіку сприйняття і використання антроподжерельної невербальної інформації під час проведення допиту. Сформульовано практичні рекомендації щодо сприйняття і використання антроподжерельної невербальної інформації під час проведення обшуку. Визначено загальні положення тактики використання антроподжерельної невербальної інформації в судовому провадженні й запропоновано тактичні рекомендації сприйняття та її використання в судовому провадженні.

10.01.19.0131/0418U000654

Павич Христина Миронівна. Закриття кримінального провадження судом першої інстанції: Дис... к.ю.н. /Львівський національний університет імені Івана Франка. – Захищена 06.03.2018.

УДК 343.138.

291 с. – Бібліогр.: 278 назв.

Дисертація присвячена характеристиці підстав закриття кримінального провадження судом, дослідженню порядку закриття кримінального провадження судом, а також удосконаленню їх правової регламентації. У роботі досліджено генезу інституту закриття кримінального провадження судом, проаналізовано нормативно-правове регулювання та реалізація норм інституту закриття кримінального провадження судом у законодавстві зарубіжних держав, на підставі аналізу законодавчих норм та наукової літератури в Україні охарактеризовано кожну із наведених законодавцем підстав закриття кримінального провадження судом, а також досліджено порядок закриття кримінального провадження з кожної з підстав за результатами підготовчого та судового провадження. В результаті аналізу норм кримінального процесуального законодавства, а також доктринальних підходів, сформульовані пропозиції, спрямовані на вдосконалення правового регулювання закриття кримінального провадження судом першої інстанції, та розроблено практичні рекомендації з удосконалення практики закриття кримінального провадження судом першої інстанції.

10.01.19.0132/0418U000713

Лубенцов Андрій Васильович. Теоретичні та методичні основи судової автотехнічної експертизи: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 21.03.2018.

УДК 343.98.

211 с. – Бібліогр.: 190 назв.

Дисертацію присвячено аналізу теоретичних та методичних основ судової автотехнічної експертизи. Визначено основні ознаки та сформульовано поняття судової автотехнічної експертизи. Удосконалено класифікацію судових автотехнічних експертиз. Сформульовано поняття об'єктів судової автотехнічної експертизи та виділено основні їх види. Досліджено предмет та завдання автотехнічної експертизи. Виділено зміст судово-експертної діяльності в галузі автотехнічної експертизи, яку становлять конкретні дії, пов'язані з організацією та проведенням автотехнічної експертизи. Проаналізовано принципи судово-експертної діяльності в галузі автотехнічної експертизи. Визначено особливості підготовки та призначення судової автотехнічної експертизи. Досліджено особливості проведення судової автотехнічної експертизи та оцінювання висновку експерта.

10.85 Криміналістика

10.01.19.0133/0418U000714

Перлін Станіслав Ігорович. Техніко-криміналістичне забезпечення досудового розслідування підрозділами Експертної служби МВС України: Дис... к.ю.н. /Харківський національний університет внутрішніх справ. – Захищена 22.03.2018.

УДК 343.98 (477).

237 с. – Бібліогр.: 221 назва.

У дисертації здійснено аналіз сучасних можливостей Експертної служби МВС України щодо техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування, визначено основні напрями підвищення результативності та прикладні рекомендації щодо реалізації цих можливостей.

Досліджено сутність і зміст техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування Експертною службою МВС України, його правові та організаційні засади. Охарактеризовано підрозділи Експертної служби МВС України як суб'єкти техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування, зокрема, проаналізовано їх структуру та практичні можливості.

10.01.19.0134/0218U002309

Методика проведення молекулярно-генетичних досліджень: Заключний звіт /Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України; Керівник Аббасов Руслан Гідаяддинович. – ДР 0117U004099. УДК 343.98.

93 с.

З початку 80-х років ХХ ст. використання технологій для аналізу дезоксирибонуклеїнової кислоти (далі - ДНК) призвели до революції в молекулярно-генетичних дослідженнях. Сліди біологічного походження людини, виявлені на місці події, містять у собі цінну для слідства інформацію. Виявлення полімеразної ланцюгової реакції (далі - ПЛР) дало змогу багаторазово збільшити початкову кількість біоматеріалу, що дозволило ідентифікувати особу при використанні лише кількох пікограм геномної ДНК людини. Уперше склад інгредієнтів, які входять до реакційної суміші для проведення ПЛР, і основні принципи використання праймерів для одержання копій ДНК було описано Кліппом [Клерре К. et al., 1971]. У 1985 році на фірмі Cetus був відкритий основний принцип полімеразної ланцюгової реакції - експонентне збільшення кількості копій фрагмента вихідної ДНК [Mullis K.B., 1990]. Застосування високотехнологічних методів аналізу послідовностей ДНК, які мають у своєму складі таандемні повтори, стало проривом в криміналістичній ідентифікації особи [Butler J.M., 2006]. Набір повторюваних послідовностей певної довжини є унікальним для кожного індивідуума, окрім однояйцевих близнюків. Залежно від розміру, повтори розподіляють на міні- та мікросателіти [Пименов М.Г. і др., 2001]. Уперше про доцільність використання гіперваріабельних мінісателітів (далі - VNTR-локуси) повідомив видатний англійський генетик Джеффріс у 1985 році [Jeffreys A.J. et al., 1985a; 1985b]. Впродовж 90-х років широкого розповсюдження набуло вивчення мікросателітів (далі - STR-локуси), застосування яких давало більше можливостей для точної ідентифікації особи [Fregeau C.J., Fourney R.M., 1993; Wang Y., 1995]. Саме з того часу, на протязі більше ніж 20 років, STR-локуси широко використовуються у криміналістичному ДНК-аналізі. На їх основі створені бази даних геномної інформації людини, які сприяють вирішенню незліченних випадків у системі кримінального правосуддя. ДНК - це досить стабільна молекула, яка може зберігатись тривалий період часу. Так, завдяки великій колекції зразків та слідів ДНК, яка збиралась з початку 90-х років, американським військовим вдалося ідентифікувати десятки тисяч солдат, що загинули [Butler J.M., 2010]. У даній методиці описані сучасні методи встановлення генетичних ознак людини. Робота передається за кордон за договірною ціною.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.09 Історія політичних вчень

11.01.19.0135/0418U000758

Козакевич Ірина Олегівна. Франкфуртська школа критичної теорії та її вплив на розвиток світової політико-філософської думки: Дис... к.політ.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 17.05.2018.

УДК 321:159.953 (09) (477).

228 с. – Бібліогр.: 438 назв.

У дисертації аналізується вплив критичної теорії та діяльності представників Франкфуртської школи на розвиток світової політико-філософської думки та формування ціннісної основи сучасного суспільства. Доведено, що історико-політологічний екскурс у теоретичні основи та практики Франкфуртської школи може слугувати своєрідним дискусійним майданчиком для обговорення минулого, сьогодення і майбутнього західного суспільства, його історії та соціально-політичних змін, які відбуваються вже в наш час, в тому числі й в умовах суспільства, що демократизується. Здійснено політологічний аналіз критичної філософії у контексті перегляду цінностей, орієнтирів, традицій, норм політичного життя суспільств ХХ і ХХІ ст. Узагальнено напрацювання Франкфуртської школи щодо сумісності політики і моралі в умовах зтяжної суспільно-політичної кризи, війни, наростання протестних настроїв. Поглиблено політологічні підходи до ідеї критичної теорії. Стверджується, що у працях представників Франкфуртської школи найчастіше критична опозиція урівноважувалась усвідомленням багатогранності феномену влади, розширенням його змісту від виключно влади держави до влади науки, інтелекту, поезії, музики, релігії, сім'ї тощо.

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.01.19.0136/0418U000570

Тимченко Михайло Михайлович. Партиїні комунікації сучасної України: структурно-функціональний вимір: Дис... к.політ.н. /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 29.12.2017.

УДК 321.65:321.7.

242 с. – Бібліогр.: 212 назви.

Об'єкт - партійна комунікація як інструмент вирішення стратегічного та тактичного комплексу завдань політичних партій. Мета - встановлення функціональних особливостей та тенденцій розвитку комунікацій політичних партій України в контексті символіко-ціннісних, процесуальних і організаційних змін в рамках партійної системи сучасної України. Методи - структурно-функціональний, порівняльний, історичний, системного аналізу, інституційний підхід, метод кей-стаді, методологічні засади теорії корпоративізму. Доведено, що ефективність функціонування партійної структури в умовах трансформації політичної участі та процесів партійного будівництва вирішальним чином залежить від ефективності використання як внутрішнього, так і зовнішнього комунікативного інструментарію. Сучасні електоральні виклики, які стоять перед політичними партіями, обумовлюють постійний пошук нових форм взаємодії партійної структури з зовнішніми акторами, метою чого є розширення електоральної бази, побудова мережі прихильників та активістів, оптимізація партійної структури та формалізованої партійної документації до рамок існуючої інституційної системи. Сфера - партійне будівництво, вироблення комунікативної стратегії політичної партії, навчальний процес.

11.01.19.0137/0418U000571

Манташян Мгер Каренович. Політико-інституційна стабільність в сучасній Україні: вплив безпекових викликів: Дис... к.політ.н. /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 29.12.2017.

УДК 323.21:321.7.

204 с. – Бібліогр.: 286 назв.

Об'єкт - політичний вимір функціонування політичної стабільності в Україні. Мета - встановлення особливо-

стей впливу безпекових викликів на політико-інституційну стабільність в сучасній Україні. Методи - системний, структурно-функціональний, інституційний підхід, компаративний аналіз. Встановлено зміст поняття і явища політико-інституційної стабільності. Визначено критерій демаркації між впливом внутрішніх і зовнішніх викликів на стан політико-інституційної стабільності. Розкрито оптимальне співвідношення демократичної політичної стабільності та впливу викликів безпекового середовища в сучасній Україні. Розвинуто характеристику достатніх (мінімальних) вимог до політико-інституційної стабільності в сучасній Україні за умови наявності зовнішніх та внутрішніх викликів політичній безпеці. Обґрунтовано оптимальне співвідношення демократичної політичної стабільності та впливу викликів безпекового середовища. Уточнено механізми компенсування безпекових викликів зовнішньої та внутрішньої локалізації для транзитивної політичної системи України. Сфера - прийняття політичних рішень, навчальний процес.

11.01.19.0138/0418U000692

Чебаник Віталій Ігорович. Вплив політичних партій на формування та розвиток регіональної політики (на прикладі Закарпатської та Чернівецької областей): Дис...

к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 30.03.2018.

УДК 329(477.85):352"2006/2012":329.05.

275 с.: 4 табл. – Бібліогр.: 474 назви.

Здійснено комплексне політологічне дослідження впливу обласних осередків політичних партій Закарпатської та Чернівецької областей України на вироблення та реалізацію регіональної політики упродовж 1999-2014 рр. Систематизовано основні методологічні та концептуальні підходи до вивчення регіональної політики в Україні та участі політичних партій у її виробленні. Розкрито специфіку процесів формування партійного спектру в Закарпатській та Чернівецькій областях та особливості участі обласних осередків політичних партій у реалізації механізмів вироблення регіональної політики. Проаналізовано участь обласних організацій політичних партій у виборчих процесах місцевого, регіонального та всеукраїнського рівнів та охарактеризовано еволюцію взаємодій обласних осередків політичних партій з громадськими організаціями у вимірі їх комунікативних стратегій. Обґрунтовано, що структурні характеристики участі обласних осередків політичних партій.

11.01.19.0139/0418U000759

Прядко Тетяна Петрівна. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату: Дис... к.політ.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 17.05.2018.

УДК 32.01 : 321 (477).

264 с. – Бібліогр.: 348 назв.

У дисертації розглядаються актуальні проблеми функціонування сучасної демократії в умовах глобальної кризи, одним із проявів якої є стрімке поширення політичного популізму. Досліджується внутрішня сутність популізму як компоненту політичної культури демократичного суспільства; з'ясовуються ризики і загрози популізму для успішної трансформації сучасної демократії. Аналізуються об'єктивні (історичні, економічні, соціальні, політичні) та суб'єктивні (ментальні, соціально-психологічні) чинники постійної актуалізації популізму в різних його історичних і видових проявах: ідеології, політичного руху, політичної діяльності, політичних технологій, типу мислення. Окреслено основні механізми та чинники мінімізації негативного його

впливу на функціонування демократичної системи. Стверджується, що парадокс популізму проявляється в тому, що він сигналізує про виникнення внутрішніх проблем у системі та певною мірою вказує на напрямки її трансформації й удосконалення задля встановлення нової рівноваги та забезпечення стабільного розвитку демократії.

11.01.19.0140/0418U000826

Іванець Тетяна Мирославівна. Трансформація партійної системи Японії: Дис... к.політ.н. /Маріупольський державний університет. – Захищена 09.06.2018.

УДК 329(520)(043.3).
210 с. – Бібліогр.: 170 назв.

Дисертацію присвячено аналізу трансформаційних процесів в партійній системі Японії у 2009 - 2017 роках. Охарактеризовано основні теоретичні підходи до вивчення партійних систем. Досліджено існуючі типології партійних систем та партій. Вивчено взаємозв'язок між партійною та виборчою системами країни. На основі узагальнення досвіду науковців розроблено власний підхід до визначення понять "партійна система" та "політична партія". Досліджено рівень наукової розробки та джерелознавчу базу питань трансформації партійної системи Японії. Класифіковано основні наукові доробки та джерела з досліджуваної проблеми. На основі аналізу ключових методів та підходів науково-пізнання, сформовано методологічну базу дослідження.

11.01.19.0141/0418U000860

Попазогло Влада Сергіївна. Деструктивні неформальні політичні інститути: форми прояву та механізми взаємодії: Дис... к.політ.н. /Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського". – Захищена 01.06.2018.

УДК 328.188(100)(043.5+043.5).
185 с. – Бібліогр.: 362 назви.

Об'єкт - неформальні деструктивні інститути політики; мета - концептуалізація неформальних деструктивних інститутів політики, форм їх прояву та визначення механізмів протидії їм; методи - системний, структурно-функціональний, порівняльний; новизна - на основі аналізу зарубіжної і вітчизняної неформальної політики пропонується механізми запобігання деструктивній інституціоналізації політики; результати - можуть використовуватися у навчальному процесі при підготовці лекцій, підручників, посібників із політології, політичних технологій; у практичній діяльності суб'єктів політики з протидії неформальній підривної інституціоналізації.

11.01.19.0142/0218U001813

Щорічна доповідь про становище молоді в Україні за підсумками 2017 року "Участь молоді у процесах реформування держави":

Заключний звіт /Державний інститут сімейної та молодіжної політики; Керівник Ярошенко А.В. – ДР 0118U005091. УДК 316.346.32.

103 с.

Об'єкт дослідження – участь молоді в процесах реформування держави. Мета роботи – аналіз стану і ключових проблем української молоді, рівня її участі у процесах реформування держави, а також аналіз державної молодіжної політики на сучасному етапі, її оновлення і реорганізації, обґрунтування основних пріоритетів, шляхів, рекомендацій щодо підвищення її ефективності. Результати та їх новизна – досліджено особливості становища української молоді за результатами 2017 року; вивчено участь молоді в державотворчих процесах та управлінні державними справами, роль

молоді у становленні громадянського суспільства, у реформуванні економіки, гуманітарному розвитку та інтеграційних процесах України; ефективність та проблеми реалізації державної молодіжної політики протягом 2017 року; розроблено та описано модель участі молоді в процесах ухвалення рішень; підготовлено рекомендації щодо формування перспективних напрямів оновлення державної молодіжної політики. Ключові слова: молодь, державна молодіжна політика, модель участі молоді, молодь в процесах ухвалення рішень, суспільно-політична активність, громадянська активність, молодь в державотворчих процесах. Звіт про проведення дослідження загальним обсягом 103 сторінки, містить 4 розділи, висновки, додатки.

11.01.19.0143/0218U001886

Державна політика щодо захисту прав національних меншин: досвід України та Польщі:

Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Луцишин Галина Іванівна. – ДР 0118U001679. УДК 323.1; 323.12.

76 с.

Досліджено особливості реалізації сучасної державної політики України та Польщі щодо захисту прав національних меншин. На основі комплексного наукового дослідження діяльності української національної меншини в сучасній Польщі (на території Вармінсько-Мазурського, Поморського, Західнопоморського воєводства) розроблено рекомендації щодо використання польського досвіду роботи місцевих органів влади у підтримці національних меншин, реалізації державних та недержавних програм та фондів, які підтримують діяльність національних меншин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія

11.01.19.0144/0418U000693

Юрчак Віталія Михайлівна. Близькосхідні конфлікти у двосторонніх взаєминах Французької Республіки та США: Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 30.03.2018.

УДК 327.56. 009.17 (44) + (73).
214 с. – Бібліогр.: 301 назва.

Проаналізовано та систематизовано стан наукової розробки, джерельну базу і теоретико-методологічні засади дослідження близькосхідних конфліктів у двосторонніх взаєминах Французької Республіки та США. Досліджено близькосхідні конфлікти, які мають вагомe значення для франко-американських відносин та здійснюють безпосередній вплив на їх еволюцію. Доведено, що палестино-ізраїльський конфлікт, іракська криза, ліванська криза, іранська ядерна проблема, арабські революції, війна в Лівії та сирійська криза здійснили істотний вплив на розвиток франко-американських двосторонніх відносин. Упродовж 2002-2017 рр. у двосторонніх взаєминах між США та Францією відбувся перехід від фази протистояння до фази поглиблення взаємовигідного співробітництва і формування франко-американського партнерства на Близькому Сході.

11.01.19.0145/0418U000795

Кужельний Микола Олексійович. Зовнішня інформаційна політика України в державотворчому процесі України: Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 25.05.2018.

УДК 327.8(477):32.019.51"1991/2017".
251 с.: 6 іл. – Бібліогр.: 308 назв.

Викладено концептуальні засади дослідження, наведено огляд джерельної бази, присвяченої проблематиці змісту та розвитку зовнішньої інформаційної політики України. З'ясовано стан наукової розробки проблеми в політичній науці. Розглянуто основні концепції зовнішньої інформаційної політики, науково-теоретичні підходи до її аналізу. Надано наукову періодизацію процесу здійснення зовнішньої інформаційної політики України у час суспільної трансформації. Проаналізовано інституціонально-правові чинники, які обумовлюють зміст й особливості зовнішньої інформаційної політики України, як держави, яка перебуває в умовах суспільної трансформації: юридично-правову базу її розробки та здійснення, роль державних інституцій, політичних інтересів і політичних акторів, причетних до її реалізації.

11.01.19.0146/0418U000911

Прихненко Максим Іванович. Вплив моделі лідерства Тоні Блера на зовнішню політику Великої Британії: Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захисена 27.06.2018.

УДК 32:327(410)(043.3).

203 с. – Бібліогр.: 333 назви.

Дослідження присвячено проблемі вивчення впливу моделі лідерства Тоні Блера на зовнішню політику Великої Британії. Автор наголошує на тому, що модель лідерства, сформована Тоні Блером, мала безпосередній вплив на процес переосмислення і трансформації зовнішньополітичних векторів держави. Практичні дії політика значною мірою відповідають тим теоретичним основам, які було закладено в зовнішньополітичний курс Британії, а дії Т. Блера були спрямовані не стільки на реалізацію короткострокових ситуативних завдань, скільки на впровадження довготривалої зовнішньополітичної стратегії, метою якої була як трансформація культури стратегічного мислення британських політичних еліт, так і утвердження Британії в статусі одного з лідерів ліберального світу.

11.01.19.0147/0218U001887

Використання інструментарію громадської дипломатії для формування позитивного іміджу України на міжнародній арені: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Сухорольська Ірина Юріївна. – ДР 0118U006090. УДК 327(4/9); 930.22(4/9); 32:316.77; 32:070; 32.049.5; 32:316.65.

22 с.

Розроблено загальні та спеціальні методичні і практичні рекомендації щодо покращення іміджу України за допомогою сучасного інструментарію громадської дипломатії, які враховують необхідність вирішення актуальних проблем міжнародної комунікації на основі принципів взаємовигідної співпраці, довіри, демократичної участі громадян у розробці та втіленні державної політики. Результати досліджень викладені у монографії "Громадська дипломатія та демократичний імідж держави", яка присвячена дослідженню теоретичних основ громадської дипломатії, передових практик її реалізації, взаємозв'язків із демократизацією та покращенням іміджу держави, а також у фахових статтях та матеріалах міжнародних наукових конференцій. Для продовження досліджень та організації практичної роботи створено спеціалізований підрозділ "Офіс громадської дипломатії" у межах науково-аналітичного центру політичних досліджень "Вектор" при кафедрі політології та міжнародних відносин Національного університету "Львівська політехніка". Робота розповсюджується за договірною ціною.

11.01.19.0148/0218U001932

Безпека за допомогою інтеграції: застосування досвіду Європейського Союзу для врегулювання конфлікту в Україні: Заключний звіт /Національний університет "Киево-Могилянська академія"; Керівник Гнатюк Микола Миколайович. – ДР 0118U002384. УДК 327.56:061.1ЄС(4+477).

47 с.

Предметом дослідження виступає вплив євроінтеграційної моделі на перспективи постконфліктного врегулювання та досягнення національної єдності в Україні. Для досягнення мети дослідження проаналізовано діяльність ЄС в ключових сферах політик, які безпосередньо впливають на стан суспільної безпеки. Результати дослідження представлено у серії аналітичних публікацій на офіційному урядовому порталі "Європейський портал (<https://eu-ua.org/>).

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.41 Організація науки. Політика в галузі науки

12.01.19.0149/0218U001907

Оцінка оцінювання наукових організацій в Україні: можливе використання досвіду Німеччини (Eval-Science): Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Єгоров Ігор Юрійович. – ДР 0118U004735. УДК 001.89:001.32.

96 с.

Представлено дослідження зарубіжного досвіду щодо методології та організації оцінювання діяльності наукових установ (методики оцінювання Товариства Макса Планка та Асоціації Лейбніца (Німеччини)). Визначено особливості оцінювання ефективності наукової діяльності та фінансування наукових установ у зарубіжних країнах (Австрії, Великобританія, Франція, США, Швеція, Республіка Казахстан тощо). Також проведено аналіз результатів анкетного опитування щодо проблем оцінювання наукових установ в Україні. Крім того, за результатами виконання НДР започатковано роботу щодо налагодження наукових зв'язків між установами НАН України, які отримали високі бали при оцінюванні 2016-2018 рр. та відібрані експертами з Німеччини й відповідними установами Асоціації Лейбніца

12.01.19.0150/0218U002157

Комплексне науково-методичне та інформаційне забезпечення організації та проведення державної наукової і науково-технічної експертизи: Заключний звіт /ДНУ "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"; Керівник Ковальчук В.Б. – ДР 0117U000560. УДК 001.89.

258 с.

1.Проведено аналіз світового досвіду організації відбору інновацій на основі науково-технічної експертизи. 2.Розроблено науково-обґрунтований типовий процес організації та проведення наукової і науково-технічної експертизи в УкрІНТЕІ. 3.Підготовлені пропозиції до Закону України "Про наукову і науково-технічну експертизу" та деяких нормативних актів МОН України. 4.Розроблені науково-обґрунтовані методики проведення державної наукової і науково-технічної експертизи запитів, робіт і проектів, що фінансуються у 2017 році, а також звітів про їх виконання. 5.Розроблена Концепція створення Комплексної автоматизованої інформаційної системи організації та проведення наукової і науково-технічної експертизи в УкрІНТЕІ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13 КУЛЬТУРА

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.01.19.0151/0418U000513

Пархоменко Ірина Ігорівна. Теоретичні концепції сучасної економіки культури: філософсько-культурологічний аналіз:

Дис... к.філос.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 28.12.2017.

УДК УДК 130.2:330.163.14.

230 с. – Бібліогр.: 239 назв.

В дисертації запропоновано типологію теоретичних концепцій сучасної економіки культури, що обґрунтовують економічний статус сфери культурного виробництва відповідно до західноєвропейської наукової традиції ХХ ст. щодо розуміння культури: 1) культурфілософські (Т.Адорно, Ж.Бодріяр, П.Бурдьє, М.Хоркхаймер, С.Леш, С.Ларі, Д.Уррі); 2) культурно-індустріальні (Р.Вільямс, Н.Гарнем, Б.Мьєж, П.Л.Сакко); 3) економіко-управлінські (В.Баумоль, В.Боуен, М.Блауг, В.Гінзбург, А.Кламер, А.Скот, Д.Тросбі, Б.Фрей, Д.Хезмондалш). В основі типології розуміння сучасної економіки культури як напрямку міждисциплінарних досліджень економічного статусу сфери культурного виробництва відповідно до наукових розробок західноєвропейських вчених в галузі гуманітарних та соціальних наук.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.01.19.0152/0418U000516

Нечишуренко Павло Павлович. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб формування дослідницьких компетентностей старшокласників у профільному навчанні хімії:

Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 20.12.2020.

УДК 004::[001.891:54+372.854]::373.5.

424 с.: 22 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 349 назв.

Об'єкт: інформаційно-комунікаційні технології навчання хімії в закладах загальної середньої освіти; мета: обґрунтувати теоретико-методичні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу формування дослідницьких компетентностей старшокласників у профільному навчанні хімії; методи: аналіз, узагальнення, систематизація науково-методичної та психолого-педагогічної літератури, моделювання, педагогічне спостереження, анкетування, аналіз досвіду роботи вчителів, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: теоретично обґрунтовано модель формування дослідницьких компетентностей старшокласників у профільному навчанні хімії; результати: розроблено та впроваджено методику використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу формування дослідницьких компетентностей старшокласників у профільному навчанні хімії, програму комп'ютерно орієнтованого факультативного курсу "Основи кількісного хімічного аналізу" для учнів 10 класів профільних шкіл, локалізовано українською мовою віртуальну хімічну лабораторію Virtual Lab, розроблено модуль VlabEmbed системи Moodle для підтримки навчальних хімічних досліджень; галузь – інформаційно-комунікаційні технології в освіті

14.01.19.0153/0418U000933

Черниш Тетяна Миколаївна. Інформаційно-комунікаційний потенціал гуманітарної освіти в умовах глобалізації:

Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2018.

УДК 140.8:316.77.

217 с. – Бібліогр.: 297 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене концептуалізації впливу інформаційно-комунікаційного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації. На основі комплексного, системного, соціоаксіологічного, інформаціологічного, синергетичного методів та підходів розглянуто вплив інформаційно-комунікаційного потенціалу на розвиток гуманітарної освіти в умовах глобалізації; розкрито епістемологічні виміри інформаційно-комунікаційного потенціалу гуманітарної освіти; проаналізовано концепт інформаційно-комунікаційного потенціалу гуманітарної освіти; визначено методологію дослідження інформаційно-комунікаційного потенціалу гуманітарної освіти. Досліджено місце і роль культурних маркерів інформаційно-комунікаційного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації; розкрито сутність віртуалізації як нової форми світоглядної культури та взаємодії у мережевому просторі; сформувано концепцію впливу інформаційно-комунікаційного потенціалу на розвиток гуманітарної освіти в умовах глобалізації. Розроблено напрями вдосконалення впливу інформаційно-комунікаційного потенціалу на розвиток гуманітарної освіти в умовах інформаційного суспільства та глобалізації; обґрунтовано багатовимірну сутність універсальї інформаційно-комунікативного потенціалу гуманітарної освіти; виявлено напрями вдосконалення впливу інформаційно-комунікаційного потенціалу на розвиток гуманітарної освіти в інформаційному суспільстві та глобалізації.

14.01.19.0154/0218U001888

Створення теоретичних і методичних основ професійної підготовки майбутніх інженерів на засадах каузального навчання:

Заключний звіт /Українська інженерно-педагогічна академія; Керівник Лазарев Микола Іванович. – ДР 0117U001240. УДК 37.148. 283 с.

Об'єктом дослідження є процес професійної підготовки майбутніх інженерів. Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи професійної підготовки майбутніх інженерів на засадах каузального навчання. Метою дослідження є розроблення теоретичних та методичних основ професійної підготовки майбутніх інженерів на засадах каузального навчання. Методи дослідження. Теоретичні, а саме, аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування, конкретизація та аналогія з метою оброблення інформації наукової та навчально-методичної літератури; структурно-функціональний метод - для розроблення теоретичних засад професійної підготовки майбутніх інженерів на основі каузального навчання; методи моделювання, методи розв'язання професійних задач - для розроблення методів і моделей змісту професійної підготовки майбутніх інженерів на основі каузального навчання. Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано та розроблено: - концепцію професійної підготовки майбутніх інженерів на основі каузального навчання, яка ґрунтується на основі моделювання реальної системи професійної діяльності інженера, спрямовану на вирішення професійних задач з урахуванням розуміння структури каузальних зв'язків побудови та функціонування технічних систем; - зміст професійної підготовки майбутніх інженерів, реалізований як система каузальних моделей змісту формування

професійних компетентностей на основі фундаментального інваріантного каузального ланцюга знань щодо вирішення професійних задач зі створення та експлуатації технічних систем, що дає можливість формувати у студентів знання та уміння на понятійно-аналітичному та продуктивно-синтетичному рівнях засвоєння; -методи професійної підготовки майбутніх інженерів, як методи каузального формування системи професійних компетентностей, які побудовані на основі опрацювання фрагментів узагальненого каузального ланцюга знань змісту професійної підготовки, що дозволяє сформувати у майбутніх фахівців систему професійних компетентностей. Структура дослідження полягала в обґрунтуванні і розробці моделей змісту та методів професійної підготовки майбутніх інженерів на основі каузального навчання. Теоретична значущість отриманих результатів дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні каузального навчання до формування системи професійних компетентностей, який можна використовувати для професійної підготовки майбутніх інженерів з різних галузей знань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.01.19.0155/0218U002165

Теоретичні та методичні засади різновекторності інноватики у вихованні: досвід, реалії, перспективи: Заключний звіт /Рівненський державний гуманітарний університет; Керівник Петренко Оксана Борисівна. – ДР 0115U000268. УДК 37 : 005 . 591 . 6.

396 с.

Розвиток інноваційних виховних ідей представлений як вектори спрямованості змісту виховання - від загальнотеоретичних засад, історико-педагогічної генези проблеми до досвіду практичного впровадження інноватики у виховний процес загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів, закладів вищої освіти, дитячого будинку сімейного типу. У межах виконання проекту у 2015-2017 рр. його виконавці взяли участь у 127 конференціях, семінарах, круглих столах. Видано: 101 статтю у фахових виданнях України, 8 - з імпаکت-фактором у міжнародних наукометричних базах даних, 10 - у зарубіжних виданнях, 63 - у нефахових виданнях, 21 тез доповідей. Видруковано 2 монографії, 4 розділи у колективних монографіях, 13 підручників, навчальних посібників, словників. Захищено 1 докторську та 8 кандидатських дисертацій. Виконавцями проекту отримано 4 свідоцтва авторського права. Видано шість номерів фахового збірника наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету "Інноватика у вихованні" (Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21161-10961Р).

14.01.19.0156/0218U002219

Науково-методичне забезпечення навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Надтока Олександр Федорович. – ДР 0115U003073. УДК 372.891.

78 с.

Об'єкт дослідження є процес навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах. Предмет дослідження: науково-методичні засади курсів "Географія України" для основної і старшої школи та їх навчально-методичне забезпечення; цілі і зміст формування географічної картини світу в учнів основної школи та підготовка учнів старшої школи до майбутньої професійної діяльності, пов'язаної з географією України; педагогічні технології їх впровадження в підручники, навчальні посібники, збірники завдань. Мета дослідження: обґрунтувати зміст навчальних курсів географії України в основній і профільній школі, розробити навчально-методичне забезпечення їх реалізації в ди-

дактичному процесі. В процесі третього узагальнювально-упроваджувального етапу НДР проаналізовано стан розробленості проблеми в зарубіжній і вітчизняній педагогічній теорії та практиці та визначено основні засади оновлення змісту географічної освіти в основній та старшій школі. Здійснено моніторинг стану навчання географії України в основній та старшій школі та обґрунтована педагогічна доцільність шляхів його подальшого розвитку. Визначено та теоретично обґрунтовано методичні основи відбору, структурування і реалізації змісту географічних курсів "Україна у світі: природа, населення" та "Україна і світове господарство" в основній школі та географія України в старшій школі. Розроблено Концепцію навчання географії України в основній та старшій школі. Забезпечено її оприлюднення на різних носіях. Здійснено впровадження матеріалів Концепції у загальноосвітні навчальні заклади.

14.01.19.0157/0218U002224

Науково-методичне забезпечення контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів з мов та літератур етнічних меншин на засадах компетентнісного підходу: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Курач Лариса Іванівна. – ДР 0115U003078. УДК 373.3/5.091.26:[81'243+82(100)]-054.57(477=11/=8).

74 с.

Відповідно до поставлених завдань у контексті виконання НДР теми "Науково-методичне забезпечення контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів з мов та літератур етнічних меншин на засадах компетентнісного підходу" співробітниками відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури було: узагальнено теоретико-експериментальні результати розробки науково-методичного забезпечення контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 кл. з мов іврит (Бакуліна Н.В.), ромської мови (Кондур З.А.), 5-6 класів з російської мови (Курач Л.І., Фідкевич О.Л., Колесник К.В.), 5 кл. із зарубіжної літератури на засадах компетентнісного підходу до навчання; перевірено ефективність системи компетентнісно-орієнтованих завдань, яка включає колективні (парні й групові), індивідуальні (завдання для самостійної роботи), завдання для самоконтролю та самооцінювання, взаємоконтролю та взаємооцінювання (російська мова 5,6кл., новогорьцька мова 5кл., мова іврит - 3,4 кл., зарубіжна література - 5 кл.); здійснено коригування змісту рукописів експериментальних підручників і посібників за результатами апробації; застосовано здобуті результати дослідження до підготовки рукописів підручників: "Русский язык", 5 клас для шкіл з російською мовою навчання (10,0), "Зарубіжна література", 5 клас для шкіл з українською мовою навчання (10,0), "Мова іврит", 3 клас для шкіл з українською мовою навчання (10,0), "Мова іврит", 4 клас для шкіл з українською мовою навчання (10,0); навчальних посібників "Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з мов та літератур етнічних меншин"; "Тетрадь для контрольних работ по русскому языку. 5 класс" для шкіл з російською мовою навчання (2,0), "Зошит для контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів 3 класів з мов іврит" для шкіл з українською мовою навчання (0,5), "Зошит для контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів 4 класів з мов іврит" для шкіл з українською мовою навчання (0,5)

14.01.19.0158/0218U002225

Моніторингові системи оцінювання якості освіти на основі тестових технологій: Заклю-

чний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Жук Юрій Олексійович. – ДР 0115U003079. УДК 373.3/.5.014.6:005.585:005.584.1.

60 с.

Визначено концептуальні засади побудови переліку показників якості загальної середньої освіти (ЗСО), обґрунтовано основні технологічні вимоги, яким мають відповідати показники якості ЗСО, сформульовано основні принципи добору цих показників, вироблено концептуальні засади побудови переліку показників якості ЗСО з урахуванням потреб і особливостей рівнів управління освітою, розроблено науково-обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення організаційних засад впровадження моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти на основі тестових технологій в Україні, з'ясовано, основні тенденції та недоліки у запровадженні моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти в Україні, сформульовано та обґрунтовано рекомендації органам управління освітою щодо запровадження на різних рівнях управління освітою в Україні моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти, заснованих на використанні тестових технологій. розроблено структурно-функціональну модель системи моніторингу якості освіти, яка враховує можливість використання на різних рівнях оцінювання: інституціональному, регіональному, загальнодержавному, проаналізовано інструментарій міжнародних порівняльних моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти з точки зору використання тестових технологій.

14.01.19.0159/0218U002227

Методика компетентнісно орієнтованого навчання історії та правознавства в основній школі: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Ремех Тетяна Олексіївна. – ДР 0115U003081. УДК 373.5.016:[34+94].

64 с.

Найважливішими досягненнями відділу за поточний рік стало розроблення методики історії та правознавства у контексті компетентнісного навчання; методики проведення практичних занять з історії в основній школі; методичних рекомендацій вчителям щодо організації дослідницької діяльності учнів в процесі навчання всесвітньої історії; компетентнісно орієнтованої методик розвитку в учнів основної школи дослідницьких умінь та навичок у процесі вивчення всесвітньої історії; моделі сучасного методичного посібника "Методика компетентнісно орієнтованого навчання всесвітньої історії у 7 класі"; системи прийомів і методів організації компетентнісно орієнтованого навчання історії та правознавства учнів основної школи; системи пізнавальних завдань із формування предметних компетентностей учнів; методичних підходів до формування етнокультурних понять у відповідності з логікою вивчення й розкриття історичного навчального

матеріалу.

14.01.19.0160/0218U002229

Методика навчання української мови учнів 8-9 класів: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Голуб Ніна Борисівна. – ДР 0115U003083. УДК 372.881.116.2.147:147.15.

76 с.

Коригування змісту методики; апробування методики, закладеної в підручники для 8-го і 9-го кл.; апробування посібника; узагальнення зібраних даних; упровадження наукових результатів в освітню практику; аналіз результатів експерименту; моніторинг упровадження; виявлення соціаль-

ного ефекту упровадження результатів НДР; написання наукового звіту за темою дослідження, підготовку рукописів планових посібників і методичних рекомендацій. Загальна кількість опублікованих праць - 35; Підручник - 1; методичні рекомендації - 1; статей (у т.ч. у зб. наук. праць) - 24; тез - 9. Рукопис посібника "Навчання синтаксису на уроках української мови учнів 8-9 класів".

14.01.19.0161/0218U002232

Науково-методичне забезпечення навчання фізики й астрономії в старшій школі на профільному рівні: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Непорожня Лідія Вікторівна. – ДР 0115U003086. УДК 373.5.016:53.

81 с.

Узагальнено результати експериментальної перевірки методики навчання фізики й астрономії в старшій школі, зокрема, таких аспектів: формування природничо-наукової компетентності старшокласників у процесі навчання фізики (Л.В. Непорожня); розроблення компетентнісно-орієнтованої методики інтегрованого навчання фізики і астрономії та її навчального забезпечення (Т.М. Засєкіна, Д.О. Засєкін); формування предметної компетентності старшокласників у процесі розв'язування фізичних задач (Ю.С. Мельник); формування політехнічного складника предметної компетентності з фізики (В.В. Сіпій); науково-методичне забезпечення навчання астрономії в старшій школі на профільному рівні (М.В. Головка, І.П. Крячко); здійснено кількісний і якісний підсумковий аналіз результатів педагогічного експерименту; статистично доведено наявність позитивних змін у формуванні компонентів природничо-наукової та предметної компетентності старшокласників.

14.07 Загальна педагогіка

14.01.19.0162/0418U000766

Чжан Сяосін. Виховання етнічної толерантності студентів засобами діяльності музичного клубу: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 17.05.2018.

УДК 378.015.31:[061.237:78]:172.3-029:39.

206 с.: 8 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 265 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемі виховання етнічної толерантності студентів засобами діяльності музичного клубу. Обґрунтовано сутність, чинники та особливості виховання етнічної толерантності студентів засобами клубної діяльності. Визначено критерії вихованості етнічної толерантності студентів (когнітивний, емоційно-мотиваційний, поведінковий), відповідні показники та рівні вихованості (мінімальний, середній, достатній). Надана характеристика напрямів діяльності музичного клубу щодо виховання етнічної толерантності студентів. Упроваджено змістовно-технологічне забезпечення виховання етнічної толерантності студентів засобами діяльності музичного клубу

14.01.19.0163/0218U002064

Теоретико-методичні засади формування загальнопедагогічної компетентності сучасного вчителя в контексті становлення європейського простору вищої освіти: Заключний звіт /Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Керівник Акімова Ольга Вікторівна. – ДР 0115U002571. УДК 378.04:37.

540 с.

Обґрунтовано концепцію та розроблено технологію формування загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів в умовах становлення європейського простору вищої освіти. З'ясовано сутність загальнопедагогічної компетентності вчителя, її місце та значення в структурі чинників ефективності педагогічної діяльності. Уточнено зміст і визначено структурні компоненти загальнопедагогічної компетентності сучасного вчителя, розкрито критерії і показники її сформованості у студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Обґрунтовано концепцію формування загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів, що ґрунтується на засадах системного, особистісно орієнтованого, суб'єктного і контекстного підходів та орієнтується на активізацію механізмів загального й професійного саморозвитку студентів, створює умови для самоорганізації навчально-професійної діяльності, виявлення й розвитку творчих можливостей особистості. Визначено принципи і педагогічні умови формування загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів у процесі вивчення педагогічних дисциплін. Розроблено модульно-варіантну технологію формування загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів, що забезпечує поетапний перехід студентів від навчальної діяльності академічного типу до квазіпрофесійної, а згодом до навчально-професійної з відповідною трансформацією орієнтовної основи професійних дій.

14.01.19.0164/0218U002222

Науково-методичне забезпечення навчання української літератури в старшій школі: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Фасола Анастасія Миколайівна. – ДР 0115U003076. УДК 37.035:37.016:821.161.2. 72 с.

Об'єкт дослідження: процес навчання української літератури в старшій школі (базовий рівень). Мета дослідження - розроблення науково-методичного забезпечення (змісту, методів, організаційних форм і засобів) навчання української літератури в старшій школі на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого і діяльнісного підходів. Дослідження здійснювалося за допомогою таких методів: а) теоретичних - системний аналіз літературознавчих, психолого-педагогічних, методичних джерел, нормативних освітніх документів, чинних програм, шкільних підручників і методичних посібників з проблеми дослідження з метою укладання поняттєвого апарату й визначення теоретико-методичних засад дослідження; метод теоретичного моделювання для розроблення методики навчання української літератури в старшій школі на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів; б) емпіричних - діагностичні (анкетування, бесіди з учителями й учнями) та обсерваційні методи (спостереження за педагогічним процесом, відвідування уроків української літератури, аналіз усних і письмових відповідей, творчих робіт учнів) для з'ясування стану досліджуваної проблеми у шкільній практиці, вироблення критеріїв ефективності експериментальної методики; метод педагогічного експерименту (констатувальний і формувальний етапи); аналіз результатів експериментального навчання для одержання вірогідних кількісно-якісних характеристик його ефективності. Здобуті результати наукового дослідження: - розроблено й апробовано інноваційне науково-методичне забезпечення: а) концепцію літературної освіти в старшій школі, у якій зазначено ключові підходи до організації навчання української літератури: - побудова курсу літературної освіти на основі "читацькоцентричної парадигми вивчення літератури" (О. Ісаєва); - організація навчання української літератури на засадах діяльнісного, особистісно зорієнтованого, компетентнісного, культурологічного й аксіологічного підходів; - вивчення художнього твору на-

самперед як естетичного явища, форми суспільної свідомості, що репрезентує художній напрям певної епохи; - акцентування уваги вчителя й учнів на вагомості самостійного опрацювання тексту, оволодінні різноманітними читацькими стратегіями, діалогічними уміннями роботи з текстом, формуванні суб'єктності учня-читача, читацької компетентності, основою чого є організаційно-діяльнісні уміння; б) навчальну програму з української літератури для 10-11 класів (базовий рівень), у якій історія літератури трактується як історія пошуку форм і засобів відображення змін у світогляді і світосприйманні людини певної епохи, осмислення нею свого місця в суспільстві, прагнення гармонії зі світом і з самою собою; предметні знання і вміння розглядаються як засіб читацького й особистісного розвитку учня, при цьому акцент зроблено на формуванні його читацької суб'єктності; виокремлено діяльнісну лінію, що реалізується через системне формування загальнонавчальних умінь; в) підручник і хрестоматію з української літератури, у яких практично реалізуються ідеї Концепції літературної освіти в старшій школі. Підручник авторами розглядається як засіб самонавчання, формування читацької (предметної і загально навчальної) і ключових компетентностей, читацького й особистісного саморозвитку. Пріоритетними для навчальної книжки визначено завдання: допомогти учневі пізнати і зрозуміти: себе як особистість і читача; світ: навколишній і художнього твору (в авторській оцінці і судженнях героїв); своє місце у світі; по-друге, навчити самостійно здобувати і застосовувати знання, вибудовувати і здійснювати індивідуальну читацьку програму, розвивати критичне мислення, спробувати себе у різноманітних життєвих ролях, бути готовим постійно навчатися, змінюватися і пристосовуватися; по-третє, допомогти вчителю організувати навчання української літератури на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів; - створено й апробовано експериментальну методику навчання української літератури учнів 10 класу (базовий рівень) на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого і діяльнісного підходів, яка реалізована в підручнику "Українська література. 10 клас" (базовий рівень). Сутність методики полягає у створенні оптимальних умов для формування читацької (предметної і між-предметної) та ключових компетентностей (комунікативної, інформаційно-комунікаційної, уміння вчитися та ін.), становлення учня як суб'єкта читацького й особистісного саморозвитку. Це досягається: трансформацією змісту навчального матеріалу, типології, структури уроку, що забезпечує засвоєння вивченого на діяльнісній основі; зверненням до активних та інтерактивних методик і технологій навчання: проектних, дебатних, рольових тощо; оптимальним поєднанням колективної, парно-групової та індивідуальної діяльності учня; опертям на його суб'єктний досвід, акцентуванням уваги на виробленні організаційно-діяльнісних умінь. Сукупність означених методичних підходів забезпечує реальну участь школяра в освітньому процесі і сприяє формуванню його суб'єктності як основи компетентностей. - конкретизовано структуру читацької компетентності; введено до понятійного поля дефініцію "інформаційно-читацька компетентність"; обґрунтовано необхідність визначення читацької компетентності як предметної і загальнонавчальної, виокремлення у навчальній програмі наскрізної діяльнісної лінії; - сформовано перелік критеріїв оцінювання відповідності підручника української літератури засадам особистісно зорієнтованого і компетентнісного навчання: зміст підручника представляє письменника насамперед як особистість, а художній твір як естетичне явище; авторський текст і завдання спрямовують увагу учня на себе як особистість і читача, формують потребу в самонавчанні і самовдосконаленні, виробленні умінь керувати своєю читацькою діяльністю; у підручнику чітко сформульовано цілі вивчення навчально-

го матеріалу, визначено навчальний маршрут, подано рекомендації щодо організації навчальної діяльності та критерії оцінювання її результативності; передбачено можливість різних форм організації навчальної діяльності (індивідуальної, парної, групової, колективної) та ін.; - підготовлено рукописи концепції літературної освіти в старшій школі (1,0), навчальної програми "Українська література. 10-11 класи" (базовий рівень) (2,0), підручника "Українська література. 10 клас" (базовий рівень) (15,0), хрестоматії "Хрестоматія з української літератури. 10 клас" (базовий рівень) (15,0). Результати науково-дослідної роботи реалізовано також у двох навчальних програмах з української літератури для 10-11 класів (рівень стандарту і профільний рівень), створених науковими співробітниками відділу в складі робочої групи Міністерства освіти і науки України. Теоретична новизна дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад навчання української літератури в старшій школі з урахуванням визначених Державним стандартом підходів; розробленні й апробації методики навчання української літератури в старшій школі на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого і діяльнісного підходів; підготовці та впровадженні в процес навчання української літератури в 10 класі (базовий рівень) інноваційного науково-методичного забезпечення, розробленого з урахуванням освітніх завдань сучасної шкільної літературної освіти. Практична значущість науково-дослідної роботи. Результати дослідження спрямовані на підвищення якості шкільної літературної освіти шляхом вдосконалення організації процесу навчання української літератури в старшій школі на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого і діяльнісного підходів і можуть бути використані в процесі навчання української літератури в старшій школі, на курсах підвищення кваліфікації учителів-словесників ОППО, у викладанні фахових методик вищих педагогічних навчальних закладів різних рівнів акредитації. Про ефективність виконаної науково-дослідної роботи свідчать відповідність її результатів сучасним досягненням педагогічної, психологічної методичної наук і соціокультурним викликам часу; завданням сучасної шкільної літературної освіти щодо формування компетентного учня-читача; позитивні результати моніторингу впровадження експериментальної методики навчання української літератури в 10 класі (базовий рівень) загальноосвітніх навчальних закладів, довідки про впровадження результатів дослідження, видані експериментальними загальноосвітніми навчальними закладами. Соціальний ефект дослідження полягає в тому, що його практичні результати будуть спрямовані на підвищення якості шкільної літературної освіти, більш комфортної і результативної соціалізації школярів, формування творчого учня-читача з високим рівнем загальної культури, національної самосвідомості, активною громадянською позицією, високими загальнолюдськими і національними цінностями; підготовку конкурентоспроможного випускника, здатного навчатися протягом усього життя. Галузь використання - педагогіка, методика навчання (українська література), загальноосвітні навчальні заклади (старша школа), система вищої педагогічної та післядипломної педагогічної освіти.

14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія

14.01.19.0165/0418U000553

Вознюк Оксана Василівна. Педагогічна діяльність протестантських громад у контексті освітньо-виховних процесів в Україні (середина XIX - 30-ті рр. XX ст.): Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 27.12.2017.

УДК 37.013.2:[274:2-774](477)"1850/1940"(043.3). 206 с. – Бібліогр.: 325 назв.

Дисертація присвячена дослідженню педагогічної діяльності протестантських громад у контексті освітньо-виховних процесів в Україні середини XIX - початку XX ст. Проаналізовано тенденції освітньої діяльності протестантських громад на етапі їх духовної інституалізації у вітчизняному та зарубіжному суспільному просторі. Виявлено, що на становлення і розвиток протестантських освітньо-виховних ідей впливали реалії європейської Реформації та вітчизняних пошуків XVI - XVII ст. Як наслідок, започатковувались засади нового типу, де пріоритетним ставало увага до особистості дитини, розвитку її здібностей, формування морально-духовних цінностей. Вітчизняна наукова і освітня інтелігенція XIX ст. схвалювала педагогічні ініціативи протестантських громад, зокрема, щодо практики рідної мови, поширення елементарної освіти, друкованої літератури українською мовою. З'ясовано, що педагогічна діяльність протестантських громад полягала також в широкій роботі серед дітей та молоді, з молодими батьками. Встановлено, що у навчальній та виховній роботі важливою була мораль, яка проголошувала головними чеснотами працю, ініціативність, залучення до активного суспільного життя, усвідомлення власної гідності, поваги до ближнього, готовність до допомоги, любов до рідної землі.

14.01.19.0166/0418U000568

Мурована Ірина Володимирівна. Розвиток дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині (остання чверть XX - початок XXI століття): Дис... к.пед.н. /Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 18.01.2018.

УДК 793.3 - 053.4 "(477. 65)" 19.../...20. 288 с. – Бібліогр.: 217 назв.

Об'єкт дослідження - розвиток дитячої хореографічної освіти в Україні; предмет дослідження - особливості розвитку та формування змісту дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині (остання чверть XX - початок XXI століття); мета дослідження - виявити та узагальнити особливості історико-педагогічного аналізу на основі розвитку дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині останньої чверті XX - початок XXI століття; методи дослідження: історико-структурний метод, за допомогою якого забезпечено розробку структури дослідження, здійснено аналіз суспільно-економічних та соціокультурних передумов розвитку дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині; метод систематизації і теоретичного узагальнення досліджуваного матеріалу, який дав змогу узагальнити розвиток дитячої хореографічної освіти у зазначений період; компаративний метод, що уможливив зіставлення, порівняння та виокремлення загального й особливого в розвитку дитячої хореографічної освіти в окреслений період; контент-аналіз наукових джерел, періодичних видань, програмно-методичної літератури та державних нормативних документів; ретроспективний аналіз і синтез архівних та сучасних друкованих джерел із досліджуваної проблеми, який дав змогу простежити в динаміці розвиток дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині останньої чверті XX - початок XXI століття; педагогічне спостереження (безпосереднє, опосередковане, сконцентроване) за процесом розвитку досліджуваного феномена; наукова новизна дослідження полягає у тому, що: - вперше: на основі історико-педагогічного аналізу виявлено і узагальнено особливості розвитку дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині останньої чверті XX - початку XXI століття; проаналізовано зміст навчальних програм з хореографічних дисциплін для навчальних закладів та поза-шкільних виховних закладів естетичного спрямування; сха-

рактизовано особливості розвитку дитячої хореографічної освіти на Кіровоградщині в період реформування, перебудови та модернізації освітньої галузі; обґрунтовано зміст, форми і методи організації навчально-виховного процесу та культурно-просвітницької діяльності дитячих хореографічних колективів Кіровоградщини; узагальнено діяльність обласного загальноосвітнього навчально-виховного комплексу гуманітарно-естетичного профілю (гімназії-інтернату-школи мистецтв) м. Кіровоград.

14.01.19.0167/0418U000579

Чепурна Людмила Георгіївна. Становлення та розвиток навчальної книги для розумово відсталих дітей в Україні (1917-2000 рр.):

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 31.01.2018.

УДК 376-056.36.091.3"1917/2000"(091)(043.3).

195 с. – Бібліогр.: 235 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене цілісному історико-педагогічному аналізу процесу становлення та розвитку навчальної книги для розумово відсталих дітей в Україні. Виділені та обґрунтовані етапи розвитку навчальної книги для дітей з інтелектуальними порушеннями в Україні. Визначено суспільно-політичні, соціально-економічні та організаційно-педагогічні чинники, що впливали на процес теорії і практики становлення та розвитку спеціального шкільного підручника. Висвітлені суперечності й особливості розвитку змісту шкільних підручників у визначених етапах та перспективні шляхи їх подальшого вдосконалення. З'ясована інноваційна роль українських дефектологів у становленні та розвитку підручників для допоміжної школи.

14.01.19.0168/0418U000709

Кривохижа Ірина Валентинівна. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва у сучасній Польщі:

Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 05.04.2018.

УДК 378.147.091.2:78.

339 с.: 4 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка фахівців музичного мистецтва у системі вищої освіти Польщі; предмет дослідження - організаційно-педагогічні засади професійної підготовки фахівців музичного мистецтва у Польщі; мета дослідження - на основі наукового аналізу виявити та узагальнити організаційно-педагогічні засади професійної підготовки фахівців музичного мистецтва у сучасній Польщі, охарактеризувати її особливості та визначити можливості використання позитивних ідей польського досвіду в Україні; методи дослідження - для розв'язання поставлених завдань і реалізації дослідження було використано комплекс загальнонаукових методів: теоретичні: аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, систематизація, класифікація, порівняння - для організації процедури наукового мислення, теоретичного аналізу й узагальнень, які стали основним засобом вивчення науково-педагогічних та мистецтвознавчих джерел, що дозволило визначити етапи й здійснити періодизацію розвитку професійної музичної освіти у Польщі; емпіричні: історико-компаративістський - для вивчення, зіставлення й узагальнення взаємодії та взаємовпливів української та польської системи підготовки фахівців-музикантів, який забезпечив розробку структури дослідження; наукова новизна та теоретична значущість одержаних результатів дослідження полягає у тому, що: вперше здійснено аналіз організаційно-педагогічних засад підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва у Польщі, сутність яких виявля-

ється у впровадженні сучасних підходів та принципів організації підготовки фахівців-музикантів, використанні системи європейських рамкових кваліфікацій, розширенні у професійній підготовці фахової складової, запровадженні інноваційних технологій, форм і методів організації навчального процесу.

14.15 Система народної освіти

14.01.19.0169/0218U002221

Науково-методичне забезпечення навчання природознавства в старшій школі: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Ільченко Віра Романівна. – ДР 0115U003075. УДК 371.09.

66 с.

За 2017 рік співробітниками відділу: узагальнено теоретико-експериментальну роботу з підтем дослідження та впроваджено її результати в практику шкіл та ВНЗ; доведено в процесі експерименту та впровадження ефективність розроблених навчальної програми з інтегрованого курсу "Природознавство" для учнів 10-11 класу, підручника "Природознавство-11" та методичного посібника для вчителів "Методика навчання природознавства в старшій школі", втілення в них інтегрованого, особистісно-орієнтованого і діяльнісного підходів у навчанні та сприяння підвищенню ефективності засвоєння учнями знань про об'єкти і явища природи в довкіллі; оволодіння більшістю учнів експериментальних класів природничо-науковою компетентністю як здатністю оперувати базовими закономірностями природи; формування у старшокласників цілісних знань про природу та природничо-наукової картини світу, сформованості образу природи як основи життєствердного національного образу світу, наукового мислення; написано підручники: "Фізика"-9 (авт. Гуз К.Ж., Ільченко О.Г.) і "Хімія"-9 (авт. Коваленко В.С., Ляшенко А.Х., Стець Н.П.), які мають гриф МОН та "Біологія"-9 (авт. Гриньова М.В., Гринюк О.С.), які є складовими системи підручників до освітньої галузі "Природознавство", що обумовлюють формування образу природи і природничо-наукової компетентності учнів та є основою наступності під час вивчення інтегрованих курсів у 10-11 класах; опубліковано науково-публіцистичне видання "Письма из Педагогического ликбеза или Грамматика любви" – 304 с. Укладачі: В.Р. Ільченко, В.О. Продаєвич. У змісті книги подані актуальні для виконання НДР публікації "Педагогічні засади ефективного навчання природознавства в загальноосвітній школі", "Про життєствердний образ світу учня і його компетентності" та ін. Упродовж 2017 року здійснено впровадження результатів науково-дослідної роботи, підготовлено до видання такі планові рукописи: навчальну програму з інтегрованого курсу: "Природознавство" для 10-11 кл. (авт. Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Ільченко О.Г., Гринюк О.С., Ляшенко А.Х.); підручника "Природознавство-11" (авт. Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Ільченко О.Г., Гринюк О.С., Ляшенко А.Х.); методичного посібника для вчителів "Методика навчання природознавства в старшій школі" (авт. Ільченко В.Р., Гуз К.Ж., Ільченко О.Г., Гринюк О.С., Ляшенко А.Х.). Взято участь у: 5 науково-практичних конференціях міжнародного та всеукраїнського рівнів (Київ, Полтава, Кременчук, Дніпро), організовано і проведено 1 Всеукраїнську науково-практичну конференцію з теми дослідження. За результатами проведеного у 2017 році дослідження співробітниками відділу опубліковано 14 статей і 9 тез.

14.01.19.0170/0218U002223

Науково-методичне забезпечення поглибленого навчання інформатики в основній школі: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної

академії педагогічних наук України; Керівник Ляпинський Віталій Васильович. – ДР 0115U003077. УДК 371:372:378.

62 с.

За результатами проведення етапу дослідження виконавцями науково-дослідної роботи було визначено основні методи, прийоми і техніки, які ефективні на уроках поглибленого вивчення інформатики в основній школі, зокрема виокремлено метод проблемних ситуацій, метод проєктів "мікрофон", "акваріум" і отримані дані щодо визначення доцільності їх застосування; сформовано підходи до формування змісту методичних посібників, а саме: доступність для реалізації максимальною частиною вчителів, можливість адаптування до різних комплектацій апаратно-програмного забезпечення, явне визначення можливості застосування методичних прийомів і технік за різних умов навчання (кількісний склад навчальних груп, наявність спеціфічного матеріального і кадрового забезпечення тощо); підтверджено застосовність усталених принципів формування змісту підручників і методичних посібників: принципу виховного навчання, принципу науковості і доступності, принципу системності навчання, принципу свідомого засвоєння знань і розумової активності, принципу наочності, принципу зв'язку навчання з життям, принципу внутрішньо предметних і міжпредметних зв'язків, принципу урахування індивідуальних особливостей учнів; виокремлено проблемні питання, пов'язані з формуванням і реалізацією оновлених змісту і структури інформатичної освіти в процесі поглибленого вивчення інформатики в основній школі. На основі отриманих теоретично висновків розроблено рукопис підручника з інформатики для 9-го класу за програмою поглибленого вивчення інформатики для 8-9 класів, розроблено рукопис методичного посібника "Інформатика 9", підготовлено матеріали для внесення змін до навчальної програми.

14.01.19.0171/0218U002228

Проектування змісту профільного навчання технологій у старшій школі: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Тарара Анатолій Михайлович. – ДР 0115U003082. УДК 371.035.3.

53 с.

Завершено експериментальне апробування змісту розроблених навчальних програм та посібників у навчальному процесі старшої профільної школи. Виконано кількісний та якісний аналіз результатів формувального експерименту, здійснено їх узагальнення. За результатами експериментального апробування розроблених матеріалів скориговано наукове обґрунтування проектування змісту профільного навчання технологій та спроектований зміст. За результатами дослідження підготовлено рукопис монографії.

14.01.19.0172/0218U002230

Теорія і технології управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними соціально-педагогічними системами: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Калініна Людмила Миколаївна. – ДР 0115U003084. УДК 371.20:351.851.

68 с.

На узагальнювально-впроваджувальному етапі науково-дослідної роботи методологічно обґрунтовано теорію державно-громадського управління активними складноорганізованими соціоекономічними системами, концепцію ядра теорії, закономірності, аксіоми, принципи управління на засадах синергетики; з'ясовано стан впровадження механізмів державного управління ЗСО як систему-конфігуратор, яка регулює потоки системи ЗСО, зміна яких детермінує рівні системи ЗСО, і знаходить прояв в сукупності матеріальних

та ідеальних компонентів - цільового (сервісного щодо надання якісної освіти та рівного доступу до неї замовників освіти), нормативно-правового (регламентація взаємодії суб'єктів управління, громадського самоврядування та замовників освіти на партнерській та довірчо-діалогічній основі, засадах теорії людиноцентризму (В. Кремень), системології, синергетики), організаційного (процедури ухвалення управлінських рішень в управлінському циклі, запровадження комплексного організаційного механізму управління та організаційної культури та учасників взаємодії), інформаційного (система інформаційно-аналітичного забезпечення управління та моніторингу якості освіти), мотиваційного (як засіб "перетворення руху" - управлінської енергії суб'єктів взаємодії в енергію суб'єктів керованої системи для досягнення мети та рух механізмів управління); обґрунтовано тенденції державно-громадського управління закладами освіти як активними складноорганізованими соціоекономічними системами; проаналізовано способи та форми організації профільного навчання в закладах освіти сільської місцевості та визначено особливості профільного навчання в освітньому окрузі. Одержані наукові та практичні результати подано в рукописах двох монографій "Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми" (14,0), "Варіативність форм організації профільного навчання в сільській місцевості: теорія і практика" (5,0), рукописі практичного посібника "Громадсько-активні школи: управління та механізми розвитку" (6,0).

14.23 Дошкільне виховання. Дошкільна педагогіка

14.01.19.0173/0418U000930

Савченко Людмила Леонідівна. Підготовка майбутнього вихователя до патріотичного виховання дітей дошкільного віку в Україні (1985 - 2012 рр.): Дис... к.пед.н. /Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Захищена 25.06.2018.

УДК 378.011.3-051:373.2.035(477)"1985/2012"(043.5).

172 с.: 3 табл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню організації процесу підготовки майбутнього вихователя до патріотичного виховання дітей дошкільного віку в Україні (1985 - 2012). Обґрунтовано суспільно-політичні, соціально-економічні та культурні умови підготовки вихователів до патріотичного виховання дошкільників у педагогічних закладах вищої освіти України досліджуваного періоду. Визначено основні етапи у підготовці майбутніх вихователів до патріотичного виховання дітей дошкільного віку в Україні (1985 - 2012). Розкрито науково-методичні основи змісту та педагогічного інструментарію підготовки майбутніх вихователів до патріотичного виховання дітей дошкільного віку у досліджуваній період.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.01.19.0174/0518U000296

Нищета Володимир Анатолійович. Методика формування риторичної компетентності учнів основної школи в процесі навчання української мови: Дис... д.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 30.11.2018.

УДК [373.5.16:811.161.2]:808.5(043).

428 с.: 33 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 640 назв.

Розроблено, обґрунтовано й експериментально перевірено методику формування риторичної компетентності учнів

основної школи в процесі навчання української мови; схарактеризовано поняття риторичної компетентності та її компоненти; досліджено психолого-педагогічні, лінгвістичні й лінгводидактичні чинники формування риторичної компетентності з урахуванням особливостей шкільної мовної освіти. Описано філософський, культурологічний, соціологічний, педагогічний, психологічний, лінгвістичний, риторичний аспекти дослідно-експериментального навчання української мови; обґрунтовано доцільність реалізації риторичного аспекту української мови; визначено лінгводидактичні засади формування риторичної компетентності (методологічні підходи, зокрема, риторичний підхід у шкільній мовній освіті, принципи шкільної риторичної мови, методи, прийоми, засоби); репрезентовано інноваційні технології риторизації.

14.01.19.0175/0418U000530

Шпіца Роксолана Ігорівна. Формування мистецьких знань учнів 7-8 класів на інтегрованих уроках музики: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2017.

УДК 37.016:78 (043.3).

259 с.: 12 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертацію присвячено проблемі формування мистецьких знань учнів 7-8 класів на інтегрованих уроках музики в загальноосвітній школі. Розглянуто стан проблеми, з'ясовано сутність феномена "знання", дано визначення поняттю "мистецькі знання учнів 7-8 класів", окреслено основні напрямки розгляду мистецьких знань, висвітлено їх зміст та структуру. Окреслено специфіку інтегрованого уроку музики як умови успішного засвоєння мистецьких знань та розкрито його педагогічний потенціал. Проаналізовано методичне забезпечення дисциплін "Музичне мистецтво" / "Мистецтво" та вивчено педагогічний досвід вчителів-практиків. Розроблено діагностичний інструментарій констатувального експерименту, обґрунтовано критерії, показники та визначено рівні сформованості мистецьких знань учнів 7-8 класів. Теоретично обґрунтовано організаційно-методичну модель формування мистецьких знань учнів. Систематизовано та узагальнено хід та результати педагогічного експерименту; здійснено перевірку та оцінку ефективності розробленої авторської методики.

14.01.19.0176/0418U000575

Васильюк Оксана Сергіївна. Методика реалізації міжпредметних зв'язків з українською літературою у навчанні історії учнів 8-9 класів: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогіки НАПН України. – Захищена 10.01.2018.

УДК 373.5:94 (477).

297 с.: 7 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

У дисертації проаналізовано різні підходи до реалізації міжпредметних зв'язків української літератури та історії на бінарному уроці в системі інтегрованого навчання; визначено особливості використання міжпредметних зв'язків історії з українською літературою в умовах компетентно орієнтованого навчання, з урахуванням розвитку усіх складових предметної історичної компетентності. У дослідженні теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність застосування авторської методики реалізації міжпредметних зв'язків, охарактеризовано її особливості та компоненти. Розроблено методичні умови застосування міжпредметних зв'язків, за яких ефективно покращується в учнів 8-9 класів історична компетентність в умовах компетентного підходу та міжпредметної інтеграції.

14.01.19.0177/0418U000581

Скриннік Наталія Володимирівна. Методи-

ка навчання української літератури учнів 5-6 класів з використанням хмарних технологій:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.01.2018.

УДК 37.016:821.161.2]:004(043.3).

324 с. – Бібліогр.: 483 назви.

Дисертація присвячена теоретико-експериментальному дослідженню ефективної методики навчання української літератури учнів 5-6 класів у інноваційному хмаро орієнтованому середовищі. У роботі виокремлено та описано рівні й критерії сформованості художньо-читацької компетентності, яка стала ключовим предметом вимірювання. У дослідженні запропоновано концептуальну модель навчання української літератури в ХОНС; розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено методичний комплекс на її основі, який синтезував адаптовані традиційні та новітні прийоми, форми, типи уроків. Експериментально було підтверджено гіпотезу, що дана методика сприяє поглибленому діалогу з автором, ліричними героями та іншими читачами; покращує образне, творче й критичне мислення школярів; підвищує читацько-пізнавальні інтереси; урізноманітнює способи взаємодії під час навчання літератури; розширює шляхи розвитку особистості та її етноідентифікації.

14.01.19.0178/0418U000587

Ван Сює. Формування звукообразних уявлень молодших школярів у процесі фортепіанного навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.01.2018.

УДК 378.4.091.33:785 (510+477).

235 с.: 15 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

У дослідженні актуалізовано проблему формування звукообразних уявлень молодших школярів спеціалізованих музичних закладів у процесі фортепіанного навчання. Звернення до цієї теми зумовлено модернізацією музичної освіти Китаю, пріоритетним завданням якої стало посилення художньо-естетичної спрямованості навчання молодих музикантів, оволодіння необхідними навичками в галузі інструментального виконавства шляхом осмислення і узагальнення надбань, накопичених кращими музикантами-виконавцями минулих часів й сучасності. На основі узагальнення естетико-філософської, мистецтвознавчої і психолого-педагогічної літератури здійснено термінологічний аналіз поняття "звукообразні уявлення" та розкрито його зміст. У дослідженні воно характеризується як інтегративна єдність музично-слухових і рухових елементів, здатних змінюватися й удосконалюватися в процесі музичної діяльності за умов спеціальних педагогічних впливів. Доведено, що до роботи над втіленням образно-художнього змісту музичного твору долучаються три види звукообразних уявлень: конкретної звукової фактури (ладо-гармонічні, ритмічні, гармонічні), асоціативні (ідейно-емоційно-образні) та "технічні" (моторні). Відповідно формування звукообразних уявлень характеризуються процесуальністю та послідовністю і здійснюється за чотирма фазами: установка на цілісне естетичне засвоєння звуків; естетичне сприйняття звуків відповідно до їх складності; злиття емоційно-чуттєвої активності і процесу звукоутворення; катарсис та оцінка звукових образів. Крізь призму аксіологічного, особистісно-орієнтованого, і творчодіяльницького підходів побудовано компонентну структуру звукообразних уявлень у процесі навчання гри на фортепіано молодших школярів, яка представляє єдність мелодійного, темброво-динамічного, артикуляційного, метроритмічного та формоутворювального компонентів. Розроблено методику формування звукообразних уявлень молодших школярів у процесі навчання гри на фортепіано, яка

забезпечувалася трьома взаємозв'язаними етапами, кожен з яких передбачав поступове формування всіх компонентів звукообразних уявлень, впровадження розроблених педагогічних умов і принципів, форм та методів роботи з учнями.

14.01.19.0179/0418U000596

Строгаль Тетяна Юріївна. Формування емоційно-естетичного досвіду підлітків на уроках музики: Дис... к.пед.н./Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 13.02.2018.

УДК 37.016:78]:[159.942+17.022.1 (043.3).

260 с.: 38 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Дисертацію присвячено проблемі формування емоційно-естетичного досвіду підлітків. Основу теоретичного дослідження складає методологічне осмислення провідної педагогічної умови - застосування субкультурного контексту уроку музики, яка отримала в роботі ключове формотворче значення у формуванні емоційно-естетичного досвіду підлітків на уроках музики. Практичний концепт розкривається завдяки використанню педагогічного потенціалу арт-терапевтичного комплексу методів, його застосування в навчальному процесі під час опанування підлітками музичним мистецтвом на уроках в загальноосвітній школі. Це дозволяє досягти мети, що полягає у формуванні емоційно-естетичного досвіду засобами активізації гедоністичного фактору музично-слухацьких потреб підлітків. Дослідницьким шляхом було досягнуто поглиблення естетичного сенсу в бінарній сутності емоційно-естетичного досвіду через його поширення під час спілкування з кращими зразками музичного мистецтва різних стилів та напрямів - від доступних мотоді до більш складних, естетично значущих зразків з метою збагачення емоційного досвіду до аксіологічного рівня. Зважаючи на соціально-психологічне розмежування за різними субкультурними спрямуваннями, розроблено педагогічний арт-терапевтичний методичний комплекс для створення можливості досягнення природного музично-емоційного комфорту.

14.01.19.0180/0418U000608

Бублей Тетяна Анатоліївна. Методика диференційованого навчання фізичних вправ учнів основної школи з відхиленнями у стані здоров'я: Дис... к.пед.н./Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 02.03.2018.

УДК 373.5.091.33-056.26:796.012.6 (043.3).

201 с.: 21 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертація присвячена проблемі диференціації фізичних навантажень під час навчання фізичних вправ учнів 5-9 класів з відхиленнями у стані здоров'я. Встановлено, що освітні завдання на уроках фізичної культури учнів спеціальної медичної групи реалізуються недостатньо. Вивчено практичний досвід організації уроків фізичної культури, особливості захворюваності, психофізичний та мотиваційний стан учнів середнього шкільного віку, які віднесені до спеціальної медичної групи. Розроблено методику диференційованого навчання фізичних вправ учнів основної школи з відхиленнями у стані здоров'я, що базується на основі урахування рухових протипоказань, індивідуально-типологічних особливостей психофізичного розвитку та інтересу школярів у процесі реалізації освітньо-рухових завдань та підтверджено її ефективність. Запропоновано структуру оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури учнів 5-9 класів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи). Визначено критерії оцінювання рухово-оздоровчих досягнень учнів середніх класів, які мають відхилення у стані здоров'я, на уроках фізичної культури.

14.01.19.0181/0418U000609

Марущак Мар'ян Осипович. Методика оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи в процесі занять футболом: Дис... к.пед.н./Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 02.03.2018.

УДК 373.5.091.26:796.332/.333(043.3).

210 с.: 11 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дослідження присвячено проблемі контролю навчальних досягнень учнів основної школи в процесі навчання футболу. Розкрито динаміку показників фізичного стану, загальної та спеціальної фізичної підготовленості школярів 5-9 класів у процесі занять футболом. Визначено інформаційно значущі показники фізичного стану для спеціальної рухової підготовленості учнів середніх класів під час вивчення футболу. Розроблено прогнозовані (можливі) індивідуальні норми оцінки навчальних досягнень у футболі на основі математичних моделей у вигляді регресійних рівнянь. Запропоновано "Електронний журнал з фізичної культури учнів основної школи (варіативний модуль "Футбол)" для оцінювання успішності школярів у процесі занять футболом. На прикладі оцінювання успішності учнів 5-9 класів на уроках фізичної культури в процесі вивчення модуля "Футбол" обґрунтовано систему педагогічного контролю навчальних досягнень учнів основної школи з інших модулів навчальної програми з фізичної культури.

14.01.19.0182/0418U000658

Ян Янчі. Методика навчання гри на саксофоні учнів-початківців закладів позашкільної спеціалізованої освіти: Дис... к.філос.н./Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 14.03.2018.

УДК 378.011.3 - 051:784]: 373.3(043.3).

205 с.: 13 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі удосконалення методики навчання гри на саксофоні учнів-початківців у закладах мистецької освіти першого ступеня. Розроблено та експериментально перевірено методику навчання гри на саксофоні у навчальному духовому ансамблі з початку занять учнів. Встановлено, що ефективною формою навчання учнів-початківців у класі саксофона в умовах ранньої адаптації до музичного навчання поряд з індивідуальними заняттями, є колективне музикування. У дослідженні виділено структурні компоненти музичного навчання учнів-саксофоністів, а саме: потребова - пізнавальний, операційно - технологічний, регулятивно - оцінний. Доведено, що ефективність навчання в умовах ранньої адаптації до музичного навчання ґрунтується на методологічних підходах - компетентнісному та кооперовано-діяльнісному; залежить від забезпечення відповідних педагогічних принципів, умов, форм та методів навчання. Розроблено, теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено модель музичного навчання учнів-саксофоністів на засадах ранньої адаптації, яка наочно описує цей процес та складається з поєднання основних його елементів, які впроваджуються на трьох етапах дослідження: аналітико-підготовчому, змістовно-рефлексивному та виконавсько-творчому. Ефективність методики навчання гри на саксофоні учнів мистецьких навчальних першого ступеню в умовах ранньої адаптації підтвердилася математико-статистичною перевіркою (за критеріями Кохрена та Фішера).

14.01.19.0183/0418U000726

Котлярчук Галина Йосипівна. Виховання в учнів основної і старшої школи дбайливого ставлення до природи в процесі вивчення

української літератури: Дис... к.пед.н. /Інститут проблем виховання НАПН України. – Захищена 27.03.2018.

УДК 373.5016:821.161.2].015.31:502/504.

295 с.: 25 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 0 назв.

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичний аналіз поняттєво-термінологічного апарату дослідження, актуалізовано змістові характеристики базових дефініцій, уточнено сутність провідного поняття дослідження "дбайливе ставлення до природи". Схарактеризовано структурні компоненти, критерії та показники, визначено рівні вихованості в учнів основної і старшої школи дбайливого ставлення до природи. Теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено методику виховання в учнів основної і старшої школи дбайливого ставлення до природи в процесі вивчення української літератури та педагогічні умови її ефективної реалізації.

14.01.19.0184/0418U000764

Терещенко Світлана Веніамінівна. Розвиток креативності підлітків на інтегрованих уроках музики: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 16.05.2018.

УДК 373.5.091.33-026.15:78 (043.5).

250 с.: 9 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемі розвитку креативності підлітків на інтегрованих уроках музики. У дисертації здійснена аналітика наукової літератури з питань дослідження, опрацьовані теоретико-методологічні підвалини феномена креативності, розкрито стан проблеми творчого розвитку особистості школяра-підлітка засобами мистецтва в гуманітарно-педагогічному знанні. Визначено та обґрунтовано сутність і структуру креативності учнів-підлітків у вимірах холистсько-емерджентного, особистісно-діяльнісного, праксіологічного, компетентнісного, інтегрованого та середовищного підходів. Вивчено питання інтегрованого навчання з позиції розвивального потенціалу інтегрованих уроків музики через створення евристичного художньо-освітнього середовища. Оновлено зміст методичного забезпечення інтегрованих уроків музики, спрямованих на розвиток креативності школярів-підлітків. Розроблено та теоретично обґрунтовано організаційно-методичну модель розвитку креативності підлітків на інтегрованих уроках музики. Експериментально перевірено та результативно підтверджено ефективність створеної методики, яку було впроваджено у освітній процес закладів загальної освіти країни.

14.01.19.0185/0418U000812

Бойченко Артем Васильович. Формування рухових здібностей учнів 8-9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій: Дис... к.філол.н. /Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. – Захищена 30.05.2018.

УДК 373.5.016.796.332(043.5).

237 с.: 16 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт дослідження - процес фізичного виховання учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Мета дослідження - теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити методику формування рухових здібностей учнів 8-9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій. Методи дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше: визначено динаміку показників фізичної підготовленості та функціонального стану організму учнів 8-9 класів загальноосвітніх

навчальних закладів; обґрунтовано та розроблено річну програму занять "Футбол дітям" для учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, яка базується на використанні оптимальних співвідношень специфічних і неспецифічних засобів підготовки; визначено позитивні зміни параметрів функціональної, фізичної, технічної підготовленості учнів 8-9 класів із застосуванням інноваційних технологій; теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено методику формування рухових здібностей учнів 8-9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх впровадження в процес занять фізичними вправами учнів 8-9 класів. Обґрунтовані в процесі наукових пошуків кількісні параметри фізичної, технічної підготовленості можуть застосовуватися для оптимізації інтегральної підготовки учнівських команд з футболу до участі в змаганнях різного рівня. Розроблена методика формування рухових здібностей учнів 8-9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій дозволяє підвищити ефективність процесу навчання на уроках фізичної культури завдяки застосуванню методів наочності та спеціальних комплексів фізичних вправ. Матеріали таблиць, практичні рекомендації та висновки можна застосовувати в освітньому процесі закладів вищої освіти, вищих училищ фізичної культури. Основні положення, висновки та результати дослідження впроваджено: в освітній процес учнів низки навчально-виховних закладів м. Харкова, Маріуполя.

14.01.19.0186/0418U000828

Лі Лань. Формування художнього сприйняття підлітків у процесі фортепіанного навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 13.06.2018.

УДК 378.016:780.616.432.

216 с.: 11 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 406 назв.

У дослідженні актуалізується проблема формування художнього сприйняття підлітків у процесі фортепіанного навчання. Автором проаналізовано погляди представників різних галузей знань на зазначену проблему, розкрито сутність художнього сприйняття, визначено критерії, показники, рівні сформованості досліджуваної якості. Теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено поетапну методику формування художнього сприйняття підлітків у процесі фортепіанного навчання, в основу якої покладено розроблені принципи саморегуляції, інформаційності, контекстності, асоціативності художнього сприйняття та співвідношення емоційного і раціонального логічного та художнього сприйняття, а також педагогічні умови, що позитивно впливають на формування художнього сприйняття підлітків (метафоричне осмислення художньої реальності, розвиток творчої самостійності підлітків, єдність естетичного та етичного в процесі формування художнього сприйняття). Методика реалізується за трьома етапами: відтворювально-наслідувальним, інтеграційно-збагачувальним та самостійно-інтерпретаційним, протягом яких впроваджувалися мотиваційні, пояснювально-ілюстративні, пізнавальні, ігрові та спеціальні (художньої творчості, художньої змістовності, художнього контролю, художнього збагачення, художнього наведення) методи навчання.

14.01.19.0187/0218U002220

Формування змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Васківська Галина Олексіївна. – ДР 01115U003074.

УДК 371.1.013.

64 с.

У процесі реалізації теми наукові співробітники відділу дидактики поставлені завдань виконали: узагальнено та систематизовано теоретичні висновки дослідження змісту профільного навчання в єдності його інваріантної та варіативної складових; розроблено та апробовано концептуальну модель формування змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових; експериментально перевірено ефективність: а) концептуальної моделі формування змісту профільного навчання в єдності інваріантної і варіативної складових; б) розробленої структурно-функціональної моделі формування варіативного компонента змісту освіти; в) моделі проектування змісту профільного навчання на основі метапредметного підходу; г) концептуальної моделі формування змісту профільного навчання на аксіологічних засадах; обґрунтовано перспективи впровадження аксіологічних засад у зміст освіти старшої школи для підвищення якості профільної підготовки майбутніх випускників; систематизовано дидактичні умови реалізації моделі проектування змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових на основі метапредметного підходу; узагальнено та впроваджено результати дослідження щодо реалізації інтегративного підходу до формування змісту профільного навчання в єдності інваріантної та варіативної складових; розроблено методичні рекомендації щодо формування краєзнавчої компетентності в учнів старшої школи; здійснено моніторинг функцій, визначено роль, схарактеризовано призначення аудіовізуальних засобів у формуванні змісту профільного навчання в єдності його інваріантної і варіативної складових; підготовлено рукописи колективної монографії "Формування змісту профільного навчання: теоретико-методологічний аспект" та посібника "Конструювання і реалізація змісту профільного навчання: особистісно орієнтований підхід"; здійснено моніторинг упровадження результатів дослідження; упорядковано і видано неперіодичний збірник наукових праць відділу дидактики "Дидактика: теорія і практика" (13,58 обл.-вид. арк.). Усього за звітний період науковці відділу дидактики опублікували 49 праць, у т.ч.: 1 – монографія, 1 – навчальна програма (сайт МОН України); 12 – статті у фахових виданнях України; 23 – статті у наукових виданнях України; 5 – публікації у наукових виданнях інших держав; 7 – наукові тези. Публікації видруковано у виданнях, що входять до наукометричних баз даних: 2 – Scopus; 3 – Web of Science; 6 – Google Академія; 8 – Index Copernicus; 1 – CiteFactor; 6 – РИНЦ; 2 – РБЛ; 2 – MNISW (11 pkt); 2 – EBSCO, 2 – PubMed / Medline. Підготовлено й упроваджено 38 електронних ресурсів (1 – офіційний сайт МОН України; 37 – Електронна бібліотека НАПН України). Завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України – 4367. Усього – 8600. Розміщено ресурсів – 230, у т.ч. 37 у 2017 році. Переглядів ресурсів сайту відділу дидактики – 35 297; хостів – 12 087; відвідувачів – 14 141; найактивніші відвідувачі на 07.12.2017 з таких країн: Україна (50,60%), Німеччина (27,50%), Росія (14,60%), США (2,90%), Японія (2,20%); усього країн – 64); Упродовж січня-листопада 2017 р. у соціальній мережі Facebook оприлюднено 32 події відділу дидактики. Інформування охоплено майже 4450 осіб. Майже 780 користувачів Facebook уподобали сторінку відділу дидактики. Топ-5 шанувальників сторінки склали користувачі з України, Росії, Польщі, США і Канади. Співробітники відділу взяли участь у 30 масових заходах (з них: 1 – захід, внесений до плану роботи НАПН України; 5 – Інституту педагогіки), у т.ч.: 11 міжнародних конференцій; 5 – в установах інших країн (Польща – 2, Росія – 2, Білорусь – 1), 6 – в установах України; 10 – заходів всеукраїнського рівня; 9 – заходів локального рівня. Середній індекс цитувань науковців відділу – h4,375 (у т.ч.:

Васьківська Г.О. – 6; Кизенко В. І. – 7; Барановська О. В. – 5; Косянчук С. В. – 5; Кравчук О. П. – 1; Трубочева С. Е. – 6; Черноус О. В. – 2; Доброскок І. І. (0,5 ст., сумісник) – 3). Усі науковці представлені у системі "Бібліометрика української науки". Кількість зарубіжних видань, у яких науковці беруть участь як рецензенти, – 4.

14.01.19.0188/0218U002231

Науково-методичне забезпечення компетентісно орієнтованого навчання математики в старшій школі на профільному рівні: Звіт / Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Бурда Михайло Іванович. – ДР 0115U003085. УДК 373.1:51 (075).

53 с.

Встановлено, що компетентісно орієнтований підхід до відбору змісту й організації навчання математики в старшій школі на профільному рівні передбачає реалізацію методикою навчання основних функцій математичної освіти (власне математична освіта, освіта за допомогою математики, спеціалізуюча) та врахування особливостей компонентів навчальної діяльності учнів (мотиваційного, змістового, процесуально-операційного, прогностичного, рефлексивно-оцінного). З'ясовано складові компетентностей учнів. Обґрунтовано, що успішне формування математичної і ключових компетентностей потребує посилення прикладної спрямованості змісту математики. Визначено відповідні психолого-дидактичні і методичні вимоги до відбору змісту математики, дотримання яких забезпечує прикладну спрямованість навчання. Розроблено зміст, методи і засоби компетентісно орієнтованого навчання математики в старшій школі з урахуванням сучасних досягнень дидактики і психології.

14.29 Спеціальні школи. Дефектологія

14.01.19.0189/0418U000774

Брушневська Ірина Миколаївна. Формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення: Дис... к.пед.н. / Інститут спеціальної педагогіки Академії педагогічних наук України. – Захищена 29.05.2018.

УДК 376-056.264-053.4"465*05":[376.016:811.161.2'342].

258 с.: 9 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 252 назви.

У дисертації розроблено та апробовано діагностичний комплекс визначення рівня сформованості всіх складових комунікативного компонента мовленнєвої діяльності. Обґрунтовано педагогічну модель формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення з урахуванням основних підходів до її реалізації в умовах спеціальної групи дошкільного навчального закладу. Розроблено методикою формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення. Її специфіка полягає в урахуванні як основи психолінгвістичних механізмів формування комунікативної активності у такої категорії дітей. Визначено організаційні форми, принципи, педагогічні умови, діагностико-превентивний, комунікативно-діяльнісний, комунікативно-аналітичний етапи впровадження, продумані зміст, методи і прийоми компенсаційної роботи спрямовані на подолання порушень формування складових комунікативного компонента, зокрема, процесів ймовірного прогнозування. Розроблено та експериментально апробовано спеціальну програму та відповідні методичні рекомендації для педагогів з урахуванням основних показників сформованості комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення.

14.01.19.0190/0418U000775

Хайдарова Оксана Сергіївна. Формування уявлень про навколишній світ у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями: Дис... к.пед.н. /Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 29.05.2018.

УДК 376.016:502/504:37.026.

285 с.: 1 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Дисертаційне дослідження присвячено актуальній проблемі формування уявлень про навколишній світ у молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого та помірного ступенів. Представлено аналіз загальної та спеціальної психолого-педагогічної літератури й аналіз наукових досліджень щодо навчально-пізнавальної діяльності як фундаменту для формування уявлень; особливості розвитку пізнавальної діяльності у дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеня; проаналізовано науково-теоретичні підходи до формування уявлень про навколишній світ у молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня. Виявлено стан та рівні сформованості уявлень про навколишній світ у молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого і помірного ступенів; визначено особливості уявлень про навколишній світ у молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня. Розроблено диференційовану педагогічну технологію формування уявлень про навколишній світ у молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня та методичні рекомендації щодо її реалізації. За результатами формувального експерименту доведено доцільність та ефективність використання даної педагогічної технології, що сприяє покращенню якості уявлень про навколишній світ.

14.01.19.0191/0418U000785

Лянна Ольга Володимирівна. Відновлення мовленнєвого спілкування при афазії у осіб післяінсультного стану: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.05.2018.

УДК 376-056.264:81'234.2:616.831-005.1-021.68.

269 с.: 8 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 296 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі відновлення мовленнєвого спілкування при афазії у осіб післяінсультного стану. Визначено сучасні науково-теоретичні засади вивчення проблеми мовленнєвого спілкування, конкретизовано особливості проявів синдрому афазії у осіб післяінсультного стану та визначено сучасні підходи до організаційно-методичного забезпечення відновлювального навчання при афазії. Подано теоретичне обґрунтування методики формувального етапу експерименту, з'ясовано особливості порушення мовленнєвого спілкування в осіб з післяінсультною афазією. Обґрунтовано педагогічні умови оптимізації корекційно-відновлювального навчання. Розроблено та доведено ефективність методики відновлення мовленнєвого спілкування при афазії у осіб післяінсультного стану.

14.01.19.0192/0418U000790

Роденюк Марина Єгорівна. Корекція пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку з церебральним паралічем засобами Монтессорі-терапії: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2018.

УДК 376-056.36.02:[37.091.4 Монтессорі:615.851.4].

237 с.: 9 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 241 назва.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній психолого-педагогічній проблемі обґрунтування доцільності використання технології Монтессорі-терапії в практиці корекції пізнавальної діяльності дошкільників з церебральним паралічем в умовах терапевтичного середовища. Досліджено механізм формування теоретико-методологічного підґрунтя терапевтичної концепції методу наукової педагогіки М. Монтессорі як засобу розвитку пізнавальної діяльності дітей з церебральним паралічем. Визначено компоненти пізнавальної діяльності та критерії їх сформованості. Обґрунтовано технологію коригування пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку з церебральним паралічем засобами Монтессорі-терапії в умовах терапевтичного середовища, яку сформовано з урахуванням теоретико-методологічних основ застосування Монтессорі-терапії та позицій нейропсихологічного підходу, що полягають у використанні схеми впровадження "методу заміщуючого онтогенезу". Статистично підтверджено ефективність запропонованої технології.

14.31 Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи

14.01.19.0193/0218U002203

Проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів: Заключний звіт /Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Гуменний Олександр Дмитрович. – DR 0115U002085. УДК 337.02.

33 с.

Предмет дослідження: організаційно-педагогічні умови проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ. Мета: науково обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити електронні ресурси інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів. Для цього: 1. Здійснити узагальнення результатів дослідження. 2. Експериментально апробувати проект інформаційно-освітнього середовища 3. Впровадити проект ефективного інформаційно-освітнього середовища у ПТНЗ. 4. Підготувати науковий звіт.

14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи

14.01.19.0194/0518U000214

Рева Тетяна Дмитрівна. Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу у навчанні хімічних дисциплін майбутніх провізорів: Дис... д.пед.н. /Національний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 20.09.2018.

УДК 378.147.091.3:615.54:615.15.

597 с.: 15 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 594 назви.

У дисертації представлено результати цілісного наукового аналізу проблеми реалізації компетентнісного підходу у навчанні хімічних дисциплін майбутніх провізорів. Обґрунтовано методичні й теоретичні основи реалізації компетентнісного підходу у навчанні хімічних дисциплін майбутніх провізорів на ідеях його синергії із системним, діяльнісним, особистісно орієнтованим, аксіологічним науковими підходами. Визначено складники компетентнісно орієнтованої методичної системи (мета, зміст і ресурси дисциплін хімічного циклу, методи навчання, засоби навчання, форми організації навчання) навчання хімії. Розроблено й обґрунтовано модель формування готовності викладачів медичних і фармацевтичних закладів вищої освіти до реалізації компетентнісного підходу у навчанні хімічних дисциплін майбутніх провізорів. Розроблено та обґрунтовано структурно-функціональну модель реалізації компетентнісного підходу

у навчанні хімічних дисциплін майбутніх провізорів. Розроблено й упроваджено пропозиції щодо змісту й переліку професійних компетентностей Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 22 "Охорона здоров'я" спеціальності 226 "Фармація, промислова формація" (проект), а саме: Кластер 2 "Компетентності у сфері надання фармацевтичної допомоги населенню"; Кластер 5 "Забезпечення та управління якістю"

14.01.19.0195/0518U000290

Кузнєцова Олена Тимофіївна. Методична система застосування оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання студентів:

Дис... д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 14.12.2018.

УДК 796.035-057.87:796.011.3 (043.3).

613 с.: 64 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 562 назви.

Дисертація присвячена проблемі вдосконалення фізичного виховання у закладах вищої освіти, одним із шляхів вирішення якої є конструювання і впровадження методичної системи застосування оздоровчих технологій у здоров'язбежувальний освітній простір з метою формування оздоровчої компетентності студентів. Аналіз літератури засвідчив, що оздоровчі технології з широким арсеналом форм, засобів і методів можуть стати тим чинником, який сприятиме покращенню соматичного здоров'я, фізичної та професійно-прикладної підготовленості майбутніх фахівців. Констатувальний етап педагогічного експерименту підтвердив низьку ефективність діючої методичної системи у закладах вищої освіти, виявлено низькі показники мотивації та фізичного стану сучасних студентів. Визначено інформативно значущі для навчання оздоровчих технологій компоненти професійно-прикладної, функціональної, психофізіологічної підготовленості студентської молоді. Науково обґрунтовано і розроблено концепцію та модель методичної системи застосування оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання, впроваджено комп'ютерний програмно-прикладний комплекс. Експериментальна перевірка ефективності запропонованої методичної системи засвідчила її позитивний ефект порівняно з чинною методичною системою, щодо покращення показників соматичного здоров'я, морфофункціонального розвитку, фізичної підготовленості, професійно важливих психологічних якостей та теоретико-методичних знань студентів.

14.01.19.0196/0418U000514

Морквян Ірина В'ячеславівна. Формування інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін:

Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 20.12.2020.

УДК [378.015.31:5]:004 (043).

344 с.: 18 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 342 назви.

Об'єкт: процес професійної підготовки майбутніх учителів інформатики; мета: теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити модель формування інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики в процесі вивчення природничо-математичних дисциплін; методи: аналіз, систематизація та узагальнення наукової літератури, моделювання, анкетування, тестування, спостереження, опитування, аналіз продуктів навчальної діяльності студентів, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: розроблено модель формування інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики в процесі вивчення природничо-математичних дисциплін;

викремлено групи інтелектуальних умінь та визначено їхні функції; розроблено технологію навчання через створення освітніх програмних засобів із застосуванням сервісів Веб 2.0; результати: розроблено навчальну робочу програму вибіркового курсу "Мультимедійні засоби навчання, методика їх створення та використання" для студентів спеціальності "Інформатика"; навчально-методичне забезпечення до цього курсу; програму формування інтелектуальних умінь майбутніх учителів інформатики в процесі вивчення природничо-математичних дисциплін через створення освітніх програмних засобів; технологію навчання через створення освітніх програмних засобів із застосуванням сервісів Веб 2.0; методичні рекомендації для викладачів та студентів "Віртуальні інтерактивні дошки та їх використання в освітньому процесі"; рекомендації студентам щодо розробки освітніх програмних засобів та методики їх застосування на різних етапах занять із природничо-математичних дисциплін; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.01.19.0197/0418U000531

Денисюк Інна Сергіївна. Формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики у процесі інструментально-виконавської підготовки:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2017.

УДК 378:78-043.86 [781.65:785].

256 с.: 12 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 247 назв.

Дисертацію присвячено актуальній проблемі формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики у процесі інструментально-виконавської підготовки. У роботі розкрито зміст поняття "музична імпровізація", визначено особливості її застосування у виконавській діяльності музиканта. Розкрито сутність навичок імпровізації майбутнього учителя музики, окреслено їх зміст і компонентну структуру. Означені навички трактуються як особистісне новоутворення, яке зумовлює здатність музиканта створювати музику експромтом, художньо-перетворювати її у процесі виконання і регулювати виконавський процес. Обґрунтовано принципи та педагогічні умови формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики у процесі інструментально-виконавської підготовки. В результаті дослідження проблеми формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики і аналізу результатів констатувального експерименту, встановлено критерії та показники, а також схарактеризовано рівні сформованості означених навичок. Розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено поетапну методику формування імпровізаційних навичок, яка реалізовувалась зі студентами місцевих факультетів на індивідуальних заняттях і в поза аудиторній роботі.

14.01.19.0198/0418U000541

Аль-Фаваді Худам Межаал Саліх. Розвиток креативної здібності студентів факультетів художньої освіти в процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 28.12.2017.

УДК 37.032.

277 с.: 8 табл. – Бібліогр.: 263 назви.

Дисертацію присвячено проблемі розвитку креативної здібності студентів факультетів художньої освіти в процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву. Проаналізовано наукову літературу, розкрито різні аспекти розгляду категорії "креативна здібність" та "креативність", визначено поняття "креативна здібність студентів факультетів художньої освіти", його зміст, структуру та критеріальний апарат. У дослідженні окреслено виражальні можливості декоративно-прикладного мистецтва, висвітлено

сутність категорії "екологічна маргіналізація" в полі художніх ремесел та виявлено її роль у розвитку креативної здібності студентів. Теоретично обґрунтовано методичну модель, розроблено методику розвитку креативної здібності студентів художніх факультетів та впроваджено у навчальний процес на підготовчому, технологічному та художньо-реалізаційному етапах в умовах вивчення авторського практикуму "Художньо-практична творчість". Результати експериментальної перевірки засвідчили дієвість та ефективність методики і доцільність її використання у процесі підготовки студентів факультетів художньої освіти.

14.01.19.0199/0418U000552

Титаренко Валерій Миколайович. Підготовка майбутніх учителів технологій до формування в учнів основної школи здоров'язбережувальної компетентності у процесі трудового навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.12.2017.

УДК 378.22:377.5:[613/614] (043.5).

305 с.: 23 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 306 назв.

Дисертація присвячена підготовці майбутніх учителів технологій до формування в учнів основної школи здоров'язбережувальної компетентності у процесі трудового навчання. У роботі на основі сучасних наукових підходів проведено з'ясування стану дослідженості проблеми в педагогічній теорії і практиці, розроблено теоретичні основи і методику підготовки майбутніх учителів технологій до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів, розроблено програми і навчально-методичне забезпечення дисципліни "Основи виробничої безпеки у майстернях", обґрунтовано та експериментально перевірено комплекс педагогічних умов підготовки майбутніх учителів технологій до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів основної школи у процесі трудового навчання та доведено його ефективність.

14.01.19.0200/0418U000569

Коптева Ольга Миколаївна. Формування соціально-професійної зрілості учнів закладів професійно-технічної освіти: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 18.01.2018.

УДК 371.124.

230 с.: 25 табл. – Бібліогр.: 219 назв.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки учнів закладів професійно-технічної освіти; предмет дослідження - педагогічні умови ефективного формування соціально-професійної зрілості учнів закладів професійно-технічної освіти; мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов формування соціально-професійної зрілості учнів закладів професійно-технічної освіти; специфіка об'єкта та мета дослідження зумовили використання комплексу теоретичних та емпіричних методів: теоретичні методи: аналіз, синтез, порівняння й узагальнення наукової літератури з філософії, психології та педагогіки, побудова теоретичної моделі; синтез емпіричного матеріалу, класифікація, дедукція, індукція, моделювання; емпіричні методи: діагностичні методи (анкетування, інтерв'ювання, бесіди, соціометричні методи); обсерваційні методи (пряме, побічне, включене спостереження, безпосереднє й опосередковане); прогностичні методи (експертних оцінок, узагальнення незалежних характеристик, моделювання, екстраполяції, шкалювання, ранжування тощо); експериментальні методи; прагматичні методи (аналіз освітньої діяльності, професіо-

графічний аналіз тощо); наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що вперше: обґрунтовано теоретичні й методичні засади формування соціально-професійної зрілості учнів професійно-технічних навчальних закладів, яку визначено як якість особистості учня, що характеризується прийняттям та засвоєнням соціальних та професійних норм і цінностей, відповідальним ставленням до своїх професійних обов'язків та активною участю у практичній діяльності.

14.01.19.0201/0418U000582

Чайка Олена Миколаївна. Розвиток творчої самостійності студентів у процесі вивчення методики викладання зарубіжної літератури: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.01.2018.

УДК 378.016:[37.016:82](043.3).

286 с.: 27 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

У дисертації запропоновано теоретично обґрунтовану та експериментально перевірену методичну систему розвитку творчої самостійності студентів у процесі вивчення методики викладання зарубіжної літератури. В основу системи покладені філософські погляди на творчість і самостійність особистості як основу буття людини, сутність, мету й джерело її діяльності; психолого-педагогічні положення про розвиток особистості в навчальному процесі, формування активності, самостійності та творчих здібностей суб'єктів навчання; методичний досвід порушеної проблеми в практиці фахової підготовки майбутнього вчителя зарубіжної літератури. Експериментально доведено вагомість і результативність запропонованої методики, яка підвищує ефективність навчання та професійного саморозвитку, вдосконалює методичну підготовку студентів-філологів у вищих педагогічних закладах освіти, забезпечує створення якісно нових нестандартних цінностей навчально-виховного значення та зумовлює творче ставлення до обраного фаху в умовах реформування сучасної школи та реалізації концепції літературної освіти в Україні.

14.01.19.0202/0418U000588

Ван Чень. Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.01.2018.

УДК 378.011.3-051:784(477+510).

245 с.: 14 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 231 назва.

У дисертації здійснено дослідження проблеми формування виконавського артистизму в процесі фахової підготовки магістрантів-вокалістів. Визначено сутність досліджуваного феномена, специфіку його прояву у виконавській діяльності майбутніх викладачів вокалу. Встановлено структуру виконавського артистизму магістрантів в єдності мотиваційно-мобілізаційного; мистецько-компетентнісного; вокально-технологічного; творчо-інтерпретаційного, виконавсько-комунікативного компонентів, обґрунтовано методологічні засади організації формувального експерименту, схарактеризовано дидактичні принципи організації навчального процесу та педагогічні умови, сприятливі для досягнення студентами зрілого виконавського артистизму. Представлена методика поетапного формування виконавського артистизму магістрантів та результати експериментально-досвідної роботи з формування означеного феномену в майбутніх викладачів вокалу.

14.01.19.0203/0418U000589

Ван Чжун. Методика підготовки іноземних студентів до ансамблевої роботи зі шкільною

МОЛОДЦЮ: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 13.02.2018.

УДК 378:37.091.212-054.6+78.

241 с.: 20 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

У дисертації досліджено проблему підготовки іноземних студентів? майбутніх учителів музики до організації аматорських ансамблевих колективів в умовах позакласної музично-виховної діяльності. Здійснено порівняння традицій ансамблевого музикування, укорінених в українському й китайському народному мистецтві. Встановлено, що в українській музично-педагогічній практиці існують значні резерви щодо вдосконалення методики роботи з різномірними шкільними ансамблями. Теоретично обґрунтовано і можливість успішної адаптації науково-методичного й практичного досвіду роботи з музичними ансамблями китайських школярів. Визначено сутність поняття "ансамблева робота", а також специфіку підготовки до неї вчителя музики. Розглянуто поняття "ансамбль" з точки зору узагальненого, універсального значення поняття. Приділено увагу феномену творчого колективу музикантів-аматорів, презентації його різновидів. Обґрунтовано структурні компоненти підготовки студентів до ансамблевої роботи, розроблено й апробовано методику підготовки студентів до роботи з ансамблями різного типу, доведено її ефективність у підготовці майбутніх фахівців до роботи зі шкільними музичними ансамблями.

14.01.19.0204/0418U000590

Хуан Яцян. Методика розвитку творчого самовираження майбутніх учителів музики в процесі виконавсько-інструментальної підготовки: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 14.02.2018.

УДК 378.147 : 37.015.31 + 78.071.2.

232 с.: 23 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

У дисертації досліджено проблему розвитку творчого самовираження майбутніх учителів музики в процесі виконавсько-інструментальної підготовки. Розглянуто феномен самовираження особистості крізь призму триади "самоактуалізація" – "самореалізація" – "самовираження". Доведено, що досліджуваний феномен є процесом реалізації власного особистісно-фахового потенціалу і виконавсько-педагогічного досвіду через усвідомлене експресивно-інтонаційне звукове втілення індивідуальних художньо-виконавських концепцій, що забезпечує особистісно-фахове самоздійснення самоствердження, самореалізацію та самотворення. Визначено компоненти, критерії, показники та рівні розвиненості творчого самовираження майбутніх учителів музики в процесі виконавсько-інструментальної підготовки. У дисертації розроблено та експериментально перевірено методику розвитку творчого самовираження майбутніх учителів музики в процесі виконавсько-інструментальної підготовки.

14.01.19.0205/0418U000591

Чжан Няньхуа. Формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.01.2018.

УДК 378.137:016(043.3).

233 с.: 19 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

У дисертації досліджується проблема формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики, важливість якої визначена тим, що основою компетентності вчителя є активне знання закономірностей

розвитку особистості. Інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики передбачає високий рівень розвитку наукового мислення, що спрямовано на організацію самостійної інформаційної діяльності на засадах системно-цілісного, комунікативного, акмеологічного, проєктивного та творчого підходів. Доведено ефективність формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін за умови впровадження авторської методики, яка забезпечує динаміку рівнів досліджуваної сформованості від низького до високого. Дана методика охоплює адаптивно-репродуктивний етап, який спрямовано на закріплення основних понять, фактів, операцій щодо використання художніх знань у навчальній діяльності майбутніх учителів музики; оперативно-евристичний, який орієнтовано на актуалізацію необхідних знань, умінь, що характеризується пошуком даних, а також усвідомленням професійної значимості інформації; конструктивно-креативний етап - передбачає знаходження нових ідей, актуалізації методологічних знань у вирішенні творчо-навчальних завдань. Практичним результатом впровадження розробленої та апробованої методичної моделі формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін є позитивна динаміка зростання всіх структурних компонентів досліджуваного педагогічного явища, що дає підстави зазначити доцільність та перспективність її застосування для підвищення ефективності фахової підготовки майбутніх учителів музики у системі вищої музично-педагогічної освіти.

14.01.19.0206/0418U000614

Шиянюк Лариса Василівна. Текстоцентричний підхід до формування україномовної комунікативної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів I-II рівнів акредитації: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 16.02.2018.

УДК 37.01/.016:811.161.2:377(043.3).

365 с.: 22 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 365 назв.

У дисертації розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено методику формування україномовної комунікативної компетентності студентів технічного вишу I-II рівнів акредитації. На основі науково-теоретичного аналізу лінгвістичних, психологічних, психолінгвістичних, дидактичних, лінгводидактичних, лексикографічних праць обґрунтовано теоретичні засади дослідження та доцільність формування україномовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю на засадах текстоцентричного, компетентнісного, комунікативно-діяльнісного, когнітивно-комунікативного, особистісно зорієнтованого, функційно-стилістичного підходів; визначено поняття "україномовна комунікативна компетентність"; схарактеризовано місце знань у системі компетентнісного навчання.

14.01.19.0207/0418U000615

Чень Чунься. Формування лінгвосоціокультурної компетентності китайських студентів у процесі навчання російської мови: Дис... к.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 16.02.2018.

УДК 811.161.1'243'27: 378.147.091.33.

398 с.: 18 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 309 назв.

У дисертації теоретично обґрунтовано й експериментально верифіковано методику формування лінгвосоціокультурної компетентності іноземних студентів-філологів (ЛСКК) для рівня володіння мовою від А2 до В1. Інваріантні когнітивний, діяльнісний і особистісний складники ма-

ють лінгвістичний та екстралінгвістичний рівні й містять варіативні професійно й національно орієнтовані компоненти. Мовні одиниці різних рівнів складають лінгвосоціокультурний, лінгвоопераціональний та лінгвоаксіологічний корпуси. Визначено критерії (гносеологічний, операціональний, аксіологічний) та акмеологічний субкритерій і показники оцінювання ЛСКК.

14.01.19.0208/0418U000619

Євдокімова-Лисогор Леся Анатоліївна. Підготовка майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу в процесі вивчення соціогуманітарних дисциплін: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 22.02.2018.

УДК 378:338.48(043.3).

258 с.: 20 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка майбутніх фахівців сфери туризму; предмет дослідження - педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу у процесі вивчення соціогуманітарних дисциплін; мета дослідження - теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови, що сприяють ефективній підготовці майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу у процесі вивчення соціогуманітарних дисциплін; методи дослідження: теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення й систематизація науково-теоретичної, навчально-методичної літератури для визначення понятійно-категоріального апарату дослідження, виокремлення особливостей професійної діяльності фахівця сфери туризму, розкриття сутності поняття "міжкультурний діалог фахівця сфери туризму", уточнення структури його готовності до міжкультурного діалогу, визначення й обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців сфери туризму, розробки моделі їх реалізації; емпіричні: діагностичні (бесіда, анкетування, тестування, педагогічне спостереження, у тому числі опосередковане, експертне опитування) для вивчення результатів навчальної діяльності та встановлення рівня готовності студентів до міжкультурного діалогу педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи) для перевірки ефективності впливу визначених педагогічних умов; статистичні: методи математичної статистики (перевірка гіпотези, методи порівняння результатів дослідження на основі критерію Пірсона ??, метод рангової кореляції Спірмена) для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних і перевірки їх достовірності; наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше: розкрито сутність поняття "міжкультурний діалог фахівця сфери туризму", який розглядається як процес професійної й ділової взаємодії з представниками різного культурного та мовного походження на основі суб'єкт-суб'єктних відносин, що передбачає обізнаність щодо особливостей інших культур і комунікативної поведінки їх носіїв, здатність сприймати й поважати культурні та особистісні відмінності клієнтів та партнерів з орієнтацією на загальнолюдські цінності, набуття досвіду творчої діалогічної взаємодії в ситуаціях професійної діяльності; теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено: педагогічні умови, що забезпечують ефективну підготовку майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу, а саме: організація навчально-творчої діяльності у процесі підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу; управління навчально-творчим процесом підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу; діалогізація педагогічного процесу підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до міжкультурного діалогу.

14.01.19.0209/0418U000620

Божко Людмила Володимирівна. Формування професійної компетентності будучих учителів технологій і черчення засобами проєктування: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 22.02.2018.

УДК 378: [37.011.3-051:62/64].

233 с.: 23 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 270 назв.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки майбутніх учителів технологій і креслення; предмет дослідження - експериментальна методика формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій і креслення; мета дослідження - теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій і креслення засобами проєктування й дослідницьким шляхом перевірити результативність їх реалізації в навчально-виховному процесі у вищій педагогічній школі; методи дослідження: теоретичні: теоретичний аналіз й узагальнення філософської, психологічної, педагогічної, методичної та навчально-методичної літератури, методи теоретичного прогнозування для порівняння й зіставлення різних підходів до обраної проблеми, визначення її теоретичних основ і понятійно-категоріального апарату, виявлення результативності експериментальної роботи, подальшого визначення динаміки формування професійної компетентності майбутнього вчителя; емпіричні: соціологічне опитування (анкетування, бесіда, інтерв'ю) студентів, викладачів кафедр, учителів, а також методи самооцінки, експертної оцінки, шкалування, ранжирування, методу полярних профілів із метою конкретизації критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій і креслення; педагогічне спостереження, тестування, контрольні, проєктні та творчі роботи для визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх учителів; педагогічний експеримент, спрямований на з'ясування ефективності розроблених формувальних засобів; статистичні: критерій Фішера, Х²-критерій Пірсона з метою кількісного та якісного аналізу результатів оцінки експериментальних даних, перевірки статистичних гіпотез, визначення значущості отриманих результатів; наукова новизна дослідження: уперше розроблено та науково обґрунтовано модель формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій і креслення засобами проєктування; розроблено технологію її реалізації у процесі вивчення фахових дисциплін, що побудована на дотриманні педагогічних умов (урахування особливостей творчого технічного навчального середовища; сприяння накопиченню техніко-технологічних знань в майбутніх учителів технологій і креслення за рахунок формування операційно-технологічного фонду; стимулювання проєктно-технічного мислення майбутніх учителів технологій і креслення у процесі проєктування; використання технології модерації як засобу формування професійної компетентності у майбутніх учителів технологій і креслення засобами проєктування); визначено критерії (ціннісно-мотиваційний, когнітивно-функціональний, творчо-перетворювальний та діяльнісно-результативний) та показники професійної компетентності майбутніх учителів технологій і креслення, охарактеризовано рівні її сформованості (низький, середній, достатній, високий); подальшого вдосконалення зазнали форми та засоби професійної підготовки майбутнього вчителя технологій і креслення у світлі компетентнісного підходу.

14.01.19.0210/0418U000687

Ткаченко Ольга Василівна. Професійно-педагогічна підготовка агрономів-дослідників в аграрних університетах: Дис... к.пед.н. /Інсти-

тут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Захищена 28.03.2018.

УДК 378.015:63-057.4.

293 с.: 11 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 334 назви.

Дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми професійно-педагогічної підготовки агрономів-дослідників в аграрних університетах. Доведено доцільність цієї підготовки на магістерському рівні вищої освіти, розкрито її сутність, схарактеризовано структурні складові (психолого-педагогічну, методичну, науково-дослідницьку та самоосвітню). Виявлено педагогічні умови професійно-педагогічної підготовки агрономів-дослідників: формування мотивації й спрямованості магістрантів до здійснення професійно-педагогічної діяльності; проектування змісту навчальних дисциплін професійно-педагогічної підготовки в умовах кредитно-модульної системи організації освітнього процесу; функціонування школи молодого вкладача вищого навчального закладу аграрного профілю.

14.01.19.0211/0418U000696

Батьо Марія Зіновіївна. Підготовка майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку: Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 26.03.2020.

УДК 378.011.3-051:373.2.

268 с.: 16 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 354 назви.

Об'єкт: професійна підготовка майбутніх вихователів дітей дошкільного віку; мета: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити технологію особистісно зорієнтованої підготовки майбутніх вихователів до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку; методи: аналіз, систематизація та узагальнення наукової літератури, анкетування, спостереження, опитування, аналіз продуктів навчальної діяльності студентів, педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: обґрунтовано та розроблено технологію особистісно зорієнтованої підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку; виокремлено критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей; результати: розроблено робочу програму та навчально-методичне забезпечення спецкурсу "Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку" для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр"; інформаційних та методичних матеріалів до лекційних та семінарських занять, спрямованих на підготовку майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку; завдань для педагогічних практик студентів спеціальності "Дошкільна освіта?"; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.01.19.0212/0418U000697

Кравчишина Олена Олександрівна. Формування готовності майбутніх вихователів до використання засобів медіаосвіти у навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів: Дис... к.пед.н. /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка". – Захищена 26.03.2020.

УДК 37.011.3-051:373.2.091(043.5).

295 с.: 21 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 306 назв.

Об'єкт: процес професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; мета: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити комплекс професійно зорієнтованих технологій формування готовності

майбутніх вихователів до використання засобів медіаосвіти в навчально-виховному процесі закладів дошкільної освіти; методи: аналіз, систематизація, спостереження, анкетування, тестування, експертна оцінка та самооцінка студентів педагогічний експеримент, методи математичної статистики; новизна: теоретично обґрунтовано та визначено комплекс професійно зорієнтованих технологій, що становить цілісну сукупність і містить технології особистісно-смыслового розвитку студентів, когнітивно-контекстного і практико зорієнтованого навчання, формування особистісно-професійної рефлексії; результати: розроблено програму та навчально-методичне забезпечення спецкурсу "Використання медіазасобів в освітньому процесі ДНЗ? для студентів спеціальності "Дошкільна освіта?"; технологічні карти підготовки та проведення занять з використанням професійно зорієнтованих технологій з фахових дисциплін ("Дошкільна педагогіка?", "Основи валеологічного виховання дошкільників?", "Методика застосування комп'ютерних технологій у дошкільних закладах? та ін.); банк медіазанять для студентів-практикантів та вихователів закладів дошкільної освіти; галузь – теорія і методика професійної освіти

14.01.19.0213/0418U000698

Бі Цзінчен. Методика формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до саморозвитку в процесі вокально-хорового навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 10.04.2018.

УДК 371.016.37 (043.3).

221 с.: 10 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 177 назв.

У дисертації досліджується проблема формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до саморозвитку в процесі вокально-хорового навчання. Конкретизовано поняття "готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва до саморозвитку в процесі вокально-хорового навчання", розкриті теоретичні та практичні аспекти формування цього феномена. Доведено ефективність формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до саморозвитку в процесі вокально-хорового навчання за умов впровадження експериментальної методики, яка забезпечує динаміку формування рівнів досліджуваної готовності від низького до високого. Дана методика спрямована на різнобічний інтелектуальний і творчий розвиток студентів, формування у них здатності до постійної самоосвіти протягом усього життя. Означена методика складається з трьох етапів: пізнавально-оцінювального, конструктивно-розвивального, творчо-виконавського, що носять варіативний характер. Узагальнення результатів упровадження експериментальної методики у практику мистецьких ВНЗ України і Китаю дозволило визначити педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до саморозвитку в процесі вокально-хорового навчання. Практичним результатом впровадження розробленої та апробованої методики формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до саморозвитку в процесі вокально-хорового навчання є позитивна динаміка зростання всіх структурних компонентів досліджуваного педагогічного явища, що дає підстави зазначити доцільність та перспективність її застосування для підвищення ефективності фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у системі вищої музично-педагогічної освіти.

14.01.19.0214/0418U000699

Гу Цзін. Методика формування вокального слуху майбутніх учителів музики України та Китаю: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 11.04.2018.

УДК 371.016: 057 (043.3).

225 с.: 17 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

У дисертації досліджено проблему формування вокального слуху майбутніх учителів музичного мистецтва України та Китаю. Уточнено поняття "вокальний слух майбутнього вчителя музики", розкрито його зміст та специфіку. У дослідженні теоретично розроблено структуру вокального слуху майбутніх учителів музики, важливими складовими якої виступає взаємозв'язок наступних компонентів, а саме: мотиваційно-спрямованого, компетентнісно-інформаційного, креативно-діяльнісного. Запропоновано методику формування вокального слуху студентів, що передбачає дотримання трьох взаємопов'язаних етапів. Мотиваційно-організаційний етап спрямовано на усвідомлення студентами значущості розвиненого вокального слуху у майбутній професійній діяльності, формування установки на досягнення успіху у вокальному навчанні. Розвивально-дієвий етап присвячується розширенню обізнаності студентів у питаннях голосоутворення і звукосприйняття, теоретичних знань, необхідних для усвідомленого здійснення вокально-слухової діяльності. На цьому етапі рекомендується впровадження лекційного курсу, завданням якого є ознайомлення студентів зі специфікою вокально-слухової діяльності вчителя музики. Рефлексивно-творчий етап підпорядковано формуванню здатності студентів до самоконтролю і самоаналізу вокальної діяльності, активізації творчих проявів студентів під час практичної роботи над набуттям вокально-слухових умінь і навичок. Ефективність методики виявилась у позитивній динаміці рівнів сформованості вокального слуху майбутніх учителів музичного мистецтва.

14.01.19.0215/0418U000700

Лі Цзяці. Методика формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики в процесі вивчення фахових дисциплін:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 11.04.2018.

УДК 378:37.091.313+78.071.2.

243 с.: 8 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 172 назви.

У дослідженні актуалізовано проблему фахової підготовки майбутнього учителя музики через формування художньо-проектних умінь. У роботі розкрито сутність поняття "художньо-проектні уміння" з урахуванням художнього середовища навчання та музично-педагогічної діяльності майбутнього учителя музики. Здійснено класифікацію художньо-проектних умінь відповідно до характерних функцій. У контексті фахової діяльності майбутнього вчителя музики обґрунтована структура художньо-проектних умінь, яка складається з операційного, організаційного, синтезуючого, продуктивно-творчого компонентів. Окреслено основні методологічні підходи та художньо-педагогічні принципи формування художньо-проектних умінь майбутнього вчителя музики в процесі вивчення фахових дисциплін. Виявлено можливості навчального процесу мистецько-педагогічних факультетів, щодо залучення студентів до художньо-проектної діяльності. У роботі запропоновано організаційно-методичну модель формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики, яка складається з чотирьох блоків: теоретико-методологічного, проектувально-технологічного, формувального, контролюючо-оцінювального. Опрацьована методика формування художньо-проектних умінь майбутніх учителів музики, визначено критерії та показники виявлення рівнів сформованості означеного феномена, запропоновано відповідні педагогічні умови, методи, проектно-практичні завдання та відповідні форми роботи, які враховують специфіку художньо-проектної діяльності майбутнього вчителя музики і дозволяють ефективно використовувати проє-

кту технологію в процесі вивчення музично-педагогічних дисциплін, спецкурсів та педагогічної практики. Здійснена математично-статистична перевірка ефективності розробленої методики (за критеріями Фішера та Стьюдента).

14.01.19.0216/0418U000701

Хуан Чанхао. Методика вокального навчання майбутніх учителів музики на засадах особистісно-орієнтованого підходу:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 10.04.2018.

УДК 378.147:784(043.3).

193 с.: 9 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 154 назви.

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена системністю розглядання одного з найбільш визначальних аспектів підготовки майбутніх педагогів-музикантів - особистісно-професійного становлення у вокальному навчанні. Розроблено та експериментально перевірено методику вокального навчання майбутніх учителів музики на засадах особистісно-орієнтованого підходу. У дослідженні виділено структурні компоненти особистісно-професійного становлення у вокальному навчанні студентів: ціннісно-орієнтаційний пізнавальний, перетворюючий, комунікативний. Доведено, що ефективність особистісно-професійного становлення у вокальному навчанні ґрунтується на методологічних підходах - особистісно-орієнтованому і компетентнісному та залежить від забезпечення відповідних педагогічних принципів, умов та методів навчання. Розроблено, теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено організаційно-методичну модель вокального навчання майбутніх учителів музики на засадах особистісно-орієнтованого підходу та відповідну методику, яка впроваджувалася на трьох етапах дослідження: інформаційно-діялісному, оцінювально-аналітичному та виконавсько-творчому. Ефективність методики вокального навчання майбутніх учителів музики на засадах особистісно-орієнтованого підходу підтвердилася математико-статистичною перевіркою.

14.01.19.0217/0418U000702

Моцар Марія Миколаївна. Формування полікультурної компетентності майбутніх перекладачів з використанням технологій дистанційного навчання:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 12.04.2018.

УДК 378.14:004.4:81*25.

245 с.: 9 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 310 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми формування полікультурної компетентності перекладачів засобами інформаційних технологій дистанційного навчання. Виявлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування полікультурної компетентності перекладача (проектування мовного парасередовища за допомогою інтерактивних технологій навчання; побудова процесу навчання іноземним мовам на основі діалогу культур і актуалізації суб'єктного досвіду; структурування навчального матеріалу на основі модульного підходу та комплексу "міжкультурних завдань"; ампліфікацію змісту освіти майбутніх перекладачів наскрізними курсами по формуванню полікультурної компетентності та її компонентів) та модель їх реалізації з такими складниками: мета, завдання, шляхи забезпечення ефективності підготовки майбутніх перекладачів, особливості підготовки перекладачів, компоненти полікультурної компетентності перекладача, критерії, показники, рівні сформованості полікультурної компетентності перекладача засобами інформаційних технологій дистанційного навчання, результат. Визначено, що структуру полікультурної

компетентності майбутніх перекладачів складають ціннісно-мотиваційний, когнітивний і професійно-діяльнісний компоненти. Сформованість полікультурної компетентності майбутніх перекладачів визначається високим, середнім і низьким рівнями за певними показниками. У процесі експериментального дослідження доведено ефективність педагогічних умов використання засобів інформаційних технологій дистанційного навчання у підготовці майбутніх перекладачів.

14.01.19.0218/0418U000710

Демченко Віталій Васильович. Формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури:

Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 05.04.2018.

УДК 378.091.31-027.22:796(043.3).

246 с.: 17 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури; предмет дослідження - педагогічні умови формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури; мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури; методи педагогічного дослідження: теоретичні: вивчення, аналіз та узагальнення наукової літератури для ознайомлення зі станом досліджуваної проблеми, систематизація, порівняння, узагальнення одержаних науково-теоретичних даних; емпіричні: спостереження, анкетування, метод незалежних оцінок для діагностики рівня сформованості готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури, педагогічний експеримент - для перевірки ефективності педагогічних умов формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури; методи математичної статистики - для обробки результатів експериментальної роботи; наукова новизна і теоретичне значення дослідження - вперше розкрито сутність феномена "готовність до професійного самовдосконалення майбутнього учителя фізичної культури" як інтеграційної характеристики професійно зрілої особистості, здатної свідомо і самостійно ставити перед собою відповідні завдання та успішно здійснювати професійну діяльність і вдосконалюватися в ній; визначено та пояснено критерії сформованості досліджуваного поняття: педагогічна спрямованість, самостійність та професійна зрілість; обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури: міжпредметна інтеграція у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури; мотивація до самовдосконалення у майбутніх учителів фізичної культури; самостійна робота майбутніх учителів фізичної культури засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

14.01.19.0219/0418U000711

Бурмакіна Наталія Сергіївна. Формування професійно-педагогічної компетентності магістрантів аграрних спеціальностей:

Дис... к.пед.н. /Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Захищена 10.04.2018.

УДК 378.126:371.134:63.

321 с.: 26 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 320 назв.

Дисертація присвячена проблемі формування професійно-педагогічної компетентності магістрантів аграрних спеціальностей. У дисертації проаналізовано основні базові поняття досліджуваної проблеми, обґрунтовано на-

укові підходи до формування означеної компетентності. На основі аналізу науково-педагогічної літератури запропоновано структуру професійно-педагогічної компетентності магістранта, яка містить мотиваційний, когнітивний, операційно-технологічний та особистісний компоненти. Визначено систему критеріїв та показників для оцінювання рівнів сформованості досліджуваної компетентності. Розроблено авторську модель формування професійно-педагогічної компетентності магістранта аграрної спеціальності, що складається з цільового, змістового, методичного та діагностично-результативного блоків; запропоновано етапну методику її реалізації. Основні результати дослідження впроваджено в освітній процес аграрних закладів вищої освіти.

14.01.19.0220/0418U000712

Постова Світлана Анатоліївна. Підготовка майбутніх учителів інформатики до розвитку творчого мислення старшокласників у позанавчальній діяльності:

Дис... к.пед.н. /Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Захищена 11.04.2018.

УДК 378.011.3:004+159.955:37.091.3.

318 с.: 37 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 374 назви.

Дисертаційна робота є комплексним теоретико-експериментальним дослідженням проблеми підготовки майбутніх учителів до розвитку творчого мислення старшокласників у позанавчальній діяльності. У дослідженні подано узагальнюючу теоретичну та методологічну характеристику становлення проблеми розвитку творчого мислення старшокласників, здійснено аналіз понятійно-категоріального апарату. Науково обґрунтовано структурні компоненти моделі підготовки студентів до розвитку творчого мислення старшокласників у позанавчальній діяльності: цільовий, концептуальний, змістовий, процесуальний та результативний; складові (психологічна, науково-теоретична та практична), критерії (мотиваційний, інформаційний, операційно-діяльнісний, творчо-особистісний, результативно-рефлексивний), відповідні до них показники, а також рівні (початковий, середній, достатній, високий) готовності майбутніх учителів. Упроваджено модель за допомогою технології підготовки майбутніх учителів до розвитку творчого мислення старшокласників у позанавчальній діяльності. Проаналізовано рівень розвитку творчого мислення старшокласників - учасників МАН та предметних олімпіад. Ефективність моделі перевірена шляхом упровадження авторської технології. Основні результати дослідження впроваджено в освітній процес вищих навчальних закладів.

14.01.19.0221/0418U000727

Ван Сяочень. Методика формування гуманістичної художньо-світоглядної позиції майбутніх учителів музики у процесі музичного навчання:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 14.03.2018.

УДК 378.011.3-057:78]:165.742 (043.3).

272 с.: 24 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 227 назв.

У дисертації визначено змістовий аспект сучасного трактування гуманістичного художнього світогляду особистості, який включає: уявлення про людину як про вищу цінність, головного носія всієї системи цінностей та розуміння, що благо людини - є міра всіх речей; уявлення про людину як індивідуальність, що володіє правом на інтелектуальну, економічну свободу, моральну автономію, соціокультурну суверенність; потреба людини в позитивній свободі, відкритості, здатність до вільного самовияву в полікультурному соціумі; засвоєння загальнолюдських норм гу-

маністичної моралі, їх діапазону і конкретного змісту (доброти, взаєморозуміння, милосердя, співчуття, толерантності тощо) і культивування гуманності як значущого особистісного параметра; планетарна свідомість, глобалізм, повагу до достоїнств і прав людини, незалежно від її расової, релігійної, національної та соціальної приналежності; прагнення людини до самоорганізації, самореалізації, самовіддачі як до засобу і способу вираження власного "Я" в полікультурному просторі; гуманні відносини між людьми, що дозволяють їм зберігати людську гідність, реалізовувати власний художньо-творчий потенціал, не обмежуючи при цьому інтересів іншої людини, формування готовності та вміння жити в полікультурному середовищі, представленій системою загальнолюдських і культурних цінностей, де кожен її учасник в діалоговому спілкуванні зберігає і стверджує культурну ідентичність і виявляє готовність здійснити "обмін" культурами, цінностями, смислами, творчістю. Визначено загальну структуру (гностичний, емоційно-ціннісний та конативно-діяльнісний компоненти) і зміст гуманістичної художньо-світоглядної позиції майбутніх учителів музики, описані особливості процесу та запропонована методика її формування в умовах педагогічних ВНЗ, що включає пізнавально-мотиваційний, ціннісно-орієнтаційний та діяльнісно-творчий етапи. Результативність запропонованої методики виявилась у позитивній динаміці рівнів сформованості гуманістичної художньо-світоглядної позиції студентів експериментальної групи за всіма критеріями і показниками порівняно з контрольною.

14.01.19.0222/0418U000756

Василиків Іван Богданович. Підготовка майбутніх фахівців з маркетингу до використання інформаційних технологій у професійній діяльності: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 11.05.2018.

УДК 378.147:339.138:004(043.5).

281 с.: 9 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

У дисертації висвітлено сутність та особливості використання інформаційних технологій як необхідної умови професійної підготовки фахівців з маркетингу в сучасному інформаційному суспільстві. Визначено та обґрунтовано базові компоненти ІТ: інформаційний світогляд, ІТ-компетентність. Проаналізовано психолого-педагогічні засади формування інформаційної компетентності майбутніх фахівців з маркетингу, виявлено низку позитивних та негативних чинників використання комп'ютерної техніки й інформаційних технологій. Розкрито передумови ефективно побудови ІТ майбутніх маркетингологів на різних рівнях управління освітою, а також на основі системного, особистісно орієнтованого, діяльнісного і компетентнісного підходів розроблено відповідну педагогічну модель. Подано аналіз аспектів створення розвивального інформаційно-освітнього середовища для формування ІТ майбутніх фахівців маркетингу (застосування інноваційних форм навчання, наявність електронного навчально-методичного забезпечення, організація самостійної роботи студентів із використанням інформаційних технологій, робота над інформаційно-пошуковими задачами тощо). Наголошено на необхідності використання інноваційних форм занять; сучасного навчально-методичного забезпечення; організації самостійної роботи студентів у інформаційно-освітньому середовищі для формування їхньої ІКТ. Дослідженням визначено, що ІТ майбутнього фахівця маркетингу проходить чотири рівні (низький, достатній, середній, високий) та залежить від ступеня сформованості його інформаційної компетентності.

14.01.19.0223/0418U000757

Гу Жань. Методика етнокультурної педагогічної підтримки особистості майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.05.2018.

УДК 378.011.3-057:78]:39(043.3).

263 с.: 19 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 212 назв.

Дисертація містить результати дослідження методика етнокультурної педагогічної підтримки особистості майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки. Проаналізовано стан даної проблеми у науковій літературі, у теорії та практиці фахової підготовки студентів. Визначено загальну структуру і зміст етнохудожньої підготовленості майбутніх учителів музики, описані особливості процесу її формування в умовах педагогічних ВНЗ. Розроблено методику формування етнокультурної підготовленості майбутніх учителів музики, яка включала діагностично-організаційний, аналітично-трансформаційний, проектно-творчий та інтеграційно-узагальнюючий етапи, та визначені педагогічні умови підвищення ефективності цього процесу. Результативність застосованої методики виявилась у позитивній динаміці рівнів сформованості етнокультурної підготовленості студентів експериментальної групи за всіма критеріями і показниками порівняно з контрольною.

14.01.19.0224/0418U000760

Смолюк Артем Іванович. Професійний саморозвиток майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 10.05.2018.

УДК 377.011.3-051.

233 с.: 11 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 286 назв.

Дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми формування готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу. У роботі обґрунтовано та експериментально перевірено взаємозв'язок впливу компонентів освітнього середовища педагогічного коледжу на професійний саморозвиток майбутніх учителів початкової школи у процесі їхньої професійної підготовки; поглиблено уявлення про змістові характеристики компонентів готовності до професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи; спроектовано технологію формування готовності до професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи; визначено критерії, показники та рівні сформованості готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу. Виокремлені основні положення про напрями психолого-педагогічного супроводу процесу професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу.

14.01.19.0225/0418U000761

Сунь Пенфей. Формування вміння семіотичної інтерпретації творів мистецтва в процесі фахової підготовки майбутніх учителів музики: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.05.2018.

УДК 378 + 37.036 + 784.96.

245 с.: 15 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Дослідження присвячено проблемі пояснення учням художньо-образного змісту творів музики та інших видів мистецтва. З'ясовано, що фундаментом об'єктивних суджень про зміст художніх творів є розуміння вчителем знаково-символічної мови мистецтва. Уміння семіотичної інтерпре-

тації художніх творів трактується як комплексна професійна якість особистості вчителя, що включає: практичне знання художніх знаків (їх форм, значень, системних властивостей і прагматики); вміння рефлексивного сприйняття художньої форми; володіння вербальною мовою. В основу методики покладено культурологічний, поліхудожній, діяльнісний, компаративно-аналітичний підходи; принципи наочності, діалогічності, праксеологічності, толерантності. Розроблена методика має досягти оптимальних результатів при умовах: емоційно-перцептивної яскравості і жанрово-стильової репрезентативності художніх прикладів; використання інтерактивних форм роботи; інтенсивної мовної практики студентів. Запропоновані два класи методів роботи: а) такі, що формують здатність до виявлення і сприйняття-розуміння знаків художнього твору; б) спрямовані на вміння передавати словами усвідомлений знаковий сенс творів. Визначено критерії оцінки вміння семіотичної інтерпретації: перцептивний, емпірико-гностичний, креативний, мовний. У ході формувального експерименту доведено ефективність розробленого в дисертації комплексу принципів, умов, методів і прийомів підготовки студентів до освоєння семіотичних властивостей творів мистецтва.

14.01.19.0226/0418U000762

Сітак Ірина Вікторівна. Методика навчання диференціальних рівнянь майбутніх бакалаврів з інформаційних технологій: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.05.2018.

УДК 378.147:517.9:004.

315 с.: 14 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 325 назв.

У дослідженні запропоновано теоретико-експериментальне розроблення комп'ютерно-орієнтованої методики навчання диференціальних рівнянь майбутніх бакалаврів з комп'ютерних наук. Обґрунтовано доцільність створення методики навчання як комп'ютерно-орієнтованої. Представлено скореговані цілі навчання диференціальних рівнянь студентів, майбутня професійна діяльність яких пов'язана з інформаційними технологіями. Зміст навчання доповнений систематизованими завданнями та професійно орієнтованими моделями реальних проблемних ситуацій. Створені засоби навчання передбачають використання комп'ютерно-орієнтованого супроводу через розроблення й застосування матеріалів сайту, що завдяки започаткованій концепції забезпечують теоретичне й практичне аудиторне опанування дисципліни, управління самостійною навчально-професійною діяльністю студентів. Експериментальна перевірка ефективності розроблених елементів комп'ютерно-орієнтованої методики навчання диференціальних рівнянь підтвердила висновки про результативність її впровадження в навчальний процес майбутніх фахівців з ІТ.

14.01.19.0227/0418U000763

Тань Сяю. Формування когнітивно-емоційного сприйняття музичних творів віденських класиків майбутніми викладачами в процесі фортепіанного навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 16.05.2018.

УДК 378.016:[780.8:780.616.432]:159.942.5(043.3).

226 с.: 13 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

У дисертації досліджено проблему формування когнітивно-емоційного сприйняття музичних творів віденських класиків у майбутніх викладачів у процесі фортепіанного навчання; проаналізовано стан досліджуваної проблеми в музично-педагогічній науці і практиці; розкрито зміст поняття "когнітивно-емоційне сприйняття музичних творів віденських класиків" і виведено його формулюва-

ння; розроблено й теоретично обґрунтовано компонентну структуру означеного феномена в єдності мотиваційно-спрямованого, аксіологічного, інтелектуально-емоційного і самостійно-результативного компонентів. Теоретично розроблена і експериментально перевірена авторська модель формування означеного феномена, що обумовила поетапне використання запропонованої методики під час формування когнітивно-емоційного сприйняття музичних творів віденських класиків у майбутніх викладачів у процесі фортепіанного навчання; розроблено критерії й показники оцінки її ефективності та виявлено рівні сформованості.

14.01.19.0228/0418U000765

Шакотько Віктор Васильович. Методична система формування інформологічних компетентностей майбутніх учителів інформатики: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.05.2018.

УДК 378.147.011.3-051:37.016:004(043.3).

309 с.: 8 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 317 назв.

У дисертації запропоновано методичну систему формування інформологічних компетентностей майбутніх учителів інформатики, теоретично обґрунтовано та розроблено основні компоненти зазначеної системи, описано методи та засоби експериментальної перевірки ефективності такої системи. Уточнені в матеріалах дисертації підходи до пояснень основних понять інформології використано в підручниках з інформатики для 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Визначено структуру та зміст навчальної дисципліни "Основи інформології та методика навчання основних понять інформології в середній школі" як дисципліни для студентів спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) або інших спеціальностей галузі знань 01 Освіта

14.01.19.0229/0418U000777

Мартиненко Олена Євгенівна. Методика формування англомовної компетентності майбутніх перекладачів в аудіюванні в умовах заочної форми навчання: Дис... к.пед.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 29.05.2020.

УДК 378.147.091.33 – 028.17:811.111'25]:37.018.43 (043.3).

390 с.: 19 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню проблеми формування у майбутніх перекладачів англомовної компетентності в аудіюванні в умовах заочної форми навчання. У роботі розглянуто методичні підходи формування у майбутніх перекладачів англомовної компетентності в аудіюванні в умовах заочної форми навчання, а також принципи навчання, які лягли в основу методики навчання студентів англомовного аудіювання текстів різних жанрів (інтерв'ю, фрагментів лекцій, новин і оголошень); уточнено зміст і структуру компетентності в аудіюванні, а також визначено практичну, розвивальну, виховну, лінгвосоціокультурну і професійну мету навчання аудіювання текстів різних жанрів; виділено специфічні знання, навички, вміння, комунікативні здібності і стратегії аудіювання, якими мають оволодіти майбутні перекладачі; визначено труднощі аудіювання текстів різних жанрів; труднощі, пов'язані з умовами сприймання аудіотексту; індивідуально-особистісні труднощі; труднощі, пов'язані з мовними особливостями аудіотекстів різних жанрів; запропоновано стратегії аудіювання, націлені на подолання цих труднощів; розглянуто особливості формування англомовної компетентності в аудіюванні майбутніх перекладачів з точки зору лінгвістичних, лінгвопсихологічних, фізіологічних та психічних особливостей мовлення носіїв мови; описано етапи сприйняття усного повідомлення та механізми

аудіювання; проведено огляд використаних діяльностей і ресурсів електронного кейсу з аудіювання з предмету "Перша іноземна мова" (англійська), який містить комплекс вправ для формування у майбутніх перекладачів англійської компетентності в аудіюванні у віртуальному навчальному середовищі Moodle.

14.01.19.0230/0418U000796

Дендеренко Олександр Олександрович. Формування професійної компетентності майбутніх судових механіків у процесі інтеграції природничих і загальнотехнічних дисциплін: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.05.2018.

УДК 378.6:629.5.07.

274 с.: 38 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 366 назв.

У дисертації досліджено проблему формування професійної компетентності майбутніх судових механіків засобами інтеграції природничих (фізика) і загальнотехнічних дисциплін (гідромеханіка, технічна механіка, технічна термодинаміка, електротехніка). Уточнено сутність поняття "інтеграція", "формування професійної компетентності майбутнього судового механіка". Охарактеризовано складові професійної компетентності майбутніх судових механіків та визначений критеріально-рівневий апарат для її діагностування. Спроектовано та обґрунтовано моделі формування професійної компетентності майбутніх судових механіків. Визначено педагогічні умови реалізації запропонованих моделей інтеграції природничих і загальнотехнічних дисциплін як засобу формування в майбутніх судових механіків професійної компетентності. Розроблено комплекс навчально-методичного забезпечення реалізації інтеграції природничих і загальнотехнічних дисциплін у вищому морському закладі освіти. Педагогічний експеримент підтвердив ефективність розроблених моделей формування професійної компетентності майбутніх судових механіків засобами інтеграції природничих (фізика) і загальнотехнічних (гідромеханіка, технічна механіка, технічна термодинаміка, електротехніка) дисциплін.

14.01.19.0231/0418U000808

Проценко Андрій Анатолійович. Формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 31.05.2018.

УДК [378.091.212.091.-027.22:796]:005.336.2(043.3).

327 с.: 14 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах; предмет дослідження - педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики; мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити модель формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики; методи дослідження: теоретичні - теоретичний аналіз наукової літератури і нормативних документів, синтез, порівняння, узагальнення і систематизація одержаних даних із метою визначення підходів до сутності поняття "професійна компетентність майбутніх учителів", специфіки професійної діяльності та професійних функцій учителя фізичної культури; змісту та структури професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури; критеріїв та рівнів її сформованості; місця педагогічної практики в системі засобів формування професійної компетентності то-

що для теоретичного обґрунтування моделі; моделювання формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики; емпіричні - педагогічне спостереження, анкетування, бесіда; педагогічний експеримент; анкета щодо визначення складу професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури; анкета "Задоволеність організацією педагогічної практики"; методика "Мотиви вибору професії" (за В. Міжєріковим); анкета "Самооцінка професійно-педагогічної мотивації" (за М. Фетіскіним, адаптована А. Проценком); адаптована методика М. Фетіскіна "Діагностика рівня парціальної готовності до професійно-педагогічного саморозвитку"; аналіз академічної успішності студентів; аналіз звітної документації, характеристик на студентів; експертне оцінювання; статистичні методи - зокрема, непараметричний статистичний тест Т критерій Вілкоксона, коефіцієнт варіації; наукова новизна: вперше обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики (організаційно-управлінські умови професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури; організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики).

14.01.19.0232/0418U000809

Шуппе Людмила Володимирівна. Формування культурологічної компетентності бакалаврів романської філології у процесі фахової підготовки: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 31.05.2018.

УДК 371.134:371.212:811.13:008(043.3).

260 с.: 10 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 338 назв.

Об'єкт дослідження - фахова підготовка бакалаврів романської філології; предмет дослідження - педагогічні умови формування культурологічної компетентності бакалаврів романської філології у процесі фахової підготовки; мета дослідження - теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування культурологічної компетентності бакалаврів романської філології у процесі фахової підготовки; методи дослідження: теоретичні - аналіз, синтез, узагальнення, систематизація наукової, навчально-методичної літератури, нормативно-правових документів для обґрунтування концептуального апарату дослідження; абстрагування, дедукція і конкретизація з метою визначення сутності і структури культурологічної компетентності бакалаврів романської філології, уточнення її показників і критеріїв; вивчення, порівняння та узагальнення практичного досвіду зарубіжних та вітчизняних університетів для вияву стану фахової підготовки бакалаврів романської філології з формування в них культурологічної компетентності; проектування, схематизація і моделювання для розробки варіативних моделей фахової підготовки з формування культурологічної компетентності бакалаврів романської філології; емпіричні - діагностичні (анкетування, інтерв'ювання, бесіди, тестування), обсерваційні (пряме, побічне, включене спостереження, безпосереднє й опосередковане) та прогностичні (експертних оцінок, узагальнення незалежних характеристик, моделювання, екстраполяції, шкалювання, ранжування тощо) методи для вияву рівнів сформованості культурологічної компетентності бакалаврів романської філології; праксиметричні (аналіз освітньої діяльності, професіографічний аналіз тощо) та експериментальні (педагогічний експеримент: констатувальний, формувальний, контрольний) методи для перевірки ефективності запропонованих педагогічних умов і доцільності моделі фахової підготовки з формування культурологічної компетен-

тності бакалаврів романської філології; статистичні - для кількісного оброблення показників та перевірки достовірності одержаних результатів; наукова новизна - вперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено: педагогічні умови формування культурологічної компетентності бакалаврів романської філології: декомпозиція цілей, змісту та способів викладання навчальних дисциплін в контексті культурологічної освітньої парадигми; актуалізація особистісного сенсу тих, кого навчають, у професійній ідентифікації та самовизначенні як медіаторів культур у сфері міжкультурної комунікації та іншомовної освіти; застосування технік діалогу культур упродовж педагогічної практики.

14.01.19.0233/0418U000818

Хомич Ірина Миколаївна. Формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 13.06.2018.

УДК 378.011.3-51:78(043.3).

199 с.: 11 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

У дисертації досліджується проблема формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом. Розкрито зміст і специфіку, розроблено компонентну структуру означеного феномена. Визначено критерії, показники і рівні сформованості підготовленості майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом, розроблено методи, прийоми, етапи навчальної діяльності. Представлено методичну модель підготовки майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом, що включає наступні етапи: інформаційно-аналітичний, фахово-продуктивний, ціннісно-саморегулятивний, усвідомлено-креативний. Розроблено та експериментально перевірено поетапну методику підготовки майбутніх учителів музики до продуктивної педагогічної взаємодії з хором. Статистична перевірка отриманих експериментальних даних засвідчила позитивну динаміку формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

14.01.19.0234/0418U000823

Мусоріна Марина Олександрівна. Формування технічної компетентності майбутніх фахівців судноводіння у процесі навчання технічних дисциплін: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.06.2018.

УДК 378.147:629.5.072.8(043.3).

204 с.: 11 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

У дисертації вперше розроблено, науково обґрунтовано, експериментально перевірено та впроваджено методику формування технічної компетентності майбутніх фахівців судноводіння у процесі навчання технічних дисциплін. Окреслено основні етапи наукової думки за проблемою формування технічної компетентності майбутніх фахівців судноводіння у процесі навчання технічних дисциплін. Виявлено та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування технічної компетентності майбутніх фахівців судноводіння у процесі навчання технічних дисциплін. Удосконалено зміст, форми, методи і засоби навчання технічних дисциплін для формування технічної компетентності майбутніх фахівців судноводіння; подальшого

розвитку набула організація викладання технічних дисциплін через використання хмарних технологій, особистого е-кабінету, дистанційне навчання тощо. Розроблено методику формування технічної компетентності майбутніх фахівців судноводіння у процесі навчання технічних дисциплін, здійснено її дослідно-експериментальну апробацію у процесі навчання технічних дисциплін.

14.01.19.0235/0418U000852

Радван Нассіб. Удосконалення виконавських умінь педагога-скрипаля в умовах вищої музично-педагогічної освіти: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2018.

УДК 378.016:780.614.331.

207 с.: 12 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 149 назв.

У дослідженні актуалізовано проблему удосконалення виконавських умінь майбутніх педагогів-скрипалів у процесі фахової підготовки; розглянуто стан досліджуваної проблеми у музично-педагогічній науці і практиці; розкрито педагогічну сутність виконавства як творчої діяльності. У зв'язку з цим проаналізовано феномен "інструментальне виконавство" та розкриті різні підходи до його визначення; запропоновано поняття "виконавські уміння педагога-скрипаля"; розроблено і теоретично обґрунтовано структуру виконавських умінь майбутнього педагога у процесі навчання гри на скрипці в єдності мотиваційно-вольового, когнітивно-аналітичного, ціннісно-орієнтаційного, операційно-технічного та творчодіяльнісного компонентів, які формують професійно значущі якості - емпатію, артистизм, рефлексію, самостійність, творчу активність, ініціативність. Розроблено діагностичний інструментарій констатувального і формувального експериментів, який уможливило виявлення рівнів сформованості означеної якості. У дослідженні встановлено й науково обґрунтовано критерії та показники, котрі відповідають компонентній структурі виконавських умінь. Вони дозволили діагностувати компонентну структуру виконавських умінь на різних етапах експериментального навчання. Експериментально підтверджено ефективність запропонованих педагогічних умов, методів і творчих завдань, спрямованих на удосконалення виконавських умінь майбутніх педагогів-скрипалів. Виявлено статистично достовірну динаміку їх зростання, а також можливість переходу студентів з низького рівня інструментально-виконавських умінь на більш високий.

14.01.19.0236/0418U000862

Вей Чжеюань. Міжкультурне виховання студентів вищих навчальних закладів засобами музики: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2018.

УДК [378.016:78] : 303.4(043.3).

349 с.: 6 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 268 назв.

У дисертації обґрунтовано технологію міжкультурного виховання студентів засобами музики у позааудиторній роботі вищого навчального закладу; структуру міжкультурної вихованості студентів (мотиваційний, емоційно-емпатійний, когнітивно-ідентифікаційний, культурологічно-комунікативний, рефлексивно-ціннісний компоненти), критерії, показники та рівні її сформованості; визначено зміст міжкультурного виховання студентів засобами музики (теоретичний та практичний блоки); уточнено теоретичний зміст складових міжкультурного виховання студентів (міжкультурної комунікації, міжкультурної толерантності та міжкультурної ідентичності); вдосконалено форми та методи виховної роботи зі студентською молоддю у позаауди-

торний час; виокремлено перспективні напрями використання технології міжкультурного виховання студентів засобами музики у позааудиторній роботі вищого навчального закладу у КНР; подальшого розвитку дістали наукові положення щодо впливу музики на виховання молоді.

14.01.19.0237/0418U000863

Ду Лян. Музично-просвітницька діяльність студентів у позанавчальній роботі як умова їх самореалізації: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищено 26.06.2018.

УДК [378.015.31:78]: 159.923.2.

207 с.: 18 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Дисертація присвячена проблемі музично-просвітницької діяльності студентів університету як педагогічній умові самореалізації особистості. Дослідження передбачало розробку й обґрунтування педагогічних умов, змісту, форм і методів музично-просвітницької діяльності студентів, які забезпечують їх успішну самореалізацію. У роботі обґрунтовано зміст і структуру понять "музично-просвітницька діяльність", "самореалізація студента"; розкрито зміст, функції та особливості виховного впливу музично-просвітницької діяльності на самореалізацію студентів; визначено критерії, показники і рівні самореалізації студентів у позанавчальній музично-просвітницькій діяльності. Практичне значення результатів дослідження засвідчує реальну цінність розробленої і впроваджені науково-методичної програми на допомогу вчителям музики "Позаурочна музично-просвітницька діяльність". Запропоновано структурно-функціональну модель музично-просвітницької діяльності, що впливає на самореалізацію студентів. Розроблено та апробовано методичні рекомендації "Самореалізація особистості студента в умовах музично-просвітницької діяльності". Результати наукового дослідження дозволили підтвердити ефективність запропонованого алгоритму позанавчальної музично-просвітницької діяльності, спрямованої на самореалізацію студентів.

14.01.19.0238/0218U001910

Формування професійної компетентності у інженерів: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Резнік Світлана Миколаївна. – ДР 0118U001576. УДК 378.

48 с.

Об'єкт дослідження - процес формування професійної компетентності інженерів-машинобудівників. Мета дослідження - розробка методики формування професійної компетентності інженерів. Методи дослідження - теоретичні - вивчення та аналіз наукових джерел з метою з'ясування стану розробленості зазначеної проблеми, визначення теоретичних засад і ключових понять дослідження (аналіз, синтез, класифікація, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення, порівняння), емпіричні - педагогічне спостереження, бесіда, опитування, тестування, контент-аналіз). Результати та їх новизна - вперше розроблено методи використання педагогічних умов формування професійної компетентності інженерів. Набули подальшого розвитку зміст, форми і методи формування базової професійної компетентності інженерів-машинобудівників. Визначені компоненти та структура професійної компетентності інженерів. Результати НДР впроваджені у освітній процес Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - удосконалення педагогічного процесу формування професійної компетентності інженерів-машинобудівників, підвищення рівня розвитку професійної компетентності інже-

нерів, підвищення затребуваності фахівців машинобудівної сфери.

14.01.19.0239/0218U001925

Розвиток науково-дослідницької компетентності співробітників виробничого підприємства: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Резнік Світлана Миколаївна. – ДР 0118U002013. УДК 378.

56 с.

Об'єкт дослідження - процес формування науково-дослідницької компетентності фахівців на підприємстві. Мета роботи - розробка моделі формування науково-дослідницької компетентності фахівців на підприємстві. Методи дослідження - теоретичні - вивчення та аналіз наукових джерел з метою з'ясування стану розробленості зазначеної проблеми, визначення теоретичних засад і ключових понять дослідження (аналіз, синтез, класифікація, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення, порівняння), емпіричні - педагогічне спостереження, бесіда, опитування, тестування, контент-аналіз). Результати та їх новизна - вперше розроблено авторську модель формування науково-дослідницької компетентності фахівців; уточнено структуру науково-дослідницької компетентності, зміст, форми і методи формування зазначеної компетентності. Результати та область застосування: удосконалення педагогічного процесу формування науково-дослідницької компетентності фахівців, підвищення рівня розвитку дослідницьких якостей фахівців з метою їх конкурентноспроможності на ринку праці.

14.01.19.0240/0218U002237

Концептуальні основи компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців філологічних спеціальностей: Заключний звіт /Київський національний лінгвістичний університет; Керівник Бондаренко Олександр Федорович. – ДР 0115U002519. УДК 378.147.

387 с.

Здійснено цілісний аналіз проблеми впровадження компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців філологічних спеціальностей у закладах вищої освіти, встановлено сутність професійної компетентності фахівців філологічних спеціальностей. Розроблено концептуальні основи і модель впровадження компетентнісного підходу до професійної підготовки фахівців філологічних спеціальностей. Визначено структуру і зміст електронних інформаційно-методичних пакетів з філологічних дисциплін з використанням системи Moodle.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки

14.01.19.0241/0418U000542

Гапончук Олена Миколаївна. Організаційно-педагогічні умови консультативної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищено 18.01.2018.

УДК 37.013.42(076).

325 с.: 21 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 301 назва.

У роботі розкрито сутність і структуру консультування в системі професійної діяльності соціального педагога; проаналізовано зарубіжний досвід шкільного консультування; подано трактування консультативної діяльності соціального педагога в ЗНЗ, її особливості та напрями. Розкрито критерії, показники і рівні ефективності консультативної діяльності в ЗНЗ. Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови

консультативної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі (актуалізація ролі, проектування змісту й напрямів, збагачення форм, методів і методик, розширення напрямів та оптимізація інформаційно-методичного забезпечення консультативної діяльності соціального педагога; сприяння створенню соціально орієнтованого середовища консультування; розвиток професійної компетентності в напрямі консультативної діяльності). Перевірено ефективність їх упровадження на практиці. Підготовлено методичні рекомендації для удосконалення консультативних навичок соціальних педагогів.

14.01.19.0242/0418U000673

Байдюк Наталія Василівна. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до гармонізації гендерних взаємин у молодіжному середовищі: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 15.03.2018.

УДК 37.013.42:305]-053.6(043.3).

345 с.: 25 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

У дисертації розкрито зміст понять "підготовка майбутніх соціальних педагогів до гармонізації гендерних взаємин" як процесу та "готовність майбутніх соціальних педагогів до гармонізації гендерних взаємин" як результату; визначено сутність гармонізації гендерних взаємин у молодіжному середовищі та особливості їх прояву. Здійснено аналіз теорії та практики запровадження гендерної складової у процес професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів. Визначено компоненти, критерії, показники та виявлено рівні готовності майбутніх соціальних педагогів до гармонізації гендерних взаємин у молодіжному середовищі. Доведено, що ефективними організаційно-педагогічними умовами підготовки майбутніх соціальних педагогів до гармонізації гендерних взаємин у молодіжному середовищі є інтеграція гендерних знань у процес професійної підготовки; використання інноваційних інтерактивних технологій гендерної освіти в навчальній та позанавчальній роботі; залучення студентів до громадської та проектної діяльності в осередку гендерної освіти.

14.01.19.0243/0418U000686

Креденець Надія Ярославівна. Теорія і практика соціального партнерства у професійній підготовці фахівців сфери послуг в Австрії та Німеччині: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Захищена 28.03.2018.

УДК 316.77:377.016:338.46(436+430)(043).

352 с.: 6 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 361 назва.

У дисертації здійснено аналіз стану дослідженості проблеми в працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Вивчено розвиток соціального партнерства у професійній підготовці фахівців сфери послуг в Австрії і Німеччині та розкрито теоретичні й практичні засади цього явища. Проаналізовано законодавче забезпечення соціального партнерства у професійній освіті Австрії і Німеччини, що спрямоване на врегулювання відносин між соціальними партнерами у професійній освіті. Структурні особливості соціального партнерства у професійній підготовці фахівців для сфери послуг (водопостачання / водовідведення) в Австрії і Німеччині супроводжуються пошуком шляхів формування змісту освіти на принципах модульності, профільної спрямованості, кредитного виміру якості, єдності теоретичного й практичного компонентів.

14.01.19.0244/0418U000747

Кушнірчук Оксана Романівна. Соціально-педагогічна профілактика проституції не-

повнолітніх у школах-інтернатах: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.04.2018.

УДК 376 (58+64) : 37.018.3 : 316.624.

324 с.: 4 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 421 назва.

У дисертаційному дослідженні визначено місце проституції у системі поведінкових проявів, розкрито полісемантичність і міждисциплінарність поняття проституції, запропоновано авторське визначення понять "проституція", "проституція неповнолітніх", "проституція неповнолітніх вихованок шкіл-інтернатів". Визначено чинники проституції неповнолітніх вихованок шкіл-інтернатів. Окреслено критерії, показники та виявлено рівні ризику втягування до проституції неповнолітніх вихованок шкіл-інтернатів. Визначено зміст соціально-педагогічної профілактики проституції неповнолітніх вихованок у школах-інтернатах, розроблено та апробовано організаційно-змістового забезпечення (напрями, форми, методи) технології соціально-педагогічної профілактики проституції неповнолітніх вихованок у школах-інтернатах, що реалізувалась на концептуально-стратегічному, операційному, підсумковому і коригувальному етапах.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.01.19.0245/0418U000694

Ятищук Анастасія Анатоліївна. Проблеми психології виховання у творчій спадщині С. Балея: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г. С. Костюка Академії педагогічних наук України. – Захищена 05.07.2017.

УДК 159.9 (092) (477.84).

194 с.: 3 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 401 назва.

Робота присвячена вивченню проблем психології виховання та шляхів їх розв'язання в теоретичному спадку видатного українсько-польського вченого Степана Балея. Здійснений теоретико-методологічний аналіз творчої спадщини вченого, проаналізовані передумови формування його наукового світогляду, розглянута система його науково-психологічних поглядів. Психологія виховання С.Балея, що складає основу його наукової спадщини, є цілісною системою поглядів, яка характеризується єдністю структурних і функціональних елементів мети, факторів, принципів, змісту та методів виховання, орієнтованих на практичну реалізацію психологічно обґрунтованого виховання та навчання, злібно особистісного і творчого за своєю суттю. У роботі здійснено ретроспективний аналіз становлення ідей психології виховання Степана Балея у системі наукового знання, обґрунтовано оригінальність поглядів вченого на розв'язання проблем психології виховання. Окреслено значення ідей психології виховання С. Балея для розвитку теорії та практики педагогічної психології, їх роль у контексті завдань сучасної освіти, запропоновано шляхи впровадження ідей психології виховання вченого у педагогічну практику.

15.21 Загальна психологія

15.01.19.0246/0218U002015

Психічна ригідність в системі емоційних переживань професійних спортсменів з кульової стрільби під час змагальної діяльності: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Тімченко

Олександр Володимирович. – ДР 0115U002023. УДК 159.9: 159.94.

232 с.

Мета дослідження - визначити особливості прояву психічної ригідності у професійних спортсменів з кульової стрільби для забезпечення успішності їх змагальної діяльності. Об'єкт дослідження - психічна ригідність професійних спортсменів з кульової стрільби. Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використовувалися такі методи: теоретичного (аналіз, порівняння, систематизація та узагальнення науково-теоретичних і спеціальних дослідних даних) та емпіричного дослідження (метод включеного спостереження застосовувався для вивчення особистості спортсмена-стрілка в реальних умовах спортивної діяльності); метод експертних оцінок (полягав в опитуванні спеціально відібраних експертів за ознаками їхнього формального професійного статусу, які надавали необхідну інформацію про об'єкт оцінки); індивідуальна психологічна співбесіда (для уточнення висновків, зроблених експертами або дисертантом); метод математичного моделювання (для побудови представленої системи, яка відображає комплекс істотних параметрів об'єкта дослідження та здатна замінити його в процесі пізнання); психодіагностичне обстеження (для виявлення основних значень за параметрами дослідження було застосовано комплекс психодіагностичних методик: "Томський опитувальник ригідності" Г.В. Залевського (ТОРЗ) - особистісний опитувальник, спрямований на діагностику психічної ригідності; "Стандартизований метод дослідження особистості" (СМДО) (авт. Л.М. Собчик та Л.М. Лук'янова) - модифікований і рестандартизований варіант тесту ММРІ, який дозволив описати повний портрет спортсмена-стрілка, що включав, крім кількісних і якісних характеристик стійких професійно важливих якостей, широкий спектр таких структурних компонентів особистості, як мотиваційна спрямованість, тип реагування на стрес, захисні механізми, фон настрою, ступінь адаптованості спортсмена, можливий тип дезадаптації тощо. Тест використовувався також для оцінки актуального психічного стану обстежуваного; методика "Рівень суб'єктивного контролю" Дж. Ротера (адаптація Є.Ф. Бажина, С.О. Голинкіної, О.М. Еткінда) - дозволила вивчити внутрішню спрямованість спортсмена, здатність усвідомлювати та брати на себе відповідальність за ухвалені рішення і виконані дії; методика "Дослідження тривожності" (авт. Ч.Д. Спілберг; адаптований варіант Ю.Л. Ханіна) - була націлена на виявлення особливостей особистісної та ситуаційної тривожності досліджуваних; опитувальник В.І. Моросанової "Стиль саморегуляції поведінки - ССП-98" - використовувався для вивчення стилю саморегуляції у спортсменів); статистичні методи для обробки даних (кореляційний аналіз - для встановлення взаємозв'язку явищ, що досліджуються (коефіцієнт кореляції підраховувався за формулою Пірсона); одновимірний дисперсійний аналіз, за допомогою якого досліджувався вплив однієї або декількох незалежних (номінальних) змінних на одну залежну (метричну) змінну, а також взаємодія номінальних змінних між собою; підрахунок відмінностей за t-критерієм Стьюдента, призначеного для оцінки відмінностей між двома вибірками за рівнем певної ознаки, кількісно вимірної (для великих вибірок з нормальним розподілом); підрахунок відмінностей за ?-критерієм Фішера, призначеного для зіставлення двох вибірок за частотою зустрічальності аналізованого ефекту; непараметричний статистичний критерій, що використовувався для зіставлення двох незалежних вибірок за рівнем ознаки, що вимірювалася кількісно (U-критерій Манна - Уїтні). Одержані кількісні дані оброблялися за допомогою комп'ютерної програми SPSS 8.0). Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: - вперше: а) проведено комплексне дослідження психічної ригідності в системі емоційних переживань професійних спортсменів з кульової стрільби під час змагальної діяльності; б) отримано дані порівняльного аналізу розвитку

психічної ригідності у спортсменів вищої кваліфікації залежно від їхнього професійного стажу та віку; - уточнено і систематизовано дані про складові психоемоційного переживання у професійних спортсменів з кульової стрільби у період змагальної діяльності; - доповнено дані стосовно засобів та прийомів психологічного супроводу спортсменів вищої кваліфікації; - удосконалено діагностичний комплекс методів та методику дослідження психічної ригідності у спортсменів вищої кваліфікації; - набула подальшого розвитку система наукових поглядів щодо використання комплексного підходу до вивчення несприятливих факторів особистості спортсменів вищої кваліфікації.

15.01.19.0247/0218U002206

Психолого-педагогічні засади становлення професійної суб'єктності: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Мороз Руслана Анатоліївна. - ДР 0115U001209. УДК 159.923.

169 с.

В дослідженні проаналізовано зовнішні та внутрішні чинники становлення професійної суб'єктності та об'єктивні чинники впливу на формування професійної суб'єктності майбутніх фахівців різних напрямів підготовки. Досліджено професійну ідентичність, професійні складові, суб'єктивні відчуття успішності як маркери професійної суб'єктності. Упроваджено інноваційні технології розвитку професійної суб'єктності. Розроблено комплексну психологічну технологію психологічної підготовки до виконання професійної діяльності як практичний засіб сприяння розвитку професійної суб'єктності майбутніх фахівців.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.01.19.0248/0418U000525

Михайлюк Інна Володимирівна. Психологічні чинники формування діалогічної компетентності майбутніх психологів: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. - Захищена 19.12.2017.

УДК 159.946.3:808.56:005.336.2(043.5).

200 с.: 26 табл., 13 іл. - Бібліогр.: 276 назв.

Дисертація присвячена дослідженню психологічних чинників формування діалогічної компетентності майбутніх психологів. У роботі уточнено психологічний зміст поняття діалогічна компетентність. Виокремлено психологічні чинники, що здійснюють зовнішній і внутрішній вплив на формування діалогічної компетентності майбутніх психологів у процесі професійної підготовки. Розроблено концептуальну структурно-функціональну модель діалогічної компетентності психолога. Визначено комплекс засобів діагностичної оцінки структурно-функціональних компонентів діалогічної компетентності майбутніх психологів. Виявлено рівні сформованості структурно-функціональних компонентів діалогічної компетентності майбутніх психологів залежно від їх соціально-демографічних характеристик (стать, вік). Встановлено достовірний вплив внутрішніх чинників на сформованість діалогічної компетентності та її структурних компонентів. Представлено програму соціально-психологічного тренінгу спрямованого на формування діалогічної компетентності майбутніх психологів, наведено результати її експериментального впровадження. Визначено психологічні чинники, котрі сприяють формуванню діалогічної компетентності майбутніх психологів у процесі професійної підготовки. Гіпотези, розроблені на початку дослі-

дження, знайшли своє достовірне підтвердження в ході проведення експериментального дослідження.

15.01.19.0249/0418U000623

Папуша Владислав В'ячеславович. Психолого-педагогічні чинники запобігання віктимній поведінці підлітків: Дис...

к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 27.02.2018.

УДК 159.922: 343.988.

270 с.: 11 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертація містить теоретичне узагальнення та нове вирішення проблеми запобігання віктимній поведінці підлітків, зокрема в ній здійснено: експериментальне вивчення потенційної віктимності та її реалізації у поведінці підлітків; виявлено особистісну детермінацію віктимної поведінки підлітків, побудовано факторну конфігурацію індивідуально-психологічних властивостей гіпервіктимних та невіктимних підлітків; проведено експериментальне дослідження впливу дитячо-батьківських стосунків на віктимність підлітків; описано основні форми прояву насильства в освітньому середовищі школи; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено дієвість психолого-педагогічних чинників запобігання віктимній поведінці підлітків; розроблено та апробовано авторську програму тренінгу психолого-педагогічної корекції і профілактики віктимної поведінки. Емпіричний аналіз змістових характеристик основних типів віктимної поведінки підлітків здійснено за двома, критеріями: реалізованої та потенційної віктимності. Виявлено, що за шкалою "реалізована віктимність" для трети підлітків властиві показники, що значно перевищують норму. З'ясовано, що віктимність у підлітковому віці є складним, багаторівневим утворенням, яке детерміноване нейродинамічними, психодинамічними і особистісними властивостями. Різні ступені виразності віктимності пов'язана із різним рівнем сформованості абсолютних показників нейродинамічних, психодинамічних і особистісних властивостей, а також характером взаємозв'язків між ними. Доведено ефективність авторської програми психолого-педагогічної корекції і профілактики прояву підлітками віктимної поведінки, яка проявляється у позитивних змінах: кількість досліджуваних з показниками, що відповідають нормі збільшилася з 53,3 % до 76,6 %.

15.01.19.0250/0418U000632

Канюка Світлана Іванівна. Формування толерантності жінок різного віку як умови їх психологічної готовності до майбутнього материнства: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.02.2018.

УДК 159.922.6-55.26.

358 с.: 21 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 309 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене вивченню проблеми формування толерантності жінок різного віку як умови їх психологічної готовності до майбутнього материнства. Визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми толерантності жінок різного віку як умови їх психологічної готовності до материнства. Досліджено структуру толерантності та психологічної готовності жінок до материнства, їх взаємозв'язок. Виділено систему показників, якими характеризуються структурні складові толерантності, що впливають на психологічну готовність жінок до майбутнього материнства (ціннісно-мотиваційна складова: ціннісні орієнтації та базові настанови; когнітивна складова: усвідомлення суті толерантності та її цінності в особистому житті, мотивація до її підвищення, освіченість з питань толерантності; емоційна складова: емпатійні здібності та самоставлення; пове-

діньова складова: комунікативна толерантність, самоактуалізація, вольова саморегуляція). Обґрунтовано критерій (за рівнем сформованості структурних складових толерантності) та визначено рівні розвитку толерантності жінок різного віку (істинна толерантність, квазітолерантність, псевдотолерантність, зовнішня толерантність). Виокремлено типи жінок за сформованістю толерантності та психологічної готовності до материнства (ідеальна матір, конформна матір, проактивна матір, толерантна не-матір, відкрита матір, егоїстична матір, егоцентрична матір). Обґрунтовано та розроблено систему формування толерантності жінок як умови їх психологічної готовності до материнства, апробація якої довела її ефективність та необхідність впровадження в систему підготовки майбутніх матерів.

15.01.19.0251/0418U000695

Базиленко Анастасія Костянтинівна. Психологічні чинники формування соціальної активності студентської молоді (на прикладі студентського самоврядування): Дис...

к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 28.03.2018.

УДК 159.922.8-057.875:37.018.7] (043.5).

169 с.: 35 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 341 назва.

Дисертацію присвячено дослідженню психологічних чинників формування соціальної активності студентської молоді (на прикладі студентського самоврядування). У роботі визначено основні наукові підходи до проблеми соціальної активності особистості, уточнено її сутність, виокремлено мотиваційний, ціннісний, емоційно-вольовий, пізнавально-рефлексивний та діяльнісний компоненти, критерії та показники. Досліджено рівні та особливості соціальної активності студентської молоді. Визначено психологічні чинники формування соціальної активності студентської молоді на макро-, мезо-, мікрорівні. Обґрунтовано роль студентського самоврядування як особливості соціальної середовища, що сприяє формуванню соціальної активності студентської молоді через актуалізацію низки психологічних механізмів. Розроблено психологічну програму формування соціальної активності, доведено ефективність її використання в освітньому процесі ВНЗ.

15.01.19.0252/0418U000740

Сміла Наталія Володимирівна. Особливості психологічної готовності майбутнього лікаря до професійної діяльності: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 17.04.2018.

УДК 159.922:159.9.072: 616-057.875:614.23.

204 с.: 47 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

Дисертаційну роботу присвячено теоретико-методологічному обґрунтуванню та емпіричному дослідженню психологічної готовності майбутніх лікарів до професійної діяльності з урахуванням її компонентів, факторів та стадій розвитку. В роботі теоретично обґрунтовано основні стадії становлення психологічної готовності до професійної діяльності з урахуванням основних вікових особливостей майбутніх фахівців. Зокрема, виділено стадії: первинні уявлення про професійну діяльність, нормативні уявлення, зосереджене опанування професією, корекція професійних уявлень. Розроблено структуру психологічної готовності лікаря до здійснення професійної діяльності, що включила в себе такі п'ять компонентів: професійно-інтелектуальний, комунікативний, вольовий, моральний, нервово-психічний. Зміст та сутність визначених компонентів підтверджено з використанням методу експертних оцінок. За допомогою емпіричного дослідження виявлено особливості та фактори розвитку психологічної готовності до професійної діяльності

майбутніх лікарів. Визначено, що всі компоненти готовності розвиваються поступово і досягають свого максимуму в період безпосередньої адаптації до професійної діяльності. Через узагальнення результатів факторного аналізу визначено фактори розвитку психологічної готовності лікарів до професійної діяльності на різних етапах її становлення. Окреслено перспективи та напрямки майбутніх досліджень.

15.01.19.0253/0418U000782

Чемісова Тетяна Сергіївна. Психологічні умови розвитку творчої компетентності вчителя у процесі професійного становлення:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 22.05.2018.

УДК 159.923.2:37.011.3.015.31-051(043.3).

208 с.: 28 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

Дисертацію присвячено проблемі психологічних умов розвитку творчої компетентності вчителя у процесі професійного становлення. Творчу компетентність пропонується розглядати як якісну характеристику професійної компетентності педагога. Представлено теоретичну модель розвитку творчої компетентності вчителя в процесі професійного становлення, у якій виокремлено компоненти творчої компетентності (мотиваційний, змістовий, прогностично-рефлексивний) та компетенції, що входять до кожного з компонентів; етапи та рівні її розвитку (репродуктивний, пошуково-дослідницький та творчий). Визначено показники (потреба у творчій діяльності, комунікативність, професіоналізм, готовність до творчості) та критерії досягнення творчої компетентності у процесі професійного становлення вчителя. Обґрунтовано психологічні умови та проаналізовано особливості розвитку творчої компетентності вчителів у процесі професійного становлення. За результатами апробації авторської програми розвитку творчої компетентності розроблено практичні рекомендації щодо забезпечення умов середовища, сприятливого для розвитку творчої компетентності вчителя у процесі його професійного становлення.

15.01.19.0254/0418U000784

Падалка Роман Григорович. Психологічні особливості розвитку екологічної свідомості молодшого школяра:

Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2018.

УДК 159.922.72:37.015.31:504(043.3).

234 с.: 18 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 238 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене вивченню проблеми психологічних особливостей розвитку екологічної свідомості молодшого школяра. Визначено теоретичні підходи до емпіричного дослідження даної проблеми, розроблена теоретична модель екологічної свідомості. Досліджено структуру та психологічний зміст її компонентів (когнітивного, емоційного, поведінкового), виділено критерії та показники рівнів розвитку екологічної свідомості у молодшого школяра, досліджена динаміка розвитку екологічної свідомості, типи домінуючих установок у ставленні молодших школярів до природи (когнітивний, естетичний, етичний, прагматичний), вивчені провідні компоненти їх суб'єктивного ставлення до природи (когнітивний, перцептивно-афективний, практичний, вчинковий), виділені та охарактеризовані типи емоційно-ціннісного ставлення дітей до природи (позитивно-активний, позитивно-пасивний, нейтральний). З'ясовані особливості екологічної свідомості в залежності від місця проживання досліджуваних, гендерні особливості. Розроблена та апробована програма психологічного супроводу розвитку екологічної свідомості молодшого школяра.

15.01.19.0255/0418U000800

Мусаєлян Олена Миколаївна. Психологічні особливості запобігання аутоагресивній поведінці студентської молоді:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г. С. Костюка Академії педагогічних наук України. – Захищена 29.05.2018.

УДК 159.938.3:378.

160 с.: 28 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 187 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню психологічних особливостей запобігання аутоагресивній поведінці студентської молоді. У роботі визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми аутоагресивної поведінки студентської молоді. Уточнено сутність поняття аутоагресивної поведінки особистості, набули подальшого розвитку положення про специфіку, показники й чинники аутоагресивної поведінки студентської молоді. Досліджено рівні (високий, середній, низький) схильності до аутоагресивної поведінки студентської молоді, визначено розподіл досліджуваних студентів за формами прояву аутоагресивної поведінки тощо. Виявлено гендерно-вікові та соціально-демографічні особливості аутоагресивної поведінки студентської молоді. Визначено індивідуально-психологічні (негативне ставлення до себе, емоційна нестабільність, ригідність, відсутність життєвих ціль) та соціально-психологічні (непевненість у міжособистісних стосунках з однолітками (одногрупниками), ставлення студентської молоді до протилежної статі, задоволеність інтимними стосунками з близькою людиною) чинники аутоагресивної поведінки студентської молоді. Визначено соціально-психологічні умови запобігання аутоагресивній поведінці. Обґрунтовано та розроблено програму запобігання аутоагресивній поведінці студентської молоді, доведено ефективність її використання у освітній практиці закладів вищої освіти з метою запобігання аутоагресивній поведінці студентської молоді.

15.01.19.0256/0418U000801

Чукавіна Тетяна Едуардівна. Педагогічне спілкування як умова активізації навчальної діяльності студентів вищих медичних навчальних закладів:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 29.05.2018.

УДК 37.015.3:378.661-057.875.

198 с.: 42 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

У дисертації досліджується феномен педагогічного спілкування викладачів медичних ВНЗ в контексті активізації навчальної діяльності студентів. Встановлено, що викладачам медичних ВНЗ властиві стилі педагогічного спілкування: владно-лідерський, спонтанно-ліберальний і креативно-демократичний. Створено дослідницьку модель операційних характеристик педагогічного спілкування викладачів за результатами кореляційного аналізу використаних методик. Розроблено та апробовано програму тренінгу спрямованого на удосконалення комунікативних навичок викладачів медичних ВНЗ. Після участі в тренінгу у викладачів як спеціальних, так і гуманітарних дисциплін підвищилися показники за владно-лідерським і креативно-демократичним стилями педагогічного спілкування, натомість суттєво зменшилася кількість викладачів зі спонтанно-ліберальним стилем. Доведено залежність мотивації навчання студентів від стилю педагогічного спілкування викладачів, зокрема у досліджуваних студентів зросла мотивація до навчання у ВНЗ, найбільшої ваги набули мотиви професійно-ціннісні, соціально-ідентифікаційні та самовиховання. Доведено, що запропонована тренінгова програма спрямована на усвідомлення мотивів і стилю спілкування та збагачення комунікативної компетентності, є ефективним чинником розвитку комунікативної компетентності і продуктивної педагогічної

взаємодії із студентами медичних ВНЗ.

15.01.19.0257/0418U000821

Сідун Оксана Юріївна. Сугестивність як детермінанта узалежнених форм поведінки в юнацькому віці: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2018.

УДК 373.5.015.3:159.964.225 (043).

270 с.: 29 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичний і емпіричний аналіз сугестивності як детермінанти узалежнених форм поведінки в юнацькому віці. У роботі визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми особливостей прояву сугестивності як детермінанти узалежнених форм поведінки в юнацькому віці. Виявлено індивідуально-психологічні (особистісні) та соціальні чинники підвищеної сугестивності. Виокремлено критерії рівнів (високий, середній, низький) сугестивності. Розкрито особливості прояву сугестивності та її зв'язок з індивідуально-психологічними характеристиками особистості юнацького віку (самооцінка, тривожність, "Я-образ"). Досліджено стилі виховання в сім'ї як соціальний чинник виникнення сугестивності. Обґрунтовано теоретичну модель профілактики та корекції сугестивності в юнацькому віці. Розроблено апробовано авторську профілактично-корекційну програму зі зниження сугестивності особистості "Психопрофілактика та психокорекція зі зниження сугестивності в юнацькому віці" та доведено її ефективність.

15.01.19.0258/0418U000846

Донченко Ольга Сергіївна. Розвиток професійної креативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами арт-терапії: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2018.

УДК 378.011.3-051:373.2]:005.963.1:[159.9:]615.85:7].

261 с.: 12 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 308 назв.

У дисертації здійснено аналіз теоретичних підходів до вивчення проблеми креативності, професійної креативності; розкрито сутність поняття "професійна креативність вихователів закладів дошкільної освіти", визначено структурні компоненти (мотиваційний, когнітивний, операційний, регулятивний), критерії (творча мотивація професійної діяльності, творче розв'язання професійних завдань, творча операціоналізація професійних завдань, регуляція творчої професійної діяльності), показники та рівні (високий, достатній, середній, низький) розвитку досліджуваної здатності. Емпірично досліджено особливості розвитку професійної креативності в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та динаміку впродовж процесу фахової підготовки, виявлено недостатній рівень її розвитку у студентів. Теоретично доведено доцільність застосування арт-терапії як засобу розвитку професійної креативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Обґрунтовано модель та розроблено й апробовано програму розвитку професійної креативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Доведено її ефективність та доцільність впровадження в процес професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти у вищому закладі освіти

15.01.19.0259/0418U000847

Процик Любов Сергіївна. Особливості реалізації механізмів психологічного захисту інтелектуально обдарованими підлітками: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2018.

УДК 37.015.3:159.925-049.65](043.3).

292 с.: 21 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене вивченню особливостей реалізації механізмів психологічного захисту інтелектуально обдарованими підлітками. У роботі висвітлено теоретичні та методологічні засади вивчення проблеми інтелектуально обдарованості й творчості підлітків, здійснено аналіз досліджень механізмів психологічного захисту підлітків представниками різних психологічних шкіл, виділено прояви інтелектуально обдарованості та роль механізмів психологічного захисту в розвитку особистості старшого підлітка. Встановлено три рівні інтелектуально обдарованості: виражена, прихована, мало виражена. Доведено, що реалізація механізмів психологічного захисту підлітками залежить від рівня розвитку їх інтелектуально обдарованості, вольових якостей, саморегуляції, самосприймання та впливає на вибір копінг-стратегій. Теоретично обґрунтовано, розроблено та апробовано програму оптимізації конструктивних механізмів психологічного захисту інтелектуально обдарованих старших підлітків. Використання комплексу вправ, спрямованих на розвиток творчої інтелектуально обдарованості, емоційно-вольової сфери, самооцінки, мотивації, рівня домагань опосередковано сприяло оптимізації конструктивних механізмів психологічного захисту.

15.01.19.0260/0218U001921

Когнітивні особливості професійного самовизначення студентів-психологів: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Попова Галина Вікторівна. – ДР 0118U001575. УДК 159.923.

39 с.

Об'єкт дослідження – професійне самовизначення особистості. Мета дослідження – визначити когнітивні детермінанти динаміки професійного самовизначення студентів-психологів та розробити програму оптимізації професійного самовизначення студентів-психологів. Методи дослідження: для розв'язання основних завдань дисертаційного дослідження та досягнення мети був використаний комплекс методів: теоретичні (аналіз, систематизація, узагальнення, які використовувалися для обґрунтування теоретико-методологічних положень дослідження особливостей формування професійного самовизначення студентів-психологів); емпіричні (анкетування, тестування, контент-аналіз, психолого-педагогічний експеримент); математичні методи статичної обробки даних: факторний аналіз, t-критерій Ст'юдента, кореляційний аналіз. Визначено специфіку уявлень щодо сенсу і змісту професійної діяльності психолога студентів-психологів, а саме: у групі зі спрямованістю на професійну самореалізацію, значущими поняттями є – професійний "Образ-Я", навчальна діяльність, в інших групах – сім'я, дружні стосунки, пошук себе та планування дозвілля. Запропоновано впровадження авторської розвивально-корекційної програми оптимізації професійного самовизначення студентів-психологів. Зокрема, набуває наукової значущості використання розробленої авторської коучингової колоди метафоричних асоціативних карт "Супервізія" як одного із методів оптимізації професійного самовизначення студентів-психологів.

15.41 Соціальна психологія

15.01.19.0261/0418U000783

Габа Ірина Миколаївна. Соціально-психологічні складові розвивального потенціалу освітнього середовища вищого навчального закладу: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 15.05.2018.

УДК 159.923.33.

165 с.: 10 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

У дисертації подано теоретичне узагальнення дослідження соціально-психологічних складових і особливостей прояву розвивального потенціалу освітнього середовища ВНЗ, розроблено моделі його оцінки. На основі аналізу стану теоретико-методологічного дослідження проблеми розвивального потенціалу освітнього середовища ВНЗ запропоновано теоретичну модель характеристики зазначеного феномена. Розроблено емпіричну модель дослідження розвивального потенціалу, визначено його складові в різних суб'єктів освітнього середовища ВНЗ. На основі розробленої емпіричної моделі визначено соціально-психологічні особливості розвивального потенціалу освітнього середовища конкретного ВНЗ. Підготовлено програму оцінювання розвивального потенціалу освітнього середовища та здійснено її апробацію у Навчально-науковому інституті педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

15.81 Прикладна психологія

15.01.19.0262/0518U000278

Брюховецька Олександра Вікторівна. Психологічні основи формування професійної толерантності у керівників загальноосвітніх навчальних закладів: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 27.11.2018.

УДК 159.92:373.091.113(043.3).

412 с.: 51 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 701 назва.

Дисертацію присвячено психологічним особливостям формування професійної толерантності у керівників загальноосвітніх навчальних закладів як під час професійної підготовки (здобуття вищої освіти), так у процесі післядипломної освіти (підвищення кваліфікації). Обґрунтовано авторську концепцію формування професійної толерантності у керівників загальноосвітніх навчальних закладів, розроблено модель професійної толерантності керівників загальноосвітніх навчальних закладів; визначено рівні і чинники сформованості професійної толерантності у керівників загальноосвітніх навчальних закладів; розкрито особливості організаційно-психологічного супроводу формування професійної толерантності у керівників загальноосвітніх навчальних закладів, визначено організаційно-психологічні умови формування професійної толерантності у керівників загальноосвітніх навчальних закладів в процесі професійної підготовки (здобуття вищої освіти) і післядипломної освіти (підвищення кваліфікації).

15.01.19.0263/0418U000572

Гафіатуліна Анна Вікторівна. Психологічні особливості формування національної самосвідомості студентської молоді України:

Дис... к.психол.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 30.01.2018.

УДК 159.923:342.1]:378(043.3).

199 с.: 21 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

У дисертації досліджено національну самосвідомість як форму суспільної свідомості, що має соціально-політичне походження - з одного боку, і етнічно-культурне підґрунтя - з іншого; розглядається як рефлексивний рівень національної свідомості. Уточнено модель національної самосвідомості, що представлена когнітивним, емоційно-ціннісним та регулятивним компонентами. У когнітивному та емоційно-ціннісному компонентах виділено зовнішню (образ нації, представником якої є особистість) та внутрішню (образ себе як представника своєї нації) репрезентації. Висвітлено

організаційно-методичні засади діагностичного дослідження національної самосвідомості студентської молоді України; розкрито психологічні особливості національної самосвідомості студентів, що є представниками північної, південної, західної та східної регіональних ментальностей України; визначено спільні та специфічні характеристики нації у національній самосвідомості українських студентів; досліджено особливості колективної самооцінки українських студентів; здійснено аналіз структури ставлення до своєї нації українськими студентами; розроблено й апробовано програму розвитку національної самосвідомості студентської молоді України. Визначено особливості формування національної самосвідомості студентської молоді України: необхідність сприяння інтенсифікації відчуття відповідальності за свою національну спільноту, зацікавленості та симпатії до своєї нації, усвідомленню власних національно-психологічних рис; зменшення впливу настанови до самозвинувачення; врахування регіональних особливостей національної самосвідомості, зокрема, її психосемантичної специфіки.

15.01.19.0264/0418U000580

Андрейко Богдана Володимирівна. Несприятливий прогноз розвитку дитини раннього віку як чинник порушення емоційного стану батьків: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.01.2018.

УДК 159.942-022.334-055.52:159.922.76 + 043.5.

248 с.: 4 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 229 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено вивченню особливостей, порушення та корекції емоційних станів батьків дітей раннього віку з несприятливим прогнозом психофізичного розвитку. Представлені основні засади та аспекти до оцінювання особливостей та чинників порушення психоемоційної сфери батьків. На основі виявлених особливостей емоційної сфери батьків розроблено та апробовано комплексну двоблочну програму психологічної та психотерапевтичної допомоги, яка охоплює етапи діагностичної, психокорекційної, психотерапевтичної та консультативної роботи щодо профілактики та корекції порушення емоційних станів у батьків дітей раннього віку з порушеннями психофізичного розвитку. Отримані результати статистично підтверджують ефективність проведеної психокорекційної та психотерапевтичної роботи.

15.01.19.0265/0418U000634

Ушакова Катерина Юрївна. Психологічні чинники становлення професійної "Я-концепції" у студентів медичних коледжів:

Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.02.2018.

УДК 159.923.2: 615.851.4.

223 с.: 7 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

У дисертації проведено теоретичний аналіз проблеми дослідження, встановлено психологічний зміст і структуру феномена "професійна "Я-концепція" майбутніх медичних працівників". Визначено критерії (усвідомлення студентами себе як майбутніх медичних працівників, їх самооцінювання як майбутніх фахівців медичної сфери, ставлення студентів до себе як медичних працівників у майбутньому, саморегуляція і самоконтроль ними власної поведінки у професійних ситуаціях), показники і рівні (високий, середній, низький) становлення професійної "Я-концепції" студентів медичних коледжів. Емпірично виявлено особливості та психологічні (розвиненість професійної свідомості; ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності; співвідношення їх реальних уявлень про себе як майбутніх медичних працівників із ідеальними; місце професійної спрямованості у мотивацій-

ній сфері студентів; прагнення професійної самореалізації; значущість обраної професії, актуальність і значущість професійної самоідентичності) й соціальні (професійна освіта; престижність професії медичного працівника у суспільстві; її соціальний статус у суспільстві; ставлення до медичних працівників у суспільстві) чинники становлення професійної "Я-концепції" студентів медичних коледжів. Доведено ефективність авторської програми психологічного супроводу розвитку професійної "Я-концепції" у студентів медичних коледжів.

15.01.19.0266/0418U000690

Попович Евеліна Михайлівна. Психологічні умови морального розвитку учнів професійно-технічних навчальних закладів:

Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 11.04.2018.

УДК 159.9 – 055.82.

237 с.: 22 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 290 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене розв'язанню проблеми морального розвитку учнівської молоді в закладах професійно-технічної освіти. Здійснено теоретичний аналіз проблеми морального розвитку учнівської молоді в закладах професійно-технічної освіти, визначено та охарактеризовано етапи і структурні компоненти морального розвитку особистості учнів профтехучилищ; виявлено особливості, соціальні, педагогічні та психологічні умови морального розвитку учнів ПТНЗ. Визначено поняття психологічні умови морального розвитку особистості юнацького віку; обґрунтовані критерії (моральна обізнаність, моральна рефлексія, моральні переживання, моральний вчинок), показники та рівні морального розвитку учнів професійно-технічних навчальних закладів; розроблено модель морального розвитку учнів професійно-технічних навчальних закладів. Емпірично встановлено прямий взаємозв'язок між психологічними умовами та рівнями морального розвитку досліджуваних. Доведено доцільність застосування особистісно-орієнтованого підходу до розв'язання проблеми морального розвитку особистості учнів професійно-технічних навчальних закладів. Розроблено теоретичну модель й доведено ефективність програми актуалізації психологічних умов морального розвитку учнів закладів професійно-технічної освіти.

15.01.19.0267/0418U000786

Музичко Леся Тарасівна. Психокорекційна допомога молоді з посттравматичними порушеннями інтелектуальної та емоційно-вольової сфери:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2018.

УДК 159.98:371.134-057.

213 с.: 19 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

Обґрунтовано та представлено програму подолання посттравматичних порушень у військовослужбовців, що складається із таких компонентів: інтелектуального компонента (доповнення пропозицій, індуктивне мовне мислення, схильність до аналогії, узагальнення, пам'ять, обсяг пам'яті, арифметичні завдання); емоційно-вольового компонента (наявність стресового розладу, тривожність, фрустрація, агресивність, ригідність, невротичність, наполегливість, самоконтроль, схильність до ризику, депресивність, роздратованість, комунікабельність, врівноваженість, реактивна агресивність, сором'язливість, відкритість, екстраверсія, емоційна лабільність, маскуліність, особистісно-адаптивний потенціал, нервово-психічна стійкість, комунікативні здібності, моральна нормативність).

15.01.19.0268/0418U000858

Плескач Богдан Вадимович. Особливості внутрішньоособистісного конфлікту в онкогематологічних хворих:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 27.06.2018.

УДК 159.964.21 : 616-006-052(043.5).

308 с.: 35 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 346 назв.

Дисертацію присвячено вивченню внутрішньоособистісного конфлікту онкогематологічних хворих як основи для розроблення рекомендацій щодо його психодіагностики та психологічного супроводу таких пацієнтів. Емпіричним дослідженням охоплено 62 хворих на онкогематологічні захворювання. Контрольна група включала 73 практично здорових осіб. Встановлено, що серед хворих достовірно частіше, у порівнянні з контрольною групою, зустрічалися депресивні, параноїдні, шизоїдні, обсесивно-компульсивні особистісні риси; травма прив'язаності та високий контроль емоцій. Виявлено, що конфліктні поєднання особистісних рис, визначені на основі двох методологій (Л. М. Собчик та Ф. Александера), зустрічаються серед онкогематологічних хворих частіше, а особистісні протиріччя є більш глибокими, порівняно зі здоровими особами. Найбільш характерними для хворих були наступні конфліктні поєднання: обсесивно-компульсивних та параноїдних рис; параноїдних і депресивних рис, які зумовлені травмою прив'язаності; театральньо-нарцистичних та депресивно-обсесивних рис; агресивних та депресивно-обсесивних рис; шизоїдних та обсесивно-компульсивних рис, зумовлених травмою прив'язаності. Встановлено зв'язок між виявленими суперечливостями у поєднанні особистісних рис та психологічним дистресом; між наявністю у хворих окремих конфліктних поєднань особистісних рис та складнощами перебігу лікування. Отримані у дослідженні дані підтверджують висунуту гіпотезу, згідно якої суперечливості у поєднанні особистісних властивостей є основним змістом внутрішньоособистісного конфлікту онкогематологічних хворих, а її загострення має негативний вплив на перебіг лікування. Запропоновано рекомендації щодо психодіагностики внутрішньоособистісного конфлікту у стаціонарних онкогематологічних хворих та означено основні орієнтири психологічного супроводу таких пацієнтів.

15.01.19.0269/0418U000859

Шелестова Олена Вікторівна. Медико-психологічні чинники розладів військово-професійної адаптації військовослужбовців:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 26.06.2018.

УДК 616.89-008.48::616-055.2.

194 с.: 27 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 155 назв.

Дисертацію присвячено проблемі визначення індикаторів, маркерів та чинників розладів адаптації у військовослужбовців різних форм служби. У роботі: - досліджено особливості змін в когнітивній та психоемоційній, особистісній сферах військовослужбовців з розладами адаптації; - вивчено специфіку впливу професійного стресу на професійну діяльність військовослужбовців; - виявлено особливості порушень у мнестичній, емоційній сфері; - встановлено механізми формування та визначено індикатори, чинники та маркери що призводять до виникнення розладів військово-професійної адаптації військовослужбовців. На основі отриманих даних обґрунтовано і розроблено систему психологічної корекції розладів адаптації. Сформульовано її загальний принцип у вигляді алгоритму дій, узагальнено етапи, цілі та засоби їх досягнення, оцінено ефективність її впровадження в клінічну медико-психологічну практику. Отримані емпіричні дані підтвердили висунуту на початку дослідження гіпотезу.

15.01.19.0270/0218U002260

Когнітивно-поведінкові і психолінгвістичні стратегії подолання психічної травматизації особистості: Заключний звіт /Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; Керівник Засекіна Лариса Володимирівна. – ДР 0115U002345. УДК 159.972:159.964.22.

243 с.

У дослідженні використовується когнітивно-поведінковий і психолінгвістичний підходи як методологічна основа дослідження. Психолінгвістичний підхід передбачає використання методу нарративу для діагностики травматичного досвіду особистості, встановлення найбільш травматичних спогадів та усунення психічної травми шляхом багаторазового повторення. Також використовується комплексна психолінгвістична діагностика, представлена методами психографологічного аналізу мовлення, для визначення вербальних маркерів людини із психічною травматизацією, психічною травмою та посттравматичним стресовим розладом, авторський метод пропозиціонального аналізу автопаративів для виявлення ПТСР на основі індивідуального мовлення та побудови психотерапевтичної роботи з урахуванням основних пропозиціональних одиниць. Когнітивно-поведінковий підхід передбачає використання когнітивних технік роботи із негативними автоматичними думками, негативними дисфункційними припущеннями, методу Сократівського діалогу для зменшення почуття вини, яке часто супроводжує психічну травматизацію, методу майндфулнес терапії, схема-терапії, терапії прийняття і зобов'язання для стабілізації емоційного стану. На основі психолінгвістичних і когнітивно-поведінкових технік розроблено і апробовано авторський метод травмо-фокусованої психолінгвістичної терапії (ТФ КППЛТ).

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.01.19.0271/0518U000292

П'єчух Оксана Іванівна. Парламентські дебати Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в когнітивно-дискурсивній парадигмі: Дис... д.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 29.11.2018.

УДК 811.111'42:328.161.2-316.46.058.

515 с.: 4845 іл. – Бібліогр.: 576 назв.

Дисертацію присвячено комплексній характеристиці парламентських дебатів Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії як особливого жанру політичного дискурсу на підставі жанрового, інтерактивного та концептуального моделювання в ракурсі когнітивно-дискурсивної парадигми. Започатковано новий напрям дослідження політичного дискурсу парламентських дебатів - дискурсологію парламентаризму, що уможливило всебічний аналіз параметрів парламентських інтеракцій. Розглянуто дослідницькі принципи опису британських парламентських дебатів і когнітивне моделювання як головний метод їхнього аналізу. Визначено етнокультурні, паравербальні і категорійні ознаки жанрової моделі парламентських дебатів у Сполученому Королівстві. Змодельовано інтерактивну специфіку британських парламентських дебатів, особливу увагу зосереджено на стратегічних програмах і тактиках їхньої реалізації учасниками парламентських дебатів. Обґрунтовано поняття дискурсивного концепту і проаналізовано структуру універсальних і ситуативних концептів та їхню мовну репрезентацію в британських парламентських дебатах. Можливість використання - стилістика і лексикологія англійської мови, дискурсологія. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0272/0418U000511

Кіщенко Наталія Дмитрівна. Вербалізація концепту WISDOM / МУДРІСТЬ у дискурсі англійської авторської казки: Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 29.12.2020.

УДК 811.111'42:821.111 – 343(043.3).

189 с.: 1 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 294 назв.

Реферовану дисертацію присвячено дослідженню змісту і структури концепту МУДРІСТЬ / WISDOM та визначенню лексичних засобів його вербалізації в дискурсі англійської авторської казки. Концепт МУДРІСТЬ визначається як багатовимірне ментальне утворення, що складається з поняттєвого та образно-ціннісного компонентів і в дискурсі англійської авторської казки набуває рис художності. Англійський дискурс авторської казки витлумачено як середовище конструювання казкової образності, зокрема ціннісно маркованих образів мудрості, що актуалізує фрагменти міфологічної і художньої картин світу. Концептуальним підґрунтям образності мудрості є концептуальні метафори і концептуальні метонімії, що структурують образно-ціннісний компонент концепту.

16.01.19.0273/0418U000512

Кравченко Ольга Віталіївна. Прагмакомунікативні засоби створення когнітивного дисонансу у сучасних французьких детективних романах: Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 29.12.2020.

УДК 811.133.1'42:82-312.4.

250 с. – Бібліогр.: 281 назв.

У роботі розроблену нову теоретико-методологічну концепцію для вивчення засобів створення когнітивного дисонансу. Класифіковано вербальні (лексичні, синтаксичні, графічні) й невербальні (кінетичні, фонаційні, проксемічні) засоби створення когнітивного дисонансу у сучасних французьких детективних романах. Виявлено психоемоційні та психофізіологічні реакції героїв, що переживають когнітивний дисонанс. Ідентифіковано логіко-інформативні та емоційно-психологічні вербальні й невербальні засоби нейтралізації когнітивного дисонансу у зовнішньому мовленні персонажів, а також у внутрішньому мовленні у формах внутрішнього діалогу, внутрішнього монологу та реплікування.

16.01.19.0274/0418U000543

Павлик Наталія Василівна. Комунікативна та структурно-семантична організація фатичних мовленнєвих актів в англійській та українській мовах (на матеріалі драматичних творів кінця ХІХ - початку ХХ століть): Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 01.03.2018.

УДК 81-115:[811.111+811.161.2] (043.3).

259 с.: 10 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 270 назв.

У дисертації запропоновано новий підхід до вивчення комунікативної та структурно-семантичної організації фатичних мовленнєвих актів в англійській та українській мовах; уточнено співвідношення між поняттями "фатика", "фатична метакомунікація", "фатичне спілкування", "фатичне мовлення". Розроблено комплексну методику зіставлення фатичних мовленнєвих актів в англійській та українській мовах; ідентифіковано три види фатичних мовленнєвих актів за комунікативною функцією в англійській та українській мовах: встановлення, підтримки та завершення контакту; класифіковано фатичні мовленнєві акти встановлення та завершення контакту за структурою та здійснено їхню семантичну таксономію у зіставленні

ваних мовах; представлено семантичну організацію фатичних мовленнєвих актів підтримки контакту в англійській та українській мовах; схарактеризовано спільні закономірності та національно-культурні відмінності в комунікативній і структурно-семантичній організації фатичних мовленнєвих актів в англійській та українській мовах.

16.01.19.0275/0418U000544

Позніхіренко Юлія Іванівна. Мотиваційна база ергонімів як знаків соціокультурного простору України й англійських країн (на матеріалі назв закладів харчування): Дис...

к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 01.03.2018.

УДК 81-115-029:5:81'44(477:410:73).

264 с.: 6 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 490 назв.

У дисертації запропоновано новий підхід до вивчення мотиваційної бази ергонімів як знаків соціокультурного простору України й англійських країн. У роботі розкрито механізми програмування мотиваційної бази назв закладів харчування України й англійських країн та систематизовано їх за актуалізацією мотиваційних ознак. Схарактеризовано мотиватори, на основі яких утворено назви закладів харчування України й англійських країн, що набули статусу знаків. Укладено ергонімійну карту назв закладів харчування України і зафіксовано в ній домінування мовної мотиваційної ознаки у виборі назви для кожного регіону. Установлено спільні й відмінні тенденції у виборі мотиваційних ознак для найменування закладів харчування України й англійських країн.

16.01.19.0276/0418U000562

Романюк Наталія Михайлівна. Семіотизація мовних кліше як одиниць когніції, культури і дискурсу (на матеріалі англійської та української мов): Дис...

к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.02.2018.

УДК 81'22:811.111:81'42(043.3).

260 с.: 10 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 300 назв.

У дисертації запропоновано новий підхід до зіставно-типологічного вивчення англо- й україномовних кліше як одиниць когніції, культури і дискурсу. Уточнено визначення мовних кліше як результату процесу семіотизації і відокремлено ці знаки від суміжних термінів і понять. Розкрито когнітивні механізми знакової симетрії / асиметрії англо- й україномовних кліше за формою, значенням та функціями; виявлено номінативні й комунікативні мовні кліше за структурно-типологічними параметрами, на основі яких схарактеризовано ці знаки як компоненти етикету і ритуалізовані форми спілкування в зіставлюваних комунікативних культурах; здійснено дискурсивну таксономію англо- й україномовних кліше та визначено їх варіативність на рівні синонімічних і антонімічних зв'язків. Установлено закономірності й відмінності у процесах когнітивної, культурної і дискурсивної семіотизації англо- й україномовних кліше.

16.01.19.0277/0418U000606

Біла Євгенія Сергіївна. Англійські ароматоніми: структурний, семантичний та когнітивний вимір: Дис...

к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 16.02.2018.

УДК 811.111'373.2'23'373.611:665.5.

193 с.: 26 табл., 2000 іл. – Бібліогр.: 162 назви.

Дисертацію виконано в руслі когнітивної ономастики. У дисертації увагу приділено мовній природі власних назв на позначення парфумів- ароматонімів, які належать до поля

прагматонімів. Проаналізовано 2000 англійських ароматонімів методом репрезентативної вибірки з англійських друкованих та електронних засобів масової інформації. Також було кваліфіковано зібраний матеріал щодо типів сенсорних модальностей власних назв на позначення парфумів відповідно до домінуючих репрезентативних систем і досліджено структурну організацію ароматонімів з урахуванням превалюючих словотвірних моделей. Можливість використання в курсах з лексикології англійської мови, стилістика, психолінгвістика. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0278/0418U000607

Карпова Дар'я Михайлівна. Фонетичні характеристики регіонального мовлення носіїв валлійського варіанту англійської мови (інструментально-фонетичне дослідження): Дис...

к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 16.02.2018.

УДК 81'34'282=811.111.

203 с.: 20 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Реферована дисертація розкриває основні аспекти фонетичних особливостей мовлення носіїв валлійського варіанту англійської мови та присвячена визначенню й аналізу фонетичних змін під впливом соціальних і територіальних чинників. У роботі уточнено поняття варіант і діалект, розглянуто мовну ситуацію в Уельсі, виявлено спільні для кельтських регіонів Великої Британії риси та схарактеризовано статус валлійського варіанту англійської мови. Вдосконалена за допомогою сучасних комп'ютерних технологій методика проведення інструментально-фонетичного аналізу уможливила розкриття своєрідності валлійського варіанту англійської мови як у галузі просодії, так і на сегментному рівні. Можливість використання - теоретична фонетика, соціофонетика, діалектологія. Сфера використання - вища школа.

16.01.19.0279/0418U000641

Хоровец Віра Євгенівна. Когнітивно-граматичне конструювання прийменникової каузативності/каузальності в англійській, новогрецькій та українській мовах: Дис...

к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.02.2018.

УДК 81'367.633-115(043.3).

230 с.: 2 табл. – Бібліогр.: 382 назви.

У дисертації розроблено нову теоретико-методологічну концепцію для зіставлення когнітивно-граматичного конструювання прийменникової каузативності/каузальності в англійській, новогрецькій та українській мовах; установлено 5 спільних типів інваріантно-варіантних моделей прийменникового конструювання каузативних ситуацій в англійській, новогрецькій та українській мовах. Укладено відмінний для кожної із досліджуваних мов реєстр прийменників причини, що є маркерами причинно-наслідкових відношень; здійснено граматичне прийменникове конструювання фрагмента ФСП каузальності в англійській, новогрецькій та українській мовах шляхом виявлення ядерно-периферійної його організації; виявлено загальні закономірності у когнітивно-граматичному конструюванні прийменникової каузативності/каузальності, а також відмінності, пов'язані з національно-культурним сприйняттям ситуацій причин та їх наслідків кожним із етносів та з граматичною будовою англійської, новогрецької та української мов.

16.01.19.0280/0418U000705

Ківенко Інна Олександрівна. Мовленнєвий акт подяки: прагматичний аналіз (на матеріалі англійської мови): Дис...

/Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 30.03.2018.

УДК 81'37:572:811.111.

226 с.: 13 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

Рефероване дисертаційне дослідження присвячено вивченню мовленнєвого акту подяки з позицій прагмалінгвістики. Подяка визначається як мовленнєва тактика реалізації стратегій позитивної та негативної ввічливості. У межах позитивної ввічливості подяка спрямована на реалізацію стратегії зближення і стратегії кооперації. Реалізуючи стратегії негативної ввічливості, подяка спрямована на вияв уваги до партнера з комунікації. Вона також слугує засобом мітгації у випадку відмови. В роботі доведено, що як комунікативна тактика позитивної та негативної ввічливості подяка дає змогу комунікантам зберегти своє "обличчя" і підтримати гармонійний перебіг спілкування шляхом уникнення конфлікту. З огляду на теорію мовленнєвих актів подяка визначається як синкретичний мовленнєвий акт, що реалізує одразу кілька ілюкутивних цілей та має певний перлокутивний ефект. Можливість використання - теорія мовленнєвих комунікацій, фонестилістика, діалектологія. Сфера використання - вища школа.

16.01.19.0281/0418U000706

Стингач Ольга Вячеславівна. Специфіка взаємодії просодичних та кінесичних засобів у виступах членів Палати громад Великої Британії (інструментально-фонетичне дослідження): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 29.03.2018.

УДК 811.111'221'34:808.51:328.1.

253 с.: 21 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 337 назв.

Реферовану дисертаційну працю присвячено аналізу взаємодії просодичних та кінесичних засобів мовлення представників Палати громад Великої Британії. В дисертації розкрито основні аспекти їхнього мовленнєвого і жестового спілкування. У роботі узагальнено і систематизовано наукові підходи до вивчення політичного, зокрема парламентського дискурсу; описано взаємодію просодичних і кінесичних засобів комунікації; виявлено гендерну та вікову специфіку невербальної поведінки мовців. На підставі отриманих даних інструментально-фонетичного дослідження констатовано, що характер мовленнєво-жестової взаємодії в парламентському мовленні спрямовано на максимальну ефективну реалізацію функцій впливу на адресата: за допомогою розглянутих жестових одиниць мовець підкреслює, доповнює і підсилює вербальні компоненти парламентського виступу, уяскравлює висловлювання і робить його доступним для розуміння. Можливість використання - теоретична фонетика, соціофонетика, діалектологія. Сфера використання - вища школа.

16.01.19.0282/0418U000707

Пилипак Валерія Павлівна. Егоцентрична семантична опозиція 'там' - 'тут' та її вираження в українській мові: Дис... к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 29.03.2018.

УДК 811.1 61.2'373.

259 с.: 1000 іл. – Бібліогр.: 416 назв.

У дисертації вперше здійснено теоретичне та практичне дослідження семантичної опозиції 'тут' - 'там' та механізмів її трансформації у протилежну семантичну опозицію 'там' - 'тут' на матеріалі української мови. В інтерпретації контекстуально-ситуативного вираження семантичної опозиції (СО) 'там' - 'тут' було враховано прагматичні мотиви мовця та у зв'язку з цим запропоновано егоцентричне

розуміння природи СО 'там' - 'тут'. В теоретичній частині дисертації розмежовано та проаналізовано поняття лінгвістичний антропоцентризм та егоцентризм, введено поняття "егоцентрична семантична опозиція 'тут' - 'там'" і "егоцентрична семантична опозиція 'там' - 'тут'", визначено статус СО 'там' - 'тут' у контексті вчення про інші семантичні опозиції. Практична частина дослідження присвячена виявленню трансформації звичної для мовленнєвого акту й мовця СО 'тут' - 'там' у СО 'там' - 'тут', а також встановленню типологічних особливостей реалізації цієї семантики на лексико-семантичному, граматичному рівнях та на матеріалі казкового, народнопісенного й рекламного дискурсів української мови. У процесі дослідження встановлено важливу роль суб'єкта мовлення у висловленні й ситуації мовлення як організатора ситуації мовлення й суб'єкта оцінки фактів реальної дійсності - центру мовленнєвого акту. У роботі обгрунтовано широке уявлення про дейксіс в мові та мовленні, що дає змогу говорити про дейксісність як про явище, зумовлене егоцентричністю семантики мовних одиниць і виразів, тобто про відображення позиції суб'єкта мовлення в семантиці лексичних одиниць, граматичних категорій і широким контекстам.

16.01.19.0283/0418U000708

Гарбера Ірина Володимирівна. Концепт людина у фразеології східно степових українських говірок: Дис... к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 29.03.2018.

УДК 811.161.2'282(477.52/6).

195 с.: 2 табл., 706 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

У роботі виявлено й окреслено специфіку концепту людина у фразеології східно степових українських говірок із опертям на систему кодів культури та з укладанням відповідної лінгвістичної бази даних. Концепт людина позиціоновано як один із основних сегментів концептуальної картини світу українця та структуровано на чотири складники: 1) поняттєвий, що передбачає огляд дефініцій людини в лексикографічних працях; 2) образний, репрезентований вторинною знаковою системою; 3) значеннєвий, представлений фразеологічною парадигмою ареальних фразеологічних одиниць та 4) оцінний, сформований позитивно-оцінними, негативно-оцінними, нейтрально-оцінними ареальними фразеологічними одиницями. Визначено систему кодів культури з послідовним виокремленням соматичного, предметного, зооморфного, антропного, фітоморфного, природного, гастрономічного, духовного, квантитативного, темпорального, міфологічного, акціонального, сенсорного, спатіального, кваліфікативного, мовленнєвого кодів і двокомпонентних та трикомпонентних міжкодових переходів концепту людина у фразеології східно степових українських говірок із простеженням кількісної репрезентації. Здійснено покроковий алгоритм етапів проектування лінгвістичної бази даних "Концепт людина у фразеології східно степових українських говірок" з обов'язковою параметризацією ареальних фразеологічних одиниць за ідеографічною, аксіологічною, структурною класифікаціями

16.01.19.0284/0418U000743

Деренчук Наталія Вікторівна. Мовний портрет сучасного українського політика : Дис... к.філол.н. /Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Захищена 27.04.2018.

УДК УДК 81'272'42:32-057.3 (477).

228 с. – Бібліогр.: 237 назв.

У дисертації уточнено сутнісні характеристики сучасного українського політичного дискурсу в плані структурно-функціонального осмислення мовлення політичних діячів.

Здійснено різноаспектний аналіз мовного портрета українського політика, який окреслюється як один із видів опису мовної особистості, що полягає у відображенні певних лінгвістичних та екстралінгвістичних рис, зумовлених жанровою й ситуативною специфікою, у конкретний відтинок часу. Цілісний мовний портрет містить компоненти таких рівнів: психолінгвістичного (соціальні, психологічні особливості, особисті інтереси), мовно-культурного (особливості комунікативної поведінки, ураховуючи чинник адресата та своєрідність його лексики) та рівня лексику (опис та аналіз усіх системно-мовних рівнів).

16.01.19.0285/0418U000791

Кіщенко Алла Миколаївна. Категорія адресантності в художньому тексті: мовні засоби вираження (на матеріалі української прози кінця ХХ - початку ХХІ століття):

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 17.03.2018.

УДК 81'42:775.2:811.161.2.

225 с.: 5000 іл. – Бібліогр.: 322 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню лексичних і граматичних засобів репрезентації категорії адресантності в сучасній українській прозі. Обґрунтовано комунікативно-прагматичний підхід до аналізу художнього тексту і сфери характеризувано художню комунікацію в категорійному аспекті. Розглянуто мовні засоби репрезентації категорії адресантності крізь призму міжкатегорійної взаємодії. Виявлено особливості лексичних, морфологічних і синтаксичних одиниць як репрезентантів категорії адресантності. Описано комунікативні ролі учасників текстової взаємодії відповідно до виокремлених типів адресантності - внутрішньої і зовнішньої. Визначено та схарактеризовано мовленнєві стратегії взаємодії адресанта з адресатом в сучасній українській прозі. Можливість використання - курси з сучасної української мови, курси з лінгвопрагматики, дискурсологія. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0286/0418U000792

Русавська Ольга Олегівна. Територіальна варіативність просодії англійського мовлення в Канаді (інструментально-фонетичне дослідження):

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 17.05.2018.

УДК 811.111(71)'27'342.

196 с.: 18 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 283 назви.

У реферованому дисертаційному дослідженні представлено результати комплексного аналізу особливостей територіального варіювання просодії в канадському варіанті англійської мови. Розмаїття просодичних ознак канадської вимовної норми зумовлено різними контактами і неоднорідним характером інтеграційних процесів у територіальних локусах, що пояснюється історичними зв'язками з Англією, Ірландією, Шотландією, Північною Америкою, а також синтезом соціальних і культурних факторів. Національними специфічними характеристиками просодичної системи канадського варіанта англійської мови є висока частотність рівної та низхідної ступінчастої шкали, подрібнене синтагматичне членування, сильнопочатковий тональний контур. Можливість використання - теоретична фонетика, соціофонетика, діалектологія. Сфера використання - вища школа.

16.01.19.0287/0418U000793

Ковальчук Олександра Костянтинівна. Єдність просодичних та кінесичних засобів у мовленні шеф-кухарів (інструментально-фонетичне дослідження на матеріалі бри-

танських телевізійних кулінарних передач):

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 18.05.2018.

УДК 808.5:811.111'342.9'221:[7.097:647.252].

201 с.: 11 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 252 назви.

Реферовану дисертаційну роботу скеровано на виявлення взаємодії просодичних та кінесичних засобів в англійській професійній комунікації, а саме - у мовленні британських шеф-кухарів. Вивчення мовленнєвої особистості шеф-кухаря і спроба проаналізувати відображення його професійного статусу у мовленнєвій комунікації пояснюється тим, що вплив професії на мовленнєву поведінку з урахуванням гендерного та вікового факторів є наразі найменш дослідженим у сучасній лінгвістиці. На підставі отриманих методом аудиторського, аудіовізуального й інструментального видів аналізу результатів можна стверджувати, що мовленнєвий репертуар шеф-кухарів містить як загальні просодичні характеристики, притаманні носіям британського етносу, так і специфічні просодичні моделі та прийоми, що характеризують своєрідність мовця, різного за віком і гендером. Кінесичне акцентування, яке супроводжує мовленнєву поведінку шеф-кухаря, варіює в залежності від змістових просодичних параметрів мовлення. Можливість використання - теоретична фонетика, в теорію комунікації. Сфера використання - вища школа.

16.01.19.0288/0418U000794

Полянчик Олена Дмитрівна. Структурні, семантичні та когнітивні виміри космопоетонімії (на матеріалі англомовної науково-фантастичної прози):

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 18.05.2018.

УДК 811.111'373'38:821.111-3.

180 с.: 8 табл., 1000 іл. – Бібліогр.: 227 назв.

Дисертацію присвячено аналізу семантико-функційних особливостей англомовних космопоетонімів як невід'ємних компонентів художньо-образної системи твору. Здійснено аналіз наукових робіт з дотичних теоретичних проблем, уточнено базові поняття космопоетонімії, розбудовано денотатно-номінативну класифікацію космопоетонімів, а також розроблено методикку їх дослідження. Виявлено структурні та функційні особливості космопоетонімів в англомовній науково-фантастичній прозі. Здійснено аналіз ментального буття космопоетонімів, встановлено структуру і домінуючі гештальти їхнього асоціативного поля. Виокремлено вісім типів реакцій на стимули-космопоетоніми, серед яких три типи є поширеними: гіперонімічні, квалітативні й меронімічні асоціації. Встановлено, що в структурі асоціативного поля космопоетонімів, які послугувати стимулами для проведення вільного асоціативного експерименту, виокремлюються переважно два домінуючі гештальти, які і формують асоціативне гештальтне ядро запропонованого для реагування пропріатива. Можливість використання в курсах з лексикології англійської мови, стилістика, психолінгвістика. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0289/0418U000797

Стрельченко Ксенія Сергіївна. Номінативний простір MYSTERY: лінгвокогнітивний та лінгвосеміотичний аспекти (на матеріалі англомовних художніх творів ХХ-ХХІ ст.):

Дис... к.філол.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 25.05.2018.

УДК 811.111'1+811.111'22+811.111'37(043.3).

234 с.: 3 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 273 назви.

Дисертацію присвячено аналізу номінативного простору MYSTERY в сучасній англійській мові з позицій семіотики

й когнітивної лінгвістики. Встановлено семантичну структуру концепту MYSTERY. Визначено концептуальний простір MYSTERY як синергетичну систему й розглянуто мовні знаки відповідного номінативного простору, що втілюють уявлення англослов'янських лінгвостільностей про енігматичні феномени. Змодельовано зв'язки між компонентами концептуального простору MYSTERY у вигляді фреймової мережі та проаналізовано їхню сценарну реалізацію. Реконструйовано концептуальні моделі, що лежать в основі непрямих номінацій MYSTERY в сучасній англійській мові. Визначено характеристики номінативного простору MYSTERY та проаналізовано функціонально-семантичні й структурні особливості його складників. З'ясовано тактико-стратегічне наповнення сценаріїв ПРИХОВУВАННЯ та РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ТАЄМНИЦІ.

16.01.19.0290/0418U000833

Федорюк Лілія Владиславівна. Концепт смерть в українській когнітивно-мовній картині світу : структура, статика і динаміка:

Дис... к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 07.06.2018.

УДК 811.161.2:[81-112+81-114]:[83'373.6:81'37].

220 с.: 1 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню мовної репрезентації концепту смерть, який є важливим елементом культури будь-якої національно-культурної спільноти, бере участь у формуванні культурних норм. Концепт розглянуто як когнітивний та лінгвокультурологічний феномен. Встановлено такі інваріантні ознаки концепту: 1) мінімальна одиниця людського досвіду в його ідеальному уявленні; 2) експлікованість словом; 3) польова організація; 4) основна одиниця опрацювання, збереження й передавання інформації; 5) "розмитість" меж; 6) культурна й соціальна маркованість; 7) співвідношення універсального й індивідуального компонентів. Концепт смерть кваліфіковано як абстрактну, номіновану, актуальну, складну (багаторівневу), пару (має антонімічну пару ? життя), універсальну, стійку, споконвічну, телеонімну одиницю. Визначено мотиваційний, поняттєвий, образний, символічний, ціннісний, асоціативний складники досліджуваного концепту у свідомості носіїв української мови (на ґрунті аналізу лексикографічних джерел, результатів асоціативного експерименту й дискурсивного аналізу українського художнього дискурсу). Застосовано шестиетапний аналіз концепту смерть, який поєднує когнітивний та лінгвокультурологічний підходи до його інтерпретації.

16.01.19.0291/0418U000871

Гайдук Неллі Анатоліївна. Актуальні концепти політичної комунікації: прагматична динаміка: Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 22.06.2018.

УДК 811.161.2'42.

232 с.: 2 іл. – Бібліогр.: 258 назв.

В дисертаційній праці здійснено лінгвокогнітивний, лінгвокультурологічний і прагматичний аналіз змісту базових концептів ТОЛЕРАНТНІСТЬ, МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ, ПЛЮРАЛІЗМ, ГУМАНІЗМ в українському політичному дискурсі. Встановлено, що культурно-ціннісна інтерпретація базових політичних концептів залежить від типів ціннісних відношень, які маркують ці концепти (етичні, естетичні, утилітарні та гедоністичні), і від суб'єктивної чи об'єктивної спрямованості вектора ціннісного ставлення, реалізованого в концепті. З огляду на це визначено варіанти культурно-ціннісної інтерпретації цих концептів і висвітлено їхню прагматичну динаміку, яка виявляється в розмаїтті їхніх оцінних кваліфікацій, зумовленому соціально-історичним контекстом сьогоденної України. Можливість використання -

курси з сучасної української мови, курси з прагмалінгвістики, дискурсологія. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0292/0418U000872

Лакомська Інна Валеріївна. Семантика і структура фразеологізмів у газетних заголовках: впливовий аспект: Дис... к.філол.н.

/Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 22.06.2018.

УДК 811.161.2'373.

230 с. – Бібліогр.: 314 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню семантичної та структурної специфіки фразеологізмів у газетних заголовках у проекції на впливову потужність цих одиниць. Визначено основні вимоги до заголовка як сугестивного активатора, які полягають у компресії форми, семантичній місткості й образності. Виявлено, що вплив є наслідком активації семантики, граматичних особливостей та структури фразеологічних одиниць (ФО). З цією метою проаналізовано лексико-граматичні групи ФО та з'ясовано їхню семантичну специфіку. Також для ідентифікації впливового потенціалу ФО схарактеризовано синтаксичну структуру цих одиниць. Простежено реалізацію їхніх структурно-семантичних трансформацій та пояснено відповідний впливовий ефект. Залучення положень сучасних наукових напрямів (НЛП, сугестивної лінгвістики, психо- та прагмалінгвістики) уможливило виявлення сугестогенів лексико-семантичного і фонетичного рівнів, а також маркерів Мілтон-моделі (нейролінгвістичні предикати, переривання патерну). Можливість використання - курси з сучасної української мови, курси з лінгвопрагматики, дискурсологія. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0293/0418U000873

Столяр Марія Юріївна. Молодіжний сленг у постмодерній українській прозі: прагмалінгвістичний аспект: Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 21.06.2018.

УДК 811.161.2'273.3.

523 с.: 24 іл. – Бібліогр.: 334 назви.

Роботу присвячено прагмалінгвістичному аналізу молодіжного сленгу (МС) в українській постмодерній прозі. Залучення лінгвопрагматичного підходу у його єдності із ціннісною й сугестивною кваліфікацією МС української постмодерної прози уможливило з'ясування природи і векторів аксіосистемної маркованості й впливової потужності одиниць і моделей МС та специфіки її реалізації в сегменті постмодерної прози. Експериментальним шляхом встановлено ціннісні пріоритети сучасної молодіжної аудиторії та висвітлено їхню кореляцію із сленговими презентаціями. Описано аксіологічну і семантичну специфіку вокабуляру лексемних та фраземних сленгізмів сучасного постмодерного простору методом семіотричного опису. Визначено функційні пріоритети МС у текстуальних межах постмодерного дискурсу та схарактеризовано впливовий потенціал МС за допомогою методів нейролінгвістичного програмування і сугестивної лінгвістики. Укладено словник молодіжного сленгу сучасної постмодерної прози. Можливість використання - курси з сучасної української мови, курси з лінгвопрагматики, дискурсологія. Сфера вживання - вища школа.

16.01.19.0294/0218U002065

Східнослов'янський глотогенез і динаміка лінгвальних рівнів української мови в загальнослов'янському контексті: Заключний звіт /Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України;

Керівник Вікторак Григорій Петрович. – ДР 0113U000843.

УДК 811.16.81'373.611.81.373.612.

21 с.

Виконане дослідження підносить етимологічні студії в Україні на новий рівень, окреслює шляхи розв'язання багатьох проблем у галузі акцентології, глотогенезу, ономастики, історії літературних мов і славістики. Результати проведеного дослідження відображено у монографіях Г. П. Півторака "Українці: звідки ми і наша мова: Дослідження. Факти. Документи" (К., 2014), "Історико-лінгвістична славістика: Вибрані праці. До 80-річчя від дня народження і 50-річчя наукової діяльності" (К., 2015), В. Г. Скляренка "Історія українського наголосу. Дієслово" (К., 2017), П. О. Селігея "Світло і тіні наукового стилю" (К., 2016); словниках П. О. Селігея "Етимологічний словник запозичених суфіксів і суфіксоїдів в українській мові" (К., 2014), В. В. Лучика "Етимологічний словник топонімів України" (К., 2014); навчальному підручнику В. В. Лучика "Вступ до слов'янської філології" (К., 2013).

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧИСТЬ

17.09 Історія літератури

17.01.19.0295/0418U000577

Турчин Ольга Василівна. Барокова модель діалогу зі світом у творчості Данила Братковського: Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.01.2018.

УДК 821.161.2.09.

227 с. – Бібліогр.: 344 назви.

Дисертацію присвячено аналізу творчості Д. Братковського ("Світ, по частинах розглянений") як моделі діалогу поета зі світом, тогочасним і сучасним, вираженого універсальною картиною. У роботі опрацьовано і узагальнено наукові підходи дослідників України й Польщі до збірки сатиричних епіграм "Світ... ", виявлено закономірності розвитку наукової думки від дискусій навколо проблеми належності польськомовних творів гуманіста із Волині певній національній літературі до прочитання їх у контексті української барокової поезії XVII ст. Висвітлено специфіку втілення у збірці "Світ..." ідей рокосянськогосарматизму й хозаризму у класицистичній жанровій формі епіграми та охарактеризовано як барокові риси творів (концептизм, метафоризм, алегоризм і символізм), так і класицистичні (польська мова текстів; сатиричний зміст віршів, що виразив просвітницькі ідеї пріоритету розуму, порядку та суспільного служіння). Використано новітній літературознавчий інструментарій та охарактеризовано модифікацію класицистичного жанру епіграми у творчості поета доби Бароко (діалогізм, посилення на Святе Письмо та вчення Отців Церкви, моральна імперативність, національна тематика, фольклорна мовно-сміхова стихія). Описано внесок Д. Братковського у розвиток української барокової поезії.

17.01.19.0296/0418U000633

Єрьоміна-Чащина Маргарита Віталіївна. Інтертекстуальність як світомоделюючий фактор прози С. Д. Кржижанівського: Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 06.03.2018.

УДК 821.161.1:82-3(092) (043.3).

235 с. – Бібліогр.: 247 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено осмисленню інтертекстуальності як світомоделюючого фактору естетичної системи малої прози С. Кржижанівського на матеріалі книг новел "Сказки для вундеркиндів" (1918–1925), "Чем люди

мертвы" (1926–1933), "Неукушенный локоть" (1927–1941), "Мал мала меньше" (1937–1940). У дослідженні виявлено і розглянуто константи генезисно-типологічної структури інтертекстуальності прози С. Кржижанівського: літературні, філософські претексти, міфопоетичні, фольклорні, легендарно-теїстичні компоненти, інтермедіальні елементи мистецтва, а також історичні джерела, артефакти інформаційного поля, топоси і локуси художнього простору. Проаналізовано стратегії контамінації, трансформації та модифікації гетерогенного полікультурного матеріалу як основи для створення індивідуально-авторської художньої моделі світу.

17.01.19.0297/0218U002208

Історія літератури і сучасний літературний процес: автор - текст - читач: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомилинського; Керівник Філатова Оксана Степанівна. – ДР 0115U001252. УДК 82(091).

88 с.

У форматі проекту здійснено цілісний аналіз знакових творів української літератури, що репрезентують зміст і внутрішню логіку комунікації автора, читача і тексту та дозволяють простежити еволюцію парадигми автор - текст - читач ("творення - читання - інтерпретація"). За допомогою культурно-історичного, інтертекстуального, психоаналітичного, герменевтичного, кількісного й інших методів дослідження вперше системно проаналізовані естетичні передумови та вплив різнопланових чинників на процес художньої комунікації, визначені особливості формування нових стратегій художньої комунікації у контексті оновлення змісту і форми літератури; параметри та індивідуально-авторські моделі художнього діалогу в контексті зміни тематичної та жанрово-стильової конфігурації української літератури.

17.71 Народна поетична творчість

17.01.19.0298/0218U002315

Документування фольклорних дискурсів: історія, методологія, практика: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Івашків Василь Михайлович. – ДР 0115U003255. УДК 801.81.

90 с.

Проведено комплексний аналіз теоретико-методологічних і пошуково-прикладних аспектів документування фольклорних дискурсів в історико-культурній перспективі: досліджено історію становлення фольклористичної документаційної праці в Україні; розглянуто сучасний стан, досягнення і перспективні напрями розвитку галузі в Україні у контексті світових інноваційних наукових і технологічних підходів; розроблено і реалізовано цілісну концепцію документування фольклорної традиції з урахуванням національної специфіки усної словесності українців і світових напрацювань у галузі документування народнокультурних явищ (зокрема електронного архівування надбань нематеріальної культурної спадщини).

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.31 Образотворче мистецтво

18.01.19.0299/0218U002150

Розробка та впровадження сервісів підтримки функціонування хмарних технологій в НАН України: Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Перконов Петро Іванович. – ДР 0117U002711. УДК 004.9.

57 с.

Розвиток сучасної приватної хмарної інфраструктури НАН України, забезпеченні підтримки її функціонування постійному користуванні, розробці та впровадженню сервісів, необхідних для підтримки наукових досліджень і ефективної господарської діяльності в установах НАН України. Мета досягається за рахунок впровадження сервісів, що дозволяють автоматизувати процедури адміністрування корпоративної хмарної інфраструктури, динамічного виділення ресурсів споживачам та балансування навантаження на ресурси. Робота розповсюджується за договірною ціною.

18.41 Музика. Музикознавство

18.01.19.0300/0418U000850

Ці Мінвей. Жанрово-стильові пріоритети професійної підготовки вокалістів Китаю на етапі глобалізації: Дис... к.мист. /Харківський національний університет мистецтв ім.І.П.Котляревського. – Захищена 29.06.2018.

УДК 784.071.2 (510) : 378.145.

199 с. – Бібліогр.: 165 назв.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню єдності теоретико-методологічних засад професійної підготовки вокалістів у Китаї та Україні. Якщо раніше критерії вокальної педагогіки в більшій мірі спиралися на технологію звуковидобування ("школи"), то нині актуалізуються вищі щаблі професійної майстерності: музичний інтелект, артистизм, сценічний імідж, що визначають жанрові та стильові уподобання співака.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.01 Загальні питання вивчення масової комунікації

19.01.19.0301/0218U002181

Інтерпретація історичних проблем у міжнародному телемовленні: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Різун Володимир Володимирович. – ДР 0116U007375. УДК 316.77; 070.

61 с.

Об'єктом дослідження є сприйняття українськими студентами проблем Голокосту та Голодомору. Предметом дослідження є реакції досліджуваних осіб на обидва демонстровані документальні фільми. Метою міжнародного проекту є показати на підставі експериментального методу за участі українських (Київський національний університет імені Тараса Шевченка) студентів ефект перегляду двох документальних фільмів на теми Голокосту та Голодомору. В цьому контексті важливо вивчити механізми зміни переконань та психоемоційних станів глядачів під впливом різнобічного висвітлення історичних проблем у міжнародному телемовленні. Методи дослідження: психофізіологічний експеримент із застосуванням електрофізіологічного обладнання, так і психодіагностичних тестів, методика оцінки медіаефектів історичних документальних фільмів, розроблена Ю. Гріммом, ціннісні опитувальники Багатовимірної моделі пізнання історії Ю. Грімма. Чим у рамках міжнародного дослідницького проекту "Інтерпретація історичних проблем у міжнародному телемовленні" обґрунтовується вибір саме зазначених історичних проблем? Голокост - масове винищення євреїв та представників інших національностей під час Другої світової війни, в рамках якого в "таборах смерті" було знищено близько 6 млн. осіб. Голодомор в Україні

1932-1933 років - масовий голод в Україні, спричинений запланованою конфіскацією врожаю зернових та інших продуктів харчування у селян представниками радянської влади у 1932-1933 роках. При цьому радянська влада мала значні запаси зерна в резервах та експортувала його за кордон, блокувала виїзд голодуючих з України. Безпосередні втрати серед мешканців України становлять за даними Апеляційного суду міста Києва майже 4 млн. осіб, а включно з ненародженими - 10 млн. осіб. Тож бачимо приблизно рівні за масштабами втрат історичні проблеми, які відбулися в часових межах 15 років одна від іншої. І для національної пам'яті українського народу ріднішою є біда Голодомору, для австрійського - Голокост, за який етнічні австрійці дотепер відчувають провину (варго лише згадати, ким за етнічним походженням був Адольф Гітлер), а етнічні євреї та представники інших етносів, які мешкають в Австрії, відчувають біль.

20 ІНФОРМАТИКА

20.23 Інформаційний пошук

20.01.19.0302/0218U002083

Дослідження стану і шляхів формування інформаційних ресурсів для забезпечення науково-технічної діяльності в Україні:

Заключний звіт /ДНУ "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"; Керівник Камишин Володимир Вікторович. – ДР 0117U001195. УДК 002.53; 002.53:004.65; 002.53:004.62/.63.

300 с.

Об'єктом дослідження є процеси формування та поширення інформаційних ресурсів наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та трансферу технологій на базі УкрІНТЕІ. Метою НДР є удосконалення процесів забезпечення потенційних користувачів в Україні інформаційними ресурсами наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та трансферу технологій, які генеруються в УкрІНТЕІ, а також науковими і освітніми ресурсами відкритого доступу. З огляду на мету дослідження, виконано такі основні завдання: розроблена та впроваджена для апробації електронна система віддаленої реєстрації дисертацій; підготовлений до затвердження проект Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-технічних робіт і дисертацій, вдосконалена та узгоджена Форма облікової картки дисертації; затверджено інструктивний лист МОН України № 6.5-1942 від 21.11.2017, яким всі спеціалізовані вчені ради наукових установ та ВНЗ сповіщені щодо роботи нової системи; вивчений зарубіжний досвід організації та функціонування наукометричних баз, що покладено в основу опрацювання практичних пропозицій з упорядкування наукових електронних ресурсів та створення Національного репозитарію академічних текстів. На основі узагальнення накопиченого досвіду аналогічних вітчизняних та зарубіжних систем електронного архівування наукових розробок й надання їх у відкритий доступ, а також рішень, запропонованих експертами, підготовлені пропозиції, які будуть реалізовані при створенні НРАТ; продовжено удосконалення інтегрованого міждержавного електронного майданчика для надання всебічної підтримки суб'єктам підприємницької діяльності в Україні і в інших країнах у питаннях просування інновацій на внутрішній та міжнародний технологічний ринок; вивчено та проаналізовано український і зарубіжний досвід проведення патентно-кон'юнктурних досліджень, існуючу законодавчо-нормативну базу. Підготовлено методичні рекомендації з урахуванням існуючої законодавчо-нормативної бази; вивчено різні методики оцінки конкурсних робіт та вимоги організаторів конкурсів, систематизовано досвід проведення аналогічних заходів, проведено консультації з експертами.

Розроблено критерії відбору заявок у конкурсі стартапів, та методику їх оцінки; спроектовано програмний комплекс автоматичного формування агрегованої з інтернет-джерел інформації, як першу ланку власних підсистем підвищення ефективності наукової діяльності співробітників за рахунок централізації необхідної інформації.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.21 Проблеми релігійної свідомості

21.01.19.0303/0418U000669

Калениченко Тетяна Андріївна. Релігійна складова суспільно-політичного конфлікту кінця 2013-2017 рр. в Україні: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 28.03.2018.

УДК 261.7.

210 с. – Бібліогр.: 257 назв.

Дисертація присвячена дослідженню релігійної складової у суспільно-політичному конфлікті в Україні з кінця 2013 по 2017 роки, що включає у себе протести на Майдані, анексію Кримського півострова та бойові дії на сході країни. Дослідження зроблене в межах якісного підходу соціології релігії та розкриває аналіз проявів і впливу релігійної складової як суспільної підсистеми на інші соціальні інститути й самі релігійні організації. Автор розглядає релігійну складову та її прояви у публічному просторі, звертається до дезекюляризаційних тенденцій, а також зупиняється на можливому використанні або незалученні релігійної складової з метою деескалації конфлікту. Особливістю цієї роботи є використання власного польового дослідження, проведеного у міждисциплінарному підході, що вирізняє роботу з-поміж іншого аналізу проявів релігійного за останні роки в Україні. У дослідженні також наведені певні практичні напрацювання у сфері так званого релігійного миротворництва, які відображені у практичних рекомендаціях, що потенційно зможуть поглибити та розширити процес деескалації конфлікту або ж його незагострення у майбутньому.

21.31 Філософія і релігія

21.01.19.0304/0518U000903

Попович Василь Михайлович. Взаємозв'язок соціального вчення православних Церков і богословської освіти в Україні: філософсько-релігієзнавчий аналіз: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 20.12.2018.

УДК 261.5 : 261.4.

468 с. – Бібліогр.: 451 назва.

У дисертаційній роботі здійснено комплексний аналіз системи православної богословської освіти в Україні, визначено її базові принципи та конкретні форми у контексті соціального вчення православних Церков як основи формування морально-етичних якостей, громадянської позиції та професійних компетентностей священнослужителів у пастирському, місіонерському та соціальному служінні. Проведено комплексне релігієзнавчо-філософське дослідження особливостей взаємозв'язку соціального вчення православних Церков та богословської освіти в Україні, який дозволив визначити чинники і механізми впливу соціальної доктрини православних церков на систему богословської освіти в Україні, зокрема на формування морально-етичної компетентності і суспільно-громадянської позиції православного духовенства. На основі аналізу корпусу соціальних доктрин православних Церков в Україні та достовірних емпіричних соціологічних даних доведено наявність принципового взаємозв'язку сучасного соціального вчення та православної бо-

гословської системи освіти й виховання в Україні: інкорпорація соціального вчення православних Церков у систему богословської освіти впливає на формування морально-етичної компетентності й суспільно-громадянської позиції православного духовенства через механізми демократизації освітньо-виховного процесу і посилення соціального аспекту в православній богословській освіті (соціальне служіння, практична соціальна робота тощо). Запропоновано авторську періодизацію розвитку православної богословської освіти за наступними критеріями: часовий період; основні соціально-політичні й історичні події та процеси в Україні; історичний аспект розвитку православ'я в Україні; інституційні форми православної богословської освіти (система духовної освіти); основні церковні та світські діячі в сфері становлення і розвитку системи богословської освіти в Україні; соціально-філософська основа богословської освіти (особливості формування соціального вчення, соціальної доктрини православних Церков). Вибудовано історичну хронологію розвитку соціального вчення православних Церков у взаємозв'язку із становленням системи богословської освіти. Виокремлено ключові освітні компетентності православного священнослужителя в сучасній вітчизняній православній богословській освіті. Обґрунтовано доцільність у контексті завдання модернізації, яке стоїть перед православною освітою в Україні в цілому, впровадження в систему православної богословської освіти компетентнісного підходу, що дозволяє подолати протиріччя між основними завданнями церковної освіти: морально-етичним і духовним вихованням у православній традиції і набуттям сучасних богословських знань. На основі аналізу даних авторського соціологічного дослідження представлено структуру ціннісної і моральної свідомості студентів православних духовних вищих навчальних закладів, у якій виділено такі структурні компоненти: когнітивний, світоглядний, поведінковий, емоційний. З'ясовано особливості ставлення до богословської освіти в Україні студентів православних духовних ВНЗ та експертного середовища.

21.01.19.0305/0418U000668

Горбенко Володимир Іванович. Теологічна герменевтика Річарда Хейза: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 28.03.2018.

УДК 227.1.

191 с. – Бібліогр.: 204 назви.

Вперше у вітчизняній теології здійснено цілісний аналіз основних праць Річарда Хейза і реконструйована його теологічна герменевтика з її теоретичними і практичними імплікаціями в богословському дискурсі й духовному житті сучасних християнських спільнот. Доведено, що Р.Хейз реконструює цілісний теологічний дискурс апостола Павла, який укорінений у старозавітних нарративах, та виявляє об'єктивну когерентність у богослов'ї Павла. Використовуючи Послання до Галатів 3:1-4:11 в якості прикладу, Р.Хейз показує, що Павло основує свої думки не на системі доктрин або особистому релігійному досвіді, а на "священній історії", "нарративній підструктурі", якою є історія про Ісуса Христа, що надає цілісність і визначає напрямок у богослов'ї і служінні Павла. Наратив про Бога, Ізраїль та про світ, де в центрі Христос, присутній під зовнішнім змістом всіх листів Павла і може бути виявлений завдяки коротким покликанням, індикаторам або інтертекстуальним зв'язкам, які повертають читача його листів назад до нарративної підструктури. Виявлено, що Новий Завіт, для Р.Хейза, - це перш за все історія. Спільнота віруючих людей покликана знаходити аналогії між історією, яку вони читають у Новому Завіті та історією їх повсякденного життя. Через інтегруючий акт уяви сучасні християни, не дивлячись на історію

чні й культурні відмінності, можуть брати участь в істині новозавітного нарративу. Р.Хейз пропонує метафору всеосяжного драматичного нарративу, який вказує на когерентність біблійного оповідання, що проявляється в цілісній структурі божественної драми. Павло, на переконання Р.Хейза, закликає своїх читачів та доглябленого теїзму для розуміння їх нової ідентичності у Христі, яка стає збагненною, будучи частиною метанаративу про Божу діяльність щодо Ізраїлю, який повинен перефокусувати моральне бачення громад, як тоді, так і зараз.

21.01.19.0306/0418U000879

Стрижачук Федір Васильович. Чистий та поглиблений теїзм в богослов'ї Річарда Свінберна: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2018.

УДК 141.41 : 211 (092).

207 с. – Бібліогр.: 198 назв.

Дисертація присвячена дослідженню вкладу Річарда Свінберна в обґрунтування теїстичного світогляду. Робота містить екскурс до традиції природної теології, що має довгу історію і відродилася з новою силою і стала предметом дослідження в аналітичній філософії релігії в другій половині ХХ-го ст. Вивчення історії природної теології розкриває передумови чистого та поглибленого теїзму Р.Свінберна, а дослідження аналітичної філософії релігії другої половини ХХ-го століття висвітлює його контекст. Фокус дослідження спрямований на чистий і поглиблений теїзм Р.Свінберна, який містить епістемологію, концепцію Бога, аргументи на користь існування Бога, аргументи проти існування Бога та філософський аналіз основних християнських доктрин: про Трійцю і боговтілення. В дисертаційній роботі показано, що філософська теологія Р.Свінберна має не лише історичну цінність, а її дослідження дозволяє побачити апологетичний потенціал праць британського філософа для обґрунтування теїзму і базових положень християнського світогляду.

21.01.19.0307/0418U000880

Хром'як Наталія Львівна. Вчення про природне богослов'я Карла Барта і його рецепція у сучасній богословській думці: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 02.07.2018.

УДК 230.1.

219 с. – Бібліогр.: 311 назв.

У дисертації вперше здійснений цілісний аналіз критики природного богослов'я Карла Барта у контексті протистояння основним концепціям цієї теологічної дисципліни ХХ і початку ХХІ століть, у її зв'язку з історичними умовами та викликами, які відображають богословську традицію неоортодоксії, а також дослідження впливу швейцарського мислителя на сучасну філософію і богослов'я аналітичної та континентальної традиції. Доведено, що нове осмислення бартівської критики природної теології є нагальною необхідністю в контексті критики онтології, яка набула бурхливого розвитку в кінці ХХ - на початку ХХІ століття, у зв'язку з намаганнями реабілітувати природну теологію як дисципліну в аналітичній традиції мислення, дати феноменологічну інтерпретацію вченню про аналогії буття в богослов'ї, що залежить від постметафізичної континентальної філософії. Виявлено, що К.Барт рішуче заперечував можливість природної теології як такої, що може привести до легітимізації певного соціального устрою як природного порядку. Таким природним порядком виступав у часи К.Барта нацизм, якому неоортодоксія протиставила абсолютний суверенітет трансцендентного Бога, який знецінював норми соціальності, встановлювані через легалізм чи природне право. В дисертаційній роботі показано, що К.Барт рішуче заперечував

можливість природної теології як такої, що може привести до легітимізації певного соціального устрою як природного порядку. Особлива увага приділяється тому, що учні К.Барта, заради діалогу релігії та науки, намагалися створити неоортодоксальну природну теологію. Для цього визнавалося необхідним подолати розділення між догматичною і природною теологією. Підкреслено, що аналітична природна теологія раціоналізує та антропологізує поняття про Бога, виступає сучасною формою ліберальної антропологічної редукції християнської теології. Показано, що феноменологічна постметафізична природна теологія відновлює метафізичне вчення про аналогії буття, знижуючи можливість для бартівського бачення Бога як абсолютно трансцендентного.

21.41 Релігії, церкви і суспільство

21.01.19.0308/0418U000816

Подорожній Юрій Анатолійович. Діалог церкви і суспільства в сучасній українській теології: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 30.05.2018.

УДК 261.7.

210 с. – Бібліогр.: 475 назв.

У дисертації вперше у вітчизняному дослідницькому дискурсі запропоновано комплексний філософсько-релігієзнавчий аналіз концепцій церковно-соціального теоретичного і практичного діалогу, що розвиваються в українських конфесійних інваріантах соціального вчення, політичної теології та соціально-політичної теології. На основі опрацювання значного обсягу богословських джерел реконструйовано основні теоретичні підходи до вивчення сучасних українських богословських концепцій діалогу церкви і суспільства; проаналізовано етапи формування християнського вчення про партнерство церкви і суспільства у соціальній доктрині католицизму; показано специфіку православного соціального вчення про відносини церкви, суспільства і держави; виявлено основні риси соціально-політичної етики українського греко-католицизму; проаналізовано етапи формування соціальної етики українського протестантизму; визначено основні риси української теології визволення; виявлено особливості соціальної футурології в українській теологічній думці; проаналізовано теорії української протестантської і православної політичної теології щодо відносин церкви і суспільства; визначено трансформуючий потенціал християнської соціально-політичної етики в рефлексіях українських богословів. Доведено, що в українському соціально-етичному дискурсі зменшується вплив соціальної доктрини і зростає значення політичної теології. Ці трансформації пов'язані з переходом церков від деонтології до етики чеснот. При цьому характерною рисою сучасної української теології стала спрямованість на легітимізацію ідеалів модерного лібералізму і постмодерного солідаризму, демократії та саморозвитку, при протистоянні тоталітаризму і релятивізму.

21.01.19.0309/0418U000817

Заремба Євген Миколайович. Міжправославний конфлікт в Україні: витоки, перебіг, перспективи подолання: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 30.05.2018.

УДК 261.7.

230 с. – Бібліогр.: 450 назв.

Дисертація присвячена філософсько-релігієзнавчому аналізу міжправославного конфлікту в Україні як комплексного явища, що сформувалося і постало як наслідок суспільно-політичних протиріч у житті новітньої України та результат дії чинників релігійної геополітики, що лягли в

основу конструювання та ескалації цього конфлікту, а також пошуку шляхів відновлення єдності православних в Україні та утворення тут єдиної Помісної Православної Церкви як ключового питання у розвитку релігійно-церковного середовища країни та повноцінної реалізації ним своїх соціальних та світоглядних функцій. Розкрито сутність геополітичних стратегій Руської Православної Церкви щодо православних в Україні як основну перепону на шляху до розв'язання внутрішньо православних протиріч у країні, об'єднання православних в Україні й утворення єдиної Помісної Православної Церкви. Висвітлено та оцінено основні етапи незалежності православних в Україні у церковному середовищі й українському суспільстві. У результаті дослідження виявлено, що різні історіософські, богословсько-канонічні та міфонаративні концепції стосовно статусу і перспектив давньої Київської митрополії пов'язані з боротьбою Константинопольського і Московського патріархів за вплив у світовому православ'ї. Українські богослови пов'язують перспективи православ'я в Україні з актуалізацією уявлень кийське православ'я як особливий цивілізаційний феномен, що відрізняється від російського православ'я. Все більше теологів вважають, що потрібно релятивізувати церковні структури, абсолютизуючи значення окремої громади або єпископії. В межах цієї теології Церква є мережею релігійних громад, поєднаних самою комунікацією між громадами (єпархіями), а не церковними структурами.

27/43 ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ

27 МАТЕМАТИКА

27.17 Алгебра

27.01.19.0310/0218U002195

Узагальнено розв'язні групи і модулі над ними та їх застосування до інших алгебраїчних структур: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Курдаченко Леонід Андрійович. – ДР 0115U002395. УДК 512.544. 167 с.

Об'єкт дослідження: вплив важливих підгруп, факторгруп та груп автоморфізмів на структуру груп, пов'язаних з ними модулів над груповими кільцями, що задовольняють важливим природним обмеженням, а також застосування цих результатів для вивчення деяких типів напівгруп. Мета дослідження: створення теорії узагальнено пільпотентних груп, зокрема з'ясування взаємозв'язків комутанта та його узагальнень з фактор-групою за центром або його узагальненнями, а також взаємозв'язків нижнього гіпоцентра та його узагальнень з фактор-групою за верхнім гіперцентром або його узагальненнями; створення нових методів, що базуються на дослідженнях відповідних класів модулів над груповими кільцями; дослідження нових типів напівгруп, які пов'язані з множиною всіх відображень з групи у решітку. Методи дослідження - сучасні методи теорії груп, кільць, модулів та алгебр. Доведено, що клас локально скінченних груп, кожна з яких є розширенням подільної групи за допомогою обмеженої, є класом Шура та класом Бера. Отримано модульний аналог теореми Шура для модулів над груповими кільцями груп скінченного секційного рангу. Для алгебр Лейбніца отримано аналог теореми Бера. Для груп, фактор-група яких за гіперцентром має той чи інший скінченний ранг, отримані числові інваріанти, які характеризують гіперцентральний резидуал. Одержані умови існування прямих розкладів, в одній частині яких зосереджені всі узагальнено центральні фактори, а інший - всі узагальнено ексцентральні фактори. Отримано опис локально скінченних та деяких класів неперіодичних груп, скінченно породжені підгрупи яких або переставні, або пронормальні. Отримано

опис деяких груп, скінченно породжені підгрупи яких або переставні, або слабо пронормальні. Отримано повний опис локально розв'язних груп, всі підгрупи яких або майже нормальні, або контранормальні. Також отримано опис локально розв'язних груп, всі підгрупи яких або майже нормальні, або абнормальні. Всі результати є новими та відповідають найвищим світовим стандартам у даній тематиці. Отримані наукові результати впроваджені в навчальний процес. Сфера застосування: наука, освіта. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.23 Математичний аналіз

27.01.19.0311/0418U000798

Косован Василь Михайлович. Поліноміальність нарізно поліноміальних функцій:

Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 11.05.2018.

УДК 517.51.

140 с. – Бібліогр.: 69 назв.

Основна проблема, яка досліджується в дисертації формулюється так: за яких умов на підмножину степеня довільного поля нарізно поліноміальна функція буде сукупно поліноміальною. Також в дисертації вивчаються властивості узагальнених поліномів.

27.01.19.0312/0218U001919

Класифікаційні методи теорії наближень, теорії крайових задач та їх застосування для керування складними механічними системами:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"; Керівник Чайченко Станіслав Олегович. – ДР 0118U005313. УДК 517.5; 517.9.

49 с.

Об'єкт досліджень - екстремальні задачі теорії наближення і теорії збіжності відображень, матричні крайові задачі для різноманітних систем звичайних диференціальних, функціонально-диференціальних та диференціально-алгебраїчних рівнянь, а також проблеми керованості та наближеної керованості механічних систем у гільбертових просторах зі скінченновимірним керуванням. Метою проекту є дослідження апроксимаційних властивостей мультиплікаторів у модулярних просторах числових послідовностей, отримання прямих і обернених теорем теорії наближення у просторах типу Орліча, вирішення окремих питань збіжності відображень у метричних просторах. Окремою метою проекту є отримання конструктивних умов існування та побудова ефективних алгоритмів знаходження розв'язків нелінійних матричних диференціальних, функціонально-диференціальних та диференціально-алгебраїчних крайових задач та конструктивне зображення умов наближеної керованості моделей робототехнічних систем, еволюцію яких задано нескінченними системами диференціальних рівнянь відносно коефіцієнтів Фур'є функцій пружних деформацій. Предметом досліджень є найкращі наближення та поперечники, множини мультиплікаторів, прями та обернені теореми теорії наближень, умови збіжності відображень у метричних просторах, ітераційні процедури для розв'язків нелінійних інтегральних та диференціально-алгебраїчних крайових задач, функції керування у вигляді тригонометричних поліномів, класи механічних систем з нестійким зсувом та системи з неповною дисипацією в умовах повної керованості. Методи досліджень - методи теорії апроксимації та теорії екстремальних задач, методи функціонального аналізу, апарат псевдообернення (за Муром-Петроузом) матриць та проекторів, метод найменших квадратів, методи Ляпунова-Пуанкаре, конструкції узагальнених операторів Гріна, методи нелінійної механіки, методи геометричної

теорії керування. Звіт складається з чотирьох розділів. У першому розділі представлені результати досліджень апроксимативних характеристик просторів типу Орлича. Знайдено точні значення величин найкращих наближень, ба-зисних поперечників та поперечників за Колмогоровим деяких множин образів мультиплікаторів у модулярних просторах Орлича, а також описано простір всіх мультиплікаторів між цими просторами. У якості наслідку з отриманих результатів, описано простір всіх мультиплікаторів, що діють між просторами послідовностей зі змінним показником підсумовування. До того ж отримані прямі і обернені теореми теорії наближення у просторах типу Орлича у термінах відповідних модулів неперервності дробового порядку. У другому розділі викладено результати досліджень стосовно отримання теорем збіжності для одного підкласу відображень зі скінченням спотворенням, що діють між двома метричними просторами. Теореми збіжності і локальна поведінка відображень є предметом досліджень багатьох відомих світових математиків (Ю. Решетняк, О. Мартіо, М. Вуорінен, В. Гутляньський, В. Рязанов та інші). Зауважимо, що на основі вказаних теорем може бути отримано теореми існування розв'язків диференціальних рівнянь типу Бельтрамі. На даний час ці теореми встановлено для широких класів відображень, але переважно - тільки в евклідовому просторі. У даному розділі мова йде про відображення метричних просторів. У третьому розділі наведено результати досліджень щодо модифікації класичного методу Ньютона-Канторовича для банахових просторів, які є продовженням досліджень С. Кемпбелла, В.Ф. Бояринцева, А.М. Самойленка, М.О. Перестюка, В.П. Яковця та О.А. Бойчука стосовно вивчення диференціально-алгебраїчних крайових задач. Для знаходження розв'язку нелінійного операторного рівняння побудовано ітераційну схему із квадратичною збіжністю. Продемонстровано, що побудована модифікація методу Ньютона-Канторовича може бути застосована для знаходження наближень до розв'язків нелінійних інтегральних та диференціально-алгебраїчних крайових задач. У четвертому розділі представлено результати досліджень щодо умов апроксимації градієнтного потоку, що відповідає функції Ляпунова, траєкторіями систем диференціальних рівнянь з обмеженим зсувом із використанням функцій керування у вигляді тригонометричних поліномів. Також визначено коефіцієнти зазначених тригонометричних поліномів у термінах розв'язків допоміжних алгебраїчних рівнянь при виконанні певних резонансних співвідношень. Клас розглянутих диференціальних рівнянь містить математичні моделі механічних систем з нестійким зсувом та систем з неповною дисипацією в умовах повної керуваності, для яких одержано параметризацію нестационарних функцій зворотного зв'язку за станом.

27.01.19.0313/0218U002317

Інваріантні функціональні підпростори в нелінійних однорідних просторах та обернені задачі теорії операторів: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Заболотький Микола Васильович. – ДР 0115U003250. УДК 513.88; 517.535; 517.574; 517.9; 539.3.

170 с.

Отримано необхідні та достатні умови існування кутової щільності нулів цілої функції нульового порядку, встановлено критерії існування кутової щільності нулів в деякому підкласі цілих функцій нульового порядку. Досліджено розподіл нулів голоморфних та нулів і полюсів мероморфних функцій скінченного лямбда типу у півсмузі. Запропоновано нове узагальнення за двома напрямками моделей ієрархії нелінійних рівнянь Кадомцева-Петвіашвілі. Досліджено безвідбивні потенціали оператора Штурма-Ліувілля та Шре-

дінгера, асимптотику власних значень оператора Дірака.

27.29 Звичайні диференціальні рівняння

27.01.19.0314/0418U000839

Огуленко Олексій Павлович. Асимптотичні методи дослідження динамічних систем на часових шкалах: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 08.06.2020.

УДК 517.9.

155 с.: 1 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 103 назви.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню динамічних систем на часових шкалах без керування і з керуванням, зокрема обґрунтуванню для таких систем можливості застосування різних схем методу усереднення та розробці на їх основі чисельно-асимптотичного методу розв'язання задач оптимального керування динамічними системами на часовій шкалі. Окремо досліджувались асимптотичні властивості розв'язків побудованої моделі реального процесу на часовій шкалі.

27.01.19.0315/0218U002323

Структура та електронні явища перенесення заряду у двокомпонентних плівкових системах в режимі квантового та квазікласичного розмірного ефекту: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Стасюк Зиновій Васильович. – ДР 0115U003278. УДК 621.315.592.

77 с.

Сучасний поступ в галузях мікро- та наноелектроніки, а також сенсорика вимагає фундаментальних досліджень структури, електричних та оптичних властивостей ультратонких одно- та двошарових плівок металів, нанесених на діелектричні підкладки, фізичні властивості яких модифіковані підшарами поверхневоактивних речовин субатомної товщини. Вивчено кінетичні властивості покриттів (формування енергетичних зон в ультратонких шарах, особливості протікання динамічного та статичного струму, умови появи електропровідності - поріг протікання струму, явища перколяції) у процесі зародження і росту плівок металів, вплив поверхнево активних підшарів на фізичні властивості досліджуваних плівок металів, перехід від квантового до класичного розмірних ефектів у перенесенні заряду. Розроблено унікальну методіку зниження товщини шарів досліджуваних металів, що відповідає порогу протікання струму та методіку створення шарів і поверхонь з наперед заданими властивостями структурою, оптичними та електричними властивостями. Вперше отримано інформацію, яка дозволила подальший розвитку модельних уявлень про природу квантового (балістичного) і класичного розмірного ефектів у шарах металів нанометрової товщини. Встановлено особливості впливу підшарів різної природи на структуру, оптичні властивості та явища перенесення заряду в області товщин (1-50 нм) в одно- та двошарових метало-напівпровідникових плівках. Отримані результати дослідження є унікальними і отримані вперше, що дозволяє використовувати їх у суміжних галузях фізики та хімії (фізика та хімія поверхні, наноелектроніка, сенсорика).

27.01.19.0316/0218U002324

Ефекти спільної дії світла та механічної напруги на структуру електронних станів шаруватих напівпровідників: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Стахіра Йосип Михайлович. – ДР 0115U003260. УДК 621.315.592.

122 с.

Обґрунтовано планомірне створення дискретних періодів кристалічної ґратки шаруватих кристалів відносним зсувом шарів. Показано, що основні зміни, спричинені зсувом шарів, у структурі електронних станів зумовлені процесами зняття виродження енергій цих станів. Встановлено динаміку зняття виродження електронних станів, що дає змогу ідентифікувати їх за моментами часу зняття виродження. На основі цих результатів запропоновано оригінальний спосіб визначення спектральних складових світла за допомогою датчиків, виготовлених із шаруватих кристалів. Спосіб ґрунтується на зміні структури шаруватого кристала під впливом механічного тиску низької частоти, що змінюється за гармонічним законом. Цей спосіб дає змогу визначати спектральний склад оптичного випромінювання у видимій та ближній інфрачервоній областях спектра радіотехнічними засобами без використання диспергуючих елементів. Розробка захищена патентом на корисну модель. Результати досліджень впливу одновісного тиску ($p||c$) на оптичні властивості шаруватих напівпровідників GaSe і Tl₂S дали змогу перевірити застосовність нового фізичного механізму формування краю фундаментального поглинання (КФП) у непрямозонних напівпровідниках. Цей фізичний механізм полягає у формуванні КФП кристалів GaSe і Tl₂S, який у цих сполуках за формою є близьким до експоненти (правило Урбаха), суперпозицією декількох типів непрямих міжзонних переходів електронів. Показано, що чисельні значення зонних параметрів, визначені за результатами моделювання, добре узгоджуються із значеннями цих параметрів, визначених за результатами розрахунків енергетичної зонної структури GaSe і Tl₂S. Одержані результати дають змогу впевнено пропонувати використання цієї моделі для аналізу оптичних властивостей інших напівпровідників, у яких КФП формують декілька типів непрямих міжзонних переходів. Така модель також може бути ефективно використана як методика для визначення оптичної ширини забороненої зони у непрямозонних напівпровідниках, наприклад, у разі експоненціальної форми КФП. Це дасть змогу аналізувати динаміку зміни ширини забороненої зони напівпровідника у разі впливу на нього різних чинників, наприклад, одновісного тиску.

27.31 Диференціальні рівняння з частинними похідними

27.01.19.0317/0218U001863

Нові методи аналізу одновимірних крайових задач: Заключний звіт /Інститут математики НАН України; Керівник Горюнов Андрій Сергійович. – ДР 0117U003482. УДК 517.98.

27 с.

Досліджено найбільш широкий клас лінійних крайових задач для систем звичайних диференціальних рівнянь, розв'язки яких належать комплексному простору Гельдера. Для таких задач встановлено конструктивний критерій неперервності за параметром розв'язку в цьому просторі. Також показано, що похибка і нев'язка розв'язку мають однаковий порядок. На скінченному інтервалі розглядається диференціальний вираз Штурма-Ліувілля з сингулярними коефіцієнтами. Відповідні оператори коректно визначено як квазидиференціальні. Знайдено умови симетричності мінімального оператора, описано всі його самоспряжені, максимальні дисипативні та максимальні акумулятивні розширення в термінах крайових умов.

27.01.19.0318/0218U001906

Методи нелінійного та багатозначного аналізу для задач обробки великих даних рі-

зної природи: Заключний звіт /Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ"; Керівник Касьянов Павло Олегович. – ДР 0118U006047. УДК 517.9.

83 с.

В роботі одержані нові конструктивні умови існування марковських стратегій для стохастичних задач керування з допустимо некомпактними множинами рішень та необмеженими однокроковими функціями вартості у випадку скінченного/нескінченного горизонту та дисконтованого/тотал/усередненого критеріїв. Доведено нові теореми про оцінки збіжності наближених розв'язків до точних в сильних топологіях для класів нелінійних систем. Вивчено асимптотичну поведінку розв'язків досліджуваних задач.

27.01.19.0319/0218U001915

Розробити та дослідити умови оптимальності для загальних класів частково спостережуваних еволюційних процесів прийняття рішень: Заключний звіт /Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Касьянов Павло Олегович. – ДР 0114U000091. УДК 517.9.

204 с.

В роботі конструктивно та якісно досліджені загальні класи частково спостережуваних еволюційних процесів прийняття рішень з необмеженими функціями вартості, некомпактними множинами рішень, одночасно незліченими (в загальних випадках) просторами станів, рішень та спостережень. Отримані результати застосовано до прикладних задач прийняття рішень.

27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики

27.01.19.0320/0218U001837

Математичні моделі біо-медичних проблем:

Заключний звіт /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Керівник Деркач Володимир Олександрович. – ДР 0118U002126. УДК 517.958;57.

62 с.

При вдосконаленні попередніх результатів дослідження спектральних проблем для індефінітного оператора Штурма-Ліувілля, дослідження асимптотики лічильної функції для резонансів гамільтоніанів Шредингера з точковими взаємодіями, розв'язання оберненої спектральної проблеми для систем Дірака з нелокальними потенціалами, дослідження перетворення Дарбу операторів Лагерра. Досліджено проблему регулярності критичних точок для індефінітного оператора Штурма-Ліувілля із скінченною кількістю точок повороту.

27.01.19.0321/0218U002273

Ізомонодромні деформації та конформна теорія поля. Етап 3. Матричні елементи вертексних операторів W-алгебр: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України; Керівник Іоргов Микола Зіновійович. – ДР 0117U003293. УДК 517.9.

30 с.

Побудовано розв'язок для системи Фуджі-Сузукі-Тсуді рангу N з n сингулярними точками через конформні блоки W_N-алгебри з центральним зарядом c=N-1. Для цього були доведені певні властивості конформних блоків для W_N-алгебр.

27.37 Варіаційне обчислення і математична теорія оптимального керування

27.01.19.0322/0218U001905

Розробити методи якісного та чисельного аналізу нелінійних систем, що описують поведінку концентрованих суспензій: Заключний звіт /Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" НТУУ "КПІ"; Керівник Касьянов Павло Олегович. – ДР 0117U003434. УДК 517.9.

135 с.

Вивчено динаміку розв'язків нелінійних еволюційних рівнянь з виродженнями в автономному та неавтономному випадках, які моделюють динаміку концентрованих суспензій. В роботі для даних задач досліджені питання про глобальне існування, топологічні властивості та граничну поведінку їх слабких розв'язків. Запропоновані та обґрунтовані апроксимаційні схеми для якісного та чисельного вивчення досліджуваних об'єктів. Вивчена їх асимптотична поведінка. Отримані результати щодо існування та властивостей глобальних атракторів для них.

27.39 Функціональний аналіз

27.01.19.0323/0418U000799

Гуменчук Ганна Іванівна. Геометричні властивості ортогонально адитивних операторів: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 11.05.2018.

УДК 517.982.

130 с. – Бібліогр.: 60 назв.

Робота присвячена дослідженню таких властивостей ортогонально адитивних операторів: латеральна неперервність, латеральна монотонність, зберігання диз'юнктності, вузькість, продовження з різних підмножин векторної ґратки на всю ґратку. Крім того, в роботі досліджено питання існування порядкових базисів Шаудера в банахових ґратках.

27.41 Обчислювальна математика

27.01.19.0324/0218U001889

Розв'язання задач відновлення внутрішньої структури розривних 2D об'єктів: Заключний звіт /Українська інженерно-педагогічна академія; Керівник Першина Юлія Ігорівна. – ДР 0116U001514. УДК 519.6.

291 с.

Існує багато практичних важливих наукових та технічних галузей, в яких об'єкти дослідження математично описуються величинами, що терплять розрив. Такі об'єкти часто виникають в задачах, які використовують дистанційні методи і, зокрема, в задачах томографії, в дефектоскопії при виявленні тріщин у промислових виробках за допомогою неруйнівного контролю та інше. В цих сферах розроблено багато обчислювальних методів, алгоритмів та програмних засобів, направлених на відновлення внутрішніх властивостей об'єкта. Вони добре себе проявляють при відновленні об'єктів з гладкими властивостями, але дають незадовільні результати для об'єктів з розривними характеристиками. Тому задача відновлення внутрішніх властивостей об'єкта, який можна описати розривною функцією, є актуальною. Саме розробці таких методів і присвячений даний проект. Крім того, в проекті вирішується задача виявлення точок та ліній розриву функцій. Точне виявлення розриву кривої має принципове значення для аналізу і дозволить відновити якість явище правильно. Одержані в результаті виконання проекту результати будуть розвитком теорії наближення розривних функцій розривними функціями та основою загального підходу до математичного моделювання й розв'язання задач двовимірної комп'ютерної томографії.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.17 Теорія моделювання

28.01.19.0325/0418U000738

Сироткіна Олена Ігорівна. Методи діагностики SCADA систем на основі m-арних кортежів та k-значної логіки: Дис... к.т.н. /Національна металургійна академія України. – Захищена 12.04.2018.

УДК 004.94:004.04:681.518.5.

330 с.: 23 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертаційну роботу присвячено вирішенню актуальної науково-прикладної задачі забезпечення якості функціонування SCADA системи за рахунок її самодіагностики. На основі об'єктно-класифікаційної моделі запропоновано метод формування простору пошуку діагнозу з використанням математичних методів роботи зі структурою типу m-арні кортежі на основі впорядкованих множин, що мінімізує простір пошуку діагнозу. На основі структурно-логічної моделі вперше отримано функції виявлення та локалізації відмови у системі, запропоновано метод аналізу зміни стану інформаційного потоку в SCADA. Розроблено програмний засіб оперативного контролю працездатності SCADA з визначенням коефіцієнтів нестабільності роботи структурних модулів системи. Комплексне використання отриманих у роботі результатів дозволяє мінімізувати час виявлення схованих відмов до масштабів реального часу; експлуатаційним службам підприємства здійснювати своєчасну діагностику позаштатних ситуацій і причин відмов SCADA системи.

28.23 Штучний інтелект

28.01.19.0326/0418U000640

Єрукаєв Андрій Віталійович. Моделі і методи ідентифікації параметрів при виборі земельних ділянок для об'єктів будівництва: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 16.03.2018.

УДК 004.8:004.6:004.021.

182 с.: 45 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 112 назв.

Об'єктом дослідження є процеси ідентифікації параметрів впливу на вибір земельних ділянок під житлове будівництво. Метою дослідження є розробка моделей, методів та інформаційної технології ідентифікації параметрів при виборі земельних ділянок для об'єктів будівництва, що дозволить підвищити ефективність процесу будівництва багатоквартирних будинків та покращити якість прийняття рішень щодо вибору найбільш придатних земельних ділянок. Основний науковий результат дисертації полягає у створенні моделі SWOT-аналізу в поєднанні з методами нечітких систем для отримання нечіткої моделі оцінки параметрів впливу на вибір земельних ділянок. Результати дослідження впроваджені в навчальному процесі кафедри інформаційних технологій КНУБА.

28.29 Системний аналіз

28.01.19.0327/0218U001918

Розробка інструментарію моделювання стратегії пом'якшення соціальних лих, викликаних катастрофами і тероризмом - дружний рік виконання: Заключний звіт /Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Панкратова Наталія Дмитрівна. – ДР 0118U005004. УДК 519.8:004.8:004.9.

96 с.

Розроблено сімейство модифікованих методів аналізу ієрархії та їх алгоритмічне забезпечення, основане на аналітичній ієрархічній (мережевій) моделі факторів, критеріїв, цілей, можливостей та ризиків, які враховуються при побудові сценаріїв щодо соціального лиха та оцінці способів пом'якшення їх наслідків. Запропоновано методологію та системний підхід до підтримки прийняття рішень (ППР) на основі оцінювання та підвищення узгодженості експертних оцінок, розрахунку ваг елементів ієрархічних та мережевих моделей за умови представлення цих оцінок нечіткими матрицями парних порівнянь та обернено симетричними матрицями парних порівнянь загального виду, що дозволить підвищувати достовірність результатів розв'язків задач ППР в складних слабо структурованих системах. За допомогою розробленого інструментарію моделювання стратегії пом'якшення соціальних лих, викликаних катастрофами і тероризмом, в ситуаційно-аналітичному центрі, створеному в межах проекту НАТО G4877 "Моделювання та пом'якшення соціальних лих, викликаних катастрофами та тероризмом", проводиться моніторинг виявлення та реагування на соціальні катастрофи та теракти. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.01.19.0328/0218U002193

Математичні моделі та алгоритми розв'язання неперервних задач покриття на основі теорії оптимального розбиття множин: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Кісельова Олена Михайлівна. – ДР 0115U002392. УДК 519.85.

178 с.

Об'єктом дослідження є теорія неперервних задач оптимального покриття множин (ОПМ) як неklasичних задач нескінченновимірного математичного програмування з булевими значеннями змінних. Метою НДР є створення математичних моделей, розробка та обґрунтування на основі теорії оптимального розбиття множин (ОРМ) методів розв'язання неперервних задач оптимального покриття множин з n -вимірного евклідового простору кулями мінімального радіусу; розробка та програмна реалізація алгоритмів на базі запропонованих методів; застосування розробленого теоретичного апарату та комплексу програм до розв'язання деяких практичних задач оптимізації. Запропоновано розширення задач однократного покриття множин до нового класу неперервних задач ОПМ - задач багатократного покриття, що є задачами нескінченновимірного математичного програмування з булевими змінними. Побудовано і проаналізовано нові моделі таких задач для динамічного та стохастичного випадків, з обмеженнями та без них, з фіксованими і нефіксованими центрами. Обґрунтовано перехід до задач теорії ОРМ. Виявлені властивості отриманих моделей та розв'язків задач оформлено у вигляді відповідних теорем та лем. Побудовано методи та алгоритми розв'язання усіх типів запропонованих задач. Створено комплекси комп'ютерних програм, які реалізують запропоновані методи і алгоритми. Новизна роботи полягає у створенні нових підходів до розв'язання задачі багатократного покриття, які реалізовано в двох алгоритмах: перший засновано на дискретизації області і використанні алгоритмів сортування масиву відстаней від фіксованої точки до заданих центрів; другий - на використанні методів недиференційовної оптимізації. Запропонований алгоритм розв'язання неперервних задач ОПМ, розроблений на основі теорії ОРМ, у порівнянні з алгоритмами зарубіжних та вітчизняних вчених, має наступні переваги: його реалізація не залежить від геометричних особливостей множини, що покривається, розміру простору і вибору квазіметрики; на кожному кроці його ітераційного процесу поліпшується розташування одночасно всіх цен-

трів; передбачається його простота для програмної реалізації; легко узагальнюється на випадок наявності обмежень на розташування центрів. Результати НДР можуть бути використані в економіці, а саме при розв'язанні проблем розміщення у регіонах логістичних, розподільних, сервісних центрів, служб швидкого реагування на надзвичайні ситуації, станцій сотового зв'язку, банкоматів, що сприятиме збереженню енергоресурсів та покращенню економічного та соціального стану країни. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29 ФІЗИКА

29.01 Загальні питання фізики

29.01.19.0329/0218U001861

Дослідження нейтрино і слабкої взаємодії у подвійному бета-розпаді ядра ^{100}Mo : Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Даневич Федор Анатолійович. – ДР 0118U004792. УДК 53.03; 539.1.

65 с.

Метою 2-го етапу НДР були експериментальні дослідження подвійного бета-розпаду ядра ^{100}Mo і розробка методів експериментального пошуку подвійного бета-розпаду. Метод дослідження полягав у розробці низькотемпературних сцинтиляційних болометрів з кристалом подвійного молибдату літію і магнію, нових методів оцінки маси нейтрино з експериментів з кількома нуклідами, методів зниження фону завдяки реєстрації черенковського випромінювання в кристалах оксиду телуру для пошуку подвійного бета-розпаду ядра ^{130}Te , перевірці низькотемпературного сцинтиляційного болометру зі сцинтиляційним кристалом молибдату літію, вимірюванні періоду напіврозпаду ядра ^{100}Mo відносно дво-нейтринного подвійного бета-розпаду. Основні результати: 1. Вперше досліджено кристал $\text{Li}_2\text{Mg}_2(\text{MoO}_4)_3$ як низькотемпературний сцинтиляційний болометр. 2. Запропоновано нові методи оцінки маси нейтрино з експериментів з кількома нуклідами, промодельовано застосування запропонованих підходів до експериментів з пошуку подвійного бета-розпаду за допомогою низькотемпературних сцинтиляційних болометрів з різними ядрами. 3. Вперше показано можливість зниження фону завдяки реєстрації черенковського випромінювання в кристалах оксиду телуру для пошуку 2ν -розпаду ядра ^{130}Te . 4. Перевірено низькотемпературний сцинтиляційний болометр зі сцинтиляційним кристалом молибдату літію, вирошеного методом Чохральського. 5. Уточнено період напіврозпаду ядра ^{100}Mo відносно дво-нейтринного 2ν розпаду на основний рівень дочірнього ядра $T_{1/2} = [6.90 \pm 0.06(\text{стат.}) + 0.17 - 0.15(\text{сист.})] \times 10^{18}$ років.

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.01.19.0330/0218U002159

Створення державного первинного еталона одиниць об'єму та об'ємної витрати газів у діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський наукововиробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Рожнов Михайло Степанович. – ДР 0117U003174. УДК 53.08.

84 с.

Об'єкт дослідження - державний первинний еталон одиниць об'єму та об'ємної витрати газів у діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа, який розроблюється у ДП "УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ". Мета роботи - створення державного первинного еталона одиниць об'єму та об'ємної витрати газів у діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа, який

вперше забезпечить метрологічну простежуваність результатів вимірювань об'єму та об'ємної витрати газів в державі (в першу чергу природного газу), повірку та калібрування витратомірів і лічильників, що застосовуються для комерційного обліку природного газу за робочих умов на високому тиску робочого середовища. З урахуванням нинішньої ситуації на вітчизняному газовому ринку, жорстка економія, а отже точний та достовірний облік є пріоритетним завданням для забезпечення сталого розвитку та енергетичної незалежності держави, що можливий за наявності державного первинного еталона одиниць об'єму та об'ємної витрати газів в діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа, який має бути створено вперше. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.05 Фізика елементарних часток

29.01.19.0331/0418U000745

Алькін Антон Олегович. Феноменологія множинного народження заряджених частинок у високоенергетичній взаємодії протонів: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України. – Захищена 19.04.2018.

УДК 537.311; 530.199.

114 с.: 3 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 83 назви.

Описано, передбачено та підтверджено енергетичну залежність повного перерізу взаємодії протонів. З використанням унітаризованих моделей Редже описано диференціальні перерізи розсіяння протонів та антипротонів. Реконструйовано залежність амплітуди розсіяння від прицільного параметра та показано порушення границі чорного диска. Показано, що розподіли множинності заряджених частинок мають двокомпонентну поведінку та не відповідають передбаченням, зокрема не демонструють скейлінгової поведінки. Розроблено феноменологічну модель для опису розподілів множинності в обмежених областях фазового простору фінального стану на основі єдиного модельного розподілу у повному фазовому просторі.

29.15 Ядерна фізика

29.01.19.0332/0418U000616

Бондар Борис Михайлович. Перерізи виходу гамма-квантів при взаємодії швидких нейтронів з ядрами вуглецю, нікелю, олова:

Дис... к.ф.-м.н. /Інститут ядерних досліджень НАН України. – Захищена 15.02.2018.

УДК 539.17.

141 с.: 5 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню перерізів (n, γ) реакцій при взаємодії швидких нейтронів з ядрами вуглецю, нікелю та олова. Були проведені експериментальні вимірювання гамма-спектрів (n, γ) реакцій при взаємодії 14-МеВ нейтронів з ядрами досліджуваних зразків в широкому енергетичному діапазоні, починаючи від 2 МеВ і до енергії збудження відповідних ядер (біля 22 МеВ).

29.01.19.0333/0418U000617

Черкас Костянтин Андрійович. Ядерні процеси при взаємодії ядер $6\text{Li}+16\text{O}$, $6\text{Li}+18\text{O}$ та $9\text{Be}+15\text{N}$: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут ядерних досліджень НАН України. – Захищена 15.02.2018.

УДК 539.17.

149 с.: 14 табл., 69 іл. – Бібліогр.: 51 назва.

У дисертації подано результати досліджень автором пружного та непружного розсіяння іонів 18O ядрами 6Li та реакції $6\text{Li}(18\text{O}, 17\text{O})7\text{Li}$ при енергії Елаб(18O) = 114 МеВ,

а також пружного та непружного розсіяння іонів 15N ядрами 9Be при енергії Елаб(15N) = 84 МеВ. Отримано експериментальні дані диференціальних перерізів цих ядерних процесів. Дані проаналізовано за методом зв'язаних каналів (МЗКР) із включенням у схему зв'язку каналів пружного та непружного розсіяння цих ядер та реакцій одно- й двоступінчастих передач нуклонів і кластерів. Цим методом було проаналізовано також експериментальні дані пружного розсіяння ядер $6\text{Li}+16\text{O}$ при енергіях Есцм(16O) = 3,27 - 36,8 МеВ, відомих з літератури, для визначення енергетичної залежності параметрів потенціала WS взаємодії цих ядер. На основі МЗКР-аналізу вище зазначених експериментальних даних визначено параметри потенціалів взаємодії ядер $6\text{Li}+16\text{O}$, $18\text{O}+6\text{Li}$, $17\text{O}+7\text{Li}$, $15\text{N}+9\text{Be}$, параметри деформації цих ядер, енергетичну залежність параметрів ($6\text{Li}+16\text{O}$)-потенціалу та механізми даних ядерних процесів. Ключові слова: атомне ядро, ядерна реакція, метод зв'язаних каналів, кутові розподіли диференціальних перерізів ядерних процесів, оптичний потенціал, оптична модель, енергетична залежність, спектроскопічні амплітуди.

29.01.19.0334/0218U002211

Дослідження складних схем розпаду радіоактивних ядер: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Лашко Анатолій Петрович. – ДР 0116U004441. УДК 539.163.

31 с.

Проведено аналіз публікацій по темі дослідження. За результатами цього аналізу випливають наступні висновки: Зростання середньоквадратичного радіусу основного стану 185Hg порівняно із основним станом 186Hg та ізомерного стану 185Hg порівняно з його основним станом безпосередньо пов'язані із різними деформаціями ядра. Підтверджено існування впроваджених рівнів і співіснування форм в парних ізотопах Hg, Pb та Po та в непарних ізотопах Tl, Pb і Bi. Експерименти, проведені за допомогою різних методик довели, що для ядер рідкоземельної області значні деформації зберігаються до $Z = 80$. Висуваються гіпотези про можливість співіснування форм в легких непарних ізотопах Au, в легких непарних ядрах Hg, в нейтронно дефіцитних парних ізотопах Os та в парних ізотопах W. З систематик випливає, що деформація збуджених рівнів ядер-ізотонів з $N = 105$ та $N = 106$ плавно зростає по мірі наближення до замкнутої оболонки з $Z = 82$.

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.01.19.0335/0418U000504

Шулима Сергій Ігорович. Кластероутворення в магнітній рідинній системі гас-магнетит: Дис... к.ф.-м.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 26.12.2017.

УДК 537.63+ 538.95+544.77.

132 с.: 1 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 131 назва.

Дисертація присвячена дослідженню процесів кластероутворення в магнітних рідинних системах гас-магнетит. Головна увага приділяється дослідженню процесів формування та трансформування кластерної структури в класичних і структурованих ферофлюїдах гас-магнетит під дією імпульсного магнітного поля та температури. Показано можливість виникнення кластера граничного розміру магнітних наночастинок при зменшенні рівня покриття частинок сурфактантом. Встановлено, що зовнішнє магнітне поле призводить до зменшення температури руйнування такого кластера. Спектральні залежності ефектів інверсії напрямку оптичної екстинкції і результати моделювання дозволили встановити латеральний характер росту кластерів під дією

імпульсного магнітного поля в класичних ферофлюїдах. Запропоновано метод визначення швидкості росту кластерів магнітних наночастинок в магнітному полі для класичних ферофлюїдів. Рапропоновано методику створення матеріалу нового типу - керованого композитного матеріалу.

29.01.19.0336/0218U002271

Дослідження впливу термодинамічних параметрів фазових переходів у системах із газовими гідратами на ефективність газогідратних технологій: Заключний звіт /Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка; Керівник Зоценко Микола Леонідович. – ДР 01115U002420. УДК 622.691.2; 536.422.

357 с.

Мета дослідження - створення наукового підґрунтя енергоефективної технології виробництва газогідрату у формі, придатній до транспортування і зберігання за нерівноважних умов, шляхом розроблення і обґрунтування її основних термодинамічних параметрів. Завдання дослідження: аналіз термодинамічних умов самоконсервації газогідрату та обґрунтування параметрів їх примусової консервації; обґрунтування термодинамічних параметрів утворення, концентрування і формування газогідратної маси; встановлення способу і параметрів примусової консервації газогідрату; розроблення математичних моделей процесів примусової консервації і дисоціації газогідратних структур із внутрішнім джерелом енергії; встановлення термодинамічних залежностей, покладених в основу технології виробництва штучних газогідратів, придатних до транспортування і зберігання; розроблення перспективних схемних рішень та варіантів апаратурно-технологічного оформлення технології виробництва газогідратних блоків.

29.19 Фізика твердих тіл

29.01.19.0337/0418U000536

Соболь Олександр Олександрович. Надкритична нестабільність у графені з зарядженими домішками: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України. – Захищена 11.01.2018.

УДК 530.145, 538.915.

158 с.: 41 іл. – Бібліогр.: 92 назви.

Дисертація присвячена теоретичному дослідженню властивостей електронних станів у графені з зарядженими домішками. Зокрема, розглянуто явище надкритичної нестабільності, умови його виникнення та особливості прояву в системах домішок із зарядами одного та різних знаків. Для кластера з двох однакових домішок встановлено, що існує критична відстань між ними, при наближенні на яку виникає нестабільність. У потенціалі двох протилежно заряджених домішок знайдено новий прояв надкритичної нестабільності, коли електрон та дірка народжуються з вакууму в зв'язаних станах з відповідними домішками. Окрім того, досліджено можливість реалізації цього явища у системах, де спектр електронів є виключно дискретним: листі графену обмеженої площі та графені у зовнішньому магнітному полі. Шляхом урахування поляризаційних ефектів у магнітному полі обґрунтовано можливість регулювання ефективного заряду домішки за допомогою напруги затвору.

29.01.19.0338/0418U000592

Терещенко Алла Володимирівна. Вплив адсорбції біомолекул на оптичні властивості наноструктурованих плівок TiO₂: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 24.01.2018.

УДК 621.315.592.

164 с.: 6 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 153 назви.

Дисертація присвячена вивченню впливу адсорбції біомолекул на прикладі білків імунного комплексу вірусу лейкозу gp51 та порфірину на оптичні властивості наноструктурованих плівок TiO₂, а також встановленню механізму взаємозв'язку між оптичними та адсорбційними характеристиками TiO₂. В зв'язку з цим проведено комплексне дослідження оптичних, структурних та адсорбційних властивостей наноструктурованих плівок TiO₂. Визначені закономірності взаємодії TiO₂ з біологічними об'єктами та їх вплив на оптичні властивості TiO₂. Встановлений механізм взаємодії наночастинок TiO₂ та біомолекул, головні аспекти якого полягають у тому, що основною причиною змін у спектрах фотолумінесценції в результаті адсорбції білків імунного комплексу gp51 на поверхні TiO₂ є електростатична взаємодія між поверхневим негативним зарядом TiO₂ і позитивними частковими зарядами білків gp51. Показано також, що структуру TiO₂/gp51 можна представити як модель типу плоского конденсатора, біологічний прототип якого формується в результаті іммобілізації білка gp51. Доведено, що ефекти зміщення максимуму фотолумінесценції TiO₂ і наявність адсорбційної чутливості до антигін anti-gp51 визначаються бар'єрним ефектом, тобто змінами величини поверхневого потенційного бар'єру TiO₂ в результаті адсорбції антигенів gp51 та його подальшим відновленням після взаємодії TiO₂/gp51 з anti-gp51. Розроблений прототип оптичного біосенсора на основі наноструктурованих плівок TiO₂, модифікованих порфірином, для визначення валінової амінокислоти. Проведено комплексний аналіз рекомбінаційних переходів з урахуванням впливу поверхневого заряду і адсорбції біомолекул на поверхні TiO₂.

29.01.19.0339/0418U000628

Рогоз Владислав Миколайович. Фізико-механічні властивості та мікроструктура покриттів на основі нітриду ніобію, легованого Si та Al: Дис... к.ф.-м.н. /Сумський державний університет. – Захищена 23.02.2018.

УДК 539.25, 539.26.

152 с.: 14 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

Дисертаційну роботу присвячено комплексному дослідженню залежності морфології поверхні, структурних та субструктурних характеристик, елементного складу і механічних властивостей нанокондитивних покриттів NbN, Nb-Si-N та Nb-Al-N від технологічних умов їх осадження. Виявлені особливості переходу від нанокристалічного покриття до нанокондитивного покриття з аморфним прошарком між нанокристалітами шляхом зміни концентрації легувальної домішки кремнію та алюмінію відповідно. Показано, що підвищення негативного потенціалу на підкладці під час осадження позитивно впливає на механічні властивості нітриду ніобію. Збільшення твердості від 28 до 29,5 ГПа та модуля пружності від 240 до 290 ГПа відбувається за рахунок підвищення концентрації більш твердої фази в складі покриття. Легування кремнієм та алюмінієм спричиняє перехід від нанокристалічної структури до нанокондитива, що зумовлює підвищення твердості до 31 ГПа та модуля пружності до 320 ГПа відповідно.

29.01.19.0340/0418U000629

Доброжан Олександр Анатолійович. Структурні, оптичні і термоелектричні властивості плівок та наночастинок ZnO, CZTS, CZTSe для фото- і термоперетворювачів: Дис... к.ф.-м.н. /Сумський державний університет. – Захищена 23.02.2018.

УДК УДК 523.72:620.91; 537.323; 538.911.

178 с.: 16 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

Дисертаційна робота присвячена оптимізації основних фотоелектричних характеристик, а саме квантового виходу (Q), густини струму короткого замикання (J_{sc}), ефективності (η) пліткових ФЕП на основі ГП n-CdS(ZnSe, ZnS)/p-(CZTS, CdTe) із струмознімальними контактами n-ГТО(ZnO); дослідженню морфологічних особливостей, структурних, субструктурних, оптичних, термоелектричних властивостей та елементного складу плівок ZnO, CZTS, нанесених методом пульсуючого спреї піролізу, для використання у ФЕП та наноструктурованого матеріалу на основі НЧ CZTSe, синтезованих колоїдним методом, для застосування у ТЕП, що можуть працювати паралельно з ФЕП. Установлені взаємозв'язки між фізико- та хіміко-технологічними умовами нанесення плівок і синтезу НЧ, наноструктурованого матеріалу на їх основі, та структурними, субструктурними, оптичними, термоелектричними властивостями, елементним складом будуть використані для подальшого створення ФЕП та ТЕП із покращеними характеристиками.

29.01.19.0341/0418U000810

Кравцова Дар'я Юрївна. Електронна структура та фізико-хімічні властивості мета- і наноматеріалів: Дис... к.ф.-м.н. /Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". – Захищена 29.05.2018.

УДК 538.9.

151 с.: 6 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Дисертація присвячена вивченню особливостей електронних структур та фізико-хімічних властивостей актуальних мета- і наноматеріалів. Дослідження виконані методами функціоналу електронної густини та псевдопотенціалу із перших принципів. Встановлено, що складені із волокон нанопористого GaAs або волокон графен-SiO₂ фотонні кристали - вузькозонні. Помічено осциляції ширини забороненої зони від відстані між волокнами. Кількісно визначено чутливість фотонного кристалу, складеного із волокон графен-SiO₂, до напрямку збуджуючого електромагнітного поля. Показано, що ширина електронної забороненої зони фотонного кристалу опалового типу на основі TiO₂-рутил не залежить від форми наночастинки, а тільки від періоду їх укладання в просторі метаструктури. Чисельно визначено макроскопічні діелектричні проникності та піки у спектрах поглинання при різних напрямках збуджуючого електромагнітного поля відносно формуючих елементів кристалу. Фотонний кристал, складений із наночастинок TiO₂-анатаз, не змінює діелектричних властивостей при зміні періоду укладання або при зміні напрямку збуджуючого електромагнітного поля. Помічено особливості у просторовому розподілі електронної густини у острівцевих плівках із Ni, Cu та Ni_{0,8}Fe_{0,2}, якими пояснено появу емісійного характеру провідності в експерименті. Встановлено осциляції ширин забороненої зони в електронному спектрі острівцевих плівок Ni_{0,8}Fe_{0,2}, Ni, Cu зі збільшенням відстані між острівцями. Обчислено енергетичні рельєфи підходу атома парової фази до зростаючої плівки твердого розчину AlGa_xN. Виявлено рівність ймовірностей існування плівок GaN та AlGa_xN, котра обумовлює безбар'єрний механізм заміщення атомів Ga на атоми Al і навпаки та пояснює неконтрольованість процесу утворення твердого розчину AlGa_xN. Проаналізовано вплив підкладки для наноплівки GaN на зростання плівки AlGa_xN. Встановлено організацію електронної структури вищих основних та нижчих збуджених станів для 1-6 атомних нанокластерів перехідних металів Cu, Ni, Co, їх оксидів та силіцидів. Показано, що включення у кластери Cu, Ni, Co акцепторних атомів Si сприяє зменшенню енергії збудженого стану. Встановлено твердість нанокластерів алмазу, кубічного BN та їх композиту. Пояснено механізм їх високої твердості за рахунок

утворення орієнтаційного дефекту. Знайдено, що вдалим поєднанням високої твердості та хімічної інертності володіє нанокластер композиту cC-cBN вкритий бором.

29.01.19.0342/0218U001845

Формування фазового складу, структури плівок FePd, FePt - середовища магнітного запису і зберігання інформації підвищеної щільності: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", інженерно фізичний факультет; Керівник Макогон Юрій Миколайович. – ДР 0116U003691. УДК 539.24/27.

266 с.

Створені наукові основи формування нанорозмірних, термічно стабільних плівок на основі FePd, FePt з магнітно-твердою фазою L1₀. Запропоновано новий науковий підхід щодо застосування механічних напружень в нанорозмірних плівках на основі FePt і FePd для керування температурою хімічного упорядкування, формуванням фазового складу, структури та магнітними властивостями. При осадженні плівок методами фізичної конденсації, контролювати початковий напружений стан у шарі Fe₅₀Pt₅₀ плівкової композиції Fe₅₀Pt₅₀/Me/Fe₅₀Pt₅₀, де Me -(Au, Ag, Cu) можна змінювання товщини, кількості додаткових шарів металу, їх розташуванням, типом підкладки (SiO₂(100 нм)/Si(001) або Al₂O₃), швидкістю нагріву та газовим середовищем відпалу (вакуум, азот, Ar + 3 at.% H і H₂). Розроблені практичні рекомендації щодо контролю процесів хімічного упорядкування при твердофазній реакції Al1 у L1₀ за рахунок зміни рівня і знака механічних напружень в плівках. Отримано нанорозмірні плівки на основі FePt і FePd зі зниженою температурою формування фази L1₀ та підвищеною термічною стабільністю фазового складу і структури, а також поліпшеними магнітними властивостями збільшеними H_c, M_s, M_r, орієнтацією вісі легкого намагнічування с перпендикулярно, або паралельно площині плівки. Застосування цих плівок в якості середовища магнітного запису дозволить підвищити щільність магнітного запису термоактивованим методом та стабільність зберігання інформації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.01.19.0343/0218U001893

Оптимізація структури і фазового складу сполук Sn_xSn_y та Zn_{1-x}Mg_xO для пліткових сонячних елементів третього покоління:

Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Опанасюк Анатолій Сергійович. – ДР 0118U002221. УДК 538.975 (043.5).

77 с.

Об'єкт досліджень: процеси фазоутворення у плівках SnS, SnS₂, ZnO, MgO, отриманих при різних фізико-технологічних умовах. Предмет досліджень: структурні, електричні та оптичні властивості плівок SnS, SnS₂, ZnO, MgO, вплив на них умов нанесення. Мета роботи: Вдосконалення обладнання для осадження плівок SnS, SnS₂ методом квазізамкненого об'єму (КЗО) та MgO, ZnO, Zn_{1-x}Mg_xO методом спреї-піролізу. Отримання вказаних плівок при різних фізико-технологічних умовах. Розробка комплексних підходів до вивчення впливів умов одержання плівок на їх структурні властивості з метою визначення оптимальних фізико-технологічних параметрів отримання високотекстурованих однофазних конденсатів з низьким рівнем мікрореформацій, малою концентрацією дефектів пакування та дислокацій в об'ємі зерен, придатних для приладового використання.

29.01.19.0344/0218U001899

Радіаційна стійкість сенсорів магнітно-

го поля на основі графену в нейтронних потоках: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Большакова Інесса Антонівна. – ДР 0118U004932. УДК 539.21:539.12.04:533.95;621.039.6;621.317.4.

81 с.

На 2 етапі НДР проведено перше у світі on-line дослідження графенових сенсорів Холла в ядерному реакторі в процесі опромінення нейтронами до флюенсів ($1E15 - 1E16$) н/см², характерних для зовнішніх областей майбутнього реактора DEMO. Кожні 3 хвилини вимірювалися вихідні холлівські сигнали досліджуваних зразків графенових сенсорів, які разом з тестовим магнітним полем були розташовані в каналі ядерного реактора IBR-2. По отриманому масиву вимірних вихідних сигналів програмним забезпеченням власної розробки розраховано масив електрофізичних параметрів кожного з досліджуваних сенсорів в умовах нейтронного опромінення та побудовані графіки залежності параметрів сенсорів від нейтронного флюенсу. Аналіз залежності параметрів опромінених нейтронами графенових сенсорів свідчить про те, що зміна чутливості (основний параметр) сенсорів та концентрації носіїв заряду знаходиться в межах похибки вимірювань при зростанні нейтронного флюенсу та температури. Зроблена обробка та аналіз результатів експерименту підтвердили теоретичні припущення радіаційної стійкості графенових сенсорів і свідчать про перспективи продовження досліджень в напрямку оптимізації технології цього матеріалу та контактів до нього для застосування графенових сенсорів в умовах ще більших флюенсів та температур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.01.19.0345/0218U001900

Термоелектронний контроль міжшарових обмінних взаємодій у магнітних наноструктурах- другий рік виконання проекту: Заключний звіт /Інститут магнетизму НАН України; Керівник Полек Т.І. – ДР 0118U004050. УДК 537.312.8; 537.635; 537.638; 538.915.

39 с.

Досліджено транспортні та резонансні властивості двох серій багатшарових магнітних наноструктур з різним інтерфейсом: Co/NiCu100-x/Co та Co/Cu/NiCu100-x/Co. Показано, що при концентраціях Ni менше 15 ат. % у матриці спейсера NiCu100-x відбувається фазовий перехід з магнітного стану до немагнітного у досліджуваних наноструктурах. На прикладі магнітної наноструктури Fe/sp/Fe, де sp слабомагнітний матеріал, продемонстрована можливість температурного керування міжшаровою обмінною взаємодією, та як наслідок перемикання магнітними станами, у магнітних наноструктурах.

29.01.19.0346/0218U001947

Леговані композитні оксидні матеріали для фотонних застосувань: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Маркевич Ірина Василівна. – ДР 0118U001459. УДК 538.9.

72 с.

Об'єкт дослідження - нелеговані та леговані марганцем фосфори MgO-TiO₂ і ZnO-MgO-TiO₂, виготовлені методом високотемпературної твердофазної реакції; плівки та багатшарові структури ZnO, одночасно леговані іонами Tb³⁺ та Eu³⁺, виготовлені методом високочастотного магнетронного розпилення. Мета роботи - встановлення природи центрів збудження і випромінювання, які відповідають за "червону" люмінесценцію в спеціально нелегованих матеріалах, що містять фази титанатів магнію (цинку), встановлення оптимальних режимів синтезу фосфорів ZnO-MgO-TiO₂

з "білим" спектром випромінювання, встановлення способів передачі енергії в структурах на основі ZnO, одночасно легованого іонами Tb³⁺ та Eu³⁺. Методи дослідження - фотолюмінесценція, комбінаційне розсіювання світла, рентгенівська дифракція, електронний парамагнітний резонанс, дифузне відбиття світла, просвічуюча електронна мікроскопія, рентгенофлуоресцентна спектроскопія з дисперсією по енергії, вторинна іонна мас-спектрометрія. Показано, що вузька смуга "червоної" фотолюмінесценції (ФЛ) фосфорів, які містять кристалічні фази титанатів магнію (цинку-магнію), зумовлена оптичними переходами іонів Mn⁴⁺ у цих фазах. Встановлені оптимальні режими синтезу фосфорів на основі ZnO-MgO-TiO₂ з білим спектром ФЛ та (MgO-TiO₂):Mn з інтенсивною червоною ФЛ. Показано, що додавання 0,5 ваг. % Li дозволяє в разі підвищити інтенсивність ФЛ в цих фосфорах. Показано, що акумуляція домішок поблизу кремнієвої підкладки в фазі силікату цинку в плівках ZnO, легованих іонами тербію та європію, а також зменшення товщини легованого тербієм шару в багатшарових структурах ZnO підсилює процес передачі енергії від іонів Tb³⁺ до іонів Eu³⁺. Пропонується, що це обумовлено зменшення відстані між рідкоземельними іонами і тим, що силікат цинку є кращою матрицею для вбудовування рідкоземельних іонів у порівнянні з ZnO.

29.01.19.0347/0218U002082

Формування властивостей перспективних функціональних і конструкційних матеріалів з мультимасштабною структурою: Заключний звіт /Донецький фізико-технічний інститут ім. О.О.Галкіна НАН України; Керівник Білошенко Віктор Олександрович. – ДР 0115U000383. УДК 538.9; 539.2; 620; 621.

243 с.

Об'єкт дослідження - процес структурної модифікації металевих, керамічних та полімерних матеріалів під дією різноманітних зовнішніх впливів. Мета роботи - розробка наукових основ перспективних технологій одержання та обробки металевих, керамічних та полімерних матеріалів на базі встановлення закономірностей еволюції структури від атомного до мікомасштабного рівня та її впливу на механічні та фізичні властивості. Методи дослідження - математичне моделювання, рентгенівський дифракційний аналіз, просвітчаста та скануюча електронна мікроскопія, EBSD аналіз, інфрачервона спектроскопія, дилатометрія, диференціальна скануюча калориметрія, внутрішнє тертя, гідростатичне зважування, механічні випробування, дюриметрія. Результати. Встановлені закономірності і механізми формування та еволюції структур на різних масштабних рівнях у металевих, керамічних та полімерних матеріалах в результаті дії деформацій зсуву, високого тиску та термомеханічних впливів. На прикладі процесу гвинтової екструзії продемонстровано можливість синтезувати цілі конструкції в масивній заготовці шляхом "програмування" вихідного зразка. Показано, що інтенсивна пластична деформація простим зсувом є ефективним шляхом структурної модифікації полімерних матеріалів різної архітектури та відкриває нові можливості в керуванні їх морфологією та властивостями. Розроблені методика неруйнівного контролю міцності зчеплення компонентів волокнистих композитів з мідною матрицею та технологічний регламент на метод оцінки їх адгезійної міцності. Створена щільна лінія виробництва оксидних нанопорошків складних та композитних складів з заданими властивостями. Прогнозне використання результатів робіт. Результати досліджень дозволять в подальшому розробити перспективні технології одержання функціональних і конструкційних металевих, керамічних та полімерних матеріалів з покращеними експлуатаційними характеристиками.

29.01.19.0348/0218U002108

Розробка та підготовка до промислового впровадження технології виробництва медичних пов'язок для лікування ран та опіків на основі радіаційно-зшитих гідрогелів:

Заключний звіт / Інститут фізики НАН України; Керівник Неймаш Володимир Борисович. – ДР 0117U004708. УДК 538.97-405.

80 с.

Експериментально досліджено механічні, гідрофільні, дифузійні і оптичні властивості радіаційно-зшитих гідрогелів на основі системи ПВС-ПЕГ в контексті їх використання в якості медичного перев'язувального матеріалу. Виходячи з отриманих наукових результатів запропоновано новий спосіб радіаційної зшивки полімерних гідрогелів потужними імпульсами релятивістських електронів, який дозволяє суттєво знизити собівартість виробництва медичних пов'язок із гідрогелів для лікування ран та опіків завдяки пришвидшенню процесу зшивки полімерів і використанню більш дешевої сировини. На основі цього способу розроблено технологію малосерійного виробництва перших в Україні медичних пов'язок із радіаційно-зшитого гідрогелю, що мають властивості на рівні кращих світових аналогів, але значно меншу собівартість. Розроблена, змонтована і налагоджена для малосерійного виробництва пілотна технологічна лінія потужністю до 1000 пов'язок на місяць. Кілька десятків експериментальних зразків успішно пройшли випробування в Київському Опіковому Центрі та в Харківському військовому госпіталі. Спільно з ТОВ РАДІТЕХ розпочата процедура введення в обіг (отримання державного дозволу на застосування) медичних пов'язок із радіаційно-зшитого гідрогелю під торговою маркою ГІДРОБИНТ. Розроблено бізнес-план створення масового виробництва медичних пов'язок із радіаційно-зшитих гідрогелів на основі потужностей Інституту фізики НАН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.01.19.0349/0218U002191

Електродинамічні моделі структур з резонансними властивостями і голографічні методи вимірювань в мікрохвильовому діапазоні:

Заключний звіт / Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Дробахін Олег Олександрович. – ДР 0115U002390. УДК 621.396.

169 с.

Об'єкт дослідження - закономірності процесів розсіювання електромагнітних хвиль мікрохвильового діапазону діелектричними та металевими резонансними структурами. Метою НДР є встановлення закономірностей процесів розсіювання електромагнітних хвиль мікрохвильового діапазону діелектричними та металевими структурами з резонансними властивостями та розробка теоретичних основ застосування голографічного підходу до вимірювань у мікрохвильовому діапазоні та обробки сигналів в часовій, частотних та просторовій областях. Методи дослідження - метод матриць передачі для аналізу шаруватих структур; метод найменших квадратів апроксимації поліномами з не цілими ступенями, метод Коші та метод вибіркової інтерполяції апроксимації відношенням поліномів, методи сучасного спектрального аналізу апроксимації сумою експоненціальних функцій, метод нейронних мереж. Розроблені нові методи апроксимації частотних залежностей елементів матриць розсіювання хвильовідних неоднорідностей та апроксимації оберненої задачі мікрохвильового детектування. Запропоновані нові параметри перетворення форми хвильових імпульсів, пучків і хвильових пакетів, які реалізовані для аналізу бреггівського резонансу в квазі-періодичних шаруватих структурах, зокрема із втратами. Нова локальна форма розкладання за плоскими хвилями розширила застосовність з одночасним змен-

шенням комп'ютерних витрат. Експериментально реалізований метод синтезування апертури у поєднанні з методом фур'є-голографії для багаточастотних сигналів у широкій смузі частот за рахунок використання узагальненої інверсної фільтрації у просторовій області. Результати дослідження впроваджені в навчальний процес кафедри прикладної і комп'ютерної радіофізики ДНУ. Результати роботи можуть бути використані науково-дослідними інститутами та організаціями електронної промисловості і реалізовані в таких областях техніки як неруйнівний контроль, радіолокація, космічний та мобільний зв'язок, інформаційно-комп'ютерні системи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.01.19.0350/0218U002194

Розробка методик розв'язку фундаментальних задач міцності та руйнування кусково-однорідних тіл, скомпонованих з інтелектуальних матеріалів:

Заключний звіт / Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Лобода Володимир Васильович. – ДР 0115U002393.

УДК 539.3.

127 с.

Об'єктом дослідження є процес деформування композитів з тріщинами на межі поділу інтелектуальних матеріалів та в тонкому адгезійному прошарку, що поєднує його п'єзоелектричні та п'єзоелектромагнітні компоненти. Мета проекту - розробка методик та розв'язання ряду нових задач механіки руйнування для складених тіл в ізотропних п'єзоелектричних та п'єзоелектромагнітних матеріалах під дією механічного навантаження, електричних, магнітних та теплових полів, зокрема, побудова розв'язку для п'єзоелектромагнітного біматеріалу з міжфазною тріщиною, яка враховує її електричну та магнітну проникність, під дією різних типів механічного навантаження, електричних та магнітних полів. Використовувались, в основному, аналітичні методи дослідження, зокрема апарат теорії функцій комплексної змінної. При дослідженні тіл скінченних розмірів використано метод скінченних елементів. Досліджена електродована тріщина між двома п'єзоелектричними матеріалами під дією механічного навантаження та електричного потоку, паралельного до берегів тріщини. Проаналізовано процеси руйнування п'єзоелектричних смарт-матеріалів з урахуванням переорієнтації доменів біля вершини тріщини/електроду та використанням когезивних елементів на прикладі багатошарового актуатора. Розв'язано комплекс задач стосовно знаходження електромеханічних факторів та відносної довжини зони контакту для біматеріального п'єзоелектромагнітного простору з електрично та магнітно провідною тріщиною на межі поділу матеріалів під дією електричного і магнітного потоків та механічного навантаження на нескінченності. Проаналізовано утворення тріщин, яке пов'язане з поперековою появою тонких смуг локалізації пластичної деформації. Розглянуті питання, пов'язані з вказаними смугами, при умові, що вони знаходяться в адгезійному прошарку між двома матеріалами. Всі отримані результати є новими, що було підтверджено під час їх представлення на міжнародних наукових конференціях та публікаціями в провідних міжнародних виданнях. Ця обставина підтверджує і їх ефективність. Результати можуть використовуватись у сферах, пов'язаних з проектуванням та виготовленням конструкцій з п'єзоелектричних матеріалів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.01.19.0351/0218U002319

Інженерія багатофункціональних композитних наноструктурованих матеріалів для електроніки і лазерної техніки:

Заключний звіт / Львівський національний університет імені Івана Фран-

ка; Керівник Капустяник Володимир Богданович. – ДР 0116U001540. УДК 539.2162; 539.23; 539.25; 539.21.

306 с.

Звіт про НДР: 306 с., 129 рис., 40 табл., 6 додатків, 301 джерело. Запропоновано моделі конфігураційної залежності електронних і магнітних властивостей нанострічок ZnO від їхньої форми. Запропоновано композитні матеріали і відповідні макети нелінійно-оптичних перетворювачів частоти лазерного випромінювання і схеми застосування фероїків у п'єзоперетворювачах і сцинтиляційних матеріалів в криогенних датчиках ядерних частинок. Створена технологія отримання нового типу мультифероїків з великим магнітоелектричним ефектом.

29.01.19.0352/0218U002326

Активні середовища для твердотільних сенсорів температури та електромагнітних випромінювань: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Павлик Богдан Васильович. – ДР 0116U001542. УДК 621.315.592; 535.016; 535.34; 548.4.

102 с.

Робота спрямована на розширення класу та створення нових функціональних матеріалів для сенсорної електроніки, розробку новітніх систем халькогенідних стекел придатних для біологічних сенсорів в інфрачервоному діапазоні випромінювання, формування стабільних і високочутливих напівпровідникових та оксидних сенсорів, що працюють в екстремальних умовах. Предметом дослідження були: процеси перенесення енергії електронних збуджень, генерації електромагнітних випромінювань у досліджуваних матеріалах та структурах; встановлення взаємозв'язку між умовами синтезу матеріалів та їх люмінесцентними властивостями; процеси еволюції структурних дефектів у кремнієвих р-п структурах. Вперше проведено дослідження ефектів введення галію в As-Se-Te-базовані стекла. Отримано нові середовища для біомедичних сенсорів на основі наноструктурно-модифікованих складуватих систем Ga_xAs_{30-x}Se₅₀Te₂₀, легуваних рідкісно земельними іонами з оптимальними експлуатаційними параметрами для реєстрації ранніх патологій. Розроблена технологія та отримано серії полікристалів Mg₁Ga₂O₄: Mn та Mg₁Ga₂O₄: Mn, Eu і гранатів складу Ca₃Ga₂Ge₃O₁₂ з різною концентрацією іонів Eu³⁺. Встановлено оптимальну концентрацію активатора Eu³⁺ у досліджуваних оксидах. Показано, що досліджувані оксиди є перспективними для використання в якості "червоних" люмінофорів. Встановлено, що введення методом високотемпературної (T ? 1300 K) дифузії атомів кисню в приповерхневий шар кристалу кремнію супроводжується утворенням та підвищенням концентрації киснево-дислокаційних комплексів та термодонорів, які відповідальні за смугу (? = 1,54 мкм) в спектрі електролюмінесценції, а високотемпературний відпал кремнієвих світловипромінюючих структур, тривалістю більше 1 год., підвищує температурну стабільність центрів електролюмінесценції. Розроблена методика, яка дозволяє створювати стабільні, в широкому температурному діапазоні, та високоефективні світловипромінюючі структури на основі p-Si з високою концентрацією дислокацій (1010 см⁻²); Запропоновано спосіб підвищення радіаційної стійкості кремнієвих транзисторних термосенсорів, який базується на їхньому попередньому низькодозному опроміненні з подальшим термічним відпалом і часовою релаксацією за відповідною програмою (захищено патентом (корисна модель)). Сучасний рівень досліджень проведених в рамках виконання даної науково-дослідної роботи підтверджується публікацією отриманих результатів у значній кількості у рейтингових фахових журналах з високим імпакт-фактором. Окрім того, результати обговорювалися на вітчиз-

няних та міжнародних наукових конференціях та захищені трьома патентами на корисну модель.

29.29 Фізика атома і молекули

29.01.19.0353/0218U002355

Взаємозв'язок просторових масштабів в інтерфейсі тертя: початок ковзання: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Браун Олег Михайлович. – ДР 0116U008690. УДК 39.186:537.

21 с.

Поліпшення існуючих засобів та знання про зв'язок різних масштабів для опису тертя, зокрема, на початку ковзання є переважним напрямком досліджень в трибології. Окрім того, розробка нових експериментальних інструментів, таких STM і АСМ дозволяють контролювати якість фрикційного інтерфейсу з субмікронною точністю. Вагоме значення тертя в цілому та існуючих специфічних фрикційних задач базується на дослідженнях точкового контакту. Тому, опис інтерфейсу моноконтактного тертя суттєво відрізняються від мультиконтактних експериментів, і залежать від багатьох факторів, таких як навантаження, швидкість ковзання та попередньої історії системи. Дослідження моноконтактного тертя експериментально реалізовано за допомогою магнітного левітаційного трибометра (МЛТ). В рамках другого етапу вдосконалено механічну частину левітаційного магнітного трибометра, а саме: (i) зменшення забруднення досліджуваних поверхонь досягнуто за допомогою вертикального кріплення зразка (дозволяє здійснювати швидкі експерименти); (ii) розробка плавного підводу коливної системи до точки кріплення досліджуваної трибологічної пари (ПДМС/скло) запобігає руйнуванню поверхні пластичного матеріалу, що є прототипом органічних моношарів; (iii) оптимізовано функціональність електричних вузлів приладу для запобігання впливу електричних завад. Тестові вимірювання проводилися з металевою кулькою на скляній пластині для різних навантажень. Момент інерції маятника J емпірично визначається для різних позицій стійок з магнітами / навантажень. Таким чином, було розраховано ефективну дію магнітного поля K. Визначення параметру загасання ? коливальної системи було реалізовано за допомогою аналізу кривої загасання енергії. Методика виявилась потужною для визначення коефіцієнтів тертя для пари ПДМС/скло при дуже низьких навантаженнях. Дана методика дозволяє здійснювати швидкі та точні вимірювання точкового контакту. Методика також дозволяє уникнути впливу шорсткості поверхні на фрикційні властивості матеріалів. Наші експериментальні результати для досліджених пар матеріалів (сталь / Cu, сталь / Al, сталь / ПДМС та ін.) добре узгоджуються з відомими табличними даними.

29.31 Оптика

29.01.19.0354/0218U002098

Фотохімічне субнанополірування поверхні діелектриків за допомогою оптичного близнього поля: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Григоров Валерій Іванович. – ДР 0117U006410. УДК 535; 539.183/.184; 681.7; 77; 535.14; 535.33:621.373.8; 537.86.

78 с.

Виконано розрахунок параметрів еванесцентної хвилі в ближній зоні нанонеоднорідностей поверхні кварцу в залежності від середньоквадратичного значення шорсткості. Показано, що взаємодія молекулярного хлору в основному стані з кварцом є термодинамічно не вигідним процесом до 700 K, а у збудженому триплетному стані, як і атомарного хлору - імовірним у всьому діапазоні температур (від 0 до 900 K). Встановлено, що накладання електромагнітного поля

зменшує енергетичні ефекти реакцій, зменшує температуру, необхідну для забезпечення термодинамічної вигідності процесу. Запропоновано використовувати еванесцентну хвилю для поляризації диоксиду кремнію і атомарного хлору з максимально оптимальною орієнтацією їхніх дипольних моментів для оптичної ближньопольової диполь-дипольної взаємодії з використанням найбільш сильної, квазіелектростатичної $1/r^3$, компоненти БП. Показано, що субнанолокалізацію процесу фотохімічного травлення здійснює зона найвищого градієнта ближнього поля на вершинах нанонеоднорідностей поверхні, що втягує поляризовані молекули хлору на зразок оптичного пінцета. При цьому ближньопольова субнанолокалізація фотохімічних процесів травлення теоретично не має розмірних обмежень аж до розмірів одиначних атомів.

29.01.19.0355/0218U002261

Нові складні халькогеніди талію, карбіди для термоелектрики та нелінійної оптики:

Заключний звіт /Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; Керівник Парасюк Олег Васильович. – ДР 0115U002347. УДК 546.261:546.68:548.3.

166 с.

Вивчено ізотермічні ділянки систем $Tl_2S-PbS-SiS_2$, $Tl_2Se-PbSe-Si(Ge)Se_2$, $Tl_2S-HgS-DIVS_2$ при 520 K та вертикальному розділі Tl_2DIVX_3-BiX . Знайдено існування сполук Tl_2PbSiS_4 , $Tl_2PbSi(Ge)Se_4$, $Tl_2PbSi_3S_8$, $Tl_2HgSi(Ge)S_8$ та $Tl_2HgSi(Ge, Sn)S_4$. Вивчено ізотермічні ділянки $Tl_2X-Ga(In)2X_3-Ge(Sn)X_2(8)$ при 670 K та вертикальний ділянки $TlGa(In)X_2-Si(Ge, Sn)X_2(13)$. Знайдено сполуки $Tl_2DIVX_4(12)$, $Tl_3DIVX_8(2)$, $Tl_2DIVX_6(4)$, $Tl_2DIVX_6(4)$, $Tl_3DIVX_8(2)$. Досліджено кристалічну та електронну структуру сполук. Сполуки $Tl_2HgSi(Sn)S_4$ розплавляються інконгруентно (відповідно 654 K і 718 K), тоді як Tl_2HgGeS_4 плавиться конгруентно (698 K). Встановлено, що, крім вищезгаданого, сполуки утворюються в системах. Монокристали $TlInGe_2Se_6$ та тверді розчини $Tl_{1-x}In_1-xSi_x(Ge_x, Sn_x)Se_2$ та $Tl_{1-x}Ga_1-xSn_xSe_2$ вирощувались вертикальними методами Бриджмана-Штокбергер. Кристали - це широкозонні напівпровідники та нові фотопровідні матеріали. Вивчено нелінійні оптичні властивості сполук $TlInGe_2S(Se)6$, $TlInSn_2Se_6$, $TlInGe_3S_8$. Обговорювалися надпровідні, електричні та магнітні властивості карбідів рідкісноземельних металів, зокрема з точки зору низькотемпературної (1D, 2D) їх структури. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.01.19.0356/0218U002268

Нелінійно-оптичні властивості індукованої світлом супрамолекулярної взаємодії бактеріородопсину в мембранах *Halobacterium salinarum* для створення оптично керованих нанопристроїв в інформаційних технологіях: Заключний звіт /Міжнародний центр "Інститут прикладної оптики" Національної академії наук України; Керівник Корчемська Олена Яківна. – ДР 0117U000805. УДК 547.022;535.012.

53 с.

Досліджено нелінійно-оптичні властивості супрамолекулярних процесів в пурпурних мембранах *Halobacterium salinarum*, які ініціюються оборотними фотоперетвореннями в окремій молекулі бактеріородопсину, з метою створення оптично керованих нанопристроїв для переключення та фільтрації інформації в реальному часі.

29.01.19.0357/0218U002275

Розробка та впровадження енергоефективних безпечних для зору мікрочіпових лазерів

в області 1.6 мкм для новітніх систем високоточних вимірювань: Заключний звіт /Міжнародний центр "Інститут прикладної оптики" Національної академії наук України; Керівник Тараненко Віктор Борисович. – ДР 0117U004734. УДК 535.37.

55 с.

Проведена оптимізація умов одержання лазерної кераміки ітрій-алюмінієвого гранату (YAG), активованого ербієм і ітербієм (Er, Yb) та пасивних затворів $ZnSe:Cr^{2+}$ та $ZnS:Cr^{2+}$ для спектральної області 1.6 мкм. Розроблено технологічний регламент отримання лазерної кераміки YAG:Yb,Er з високими функціональними характеристиками. Розроблено прототип енергоефективного безпечного для зору мікрочіпового лазера в області 1.6 мкм для новітніх систем високоточних вимірювань.

29.01.19.0358/0218U002299

ІФН-2017/1: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Кладько Василь Петрович. – ДР 0117U001509. УДК 535.8;681.7-520.

35 с.

Проведено аналіз конструкції та параметрів технологічних шарів фотодіоду ФД 3307, найближчого аналога щодо поставленої задачі методами SIMS, XPS та REM (Cross Section). Визначено склад і основні параметри технологічних шарів, що формують конструкцію чіпу чутливого елемента ФД 3307. Визначені технологічні операції та розроблений експериментальний технологічний маршрут виготовлення платівок антимоніду індію з чіпами багатоеlementного фотоприймального пристрою середньохвильового інфрачервоного випромінювання. Розроблена топологія тестової конструкції чіпу. Виготовлені 6 топологічних шарів фототаблиць. Оптимізовано пасивуючі покриття поверхні антимоніду індію власним окисом ($In_2O_3+Sb_2O_3$), що формується анодним окисленням в електроліті на основі персульфату амонію. Показано, що альтернативним способом формування пасивуючого покриття сукупно з захисним шаром SiN_x товщиною - 0.35mm, отриманий методом піролізу сіллану (SiH_4) в парогазовій суміші аміаку з воднем (NH_4+H_2) при зниженому тиску в плазмі (PECVD). Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.33 Лазерна фізика

29.01.19.0359/0218U002325

Сцинтилятори на основі складних оксидів у різних кристалічних формах: особливості люмінесценції та процесів передачі енергії збудження: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Зоренко Юрій Володимирович. – ДР 0115U003279. УДК 535.37.

120 с.

В даній роботі досліджувались люмінесцентні і сцинтиляційні властивості сцинтиляторів на основі монокристаличних півок (МП) гранатів та ортосилікатів в порівнянні з їхніми аналогами у формі монокристалів (МК) та кераміки. Відмінності властивостей головним чином пов'язані з різницею у концентраціях основних типів дефектів досліджуваних оксидів (антивузлові дефекти, кисневі вакансії та їхні агрегати), внаслідок значних відмінностей у складі газової атмосфери і температурах кристалізації цих матеріалів з розплаву методами Чохральського (1750-2100oC), розплаву-розчину методом рідинно-фазної епітакії (1000-1100 oC) та твердофазних реакцій (1000-1750 oC). Вказані дефекти структури гранатів та ортосилікатів утворюють у МК, МП та кераміці цих сполук центри захоплення носіїв заряду обох знаків та суттєво сповільнюють процеси передачі енергії збудження від матриці до центрів люмінесценції

(іони Pr^{3+} та Ce^{3+}), а також зменшують світловий вихід сцинтиляцій. При виконанні цієї НДР були апробовані нові способи зменшення впливу дефектів та домішок компонентів флюсу на сцинтиляційні властивості гранатів і ортосилікатів, кристалізованих у формах МК, МП та кераміки. Зокрема, як новітній методологічний підхід для досягнення цієї мети, була застосована комбінація інженерії ширини забороненої зони та положення випромінювальних рівнів іонів Ce^{3+} та Pr^{3+} , а також енергетичних рівнів інших домішок у забороненій зоні досліджуваних оксидів до базових сцинтиляційних матеріалів - легованих іонами Ce^{3+} та Pr^{3+} гранатів $\text{Y}_3\text{Al}_5\text{O}_{12}$ і $\text{Lu}_3\text{Al}_5\text{O}_{12}$ шляхом заміщення частини катіонів Al^{3+} у різних кристалографічних позиціях ґратки гранатів на іони Ga^{3+} та ортосилікатів Y_2SiO_5 і Lu_2SiO_5 шляхом заміщення частини катіонів $\text{Y}^{3+}/\text{Lu}^{3+}$ іонами Gd^{3+} . Метою такої інженерії енергетичної структури матриць досліджуваних матеріалів і домішок Ce^{3+} та Pr^{3+} , а також інших іонів і дефектів, було: (i) зменшення впливу дефектів структури гранатів і ортосилікатів на процеси перенесення енергії збудження від матриць до центрів люмінесценції шляхом поглинання їхніх енергетичних рівнів рівнями зон дозволених енергій; (ii)

оптимізація величини ширини забороненої зони цих оксидів; (iii) оптимізація відстаней відповідно між основним і випромінювальними рівнями іонів Ce^{3+} і Pr^{3+} та вершиною валентної зони і дном зони провідності. З цією метою методом РФЕ було проведено вирощування легованих іонами Ce^{3+} і Pr^{3+} МП твердих розчинів гранатів $\text{A}_3\text{Al}_5\text{xGa}_x\text{O}_{12}$ та ортосилікатів $\text{A}_2\text{-xGdxSiO}_5$ ($\text{A} = \text{Lu}, \text{Y}$) з різною концентрацією іонів галію та гадолінію у їхньому складі з розплавів-розчинів на основі оксидів $\text{PbO-B}_2\text{O}_3$ і $\text{BaO-B}_2\text{O}_3\text{-BaF}_2$, а також вивчено їхні оптичні та сцинтиляційні властивості. Методом рентгенівського мікроаналізу проведено вимірювання складу МП та встановлені коефіцієнти сегрегації домішок Ce^{3+} і Pr^{3+} та катіонів Ga^{3+} і Gd^{3+} при використанні підкладок гранатів YAG і $\text{Gd}_3\text{Al}_2.5\text{Ga}_2.5\text{O}_{12}$ (GAGG) та силікатів Y_2SiO_5 для кристалізації цих МП. Виконано дослідження морфології та структури поверхні отриманих МП методом електронної мікроскопії. Методом рентгенівської дифракції проведено вивчення структурної досконалості МП та величини розузгодження півка-підкладка. Вивчено вплив умов росту на світловихід та люмінесцентні властивості легованих іонами Ce^{3+} і Pr^{3+} МП гранатів $\text{A}_3\text{B}_5\text{O}_{12}$ ($\text{A} = \text{Lu}, \text{Gd}, \text{Y}$; $\text{B} = \text{Al}, \text{Ga}$) та ортосилікатів A_2SiO_5 ($\text{A} = \text{Lu}, \text{Y}, \text{Gd}$) з різним співвідношенням катіонів у їхньому складі. Проведено дослідження особливостей люмінесценції та процесів передачі енергії збудження у МП вказаних гранатів і ортосилікатів порівняно з їхніми МК аналогами традиційними методами оптичної спектроскопії із залученням результатів, отриманих з використанням синхротронного випромінювання для збудження люмінесценції цих сполук. По результатах роботи опубліковано 26 статті в журналах зі списку JCR та одна монографія. Результати були представлені в 34 доповідях на міжнародних конференціях, отримано 3 патенти України на корисну модель.

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.01.19.0360/0218U002122

Розробка та впровадження спеціалізованого комплексу радіомоніторингу з пошуку та локалізації (на території, що контролюється) спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Заїчко Костянтин Вікторович. – ДР 0111U007799. УДК 623.624.2, 623.24.9.

7 с.

В даній науково-дослідній роботі викладені матеріали дослідження можливості створення спеціалізованого комплексу радіомоніторингу з пошуку та локалізації спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.01.19.0361/0218U002288

Теоретичне та експериментальне дослідження механізмів струмопереносу в омичних контактах до n^+ та n^+-n -Si з сильним вродженням електронів в контактній області: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Конакова Р.В. – ДР 0117U003568. УДК 621.382.

25 с.

Запропоновано модель формування контактної опору в структурах Au-Ti-Pd-n^+-n - n^+ -Si зі сходиною легування. За допомогою методів аналізу дифузійного розсіяння рентгенівських променів в 2 θ -, 2 θ - θ - та θ -сканах а також їх комплексного аналізу проведена оцінка щільності структурних дефектів в n^+ шарах Si сформованих дифузією фосфору, гомогенності їх розподілу по пластині та обраховано внутрішні механічні напруги і концентрацію дислокацій. Встановлено, що оптимальні параметри термообробки при дифузії фосфору для створення n^+ шару в кремнії товщиною 0,5 мкм складають: температура відпалу 925 оС, тривалістю 23 хв - при нижчих температурах значно вища кількість дефектів вакансійного типу, а при вищих - відбувається значний ріст довжини дислокацій, які можуть проростати у активну область. Виявлено, що найбільша щільність дислокацій в зразку виникає при $T_{\text{дифузії}} = 970$ оС і складає 6,68-105 см⁻². Експериментально досліджено температурну залежність питомого контактної опору $\rho_c(T)$ для двох типів контактів на основі Au-Ti-Pd-n^+-n - n^+ -Si та показано, що, у однакових за металізацією та легуванням n^+ -шару контактах в залежності від концентрації n^+ -шару може реалізовуватись як ростуча, так і падаюча температурна залежність питомого контактної опору, що може свідчити про визначальну роль сходинок легування у струмопереносі.

30 МЕХАНІКА

30.15 Загальна механіка

30.01.19.0362/0418U000752

Петрученко Оксана Степанівна. Обґрунтування параметрів багатошарової захисної конструкції бойових машин на основі нелінійних математичних моделей: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 18.04.2018.

УДК 623.4.012.

160 с.: 21 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

Побудовані нелінійні математичні моделі взаємодії елемента ураження з перешкодою на етапах проникнення, пробиття, вильоту та подальшого удару об неї. На основі теоретичних досліджень запропоновані багатошарові захисні конструкції з рознесеними підпружиненими пластинами, які розміщені під відповідними кутами. Запропонована емпірична формула визначення величини сили лобового опору повітря рухові кулі при надзвуковій та дозвуковій швидкостях і різниця між теоретичними і експериментальними значеннями кінематичних параметрів кулі міститься в межах 1%.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.01.19.0363/0418U000576

Годес Аліна Юліївна. Дугова тріщина в

електрично пасивних та електрострикційних матеріалах: Дис... к.ф.-м.н. /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. – Захищена 19.01.2018.

УДК 539.3.

146 с.: 1 табл., 65 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Розглянуто задачу визначення напружено-деформованого стану електрично пасивної та електрострикційної матриці з включенням з іншого матеріалу і дуговою тріщиною на межі розділу середовищ під дією навантажень, прикладених на нескінченності. Мета роботи полягає у розробці ефективного алгоритму визначення параметрів руйнування площини з частково відшарованим круговим включенням. Поставлену задачу розглянуто як незв'язану задачу електропружності та розв'язано для безконтактної та контактної моделей тріщини. В рамках безконтактної моделі точний розв'язок поставленої задачі отримано із задачі лінійного спряження для кусково-аналітичної функції, а в рамках контактної моделі задачу зведено до сингулярного інтегрального рівняння з ядром типу Коші. На основі метода колокацій і розвинення в ряди за поліномами Якобі розроблено методику чисельного розв'язання сингулярного інтегрального рівняння, яка дозволяє одночасно врахувати можливість наявності контактної зони та осцилюючих особливостей розв'язку в околі "відкритих" вершин тріщини. Проведено порівняння розкриття тріщини та коефіцієнтів інтенсивності напружень, отриманих в рамках контактної і безконтактної моделей тріщини, визначено границі застосовності зазначених моделей. Результати дисертаційної роботи можуть бути використані у розрахунковій практиці науково-дослідницьких та проектно-конструкторських установ.

30.01.19.0364/0418U000830

Журавльова Зінаїда Юріївна. Плоскі мішані задачі теорії пружності для півнескінченної смуги: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 08.06.2018.

УДК 539.3.

160 с.: 1 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 173 назви.

Розв'язання плоскої мішаної задачі теорії пружності для півнескінченної смуги, що знаходиться під впливом навантаження різної природи, зведено до розв'язання сингулярного інтегрального рівняння за допомогою апарату матричного диференціального числення та матричної функції Гріна. Сингулярне інтегральне рівняння розв'язано з урахуванням нерухомих особливостей невідомої функції на кінцях інтервалу інтегрування. Розв'язано задачу незв'язаної термопружності для півсмуги. Задачу для півсмуги, що послаблена трансверсальною тріщиною, зведено до розв'язання системи сингулярних інтегральних рівнянь.

30.01.19.0365/0218U002095

Вирішення прикладних проблем енергетичного комплексу і транспорту на основі сучасних теоретико-експериментальних підходів:

Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Жук Ярослав Олександрович. – ДР 0116U004754. УДК 539.3.

174 с.

Розроблені рекомендації по вдосконаленню існуючих схем експлуатації транспортних і інженерних систем, впровадженню методів ранньої діагностики стану відповідальних конструкцій і систем. Розроблено модель руху трубопроводу з рідиною на основі, що обертається у поздовжньому для трубопроводу напрямку, і вивчено її поведінку при швидкостях течії рідини в докритичній та в закритичній

областях. Досліджено проблему оптимізації експлуатаційного контролю та проведення ремонтів обладнання та трубопроводів АЕС в процесі експлуатації. Описано всі етапи розробки Довідників дефектів. Розроблено Довідник дефектів для зварного з'єднання №4 корпусу реактора ВВЕР-1000. Розроблені та експериментально перевірені нові методи підвищення характеристик засобів дистанційного безконтактного вимірювання параметрів руху об'єктів та конструкцій енергетичного комплексу. Дано постановку і розроблено метод розв'язання задачі про вимушені радіальні коливання і дисипативний розігрів замкнутої сферичної оболонки із фізично нелінійного в'язкопружного матеріалу та її деформування за допомогою п'єзоелектричних сенсорів та актуаторів.

30.01.19.0366/0218U002135

Дослідження кінетики пластичної деформації та руйнування конструкційних металів та елементів конструкцій з концентраторами при динамічному навантаженні та дії імпульсного електричного поля: Заклучний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г.С.Писаренка Національної академії наук України; Керівник Степанов Геннадій Володимирович. – ДР 0113U000247. УДК 539.3.

199 с.

Визначено вплив ефектів, що пов'язані з дією імпульсного електричного току і імпульсного електромагнітного поля, на характеристики міцності і тріщиноустійкості металів при різних режимах навантаження, релаксацію пружних напружень. Обґрунтовано використання обробки імпульсним електромагнітним полем елементів конструкцій з залишковими напруженнями для їх оптимізації.

30.01.19.0367/0218U002136

Розробка методів оцінки статичної та циклічної міцності металевих конструкційних матеріалів при складному напруженому стані з урахуванням їх експлуатаційної пошкоджуваності: Заклучний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г.С.Писаренка Національної академії наук України; Керівник Гігіняк Фелікс Федорович. – ДР 0113U000246. УДК 539.4.

286 с.

Представлені результати теоретичних і експериментальних досліджень закономірностей деформування та руйнування металевих конструкційних матеріалів при різних видах навантаження. Отримані нові результати про закономірності процесів статичного, повторно статичного та циклічного навантаження, повзучості та мало циклової втоми з врахуванням пошкоджуваності матеріалів і впливу ряду основних експлуатаційних факторів. Експериментально обґрунтована можливість використання для оцінки довговічності теплостійких сталей модернізованої пружно-в'язко-пластичної моделі матеріалу, яка враховує поточну пошкоджуваність матеріалу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.01.19.0368/0218U002186

Розробка науково обґрунтованих підходів до прогнозування несучої здатності просторових конструкцій в умовах нестационарного термомеханічного навантаження: Заклучний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Селіванов Юрій Михайлович. – ДР 0115U002384. УДК 539.3+535.41.

105 с.

Об'єкт дослідження - процеси деформування та втрати несучої здатності неоднорідних просторових (оболонково-пластинчастих) конструкцій в умовах нестационарного тер-

мосилового навантаження. Мета роботи - створення науково обґрунтованих підходів до прогнозування несучої здатності (міцності та стійкості) просторових конструкцій в умовах розподіленого і локального нестационарного температурного і силового навантаження з використанням методів голографічної інтерферометрії (ГІ) і скінченних елементів (МСЕ). Використовувались сучасні методи математичного, комп'ютерного і експериментального моделювання задач механіки деформівного твердого тіла. Запропоновано метод комбінованих голографічних інтерферограм для дослідження нестационарних полів деформацій неоднорідних оболонково-пластинчатих конструкцій, що істотно розширює прикладні можливості ГІ. На базі цього методу і МСЕ розроблено і апробовано ефективний підхід до визначення нестационарних термонапружень неоднорідних оболонок при неповній інформації про діюче температурне поле. На основі проєкційно-ітераційних схем реалізації МСЕ, що дозволяють істотно зменшити комп'ютерний час розрахунку, розроблені та верифіковані методи і алгоритми розрахунку напружено-деформованого стану (НДС) оболонок з вирізами при пластичній деформації матеріалу. Робота знаходить впровадження у навчальному процесі студентів механічного профілю, при підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації. Результати НДР можливо використовувати при створенні методик для діагностування НДС неоднорідних просторових конструкцій в умовах нестационарного термосилового навантаження, для розрахунку елементів конструкцій на міцність і жорсткість, для наукового обґрунтування рекомендацій з удосконалення нової техніки у різних галузях. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.01.19.0369/0218U002188

Теоретико-експериментальні методи і алгоритми визначення несучої здатності неоднорідних структур із пошкодженнями: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Дзюба Анатолій Петрович. – ДР 0115U002386. УДК 539.3.

200 с.

Об'єктом дослідження є процеси деформування та втрати несучої здатності елементів конструкцій (оболонок, пластин, стержнів, твердих деформівних тіл) за наявності отворів та вирізів різної форми, розмірів і розташування, тріщин, корозійного ураження поверхні їх матеріалу та інших пошкоджень в умовах неоднорідного пружного та пружно-пластичного середовища. Метою роботи є побудова та обґрунтування нових підходів, методів і алгоритмів для визначення несучої здатності неоднорідних структур з пошкодженнями шляхом проведення комплексних чисельних та системних експериментальних досліджень (поляризаційно-оптичними та голографічними методами, тензометрії випробуванням поведінки моделей під дією силових навантажень, методів комп'ютерного моделювання та ін.) і розробки рекомендацій щодо раціональних проєктних, технологічних і експлуатаційних параметрів механічних систем. Результатом роботи є розробка нових та удосконалення існуючих методів, алгоритмів і методик, оригінальні дані числових та експериментальних досліджень оболонкових, пластинчатих та стержневих елементів конструкцій при наявності дефектів різної природи (отворів, тріщин, корозійного ураження та ін.). Результати роботи слугуватимуть науковою основою для вирішення задач прогнозування міцності і стійкості елементів конструкцій при наявності та накопиченні пошкоджень різної природи в машинобудуванні, будівництві, нафтогазовій та гірничовидобувній галузях та визначенні оптимальних параметрів конструкцій нової техніки, що експлуатуються в умовах екстремальних термосилових навантажень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.01.19.0370/0218U002199

Математичні моделі, методи розрахунку та експериментальні дослідження багатомасштабних механічних та тепломасообмінних процесів у гетерогенних середовищах: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Кочубей Олександр Олексійович. – ДР 0115U002394. УДК 532.5, 532.595, 532.516.

367 с.

Об'єктом дослідження є багатомасштабні механічні та теплові процеси у гетерогенних середовищах, які, зокрема, мають місце в зоні дуття газу в робочу рідину технологічних апаратів. Метою дослідження є комплексне теоретичне та експериментальне дослідження складних багатомасштабних механічних, теплових, масообмінних та інших фізико-хімічних процесів у гетерогенних середовищах, побудова нового сімейства більш адекватних та точних математичних моделей таких процесів та створення принципово нових методів розрахунку широкого спектру відповідних явищ. Метою експериментальних робіт є встановлення динамічних закономірностей газорідних утворень, що виникають у зоні дуття газу в рідину. Методи дослідження та апаратура: в основу теоретичної частини дослідження покладені аналітичні та обчислювальні методи теорії потенціалу, а також концепція інтегральної гомогенізації. В основі експериментальної частини дослідження лежить ідея фізичного моделювання процесу з наступною комп'ютерною обробкою відеозображень спостережень. Основні теоретичні результати дослідження: а) нова концепція інтегральної гомогенізації та методи розрахунку багатомасштабних процесів у гетерогенних середовищах; б) нові математичні моделі та нові методи розрахунку багатомасштабної течії та процесів тепломасообміну: в областях малих масштабів, в умовах мікрогравітації, у надтекучій рідині. Основні експериментальні та практичні результати: а) нові закономірності щодо частотних характеристик в об'ємі гетерогенних утворень та ймовірності характеристики плескань рідини в залежності від режиму подачі газу; б) нові наближені методи та програми для проведення розрахунків динамічних параметрів процесу десульфурзації чавуну та сталі. Всі отримані наукові результати є новими та відповідають науковому рівню найкращих сучасних світових досягнень, а концепція інтегральної гомогенізації та деякі алгоритми обчислювальної теорії потенціалу не мають світових аналогів. Сфера використання результатів дослідження: результати щодо математичного та комп'ютерного моделювання, методики експериментальних досліджень можуть бути використані у якості науково-технічного інструментарію у металургії, хімічній промисловості, екології, ракетно-космічній техніці, мікробіології. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.01.19.0371/0218U002207

Вплив температури дисипативного розігріву на динамічні характеристики вимушених резонансних коливань тривимірних тіл з непружних п'єзоелектричних матеріалів:

Заклучний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Будак Валерій Дмитрович. – ДР 0115U001213. УДК 539.3.

155 с.

В роботі досліджено вплив теплових граничних умов на критичне механічне навантаження, після досягнення якого елемент конструкції втрачає своє функціональне призначення із-за досягнення температурою дисипативного розігріву точок деградації матеріалу. При виконанні проєкту розроблено наближені моделі та чисельно-аналітичні методи розв'язання задач вимушених гармонічних коливань і дисипативного розігріву просторових тіл обертання і призмати-

чних тіл з непружних пасивних і п'єзоактивних фізично нелінійних матеріалів, запропоновано критерії теплового руйнування просторових елементів конструкцій з непружних пасивних і п'єзоактивних матеріалів при гармонічних коливаннях. На основі розроблених моделей і методів досліджено резонансні коливання і дисипативний розігрів просторової циліндричної панелі і просторової призми і розраховано критичні значення механічного навантаження.

30.01.19.0372/0218U002278

Оцінювання несучої здатності і залишкової довговічності просторових елементів конструкцій з урахуванням набутих пошкоджень: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Ясній Петро Володимирович. – ДР 0115U002447. УДК 620.19; 539.43.

148 с.

Розроблена методика оцінювання залишкової довговічності роликів МБЛЗ з урахуванням розкиду механічних властивостей і зміни форми фронту тріщини під час підростання. Методика оцінювання залишкової довговічності осей колісних пар рухомого складу залізничного транспорту з урахуванням градієнту структурно-механічних властивостей технологічної та експлуатаційної природи.

31 ХІМІЯ

31.15 Фізична хімія

31.01.19.0373/0418U000650

Панасюк Ярослав Вікторович. Спектрально-люмінесцентні і фотокаталітичні властивості графеноподібного нітриду вуглецю та його наннокомпозитів з оксидом цинком: Дис... к.х.н. /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України. – Захищена 20.03.2018.

УДК 546.173, 535.37, 544.525.6.

193 с.: 10 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

З використанням ряду фізико-хімічних методів охарактеризовано колоїдні розчини графіноподібного нітриду вуглецю (ГНВ) з високою концентрацією, одержаних термічною обробкою ГНВ у водних розчинах гідроксиду тетраетиламонію. Показано, що розчини містять переважно графеноподібні частинки моношарового нітриду вуглецю (МНВ) товщиною 0,33–0,34 нм та латеральним розміром біля 30–50 нм. З'ясовано залежність положення смуги фотолюмінесценції (ФЛ) колоїдів нітриду вуглецю та її інтенсивності від довжини хвилі опромінення. Показано, що збудження колоїдів квантами, енергія яких відповідає довгохвильовій смугі поглинання МНВ, призводить до випромінювання інтенсивної ФЛ у широкій смугі з максимумом при 460–470 нм (квантовий вихід $\Phi = 45\text{--}50\%$). Встановлено спектрально-люмінесцентні властивості бінарних гетероструктур ZnO/МНВ, сформованих на різних стадіях росту наночастинок (НЧ) ZnO при введенні у реакційну суміш добавок МНВ. Поєднання МНВ та ZnO в наногетероструктури призводить до значного зменшення випромінювального часу життя обох компонентів, що свідчить про розділення фотогенерованих зарядів між компонентами при опроміненні таких гетероструктур. З'ясовано характер та зміну ефективності процесів фотопереносу електрона в композитних гетероструктурах МНВ з НЧ ZnO в залежності від їх розміру, пов'язані з просторовим обмеженням фотогенерованих зарядів в НЧ ZnO і обумовлені зміною взаємного енергетичного розташування зон провідності компонентів гетероструктури ZnO/МНВ. Так, у випадку НЧ ZnO розміром близько 3 нм під час фотозбудження композиту може відбуватись перенесення електрона від ZnO до МНВ, а у випадку НЧ

ZnO із розміром понад 4 нм – лише у зворотному напрямку, про що свідчить явище фотоіндукованого зарядження НЧ ZnO. Встановлено закономірності фотокаталітичного виділення молекулярного водню з водних розчинів електронодонорів різної природи при дії ближнього УФ випромінювання на зразки масивного ГНВ, одержані за різних температур та оброблених концентрованою HNO₃. Виявлено активаційний вплив кислотної обробки на утворення H₂ завдяки формуванню у ГНВ структурних дефектів, що виконують роль пасток фотогенерованих зарядів і активних центрів процесу.

31.01.19.0374/0418U000652

Тинкевич Олена Олександрівна. Вплив структури і складу нанокристалів CdTe та композитних матеріалів на їх основі на їхні оптичні властивості: Дис... к.х.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 02.03.2018.

УДК 544.77; 544.2; 542.06; 544.6.

135 с.: 7 табл., 72 іл. – Бібліогр.: 116 назв.

Додавання різної кількості прекурсорів домішки Me²⁺ (Hg²⁺, Mn²⁺, Zn²⁺) до свіжоутворених нанокластерів CdTe з наступною термообробкою дозволяє отримувати серії колоїдних розчинів нанокристалів Cd_{1-x}MexTe з оптичними властивостями в межах довжин хвиль 496 - 902 нм. Встановлено умови проведення контрольованої анодизації титанових пластинок, що дозволяє отримувати оптично активні у видимому діапазоні світла шари TiO₂ на поверхні. Використання підкладок Ti/TiO₂ дозволяє варіювати фотолюмінесценцію хвилевідних структур на основі нанокристалів CdTe/CdS, впроваджених в полімерну матрицю.

31.01.19.0375/0418U000806

Жох Олексій Олексійович. Вплив дифузійного фактора у процесі перетворення метанолу на каталізаторах H-ZSM-5/Al₂O₃: Дис... к.х.н. /Інститут фізичної хімії ім.Л.В.Писаржевського НАН України. – Захищена 05.06.2018.

УДК 544.478.2; 544.034.4.

179 с.: 15 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Запропоновано нову кінетичну схему процесу синтезу вуглеводнів та диметилового ефіру із метанолу, яка враховує те, що перетворення метанолу до вуглеводнів та диметилового ефіру відбувається за різними маршрутами на сильних та слабких кислотних центрах відповідно. Розроблено пристрій для дослідження процесів масопереносу у твердих пористих тілах у проточному режимі, який дозволяє вивчати кінетику масопереносу безпосередньо у зерні каталізатора за різних експериментальних умов. Встановлено, що дифузія метанолу в зерні каталізатора є аномальною та описується рівнянням дифузії із дробовою похідною по часу. Дробова розмірність для транспорту метанолу не залежить від пористої будови та залежить від складу каталізатора. Дробовий коефіцієнт дифузії метанолу у зерні каталізатора зростає зі збільшенням вмісту оксиду алюмінію у складі каталізатора. Одержані результати свідчать, що режим дифузії є індивідуальною характеристикою для кожної комбінації дифузату та твердого тіла та обумовлюється реадсорбцією молекул метанолу на поверхні каталізатора. Виявлено вплив дифузійного фактора у процесі перетворення метанолу, який полягає у симбатній залежності швидкості процесу перетворення метанолу від кореня квадратного дробового коефіцієнта дифузії метанолу.

31.01.19.0376/0418U000886

Камінський Олександр Миколайович. Адсорбційна імобілізація цисдихлордіаміноплатини та йонних форм важ-

ких металів магніточутливими нанокompозитами з різною природою поверхні: Дис... к.х.н. /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України. – Захищена 03.07.2018.

УДК 544.723.

188 с.: 64 табл., 118 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

Досліджено адсорбцію цис-дихлордіамініплатини (II) магніточутливими наноструктурами з різною хімічною природою поверхні: нанорозмірним однодоменим Fe₃O₄, НК типу ядро-оболонка Fe₃O₄/ДМСК, Fe₃O₄/?-АПС, Fe₃O₄/ПАА, Fe₃O₄/ГА, SiO₂ та НК SiO₂/ДМСК. Вивчено ізотермію і кінетику адсорбції комплексів цис-дихлордіамініплатини (II) в залежності від хімічної природи поверхні наноструктур. Кращі адсорбційні параметри спостерігались у НК Fe₃O₄/ПАА і Fe₃O₄/у-АПС. Показано перспективність синтезованих магніточутливих наноструктур для застосування в онкології у якості засобів адресної доставки лікарських препаратів та локальної онкотерапії. Встановлено, що розрахунок кривої намагнічування магнітної рідини на основі однодоменого Fe₃O₄ в рамках теорії парамагнетизму Ланжевена задовільно узгоджується з експериментальними результатами при допущенні, що намагніченість насичення частинок магнетиту залежить від їх розмірів. Розвинено метод магнітної гранулометрії та обґрунтовано його застосування до вимірювання розмірних параметрів складної оболонкової структури магніточутливих нанокompозитів типу ядро-оболонка. Показано перспективність синтезованих наноструктур для використання у якості магніточутливих адсорбентів комплексів і йонних форм Au³⁺, Ag⁺, Cd²⁺, Pb²⁺, Ni²⁺, Zn²⁺, Cu²⁺ для медичного, технічного та екологічного застосування.

31.01.19.0377/0418U000887

Кусяк Андрій Петрович. Адсорбційна активність поверхні в концепції багаторівневих нанокompозитів з функціями нанороботів:

Дис... к.х.н. /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України. – Захищена 03.07.2018.

УДК 544.723.

208 с.: 40 табл., 73 іл. – Бібліогр.: 257 назв.

Дисертаційна робота розвиває та доповнює концепцію хімічного конструювання багаторівневих наноструктур з ієрархічною наноархітектурою та функціями медико-біологічних нанороботів. У результаті цілеспрямованих досліджень адсорбційних та десорбційних процесів з використанням сучасних експериментальних методів та приладів, біосумісних магніточутливих поліфункціональних нанокompозитів з різною хімічною природою поверхні, сучасних онкологічних препаратів та модельних біологічних середовищ одержано нові наукові та практично важливі результати в галузі хімії та фізики поверхні, створено модельні зразки новітніх тераностичних лікарських засобів, в першу чергу, для потреб онкології, досліджено їх властивості та надано рекомендації щодо їх практичного використання. Встановлено особливості структури поверхні магніточутливих нанокompозитів (МН) складу Fe₃O₄/SiO₂, Fe₃O₄/TiO₂, Fe₃O₄/Al₂O₃ та Fe₃O₄/ГА. Вивчено адсорбційну активність поверхні синтезованих МН (процеси адсорбції/десорбції, залежність адсорбційної активності від рН та часу) щодо комплексів цис-дихлордіамініплатини, доксорубіцину, іонів Zn(II), Cd(II) та Pb(II) з водних розчинів. Встановлено параметри процесу адсорбції іонів Zn(II), Cd(II) та Pb(II) для всіх синтезованих зразків. Експериментально підтверджено здатність функціонування синтезованих МН в біологічному середовищі (в плазмі крові людини). Перевірено та доведено можливість використання стабілізуючих речовин (ДМСО та ПЕГ 2000) з метою запобігання опсонізації МН, доведено здатність МН вилучати іони Pb (II) з плазми крові в

сублетальних та летальних дозах. Розроблено перспективну для практичного використання методику адсорбційної іммобілізації цитотоксичного препарату доксорубіцин на поверхні МН Fe₃O₄/ГА. Експериментально підтверджено, що магніточутливі нанокompозити Fe₃O₄/ДР, Fe₃O₄/SiO₂/ДР, Fe₃O₄/TiO₂/ДР та Fe₃O₄/ГА/ДР виявляють цитотоксичну та протипроліферативну активність по відношенню до клітин дріжджів *Saccharomyces cerevisiae*, використовуючи культуру яких відпрацьовано методику доклінічного контролю цитотоксичної активності МН з іммобілізованим ДР. Використовуючи ансамбль носіїв Fe₃O₄ у якості суперпарамагнітного зонда, теорію парамагнетизму Ланжевена, значення густини складових нанокompозитів, за магнітними вимірюваннями оцінено розмірні параметри оболонки МН Fe₃O₄/ГА/ДР в складі магнітної рідини та підтверджено розрахунки незалежними вимірюваннями питомої площі поверхні нанокompозитів та кінетичної стійкості відповідних магнітних рідин. Отримані результати можуть бути корисними для розробки і оптимізації нових форм магнітокерованих лікарських засобів спрямованої доставки і адсорбентів на основі нанокompозитів типу суперпарамагнітне ядро-оболонка з багаторівневою наноархітектурою та для визначення і контролю розмірних параметрів її компонентів.

31.01.19.0378/0418U000888

Морозова Любов Петрівна. Кластерні структури води на міжфазних границях кремнеземів та деяких тканин організму. Вплив сильних кислот і органічного середовища:

Дис... к.х.н. /Інститут хімії поверхні ім. О.О. Чуйка НАН України. – Захищена 03.07.2018.

УДК 544.72.

169 с.: 4 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню адсорбційних та міжфазних властивостей зразків модельних систем на основі високодисперсного кремнезему з мінеральними кислотами та біологічними тканин в середовищі органічних розчинників. Методами ІН ЯМР-, ІЧ-спектроскопії, термогравіметрії вивчено властивості гідратного шару досліджуваних об'єктів. Виявлено суттєві відмінності термодинамічних характеристик гідратаційних процесів при варіюванні текстурними властивостями поверхні нанокремнезему. Показано можливість кластеризації в середовищі органічних розчинників та низький ступінь дисоціації сильних мінеральних кислот у міжфазній воді. Досліджено особливості поведінки високодисперсного кремнезему в експерименті з тканинами ШКТ щурів. Доведено, що вода, яка присутня у внутрішніх порожнинах ткани шлунку та кишечника живих організмів, представлена кластерами у слабоасоційованому стані. У досліді із травним ферментом панкреатином виявлено існування кластерів різних розмірів та явище розчинення слабополярних компонентів у воді за рахунок формування специфічного локального органічного оточення.

31.01.19.0379/0418U000905

Цуркан Анна Вікторівна. Електрохімічний синтез та властивості композиційних покриттів Fe-TiO₂:

Дис... к.х.н. /Державний вищий навчальний заклад "Український державний хіміко-технологічний університет". – Захищена 27.06.2018.

УДК 544.6:621.357.

155 с.: 19 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 157 назв.

Об'єкт дослідження - електроосадження поліфункціональних композиційних покриттів з метансульфонатних електролітів. Мета дослідження - встановлення основних закономірностей електрохімічного синтезу наноструктурованих композиційних покриттів Fe-TiO₂ з метансульфонатних електролітів і визначення властивостей цих покриттів. Методи

дослідження - циклічна вольтамперометрія, хроноамперометрія, метод електродного імпедансу (вивчення кінетики електрохімічних процесів); фотокolorиметрія (аналіз складу розчинів); метод динамічного розсіювання світла (визначення розподілу частинок у золі та колоїдному електроліті за розміром); сканувальна електронна мікроскопія, енергодисперсійна рентгенівська спектроскопія та рентгенофазовий аналіз (характеристика морфології, структури і хімічного складу синтезованих покриттів). Теоретичні та практичні результати: Отриманий комплекс експериментальних даних стосовно впливу складу електроліту та умов електролізу на вміст TiO_2 у композиційних покриттях Fe-TiO_2 , їх фізико-хімічні, фото- та електрокаталітичні властивості, є науковою засадою нових високоефективних, екологічно безпечних, ресурсо- та енергоощадних технологій синтезу фото- та електрокаталізаторів. Новизна положень та результатів: У роботі вперше отримано комплекс систематичних експериментальних даних про вплив різних факторів на електрохімічний синтез наноконпозиційних покриттів Fe-TiO_2 з метансульфонатного електроліту та на їх склад, структуру і властивості, що дозволило: встановити кінетичні закономірності та механізм впровадження частинок TiO_2 у залізну матрицю та показати, що процес осадження композиції описується вдосконаленою моделлю Гуглієльмі (в якій враховується вплив вмісту дисперсної фази на ступінь заповнення поверхні); розробити методіку електрохімічного нанесення захисної плівки CeO_2 з розчину, що містить іони метансульфонату церію(III) на поверхню покриттів заліза та КЕП Fe-TiO_2 з метою підвищення їх корозійної стійкості; виявити вплив розміру часточок дисперсної фази, способу їх синтезу та модифікації іонами Ag^+ на морфологію поверхні та комплекс властивостей композиційних покриттів; оцінити фотокаталітичну активність наноконпозиційних покриттів Fe-TiO_2 у реакціях фотохімічної деструкції деяких органічних барвників; визначити електрокаталітичну активність композиційних гальваноосадів у процесах виділення водню та кисню у лужному середовищі (яка пов'язана з наявністю TiO_2 та/або окисно-відновних форм Ti_2O_3 - TiOH , що підсилюють електрокаталітичний вплив). Сфера використання: Результати дисертаційної роботи щодо впливу складу електроліту та умов електролізу на вміст TiO_2 у композиційних покриттях, їх фізико-хімічні, фото- та електрокаталітичні властивості мають істотне значення для електрохімії.

31.01.19.0380/0218U002158

Створення стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Мельник Дмитро Миколайович. – ДР 0117U003175. УДК 544.03;544.2.

147 с.

Об'єкт дослідження - стандартні довідкові дані про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів. Мета - створення і забезпечення високого рівня вірогідності та відповідності сучасному світовому науково-технічному рівню довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів, які використовуються в економіці України та для розробки нових технологій і проєктуванні нових виробництв. Створення таблиць стандартних довідкових даних "Олія соняшникова. Густина у діапазоні температури 273... 473 К". Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.01.19.0381/0218U002209

Створення та дослідження воденьсорбційних і фотокаталітичних властивостей нано-

структурованих, високоентропійних та плівкових матеріалів для отримання і накопичення водню, хімічних джерел струму:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Солонін Юрій Михайлович. – ДР 0115U002249. УДК 621.352:541.138:541.145:621.039.533.

150 с.

Об'єкти дослідження - легована Si , Ti , Fe , TiC гідридна фаза MgH_2 , що отримана методами механохімії, магнієвмісних інтерметаліди типу AB_3 ($\text{La}_1\text{-X}\text{MgXNi}_3$), високоентропійних поліметалеви (Ti , Zr , V , Nb) сплави. Мета роботи - розробити фізико-хімічні принципи створення та способи отримання нового покоління металогідридних та фотокаталітичних матеріалів для водневої енергетики та хімічних джерел струму. Методи дослідження - рентгенівська дифрактометрія, термодесорбційна спектроскопія, растрова електронна мікроскопія, мас-спектрометрія, реактивне механічне сплавлення, високотемпературна дифрактометрія в реальному часі; потенціодинамічний метод, фото електрохімічний метод, електрохімічний метод поляризаційних кривих; адіабатична калориметрія. Встановлено, що Ti , Fe , TiC і Si в якості легуючих добавок до магнію в кількості до 10% ваг. дозволяють отримати такі воденьсорбційні та кінетичні характеристики гідридної фази MgH_2 механічних сплавів-композитів, які забезпечують можливість їх практичного використання в стаціонарних акумуляторах водню. Проведено 2-х ступінчасте спікання суміші порошків ($\text{LaNi}_3+\text{Mg}+\text{Ni}$) при температурах 650 0C - 1020 0C. Досліджено структуру, склад та електрохімічні характеристики спечених водень сорбуючих сплавів. Встановлено оптимальні умови спікання, для отримання сплавів з характеристиками, прийнятими для практичного застосування в якості матеріалу водень сорбуючих катодів.

31.01.19.0382/0218U002318

Взаємодія іонізуючого випромінювання із наноконпозитами на основі наночастинок диспергованих у діелектричні матриці: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Волошинівський Анатолій Степанович. – ДР 0115U003251. УДК 535.37.

134 с.

Визначено особливості взаємодії високоенергетичного випромінювання з композитами на основі полімерів і мікро- та нановключень фторидів та оксидів (BaF_2 , SrF_2 , LaPO_4 - Pr та ін.). З'ясовано, що співвідношення між розміром вкраплених у полістирольну матрицю наночастинок і довжиною вільного пробігу та довжиною термалізації фотоелектрона є визначальним для розуміння процесу перенесення енергії в полімерному композиті. Доведено наявність ефективного безвипромінювального перенесення енергії збудження від наночастинок малого розміру (20 нм) до полістиролу завдяки фотоефекту на відміну від мікро- та наночастинок великого розміру, де домінує випромінювальне перенесення енергії. Полістирольну матрицю збуджують електрони, які вилітають з наночастинок малого розміру під дією рентгенівського випромінювання, і композит демонструє люмінесцентні та часові параметри, властиві полістирольному сцинтилятору без наповнення з часовою константою ? 2 нс, а інтенсивність випромінювання значно перевершує інтенсивність чистого полістирольного сцинтилятора. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.01.19.0383/0218U002320

Нові оксидні системи з композитною структурою: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гладішевський

Об'єкт дослідження – неорганічні сполуки класу оксидів і халькогенідів, інтерметалічних сполук та їхніх гідридів, тонкі зміни у хімічному складі, умовах одержання та кристалічній структурі яких приводять до змін у широкому спектрі корисних фізичних властивостей, зокрема системи на основі PbO_2 для електрохімічної енергетики, надпровідні купрати із високими критичними параметрами, манганати з великим магнетоопором, що є надзвичайно чутливими до часткових заміщень атомів, складні халькогеніди та халькоген-галогеніди з напівпровідниковими, фотоелектричними, біомедичними, каталітичними властивостями, а також гідриди інтерметалідів з водень-сорбційними властивостями. Мета роботи – синтез нових оксидів, халькогенідів, халькоген-галогенідів, інтерметалідів та їхніх гідридів, оптимізація умов синтезу простих і складних сполук і твердих розчинів, побудова діаграм стану, визначення кристалічної структури на різних рівнях організації будови речовини, розрахунок електронної структури, вимірювання фізичних властивостей, а також рекомендація сполук для створення матеріалів із потрібними властивостями. Методи дослідження – рентгенівський фазовий аналіз, рентгенівський структурний аналіз, скануюча та трансмісійна електронна мікроскопія, енергодисперсійна рентгенівська спектроскопія, диференціальний термічний аналіз, метод електроуршійної сили, спектроскопія комбінаційного розсіювання світла та інфрачервона спектроскопія, спектроскопія часу життя позитронів до анігіляції, квантово-хімічні розрахунки та отримання кількісних характеристик хімічного зв'язку, кристалохімічний аналіз, вимірювання оптичних, магнітних, електричних, твердотільних, каталітичних та водень-сорбційних властивостей. Вперше досліджено: фазові рівноваги у 20 оксидних, халькоген-галогенідних та інтерметалічних системах, 17 перерізів на предмет утворення сполук, фазовий склад та параметри мікроструктури матеріалів на основі PbO_2 під час електрокристалізації у 6 системах PbO_2 -електроліт, вплив різних комплексних агентів на властивості тонких плівок ZnS , HgS , $HgSe$, $Hg_3I_2Se_2$; процеси комплексоутворення у системах $Re-Se-Hal$ ($Hal - Cl, Br$); вплив обробки та заміщень для серії зразків $PbTe:Ag,Sb$. Оптимізовано умови одержання ЛЗМ/РЗМ-вмісних манганатів MnO_3 та $M_2MnM'O_6$, низки халькоген-галоген вмісних та інтерметалічних сполук. Визначено кристалічну структуру 76 сполук, серед яких 7 сполук є представниками нових структурних типів неорганічних сполук, визначено будову речовини на рівні ближнього, середнього та дальнього порядків організації для 9 хімічно або технологічно модифікованих сполук або композитів, розраховано електронну структуру та отримано кількісні характеристики хімічного зв'язку для 15 сполук. Для безсвинцевих і Pb -вмісних високотемпературних надпровідників $Bi-2223$ характерною є модульована структура, відкрито новий тип неупорядкування у композитних модульованих структурах, що реалізується у структурі сполуки $MnSi_{1,76}$. Проведено вимірювання фізичних властивостей для 28 сполук і композитів. У плані впровадження перспективними серед досліджених сполук та композитів є: сполуки $Rh_2Se_9Cl_6$, $Ir_2Se_9Cl_6$, $Re_3Se_3S_4Br_{13}$ та $Re_4Se_4S_4Br_{16}$ в якості компонентів каталітичних систем (зокрема у процесах у процесі дегідратації гліцерину в акролеїн, гідрування м-нітробензойної кислоти до м-амінобензойної кислоти, отримано 2 патенти України на корисну модель), а також напівпровідників, хімічних реактивів і препаратів; $LiLaP_4O_{12}:Bi$, плівки $Al_2O_3:Ce$ та $Zn,Pg-S,Se$, $Li_2B_4O_7:Ag,Gd$, сполуки La_2CuSbS_5 , La_2CuBiS_5 , $TlHgBr_3$, $AgGaSiSe_4$, $Ag_2Ga_2SiS_6$ в якості напівпровідникових та оптичних матеріалів (зокрема для детектування рентгенівського та гамма-

випромінювання, оптоелектроніка, напівпровідникова техніка, нанофотоніка); композити As_4S_4/Fe_3O_4 , As_4S_4/PVP , $BaZrO_3$ -полістирен, глауколіт/поліанілін в якості твердотільних та мультифункціональних матеріалів (електрооптика, нанофотоніка, сенсорні технології, медицина); сполука $Li_{1,5}Cr_{0,5}NiO_3$ в якості електрохімічного матеріалу (в акумуляторах), сполуки R_2T_2Al ($R -$ рідкісноземельний метал, $T - d$ -елемент) зі структурами типів W_2CoB_2 і Mo_2FeB_2 , в якості водень-сорбційних матеріалів. За тематикою наукового дослідження опубліковано 1 монографію, 2 навчальні посібники, 46 статей, з них – 29 у журналах, що входять до наукометричних баз даних і мають імпакт-фактор, 17 у журналах, що включені до переліку наукових фахових видань України; тези 46 доповідей на наукових конференціях, з них – тези 16 доповідей на міжнародних конференціях; отримано 2 охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності (патенти України на корисну модель). Результати використовують для ідентифікації фаз при розробці нових матеріалів, прогнозуванні діаграм стану ще недосліджених систем, обраховані із експериментальних даних значення стандартних термодинамічних функцій для деяких фаз можуть бути використані при моделюванні $T-x$ діаграм інших систем методами CALPHAD, кількісні параметри фізичних властивостей та процесів гідрування слугують орієнтиром щодо обрання потенційних сполук-кандидатів у виборі об'єктів для майбутніх досліджень. Відомості по діаграмах стану та кристалічних структурах сполук включені в бази даних неорганічних сполук і матеріалів (Pearson's Crystal Data, Швейцарія; Inorganic Crystal Structure Database, Німеччина; International Centre for Diffraction Data, США). Оновлена методологія систематики кристалографічних характеристик неорганічних сполук дозволила систематизувати кристалічні структури 100000 неорганічних речовин, що на сьогодні є найповнішою базою даних такого типу. Здійснено модернізацію комп'ютерних програм для аналізу будови речовини на різних рівнях її організації, хімічного зв'язку, встановлено взаємозв'язок склад-структура-властивості для досліджених класів сполук. Наукові результати також використані як приклади у курсах неорганічної хімії та кристалохімії для бакалаврів і магістрів Львівського університету. НДР належить до фундаментальних досліджень, а її результати є актуальними для хімічних наук, а також суміжних галузей – фізико-математичних, геологічних, біологічних і технічних наук. Одержані експериментальні та теоретичні результати є корисними для науковців Державного вищого навчального закладу "Український державний хіміко-технологічний університет" (м. Дніпро), Інституту загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України (м. Київ), Женевського університету (Швейцарія), Карлового університету (м. Прага, Чеська республіка), Інституту хімічної фізики твердих матеріалів товариства Макса Планка (м. Дрезден, Німеччина) та інших наукових установ, а також будуть слугувати для вибору кандидатів для створення матеріалів із корисними властивостями при проведенні подальших досліджень за звітною тематикою.

31.01.19.0384/0218U002321

Синтез і кристалохімія нових інтерметалічних сполук з функціональними властивостями: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гладшевський Роман Євгенович. – ДР 0115U003257. УДК 546:548.3.

1129 с.

Об'єкт дослідження - багатоконпонентні системи, що містять рідкісноземельні (лужні чи лужноземельні) метали, перехідні d-метали і p-елементи III-V груп періодичної системи, та індивідуальні хімічні фази, що в них утворю-

ються. Предмет дослідження - фазові рівноваги в багатокомпонентних системах, діаграми стану, умови утворення фаз, концентраційні та температурні області їхнього існування, параметри синтезу, кристалічна та електронна структура, хімічний зв'язок, каталітичні, воденьсорбційні, електрохімічні, електротранспортні, термоелектричні та магнітні властивості, а також кристалохімічні особливості нових інтерметалічних сполук, закономірності, які пов'язують їхній склад, структуру та властивості. Мета проекту - одержання нових інтерметалічних сполук рідкісноземельних (лужних чи лужноземельних) металів, перехідних d-металів і р-елементів III V груп періодичної системи, що стануть основою матеріалів із комплексом функціональних властивостей. Проект передбачає фізико-хімічне дослідження діаграм стану багатокомпонентних систем, визначення кристалічної структури сполук, що в них утворюються, а також вивчення комплексу їхніх хімічних і фізичних властивостей. Методи дослідження - синтез сплавів в електродугових, високочастотних і муфельних печах (пряма взаємодія компонентів, синтез через лігагури, багатостадійний твердофазний синтез з утворенням проміжних фаз, ампульний синтез), термічна обробка зразків у муфельних і трубчатих печах, диференціальна скануюча калориметрія, диференціальний термічний аналіз, рентгенофазовий аналіз, мікροструктурний аналіз, рентгеноспектральний аналіз, рентгеноструктурний аналіз (методи полі- та монокристалу), розрахунок електронної структури, дослідження каталітичної здатності сплавів як конверторів, визначення хроновольтамперометричних характеристик електродних матеріалів, потенціометричний двозондовий метод для вимірювання електроопору та коефіцієнту Зеебека, відносний метод Фарадея для дослідження магнітної сприйнятливості, екстракційний метод для вимірювання намагніченості. Методами рентгенівського фазового та мікροструктурного аналізів побудовано ізотермічні перерізи діаграм стану 88 потрійних системи в повному або частковому концентраційному інтервалі, а також 24 квазіподвійних систем. Рентгенівськими методами монокристалу та порошку визначено кристалічну структуру 397 інтерметалідів, 11 інших неорганічних сполук, 44 комплексних сполук і 28 багатокомпонентних твердих розчинів, а також визначено електронну структуру та кількісні характеристики хімічного зв'язку для 28 неорганічних сполук. Відкрито низку нових структурних типів, створено карти локалізації інтерметалідів за фундаментальними параметрами. Систематизовано кристалографічні та кристалохімічні параметри, виведено алгоритм взаємозв'язку склад-структура-властивості для окремих класів неорганічних сполук. Для синтезованих сполук досліджено каталітичні, воденьсорбційні, електрохімічні, електротранспортні, термоелектричні та магнітні властивості. Термоелектричні і термометричні матеріали - тверді розчини на основі фаз напів-Гейслера $TiNiSn_{1-x}Ga_x$, $V_{1-x}TixFeSb$, $VTi_{1-x}FexSb$ і скутерудитів $TixCo_4Sb_{12}$, $VxCo_4Sb_{12}$, а також способи синтезу координаційних сполук купруму захищено патентами України. За тематикою наукового дослідження підготовлено та захищено 19 магістерських, 29 дипломних та 84 курсові (7 - магістри II року навчання, 18 - магістри I року навчання і 59 - бакалаври) робіт, 2 докторські та 4 кандидатські дисертації, опубліковано 3 монографії у закордонних видавництвах (Walter de Gruyter, Elsevier), 2 монографії у вітчизняних видавництвах, 3 навчальні посібники, 184 статті (з них: 76 у виданнях, що індексуються базами даних Scopus та/або WoS і 108 у вітчизняних фахових виданнях), тези 217 доповідей на наукових конференціях (з них: тези 28 доповідей на конференціях, проведених за кордоном, і тези 189 доповідей на конференціях, проведених в Україні), отримано 8 патентів України на корисні моделі. Наукові результати використані під час читання загальних і спеціальних

курсів для підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів у галузі неорганічної хімії та кристалохімії. Одержані під час виконання НДР результати використані науковцями Інституту загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України, Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України.

31.01.19.0385/0218U002327

Електронні процеси в кремнієвих структурах та створення недорогих сенсорів подвійного призначення на їх основі: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Монастирський Любомир Степанович. - ДР 0116U001543. УДК 544.64; 538.95.

110 с.

На основі розробленої моделі ефекту поля в поруваному кремнію обґрунтовано особливості впливу адсорбційно-електричних ефектів на електропровідність наноструктурованих напівпровідників. Знайдена залежність приповерхневої провідності від величини поверхневого заряду. Вивчено основні закономірності нерівноважних електронних процесів у сенсорних структурах на основі поруваного кремнію і досліджено вплив газового оточення на їх електричні та фотоелектричні параметри. На основі вивчення впливу X-випромінювання на електронні параметри транзисторних термосенсорів запропоновано спосіб підвищення їх радіаційної стійкості шляхом попереднього низькодозного опромінення з подальшим термічним відпадом і часовою релаксацією.

31.01.19.0386/0218U002328

Гібридні наносистеми на основі кон'югованих полімерів та неорганічних напівпровідників з оптоелектронними і сенсорними властивостями: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Аксіментьєва Олена Ігорівна. - ДР 0115U003262. УДК 544.64; 538.95.

156 с.

Обґрунтовано механізм формування гібридних наносистем на основі П-кон'югованих полімерів, карбонових, силіциєвих, оксидних нанокластерів, впроваджених у полімерні матриці. Вивчено структуру і морфологію отриманих наноматеріалів та встановлено зв'язок між умовами синтезу, структурою і властивостями гібридних наносистем. Показано, що кулонівська та гідروفобна взаємодії у бінарних розчинах ПАР-поліелектроліт є визначальними для стійкості дисперсій TiO_2 . Встановлено можливість формування фоточутливих електричних бар'єрів у гібридних структурах.

31.19 Аналітична хімія

31.01.19.0387/0218U002316

Математичне моделювання процесів деформування неоднорідних тіл з тонкими дефектами структури: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Сулим Георгій Теодорович. - ДР 0115U003249. УДК 539.3.

91 с.

Побудовано нові математичні моделі деформування термопружних тіл неоднорідної структури та розроблено аналітичні та числові методи розв'язування динамічних, квазістатичних та статичних задач пружності, теплопровідності та термопружності для структурно неоднорідних тіл та середовищ з тонкими неоднорідностями з урахуванням найбільш істотних ефектів, процесів та явищ, що мають місце при реальних умовах експлуатації.

31.21 Органічна хімія

31.01.19.0388/0218U001860

Синтез та дослідження біологічно-активних речовин на основі нітрогено- та оксигеновмісних гетероциклів: Заключний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Шульга Сергій Іванович. – ДР 0112U006975. УДК 547.7/.8.

46 с.

Розроблено зручний метод синтезу N-заміщених похідних -метил-6H-індолю(2,3-b) хіноксалінів, а також їх функціональних похідних; знайдені умови для конденсації 1,8-нафталевого ангідриду з амінами та подальшого селективного сульфохлорування. Показана можливість реакції Біджинеллі для 2-ацетилглютамінів. В результаті проведених досліджень одержані невідомі раніше оксигено- та нітрогеновмісні гетероциклічні сполуки, що є перспективними для подальших біологічних досліджень. Методики, запропоновані в роботі, знайшли практичне застосування в навчальному процесі при проведенні лабораторного практикуму.

31.01.19.0389/0218U001939

Розробка фторовмісних мономерів нових типів для синтезу поверхнево-активних полімерів і створення на їх основі діелектричних наночастинок MoS₂ та SiO₂ в пристроях надвисокоємкого генерування і накопичення електричної енергії: Заключний звіт /Інститут органічної хімії НАН України; Керівник Шермолович Юрій Григорович. – ДР 0117U002795. УДК 547.326.

47 с.

Отримані фторовмісні олігомери на основі похідних акрилової кислоти. Досліджена можливість їх використання в пристроях для збереження електроенергії. Показано, що сорбційна модифікація поверхні неорганічних частинок фторованими радикал утворюючими речовинами (поліфторметакрилатом з кінцевою пероксидною групою та/або фтортеломером з кінцевою гідроксильною групою і подальше формування поліелектролітного шару призводить до суттєвого впливу полімерної оболонки з іонами літію у дисульфіді молібдену на термодинамічні і кінетичні параметри пристроїв для зберігання енергії. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.01.19.0390/0218U002322

Молекулярний дизайн нових ансамблів гетероциклів з фармакофорними фрагментами на основі мультикомпонентних і доміно-реакцій та з використанням діазонієвих солей: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Обушак Микола Дмитрович. – ДР 0115U003258. УДК 547.7.

113 с.

Запропоновано нові синтетичні підходи до конструювання ансамблів гетероциклів різних класів, що ґрунтуються на мультикомпонентних і одnoreакторних синтезах, тандемних і доміно реакціях, використанні доступних арендіазонієвих солей як вихідних реагентів. Вперше успішно застосовано у мультикомпонентних реакціях 5-арил-2-фурилкарбальдегіді та 3-(5-арил-2-фурил)акролейні та розширено межі застосування реакцій Ганча, Біджинеллі, Радзішевського, Угі. Розроблено нову мультикомпонентну тандемну реакцію Угі-Дільса-Альдера для синтезу ізоіндолів та фуро[2,3-f]ізоіндолів. Розроблено підхід до конструювання сполук, у яких фуранове кільце анельоване з ізоіндольним циклом, виходячи з фурфуролу та фурилакролейну. Запропоновано препаративну нескладну діастереоселективну доміно-реакцію для синтезу гідрованих тієно[2,3-

f]ізоіндолів. Знайдено варіанти нових три- і чотиристадійних доміно-реакцій Кневенагеля-гетеро-Дільса-Альдера. Виходячи з амінотіофенів Гевальда і функціоналізованих 3-амінотіофенів та використовуючи стратегії одnoreакторних, тандемних і доміно-реакцій, розроблено методи синтезу азотвмісних гетероциклів, анельованих з тіофеновим ядром. З'ясовані спільні ознаки реакцій метиленактивних сполук з 1-нітроетенами та з 2-нітротіофенами, в яких атака СН-кислоти відбувається в ?-положення до нітрогрупи, яка на другій стадії інтрамолекулярно відновлюється до оксимної групи. Шести- і п'ятичленні гетероциклічні сполуки (піридини, хінолони, 3-гідроксикумарин, заміщені сиднони) досліджені у реакціях з арендіазонієвими солями і знайдено умови, у яких відбувається арилювання. Серед синтезованих сполук знайдено такі, що виявляють протипухлинну та антимікробну активність, можуть застосовуватись у органічній електроніці, як барвники і комплексоутворювачі для визначення йонів металів.

31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки і їхні синтетичні аналоги

31.01.19.0391/0218U002313

Розробка пристрою для визначення лігандних форм гемоглобіну у цільній крові для експрес-діагностики критичних станів: Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Дудок Катерина Перівна. – ДР 0116U001535. УДК 547.963.4.

76 с.

Отримано "зведений спектр поглинання" та мілімолярні коефіцієнти екстинкції для нітрозил форми гемоглобіну. Розроблено і створено новий алгоритм та програму обробки результатів виміру та видачі інформації про відносний вміст шести лігандних форм гемоглобіну в цільній крові. Виготовлено електронні вузли пристрою згідно виготовлених друкованих плат. На основі цього розроблено інвазивну методику та схему інструментального пристрою щодо одночасного визначення шести лігандних форм гемоглобіну у гемолізатах периферичної крові людини.

31.25 Хімія високомолекулярних сполук

31.01.19.0392/0218U001814

Розробка інтелектуальної інформаційної системи екологічного моніторингу стічних вод сільськогосподарських підприємств на основі автономних автоматизованих мультибіосенсорних систем, з'єднаних бездротовою мережею: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики; Керівник Дзядевич Сергій Вікторович. – ДР 0118U006357. УДК 577.113+681.586.

74 с.

Дослідження останніх років свідчать про високий потенціал використання біосенсорних розробок в сільському господарстві з метою екологічного моніторингу стічних вод та водоймищ. Головна перевага таких приладів - висока експресність отримання результатів з високою специфічністю та достовірністю, а також низька собівартість та легкість обробки даних. Наукова значимість даного напрямку полягає у тому, що створення мультибіосенсорних систем на основі низки різних ферментних біосенсорів для визначення вмісту формальдегіду, пестицидів, іонів важких металів, стероїдних глікоалкалоїдів, поверхнево активних речовин та використання їх безпосередньо в зоні забруднення дозволить з високою ефективністю, селективністю та точністю виявляти токсичні речовини. Робота низки таких мультибіосенсорних систем буде програмуватись дистанційно одним блоком керування. Отримана інформація буде оброблятися

мікрокомп'ютером та передаватиметься до координаційного центру і, в разі необхідності, оперативно сповіщати про це відповідні служби. Інформація, що надходитиме від біосенсорних інтелектуальних систем, дасть змогу оперативно реагувати на зміни в екологічному стані середовища поблизу сільськогосподарських підприємств, одразу виявляти джерела забруднення і попереджувати екологічні катастрофи. Екологічний моніторинг може вестись у повністю автоматичному режимі, і сповіщення служби екологічного контролю відбуватиметься лише при перевищенні гранично допустимих концентрацій токсичних речовин в певному місці. Перевагами такого екологічного контролю є мінімальні затрати людських ресурсів, а також малий час від появи забруднення у середовищі до сповіщення про це відповідного контролюючого органу.

31.27 Біологічна хімія

31.01.19.0393/0418U000788

Бурлака Юлія Борисівна. Вплив складових ендогенної інтоксикації на функціональний стан клітин крові у хворих на рак гортані:

Дис... к.б.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 16.05.2018.

УДК 577.152.1+579.841.31+581.1.

190 с.: 19 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 319 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню показників ендогенної інтоксикації, протеолітично-інгібіторного балансу ключових компонентів системи гемостазу та рецепторної відповіді клітин крові у хворих на рак гортані.

31.01.19.0394/0218U002107

Дизайн і синтез специфічних лігандів G-квадруплексів та вивчення їхньої взаємодії з квадруплексними структурами ДНК: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Дубей Ігор Ярославич. – ДР 0112U004217. УДК 577.1+577.323.4+547.8+615.277.3.

202 с.

Запропоновано структури та методи синтезу численних лігандів квадруплексної ДНК (G4). Серед них знайдено ефективні інгібітори теломерази з протипухлинною дією *in vitro* в наномолярних концентраціях (EC50=50-700 нМ). Досліджено механізми взаємодії ліганд-G4 за допомогою біофізичних методів і молекулярного моделювання. При аналізі залежності "структура-активність" визначено фактори, що визначають біологічну активність сполук. Отримані дані є основою для дизайну ефективних інгібіторів і протипухлинних засобів. Розроблено нові реагенти для флуоресцентної детекції G4-ДНК.

34 БІОЛОГІЯ

34.15 Молекулярна біологія

34.01.19.0395/0218U002106

Раціональний дизайн інгібіторів протеїнкіназ як попередників лікарських засобів: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Ярмолюк Сергій Миколайович. – ДР 0112U004110. УДК 547.872;577.366.

196 с.

Розроблено рецепторно-орієнтовані фармакофорні моделі протеїнкіназ FGFR1 і CK2 та ідентифіковано низку хімічних класів низькомолекулярних інгібіторів до цих ензимів. Запропоновано нові методи синтезу сполук. Створено алгоритм оптимізації фармакофорних моделей і рескорингу результатів фармакофорного скринінгу.

34.17 Біофізика

34.01.19.0396/0218U002130

Зелений синтез і характеристика люмінесцентних квантових точок CdTe як екологічно безпечних функціональних матеріалів нового покоління: Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та генетики НАН України"; Керівник Ємець Алла Іванівна. – ДР 0117U003752. УДК 577.3:544.77/546.3.

32 с.

Спектральні характеристики біосинтезованих наночастинок CdTe досліджували за допомогою методів оптичної спектрофотометрії та спектроскопії комбінаційного розсіювання, порівнюючи їх з хімічно синтезованими квантовими точками CdTe, як контрольними зразками. Проведено оцінку впливу біосинтезованих квантових точок CdTe на T- і В-лімфоцити людини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.21 Ембріологія

34.01.19.0397/0218U002123

Встановлення закономірностей органо- та гістогенезу і топографії внутрішніх органів грудної, черевної порожнин, а також структур центральної нервової системи плодів людини (макроскопічне, гістологічне, імуногістохімічне та УЗ-дослідження). Порівняння отриманих даних з аналогічними у плодів з вродженими аномаліями розвитку: Заключний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник Гумінський Юрій Йосипович. – ДР 0113U005070. УДК 611.018:576.74:611.9:611.94:611.95:611.8.

325 с.

За допомогою анатомо-гістологічних, імуногістохімічних, морфометричних та статистичних методів були ґрунтовані підходи до встановлення закономірностей структури спинного та головного мозку ембріонів та плодів людини. Встановлені особливості цитоархітекtonіки та міграції НСК спинного та довгастого мозку ембріонів і плодів людини у внутрішньоутробному періоді розвитку, де ключовим чинником "правильної" адресної міграції поліпотентних стовбурових клітин є радіальна глія, яка із часом прикорочує своє існування.

34.23 Генетика

34.01.19.0398/0218U002134

Роль епігеномних механізмів в адаптогенезі рослин: Заключний звіт /Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України; Керівник Кравець О.П. – ДР 0113U000228. УДК 575.21+575.826+581.1.03+577.346.

247 с.

Встановлено значний внесок епігеномних механізмів у формування адаптивних реакцій рослин, що проявляється у значних перебудовах метилому і протеому рослин під впливом біотичних і абіотичних стресових факторів. Виявлено наявність статистично достовірного зв'язку між екологічною пластичністю сорту рослин та рівнем його епігеномного поліморфізму. Вивчена взаємодія різних сигнальних систем рослин у формуванні адаптивної реакції. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.27 Мікробіологія

34.01.19.0399/0218U002187

Структурно-функціональні властивості природних мікробіоценозів та механізми біологічної дії мікробних препаратів: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Воронкова Ольга Сергіївна. – ДР 0115U002385. УДК 579.26:579.64.

385 с.

Об'єктом дослідження є структурно-функціональні параметри біоплівки, утвореної асоціаціями бактерій, та за соби впливу на їх метаболічні властивості з метою відновлення екологічної рівноваги в мікробіоценозах, сформованих плівко- та неплівкотвірними штамами бактерій, антагоністична активність стрептоміцетів до фітопатогенних мікроорганізмів та стимулююча активність до зернових рослин, їстівних грибів, вермикультури, механізми взаємовідносин фітопатогенних мікроорганізмів та їх природних антагоністів, ентомопатогенних мікроорганізмів і фітофагів, та факторів, які впливають на них в природних і штучних асоціаціях. Мета роботи - створення концепції про ознаки самоорганізації біоплівок та можливості направлено регулювання їх росту; з'ясування механізмів біосинтетичної та антагоністичної властивості ряду груп мікроорганізмів, що лежать в основі направлено синтезу метаболітів, які зумовлюють синергічну стимулюючу та біозахисну дію асоціації стрептоміцетів, мікробів-антагоністів, фітопатогенних бактерій і грибів, ентомопатогенних мікроорганізмів; створення комплексних поліфункціональних екологічно безпечних мікробних препаратів з широким спектром дії для захисту і стимуляції росту рослин. У процесі науково-дослідної роботи застосовувалися сучасні мікробіологічні, біохімічні, фізико-хімічні, молекулярно-генетичні та статистичні методи дослідження, комп'ютерна обробка даних. Вперше визначено відмінності у параметрах приросту біоплівки *S. aureus* та *S. epidermidis*, досліджено інтенсивність катаболічних процесів інтактною плівкою, показано, що дисбіоз, отриманий шляхом інтравагінального введення плівкотвірних штамів стафілококів відрізняється більшою сталістю порушень складу мікробіоти, визначено ефективність застосування пробіотиків для корекції таких станів. Вперше виявлено, що за умов глибинного культивування метаболіти стрептоміцету та препарат ГЗх зумовлюють збільшення біомаси гриба *P. ostreatus* та вермикультури *E. foetida*. Показано ефективність добавки на основі вермикультури до раціону свиней та курчат-бройлерів, що забезпечує збережуваність потомства та більш інтенсивний приріст ваги поросят та курчат. Вперше перевірено виділені ізоляти та колекційні культури *Streptomyces* та *Bacillus* на антагоністичну активність проти різних фітопатогенних бактерій та грибів, підібрано високо-ефективні асоціації мікроорганізмів різних рівнів структурної організації - бактерії, гриби та черви, що можуть бути використані для створення біологічно активних інсектоакарицидних препаратів зі стимулювальною дією для сільськогосподарства. Робота розповсюджується за договорною ціною.

34.29 Ботаніка

34.01.19.0400/0418U000787

Дмитраш-Вацеба Ірина Ігорівна. Раритетні види рослин Південного Опілля: стан популяцій, загрози і перспективи збереження: Дис... к.б.н. /Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного. – Захищена 04.06.2018.

УДК [581.5:582:502.753] (477).

370 с.: 40 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 489 назв.

Дисертація присвячена дослідженню поширення і стану

популяцій раритетних видів рослин Південного Опілля. Раритетна компонента флори включає 269 видів рослин. Встановлено структуру раритетної компоненти флори. Виявлено 2062 популяції раритетних видів, надано комплексну оцінку їх чисельності. Досліджено структуру ценопопуляцій 6 модельних видів. З'ясовано головні чинники зменшення раритетного фіторізноманіття різних типів біотопів. Досліджено вплив скорочення площі та посилення пасторальної дигресії травостою на раритетне фіторізноманіття лучних степів. Встановлено послідовність зникнення популяцій раритетних видів у процесі деградації лучного степу. Запропоновано комплекс заходів для збереження популяцій раритетних видів.

34.01.19.0401/0218U001938

Адаптивна реакція бобово-ризобіальних симбіотичних систем сої на дію стресових чинників та фізіологічно-активних речовин:

Заключний звіт /Інститут фізіології рослин і генетики НАН України; Керівник Рибаченко Лілія Ігорівна. – ДР 0117U003491. УДК 581.557:579.22.

32 с.

Встановлено, що застосування комплексної обробки насіння сої штамом 634б, лектином та фунгіцидами призводить до підвищення активності гваякопероксидази у корневих бульбочках у фазу трьох справжніх листків та інтенсифікації аскорбатпероксидази у фазу цвітіння, що свідчить про розвиток типової пероксидазної реакції рослин у відповідь на інвазію бактерій. Показано, що у симбіотичних системах утворених за участю сої та обробки ризобіями, лектином і фунгіцидами спостерігається підвищення активності досліджуваних ферментів у коренях рослин на фоні зниження їх активності у листках впродовж вегетації, що пов'язано із онтогенетичними перебудовами метаболізму рослин. Виявлено, що у чистому вигляді екзогенний лектин насіння сої в концентрації 100 мкг/мл в якості компонента інокуляційної суспензії стимулює процеси формування та функціонування соєво-ризобіальних систем, проте, не може застосовуватись в якості протектора токсичної дії фунгіцидів на симбіотичний апарат сої. Оскільки, його комплекси із досліджуваними фунгіцидами здійснюють пригнічуючий вплив як на симбіотичний апарат, так і не самі рослини сої. Отримані дані доцільно враховувати при розробці та впровадженні бактеріальних препаратів для рослин сої, застосування яких дозволяє отримувати біологічно чисту продукцію рослинництва, та формувати високі врожаї якісного екологічно безпечного харчового і кормового білка без застосування дорогих, енергоємних і екологічно небезпечних мінеральних азотних добрив. Представлені дослідження є унікальними, не мають аналогів в Україні та відповідають міжнародним стандартам високого рівня.

34.31 Фізіологія рослин

34.01.19.0402/0218U002109

Застосування методів обчислювальної біології для порівняльних флористико-систематичних досліджень об'єктів мікота фітобіоти України: Заключний звіт /Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України; Керівник Гелюга Василь Петрович. – ДР 0113U000002. УДК 51-7:581.9:582.28/35/99(477).

153 с.

Проведено порівняльне дослідження видового складу мікоміцетів Українських Карпат і фракції адвентивних рослин урбанофлор 11-ти міст України, розташованих в різних ботаніко-географічних зонах, для виявлення закономірностей їх розподілу та адаптаційних можливостей в умовах

трансформованого природного середовища методами обчислювальної біології.

34.01.19.0403/0218U002183

Популяційно-генетичний аналіз впливу змін клімату на інвазійність адвентивних рослин в Степовому Придніпров'ї: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Лихолат Юрій Васильович. – ДР 0117U006749. УДК 581.95 (582).

78 с.

Об'єктом дослідження є популяційні та генетичні закономірності зростання інвазійності адвентивних рослинних видів за впливу кліматичних змін. Метою роботи є встановлення популяційно-генетичних та цитогенетичних механізмів зростання інвазійності адвентивних рослинних видів для обґрунтування заходів стосовно їх контролю за кліматичних змін у Степовому Придніпров'ї. У роботі використовували популяційні, молекулярно-генетичні та цитогенетичні методи досліджень, методи математичного моделювання. Вперше виявлено одночасну ініціацію інвазійності декількох адвентивних деревних видів у природних, штучних та антропогенно-трансформованих екотопах за умов кліматичних змін. запропоновано прогнозу модель динаміку розвитку інвазійних популяцій адвентивного деревного виду *Ulmus pumila* L. за умов кліматичних змін у Степовому Придніпров'ї. Галузь застосування: природоохоронні відомства регіонального та всеукраїнського підпорядкування; освітній процес у закладах вищої освіти з підготовки екологів та фахівців у галузі фізіології та генетики рослин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.35 Екологія

34.01.19.0404/0518U000298

Бургаз Марина Іванівна. Особливості формування іхтіоценозу Шаболатського лиману в умовах антропогенної трансформації водойми: Дис... к.б.н. /Державна установа Інститут морської біології НАН України. – Захищена 04.12.2018.

УДК 574.5/6:504.55.

175 с.: 22 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

В дисертації розглядаються особливості формування іхтіоценозу Шаболатського лиману в залежності від: солоності вод, зв'язку з суміжними акваторіями, акліматизації і інтродукції риб та антропогенним забрудненням. Встановлені особливості просторового розподілу найбільш масових видів риб в акваторії лиману, розмірно-масова і вікова структура популяцій і її зміни показників які відбулися в результаті антропогенної трансформації водойми в останні роки. Проведено порівняльний аналіз стану кормової бази лиману, охарактеризовано особливості живлення найбільш масових представників іхтіоценозу і зміни, що відбулися результати зменшення кормового ресурсу.

34.01.19.0405/0418U000660

Мельничук Світлана Сергіївна. Антропогенна трансформація фітобіоти Національного природного парку "Білобережжя Святослава": Дис... к.б.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 14.03.2018.

УДК 504.12(477.73-751.2).

220 с.: 27 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 260 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню ступеню та напрямків антропогенної трансформації фітобіоти Національного природного парку "Білобережжя Святослава" внаслідок значної рекреаційної діяльності. Здійснено аналіз фітобіоти Національного природного парку "Білобережжя

Святослава" у різноманітних аспектах: систематичному, географічному, біоморфологічному, екологічному. Досліджено екотопологічну диференціацію фітобіоти Національного природного парку "Білобережжя Святослава". Проведено аналіз адвентивної фракції фітобіоти Національного природного парку "Білобережжя Святослава". Встановлено первинні ареали, час і спосіб заносу та ступень натуралізації, а також визначено індекси антропогенної трансформації флори, в цілому, та окремих флорокомплексів. Вивчено явище біокумуляції важких металів в ґрунтового покриві та рослинах різних екофітонів та їх вплив на процеси антропогенної трансформації в даних флорокомплексах.

34.01.19.0406/0418U000662

Різничук Надія Іванівна. Популяційно-екологічні особливості видів роду *Polygonatum* Mill. у Передкарпатті: Дис... к.б.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 14.03.2018.

УДК 574.3:581.52: 504.058.

170 с.: 13 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 274 назви.

У дисертаційній роботі проаналізовано структурно-функціональні особливості природних ценопопуляцій видів роду *Polygonatum* Mill. у розрізі едафо-кліматичних параметрів біотопів Передкарпаття. Описано повний онтогенез і морфологічні особливості особин ценопопуляцій видів роду *Polygonatum* Mill. на різних стадіях їх індивідуального розвитку. Охарактеризовано вікову структуру, щільність, мінливість морфологічних параметрів та їх скорельованість, особливості життєвої стратегії і реалізації віталітетного потенціалу у різних біотопічних умовах. З'ясовано характер кореляційних залежностей між дослідженими едафо-кліматичними показниками та ключовими структурно-функціональними параметрами ценопопуляцій. Проаналізовано діагностичне значення структурно-функціональних характеристик для оцінки екологічного стану ценопопуляцій та індикації умов середовища.

34.01.19.0407/0418U000924

Ткаченко Марія Юріївна. Біологія бичка кругляка *Neogobius melanostomus* (Pall., 1814) морських та прісноводних водойм Азово-Чорноморського регіону: Дис... к.б.н. /Інститут біології південних морів ім. О.О. Ковалевського НАН України. – Захищена 26.06.2018.

УДК 597.556.333.1:504.454.

186 с.: 49 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

У дисертації розглядаються особливості біології бичка кругляка *Neogobius melanostomus* (Pall., 1814) в морських та прісноводних водоймах Азово-Чорноморського регіону. Встановлено, що розмірно-масові показники значно різняться в градієнті солоності. Морфологічна мінливість проявляється у розмірах плавців та голови. Загальна плодючість більша у особин з Азовського моря. Найбільш широкий спектр живлення був у риб з Утлюцького лиману. Встановлено, що негативні зміни в структурі популяції виду потребують впровадження низки управлінських та законодавчих дій для зменшення промислового навантаження на вид.

34.01.19.0408/0218U001831

Вдосконалити методи інтенсивного вирощування корошових риб в умовах ставкового господарства та підвищити його рибопродуктивність: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Потрохов Олександр Спиридонович. – ДР 0118U001633. УДК [597.551.2:639.3](285.3)(477.46).

44 с.

На основі проведених досліджень було представлено методику підвищення темпів росту коропових риб на господарстві Новофастів, отримання стандартної товарної продукції. Визначен екологічний стан ставків та підвищена їх рибопродуктивність.

34.01.19.0409/0218U001848

Гідробіологічні спостереження при знятті з експлуатації водоймища-охолоджувача Чорнобильської АЕС,: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Гудков Дмитро Ігорович. – ДР 0118U004065. УДК [577.5:577.34.

136 с.

На основі проведених досліджень були визначені зміни гідрофізичних, гідрохімічних, бактеріологічних та гідробіологічних параметрів водного середовища водоймища-охолоджувача Чорнобильської АЕС в умовах зниження рівня води, які визначають рівень його еколого-санітарного стану за для безпечного трансформування у водно-болотну екосистему

34.01.19.0410/0218U001902

Перспективні стресотолерантні види дендрофлори для покращення стану зелених насаджень в умовах "Міського острова тепла":

Заключний звіт /Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України; Керівник Ольшанський Ігор Григорович. – ДР 0118U002305с. УДК 574.2.

30 с.

Здійснено морфо-фізіологічний аналіз стресотолерантності модельних видів деревних рослин в умовах "міського остову тепла" (на моделі Ботанічного саду ім. акад. О.В.Фоміна, як епіцентру цього феномену в урболандшафті Києва) для визначення ефективності їхньої кліматоформуючої здатності. Показано, що деревні рослини впливають на клімат, зокрема знижують високі температури повітря влітку, змінюють радіаційний і температурний режими, збільшують вологість повітря, захищають прилеглі території від негативного впливу вітрів. За результатами дослідження чистого фотосинтезу за асиміляцією CO₂ модельних видів деревних рослин у Ботанічному саду ім. акад. О.В. Фоміна в умовах спеки встановлено, що найвища інтенсивність чистого фотосинтезу спостерігалась у *Acer velutinum* - 8,23±0,22 мкмоль CO₂/м² х год, найнижча - у *Magnolia kobus* - 0,23±0,10, а в *Catalpa ovata*, *Ginkgo biloba* та *Liriodendron chinense* була середньою - від 4 до 5,1 мкмоль CO₂/м² х год. Найстійкішим з досліджених видів до умов спеки виявився *Ginkgo biloba*. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.39 Фізіологія людини і тварин

34.01.19.0411/0218U002126

Модифіковані ацетилхолинні похідні піперидину та піперазину як перспективні антидіабетичні препарати: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Фалалеева Тетяна Михайлівна. – ДР 0116U002642. УДК 612.43; 591.147.

237 с.

Об'єкт дослідження: нові гетероциклічні сполуки як перспективні сполуки для лікування цукрового діабету 2 типу, асоційованого з ожирінням. Мета роботи - розробка інноваційних хімічних сполук - кандидатів у лікарські засоби з використанням молекулярного високопродуктивного скринінгу (ВПС) у клітинних і біохімічних системах, а також супутні біоаналітичні дослідження, дослідження фармакологічної ефективності за допомогою специфічних вторинних

біохімічних та клітинних тест-систем, а також експериментів на тваринах. Методи дослідження - хімічні, фізіологічні, біохімічні, імунологічні. Синтезовано зразки синтетичної гетероциклічної сполуки Z56822977 2-[4-(бензилокси)фенокси] оцтової кислоти з визначеними фізико-хімічними та біологічними характеристиками. Отримано результати віртуального та молекулярного високопродуктивного скринінгу на мішенях GPR 119, GPR 40 та SIRT6 нових синтетичних гетероциклічних сполук для лікування цукрового діабету II типу. Вивчено вплив Z56822977 2-[4-(бензилокси)фенокси] оцтової кислоти на параметри: вуглеводного, ліпідного і білкового обміну, цитокінового профілю про/антиоксидантної системи крові у щурів із ожирінням, ускладненим цукровим діабетом II типу. Доведена профілактично-лікувальна дія Z56822977 2-[4-(бензилокси)фенокси] оцтової кислоти для попередження розвитку експериментального ожиріння, ускладненого цукровим діабетом II типу. Встановлено, що введення Z56822977 щурам з ожирінням призводило до поліпшення показників прооксидантно-антиоксидантного статусу. Отримані дані вказують на розвиток активної фази запалення та відсутність сигналу термінації цього процесу у дослідних тварин, що на фоні змін основних біохімічних маркерів може підтверджувати залучення запального процесу в розвиток системних патологій на фоні ожиріння. В ході досліджень показано, що Z56822977 проявляє антизапальні властивості, що свідчить про можливість корекції запальних процесів в організмі. Показано, що введення Z56822977 нормалізує метаболізм у щурів з ожирінням індукованим глутаматом натрію, що підтверджується нормалізацією показників білково-ліпідного та вуглеводного обміну.

34.01.19.0412/0218U002312

Ca²⁺-транспортувальні системи та регуляції клітинного дихання екзокринних залоз у нормі і за дії стресорних чинників:

Заключний звіт /Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Манько Володимир Васильович. – ДР 0115U003246. УДК 612.

119 с.

Об'єкт дослідження - енергетичне забезпечення секреторних клітин. Предмет дослідження - Ca²⁺-залежна регуляція мітохондріального дихання у секреторних клітинах травних залоз. Мета роботи полягала у з'ясування участі Ca²⁺-сигналізації та мітохондріального окислення у розвитку патологій екзокринних залоз різної етіології. В основні завдання на вирішення яких спрямовано проект: - дослідження регуляції мітохондріального окислення секреторних клітин первинними агоністами (ацетилхолін, холецистокінін, адреналін) за участі катіонів Ca²⁺; -аналіз кінетичної залежності окислення субстратів мітохондріями *in situ* клітин екзокринних залоз за регуляції мітохондріальних функцій катіонами Ca²⁺; -оцінка ролі мітохондрій та Ca²⁺-сигналізації у розвитку патологічних станів травних залоз за гіперстимуляції первинними агоністами, а також у ракових і статевих клітинах; -встановлення зміни енергетичного забезпечення секреторних клітин та його Ca²⁺-залежної регуляції за дії алкоголю; -з'ясування ролі мітохондрій та Ca²⁺-сигналізації у розвитку гострих захворювань печінки і підшлункової залози на моделях *in vivo*. Методи дослідження: біохімічні, полярографічні, цитологічні.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.01.19.0413/0418U000938

Редякіна Ольга Володимирівна. Індивідуальна анатомічна мінливість взаємовідношень стовбура мозку з внутрішньочерепними утвореннями у людей зрілого віку: Дис...

к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 20.06.2018.

УДК 611.814 / .818: 611.819.5: 616-053.85: 575.21.

153 с.: 34 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

У дисертації наведені теоретичні обґрунтування і нове вирішення питання індивідуальної анатомічної мінливості взаємовідношень стовбура мозку з тензоріальним і великим отворами в залежності від типу будови голови у людей зрілого віку. Дослідження виконано на 100 трупах людей різного віку і статі з виготовленням препаратів головного мозку з оболонками його стовбурової частини та оточуючими утвореннями під час патологоанатомічних розтинів. Встановлений існуючий діапазон індивідуальної анатомічної мінливості форми, розмірів та положення стовбура мозку та його відділів у людей зрілого віку чоловічої і жіночої статей. При цьому виявлені краніотопографічні та краніометричні взаємовідношення стовбура мозку з тензоріальним отвором і великим отвором у людей з крайніми формами будови голови (брахі-, мезо- і доліхоцефалів). Вперше знайдені і визначені розміри і форми тензоріально-стовбурових проміжків та потилично-стовбурових проміжків і надана їх індивідуальна анатомічна характеристика у практичному значенні.

34.49 Радіаційна біологія

34.01.19.0414/0218U002104

Роль відновлювального та адаптаційного потенціалу біоти екосистем у формуванні їх надійності та стійкості за умов комбінованої дії іонізуючого опромінення та хімічних стресорів:

Заключний звіт /Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України; Керівник Кутлахмедов Юрій Олексійович. – ДР 0113U000227. УДК 628.14.39.+539.1.047.

113 с.

1.Проведене дослідження та аналіз радіоекологічних процесів та радіємності модельних та реальних екосистем в ситуації взаємодії радіації та впливу важких металів. Встановлено параметри взаємодії радіації та важких металів у динаміці, яка відображає адитивність, синергізм та антагонізм цих факторів.Встановлено, що рослини реагують на взаємодію радіації та важких металів на рослини, через вплив на значення показників взаємодії та радіємності.Розроблена методика оцінки екологічної токсичності через показник радіємності модельної екосистеми(екологічний термометр).Одержані результати є основою для розробки концепції радіаційної емності різного типу екосистем та моделювання надійності транспорту радіонуклідів та інших поллютантів від довкілля до людей .

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.16 Вища геодезія

36.01.19.0415/0218U001931

Дослідження сучасної геодинаміки земної кори на геофізичному та геодезичному полігонах в районі антарктичної станції "Академік Вернадський": Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Третяк Корнилій Романович. – ДР 0118U007210с. УДК 528.2/.4.02:551.24; 528.481; 521.93:551.24.

34 с.

У звіті обчислено параметри горизонтальних зміщень пунктів геодинамічного полігону архіпелагу Аргентинські острови та побудовано карти-схеми їх розподілу для чотирьох періодів дослідження (2003-2005 роки; 2005-2014 роки; 2014-2018 роки та 2003-2018 роки). Використовуючи алгоритми визначення параметрів деформацій земної поверхні

у 3D та 2D просторі обчислено елементи тензора швидкості деформацій пунктів геодинамічного полігону архіпелагу Аргентинські острови для всіх періодів дослідження. Для уточнення механізму геолого-тектонічної моделі рухів земної кори та параметрів поля деформацій території геодинамічного полігону архіпелагу Аргентинські острови, ґрунтуючись на аналізі попередніх досліджень, обчислено та побудовано карти-схеми розподілу швидкостей дилатації для всіх періодів дослідження. Виявлено, що деформаційні процеси на території геодинамічного полігону архіпелагу Аргентинські острови мають пульсаційний знакозмінний характер. Застосування наземного лазерного сканування дало змогу перевірити та підтвердити точність цифрового стереофотограмметричного методу для визначення об'ємів острівних льодовиків. За отриманими матеріалами наземного лазерного сканування та наземного цифрового знімання побудовано 3d моделі виходів острівних льодовиків на островах Галіндез та Вінтер. За сумісним опрацюванням матеріалів наземного лазерного сканування та наземного цифрового знімання у 2018 та 2014 роках визначено зміни поверхневих об'ємів виходів острівних льодовиків: - 1200 м3 для західної частини льодовика на острові Галіндез, 600 м3 - для південної частини цього льодовика та 800 м3 для льодовика на острові Вінтер. Робота розповсюджується за договірною ціною.

37 ГЕОФІЗИКА

37.15 Геомagnetизм і високі шари атмосфери

37.01.19.0416/0418U000526

Главатський Дмитро Вікторович. Петромагнетизм і магнітостратиграфія четвертинних лесово-ґрунтових відкладів України: Дис... к.геол.н. /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України. – Захищена 27.12.2017.

УДК 550.384.

232 с.: 11 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 260 назв.

В роботі представлено нові результати палеомагнітних досліджень лесово-ґрунтових відкладів розрізів Бояничі і Коршів (Волинська височина), Роксолани (Причорноморська низовина) і В'язівок (Придніпровська низовина).За розподілом магнітних параметрів, залежних від концентрації, складу, структури, доменного стану та інших характеристик магнітних мінералів, запропоновано районування суберальної формації України на "північну" і "південну" провінції. За результатами магнітостратиграфічних досліджень визначено, що відклади Волинської височини формувалися під час епохи прямої полярності Брюнес, а у розрізах Роксолани і В'язівок встановлено границю Матуяма-Брюнес. Результати дисертації реалізовано у навчальному процесі, вони також можуть використовуватися при корекції стратиграфічних схем і палеогеографічних реконструкцій.

37.01.19.0417/0418U000527

Друкаренко Вікторія Володимирівна. Магнітна сприйнятливість порід осадового чохла та нафтогазоносність Чернігівського сегменту Дніпровсько-Донецького авлакогену: Дис... к.геол.н. /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України. – Захищена 28.12.2017.

УДК 550.382.3:553.98(477).

175 с.: 20 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Викладено результати лабораторних досліджень магнітної сприйнятливості та густини порід осадового чохла та кристалічного фундаменту з 8 свердловин. Експериментально показаний генетичний зв'язок областей підвищених значень намагніченості зі шляхами міграції і накопичення вулководнів. Виявлено інтервали розущільнених порід з підвищеною магнітною сприйнятливостю, які можуть бути мар-

керами проходження вуглеводнів. Підтверджено, що виділені зони в межах осадового чохла пов'язані з магнітними джерелами в кристалічному фундаменті, а також з глибинними розломами і тектонічним швом Херсон-Смоленськ, які можуть бути перспективними на вуглеводні, а розломи підвідними каналами. Встановлені закономірності зміни досліджуваних параметрів в комплексі з іншими геолого-геофізичними даними запропоновано використовувати як локальні прогностичні критерії нафтогазоносності.

37.21 Метеорологія

37.01.19.0418/0218U002352

Розробка і дослідження поверхневої металізації полімерних композитів в'язано-паяними сітками з безсвинцевими припоями для блискавкозахисту в авіаційній техніці і вітроенергетиці: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Мазна Олександра Вікторівна. – ДР 0115U002251. УДК 678.5:621.7:551.5.

125 с.

Об'єкти дослідження - в'язано-паяні мідні сітки із підвищеним ефектом дисипації енергії блискавки з використанням екологічно дозволених безсвинцевих припоїв. Мета роботи - розробка науково-технологічних основ процесів виготовлення блискавкозахисних в'язано-паяних мідних сіток із підвищеним ефектом дисипації енергії блискавки з використанням екологічно дозволених безсвинцевих припоїв для виготовлення і ремонту елементів конструкцій із полімерних композитів у авіаційній техніці і вітроенергетиці. Методи дослідження - оптична мікроскопія, фізико-механічні випробування, визначення змочування методом лежачої краплі з застосуванням способу капілярного очищення розплаву краплі, визначення електричного опору припоїв та сіток 4-х точковим методом, розрядні випробування дією імітованої блискавки на сертифікованому стенді в НД-ПКІ "Молнія". Робота обумовлена необхідністю забезпечення надійної безаварійної роботи об'єктів авіаційної техніки в грозових умовах та запобігання руйнуванню вартісних вітроагрегатів, зокрема, вітролопатеї. Завдяки використанню безсвинцевого припою виконуються умови екологічно безпечного виробництва і застосування у виробничих процесах в'язано-паяних сіток та розширення комерційної спроможності їх використання в об'єктах техніки. Розроблені безсвинцеві припої для покриття мідних мікродротів і технологія виготовлення в'язано-паяних мідних сіток з безсвинцевими припоями з оптимальними структурно-ваговими параметрами. Встановлено, що крайові кути змочування мідних дротів зменшуються у разі використання безсвинцевих припоїв SAC(=23) порівняно з припоєм ПОС-61 (=37). Показано, що використання безсвинцевих припоїв призводить до зменшення товщини припаяних прошарків у петельних вузлах і дає можливість зменшення ваги блискавкозахисного сітчастого покриття, на 10-15%. За результатами стендових розрядних випробувань імітованою блискавкою при нормованих імпульсних режимах встановлено ефективність використання нових струмовідвідних матеріалів з безсвинцевими припоями

37.23 Кліматологія

37.01.19.0419/0218U002274

Атмосферні процеси тропосфери Південної півкулі та розроблення довгострокового прогнозування погоди для Антарктичного півострова: Заключний звіт /Український гідрометеорологічний інститут; Керівник Мартазінова Вазира Файзулівна. – ДР 0117U006255. УДК 551.583.

76 с.

1. Проведено порівняння вимірювань основних метеорологічних величин за даними автоматизованих погодних станцій. Проаналізовано багаторічну зміну кількості атмосферних опадів, проведений аналіз зміни снігового покриву за даними станції Академік Вернадський. Зазначено залежність мінливості погодних умов від переважаючої фази явища Ель-Ніньо - Південне коливання. Показаний вплив атмосферної циркуляції на стан озонового шару за допомогою моделі зміни атмосферної циркуляції в Північній та Південній півкулях. На основі виявлених закономірностей атмосферної циркуляції Південної півкулі, а також зв'язку з явищем Ель-Ніньо, розроблені методи прогнозу температури повітря сезонної завчасності для Антарктичного півострова. 3.

37.27 Гідрологія суші

37.01.19.0420/0418U000561

Осипов Валерій Валерійович. Моделювання стоку сполук нітрогену та фосфору з водозборів малих річок лісової зони України (на прикладі р. Головесня): Дис... к.геогр.н. /Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Захищена 17.01.2018.

УДК УДК 004.94:556.16+556.114.6.

182 с.: 19 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

Дисертацію присвячено моделюванню стоку біогенних елементів, а саме: сполук нітрогену та фосфору, - за допомогою сучасної фізико-математичної моделі з розподіленими параметрами SWAT (Soil and Water Assessment Tool). Наведено методологію адаптації та налаштування моделі для практичного використання в умовах України. Виконано аналіз чутливості параметрів, калібрування та валідацію моделі для тестового водозбору р. Головесня (30,4 км²). Ефективність моделювання оцінено на підставі таких критеріїв: NS, R2, RSR, PBIAS. Показано відповідність отриманих результатів світовим вимогам якості моделювання.

38 ГЕОЛОГІЯ

38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі

38.01.19.0421/0218U002266

Субгляціальні і геотектонічні дослідження структурно-геоморфологічних характеристик Антарктичного півострова: Заключний звіт /Інститут геологічних наук Національної академії наук України; Керівник Гожи́к Петро Феодосійович. – ДР 0117U006979с. УДК 551.1:550.83/87.

59 с.

Створено базу даних карт підльодного рельєфу корінних порід, топографії й товщини льодового покриву для всієї території Антарктичного півострова, та більш детально для основних блоків (Земля Палмер, Перехідна зона і Земля Греяма), а також одномірні профілі вказаних параметрів по розрізах. На додаток до характеристик поверхні півострова побудована гравітографічна модель розподілу аномалій щільності Землі до глибин 5300 км. Проведено геолого-геоморфологічний і геотектонічний аналіз нової топографічної інформації в зіставленні з даними глибинної будови Антарктичного півострова. Показано реальний стан в 3D просторі відомих та нововиявлених аномальних геологічних тіл в літосфері Землі.

38.31 Палеонтологія

38.01.19.0422/0418U000925

Курепа Ярослав Сергійович. Стратиграфія і двостулкові молюски верхньокрейдових відкладів північно-східної частини Волино-Поділля:

Дис... к.геол.н. /Інститут геологічних наук Національної академії наук України. – Захищена 10.07.2018.

УДК 564.1+551.763.3(477.8).

347 с.: 24 табл. – Бібліогр.: 325 назв.

В межах північно-східної частини Волино-Поділля виділено два етапи осадо накопичення: ранньосередньосеноманський та пізньосеноманський-сантонський. Для першого характерним є накопичення теригенних порід глауконіт-кварцового і фосфат-глауконіт-кварцового складу, домішка гравійного матеріалу та скременіння. Пізньосеноманський-сантонський етап охарактеризований різким домінуванням карбонатного і карбонатно-глинистого осадо накопичення. В дисертаційній роботі монографічно описано 81 вид, що належать до 23 родин. Вперше для території північно-східного Волино-Поділля виявлено 47 видів двостулкових молюсків, з них 30 видів вперше виявлені на території всього геологічного регіону, а 2 є новими видами. У верхньокрейдових відкладах виділено вісім комплексів двостулкових молюсків, серед яких найбільш представницькими за кількістю видів є ранньо- та середньосеноманські. З раннього сеноману до раннього турону, а також, ймовірно в кампані та маастрихті, територія дослідження належала до розлогого епіконтинентального морського басейну, розділеного островами підняттями різної величини. Від середнього турону до пізнього сантону територія була повністю покрита морем, у якому встановлено три припідняті ділянки - район базальтового васама на північному-сході та в центрі, підняття кристалічних порід УЩ на сході та порід палеозою на півдні. Ключові слова: двостулкові молюски, верхня крейда, Волино-Поділля, стратиграфія, біостратиграфія, літостратиграфія, палеогеографія, палеоекологічні умови.

38.01.19.0423/0418U000926

Хевпа Зенон Зенонович. Стратиграфія і молюски крейдових відкладів Українських Карпат:

Дис... к.геол.н. /Інститут геологічних наук Національної академії наук України. – Захищена 10.07.2018.

УДК 564+551.763(477.8).

241 с.: 5 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

В дисертації обґрунтовано детальну стратифікацію та біостратиграфічну шкалу крейдових відкладів Українських Карпат за результатами комплексного систематичного та монографічного вивчення червоногих, двостулкових і голубоногих молюсків. Наведено монографічний опис 17 характерних видів молюсків та атлас їхніх зображень. Довведено і уточнено палеонтологічну характеристику крейдових відкладів Українських Карпат за результатами ревізії й довивчення стратотипів і опорних розрізів світ, аналізу та узагальнення всіх наявних даних за мікро- і макро-фосиліями та нових власних знахідок макрофауни. Розроблено і удосконалено стратиграфічні та біозональні схеми нижньої і верхньої крейди Українських Карпат за новими даними з систематичного складу комплексу малакофауни. Уперше для Українських Карпат обґрунтовано й уточнено за малакофауною обсяги, границі, відносний геологічний вік та латеральне поширення крейдових стратиграфічних підрозділів: стрийської світи у Скибовій зоні, соймульської - у Мармароській, тисальської - у Пенінській, кам'янопотікської, рахівської, блотисенської, сухівської - у Рахівській зоні. Обґрунтовано кореляцію нижньокрейдових темноколірних відкладів Рахівської зони з одновіковими стратонами Західних (Польських, Чеських і Словацьких) та Східних

(Румунських) Карпат. Уперше палеонтологічно комплексно обґрунтовано ранньокрейдовий вік органогенних вапняків у складі олістолітів, поширених у басейні Білої Тиси, отримано нові дані про ранньокрейдову фазу вулканізму в Українських Карпатах. Результати досліджень можна використати при геологознімальних і пошуково-розвідувальних роботах на різні корисні копалини (нафта, газ, будівельні матеріали, мінеральні води), які приурочені до крейдових відкладів. Ключові слова: молюски, крейдові відклади, стратиграфія, біостратиграфія, Українські Карпати. Ключові слова: молюски, крейдові відклади, стратиграфія, біостратиграфія, Українські Карпати.

38.33 Геохімія

38.01.19.0424/0218U002240

Хроностратиграфія та геодинамічні умови формування осадово-вулканогенних порід зеленокам'яних поясів східної частини Українського щита:

Заклучний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Артеменко Геннадій Володимирович. – ДР 0112U006803. УДК 550.93.

259 с.

Об'єкт дослідження - метавулканіти та метаосадові породи зеленокам'яних структур, ТТГ, породи інтрузій. Мета роботи - на основі хроностратиграфічних, петрологічних та ізотопно-геохімічних даних охарактеризувати геодинамічні умови формування осадово-вулканогенних комплексів порід зеленокам'яних структур Середньопридніпровського мегаблоку та Західноприазовського блоку розробити просторово-часову модель формування зеленокам'яних поясів східної частини УЩ. Методи дослідження - іон-іонний мікрозондовий (SHRIMP), LA-ICP-MS та класичний уран-свинцевий методи датування циркону та монациту. Вміст малих та рідкісних елементів в породах визначався методом ICP-MS. Силікатні аналізи виконувались методами мокрої хімії в лабораторії ІГМР НАН України. Встановлено, що мезоархейські граніт-зеленокам'яні асоціації Середньопридніпровського та Приазовського мегаблоків сформувались в результаті підйому мантийного плюму 3,17 - 3,0 млрд років на консолідованому фундаменті, що включав мезоархейський Придніпровсько-Сумський (3,2 млрд років) та еоархей-палеоархейський (3,3-3,67 млрд років) Приазовсько-Оскольський блоки. Дністровсько-Бузький блок еоархейського віку (3,8 млрд років) знаходився за межами впливу цього плюму. Головна частина плюму трасується, вірогідно, зеленокам'яними структурами, що містять перидотитові коматити - це на Середньопридніпровському мегаблоці та Західноприазовському блоці, а зеленокам'яні структури Східного Приазов'я - Павлівська та Зеленогайська ЗС, в них відсутні коматити, утворились, ймовірно, над периферичною частиною плюму. Визначено зональну неоднорідність у складі архейських вулканогенних комплексів зеленокам'яних структур та гранітоїдів Середньопридніпровського та Приазовського мегаблоків та його зв'язок з віком фундаменту. На Західноприазовському блоці з палеоархейським фундаментом вулканізм в зеленокам'яних структурах був бімодальним, а в зеленокам'яних структурах Середньопридніпровського мегаблоку з мезоархейським фундаментом - полімодальний. Встановлена нижня вікова межа формування порід білозерської серії - 3,0 млрд років. Ранній ТТГ магматизм (3,1-3,0 млрд років) проявився синхронно на обох блоках. Пізніші ТТГ (2,92-2,83 млрд років) формувались тільки на Західноприазовському блоці, а на Середньопридніпровському цим фазам відповідають калієво-натрові корові граніти. Це пояснюється, вірогідно, виснаженістю мантиї під більш древньою корою Західноприазовського блоку та глибшими рівнями магмогенерації.

38.01.19.0425/0218U002241

Фізико-хімічні умови утворення техногенних геохімічних аномалій в зоні впливу підприємств чорної і кольорової металургії: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Кураєва Ірина Володимирівна. – ДР 0112U006804. УДК 550.4.

296 с.

Об'єкт дослідження: ґрунтові відклади, донні відклади водойм, рослинність на полігонах дослідження міст Маріуполь, Алчевськ, Кам'янське, Запоріжжя, Константиївка. Ціль - дослідити розподіл мікроелементів в об'єктах навколишнього середовища на територіях під впливом чорної та кольорової металургії та встановити фізико-хімічні умови утворення техногенних геохімічних аномалій. Методи дослідження: загальний хімічний аналіз, мінералогічний, гранулометричний, потенціометричний, атомно-абсорбційний, мас-спектрометрія з індуктивно пов'язаною плазмою, математична, статистична та картографічна обробка. Сформульовано геохімічні підходи комплексного дослідження об'єктів довкілля під впливом підприємств чорної та кольорової металургії з врахуванням ландшафтно-геохімічних умов території. Побудовано карти-схеми розподілу важких металів в ґрунтах на полігонах дослідження та визначено геохімічні асоціації техногенних аномалій. Виявлено особливості утворення техногенних геохімічних аномалій важких металів у забруднених ґрунтах в залежності від їх фізико-хімічних характеристик (рН, ємність катіонного обміну, вмісту органіки, гранулометричного складу). Одержано експериментальні дані буферної здатності ґрунтів, яка зменшується в 5-10 разів в забруднених ґрунтах. Виявлено особливості формування техногенних важких металів: збільшується вміст рухомих форм, що підвищує екологічний ризик потрапляння політантів у трофічний ланцюг. Розраховано біогеохімічні та мікробіологічні показники ґрунтів, характерні для техногенних геохімічних аномалій, сформованих під впливом чорної і кольорової металургії. Здійснено моделювання процесу комплексного утворення важких металів в ґрунтових розчинах поверхневих відкладів техногенно забруднених територій. Встановлено, що основними формами міграції є гідратовані катіони металів. Запропоновано модифіковані композиційні сорбенти для зниження потоку мобільних форм важких металів в трофічному ланцюгу ґрунт-розчин-рослина. Результати дослідження можуть бути використані господарюючими суб'єктами, управлінськими та природоохоронними організаціями при екологічній оцінці компонентів довкілля урбанізованих територій України.

38.01.19.0426/0218U002243

Хроностратиграфія та геодинаміка мегаблоків Українського щита: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Пономаренко Олександр Миколайович. – ДР 0112U006807. УДК 550.93: 551.7+551.25 (477).

566 с.

Об'єкт дослідження - мегаблоки Українського щита. Мета - спроба встановлення взаємозв'язку закономірностей геодинамічного розвитку мегаблоків УЩ, віку та геохімічних особливостей кристалічних комплексів, що їх формують. Методи дослідження - мінералого-геохімічний, структурно-тектонічний, стратиграфічний, ізотопного датування. В результаті структурно-тектонічних досліджень встановлено, що будова УЩ є сумарним ефектом тектоно-метаморфічних трансформацій докембрійського субстрату. Обґрунтована геодинамічна модель формування УЩ в ранньому докембрії на основі зсувної та плитної тектоніки.

38.35 Мінералогія

38.01.19.0427/0218U002085

Розробка критеріїв вартісних характеристик для оцінки колекційних зразків геологічних і природничих пам'яток з метою створення базових реєстрів (бази даних) об'єктів рухомої і нерухомої спадщини: Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Гелета О.Л. – ДР 0117U002154. УДК 338.518:679.852.

42 с.

Метою даної роботи є збір, систематизація та узагальнення інформації для розробки методики діагностики та оцінки прогнозної вартості геологічних зразків природного каміння, скам'янілих решток геологічного минулого та метеоритів з метою створення базових реєстрів (бази даних) об'єктів рухомої і нерухомої спадщини. Встановлення оціночної вартості пам'яток Музейного фонду України за встановленими наразі принципами та критеріями не є можливим визначити оціночну вартість дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного та декоративного каміння, а також колекційних зразків скам'янілих решток геологічного минулого та метеоритів.. Відповідно до Інструкції для ДГЦУ, єдиної установи, яка уповноважена здійснювати визначення вартості та видачу експертних висновків є оптимальним розробити необхідні принципи і критерії. Згідно наказу Міністерства культури і мистецтв України від 15 листопада 2002 року № 647 "Про затвердження переліку державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей" ДГЦУ надано таке право. На основі результатів виконаних досліджень визначено основні критерії якості природного колекційного каміння, скам'янілих решток геологічного минулого та метеоритів, що впливають на їх подальшу вартісну оцінку. На основі порівняння та співставлення досвіду закордонних колег, встановлено допустиму кількість природних і механічних дефектів по відношенню до площі чи обсягу колекційного зразка природного каміння, яка не повинна перевищувати 40 - 50%. Упровадження розробленої схеми уможливило створення методики, що регламентує дії експертів при проведенні незалежної експертизи-атестації, визначенні власної та торгової назв, та вартості зразків колекційних природних каменів, скам'янілих решток геологічного минулого та метеоритів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.01.19.0428/0218U002242

Алмази та інші мантіїні мінерали південно-західної частини Східно-Європейської платформи: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Квасниця Віктор Миколайович. – ДР 0112U006805. УДК 549.211+549.51+549.6.

357 с.

Надані результати дослідження типоморфізму морфології, хімічного складу і фізичних властивостей мантіїних мінералів, кристалічних включень в них та їх парагенезисів. Схарактеризовано ізотопний склад вуглецю українських розсипних алмазів, склад і вміст домішково-структурних дефектів та склад і особливості мінеральних і флюїдних включень в їхніх кристалах. На основі цих результатів проведена реконструкція алмазоутворювального середовища (парагенезиси), складу алмазоутворювального флюїду (ростова система) і РТ-умов росту алмазів. За вмістом рідкісних і рідкісноземельних елементів розглянуті специфіка хімічного складу мантіїних мінералів із кімберлітів і ореолів Українського щита (піроп, хромшпінелід, пікроїльменіт та інші) та за результатами вивчення твердофазових вклю-

чень в них виявлені їх парагенезиси. З врахуванням типоморфних ознак вивчених мантійних мінералів визначені геолого-генетичні типи корінних джерел алмазу.

38.01.19.0429/0218U002244

Генезис і розподіл мінералів у геологічних комплексах України: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семеника; Керівник Кульчеська Ганна Олександрівна. – ДР 0112U006808. УДК 549.0 (477).

110 с.

Об'єкт дослідження - мінерали і мінералоїди у надрах України і на території держави Мета роботи - зробити повний облік мінеральних видів та їх різновидів, що трапляються в надрах України, уточнити їх поширення в геологічних комплексах, дати вичерпну характеристику фізичних і хімічних властивостей, зібрати дані щодо генезису і визначити практичну цінність знахідок мінералів Метод дослідження - опрацювання опублікованих і неопублікованих даних про знахідки мінералів, доповнені фізичними і хімічними методами дослідження мінеральної речовини Результати дослідження. Попри те, що за останню десятирічку було виявлено декілька десятків нових для надр України мінералів, число мінеральних видів, відомих в Україні, не збільшилося, а скоротилося за цей час. Це зумовлено змінами в номенклатурі мінералів, що відбулися під егідою Комісії з нових мінералів, номенклатури і класифікації (СNMNC) при Міжнародній мінералогічній асоціації (ІМА). Величезних змін зазнали номенклатури таких великих груп (надгруп) мінералів, поширених в Україні, як амфіболи, пірохлори, турмаліни, апатити тощо. Щоб ідентифікувати мінеральний вид необхідна інформація про позицію того чи іншого хімічного елемента у структурі мінералу, заряд атомів, індивідуальний склад лантанідів. Це ті вимоги дослідження, методи яких на нині для українських мінералогів ще малодоступні. Як наслідок, згадані у літературі знахідки видів, тепер можна ідентифікувати лише як знахідки представників окремих груп або серій мінералів. Проблематичними є запис кирилицею латинських назв мінералів, затверджених СNMNC, широке використання в літературних джерелах дискредитованих назв мінералів і посилання на дискредитовані види, що створює перешкоди для пошукових систем, створення електронних баз даних, автоматизованої систематизації інформації. Тому роботі зі збору інформації передувала робота з впорядкування номенклатури і українських назв мінеральних видів. Створено проект Словника нормативних назв мінералів українською мовою, що вміщає понад 8 тис. термінів, записаних літерами розширеної латиниці, української та російської абеток. Проект виставлено для обговорення на сайті Мінералогічної енциклопедії України. Словник дає відомості про статус мінералу і статус назви, походження назви, варіанти кристалохімічної формули і ступінь поширення мінералу в надрах України. Знахідки рідкісних мінералів або описані за стандартною формою, або вказане літературне джерело, де розміщена інформація про знахідку. Україна знаходиться в ар'єргарді країн, на території яких зареєстровано нові види, сильно поступаючись іншим, навіть значно меншим за розмірами країнам. Зібрані дані з розподілу мінералів показали, що Україні існує величезний потенціал для виявлення нових мінералів. Більш широке впровадження в методику мінералогічних досліджень лише електронного мікрозонда дозволило виявити невідомі досі різновиди мінералів, часто унікальні, а також ряд недіагностованих фаз і природних сплавів. Мінералоги України мають усі шанси поповнити "золотий баланс" держави за рахунок знахідок мінералів, унікальних і невідомих у світі. Результати НДР виставлені на веб-сайті: <http://www.mineralopediaukraine.com/>. Планується опублікувати їх у вигляді багатотомного зведення з ре-

гіональної мінералогії - "Мінералогічна енциклопедія України".

38.61 Гідрогеологія

38.01.19.0430/0218U002127

Гідроекологічна оцінка енергетичного потенціалу річок басейну Дніпра (в межах України) в умовах змін клімату: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Ободовський Олександр Григорович. – ДР 0116U004827. УДК 621.22+556.06+556.182+556.51.028.+556.013+556.536+551.583.13+551.583.

291 с.

Об'єкт дослідження - правобережні річки басейну Дніпра (в межах України) Метою роботи є просторово-часова оцінка енергетичного потенціалу правобережних річок басейну Дніпра та його прогнозування в умовах змін кліматичних характеристик. Методи дослідження - системний підхід дослідження гідродинамічної системи "атмосферні опади - водозбірний басейн - річковий стік", ГІС-аналіз геопросторових даних, методика оцінки гідроенергетичного потенціалу з урахуванням трансформаційних змін клімату та водності річок у регіоні, статистичний аналіз багаторічних коливань гідрометеорологічних характеристик, системний еколого-гідроморфологічний аналіз руслових процесів. У роботі виконано аналіз умов розвитку гідроенергетики (зокрема малої) на території правобережної частини басейну Дніпра (в межах України). Виконано оцінку гідрографічної мережі досліджуваної території. Здійснено аналіз водного стоку та умов його формування. Проаналізовано кліматичні умови та їх вплив на формування водного стоку річок. Побудовано сучасну карту водного стоку річок Правобережжя Дніпра та здійснено оцінку її точності. Здійснено прогнозні оцінки за стохастичними закономірностями багаторічних коливань водного стоку. Здійснено прогноз водного стоку річок на основі сучасних сценаріїв змін клімату. Здійснено обчислення загального, екологічно допустимого та технічно можливого гідроенергетичного потенціалу річок Правобережжя Дніпра, побудовані відповідні карти. За отриманими результатами створена електронна база даних ГІС. Оцінка та аналіз отриманих результатів, їх інтерпретація виконані за допомогою аналітичного інструментарію

39 ГЕОГРАФІЯ

39.21 Економічна і соціальна географія

39.01.19.0431/0518U000253

Мозговий Артем Анатолійович. Конфліктогенність та збалансованість міського розвитку в Україні: Дис... д.геогр.н. /Інститут географії НАН України. – Захищена 14.11.2018.

УДК УДК 911.375.1(477).

385 с.: 18 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 410 назв.

Розроблено методологію суспільно-географічного дослідження конфліктогенності міського розвитку. Простежено роль конфліктів як передумови розвитку суспільно-територіальних систем. Здійснено аналіз суперечностей міського розвитку в Україні з суспільно-географічних позицій. Запропоновано і апробовано авторську методику дослідження конфліктогенності міського розвитку на рівні великих міст України. Обґрунтовано напрями збалансованого (сталого) їх розвитку великих міст України з врахуванням конфліктогенності та імплементації "Цілей сталого розвитку 2030".

39.01.19.0432/0218U002124

Просторові трансформації в Україні: моделі модернізації та планування міських територій:

Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Мезенцев Костянтин Володимирович. – ДР 0116U002636. УДК 911.375+711.4+351.

438 с.

Об'єктом дослідження є міські території. Метою є розробка моделей модернізації міських територій різних типів відповідно до перспективних задач територіального планування. Методи дослідження - регіонального аналізу, картографічний, геоінформаційне моделювання, математико-статистичний, історико-географічний, опитування. Здійснено тестування представлених у науковому дискурсі концепцій трансформації урбанізованих територій. Визначено та систематизовано виклики просторових трансформацій урбанізованих територій. Розроблено оригінальну методику дослідження просторових трансформацій міських територій, що базується на виділенні модельних міст та тестових ділянок. Розроблено принципи та критерії відбору тестових ділянок для виявлення трансформацій міських територій. Розроблено авторську методику польової зйомки, що базується на врахуванні сукупності характеристик об'єктів, важливих для цілей аналізу трансформацій (тип, підтип, стан та інші). Здійснено польову зйомку на тестових ділянках для різних типів міського середовища - столичного, індустріального та аграрного. Виявлено напрями трансформацій просторово-функціональної структури міської території в межах тестових ділянок, а також моделі модернізації території. Визначено чотири типи моделей, у відповідності з якими відбувається модернізація міських територій України. Охарактеризовано роль просторового планування у трансформаційних процесах міських територій та їх розвитку загалом у радянський та пострадянський період, визначено основні тренди еволюції планувальних інструментів. Виявлено особливості сприйняття трансформацій міської території жителями міст різних типів, їх готовність долучатися до перетворень міського середовища.

41 АСТРОНОМІЯ

41.21 Сонце

41.01.19.0433/0218U002333

Спостереження та моделювання сонячних спалахів з високою просторовою роздільною здатністю:

Заключний звіт /Міжнародний центр астрономічних та медико-екологічних досліджень НАНУ; Керівник Чорного Світлана Миколаївна. – ДР 0113U007994. УДК 523.985+523.945+523.942+520.84+520.85.

42 с.

Звіт про науково-дослідну роботу: 42 стор., 24 рис., 1 табл., 44 джерел. Мета дослідження: визначення фізичного стану фотосферних та хромосферних шарів сонячної атмосфери до та під час спалахів для вивчення умов їх виникнення та розвитку. Об'єднання наземного телескопа і космічних засобів в дослідженнях Сонця. Методи дослідження: розробка сучасних засобів для спостережень сонячної атмосфери; обробка спостережень сонячних спалахів з наземних та космічних обсерваторій; отримання та аналіз фізичного стану фотосфери перед сонячними спалахами та на їх початковій стадії; експериментальні і теоретичні дослідження. Результати дослідження: Був суттєво вдосконалений сонячний телескоп АЦУ-26. Створено апаратно-програмний комплекс наведення та гідуювання телескопа та Н монітор-телескоп. Встановлено 3-х каналну систему побудови зображення дзеркальної щільності, що дозволить отримувати зо-

браження ділянки Сонця, на яку наведений телескоп, у лінії К кальцію, у лінії водню Н та у "білому світлі". Проведено багатохвилові дослідження спалахів у великому діапазоні висот сонячної атмосфери (від температурного мінімуму до корони) на основі спостережень, отриманих в попередні роки. Вивчено фізичний стан фотосфери перед сонячними спалахами та на їх початковій стадії на основі спостережного матеріалу із космічних та наземних обсерваторій. Проведено теоретичні розрахунки - моделювання утворення ліній в атмосфері Сонця та проаналізовано точність вимірювання доплерівських швидкостей за їх допомогою.

44/81 ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.01 Загальні питання енергетики

44.01.19.0434/0218U001850

Оцінка стану захисного полімерного покриття в підпокрівельному просторі об'єкта "Укриття" за станом на 2018р: Заключний звіт /Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України; Керівник Краснов Віктор Олександрович. – ДР 0118U006331. УДК 621.039.

77 с.

Оцінений стан захисного полімерного покриття в підпокрівельному просторі об'єкту "Укриття" станом на 2018 рік та прогноз його стану на наступний рік. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.29 Електроенергетика

44.01.19.0435/0418U000540

Буславець Ольга Анатоліївна. Методи та засоби підвищення достовірності розрахунку та аналізу технологічних витрат електроенергії для обґрунтування їх зменшення: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут". – Захищена 28.12.2017.

УДК 621.311.1.

167 с.: 5 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 103 назви.

Об'єктом дослідження є процеси зменшення технологічних витрат електроенергії в електричних мережах. Метою дослідження є покращання ефективності функціонування електричних мереж шляхом підвищення достовірності розрахунку та аналізу технологічних витрат електроенергії для обґрунтування їх зменшення. Методи дослідження: методи математичного моделювання та чисельні методи використані для розрахунку та аналізу технологічних витрат електроенергії для обґрунтування їх зменшення; результати розрахунків аналізуються статистичними методами обробки інформації; з застосуванням методів лінійного та нелінійного програмування формуються алгоритми пошуку оптимальних розв'язків поставлених задач; впливові фактори на втрати електроенергії в електричних мережах досліджуються з застосуванням методів і програм розрахунку усталених режимів. Наукова новизна одержаних результатів: – вперше з використанням математичного моделювання та результатів натурального експерименту розроблено метод оцінювання впливу інформаційного забезпечення на техніко-економічну ефективність електроощадних заходів в електричних мережах, що дозволяє обґрунтовано розвивати інформаційну інфраструктуру розподільних електричних мереж з застосуванням Smart Grid технологій; – вдосконалено метод визначення максимального навантаження трансформатора з використанням характерних графі-

ків навантажень та його навантажувальної здатності, яка визначається у відповідності з його залишковим ресурсом, що дозволяє більш обґрунтовано використовувати його регульовальні можливості для зменшення втрат електроенергії в електричній мережі.

44.01.19.0436/0218U001858

Енергоресурсозбереження у регульованих електроприводах змінного струму при виникненні пошкоджень електричних двигунів:

Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Мамчур Дмитро Григорович. – ДР 0116U007408. УДК 621.313.333.

231 с.

Об'єкт дослідження - процеси перетворення енергії при діагностиці та компенсації впливу дефектів і несиметрій в електроприводі змінного струму. Мета роботи - впровадження енергозберігаючих заходів у регульованих електроприводах змінного струму (ЕП ЗС) при виникненні пошкоджень електродвигуна (ЕД) на основі визначення їх поточного технічного стану та компенсації впливу дефектів та пошкоджень на режими роботи ЕП та прогнозування його залишкового ресурсу роботи. Предмет дослідження - енергетичні характеристики, діагностичні ознаки дефектів, методи компенсації впливу пошкоджень та дефектів у регульованих електроприводах змінного струму. Основні наукові та практичні результати, їх значення. Розроблений метод ідентифікації параметрів електротехнічного комплексу, на відміну від існуючих, базується на складанні енергетичних моделей в формі рівнянь балансу гармонічних складових потужності між джерелом живлення і елементами енергетичного каналу, що дозволяє розширити кількість визначуваних невідомих параметрів схеми замощення. Розроблений метод діагностики асинхронних двигунів, на відміну від існуючих, дозволяє за допомогою розробленого алгоритму відокремлювати інформативні частоти у спектрі аналізованого сигналу, таким чином надає можливість виконувати діагностику при живленні від перетворювача частоти.

44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка

44.01.19.0437/0418U000889

Безценний Ігор Валентинович. Основні закономірності процесів спільного спалювання вугілля різного ступеня метаморфізму в факелі:

Дис... к.т.н. /Інститут газу. – Захищена 05.07.2018.

УДК 662.61.

151 с.: 23 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 106 назв.

Дисертація присвячена дослідженню особливостей процесу пилويدного спалювання сумішей вугілля різного ступеня метаморфізму. Досліджено коксові залишки вугілля марок АШ, П і Г та їх сумішей для визначення кінетичних характеристик швидкості взаємодії коксового залишку вугілля вказаних марок з киснем повітря. Розроблено методику інженерного розрахунку динаміки вигорання сумішей вугілля різного ступеню метаморфізму в неізотермічному потоці. Доповнено довідкові дані Нормативного методу теплового розрахунку котлів для випадку пилويدного спалювання вугільних сумішей. Представлено обґрунтування організації паливненого режиму при пилويدному спалюванні суміші антрациту з газовим вугіллям (вміст останнього до 30%). Результати спалювання даної суміші на котлах ТП-100 та ТПП-210 Зміївської ТЕС показали покращення техніко-економічних показників порівняно зі спалюванням АШ.

44.01.19.0438/0418U000902

Петрик Олексій Анатолійович. Підвищення

ефективності використання теплоти в сталеплавильному агрегаті шляхом допалювання оксиду вуглецю:

Дис... к.т.н. /Національна металургійна академія України. – Захищена 27.06.2018.

УДК 662.614.2:661.975:669.18.

168 с.: 14 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 273 назви.

Дисертація присвячена дослідженню підвищення ефективності використання теплоти в сталеплавильному агрегаті шляхом допалювання оксиду вуглецю на основі розробки енергоефективного теплового і кисневого режимів виплавлення сталі, що дозволяють знизити витрати природного газу. Досліджено вплив параметрів дуттьового пристрою (кутів нахилу і діаметрів сопел) під час продування ванни сталеплавильного агрегату киснем на процеси, що протікають в реакційній зоні. Розроблено інноваційну конструкцію дуттьового пристрою з комбінованим розташуванням отворів і сопел. При проведенні балансів плавки на 250-тонному ДСА ПАТ МК "Запоріжсталь" визначено вплив конструкції дуттьового пристрою й інтенсивності продування на процеси допалювання СО. При цьому спостерігається формування факела по довжині ванни, що зноситься потоком димових газів. Експериментально встановлено вплив вмісту вуглецю і тривалості продування на довжину і температуру факела, що зноситься потоком газів, які відходять із зони продування. Визначено раціональні геометричні характеристики дуттьового пристрою за критерієм К (відношення глибини лунк в розплаві до діаметру реакційної зони) і інтенсивності перемішування розплаву. Вперше на основі аналізу механізмів пилоутворення під час продування металу киснем при проведенні промислових експериментів визначено раціональне значення інтенсивності продування, що забезпечує зниження викидів пилу. Розроблений і впроваджений в промислове виробництво новий енергозберігаючий тепловий та кисневий режим виплавлення сталі, що забезпечує підвищення ефективності використання теплоти при допалюванні оксидів вуглецю при використанні інноваційної конструкції фурми в сталеплавильному агрегаті (ДСА), що привело до зниження технологічної витрати природного газу на виплавлення сталі на 6,89 м³/т (з 6,89 до 0 м³/т) і тривалості продування на 0,2 год (з 3,71 до 3,51 год), що дозволило перейти агрегату на процес виплавлення сталі без використання природного газу при забезпеченні високої якості металопродукції.

44.01.19.0439/0218U001838

Подовження ресурсу конвективних поверхонь нагріву котла ТПП 312 шляхом зменшення абразивної ерозії:

Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики Національної академії наук України; Керівник Халатов Артем Артемович. – ДР 0116U005074. УДК 62-97.

59 с.

Розроблено метод подовження ресурсу конвективних поверхонь нагріву, який базується на локальному захисті труб. Розроблено практичні рекомендації по подовженню ресурсу теплообмінних поверхонь котла ТПП 312.

44.01.19.0440/0218U002338

Розроблення раціональних заходів з модернізації секторів виробництва, транспортування та споживання теплової енергії:

Заклучний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Дубовський Сергій Васильович. – ДР 0116U003515. УДК 620.9, 621.311.22.

233 с.

Розроблено рекомендації щодо ефективної політики надійного, якісного, соціально доступного та екологічно безпечного теплозабезпечення для створення належних ком-

фортних умов для проживання і праці населення. Вперше в Україні розроблено та реалізовано методологію імітаційного моделювання технологій централізованого, автономного та індивідуального теплопостачання житлових районів з урахуванням регіональних архітектурно-кліматичних відмінностей, обраних технологій термомодернізації житла, існуючої інфраструктури мереж транспортування і розподілу теплової енергії та паливно-енергетичних ресурсів; запропоновано уніфікований енергоекономічний критерій та новий методичний підхід щодо оптимізації складу різнотипних генеруючих джерел локальних систем теплопостачання; вперше розроблені методи визначення показників енергетичної ефективності комбінованого виробництва електричної енергії і теплоти атомними електричними станціями, теплоти і холоду - теплонасосними установками; одержали подальший розвиток оцінки повної енергоемності реконструкції та нового будівництва енергоефективного житлових будинків; вперше розроблено методологічні основи та проект "Методики обчислення частки енергії, виробленої тепловими насосами з відновлюваних джерел" на вимогу Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС та Закону України "Про альтернативні джерела енергії". Результати роботи доцільно використати у подальших фундаментальних та прикладних дослідженнях, спрямованих на розробку комплексних програм реконструкції систем теплопостачання населених пунктів України з використанням новітніх технологій комбінованого виробництва електричної енергії, теплоти і холоду у погодженні із заходами термомодернізації будинків, розробці Національних звітів України щодо використання теплових насосів, як відновлюваних джерел енергії. Результати роботи визначають актуальні напрями та містять нові наукові положення, які забезпечують у сукупності економічно виважений підхід до вирішення проблем комплексної реконструкції систем теплопостачання населених пунктів України з метою докорінного зниження рівня споживання викопного палива, парникових викидів, максимального залучення відновлюваних джерел енергії шляхом погодженого здійснення заходів з підвищення енергоефективності будинків та запровадження новітніх технологій виробництва та постачання теплової енергії.

44.01.19.0441/0218U002342

Розробити методи підвищення енергоефективності систем добування геотермальних ресурсів та їх комбінованого використання для виробництва електроенергії і теплоти із застосуванням підземного акумулювання:

Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Морозов Юрій Петрович. – ДР 0113U001715. УДК 658.26.

142 с.

Розроблено теоретичні основи теплових і гідродинамічних процесів систем добування геотермальних джерел енергії. Запропоновано практичне освоєння потенціалу геотермальних ресурсів України із залученням до паливно-енергетичного комплексу України розвіданих родовищ геотермальних вод, і в першу чергу існуючих на цих родовищах свердловин, а також проведенням роботи по створенню геотермальних енергогенеруючих установок на виведених з експлуатації родовищах нафти і газу. Наведено, що визначення теплофізичних властивостей гірських порід безпосередньо у свердловинах може підвищити точність теплових розрахунків систем добування і акумулювання теплоти Землі в верхніх шарах за рахунок осереднення їх за глибиною в реальних природних умовах.

44.33 Атомна енергетика

44.01.19.0442/0418U000881

Білодід Євген Ігорович. Науково-технічні основи зменшення надлишкового консерватизму при аналізі безпеки ядерних установок:

Дис... к.т.н. /Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України. – Захищена 18.06.2018.

УДК 621.039.542.

166 с.: 14 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 135 назв.

Дисертація присвячена обґрунтуванню безпеки систем поведінки з відпрацьованим паливом реакторів ВВЕР-440, ВВЕР-1000 та РВПК-1000 з врахуванням зміни розмножуючих властивостей ядерного палива в результаті його експлуатації без зниження існуючого рівня ядерної безпеки. Розроблені та впроваджені науково-технічні основи використання глибини вигоряння відпрацьованого ядерного палива (ВЯП) як фактору безпеки при аналізі безпеки систем поведінки з відпрацьованим паливом реакторів ВВЕР та РВПК для зниження надлишкового консерватизму, притаманного підходу, за якого все паливо вважається свіжим. Це дозволяє більш реально оцінити розмножуючі властивості опроміненого палива та, виходячи з цього, максимально заповнити систему поведінки з паливом та зменшити необхідну кількість додаткових поглиначів для підтримки регламентованого рівня підкритичності. Завдяки цьому знижується вартість поведінки з ТВЗ та кількість радіоактивних відходів ядерної установки в цілому. У результаті виконання поставлених у дисертаційній роботі задач вперше була виконана повна та цілісна науково-технічна робота: від аналізу розмножуючих властивостей ВЯП різного типу до розробки методичних підходів і впровадження врахування глибини вигоряння палива в аналізі ядерної безпеки систем поведінки з ВЯП. Розроблені підходи, моделі та рекомендації є прийнятними для всіх сховищ ВЯП реакторів ВВЕР-1000 та РВПК-1000 в Україні. Це дозволяє зробити висновок, що результати роботи можуть бути застосовані на всіх системах поведінки з ВЯП зазначених типів реакторів, а розроблені підходи та рекомендації можуть бути основою для розробки обґрунтування врахування глибини вигоряння палива будь-яких реакторів. Наукове значення дисертаційної роботи полягає у отриманні автором особисто наступних результатів: 1. Вперше розроблені науково-технічні основи врахування глибини вигоряння палива в аналізі ядерної безпеки систем поведінки з відпрацьованим ядерним паливом реакторів ВВЕР та РВПК в Україні. 2. Розроблений підхід дозволяє використовувати середні параметри експлуатації палива у реакторі без моделювання історії опромінення кожної ТВЗ. 3. Вперше проведено всебічне дослідження впливу історії опромінення і технологічних характеристик ядерного палива реакторів ВВЕР і РВПК на його ізотопний склад та розмножуючі властивості під час зберігання у залежності від глибини вигоряння. 4. Вперше визначено консервативний, відносно розмножуючих властивостей систем поведінки з паливом, ізотопний склад ВЯП реакторів ВВЕР 1000 та РВПК-1000. 5. Вперше розроблений та обґрунтований консервативний просторовий розподіл вигоряння у ВЯП реакторів ВВЕР-1000 та РВПК 1000 для забезпечення консерватизму оцінок критичності систем поведінки з ВЯП, який вимагається нормативними документами України. 6. Вперше проведено обґрунтування застосовності вибраного переліку ізотопів і розподілу вигоряння для їхнього врахування у розрахунках критичності. На базі проведених досліджень розроблені і впроваджені врахування глибини вигоряння для палива реакторів ВВЕР 1000 при обґрунтуванні ядерної безпеки завантаження контейнерів сухого сховища ВЯП (ССВЯП) ВКЗ-ВВЕР на Запорізькій АЕС та врахування глибини вигоряння палива реакторів РВПК-1000 при обґрунтуванні ядерної безпеки сховища СВЯП-1 Держав-

ного спеціалізованого підприємства "Чорнобильська АЕС".
Ключові слова: вигорання палива, критичність, зберігання, ізотопний склад, аналіз безпеки.

44.01.19.0443/0218U001811

Науково-технічний аналіз фонду галузевих нормативних документів ядерно-енергетичного комплексу на відповідність діючому законодавству: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-інженерний центр систем контролю та аварійного реагування"; Керівник Куц Василь Михайлович. – ДР 0117U005325. УДК 621.039.

28 с.

У процесі виконання роботи: - складено перелік (або кілька переліків за окремими сферами застосування НД) чинних нормативних документів ядерно-енергетичного комплексу, які затверджені Міненерговугілля; - виконано науково-технічний аналіз кожного НД; - розіслано переліки чинних НД ядерно-енергетичного комплексу до зацікавлених організацій галузі; - з урахуванням відгуків зацікавлених організацій складено пропозиції щодо подальшого статусу кожного НД; - підготовлено матеріали для розгляду переліку чинних нормативних документів ядерно-енергетичного комплексу на засіданні секції НТР Міненерговугілля. Результатом роботи є Перелік галузевих нормативних документів ядерно-енергетичного комплексу із зазначенням, які стандарти залишаються чинними, які потребують перегляду, до яких необхідно внести зміни та які необхідно скасувати. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.01.19.0444/0218U001942

Вдосконалення системи моніторингу термогазодинамічного і радіаційного стану нового безпечного конфайнмента та об'єкта "Укриття" щодо їх впливу на персонал і довкілля: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Круковський П.Г. – ДР 0116U002888. УДК 004.942 : 699.887 : 629.039.58.

21 с.

У звіті наведено результати виконання роботи "Вдосконалення системи Моніторингу термогазодинамічного і радіаційного стану нового безпечного конфайнмента та об'єкта Укриття щодо їх впливу на персонал і довкілля" за договором № К-5-38/2018 від 02.04.2018р. в рамках Цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України "Наукове забезпечення розвитку ядерно-енергетичного комплексу та перспективних ядерних технологій", підрозділ "Створення методик і технологій переробки, довгострокового зберігання і захоронення активних відходів атомно-промислового комплексу, вдосконалення систем моніторингу та контролю щодо його впливу на населення, персонал і довкілля". Основними результатами роботи є: 1. Вдосконалена CFD (Computational Fluid Dynamic) тривимірна модель термогазодинамічного і радіаційного стану Нового Безпечного Конфайнмента (НБК) і Об'єкту Укриття (ОУ) для детального аналізу та прогнозування розповсюдження і осідання радіоактивних аерозолів (РА) в основному об'ємі НБК при вилученні радіоактивних матеріалів із зруйнованого реактора в залежності від режимів роботи системи вентиляції основного об'єму НБК. 2. Розроблена модель вторинного підйому РА при ході людини та падінні конструкцій ОУ на підлогу під НБК при розборці конструкцій ОУ. 3. Проведена апробація та налагодження системи моніторингу в режимі імітаційного моделювання НБК. 4. Проведено переговори з керівництвом ЧАЕС і НБК про шляхи впровадження розробленої системи моніторингу НБК після його введення в експлуатацію наприкінці I кварталу 2019

р.

45 ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

45.01 Загальні питання електротехніки

45.01.19.0445/0218U002175

Розробка та дослідження характеристик імпульсного високочастотного генератора для стимуляції іонно-плазмового осадження покриттів: Заключний звіт /Науковий фізико-технологічний центр МОН та НАН України; Керівник Фаренік Володимир Іванович. – ДР 0115U003166. УДК 537.534.7.

50 с.

Сформовані наноструктуровані елементи із застосуванням імпульсної ВЧ стимуляції. Визначений вплив ВЧ імпульсів на якісні характеристики наноструктур. Робота передається за кордон за договірною ціною.

45.03 Теоретична електротехніка

45.01.19.0446/0218U001830

Дослідження резонансних та нерезонансних явищ в композитних магнетиках з контрольованою міжшаровою взаємодією: Заключний звіт /Інститут магнетизму НАН України; Керівник Товстолиткін Олександр Іванович. – ДР 0118U004760. УДК 537.635;537.622.5;537.622.4.

28 с.

Виготовлена серія зразків $Ni_{80}Fe_{20}(5)/Cu(5)/Fe(2)/Cr(dCr)/Fe(6)$ у яких величина і тип (феро- / антиферомагнітний) взаємодії керуються шляхом зміни товщини немагнітного прошарку хрому - dCr від 1,7 до 5 нм. Встановлено, що характер магнітного затухання вільного шару пермалою є немонотонним: проміжна неколінеарна магнітна конфігурація в структурі призводить до суттєво підвищеної спінової релаксації в системі. Отримані результати демонструють можливість налаштування магнітного затухання в магнітом'яких феромагнетиках шляхом відносно невеликих змін в геометрії магнітних багатшарових структур

45.09 Електротехнічні матеріали

45.01.19.0447/0218U001808

Органіко-неорганічні гібридні кристали для перетворення ближнього інфрачервоного світла до видимого: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Дімітрів Олег Петрович. – ДР 0118U003923. УДК 536.53, 621.397,579.017.

48 с.

Отримання композитних структур, які зможуть збирати енергію у відносно широкому діапазоні ближнього ІЧ-діапазону (700-1000) нм і перетворювати його в видимий діапазон (400-700) нм, та посилення цього процесу шляхом регульованого розташування молекул барвника на неорганічних або органічних матрицях

45.01.19.0448/0218U001824

Розробка та виготовлення заготовок пластин захисних з оптичного германію: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Пекар Григорій Соломонович. – ДР 0116U005666. УДК 536.53; 621.397.579.017.

22 с.

Вирощено кристали оптичного германію за розробленою в Інституті оригінальною технологією, розроблено методику виготовлення заготовок пластин захисних з оптичного

германію із заданими Замовником характеристиками. Виготовлені заготовки пластин захисних з оптичного германію передано Замовнику.

45.01.19.0449/0218U001940

Розробка та виготовлення комплектів заготовок пластин захисних з оптичного германію: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Пекар Григорій Соломонович. – ДР 0117U001856. УДК 536.53; 621.397.579.017.

22 с.

Вирощено кристал оптичного германію за розробленою в Інституті оригінальною технологією, розроблено методику виготовлення заготовок з оптичного германію з заданими Замовником характеристиками. Виготовлені заготовки з оптичного германію передано Замовнику.

45.01.19.0450/0218U002140

Розробка способу синтезу легованих нанокристалів та гібридних наноструктур для керування їх випромінюванням: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Корбузяк Дмитро Васильович. – ДР 0117U007074. УДК 62.382.2017.7;621.397.579.017.

33 с.

Встановлені теоретичні засади і визначені практичні шляхи одержання нанокompatитних полімерних плівок з вбудованими нанокристаллами потрійних напівпровідникових сполук $CuInS_2$

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.01 Загальні питання електроніки і радіотехніки

47.01.19.0451/0218U002349

Розроблення технології мікропотужного комбінованого джерела живлення з перетворенням енергії механічних коливань та світлової енергії на основі наноструктурованих матеріалів: Заклучний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Петрищев Олег Миколайович. – ДР 0116U003809. УДК 620.3: 620.97.

88 с.

Розроблена технології синтезу наноструктурованих масивів оксидів металів на основі золь-гель методу та методу гідротермального синтезу. Синтез виконувався з розчину ацетату цинка з послідовним осадженням атомарних шарів. Розроблена технологічна схема синтезу наноструктурних масивів оксидів металів комбінованого перетворювача з водних розчинів на основі нітрату цинка. Розроблена математична модель для визначення оптимальних структурних параметрів підкладки для максимальної ефективності перетворення енергії механічних коливань. Отримані експериментальні зразки багатшарових наноматеріалів на основі наноструктурованих масивів ZnO з прозорими електродами. Виконані дослідження п'єзоелектричних та фотовольтаїчних властивостей багатшарових наноматеріалів. Відпрацьована методика створення функціональних елементів перетворювачів енергії. Розроблені технологічні схеми та режими синтезу наноструктурованих масивів ZnO золь-гель методом та методом атомарного осадження зародкових шарів. Отримано наноструктурований композитний матеріал з масивів наноструктур ZnO та ZnO/PZT . Виконувався гідротермальний синтез з розчину на основі ацетата цинка на зародкових шарах. Отримані п'єзоелектричні нанострижки мають довжину (,), а площа їх поперечного перерізу

(відповідає середньостатистичному розміру сторони шестикутника в поперечному перерізі нанострижня -). За рахунок застосування багатшарових масивів наноструктурованих матеріалів отримана потужність 40-60 мкВт для п'єзоелектричного і до 150-200 мкВт для фотовольтаїчного перетворювачів. Робоча область лабораторного зразка складала 30-50 мм². Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.13 Технологія й устаткування для електронного і радіотехнічного виробництва

47.01.19.0452/0418U000549

Проценко Максим Анатолійович. Технологія виробництва детекторних модулів радіаційного випромінювання: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет радіоелектроніки. – Захищена 28.12.2017.

УДК 621.3.049.7.

239 с.: 23 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 168 назв.

Об'єкт - технологічні процеси (ТП) виготовлення детекторних модулів радіаційного випромінювання (ДМ РВ). Мета - створення ТП виробництва ДМ РВ

з високою щільністю монтажу компонентів у просторі, які дозволяють зменшити багатократне розсіювання в шарах внутрішньої трекової системи. Методи - метод конформних перетворень, аналітичні методи стаціонарної теплопередачі, положення теорії факторного експерименту, метод термодинамічних випробувань. Результати - запропоновано ТП виготовлення ДМ РВ; набула подальшого розвитку математична модель для встановлення завадостійкості ліній передач ДМ, удосконалено маршрутні схеми та режими процесів виробництва гнучких з'єднувальних елементів з безадгезивних алюміній-поліімідних фольгових діелектриків, набув подальшого розвитку метод визначення оптимальних технологічних режимів ультразвукового зварювання та їх підтвердження у процесі безруйнівного оптичного спостереження. Впроваджено - у ТОВ "Світлодіодні технології Україна" (м. Харків), у GSI Центрі із дослідження важких іонів ім. Гельмгольца (м. Дармштадт, Німеччина), на ДП "Науково-дослідний інститут мікроприладів" (м. Київ), а також у навчальний процес Запорізького НТУ та ХНУРЕ. Галузь використання - проектування і виробництво гнучких структур, що входять до складу виробів електронної техніки

47.01.19.0453/0218U001946

Розробка нових технологічних принципів створення планарних композиційних наноструктур на основі оксиду кремнію з реактивним імпедансом індуктивного типу:

Заклучний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Євтух Анатолій Антонович. – ДР 0118U004772. УДК 621.793, 536.53.

88 с.

Звіт подається в одному томі і складає 88 сторінок, у тому числі рисунків 60, таблиць 10, використаних джерел 48, додатків 1. Ключові слова: нанокристали кремнію, металеві включення, іонно-плазмова технологія, нанокompatитні плівки, наноелектроніка. Мета проекту: Розробка фізико-технологічних принципів і ключових технологічних процедур формування планарних безвисткових наноструктур напівпровідник/ SiO_2 з реактивним імпедансом індуктивного типу на основі наногранулярних плівок оксиду кремнію, що містять наночастинки окислених перехідних металів або кремнію. В результаті виконання даної роботи була розроблена іонно-плазмова технологія осадження збагачених кремнієм плівок SiO_x і плівок SiO_x , що містять метали

включення (Fe, Al) та досліджені структурні і електрофізичні характеристики плівок SiOx та нанокompatитних плівок SiO2(Si), SiO2(Si,Me) отриманих в результаті термічного відпаду. Отримані планарні безвиткові наноструктури на основі плівок SiOx(Fe) з реактивним імпедансом індуктивного типу. Встановлено, що використання технології іонно-плазмового розпилення в газовому середовищі O2+Ar дає змогу отримати тонкі плівки SiOx. Зміна співвідношення робочих газів O2/Ar приводить до керованої зміни вмісту Si у вихідній SiOx плівці при її отриманні. Ріст вмісту кисню в атмосфері осадження приводить до зменшення надлишкового кремнію в плівці SiOx і відповідного збільшення індексу стехіометрії x. Оптимізовані основні параметри технологічного режиму іонно-плазмового розпилення. Проведені комплексні дослідження структурних властивостей збагачених кремнієм плівок SiOx та нанокompatитних плівок SiO2(Si), отриманих технологією IPS, за допомогою методів еліпсометрії, ІЧ та КРС -спектроскопії, АСМ мікроскопії, фотолюмінесценції, травлення, HRTEM та встановлені основні закономірності трансформації збагачених кремнієм плівок SiOx в нанокompatитну плівку SiO2(Si), що містить НК Si в діелектричній матриці після високотемпературного відпаду. Встановлено вплив термічного відпаду на електропровідність плівок при їхній трансформації в нанокompatитну плівку SiO2(Si). Введення домішки металів в плівки SiOx і SiOxNy призводить до збільшення провідності особливо в області малих полів (< 1 В). Вплив середовища відпаду (азот або аргон) на провідність плівок SiOx і SiOxNy, що містять металеві включення різняться і залежить від прикладеної напруги (поля) і температури вимірювання. Електропровідність плівки SiOxNy(Al) після відпаду в азоті менша ніж після відпаду в аргоні. Для плівки SiOx(Fe) навпаки, електропровідність після відпаду в азоті вища ніж після відпаду в аргоні. В композиційних плівках SiOx спостерігається ступенева залежність адмітанса від частоти типу закону Мотта для стрибкової провідності на змінному струмі. В композиційних плівках з включеннями металу частотна залежність провідності від частоти змінного струму змінюється не суттєво до 20 мГц. Починаючи з частоти більше 20 КГц і до 1МГц спостерігається ступенева залежність провідності де m 0,55 для алюмінієвих металевих включень і m 0,49-0,52 для металевих включень заліза. В структурі з плівкою SiOxNy(Al) переважає емнісна складова, а в структурі з плівкою SiOx(Fe) реактивна складова імпедансу має індуктивний характер до частоти 1 МГц, потім переходить в емнісний. Відпал композиційних плівок SiOx(Fe) на повітрі при температурах 773 - 873 К призводить до переважання в реактивній частині адмітанса при низьких частотах індуктивного вкладу над емнісним. На підставі результатів проведеного вивчення впливу відпаду на повітрі на частотні залежності адмітанса і кута фазового зсуву композиційних плівок SiOx(Fe) виготовлені прототипи індуктивних елементів.

47.29 Електровакуумні і газорозрядні прилади й пристрої

47.01.19.0454/0418U000604

Алкіб Ахмед М Мохаммед Алджали. Інтеграція електродугових генераторів плазми в установки газифікації сировини: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 09.02.2018.

УДК 621.387.1:537.523.5:533:9.07.

150 с.: 5 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Об'єкт - установки для газифікації сировини з інтегрованим плазмовим генератором; мета - вдосконалення мето-

дів проектування електродугових генераторів плазми; методи дослідження - аналітичні й числові методи розв'язання завдань математичної фізики; практичні результати - удосконалено методику проектування електродугових плазмотронів з урахуванням особливостей їх інтеграції до складу устаткування для газифікації сировини; новизна - удосконалено метод газодинамічного проектування електродугових плазмогенераторів в інтегрованих CAD/CAE-системах з урахуванням надлишкового тиску, характерного для систем газоочищення мобільних плазмових газифікаторів; ступінь впровадження - впроваджено на підприємстві "ХАІ-Сервіс" при виконанні робіт із створення плазмового устаткування для інтеграції в комплекс газифікації; галузь - вторинна переробка неметалевих відходів.

47.41 Радіоелектронні схеми

47.01.19.0455/0418U000605

Фойту Олена Володимирівна. Вдосконалення технології виготовлення поздовжнього силового набору літака з застосуванням високошвидкісної обробки на обладнанні з ЧПК: Дис... к.т.н. /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут". – Захищена 09.02.2018.

УДК 621.375.826:621.317:681.785.

194 с.: 3 табл., 84 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Об'єкт - технологічний процес високошвидкісної обробки довгомірного поздовжнього силового набору літака; мета - підвищення продуктивності і якості виготовлення на верстаках з ЧПК елементів поздовжнього силового набору літака шляхом застосування методу адаптивного керування контурною подачею й швидкістю різання; методи дослідження - технології літакобудування, планування експерименту, а також теорії інформаційних систем; результати - розроблено програмно-апаратний комплекс який інтегровано до СЧПК та дає змогу виконати збір об'єктивних даних для дослідження верстака з ЧПК, застосування методу адаптивного керування дало змогу усунути ефект налипання матеріалу на інструмент та забезпечило підвищення продуктивності виготовлення поясів стрингера у 2 рази при модернізації верстака ФП-7СМН2, удосконалений метод дав змогу формувати гладкий S-подібний закон зміни подачі на ділянках розгону/гальмування з урахуванням обмежень швидкості, прискорення, ривка й швидкості зміни ривка, скорочувати час обробки порівняно із сучасними зразками устаткування, оснащеного СЧПК Heidenhain iTNC530, від 3 до 10 %; новизна - вперше розроблено математичну модель формування закону зміни контурної подачі, що забезпечує плавність зміни в часі швидкості, прискорення, ривка та швидкості зміни ривка на основі тригонометричних функцій, на відміну від відомих математичних моделей, які забезпечують плавність зміни тільки швидкості й прискорення; удосконалено концепцію планування контурної подачі, яка на відміну від широко відомої концепції оперативного планування (look ahead) не має обмежень на кількість аналізованих кадрів і час виконання аналізу; набув подальшого розвитку метод адаптивного керування контурною подачею органів верстака й швидкістю різання на основі застосування S-подібного закону розгону/гальмування; ступінь впровадження - впроваджено в ТОВ "Виробниче підприємство Пластар" (акт від 7 листопада 2016 р.), ТОВ "Схід-ЛіЗ" (акт від 12 грудня 2016 р.), в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського "ХАІ" (акт від 20 грудня 2016 р.) та на Харківському державному авіаційному виробничому підприємстві (акт від 12 грудня 2016 р.); галузь використання - виробництво літальних апаратів та інші галузі машинобудування.

49 ЗВ'ЯЗОК

49.13 Проектування і конструювання пристроїв зв'язку. Технологія й устаткування для збирання і регулювання апаратури зв'язку

49.01.19.0456/0218U002263

Дослідження надійності телекомунікаційних мереж: Заключний звіт /Державний університет телекомунікацій; Керівник Вишнівський Віктор Вікторович. – ДР 0114U000404. УДК 621.39:681.5 631:681.3.016:001.891/.892.

140 с.

У науково-дослідній роботі було проведено аналіз надійності функціонування телекомунікаційних мереж в умовах обмеженої вихідної інформації. Досліджено метод, що ґрунтується на побудові точних верхніх і нижніх границь функціоналів, які характеризують надійність резервованих мереж та метод визначення гарантованих (максимінних або мінімаксних) значень показників надійності й вартості резервованих мереж.

49.39 Телефонний зв'язок і апаратура

49.01.19.0457/0218U002264

Удосконалення технологій побудови та методів проектування телекомунікаційних мереж із використанням адекватних математичних моделей трафіка: Заключний звіт /Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова; Керівник Ложковський Анатолій Григорович. – ДР 0116U003632. УДК 621.395.

366 с.

Метою роботи є удосконалення технологій побудови та методів проектування телекомунікаційних мереж із використанням адекватних математичних моделей трафіка. Проведено аналіз технологійних рішень побудови сучасних мультисервісних мереж зв'язку, а також аналіз методів оптимізації механізмів передавання інформації в сучасних мережах; розроблено метод оптимізації передавання інформації в сучасних мережах шляхом адаптивної оцінки URI в комплексних системах фільтрації контенту; проведено аналіз реальних моделей мультисервісного трафіка; розглянуто основні етапи та особливості проектування мультисервісних мереж зв'язку; наведено приклади застосування математичних методів на початкових стадіях проектування мультисервісних мереж зв'язку; наведено математичних моделей реального мультисервісного трафіка; розроблено методики вибору технологічних рішень побудови мультисервісних мереж наступних поколінь, а також методику розрахунку мультисервісних мереж зв'язку; виконано програмну реалізацію методики вибору технологічних рішень побудови мультисервісних мереж наступних поколінь. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.01 Загальні питання автоматики й обчислювальної техніки

50.01.19.0458/0418U000770

Андрейко Віталія Миколаївна. Розвиток методів оцінки якості програмного забезпечення засобів вимірювальної техніки під час сертифікаційних випробувань: Дис... к.т.н. /Національний науковий центр "Інститут метрології". – Захищена 20.04.2018.

УДК 004.05.

184 с.: 8 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 69 назв.

Дисертаційна робота присвячена розв'язанню важливої науково-прикладної задачі у галузі кваліметрії - оцінки якості програмного забезпечення засобів вимірювань шляхом розроблення нових та вдосконалення існуючих методів визначення якісних показників ПП, що має важливе значення при здійсненні сертифікації ПЗ. Для вирішення сформульованої задачі розроблена модель кваліметричної шкали програмних продуктів на основі ряду Фібоначчі; розвинені нормативні та методичні основи оцінки якісних показників програмного забезпечення засобів вимірювань шляхом формування узагальненого показника якості; розроблені графоаналітичні методи побудови "Дерев якості" та "Дерев вимірюваних характеристик якості" з наведенням числових характеристик якісних показників.

50.03 Теорія автоматичного керування

50.01.19.0459/0418U000866

Малієнко Андрій Вікторович. Автоматизація процесів диспетчеризації вугільних шахт на основі системи прийняття рішень диспетчером: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Дніпровська політехніка". – Захищена 07.06.2018.

УДК 681.3:004.8:622.867.

192 с.: 9 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 95 назв.

Представлена робота присвячена вирішенню наукової задачі побудови моделі урахування ймовірнісних зв'язків між контрольованими параметрами роботи вугільної шахти, розробки математичної моделі і алгоритму роботи системи прийняття рішень диспетчером вугільних шахт шляхом оптимізації системи з урахуванням техніко-економічних обмежень та визначення часу актуальності прийняття рішень диспетчером для підвищення ефективності диспетчерського управління вугільними шахтами. Сформульовані основні напрями підтримки процесу оперативного управління ТП диспетчером вугільної шахти на основі комплексної моделі системи прийняття рішень диспетчером у СОДУ. Запропоновано і реалізовано ММ розрахунку оптимальних навантажень на вугільні шахти, що враховує техніко-економічні обмеження, та яка забезпечує функціонування СПРД в структурі СОДУ. Опрацьовані алгоритми роботи основних ТП і їх реалізація в ІМ дозволяють моделювати систему ТП вугільної шахти будь-якої складності, з урахуванням пропускної здатності конвеєрного транспорту, включаючи в систему БН, використання СВП шахти для визначення економічно ефективних режимів роботи вугільної шахти. Проведений аналіз, із застосуванням ймовірнісного експерименту, дозволив підтвердити ефективність застосованої методики розробленої СПРД, при цьому розроблена СПРД дозволяє оцінити ефективність управління, скоротити час і підвищити обґрунтованість прийнятих рішень диспетчером вугільних шахт при виконанні планових показників вугільної шахти.

50.01.19.0460/0218U002138

Розроблення апаратно-програмного комплексу акустичного сканування неоднорідного породного масиву для підвищення безпеки підземних робіт: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Шашенко Олександр Миколайович. – ДР 0116U007674. УДК 681.88:[528+622].

143 с.

Розроблено конструкторську документацію та програмне забезпечення апаратно-програмного комплексу акустичного сканування породного масиву. Розроблено програму і методику проведення попередніх випробувань дослідного

зразка. Виготовлено та апробовано дослідний зразок. Розроблено рекомендації щодо використання комплексу акустичного сканування породного масиву. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки

50.01.19.0461/0218U000232

Тенденції розвитку маркетингу в сучасному інформаційному просторі: Заклучний звіт /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; Керівник Орлов Петро Аркадійович. – ДР 0117U007666. УДК 004.001.57.

201 с.

Результати дослідження та їх наукова новизна полягають в такому: - узагальнено тенденції та закономірності розвитку маркетингу в сучасному інформаційному просторі як в Україні, так і в інших країнах світу; - запропоновано теоретичне забезпечення для подальшого розвитку концепції соціального маркетингу в умовах глобалізації та ускладнення інформаційно-комунікаційних зв'язків; - розроблено методичний підхід до оцінки рекламного повідомлення, що базується на визначенні найбільш важливих для залучення уваги споживачів параметрів оголошення; - обґрунтовано методичне забезпечення розвитку маркетингової логістики в рамках концепції ефективного підприємництва; - обґрунтовано теоретико-методичні рекомендації щодо удосконалення рекламної діяльності підприємства, що, на відміну від існуючих, передбачають факторний аналіз сприйняття рекламного звернення для обґрунтування пріоритетних засобів розміщення реклами; - запропоновано методичне забезпечення з імплементації регіонального маркетингу в систему управління регіональним розвитком, що передбачає активізацію регіонального брендингу, створення агенцій з регіонального розвитку та краудфандингових платформ; - визначено напрями підвищення ефективності застосування маркетингового інструментарію в умовах прискореного розвитку інформаційного простору.

50.09 Елементи, вузли й пристрої автоматички, телемеханіки й обчислювальної техніки

50.01.19.0462/0218U002152

Розробка загальносистемних проектних рішень щодо побудови інтегрованої хмарної інфраструктури НАН України: Заклучний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Перконос Петро Іванович. – ДР 0115U003541. УДК 004.75.004.451.

198 с.

Впровадження технологій та засобів, що дозволяють поєднання обчислювальних ресурсів в єдину корпоративну хмарну інфраструктуру, автоматизованого її адміністрування, динамічного виділення ресурсів споживачам та балансування навантаження на ресурси. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.33 Цифрові обчислювальні машини і обчислювальні комплекси

50.01.19.0463/0218U001944

Іноваційна система тактильної адаптації документів для людей з особливими потребами (ветеранів війни, студентів, людей літнього віку...): Заклучний звіт /Факультет інформатики та обчислювальної техніки Національного технічного універ-

ситету України "КПІ"; Керівник Стіренко Сергій Григорович. – ДР 0118U004953. УДК 004.383.

70 с.

Об'єкт розробки — нові концепції і високоефективні методи інтеграції комп'ютерних систем спеціального призначення для догляду за людьми з особливими потребами (включаючи людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями). Мета роботи — створити і удосконалити програмне забезпечення, яке спрощує взаємодію людей з особливими потребами з текстовим, графічним, невербальним матеріалами за допомогою мультимодальних інтерфейсів. В рамках розвитку нової концепції мультимодальної підтримки людей з особливими потребами на основі інформаційних і комунікаційних технологій проведено дослідження наукових засад і технологічних вимог до окремих компонентів систем мультимодальної підтримки, а саме: аналізу серцебиття без інформації від інших каналів мультимодальної взаємодії та системи комп'ютерного зору. Запропоновано кілька методів машинного навчання для оцінки поточного та накопиченого ефекту фізичних навантажень (фізичної втоми) та завдань комп'ютерного зору на прикладі автоматичного визначення літер складної форми рукописного письма. Запропоновані нові методи загалом дозволяють досягнути поставленої мети із більшою точністю і швидкістю та за рахунок менших витрат. В рамках концепції доповненої екосистеми для ненав'язливого адаптивного персоналізованого догляду за людьми з особливими потребами це дозволяє побудувати синергетичний і орієнтований на користувача інтерфейс для інтуїтивно-зрозумілих мультимодальних взаємодій "людина-машина", включаючи Інтернет речей та машинне навчання.

50.01.19.0464/0218U002270

Розробка та дослідження моделей, методів, комп'ютерних систем і компонентів швидкої обробки даних на основі застосування позиційної системи числення у системі залишкових класів: Заклучний звіт /Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка; Керівник Краснобаєв Віктор Анатолійович. – ДР 0115U002419. УДК 681.142.01.

66 с.

Основна мета роботи це підвищення продуктивності комп'ютерної системи обробки даних, представлених в цілочисельному вигляді. Було вперше отримано метод піднесення залишків цілих чисел за довільним модулем СЗК до степеня натурального числа, який на відміну від відомих, заснований на властивостях системи залишкових класів, шляхом використання табличного принципу обробки даних, що підвищує швидкодію виконання операції піднесення цілих чисел до степеня. У роботі вдосконалено метод табличної реалізації операції множення двох чисел у СЗК за рахунок можливості виконання операції множення, як в додатному, так і в від'ємному числових діапазонах, шляхом застосування спеціального кодування чисел, що підвищує швидкодію реалізації операції множення, а також метод швидкого порівняння двох цілих чисел у СЗК за рахунок підвищення точності порівняння, шляхом подання чисел у штучній формі, що розширює область ефективного використання комп'ютерної системи обробки цілочисельних даних, що функціонує в СЗК.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.01.19.0465/0418U000913

Федевич Ольга Юріївна. Інформаційна технологія аналізу та прогнозування трафіку в комп'ютерних мережах: Дис... к.т.н. /Націо-

нальний університет "Львівська політехніка". – Захищена 03.07.2018.

УДК УДК 004.042 + 004.738.

214 с.: 20 табл., 92 іл. – Бібліогр.: 131 назва.

Дисертаційна робота присвячена розв'язанню важливого наукового завдання - розроблення моделі та методів прогнозування та перерозподілу трафіку з метою зменшення часових затримок передавання даних.

50.01.19.0466/0218U002147

Розвиток, доопрацювання згідно змін законодавства України та супроводження типової АІС наукової установи НАН України:

Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Ігнатенко Петро Петрович. – ДР 0117U002709. УДК 004.738.

17 с.

Проектування, створення та апробація комплексної системи для автоматизації виконання посадових обов'язків адміністративними та науково-виробничими службами: науково-організаційної діяльності, планово-виробничої, кадрової, бухгалтерії, керівників наукових і обслуговуючих підрозділів, канцелярії та адміністрації у наукових установах Національної академії наук України на базі єдиної програмно-інформаційної системи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.01.19.0467/0218U002148

Підтримка та розвиток академічної мережі обміну даних (АМОД) НАН України:

Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Ігнатенко Петро Петрович. – ДР 0117U002708. УДК 004.738.

77 с.

1. Виконана Четверта черга робіт по вдосконаленню існуючої топології волоконно-оптичної мережі АМОД НАН України, що передбачає заміну послідовного під'єднання частини учасників київського фрагменту АМОД НАН України до Опорних вузлів на пряме, безпосереднє включення. 2. Здійснена експлуатація та супровід автоматизованої системи (IpsNet), для підтримки обліку та актуалізації складу устаткування і матеріалів, які входять до АМОД НАН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.01.19.0468/0218U002149

Розвиток інформаційного, функціонального та програмного забезпечення електронного варіанту Великої української енциклопедії:

Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Резніченко Валерій Анатолійович. – ДР 0117U002712. УДК 004.82: 004.89.

21 с.

Робота по встановленню та налаштуванню програмного забезпечення MediaWiki, створенню основних сторінок електронного варіанту Великої української енциклопедії (ВУЕ) (e-VUE) відповідно до розробленого дизайну, розробки категорій та підключення семантичних властивостей. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.01.19.0469/0218U001937

Антропоморфний роботизований транспортний засіб для розвантаження людини в умовах підвищеного ризику та невизначеності

рельєфу місцевості: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Стенін Олександр Африканович. – ДР 0117U001179. УДК 681.3: 621.3.

302 с.

Розроблено нову аналітичну модель кінематики АРТЗ, модель динамічної поведінки крокуючого апарату при пересуванні по довільній поверхні. Показано взаємодію виконавчих органів АРТЗ з його сенсорною системою через навколишнє середовище. Розроблено стратегію динамічної стійкості АРТЗ, математичний опис її дотримання та відновлення при опрацюванні вантажних операцій, систему управління (СУ), як ієрархічну розподілену структуру управління рухом робота. Розроблено архітектуру та алгоритми інтегрованої СУ рухом маніпуляторів, СУ рухом транспортного засобу за траєкторією, а також алгоритми її оптимізації, з урахуванням стійкості робота та можливості корекції заданої траєкторії з використанням розроблених спеціальних каналів управління. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.01.19.0470/0218U002151

Розробка програмного забезпечення для інформаційної підтримки оцінки ефективності діяльності наукових установ НАН України:

Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Андон Пилип Іларіонович. – ДР 0117U002710. УДК 004.9.

47 с.

розробка автоматизованої Системи підтримки оцінювання ефективності діяльності установ НАН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.01.19.0471/0218U002182

Інтелектуальні технології прийняття рішень в задачах мінімізації наслідків техногенних та природних катастроф і аварій:

Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Бичков Олексій Сергійович. – ДР 0116U004824. УДК 004.89:004.93.

307 с.

Об'єктом дослідження є інтелектуальні технології прийняття рішень щодо мінімізації наслідків природних і техногенних аварій та катастроф. Предмет дослідження становлять принципи, моделі, методи та інструментальні засоби підтримки прийняття рішень при прогнозуванні надзвичайних ситуацій та мінімізації їх наслідків у реальному часі. Метою роботи є підвищення ефективності процесів прийняття рішень при прогнозуванні техногенних аварій та катастроф, а також мінімізації їх негативних наслідків у режимі реального часу за рахунок розробки наукових основ, моделей, методів та інструментальних засобів підтримки прийняття рішень в умовах невизначеності. Головна ідея - полягає в об'єктивізації процесів прийняття рішень при прогнозуванні надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків природних і техногенних аварій та катастроф за рахунок математичної формалізації експертних висновків, побудови відповідних цільових функцій.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.01.19.0472/0218U002280

Синтез нових конструкцій та засобів керування антенними станціями зв'язку з низькоорбітальними супутниками дистанційного зондування Землі: Заклучний звіт /Терно-

пільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Паламар Михайло Іванович. – ДР 0116U004743. УДК 681.51; 621.38.

101 с.

Розроблено імітаційну модель, алгоритм керування та конструкцію опорно-поворотної платформи для наведення антен на основі системи лінійних кінематичних ланок з октаедральною компоновкою актуаторів (механізм Нехарод). Досліджено динамічні параметри АС на основі ОПП Нехарод, похибки наведення та супроводу засобами імітаційного моделювання. Отримано залежності похибок наведення від параметрів конструкції. Розроблено КД на дослідний взірць ОПП, схеми електронних засобів паралельного керування системою лінійних приводів Нехарод та спеціалізоване ПЗ контролера керування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.01.19.0473/0218U002285

Удосконалення наземного інформаційного комплексу. Створення резервної системи керування антенною системою "Кристал-5М":

Заклучний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Паламар Михайло Іванович. – ДР 0117U003210. УДК 681.51; 621.38.

79 с.

Розроблено, виготовлено резервну систему керування АС "Кристал-5М" (ТНТУ.468534.010) у складі: несуча конструкція з блоком комутації; блок керування електроприводами; блок системи керування з індикацією; комплект з'єднувальних кабелів; Проведено монтаж, підключення, налаштування параметрів, перевірку роботи програмного забезпечення, проведено попередні комплексні випробування резервної системи керування АС "Кристал-5М" на об'єкті. Розроблено комплект РКД, ЕКД, здано роботу замовнику. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.49 Автоматизовані системи організаційного керування

50.01.19.0474/0418U000912

Назарук Марія Володимирівна. Інформаційні технології моделювання освітнього соціокомунікаційного середовища великого міста: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 03.07.2018.

УДК 004.94+316.77:004.

169 с.: 9 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 124 назви.

У дисертаційній роботі розв'язано актуальне наукове завдання розроблення інформаційних технологій моделювання освітнього соціокомунікаційного середовища великого міста для інформаційно-технологічного супроводу підготовки фахівців.

50.01.19.0475/0218U000826

Розвиток інформаційної системи моніторингу програм розвитку міста Києва:

Заклучний звіт /КНДУ "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович. – ДР 0117U000214. УДК 658.012.011.56:061.5/.6. 18 с.

Об'єктом дослідження є: організаційно-технологічні процеси за ходом розроблення, затвердження та виконання програм розвитку міста, зокрема, міських цільових програм, програм економічного та соціального розвитку м. Києва, аналізу використання бюджетних та позабюджетних коштів, направлених на реалізацію програм розвитку міста. Мета роботи: подальший розвиток інформаційної системи моніторингу програм розвитку міста Києва для здійснення опера-

тивного моніторингу та контролю за реалізацією програм розвитку міста та координації роботи структурних підрозділів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) з питань розроблення, затвердження і виконання програм розвитку міста. Користувачами інформаційної системи можуть бути: Київська міська рада, Департамент економіки та інвестицій, Департамент фінансів, інші структурні підрозділи КМДА та комунальні підприємства. Джерелом інформації є нормативно-правові та звітні документи органів влади. Наповнення та актуалізація інформаційного фонду ІС програм розвитку міста належить структурним підрозділам КМДА, комунальним підприємствам, які беруть участь у формуванні та реалізації заходів програм розвитку міста

50.01.19.0476/0218U000827

Розробка, модифікація та доповнення функціональних можливостей програмного забезпечення інформаційної технології формування програм капітальних вкладень м. Києва і моніторингу їх виконання: Заклучний звіт /КНДУ "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович. – ДР 0117U000215.

УДК 658.012.011.56:061.5/.6.

99 с.

Об'єкт дослідження - організаційно-технологічні процеси розробки програм (проектів програм) капітальних вкладень та капітального ремонту, які формуються в межах Програми економічного і соціального розвитку міста Києва та контролю їх виконання. Мета роботи - удосконалення організаційно-технологічних процесів розробки програм (проектів програм) капітальних вкладень та капітального ремонту, які формуються в межах Програми економічного і соціального розвитку міста Києва та контролю їх виконання, що передбачає розробку та реалізацію додаткових функціональних можливостей інформаційно-аналітичної комп'ютерної технології формування програм капітальних вкладень м. Києва і їх виконання. Джерелами інформації є департаменти, управління, підприємства і організації, які виступають замовниками на будівництво об'єктів та/або виконання робіт з капітального ремонту на території міста. Результати роботи використовуються керівними органами Київської міської державної адміністрації, райдержадміністраціями, департаментами та управліннями, підпорядкованими Київській міській державній адміністрації.

50.01.19.0477/0218U002153

Розроблення вісімнадцятої черги глобальної автоматизованої інформаційної системи "Гарт": Заклучний звіт /Інститут програмних систем НАН України; Керівник Алексеев Віктор Анатолійович. – ДР 0117U001959. УДК 004.9.

10 с.

Виконано роботи по розробці, дослідній експлуатації та модернізації компонентів спеціального програмного забезпечення: 1.інформаційно-телекомунікаційної системи (ІТС) оперативно-розшукових підрозділів ДПСУ "Гарт-10", підсистема (ПС) "Кримінальний аналіз"; 2.ІТС морської охорони "Гарт-12"; 3.; ПС "Ризик".ПК "Оцінка ризиків". Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.01.19.0478/0218U002154

Розроблення вісімнадцятої черги автоматизованої інформаційної системи прикордонного контролю "Гарт-1": Заклучний звіт /Інститут програмних систем НАН України; Керівник Алексеев Віктор Анатолійович. – ДР 0117U001960. УДК 004.9.

11 с.

Розроблено (модернізовано) за результатами дослідної експлуатації спеціальне програмне забезпечення функціональних підсистем: - "Контроль другої лінії"; - "Центральна підсистема системи "Гарт-1" - ПК "Оператор ЦСД"; - ПС "Контроль за терміном реєстрації паспортних документів"; - ПС "Гарт-Віза"; - ПК "Гарт-Угон". Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.01.19.0479/0218U002155

Розроблення шостої черги інформаційно-телекомунікаційної системи оформлення і видачі іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію: Заключний звіт /Інститут програмних систем НАН України; Керівник Алексеев Віктор Анатолійович. – ДР 0117U006421. УДК 004.9.

8 с.

Розроблено бази даних БД та спеціальне програмне забезпечення ІТС "Віза" щодо: - роботи з візовими центрами; - оформлення та видачі електронних віз "Е-Віза"; - комплект технічної документації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52 ГІРНИЧА СПРАВА

52.13 Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин

52.01.19.0480/0518U000287

Захарова Людмила Миколаївна. Еволюція дисипативних структур під час незворотного деформування масиву гірських порід: Дис... д.т.н. /Інститут фізики гірничих процесів. – Захищена 29.11.2018.

УДК 622.831.2:539.422.3.

362 с.: 1 табл., 128 іл. – Бібліогр.: 367 назв.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за спеціальністю 05.15.09 - "Геотехнічна і гірничо-механіка" - Інститут фізики гірничих процесів НАН України, Дніпро, 2018. У дисертації досліджені закономірності виникнення й еволюції дисипативних структур, а також їх тимчасових і просторових параметрів внаслідок контактної взаємодії породних фрагментів і колективної взаємодії їх кластерів після переходу гірського масиву в поза межний стан, що має важливе значення для забезпечення стійкості масиву гірських порід і гірничих виробок в складних гірничо-геологічних умовах. На основі обґрунтованої методології ідентифіковані дисипативні структури у ґрунтах і масиві гірських порід та досліджені параметри, які характеризують їх еволюцію у часі і просторі. Встановлені основні фактори, які сприяють виникненню дисипативних структур у системах кріплення гірничих виробок й досліджені параметри цих структур, та механізм їх спонтанного виникнення.

52.01.19.0481/0418U000868

Вінівітін Дмитро Вікторович. Оперативне планування і управління гірничотранспортними роботами в залізорудному кар'єрі: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Дніпровська політехніка". – Захищена 07.06.2018.

УДК 651.82.681.324.

175 с.: 12 табл., 65 іл. – Бібліогр.: 126 назв.

Дисертаційна робота присвячена технологічному обґрунтуванню оперативного планування та управління гірничотранспортними роботами в залізорудному кар'єрі. В роботі запропонована принципова методика оперативного пла-

нування та управління роботою залізорудного кар'єру. Розроблено математичну модель планування гірничих робіт, що дозволяє враховувати напрямок виймання гірських порід, проводити підрахунок об'ємів руди по типам та видам, основного та супутніх металів у руді та розкривних породах, що розробляються, завантаження гірничого та транспортного обладнання, умови виконання планового завдання з якості та кількості видобутої сировини. Ефективність розробленої методики оперативного планування гірничотранспортних робіт оцінюється за рахунок зменшення середньозваженої відстані транспортування гірської маси на 154 м та зменшення середнього відхилення об'ємів гірської маси місячної програми екскаваторних вибоїв від фактичних даних роботи кар'єру на 6,2%.

52.01.19.0482/0218U002114

Комп'ютерне прогнозування і запобігання аварійним режимам буріння похило-скерованих та горизонтальних свердловин на етапах їх проектування і проходки: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Гуляєв Валерій Іванович. – ДР 0115U002270. УДК 624.01.

139 с.

В результаті виконання проекту розроблено математичне забезпечення, придатне для більш точного комп'ютерного прогнозування і запобігання можливих позаштатних ситуацій та аварій при бурінні і оптимізації технологічних процесів буріння. Після адаптації до реальних геологічних умов і фізико-механічних параметрів бурильних систем створене математичне забезпечення може бути використане на етапах проектування геометрії свердловини, конструкції бурильної колони, технології проходки свердловини і ліквідації можливих позаштатних ситуацій.

52.35 Розробка родовищ вугілля і паливних сланців

52.01.19.0483/0418U000931

Хорольський Андрій Олександрович. Оцінка та підвищення надійності технології розробки вугільних родовищ на основі оптимізації параметрів видобувних комплексів: Дис... к.т.н. /Інститут фізики гірничих процесів. – Захищена 05.07.2018.

УДК 622.2+658.5:519.1.51-3.

179 с.: 47 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної науково-практичної задачі, яка полягає в дослідженні надійності технології розробки вугільних родовищ на шахтах України та обґрунтуванні надійних засобів механізації для очисних вибоїв, які знаходяться в межах встановлених раціональних параметрів експлуатації. Для оцінки надійності технологічних схем експлуатації було досліджено дані про фактичні техніко-економічні показники роботи очисних вибоїв та порівняно їх з параметрами дільниць, які формують заданий рівень продуктивності - це дозволило обґрунтувати надійні технологічні схеми з заданими параметрами продуктивності та визначити межі ефективної експлуатації очисних комплексів на шахтах Донбасу. Подальші дослідження встановили взаємозв'язок між технологічними параметрами експлуатації, експлуатаційними характеристикам очисного обладнання та техніко-економічними показниками очисних робіт, це дозволило визначити керуючі фактори, які формують надійність технологічних схем. Формалізація та представлення даних у вигляді мережевих моделей дозволила визначити оптимальну структуру видобувного комплексу у відповідності до параметрів виймальної дільниці.

52.45 Збагачення корисних копалин

52.01.19.0484/0418U000867

Тернова Катерина Віталіївна. Обґрунтування акустичного контролю дисперсності продуктів подрібнення: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Дніпровська політехніка". – Захищена 07.06.2018.

УДК 622.7:622.73.

142 с.: 13 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 100 назв.

Дисертація присвячена обґрунтуванню акустичного контролю дисперсності продуктів подрібнення корисних копалин на основі зв'язку технологічних і акустичних параметрів процесу. Виходячи з аналізу існуючих способів за визначенням дисперсності матеріалів, що подрібнюються, виявлено низку їх недоліків, пов'язаних з тривалістю проведення аналізу, великою похибкою і т. д. Проведено обґрунтування використання акустичного моніторингу дисперсності матеріалу при транспортуванні в потоці газосуспензії. Розглянуто існуючі рівняння кінетики і підходи до моделювання кінетики подрібнення сипких матеріалів. Проведено дослідження кінетики гранулометричного складу продуктів подрібнення з масо енергетичних позицій. Отримано модифікований вид інтегро-диференційного рівняння кінетики тонкого подрібнення руд. Проведено імітаційне моделювання процесу подрібнення і динамічне моделювання кінетики подрібнення. Проведено низку експериментальних досліджень процесу подрібнення різних матеріалів, які дозволили встановити закономірність зміни характеристик акустичних сигналів, що записуються при подрібненні матеріалів різної вихідної дисперсності і отриманих продуктів різної тонини. Встановлено характерні частоти для вузьких фракцій матеріалів. Розроблено експериментальні установки "Гранулометр-1,2" для аналізу гранулометричного складу матеріалів в потоці. Проведено регресійний аналіз для удосконалення конструкції експериментальної установки з урахуванням впливу геометричних параметрів. Розроблено методику контролю якості подрібненого продукту, яка включає візуальне спостереження акустичних сигналів оператором і додатковий комплекс аналізу акустичних сигналів для уточнення результатів моніторингу. Це прискорить процес визначення крупності готового продукту за рахунок акустичного моніторингу з 30 хв до 1 хв, дозволить забезпечити підвищення якості готового продукту і економію електроенергії при виключенні повторної переробки.

53 МЕТАЛУРГІЯ

53.03 Теорія металургійних процесів

53.01.19.0485/0218U001904

Кінетика взаємодії компонентів та структуроутворення в перехідних зонах при отриманні біметалів та шаруваних композитів на основі міді та алюмінію з використанням рідкофазних методів: Заключний звіт /Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України; Керівник Верховлюк Анатолій Михайлович. – ДР 0118U004517. УДК 669:544.4: 621.74.046:546.56.

62 с.

Досліджено і показано, що введення в розплав на основі міді цинку і олова приводить до збільшення контактних кутів змочування в системі нержавіюча сталь - рідина в порівнянні з вихідним сплавом та сплавом, що містить цирконій. Виявлені особливості структуроутворення в багатокомпонентних сплавах в не рівноважних умовах кристалізації, вплив технологічних факторів на структуроутворення та властивості сплавів на основі міді. Досліджено фізико-механічні та технологічні властивості досліджених сплавів.

Робота передається за кордон за договірною ціною.

53.31 Виробництво чорних металів і сплавів

53.01.19.0486/0418U000729

Бачинський Юрій Дмитрович. Вплив процесу модифікування в передкристалізаційному періоді на структуроутворення і властивості тонкостінних виробів з високоміцного чавуну: Дис... к.т.н. /Фізико-технологічний інститут металів і сплавів НАН України. – Захищена 11.04.2018.

УДК 669.162.275:669.112:542.65.

176 с.: 40 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

Дисертація присвячена створенню нових швидкорозчинних феросиліцій-магнієвих лігатур комплексного впливу на розплави на базі дослідження закономірностей взаємодії модифікуючих сплавів з рідким чавуном та розробці параметрів процесу модифікування в передкристалізаційному періоді для отримання з високоміцного чавуну тонкостінних литих виробів без відбілу з дрібнокристалічною структурою і підвищеними властивостями. Досліджено фазовий склад модифікуючих сплавів, що містять такі активні хімічні елементами як Mg, Ca, PЗМ, Si. Досліджено зміну хімічного складу поверхневого шару модифікуючих сплавів, що плавилися в рідкому чавуні, та його вплив на фізико-хімічні процеси в контактній зоні. Визначено кінетичні режими розчинення FeSi і FeSiMg лігатур в розплаві чавуну. Розроблено нові склади швидкорозчинних FeSiMg лігатур з підвищеним вмістом кремнію, а також кальцієм, барієм, ванадієм, марганцем та міддю, використання яких забезпечує отримання в литому стані якісного високоміцного чавуну з міцністю і відносним подовженням, що значно перевищують відповідні показники ДСТУ 3925-99. Отримано нові експериментальні дані про вплив хімічного та фазового складу модифікаторів, параметрів процесу модифікування в передкристалізаційному періоді, хімічного складу чавуну, швидкості охолодження, легування на формування структури, підвищення ливарних і механічних властивостей тонкостінних виробів з високоміцного чавуну.

53.37 Виробництво кольорових металів і сплавів

53.01.19.0487/0218U001884

Розробка інтерметалідних сплавів на основі алюмінідів титану для деталей газотурбінних двигунів та авіаційно-космічної техніки: Заключний звіт /Запорізька державна інженерна академія; Керівник Белоконь Юрій Олександрович. – ДР 0118U006345. УДК 621.762.4:54-19.

116 с.

В роботі подано результати металографічного, рентгеноструктурного та мікрорентгеноспектрального аналізу дослідження структури TiAl сплаву в умовах термодіфузійного пресування. Результати аналізу дозволили довести, що під час високотемпературного синтезу в TiAl сплаві формується двофазна структура з інтерметалідними фазами TiAl + Ti₃Al. В умовах термохімічного пресування та додаткового легування сплаву ніобієм одержано інтерметалідний продукт синтезу із середнім розміром зерна 10...12 мкм.

53.01.19.0488/0218U002340

Розробка теоретичних і технологічних основ виготовлення та застосування наноструктурних і дрібнокристалічних складних модифікуючих лігатур комплексної дії для одержання алюмінієвих сплавів підвищеної якості: Заключний звіт /Фізико-технологічний інститут металів та

сплавів НАН України; Керівник Пригунова Адель Георгіївна. – ДР 0115U002731. УДК 669.112:669.715:004.12.

256 с.

Об'єкт дослідження - процеси структуроутворення модифікуючих лігатур з нано- та дрібнокристалічною структурою, їх впливу на формування виливків та зливків із алюмінієвих ливарних та деформівних сплавів. Мета роботи - розробка наукових і технологічних основ одержання складних наноструктурних і дрібнокристалічних модифікуючих лігатур комплексної та цілеспрямованої дії на процеси структуроутворення і формування властивостей в алюмінієвих сплавах. Методи дослідження - оптична та растрова електронна мікроскопія, кількісна металографія, рентгеноструктурний, рентгеноспектральний, термічний аналіз, випробування механічних властивостей, вимірювання електроопору в твердому стані. За даними наукових досліджень розроблено практичні рекомендації щодо одержання високоміцних алюмінієвих сплавів, що деформуються, с високим комплексом механічних властивостей. Розроблені авторами основи технології виробництва алюмінієвих наноструктурних волокон відкривають широкі можливості для створення нових матеріалів з винятковими властивостями. Результати експериментальних досліджень пройшли перевірку в умовах промислового виробництва ТОВ "Втортех" (м. Бровари, Київська обл.) з позитивним результатом, про що свідчить відповідний акт впровадження. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.49 Металознавство

53.01.19.0489/0418U000857

Нікульченко Ігор Олександрович. Вплив неметалевих включень на структуроутворення та зміцнення поверхневого шару з підвищеними механічними властивостями в сталях при лазерній обробці: Дис... к.т.н. /Національна металургійна академія України. – Захищена 12.06.2018.

УДК 621.785:535.211:669.15-194:669.017(043).

154 с.: 24 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 145 назв.

Встановлені особливості плавлення неметалевих включень і міжфазних границь включення-матриця та формування "сателітних" частинок при лазерній дії. Показані особливості структури включень після швидкісного затвердіння. Досліджено особливості формування зон контактної взаємодії в сталевій матриці та в поверхневих шарах неметалевих включень при лазерній обробці. Показано, що поблизу включень створюються ліквідаційні зміцнені зони, що представляють собою градієнтні і мікрокомпонентні шари різного типу. Встановлені особливості трансформації границь включення-матриця, пов'язані з гетерогенізацією їх структури. Встановлено нові чинники, що визначають вплив неметалевих включень на зміцнення сталей при лазерному впливі. Показано, що лазерна обробка дозволяє зменшити їх середні розміри і забрудненість сталі в зоні обробки. Встановлено вплив режимів деформації та лазерної обробки на ініціювання тріщин поблизу включень. Досліджено вплив структури мікрокомпонентних зон насичення сталеві матриці на поширення тріщин від включень, пов'язаний з їх гальмуванням. Показана можливість локального зміцнення зони викружки залізничних коліс в режимі безперервного випромінювання, коли можна отримати бейнітну структуру лазерно-зміцненого шару. Ключові слова: лазерна обробка, сталь, неметалеві включення, міжфазні границі включення-матриця, плавлення, розчинення, градієнтні та мікрокомпонентні формування, тріщини, пластична деформація.

53.01.19.0490/0218U002137

Розвиток модифікованого методу базових діаграм для прогнозування тривалої міцності

матеріалів: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г.С.Писаренка Національної академії наук України; Керівник Приходько Руслан Павлович. – ДР 0117U002568. УДК 621.039.5:539.374.

56 с.

Проведено докладний аналіз параметричних методів Ларсона -Міллера і Труніна при прогнозуванні тривалої міцності жароміцних матеріалів виходячи з експериментальних даних обмеженого терміну дослідження. Запропоновано уточнення до визначальних рівнянь модифікованого методу базових діаграм, що дозволило підвищити точність прогнозування. Введено обмеження по використанню даного підходу при екстраполяції тривалої міцності на основі експериментальних даних однієї ізотерми.

53.01.19.0491/0218U002164

Вплив умов синтезу на наноструктуру та властивості плівок на основі тугоплавких боридів, силіцидів і оксидів: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Іващенко Володимир Іванович. – ДР 0115U002112. УДК 621.723:620.669.018:45:621.9.02.

154 с.

1). За допомогою теоретичних і експериментальних досліджень пояснений механізм впливу структури на властивості плівок на основі AlMgB14, B-C-N, Cr-B-C-N та Si-C-N залежно від умов осадження. Методами першопринципних розрахунків було пояснено і передбачено утворення стабільних кристалічних і аморфних структур цих систем як функції складу і температури. В результаті розроблені покриття, які можуть бути використані як зносостійкі та захисні шари, а також напівпровідникові плівки, які будуть ефективними в сонячних елементах та в приладах мікро-(нано)-електромеханічних системах (MEMS і NEMS.. 2). Були досліджені і виготовлені товсті плівки для електроніки та приладобудування на основі нанодисперсного SnO2 та боридів кобальта шляхом трафаретного друку. Було вивчено вплив умов термообробки на структурні властивості отриманих гранульованих плівок на основі тугоплавких оксидів та сполук кобальту з метою розробки ефективних технологічних методів керування функціональними властивостями плівок. Кобальт заради розробки ефективних технологічних методів цілеспрямованого керування функціональними властивостями плівок для електроніки та приладобудування. Були виготовлені товсті плівки на основі нанодисперсного SnO2 та боридів кобальта шляхом трафаретного друку. Було вивчено вплив умов термообробки на структурні властивості отриманих товстих плівок.

53.01.19.0492/0218U002294

Розробка наукових і технологічних основ виготовлення формотворного штампового інструменту на основі створення і використання нових перспективних сталей і ливарно-деформаційних методів їх обробки: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича; Керівник Гогаєв Казбек Олександрович. – ДР 0117U003176. УДК 669.14.018.258.

52 с.

У роботі здійснено коректування напівпромислової технології одержання матриць штампового інструменту, розроблені режими термічної обробки сталі з регульованим аустенітним перетворенням при експлуатації складу 4X3H5M3Ф: процеси перекристалізації (неповний відпал), термічне зміцнення (гартування) та відпуску. Встановлені оптимальні режими термічної обробки дослідженої сталі: відпал за температур 750 +/- 20 °С та охолодження з печю, при цьому час витримки залежить від маси заготовки,

гартування за температури 1020 ± 10 °С та охолодження в олив, відпуск сталі з температурою нагріву 550-560 °С. Проведено дослідно-промислове випробування штампового інструменту сталі 4Х3Н5М3Ф при виготовленні шин та прутків з міді на заводі Спецлітьє (м.Дніпро). Матриці запропонованої сталі показали гарячу стійкість у чотири рази вищу за матриці зі сталі 4Х5МФС, що використовувались на заводі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

53.01.19.0493/0218U002339

Встановлення закономірностей впливу оброблення розплаву електричним струмом різної щільності та частоти на структуру та механічні властивості ливарних алюмінієвих сплавів з підвищеним вмістом заліза: Заключний звіт /Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України; Керівник Пригунова Аделя Георгіївна. – ДР 0115U002057. УДК 669.2/. 8.017 : 537.3.39.

270 с.

Об'єкт дослідження процеси формування структури та властивостей модельних сплавів систем Al-Si-Fe, Al-Si-Fe-Mn і вторинних силумінів АК5М2, АК8М3, АК7 при обробленні їх в рідкому стані однополярним імпульсним електричним струмом. Мета дослідження - виявлення закономірностей структуроутворення, зміни морфології залізвмісних фаз у доевтектичних силумінах, розроблення науково обґрунтованої технології виробництва промислових сплавів з брукхту та відходів з підвищенням комплексом механічних властивостей. Методи дослідження - оптична та растрова електронна мікроскопія, кількісна металогія; рентгеноструктурний, рентгеноспектральний, термічний, гартівно-мікроструктурний аналізи; випробування механічних властивостей; вимірювання електроопору в рідкому та твердому станах. За результатами досліджень розроблено режими модифікуючого впливу електричного струму, що дозволило підвищити міцність і пластичність вторинних сплавів до рівня їх аналогів, які виплавляються з первинної сировини. Пройшла апробація технології в умовах промислового виробництва (ТОВ "НЗМС" ,м. Дніпро) з позитивним ефектом. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.01.19.0494/0218U002350

Розробка багатокомпонентних жароміцних та жаростійких сплавів на основі системи Nb-Cr-Si з низькою питомою вагою: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Бродніковський Микола Павлович. – ДР 0115U002108. УДК 620.17/18;669.018.4.672.

223 с.

Встановлені закономірності створення однофазної та багатофазної структур в сплавах на основі системи Nb-Cr-Ti-Al-Zr-Mo-Si. Показана можливість значного зменшення температури плавлення за рахунок створення евтектичного сплаву. Це важливо для забезпечення можливості використання методу литва для виготовлення виробів зі сплавів. Отримані сплави на основі ніобію з питомою вагою 6,54 г/см³, які мають міцність при 1000 оС 840 МПа, пластичність при 20 оС приблизно 1% та підвищену жаростійкість. Результати роботи використано для створення сплавів для промислового використання по прямим договорам з кінцевим користувачем.

53.01.19.0495/0218U002351

Визначення властивостей матеріалів та елементів конструкцій теплового захисту багаторазових космічних апаратів при моделюванні входження в атмосферу та орбіталь-

ного польоту. Удосконалення процесів синтезу оксидів металів, отримання та дослідження порошкових матеріалів з використанням концентрованої променевої енергії:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Фролов Геннадій Олександрович. – ДР 0115U002110. УДК 620.19; 539.21.

313 с.

Проведено дослідження термоерозійної стійкості зразків УВТК та її покриттів на вуглець-вуглецевих підкладах до 1830 С. В результаті випробування зразків металевих сплавів на основі NiCr та Nb в умовах радіаційного та конвективного нагріву до 1200 С, встановлено високу ефективність цих матеріалів за рахунок утворення на їх поверхні захисних плівок. Проведені дослідження впливу домішок на формування дрібно-та нанодисперсних матеріалів та покриттів на основі композиційних нітридів. Встановлено, що теплопровідність зразків стільникових конструкцій практично не змінюються при тиску менше 10 -3 мм рт.ст. Одержані експериментальні дані, що характеризують основні стадії перетворення вольфрам-мідного псевдосплаву в окиснювальному середовищі, які корисні для розробки технології регенерації вольфраму з матеріалів, які містять вольфрам.

53.01.19.0496/0218U002353

Фізико-хімічні особливості утворення дисипативних фаз при інтенсивному подрібненні, низькотемпературному синтезі, нанесенні та дифузійному відпалі композиційних покриттів: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Уварова Грина Володимирівна. – ДР 0115U002313. УДК 669.017.3:621.762.222:621.785:621.793:543.2.

155 с.

Встановлено особливості утворення дисипативних фаз при взаємодії механоактивованих сумішей і нанесенні покриттів з їх подальшою хіміко-термічною обробкою та виявлено закономірності утворення композиційних систем різного функціонального призначення на основі карбідів, нітридів, силіцидів та боридів, які завдяки комплексу фізико-хімічних властивостей, а саме високій твердості та стабільності в хімічно агресивних середовищах і при підвищених температурах, забезпечують підвищені фізико-механічні параметри готових виробів.

53.01.19.0497/0218U002354

Вивчення процесів і механізмів структуроутворення та формування мікромеханічних властивостей композитів різних структурних типів в системі "вюртцитний нітрид бору-алмаз" при високих тисках і температурі: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Волкогон Володимир Михайлович. – ДР 0115U000102. УДК 621.762:921.34:633.951:648.

139 с.

Встановлено закономірності формування характеристик пружності композитів на основі фаз високого тиску вуглецю різного походження та нітриду бору, проведено експериментальне дослідження їх антифрикційних та різальних властивостей. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55 ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ

55.09 Машинобудівні матеріали

55.01.19.0498/0518U000281

Квасницька Юлія Георгіївна. Підвищення

експлуатаційних характеристик жароміцних корозійностійких сплавів на нікелевій основі і розробка технології одержання лопаток ГТД: Дис... д.т.н. /Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України. – Захищена 06.12.2018.

УДК 669.245.018.28:629.7.03.-226.2.

350 с.: 65 табл., 129 іл. – Бібліогр.: 450 назв.

За результатами аналізу сучасних наукових основ процесів структуроутворення у виливках та одержання лопаток для газотурбінних двигунів визначено напрями з удосконалення виробництва і підвищення експлуатаційних характеристик литого металу з жароміцних корозійностійких сплавів. Визначено температурно-часові залежності утворення окрихчувальних фаз у жароміцних сплавах та ефективні способи легування їх тугоплавкими металами (хромом, вольфрамом, молібденом, ніобієм, ренієм і танталом). Вивчено вплив легуючих елементів на фазово-структурну стабільність, корозійну стійкість та фізико-механічні властивості лопаток турбіни і створено новий жароміцний корозійностійкий сплав на нікелевій основі для їх одержання. Для підвищення міцності та чистоти за газами і неметалевими включеннями литого металу, одержання дисперсної структури заданої спрямованості у виливках, зменшення пригару і підвищення геометричної точності лопаток розроблено вогнетривкі матеріали, які модифіковано алюмінієм, кремнієм та бором, для виготовлення керамічних тиглів, ливарних форм, стрижнів і фільтрів. Досліджено вплив модифікуючих добавок у вогнетривках на міцність і термомеханічні властивості керамічних виробів. Вивчено міжфазну взаємодію кераміки при контакті з високотемпературним розплавом жароміцних сплавів. Обґрунтовано доцільність використання керамічних фільтрів у ливничково-живильних системах виливків. Таке рішення дозволило заповнювати форми металом дощовим методом, зменшити термічний удар розплаву на стрижні та знизити вміст газів, неметалевих включень у виливках. Дослідно-промислові випробування на підприємствах України показали, що використання керамічних сумішей для тиглів, форм, стрижнів та фільтрів з модифікованої кераміки дозволяє зменшити брак литих виробів і підвищити геометричну точність лопаток турбіни. Визначено оптимальні технологічні параметри (швидкості охолодження і тверднення виливків, градієнт температур на фронті кристалізації та інш.) процесу одержання з жароміцного сплаву на нікелевій основі турбінних лопаток зі спрямованою структурою. Технологію реалізовано у виробничих умовах на вакуумно-індукційній установці з додатковою системою охолодження ливарної форми з регульованою інтенсивністю. Результати досліджень і створений технологічний процес дозволили одержати лопатки турбін енергетичного та суднового призначення з нового сплаву, які за експлуатаційними характеристиками відповідають світовим аналогам та перевищують на 15 - 20 % їх рівень в литих виробках зі сплаву СМ88У.

55.01.19.0499/0218U002189

Нанорозмірні, аморфні, керамічні, квазікристалічні та композиційні матеріали на основі металів та напівпровідників із підвищеними властивостями: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Башев Валерій Федорович. – ДР 0115U002388. УДК 539.213:548.51:546:52; 620.192.41:669.21.8; 680.18:669.71.

225 с.

Об'єкти дослідження - фізичні закономірності формування аморфних, нано- та мікрокристалічних, квазікристалічних, композиційних металевих та керамічних матеріалів методами швидкого та надшвидкого гартування; еле-

ктронні явища в неоднорідних та неупорядкованих структурах на основі напівпровідників, у тому числі нанорозмірних, керамічних, квантоворозмірних та композиційних на базі оксидів та халькогенідів металів. Мета дослідження - створити нові неоднорідні матеріали для функціональної електроніки з регульованими властивостями і забезпечити їх підвищену експлуатаційну стабільність; отримати експериментальні зразки з покращеними оптичними та електричними властивостями, які дадуть можливість створити нові прилади для мікро- та оптоелектроніки; розробити режими та дослідити вплив кінетико-термодинамічних умов гартування з рідини та пари, ступеня переохолодження розплавів й хімічного складу на формування мікроморфології структури і нових квазікристалічних, метастабільних аморфних та мікрокристалічних фаз із оптимальними фізико-механічними властивостями. Методи дослідження та апаратура - диференціального термічного аналізу, кількісного металографічного, рентгеноструктурного, електронної мікроскопії, магнітних вимірів і побудов температурних залежностей електроопору. Теоретичні і практичні результати - досліджено властивості експериментальних зразків аморфних, нанокристалічних та квазікристалічних систем, які були отримані наступними методами: 1) сплавлення компонентів квазікристалічних сплавів у печі Таммана; 2) splat-охолодження (розплавлену індуктором краплю досліджуваного металу швидко спрямовують на високотеплопровідну підкладку, де відбувається подальша її надшвидка кристалізація); 3) Улітовського-Тейлора (суть його полягає у механічному витягуванні розм'якшеного скляного прірексого волокна з рідким у середині металом при їх швидкому і одночасно примусовому охолодженні проточною водою); 4) триелектродного іонно-плазмового наплення набірних мішеней з чистих елементів. Новизна - розроблено обладнання, яке дозволяє вперше в умовах земного тяжіння одержувати в не змішуваних у рідкому стані системах і чистих металах новий перспективний клас метастабільних плівкових матеріалів, включаючи аморфні; впроваджено у ВНЗ. Сфера (галузь) використання - радіо-, мікроелектроніка, споживачі результатів - підприємства, наукові установи, заклади вищої освіти. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.01.19.0500/0218U002190

Мікро- та наносегнетоелектричні кристали з просторовою неоднорідністю. Монокристали, склокераміка, тонкі плівки з особливими електрофізичними властивостями: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Трубіцин Михайло Павлович. – ДР 0115U002389. УДК 621.382.049.77.

131 с.

Об'єкт дослідження - процеси переносу заряду і фазові стани монокристалічних, склокерамічних і тонкоплівкових матеріалів на основі сегнетоелектриків з особливими електрофізичними властивостями. Мета роботи: встановлення закономірностей впливу розмірних ефектів, поверхневих явищ і легування на іонну провідність і фазовий стан монокристалів, склокераміки та тонких плівок на основі сегнетоелектричних сполук системи $\text{Li}_2\text{O}-x\text{GeO}_2$ і вільних від свинцю кристалів натрій-вісмутового титанату $\text{Na}_0,5\text{Bi}_0,5\text{TiO}_3$. Методи дослідження: витягування кристалів із розплаву на затравку, високочастотне магнетронне наплення плівок, диференційно-термічний аналіз, рентгенофазовий аналіз, методи діелектричної, імпедансної, оптичної і радіоспектроскопії. Синтезовано наноструктуровану склокераміку літєвих германатів, встановлено закономірності процесів кристалізації аморфної фази $\text{Li}_2\text{O}-x\text{GeO}_2$, виявлено механізми впливу фазового складу та морфології на електричні власти-

вості. Вирощено кристали $\text{Na}_{0,5}\text{Bi}_{10,5}\text{TiO}_3$ та твердих розчинів на його основі. Синтезовано полікристалічні плівки $\text{Na}_{0,5}\text{Bi}_{10,5}\text{TiO}_3$. Проаналізовано вплив умов технологічної обробки, легування, розмірних ефектів на електрофізичні параметри та оптичні властивості досліджуваних систем. Результати досліджень: отримані зразки склокераміки, монокристалів та плівок можуть бути використані для розробки експериментальних зразків приладів функціональної електроніки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.01.19.0501/0218U002197

Розробка наукових основ підвищення функціональних властивостей металевих матеріалів шляхом комплексної обробки їх розплавів для виробів авіаційно-космічної техніки і транспорту: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Санін Анатолій Федорович. – ДР 0115U002397. УДК 621.762.

114 с.

Об'єкт дослідження - процеси і механізми формування структури, властивостей і фазового складу металевих розплавів різного хімічного складу під впливом комплексної обробки, що забезпечує синергетичні ефекти та базується на нових уявленнях про будову металевої рідини. Мета НДР - розробка нових принципів керування і прогнозованого підвищення якості сталей і сплавів на основі визначених закономірностей формування структури та фазового складу, фізичних, теплофізичних та термодинамічних властивостей металевих розплавів шляхом їх комплексної обробки з реалізацією синергетичних ефектів для використання в ракетобудуванні, авіаційному і транспортному машинобудуванні. Методи дослідження - хімічний, рентгенографічний, металографічний, мікрорентгеноспектральний, кількісний текстурний нейтронний аналізи, випробування механічних властивостей, мікродюретрія фазових і структурних складових, регресійно-кореляційний метод обробки статистичних даних, математичний метод симплексних решіток Шеффе. Отримані результати - вперше розроблено модифікатори для отримання сталей та сплавів, у тому числі таких, що не виробляються сьогодні в Україні, які забезпечують суттєве зростання механічних та експлуатаційних характеристик для ракетобудування, транспортного та спеціального машинобудування, металургії. Основні теоретичні положення і експериментальні залежності отримані вперше і можуть бути використані для прогнозування розпаду металевих та неметалевих рідин, що дозволить активно керувати процесами диспергування металевих порошків для твердих палив при виробництві двигунів та енергоустановок. Галузь застосування результатів - ракетно-космічна, авіаційна, транспортне машинобудування, металургія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.01.19.0502/0218U002210

Розвиток наукових основ високотемпературної капілярності з можливим застосуванням обчислення з перших принципів адгезії та ступеню змочування, експериментальне дослідження адгезійної взаємодії оксидів металів IVa групи періодичної системи (SiO_2 , GeO_2 , SnO_2) на межі з металами та вивчення електрофізичних властивостей контакту:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Найдіч Юрій Володимирович. – ДР 0114U002427. УДК 669: 532.6:541.

138 с.

Об'єкти дослідження - керамічні матеріали на основі оксидів металів IVa групи періодичної системи та тверді розчини на їх основі (SnO_2 , $\text{SnO}_2\text{-1Fe}_2\text{O}_3$, $\text{SnO}_2\text{-0,5CuO}$, а та-

кож SiO_2 як об'єкт для порівняння). Мета роботи - подальший розвиток фізико-хімічних основ високотемпературної капілярності металічних розплавів, які знаходяться в контакті з новими групами оксидних матеріалів, та розробка методів керування адгезійними процесами. Проведене комплексне дослідження міжфазної взаємодії, адгезії та змочування розплавленими металами діоксиду олова. Встановлені особливості процесів змочування металевими розплавами для підкладок SnO_2 в різних умовах: у вакуумі (чистими металами та деякими сплавами), у повітрі та чистому кисні (Ag , Ag-Cu-O та ін.). Отримано концентраційні, часові та температурні залежності крайових кутів змочування для низки металевих розплавів на SnO_2 . Для покращення змочування використовувалися сполуки з високою спорідненістю до електрону (зокрема, кисень) як альтернативний метод легування металічних розплавів. Вивчений вплив парціального тиску кисню на змочування SnO_2 -кераміки. Досліджено вплив електричного струму на змочування у повітрі кераміки на основі SnO_2 розплавами Ag , Ag-Cu , а також у вакуумі ZrO_2 -кераміки розплавами Cu , Ni та деяких сплавів. Проаналізована залежність адгезійних процесів від сили струму та часу витримки. Проведені експерименти по змочуванню в CO_2 підкладок із сталі, нікелю та SnO_2 припоєм ПСР-72, Ag та Cu . На основі теорії функціонала густини (DFT) проведено розрахунки структури кристалічної решітки SnO_2 , а також електронної структури в об'ємі кристалу. Розраховано рівні енергії основного стану одноелектронних орбіталей (Кона-Шема), атомні сили, напруження, а також структурна оптимізація та розрахунок зонної структури і густини електронних станів (DOS). Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.01.19.0503/0218U002279

Розробка методів розрахунку експлуатаційних впливів і моніторингу довговічності елементів конструкції ракети носія при транспортуванні літаком: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Ясній Петро Володимирович. – ДР 0115U002448. УДК 660.178.

80 с.

Розроблена методика експериментальних досліджень вимушених коливань підсиленних циліндричних оболонок. Обґрунтовано розміри і конструкцію моделі підсиленої оболонки, а також платформу для її кріплення і систему вимірювання параметрів коливань при випробуванні на базі серво-гідравлічної випробувальної машини STM-100. Розроблено схему кріплення моделі оболонки, розташування зчитувачів та схема обробки інформації. Спроєктовано і виготовлено експериментальну модель 1-ї ступені ракети носія підсилену стрингерами та шпангоутами для дослідження навантаженості при транспортуванні літаком. Надано конструктивно технологічні рекомендації стосовно зменшення вібрацій при транспортуванні.

55.13 Технологія машинобудування

55.01.19.0504/0218U002283

Підвищення ефективності формування якісних показників робочих поверхонь деталей машин: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Дзюра Володимир Олексійович. – ДР 0115U002454. УДК 621.923.77.

130 с.

Розроблено конструкції адаптивних інструментів для розточування внутрішніх циліндричних поверхонь довгомірних заготовок. Визначено конструктивні параметри цих

інструментів при яких забезпечується задана точність обробки в залежності від заданого квалітету отвори та їх діаметрів. Розроблено конструкцію інструмента для нанесення регулярного мікрорельєфу на внутрішні циліндричні поверхні деталей машин. Визначено основні конструктивні параметри інструменту в залежності від заданих параметрів регулярного мікрорельєфу. Розроблений інструмент дозволяє забезпечити необхідне зусилля деформування внутрішньої циліндричної поверхні. Розроблено новий метод визначення впливу подачі на шорсткість поверхні в процесі різання, який враховує стохастичність подачі на верстатах з механічною коробкою передач. При цьому середнє значення подачі визначається за теорією малою вибірки з врахуванням критеріїв однорідності Ірвіна, Романовського та Греббса. Розроблений метод дозволяє точніше встановити вплив подачі на шорсткість поверхні в заданому діапазоні значень подачі та вибрати оптимальні режими обробки. Також розроблено новий метод вимірювання шорсткості внутрішніх циліндричних поверхонь, який реальніше відображає стан поверхні вимірювання. Визначено вплив конструктивних параметрів інструмента для формування регулярних мікрорельєфів та розміщення деформувальних елементів на параметри регулярних мікрорельєфів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.15 Ливарне виробництво

55.01.19.0505/0518U000284

Дорошенко Володимир Степанович. Теоретичні і технологічні основи отримання піщаних форм із сухого дисперсного наповнювача для виробництва легковагих литих конструкцій: Дис... д.т.н. /Фізико-технологічний інститут металів і сплавів НАН України. – Захищена 22.11.2018.

УДК 621.74.045.072.2.

404 с.: 18 табл., 120 іл. – Бібліогр.: 326 назв.

Дисертація присвячена розвитку теоретичних основ і технологій формоутворення з піщаних сумішей при виготовленні ливарних форм з диференційованими теплофізичними характеристиками, оскільки умовою отримання виливків із заданими структурою метала і властивостями є управління інтенсивністю тепловідведення в ливарній формі. Досліджено та використано такі закономірності фільтраційних явищ і властивостей плинності дисперсного середовища піщаної форми, які дозволили збільшити швидкість охолодження виливка в 1,2-2,0 рази шляхом зміни теплопровідності, пористості наповнювача і конвективної складової теплопереносу в розроблених способах лиття з фільтрацією газоподібного або рідкого холодоагенту крізь піщане середовище форми і переміщенням цього середовища, на відміну від охолодження виливка в традиційній піщаній формі зі сполучним. Виходячи із концепції взаємодії конструкції ливарної моделі з двома плинними середовищами: металом, який заливається і заміщує модель, що газифікується, та заповнює ливарну порожнину, і піщаним середовищем навколо моделі створено методи фізичного, математичного та комп'ютерного проектування легких пористих металовиробів шляхом наслідування ресурсозберігаючих структур природи, як їх описує сучасне природознавство. При створенні технології лиття за крижаними моделями запропоновано математичні моделі їх формоутворення у вигляді формул для розрахунку характеристик їх виробництва з рідкорухомих композицій шляхом охолодження, кристалізації, переохолодження, заморожування в різних середовищах та в залежності від геометричної форми таких моно-, багатошарових і армованих разових моделей. Отримано експериментальні дані кінетики заморожування і міцності на вигин в залежності від температури крижаних моделей. Встановлено умови утворення квазірідкого шару на поверхні таких моделей, і вла-

стивий йому електричний заряд використано для створення і нанесення порошкових протипригарних і герметизуючих покриттів крижаних моделей. Розроблено способи адитивних процесів формування для отримання піщаних виробів деформацією, піщаної форми з диференційованою міцністю при змішуванні матеріалів як дисперсних систем з холодним твердненням отриманої формувальної суміші, в яких поєднуються формування з комп'ютерним управлінням, кріотехнологією, ущільненням вібрацією піщаної суміші з неорганічними зв'язуючими і можливістю її регенерації.

55.31 Інструментальне виробництво

55.01.19.0506/0418U000618

Загребельний Володимир Вікторович. Технологічне забезпечення підвищеної зносостійкості швидкохідної сталі Р6М5 комбінованими методами поверхневого зміцнення: Дис... к.т.н. /Національний авіаційний університет. – Захищена 01.03.2018.

УДК 621.891.

195 с.: 19 табл., 67 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

В дисертаційній роботі вирішувалось актуальне наукове завдання підвищення зносостійкості поверхневих шарів швидкохідної сталі Р6М5 комбінованими методами нанесення зносостійких покриттів шляхом встановлення закономірностей впливу їх структурно-фазового складу, фізико-механічних властивостей та параметрів структури на трибо-технічні характеристики. Встановлено закономірності формування структури дискретно азотованої сталі Р6М5 в залежності від схем попередньої лазерної обробки та технологічних параметрів азотування. Запропоновано механізм підвищення зносостійкості і стійкості різального інструменту зі сталі Р6М5 за рахунок дискретної лазерної обробки за сітчасто-стілньковою схемою з наступним азотуванням, згідно з яким будуть поєднуватись тонкі, пластичні азотовані ділянки без лазерної обробки, які екранують безпосередній контакт матеріалів трибоспряження і забезпечують протікання процесу припрацювання та зміцнені лазером з високою твердістю ділянки, що забезпечить мінімальні напруження при терті та підвищену зносостійкість. Встановлено зв'язок між зносостійкістю комбінованих покриттів в умовах абразивного зношування не жорстко закріпленими частинками і стійкістю різального інструменту при експлуатації; комбіновані покриття з більшою абразивною зносостійкістю забезпечують вищу стійкість різального інструменту. Запропоновано визначити конструктивні параметри покриттів на різальному інструменті зі сталі Р6М5 дискретного і градієнтних типів на основі експериментальних досліджень в умовах тертя ковзання і абразивного зношування та результатів розрахунків напружено-деформованого стану, що виникає при терті робочої поверхні різального інструменту.

55.01.19.0507/0418U000749

Глембоцька Лариса Євгеніївна. Підвищення продуктивності оброблення плоских поверхонь деталей з важкооброблюваних матеріалів шляхом застосування торцевих фрез із ступінчастим розташуванням ножів: Дис... к.т.н. /Житомирський державний технологічний університет. – Захищена 04.05.2018.

УДК 621.914.22.

172 с.: 11 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 118 назв.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню продуктивності оброблення плоских поверхонь деталей з важкооброблюваних матеріалів за рахунок розробки та використання нових конструкцій торцевих фрез із ступінчастим

розташуванням ножів з циліндричною передньою та плоскою задньою поверхнями за рахунок збільшення подачі, та які забезпечують кращу динамічну стабільність порівняно із стандартними торцевими фрезами. Розроблено конструкцію експериментальної регульованої торцевої фрези, яка забезпечує можливість реалізації різних ступінчастих схем різання. Розроблено математичну модель завантаженості різальних кромок ступінчастої торцевої фрези та сформульовано рекомендації по призначенню раціональних конструктивних параметрів інструмента для конкретного значення глибини різання.

55.01.19.0508/0218U002176

Технологія формування захисних покриттів для різального інструменту на основі багатофазних систем cBN, Ti-B-C та AlN-(Ti-Cr)B₂: Заключний звіт /Науковий фізико-технологічний центр МОН та НАН України; Керівник Турбін Петро Васильович. – ДР 0116U004618. УДК 621.384.653.539.12.04.

64 с.

Шляхом магнетронного розпорощення та вакуумно-дугового нанесення отримано покриття систем cBN, Ti-B-C та AlN-(Ti-Cr)B₂ та визначені їх основні фізико-технологічні характеристики. Доведено, що отримані конденсати перспективні для формування композиційних захисних покриттів для різального інструменту, оснащеного полікристалічним надтвердим матеріалом на основі кубічного нітриду бору. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.36 Котлобудування

55.01.19.0509/0218U001839

Розроблення технології подачі аміновмісного реагенту у димові гази для зниження оксидів азоту в котлі ТПП 312: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики Національної академії наук України; Керівник Халатов Артем Артемович. – ДР 0118U001981. УДК 621.18-5.

35 с.

Розроблено концепцію технології подачі аміновмісного реагенту у димові гази для зниження оксидів азоту в котлі ТПП 312 яка базується на методі селективного некаталітичного відновлення і дозволяє отримати зниження оксидів азоту: 20-25% при подачі реагенту відновника у сопла рециркуляції димових газів, які знаходяться в горі топки на тильній поверхні; в залежності від навантаження 40-60% в разі подачі реагенту відновника у існуючі сопла рециркуляції димових газів та у отвори, які створюються на фронтівій на бокових поверхнях топки котла у перетині біля ширмового пароперегрівника.

55.01.19.0510/0218U001840

Застосування технологій триступеневого спалювання вугілля та селективного некаталітичного відновлення для зниження емісії оксидів азоту в енергетичному котлі ТПП 312: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики Національної академії наук України; Керівник Халатов Артем Артемович. – ДР 0116U004197. УДК 621.18-5.

85 с.

Проведено дослідження роботи змонтованої системи триступеневого спалювання вугілля з паливом допалення вугільний пил на проектних режимах роботи. Позитивний ефект від одночасного застосування технологій ТС та СНКВ залежить від місця введення реагенту відновника. Найбільший ефект досягнуто при введенні аміаку в сопла

рециркуляції разом з димовими газами. Досягнуто зниження оксидів азоту до 51% порівняно зі стандартним котлом. Приріст зниження оксиду азоту порівняно з випадком роботи однієї системи ТС склав 38%.

55.37 Турбобудування

55.01.19.0511/0218U001913

Розроблення енергозберігаючого турбогенератора для утилізації енергії стиснутих газів: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Ванєєв Сергій Михайлович. – ДР 0117U007375. УДК 621.438.9.

265 с.

Об'єкт дослідження - вихрова розширювальна турбомашина и турбогенератор на її основі. Мета дослідження на даному етапі - проведення випробувань дослідного зразка турбогенератора. Методи дослідження - фізичний експеримент з використанням сучасних приладів і апаратури. Результати дослідження: проведено випробування дослідного зразка турбогенератора; розроблено методики і програми розрахунку параметрів і характеристик вихрових розширювальних машин і агрегатів на їх основі; розроблено методику проектування агрегатів на основі вихрових розширювальних турбомашин. Перспективним є використання вихрових розширювальних турбомашин для створення турбогенераторів і трубопроводів з частотою обертання 3000 об/хв потужністю до 500 кВт.

55.42 Двигунобудування

55.01.19.0512/0418U000773

Ломакін Володимир Олександрович. Зменшення нерівномірності ходу двигуна внутрішнього згоряння удосконаленням конструкції маховика: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 18.05.2018.

УДК 621.43.

147 с.: 17 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 128 назв.

Дисертацію присвячено розв'язанню наукової задачі зменшення нерівномірності ходу поршневого двигуна внутрішнього згоряння шляхом удосконалення конструкції його маховика. На основі відомих підходів побудовано математичну модель для визначення приведенного моменту інерції кривошипно-шатунного механізму двигуна внутрішнього згоряння в залежності від конструкційних масово-геометричних параметрів та проаналізовано їх вплив. Запропоновано оцінювати зміну приведенного моменту інерції кривошипно-шатунного механізму коефіцієнтом ді, а зміну положення його центра мас коефіцієнтом дс. Представлено результати експериментальних досліджень нерівномірності ходу двигунів MeM3-2457 та FP10C на різних режимах роботи, а також побудовано відповідні регресійні моделі та перевірена їх адекватність. Розроблено конструкцію маховика змінного моменту інерції для одноциліндрового чотиритактного двигуна внутрішнього згоряння FP10C, встановлено, що запропонований маховик зменшує нерівномірність ходу та покращує паливну економічність двигуна.

55.43 Автомобілебудування

55.01.19.0513/0518U000254

Кайдалов Руслан Олегович. Наукові основи створення автомобілів з комбінованою енергетичною установкою: Дис... д.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 31.10.2018.

УДК 629.017.

394 с.: 13 табл., 96 іл. – Бібліогр.: 277 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної наукової проблеми з формування наукових основ створення автомобілів з комбінованою енергетичною установкою. Отримано метод оцінювання впливу конструктивних параметрів і параметрів, що характеризують опір руху, на ефективну роботу ДВЗ при розгоні автомобіля. Розроблено метод оцінювання енергетичної ефективності безступінчастих трансмісій при роботі ДВЗ на постійному швидкісному режимі. Отримано метод зниження непродуктивних втрат енергії (потужності) ДВЗ за рахунок зменшення амплітуди коливань тягової сили при використанні комбінованої енергетичної установки. Розроблено метод оцінювання економії енергії автомобіля з комбінованою енергетичною установкою при сталому русі. Визначено взаємозв'язок між показниками динамічності автомобіля з комбінованою енергетичною установкою при різних варіантах її функціонування. Удосконалено метод визначення найбільш "динамічної" швидкості руху автомобіля, який, на відміну від відомого, дозволяє отримати раціональний взаємозв'язок між швидкістю руху та прискоренням машини (раціональну характеристику розгону при найменших витратах потужності двигуна). Практичне значення одержаних результатів підтверджено впровадженням запропонованих схем комбінованої енергетичної установки та підходів у дослідно-конструкторські роботи на створення нових та модернізацію існуючих автомобілів.

55.01.19.0514/0418U000666
Сергієнко Олександр Володимирович.
Розрахунково-експериментальний метод оцінки енергопоглинальних властивостей елементів пасивної безпеки автомобілів для спорту: Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 14.03.2018.

УДК 629.371.23.

184 с.: 15 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 110 назв.

Дисертацію присвячено розробці розрахунково-експериментального методу оцінки енергопоглинальних властивостей елементів пасивної безпеки автомобілів для спорту. Науковими результатами є: 1) математична модель зіткнення автомобіля; 2) математична модель поведінки людини при ударі; 3) методика, що дозволяє визначити питому енергоємність композитних матеріалів. Розроблені моделі та методика дозволяють вперше вирішити науково-прикладну проблему прийняття рішень щодо оцінки енергопоглинальних властивостей елементів пасивної безпеки автомобілів для спорту, та добрати оптимальні параметри конструкції на етапі ескізного проектування. Це дозволяє знизити ймовірність травми людини під час дорожньо-транспортної пригоди. Запропоновані моделі та методи дозволяють підвищити ефективність при забезпеченні пасивної безпеки автомобіля за рахунок поліпшення точності оцінки елементів пасивної безпеки автомобіля у порівнянні із традиційними методами. Визначено питому енергоємність композиційних матеріалів яка складає для вуглепластику 60 Дж/г, для склопластику 22 Дж/г. Ключові слова: пасивна безпека, фронтальне зіткнення, енергопоглинання, композиційні матеріали, питома енергоємність, елементи пасивної безпеки.

55.01.19.0515/0418U000677
Авершин Андрій Геннадійович.
Вдосконалення аеродинамічних характеристик автомобілів для спорту методами чисельного і натурного експерименту: Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 14.03.2018.

УДК 681.583.35, 681.587.357.

179 с.: 7 табл., 106 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

Дисертаційна робота присвячена питанням зовнішньої і внутрішньої аеродинаміки автомобілів для спорту. Проведено чисельні і натурні експерименти на базі автомобілів ХАДІ-25,31,33,34 лабораторії швидкісних автомобілів Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Особлива увага приділяється питанням аеродинамічного вдосконалення заднього дифузора, переднього і заднього антикрила, радіаторного відсіку. У роботі представлені результати аеродинамічних досліджень у вигляді таблиць і графіків. Дана оцінка впливу різних факторів на аеродинамічні властивості гоночних автомобілів і запропоновано шляхи їх поліпшення. Для натурних випробувань гоночного автомобіля використаний прямий метод дорожніх випробувань. Важливе місце в роботі займає зіставлення чисельного експерименту з натурним. Також в роботі розглядається досвід проектування кузова гоночного автомобіля з наднизьким аеродинамічним опором ХАДІ-34. Практична значимість результатів дисертаційної роботи полягає у використанні отриманих рішень при удосконаленні існуючих гоночних автомобілів формули Е-8, а також у створенні нових зразків гоночних автомобілів, що дозволяє істотно підвищити енергетичні та ходові якості з урахуванням прогнозованих експлуатаційних навантажень і швидкостей.

55.01.19.0516/0418U000815
Лиходій Олександр Сергійович.
Підвищення маневреності дволанкового сидельного автопоїзда з активним керуванням поворотом причіпної ланки: Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 23.05.2018.

УДК 629.3, 629.06.

276 с.: 6 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 162 назв.

Дисертація присвячена вирішенню питань щодо підвищення маневреності дволанкового сидельного автопоїзда за рахунок удосконалення розрахункових методів, враховуючи функціональні зв'язки між системою активного керування поворотом причіпної ланки та динамікою криволінійного руху автопоїзда, засобами імітаційного моделювання. Об'єкт дослідження - робочі процеси, що відбуваються в системі активного керування поворотом причіпної ланки сидельного автопоїзда. За мету дисертаційної роботи прийнято підвищення маневреності дволанкового сидельного автопоїзда з активним керуванням поворотом причіпної ланки за рахунок узагальнення методології інженерних розробок системи активного керування поворотом. Методи дослідження засновані на математичному (аналітичному та імітаційному) моделюванні на підставі фундаментальних законів теоретичної механіки, теорії автомобілів, векторного аналізу та матричного числення з подальшою реалізацією у вигляді комп'ютерних програм, розроблених у середовищі математичного пакету MatLab. Запропонована методика визначення максимальних значень кутів повороту керованих коліс напівпричепа та розроблений алгоритм керування системою дозволили значно підвищити маневреність автопоїзда. Імітаційне моделювання динаміки руху сидельного автопоїзда значно скоротило час розрахунків завдяки поєднанню методів класичної механіки та векторного числення з методом Фробеніуса. Наукова новизна: вперше отримано взаємозв'язок між кутами складання автопоїзда та кутами повороту коліс його причіпної ланки за критеріями маневреності; встановлено взаємозв'язок між параметрами робочих процесів, що відбуваються у системі активного керування поворотом напівпричепа та параметрами криволінійного руху дволанкового сидельного автопоїзда; набула подальшого розвитку концепція проектування керованих мостів причіпної ланки сидельного автопоїзда. Матеріали дисертаційної роботи прийняті до використання у конструкторському від-

ділі ТОВ "Верхньодніпровський авторемонтний завод" та на приватному підприємстві "Харківський центр післяаварійного захисту "ЕКСПРЕС-СЕРВІС".

55.53 Будівельне і дорожнє машинобудування

55.01.19.0517/0418U000503

Чичур Андрій Іванович. Стохастичне моделювання параметрів двовального бетонозмішувача примусової дії: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 21.12.2017.

УДК 693.542.524.

125 с.: 7 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 116 назв.

Дисертація присвячена обґрунтуванню параметрів двовальних горизонтальних бетонозмішувачів примусової дії шляхом моделювання процесу перемішування на основі стохастичного під-ходу, базуючись на теорії ланцюгів Маркова. На основі проведених робіт розроблена методика дослідження фізики процесу перемішування в двовальних горизонтальних бетонозмішувачах примусової дії з врахуванням техніко-економічних параметрів, силових параметрів, які дозволяють визначити геометричні параметри машини. Отримані аналітичні залежності для визначення параметрів горизонтального бетонозмішувача та методів оцінки ефективності процесу перемішування бетонної суміші. Експериментальні дослідження дозволили визначити час "забуття", який характеризує якість суміші і дає змогу оцінити ефективність роботи змішувача. Різниця теоретичної і експериментальних досліджень лежить в межах 15 %, що дозволяє стверджувати про адекватність теоретичних результатів по відношенню до експериментальних. На основі проведених досліджень розроблений двовальний горизонтальний бетонозмішувач примусової дії з поворотними лопатками. Рекомендації по удосконаленню інженерних розрахунків змішувачів примусової дії передані в ТОВ "ОРІОН.ГРУП"

55.01.19.0518/0218U002116

Проведення тензометричних випробувань машини ПЗМ-3-01: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Мусійко Володимир Данилович. – ДР 0117U001719. УДК 623.2.018:621.879.44.

61 с.

Об'єкт досліджень - дослідний зразок модернізованої полкової землерийної машини ПЗМ-3-01 на автомобільному базовому шасі КраЗ-5233НЕ-000 виготовлений ПАТ "Крюківський вагонобудівний завод". Мета випробувань - визначення силового навантаження та балансу потужності машини в режимі відривання траншей і котлованів. Методи досліджень - експериментальні дослідження натурного зразка машини з використанням методу тензометричних досліджень. В результаті виконаних досліджень визначено витрати потужності на копання ґрунту; загальну потужність, що витрачається на роботу машини в процесі відривання траншей та котлованів; енергоємність розробки ґрунту при відриванні траншей та котлованів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.63 Машинобудування для харчової промисловості

55.01.19.0519/0218U001868

Інноваційні енерго- і ресурсощадні технології та розробка наукових основ методів дослідження міцності та стійкості елементів конструкцій машин і апаратів харчових виробництв: Заключний звіт /Національний універси-

тет харчових технологій; Керівник Серьогін Олександр Олександрович. – ДР 0112U004631. УДК 633.002.68 : 620.9.

160 с.

Об'єкт дослідження - процеси та технології використання біопалив, зокрема біомаси рослинного походження; процеси спалювання органічної сировини; фізико-хімічні властивості біомаси; термодинаміка, газодинаміка, тепло- і масообмін в умовах заміщення традиційних джерел енергії на альтернативні палива. Мета роботи - полягає у розвитку наукових та науково-технічних та дослідження технологічних засад вирішення багатофакторної проблеми заміщення традиційних джерел енергії на альтернативні види палива та енергії, розроблення та обґрунтування змін конструкцій обладнання заміщення традиційних джерел енергії паливами на основі рослинної біомаси. Методи дослідження - у роботі використовувалися експериментальні та теоретичні методи. Теоретичні дослідження ґрунтувалися на фундаментальних положеннях термодинаміки, гідрогазодинаміки, тепло- масообміну. Математичне моделювання процесів горіння біопалива в обертових печах здійснювалося за допомогою чисельного рішення диференціальних рівнянь з умовами однозначності, що відповідають процесу, який досліджується. Фізичне моделювання використовувалося для підтвердження адекватності математичної моделі та розроблення технічних вимог до біопалива при його використанні в печах. У дослідженнях використовувалися сучасні прилади газового аналізу, тепловізори, прилади для вивчення температурного стану та виконувалися всі вимірювання, необхідні для розрахунку матеріального та теплового балансу процесу. Для оцінки ефективності запропонованих технічних рішень проводили техніко-економічний аналіз запропонованих схем.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.01 Загальні питання ядерної техніки

58.01.19.0520/0218U001821

Літературний огляд оболонок ТВЕЛів та конструкційних матеріалів в водоохолоджувальних реакторах на воді надкритичних параметрів: Заключний звіт /Інститут прикладної фізики НАН України; Керівник Кульментьев Олександр Іванович. – ДР 0117U007427. УДК 621.039.

281 с.

Виконано літературний огляд сучасного стану робіт зі створення одного з найбільш перспективних варіантів реакторів IV покоління - легководного реактора з надкритичним тиском теплоносія. Розглянуто термофізичні властивості води у звичайному та надкритичному станах; процеси радіолізу води; особливості корозії оболонок ТВЕЛів; існуючі на даний час варіанти практичної реалізації реакторів розглянутого типу. Сформульовані конкретні пропозиції щодо вибору матеріалів для оболонок ТВЕЛів і їх випробування в умовах, максимально наближених до тих, що будуть реалізовані в майбутніх реакторах розглянутого типу.

58.01.19.0521/0218U001852

Розробка методик характеристикації ТРВ і упаковок РАВ ЗПТРВ: Заключний звіт /Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України; Керівник Краснов Віктор Олександрович. – ДР 0117U005093. УДК 621.039.59:504.

45 с.

Розроблено СТП, необхідні для характеристикації упаковок ТРВ у частині встановлення відповідності критеріям питомої активності радіонуклідів, що підлягають паспортизації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

58.35 Дія випромінювань і захист від них

58.01.19.0522/0418U000929

Дибач Олексій Михайлович. Методи оцінювання невизначеностей для підвищення адекватності імовірнісного аналізу безпеки об'єктів атомної енергетики: Дис... к.т.н. /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України. – Захищена 05.07.2018.

УДК 621.039.58.

167 с.: 14 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 139 назв.

Об'єктом дослідження є імовірнісний аналіз безпеки (ІАБ) об'єктів атомної енергетики. Предмет - методи оцінювання невизначеностей та імовірнісні моделі технологічних систем та аварійних процесів об'єктів атомної енергетики. Мета - підвищення адекватності ІАБ об'єктів атомної енергетики за рахунок розроблених методів оцінювання невизначеностей комп'ютерних імовірнісних моделей технологічних систем та аварійних процесів цих об'єктів. Розв'язана актуальна науково-практична задача удосконалення методів і засобів математичного та комп'ютерного моделювання, оцінювання невизначеностей для підвищення адекватності ІАБ об'єктів атомної енергетики. Результати впроваджені та використовуються на об'єктах атомної енергетики.

59 ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

59.41 Прилади для вимірювання оптичних і світлотехнічних величин і характеристик

59.01.19.0523/0218U002205

Розробка та впровадження експресних сенсорних систем на основі трихвильової фотометрії для екологічного моніторингу за різними забруднювачами водного середовища: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Гончарук Владислав Володимирович. – ДР 0117U002686. УДК 681.785.4+543.34.

34 с.

Об'єкти дослідження - штаб кишкової палички *Escherichia coli* 1257 або найпростіші організми *Spirostomum ambiguum*. Мета даної роботи - розширення спектру експрес-сенсорних систем та визначення найбільш ефективних біологічних тестуючих елементів для створення біосенсорів визначення якості природної та питної води. Методи дослідження - спектрофотометричний метод; титриметричний метод; методи прямого посіву та мембранних фільтрів, метод світлової мікроскопії; статистичну обробку даних виконували для встановлення похибки експерименту. Результати роботи: встановлено, що *S. ambiguum* реагує шляхом зниження тривалості життя на присутність будь-якого розчиненого у воді токсиканта. Поєднання біоіндикації із застосуванням найпростішої хімічної кінетики відкриває можливості для біотестування природних і технологічних вод. Створено експериментальну установку, яка включає в себе всі основні елементи біосенсорної системи по схемі: уловлювач - передавач - приймач - інтерпретація. Розроблено колориметричний біосенсор з мікроорганізмами для моніторингу і детектування токсичності води з використанням феррицианіду як колориметричного індикатора і *Escherichia coli* в якості модельної бактерії. Галузь застосування: охорона навколишнього середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.31 Технологія неорганічних речовин і продуктів

61.01.19.0524/0218U001872

Отримання та дослідження модельних 4f-електронних систем в екстремальних умовах: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Філіпов Володимир Борисович. – ДР 0114U001859. УДК 661.65; 669.017; 539.216.

79 с.

Отримані та атестовані високочисті порошоків та досконалі монокристалні зразки тетраборидів РЗЕ: GdB₄, TmB₄, LuB₄ - та їх твердих розчинів. Підготовлені зразки для дослідження їх фізичних властивостей. В низьких полях це антиферромагнетики, в високих полях ферімагнетики, в проміжних вони характеризуються плато при намагніченостях, що відповідають дробовим значенням від намагніченості насичення та утворюють страйп-структури. Виявлена складна природа магнітного упорядкування цих фаз, яка обумовлена, як природою РЗ іону, так і геометрією та обмінною фрустраціями ґратки типу TbB₄, побудовані магнітні фазові діаграми, зроблені припущення відповідно еволюції їх магнітної структури. Отримані порошки та вирощені досконалі монокристали гексаборидів YbB₆, LaB₆ з індивідуальними ізотопами бору та природним бором, які були використані для вивчення впливу "масового" ефекту, ізотопного розупорядкування та нестехіометрії на природу надпровідності в боридів структурного типу CaB₆. Отримані та атестовані високочисті вихідні порошки та досконалі монокристали твердих розчинів на основі гексабориду самарію з різним ступенем легування тривалентними іонами рідкісноземельного елементу лантану - SmxLa_{1-x}B₆ (0.5 < x < 1.0) та двовалентними лужно- та рідкісноземельними іонами: Sm_{1-x}SrxB₆ (x = 0.01, 0.03), Sm_{1-x}EuxB₆ (x = 0.005, 0.02, 0.05, 0.95, 0.995), Sm_{1-x}YbxB₆ (x = 0.005, 0.02, 0.05, 0.1). З монокристалів усіх складів підготовлені зразки для дослідження фізичних властивостей цих фаз. Виявлений вплив типу легуючої домішки на валентність іонів Sm, на щільність станів Кондо- та топологічного діелектрика SmB₆, еволюцію транспортного та спінового зазору Eg на рівні Фермі різними методами (термічні, магнітні, спектроскопія, високий тиск). Знайдено підходи до вирощування монокристалів топологічного діелектрику YbB₆ з різним співвідношенням Yb/V. Отримані досконалі монокристали YbB_{5.96} та YbB_{5.994} з різним ступенем дефіциту бору. Їх дослідження дозволило з'ясувати вплив комплектності борної підґратки на транспортні та магнітні властивості гексабориду ітербію в залежності від рівня дефіциту бору. Вперше отриманий неметалевий хід температурної залежності опору та складний характер коефіцієнту Зеебеку. Визначено, що низькотемпературні аномалії транспортних властивостей обумовлені перетинанням між об'ємними та поверхневими внесками електронних станів в зарядовий транспорт. Вирощені досконалі монокристали додекабориду лютецію та гольмію з використанням природного бору та індивідуальних ізотопів бору: LuB₁₂, HoB₁₂. Виконане дослідження особливостей кристалічної структури LuB₁₂ в широкому температурному інтервалі. Зафіксовано зниження кубічної симетрії LuB₁₂ до тетрагональної в інтервалі (50?75) К, де він переходить в фазу каркасного скла при T* та має місце анізотропія його фізичних властивостей, виявлена асиметрія розподілу електронної щільності поблизу вузлової позиції атому Lu. Для кристалів HoB₁₂ з ізотопним та природним бором нижче температури АФМ упорядкування (7.3 К), виявлена суттєва відмінність у характері магнетод

пору, яка свідчить про різницю в складових обміні, що призводить до різниці в характері їх магнітних структур. Припускається, що істотна анізотропія магнетопору HoB12 з природним бором спровокована зниженням симетрії ґратки внаслідок зниження симетрії кубооктаедра B12 із-за наявності в природному борі суміші двох індивідуальних ізотопів бору - 10B та 11B з 10 % відміною в їх масах.

61.35 Технологія виробництва силікатних матеріалів

61.01.19.0525/0218U001877

Керування структурою кераміки на основі діоксиду цирконію шляхом впливу на механізми масопереносу при спіканні: Заклучний звіт /Донецький фізико-технічний інститут ім. О.О. Галкіна НАН України; Керівник Лакуста Маргарита Валеріївна. – ДР 0117U003407. УДК 666.3.015.4; 666.3; 666.3.046.4.

56 с.

Об'єкт досліджень - оксидні нанопорошки на основі тетрагонального діоксиду цирконію 3Y-TZP з добавками SnO₂, SiO₂, GeO₂. Було досліджено кінетику ущільнення нанопорошків тетрагонального діоксиду цирконію 3Y-TZP з добавками SiO₂, GeO₂, SnO₂ та детально досліджено вплив цих домішок в залежності від їх вмісту (0,2-5 ваг%) на домінуючі механізми масопереносу на початковій стадії спікання нанопорошків 3Y-TZP. Також було досліджено вплив добавок SiO₂, GeO₂, SnO₂ на формування структури спечених керамічних матеріалів на основі тетрагонального діоксиду цирконію методами РФА, СЕМ та ЕДС аналізу. Виявлено, що добавки суттєво впливають на ущільнення систем 3Y-TZP- SiO₂/GeO₂/SnO₂ і приводять до зміни основного механізму масопереносу в залежності від типу, властивостей та концентрації добавок. Виявлено, що домішки викликають зміну параметрів структури спеченої кераміки, а саме розмірів зерен, розподілення частинок за розмірами, фазового складу в залежності від типу добавок. Установлений взаємозв'язок зміни характеристик нанопорошків 3Y-TZP при введенні добавок зі зміною кінетики ущільнення, механізмів масопереносу та властивостями структури отриманої кераміки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

61.37 Технологія органічних речовин і продуктів

61.01.19.0526/0218U001891

Похідні 9,10-антрахінону та споріднених карбо- і гетероциклічних систем як прототи-ти потенційних протипухлинних та протигрибкових субстанцій: Заклучний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Новіков Володимир Павлович. – ДР 0118U000908. УДК 661.7;547;547:544.424.

65 с.

Проведені дослідження з прогнозування біологічної активності, одержання та дослідження фізико-хімічних властивостей, протигрибкової і цитотоксичної дії сульфуро- та нітрогеновмісних похідних 9,10-антрахінону; запропоновано зручний спосіб одержання дитіокарбаматних похідних 9,10-антрахінону та їх перетворення; експериментальними дослідженнями біологічної активності виявлені перспективні сполуки з фунгіцидним та протипухлинним ефектом в низьких концентраціях; встановлена залежність "структура - дія" та визначені активні фармакофорні фрагменти в структурі молекул, необхідні для реалізації протипухлинної та протигрибкової активності, для подальших структурних модифікацій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.01.19.0527/0218U001892

Створення сульфуровмісних похідних карбоциклічних та гетероциклічних систем - потенційних антигетероциклічних субстанцій:

Заклучний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Новіков Володимир Павлович. – ДР 0118U005109. УДК 661.7;661.16;661.12.

85 с.

Досліджено структурний дизайн та синтез нових сульфуровмісних похідних карбоциклічних та гетероциклічних систем - аналогів активних сполук-хітів. Створено базу нових карбоциклічних та гетероциклічних аналогів сполук-хітів. Проведено експериментальні дослідження *in vitro* синтезованих нових сульфуровмісних похідних карбоциклічних та гетероциклічних систем, вихідних продуктів для їх одержання та БіоПАР, досліджено вплив поверхнево-активних речовин мікробного походження на антигетероциклічну активність в суміші з синтезованими сірковмісними сполуками. Досліджено інгібуючий ефект дитіокарбаматів 9,10-антрацендіону *in vivo* за умов їх різної концентрації на АДФ-залежну агрегацію тромбоцитів та агрегації тромбоцитів, індукованої арахідоною кислотою, показали дозо-залежний вплив та дозволили визначити ефективні сполуки дитіокарбаматної природи з антигетероциклічною дією на ПЗТ крові. При проведенні дослідження оцінки гострої пероральної токсичності *in vivo* на білих мишах визначено, що досліджені сполуки є помірно токсичними. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.51 Технологія переробки нафти і газу

61.01.19.0528/0418U000724

Нагурський Андрій Олегович. Модифікування бітумів з парафіністих залишків каучуками і гумою: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 30.03.2018.

УДК 665.637.8.

168 с.: 30 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 136 назв.

Наведено результати досліджень основних закономірностей процесу модифікування бітумів, одержаних з залишків переробки парафіністих нафт гумовою крихтою і каучуками. Вивчено вплив технологічних чинників на основні показники якості отриманих модифікованих бітумів. Встановлено механізм модифікування бітумів гумовою крихтою за низьких та високих температур. Наведено результати досліджень фізико-хімічних характеристик трикомпонентних бітумних композицій "бітум : ляна олія : каучук СБС" і "бітум : ляна олія : гумова крихта", які можуть використовуватися для одержання рулонних покрівельних матеріалів холодного нанесення. Запропоновано принципову технологічну схему установки одержання модифікованих бітумів та бітумних композицій спеціального призначення.

61.53 Технологія переробки твердих паливних копалин

61.01.19.0529/0418U000725

Швед Марія Євгенівна. Одержання та застосування продуктів оксидатійного очищення кам'яного та бурого вугілля: Дис... к.т.н. /Національний університет "Львівська політехніка". – Захищена 30.03.2018.

УДК 502.3:504:5:662.6/74.

215 с.: 67 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 186 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробленню наукових основ технологій оксидатійного знесірчення (очищення) низькометаморфізованого високосірчастого кам'яного вугілля з метою одержання сировини для виробництва пилового палива та бурого вугілля для отримання смоли

розкладу його органічної маси, яка може застосовуватись у якості компонентів котельних палив та/або дорожніх бітумів. Встановлено вплив чинників на дані процеси і знайдено їхні оптимальні значення. Для можливості реалізації процесу оксидативного очищення у промисловості запропоновано універсальну технологічну схему процесу, яка дає змогу очищати (знесірчувати) як кам'яне, так і буре вугілля.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.13 Біотехнологічні процеси й апарати

62.01.19.0530/0418U000834

Іванова Тетяна Сергіївна. Біотехнологія культивування лікарських макроміцетів на відходах перероблення зернових культур:

Дис... к.б.н. /Державне підприємство " Інститут харчової біотехнології та геноміки

Національної академії наук України". – Захищена 15.06.2018.

УДК УДК 582.284+582.282:577.1:664.76.

199 с.: 16 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 289 назв.

Проведений скринінг лікарських макроміцетів на рідких живильних середовищах нового складу - з аспіраційними відходами ячменю, відходами млина III-ої категорії, сухою крихтою, бардою кукурудзи та багасою сорго. Розроблено схему та визначено параметри біотехнологічного процесу глибокого культивування відібраних видів грибів на сухарній крихті для найвищої ефективності біоконверсії субстрату і накопичення біомаси. Вивчено харчову цінність, амінокислотний, жирнокислотний та вітамінний склад отриманої біомаси в стаціонарній фазі росту культур, а також досліджено антимікробну активність біомаси та встановлено відсутність гемаглютинувальної активності.

62.01.19.0531/0418U000939

Бабкіна Марія Михайлівна. Біотехнологічні основи створення препаратів із бактериидно-но активністю на основі модифікованих поліакцепторних сполук:

Дис... к.с.-г.н. /Білоцерківський національний аграрний університет. – Захищена 05.07.2018.

УДК 636.09:602.4:615.281.9.

255 с.: 31 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертація присвячена визначенню антибактеріальної активності новосинтезованих модифікованих гетероциклічних сполук та встановленню їхньої мінімальної інгібувальної концентрації. Проведена експериментальна робота з підбору культур клітин, культур мікроорганізмів, оптимального розчинника для досліджуваних сполук. Дослідженнями доведено, що оптимальним розчинником для новосинтезованих модифікованих гетероциклічних сполук є диметилсульфоксид (ДМСО), оскільки він проявляє меншу токсичність, здатність до повного розчинення сполук та забезпечує стерильність у розчині. Визначена мінімальна інгібувальна концентрація речовин. Сполуки різних класів виявили різну антибактеріальну активність відносно тест-мікроорганізмів, які досліджувалися. Відібрано 6 речовин, які виявляли активність до усіх 8 тест-мікроорганізмів та характеризувалися низькою токсичністю у відношенні до досліджених культур клітин. Визначено, що ці речовини не виявили токсичної дії на моношар перещеплюваних культур HeLa, Vero та ВНК. Запропоновано новий метод визначення антимікробної активності речовин.

62.99 Інші проблеми біотехнології

62.01.19.0532/0418U000835

Борова Марія Миколаївна. Зелений" синтез

флуоресцентних квантових точок CdS та характеристика їх властивосте: Дис... к.б.н. /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України". – Захищена 15.06.2018.

УДК 546.3:544.77:577-04.

174 с.: 5 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 186 назв.

1. У дисертаційній роботі розроблено нові методики "зеленого" синтезу квантових точок CdS з використанням таких біологічних матриць як бактерія *Escherichia coli*, базидіальний гриб *Pleurotus ostreatus*, культура "бородатих" коренів *Linaria maroccana*, суспензійна культура *Nicotiana tabacum* (BY-2). Показано, що максимум поглинання синтезованих квантових точок CdS (*E. coli*) знаходиться у діапазоні 420 - 440 нм, максимум люмінесценції - на довжині хвилі 443 нм. Для квантових точок CdS, що синтезовані з використанням *P. ostreatus* є характерними максимума поглинання (453 нм) та люмінесценції (462 нм). Квантові точки, які отримано за допомогою *L. maroccana*, мають максимума поглинання (398 нм) та люмінесценції (462 нм), тоді як для квантових точок, синтезованих із застосуванням *N. tabacum* (BY-2), притаманні максимума поглинання (292 нм) та люмінесценції (381 нм). За допомогою методу ТЕМ продемонстровано, що квантові точки мають сферичну форму, не мають поверхневих дефектів та мають діаметр у діапазоні від 3 до 9 нм, залежно від обраної для синтезу біологічної матриці. Показано, що квантові точки CdS не чинять суттєвих негативних впливів на рослинні та тваринні клітини, порівняно з неорганічним кадмієм. Крім того, розроблено методику функціоналізації квантових точок CdS (*P. ostreatus*) з використанням ПЕГ та БСА.

64 ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ

64.29 Текстильна промисловість

64.01.19.0533/0218U001928

Розробка технологічних параметрів виготовлення двошарового дрібносітчастого трикотажу типу "Омега-3" для виробів медичного призначення з поліпропіленових монониток :

Заключний звіт /Державне підприємство "Київський державний науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості"; Керівник Прокопова Євгенія Анатоліївна. – ДР 0118U002223. УДК 677.07:006.354.

19 с.

Об'єкт дослідження - двошаровий дрібносітчастий трикотаж медичного призначення. Мета роботи - розробка технологічних параметрів двошарового дрібносітчастого трикотажу типу "Омега-3" з поліпропіленових монониток діаметром 0,12 мм та виготовлення дослідної партії полотна. Метод дослідження - експериментальний. Обладнання - основов'язальна рашель-машина HDR-8EH 12 класу. Відповідно до технічних вимог Замовника проведені експериментальні дослідження, в результаті чого розроблені технологічні параметри та тимчасовий технологічний режим виготовлення двошарового дрібносітчастого трикотажу типу "Омега-3" з поліпропіленових монониток діаметром 0,12 мм; вироблена дослідна партія трикотажного полотна в кількості 624 м.кв., що передана Замовнику в установленому порядку.

64.35 Шкіряна промисловість

64.01.19.0534/0418U000814

Ніконова Анна Віталіївна. Розробка ресурсощадної технології виробництва одягових шкір:

Дис... к.т.н. /Київський національний університет технологій та дизайну. – Захищена 31.05.2018.

УДК 675.024:675.026.

184 с.: 43 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 196 назв.

Дисертацію присвячено розробці ресурсощадної технології виробництва шкір для одягу з овечої сировини шляхом сумісного застосування альтернативних мінеральних дубильних сполук, хрому і титану та сучасних полімерних матеріалів на стадії дублення, а також нових жирувальних препаратів при рідинному оздобленні. Встановлено, що завдяки своїй фізико-хімічній природі полімерні матеріали здатні взаємодіяти з колагеном та іншими застосованими реагентами з утворенням зв'язків різного типу, що дозволяє збільшити дифузію та зв'язування дубильних сполук у структурі дерми, і виявляється у прискоренні технологічного циклу, кращому поглинанні дубильних сполук з розчинів, покращенні споживчих властивостей готової продукції. Розроблено дві технології безпідкельного мінералполімерного дублення, що дозволяють можливість отримати високоякісні шкіряні вироби при більш раціональному використанні матеріальних, сировинних та енергетичних ресурсів.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.01.19.0535/0218U001869

Проведення ідентифікації та виявлення фальсифікації харчових продуктів з використанням сенсорних аналізаторів: Заключний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Арсенєва Лариса Юріївна. – ДР 0113U001430. УДК 613.001.3:543.92.

200 с.

Об'єкт дослідження – методологія ідентифікації, контролю якості та безпечності харчових продуктів за леткими сполуками, методологія колориметричної ідентифікації та оцінки якості продукції за кольорними координатами. Мета роботи – дослідження особливостей аналізу та сорбції летких сполук різних груп харчових продуктів на масивах п'єзосенсорів, розробка способів та методик ідентифікації харчової продукції, інструментальної органолептичної оцінки, експрес-способів оцінки якості та безпечності продукції із використанням сенсорних систем з методологією електронний ніс, електронний око. Методи дослідження – аналіз газової фази проводили методом п'єзокварцового мікроважування на експериментальному газоаналізаторі з методологією електронний ніс. Дослідження кольорних координат проводили на сканері та спектрофотометрі, оброблення проводили за допомогою програми Mathcad 14. Розроблено методологічну основу аналізу різних груп харчових продуктів з використанням електронного носа відповідно до поставленої задачі та характеристик матриці зразка. Розроблено алгоритми експертної системи колориметричної ідентифікації, оцінки якості та безпечності харчової продукції. Отримані закономірності та підходи фундаментального дослідження мають широке коло впровадження, електронний ніс використовують в харчовій промисловості, медицині, хімічній промисловості, для оцінки екологічної безпечності на підприємствах хімічної та харчової промисловості. Запропоновані експрес-способи та методики не потребують багатостадійної пробопідготовки, використання коштовних реактивів та засобів вимірювань та пропонується до впровадження в лабораторіях харчових та торговельних підприємств, в установах з захисту прав споживачів.

65.01.19.0536/0218U001871

Формування і контроль якості та безпечності інноваційних харчових продуктів: Заключний звіт /Національний університет харчових техноло-

гій; Керівник Усатюк Світлана Іванівна. – ДР 0113U001429. УДК 613.001.76:658.56.

118 с.

Об'єкт дослідження - технології виготовлення інноваційних харчових продуктів, збагачених корисними інгредієнтами з оригінальними органолептичними показниками. Мета роботи - створення нових видів продуктів, застосування нових методів контролю якості та безпечності вітчизняних харчових продуктів. Методи дослідження - органолептичні, електрохімічний, потенціометричний, рефрактометричний, тензометричний, термогравіметричний, титриметричний, фотокolorиметричний, мікробіологічні, математико-статистичні.

65.35 Кондитерська промисловість

65.01.19.0537/0218U001859

Дослідження хімічних перетворень вуглеводів, виділених з природної сировини, як складових харчових продуктів оздоровчо-профілактичного призначення: Заключний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Шульга Сергій Іванович. – ДР 0112U006976. УДК 663.911.

55 с.

Проведено модифікацію картопляного крохмалю хлорангідридами карбонових кислот, досліджено властивості отриманого модифікованого продукту та встановлено, що модифікація змінила форми зв'язків вологи з крохмалем, зовнішній вигляд зерен та ступінь кристалічності. Досліджено процес набухання інуліну в чистих органічних розчинниках та у їх сумішах з водою з різним співвідношенням компонентів. На основі одержаних значень кінематичної в'язкості розраховані величини відносної, питомої та приведеної в'язкості вказаних розчинів інуліну. На основі результатів виконаних досліджень розроблено технологічні схеми добування фруктозо-олігосахаридних сиропів.

65.37 Цукрова промисловість

65.01.19.0538/0218U002235

Удосконалення методів прогнозування технологічних показників цукрових буряків та результатів їх переробки за даними хімічного складу коренеплодів: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Чернявська Людмила Іванівна. – ДР 0117U002511. УДК 664.1.

49 с.

Проведено інформаційний пошук щодо застосування математичних моделей у різних країнах, що мають цукробурякове виробництво, для прогнозування технологічних показників переробки цукровмісної сировини за даними визначення хімічного складу цукрових буряків при їх прийманні. Визначено фізико-хімічні показники цукрових буряків, відібраних в зонах бурякосіяння Вінницької області (Крижопільський цукровий завод) та Полтавської області (Яреськівський цукровий завод), за якими обчислено прогнозовані величини виходу цукру, вмісту цукру у мелясі, чистоти очищеного соку, коефіцієнт лужності, чистоти нормальної та заводської меляси, МБ-фактор. Отримані дані можуть бути використані для уточнення технологічного регламенту переробки сировини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.43 Пивоварна промисловість

65.01.19.0539/0218U002234

Біохімічні процеси та динаміка зміни якісних показників пива в процесі його збері-

гання і реалізації: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Мелетьєв Анатолій Євгенович. – ДР 0117U002510. УДК 663.4.

38 с.

Визначено мікробіологічний склад непастеризованого та пастеризованого пива. Показано, що пастеризація є дієвий спосіб для забезпечення біологічної стійкості пива. Дослідження фізико-хімічних показників непастеризованого і пастеризованого пива після 6 місяців зберігання показало, що непастеризоване пиво втратило свої властивості, з'явилося помутніння, що свідчить про його біологічне псування, значно зменшилась величина гіркоти, в той час як в пастеризованому пиві цей показник зменшився лише на 1,2 одиниці. Пастеризоване пиво має кращу біологічну стійкість, вище значення величини гіркоти. Пиво в скляних пляшках та ПЕТ-пляшках майже не відрізнялось за показниками якості. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.45 Спиртова промисловість

65.01.19.0540/0218U002233

Біоконверсія крохмалю в спирт мікроорганізмами різних таксономічних груп: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Олійнічук Сергій Тимофійович. – ДР 0117U002509. УДК 663.5/663.1.

44 с.

Науково обґрунтовано спосіб безпосереднього зброжування крохмалевмісної сировини змішаною культурою мікроорганізмів - продуценту ферментних систем гриба *Aspergillus awamori* і дріжджів *Saccharomyces cerevisiae*. Відпрацьовані режими вирощування посівного матеріалу чистих культур продуцентів і підготовки сировини до процесу оцукрювання і бродіння в одну стадію на пшеничному суслі. Крохмалевмісна сировина може бути альтернативною для отримання молочної кислоти з організацією її виробництва на вільних потужностях спиртових заводів. Враховуючи, що молочнокислі бактерії використовують вуглеводи як джерело вуглецю та енергії, то попередня стадія підготовки сировини до бродіння буде спільною як для спирту, так й для молочної кислоти. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.59 М'ясна і птахопереробна промисловість

65.01.19.0541/0418U000885

Нечепуренко Кристина Борисівна. Технологія виробів м'ясних посічених з використанням термостабільної пружної емульсії на основі натрію альгінату: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 27.06.2018.

УДК 547.458:65.012.14.

149 с.: 27 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню та розробці технології виробів м'ясних посічених із використанням термостабільної пружної емульсії на основі натрію альгінату. Досліджено функціонально-технологічні, реологічні, термостійкі, фізико-хімічні, структурно-механічні, органолептичні та споживчі властивості, умови та терміни реалізації. Спрогнозовано та експериментально підтверджено, що використання у складі виробів м'ясних посічених структурованої термостабільної пружної емульсії дозволяє більш раціонально використовувати м'ясу сировину, покращити органолептичні показники виробів м'ясних посічених та харчову цінність за рахунок збагачення готової продукції поліненасиченими жирними кислотами. Розроблено і затверджено нормативну і технологічну документацію. Здійснено заходи

з упровадження нової технології на підприємствах із виробництва м'ясної продукції, ресторанного господарства, подано дані щодо економічної ефективності від упровадження виробів м'ясних посічених із використанням

термостабільної пружної емульсії на основі натрію альгінату у виробництві.

65.63 Молочна промисловість

65.01.19.0542/0518U000289

Самойчук Кирило Олегович. Розвиток наукових основ гідродинамічного диспергування молочних емульсій: Дис... д.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 05.12.2018.

УДК 637.134.

308 с.: 24 табл., 152 іл. – Бібліогр.: 347 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню важливої наукової проблеми підвищення ефективності виробництва питного молока і молочних продуктів, які виробляються з використанням гомогенізації, шляхом розвитку наукових основ гідродинамічного диспергування молочних емульсій. Розроблено теорію гідродинамічного диспергування жирової фази молока на підставі визначення прискорення потоку емульсії, яке може бути універсальним параметром, який визначає руйнування жирових часток емульсій для більшості типів гомогенізаторів молока. На основі нової теорії розроблені математичні моделі гідродинамічного диспергування молочного жиру в пульсаційному апараті з ротором, що вібрує і пульсаційному поршньовому гомогенізатору молока. Розроблена математична модель гідродинамічного диспергування молочного жиру, яка оснований на визначенні швидкості жирової кульки відносно дисперсійного середовища в струминному гомогенізаторі молока з роздільною подачею жирової фази при використанні одночасної нормалізації молока за жирністю. Введений показник – "коефіцієнт гомогенізації", який пов'язує прискорення руху емульсії з середнім діаметром жирової частки молочної емульсії, що дозволяє кількісно характеризувати додаткові умови ефективності процесу диспергування жирової фази молока. На основі нових математичних моделей гомогенізації розроблені промислові зразки пульсаційного апарата з ротором, що вібрує, пульсаційного поршньового та струминного гомогенізатора з роздільною подачею жирової фази, які дозволяють отримати молочну емульсію з середнім розміром жирових кульок 0,8 мкм і при цьому мають у 4,9–6,7 рази менші питомі енерговитрати.

65.01.19.0543/0418U000884

Тютюкова Дар'я Олександрівна. Технологія напівфабрикатів з сиру кисломолочного на основі молока з регульованим складом сольової системи: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 27.06.2018.

УДК 637.354.8.

151 с.: 52 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

У дисертаційній роботі науково обґрунтовано технологію напівфабрикатів з сиру кисломолочного на основі молока з регульованим складом сольової системи. Установлено закономірності впливу складу сольової системи молока на формування органолептичних, фізичних, фізико-хімічних і структурно-механічних показників сиру кисломолочного як білкового коагуляту. Обґрунтовано технологічні параметри одержання стійких у часі емульсійних пастоподібних систем на основі сирно-молочних сумішей, технологічні властивості яких сформовано шляхом керованої зміни їх сольового складу. Науково обґрунтовано та розроблено технологію на

півфабрикатів з сиру кисломолочного, досліджено її функціонування як технологічної системи. Одержано комплекс нових даних, що характеризують органолептичні, фізичні, фізико-хімічні, мікробіологічні та токсикологічні показники, харчову цінність нової продукції, науково обґрунтовано умови й строк зберігання. Розроблено та затверджено нормативну та технологічну документацію, здійснено впровадження нових технологій на підприємствах галузі, розраховано економічний ефект від упровадження.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.01 Загальні питання будівництва

67.01.19.0544/0218U002016

Оцінка межі вогнестійкості залізобетонних конструкцій з використанням фіброматеріалів: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Васильченко Олексій Володимирович. – ДР 0115U002024. УДК 614.8.

29 с.

У результаті виконаної науково-дослідної роботи запропоновано методи розрахунку межі вогнестійкості залізобетонних будівельних конструкцій з використанням фіброматеріалів. На основі запропонованої методики проведено розрахунки межі вогнестійкості залізобетонних згинальних конструкцій з використанням фіброматеріалів; межі вогнестійкості залізобетонних безарматурних плит з використанням фіброматеріалів; межі вогнестійкості залізобетонних ферм з використанням фіброматеріалів в їх окремих елементах; межі вогнестійкості залізобетонних будівельних стискальних конструкцій, посилені методом збільшення перетину з використанням фіброматеріалів. Підтверджено, що запропонована методика дозволить підвистити пожежну безпеку та обґрунтувати економічність застосування будівельних конструкцій з використанням фіброматеріалів, дасть можливість попередньої оцінки безпеки їх експлуатації при пожежі.

67.09 Будівельні матеріали і вироби

67.01.19.0545/0418U000635

Волинська Єлизавета Валеріївна. Екобетони на основі шлаколузкого цементу з використанням слюдовмісних побічних продуктів гірничо-добувної промисловості: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 05.03.2018.

УДК 666.971; 699.82.

167 с.: 22 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 123 назви.

В дисертаційній роботі обґрунтовано та експериментально доведено можливість інтенсифікації процесів структуроутворення шлаколузкого цементу на пізніх етапах тверднення, що забезпечує покращення експлуатаційних та спеціальних властивостей цементу та екобетону на його основі за рахунок використання слюдовмісних побічних продуктів гірничо-добувної промисловості. Розроблено склади екобетонів класів В15...В40, що характеризуються міцністю на розтяг при згині через 28 днів тверднення ($R_{zg} = 7,6...7,8$ МПа), низьким модулем пружності ($E = 28,2\cdot 10^3...29,9\cdot 10^3$ МПа) марками за морозостійкістю F400, високою корозійною стійкістю в розчинах сульфату натрію та магнію ($K_c = 0,9...1,03$)

67.01.19.0546/0418U000691

Скорик Віталій Володимирович. Тампонажні розчини на основі лужного цементу для перемінних умов тверднення в свердловині:

Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 29.03.2018.

УДК 666.94; 691.535; 691.54.

210 с.: 26 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

В дисертаційній роботі виявлені закономірності зміни реологічних та фізико-механічних властивостей полегшеного лужного тампонажного розчину (ПЛТР) системи "мелений доменний гранульований шлак - комплекс сполук лужних металів - комплекс мінеральних добавок - ПАР" для перемінних умов застосування ($t = 22-75$ оС та тиск 0,1-35,0 МПа) в нафтогазових свердловинах з низькими, нормальними та помірними температурами шляхом використання комплексів модифікуючих добавок органічної та мінеральної природи. Розроблено технологічні методи управління цими властивостями. Підтверджена відповідність властивостей розроблених рецептур ПЛТР як стандартним вимогам, так і реальним вимогам промислового використання при цементуванні свердловини в дві секції.

67.01.19.0547/0418U000813

Пасько Антон Васильович. Екобетони на основі лужних цементів з використанням залізовмісних супутніх продуктів промисловості: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 06.06.2018.

УДК 691.5; 691.3.

178 с.: 32 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 139 назв.

Об'єкт досліджень - направлене регулювання фізико-хімічного впливу на процеси структуроутворення лужних цементів та екобетонів з високим наповненням залізовмісними супутніми продуктами промисловості та забезпечення їх високої екологічності та ефективності при використанні. Предмет досліджень - екобетони на основі лужного цементу з використанням залізовмісних супутніх продуктів промисловості. Методи досліджень - сучасні методи фізико-хімічного аналізу; статистичні методи планування експерименту. Дослідження іммобілізаційних та радіологічних властивостей лужних цементів та екобетонів на їх основі здійснювалося згідно європейської методики (EN 12457-1:2002 Part 1). Наукова новизна - вперше теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено на модельних системах можливість зв'язування різних сполук заліза в нерозчинні мінерали із забезпеченням як фізико-механічних властивостей штучного каменю лужного цементу, так і зменшення спроможності сполук заліза до вилугування. Встановлено процеси структуроутворення лужних цементів з використанням як компонентів червоного і гальванічного шлаків з регульованим формуванням стійких цеолітоподібних новоутворень та нерозчинних залізовмісних сполук. Доведено можливість отримання лужних цементів з використанням залізовмісних супутніх продуктів промисловості. Встановлено взаємозв'язок зміни міцності цементного каменю від кількості залізовмісних продуктів та аніонної складової лужного компонента. Показано залежність спроможності лужних цементів до іммобілізації різних сполук заліза та катіонів важких металів ($Pb+$, $Ni+$), які присутні в червоному та гальванічному шламах, від композиційної побудови таких цементів. Подальшого розвитку набули фізико-хімічні, механічні та технологічні основи композиційної побудови складу бетонів з регламентованими будівельно-технологічними властивостями та максимальним вмістом залізовмісних супутніх продуктів промисловості за критерієм функціональності бетонної суміші, ранньої та марочної міцності, пористості, морозо- та корозійної стійкості із забезпеченням екологічної відповідності бетонів за критерієм радіологічних та іммобілізуючих властивостей. Результати роботи впроваджено у виробництво будівельних матеріалів. Визначена екологічна доцільність розробки. Галузь - будівництво.

67.01.19.0548/0218U001879

Розробка рецептурних та технологічних рішень для пластифікації лужних бетонів для будівництва доріг з використанням супутніх продуктів металургії та теплоенергетики:

Заключний звіт /Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Ковальчук Олександр Юрійович. – ДР 0116U008073. УДК 691.5.

39 с.

Об'єктом досліджень є лужні цементні з використанням супутніх продуктів металургії та теплоенергетики та бетони на їх основі. Метою роботи є розробка рецептурних та технологічних підходів для забезпечення пластифікації лужних цементів та дорожніх бетонів на їх основі. Визначено основні технічні параметри приготування та укладання бетонної суміші. Проведено дослідження впливу компонентного складу, агрегатного стану та послідовності додавання пластифікуючих добавок на легкоукладальність бетонної суміші.

67.11 Будівельні конструкції

67.01.19.0549/0418U000681

Перов Олексій Миколайович. Міцність, деформативність та тріщиностійкість прогінних залізобетонних елементів при їх згині з крученням: Дис... к.т.н. /Одеський національний морський університет. – Захищена 12.03.2018.

УДК 624.072.2:624.012.

332 с.: 7 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 145 назв.

Дисертація присвячена експериментально - теоретичному дослідженню складного напружено-деформованого стану прогінних залізобетонних конструкцій з урахуванням дії крутного моменту, вивченню впливу конструктивних чинників та зазначеного фактора зовнішнього впливу на їх тріщиностійкість, деформативність та міцність; виявленню нових схем руйнування вказаних конструкцій за складними просторовими перерізами та встановленню їх залежності від відповідного співвідношення дослідних факторів; розробці нової інженерної методики розрахунку міцності просторових перерізів балкових конструкцій при їх згині з крученням; розвитку нелінійної деформаційної моделі залізобетонної конструкції, яка дозволяє урахувати особливості сумісної роботи бетону й арматури на всіх стадіях, включаючи руйнування за одночасної дії поперечної сили, згинального і крутного моментів; експериментальній перевірці можливості та умов застосування найбільш розповсюджених методів розрахунку для перевірки міцності просторових перерізів дослідних елементів; моделюванню складного напружено-деформованого стану вказаних конструкцій шляхом нелінійних скінчено-елементних розрахунків з використанням сучасного програмного комплексу, упровадженню результатів досліджень у будівельну практику і навчальний процес ВНЗ будівельного профілю.

67.01.19.0550/0418U000848

Скочко Людмила Олегівна. Взаємодія багатоярусних утримуючих конструкцій з ґрунтовим масивом: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 27.06.2018.

УДК 624.15; 624.131; 624.137.

188 с.: 11 табл., 74 іл. – Бібліогр.: 201 назв.

Об'єкт дослідження - багатоярусні утримуючі конструкції, що використовуються для стабілізації зсувонебезпечних територій. Предмет дослідження - формування напружено-деформованого стану в елементах системи "утримуючі конструкції - ґрунтовий масив" при зміні

планового-висотного положення ярусів підпірних стін. Мета роботи - розробка методики розрахунку ефективних конструкцій багатоярусних утримуючих конструкцій, що взаємодіють з ґрунтовим масивом на зсувонебезпечній території. Методи дослідження: аналітичні розрахунки підпірних стін з використанням різних методик; числове моделювання напружено-деформованого стану системи "утримуючі конструкції - ґрунтовий масив"; натурні випробування фрагментів утримуючих конструкцій; інструментальні спостереження за деформаціями підпірних стін. Наукова новизна одержаних результатів: вперше розроблена методика, яка дозволяє визначити небезпечні зони виникнення максимальних зусиль і переміщень у палях багатоярусних підпірних стін, які зумовлюються рельєфом, гідрогеологічними умовами, планово-висотним положенням ярусів підпірних стін і відповідними горизонтальними навантаженнями; виявлено, що положення середнього ярусу утримуючих конструкцій є визначальним при формуванні напружено-деформованого стану системи "утримуючі конструкції - ґрунтовий масив", зміна розташування цього ярусу в плані змінює максимальні згинальні моменти у всіх підпірних стінах комплексу протизсувних споруд до 2,5 разів; запропоновано методику багатфакторного аналізу для визначення впливу розміщення ярусів підпірних стін на значення деформацій та максимальних зусиль в елементах утримуючих конструкцій; дістала подальшого розвитку модель деформування ґрунтового середовища на базі дилатансійної теорії для вирішення геотехнічних задач розрахунку багатоярусних утримуючих конструкцій, що полягає у попередній ідентифікації параметрів моделі за результатами натурних випробувань фрагментів утримуючих конструкцій. Галузь - будівництво

67.17 Машина, механізми, устаткування й інструмент, що застосовуються в будівництві і промисловості будматеріалів

67.01.19.0551/0218U002115

Дослідження можливості використання криволінійного конвеєра в спеціальних землерийних машинах: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Мусійко Володимир Данилович. – ДР 0116U002119. УДК 621.879.44.

107 с.

Об'єкт досліджень - стрічковий конвеєр машини розкриття трубопроводів МВТ-2М. Мета роботи - надати рекомендації для конструювання натурального зразка конвеєра машини МВТ-2М. Метод досліджень - фізичне моделювання. З метою визначення необхідних геометричних та кінематичних параметрів криволінійного конвеєра для машини МВТ-2М було спроектовано, виготовлено та проведено дослідження його фізичної (в масштабі 1 : 5) моделі. У звіті представлено методику, програму, умови проведення дослідження, отримані результати та рекомендації для проектування натурального криволінійного конвеєра машини МВТ-2М.

67.23 Архітектурно-будівельне проектування

67.01.19.0552/0218U002112

Розробити метод прогнозування водно-теплого режиму дорожньої конструкції з урахуванням зміни екологічного стану придорожньої смуги: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Славінська Олена Сергіївна. – ДР 0115U002287. УДК 625.7/.8.

286 с.

Дослідження ґрунтуються на концепції щодо радикальної зміни умов надходження інфільтраційної вологи від атмосферних опадів до робочого шару земляного полотна,

що не відповідає існуючим підходам до прийняття розрахункових значень вологості ґрунту земляного полотна автомобільної дороги та типовим проектним рішенням. У виконаній роботі враховано посилений процес інфільтрації поверхневої води протягом річного циклу, який призводить до суттєвої зміни волого-теплого режиму дорожньої конструкції. Базовим інструментом для проведення наукових досліджень є теорія водно-теплого режиму дорожньої конструкції та придорожньої смуги. На основі запропонованих моделей авторами розроблено методику прогнозування пучиноутворення у межах робочого шару земляного полотна автомобільних доріг та метод розрахунку водно-теплого режиму дорожньої конструкції з урахуванням зміни екологічного стану придорожньої смуги.

67.29 Об'єкти будівництва

67.01.19.0553/0218U002269

Ресурсоекономні технології відновлення й реконструкції житлових, громадських і виробничих будівель та захисних споруд цивільної оборони: Заключний звіт /Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка; Керівник Семко Олександр Володимирович. – ДР 0116U002567. УДК 69.059.004.18:699.85.

789 с.

Об'єкт дослідження: відновлення промисловості, громадської та житлової забудови, захисних споруд цивільної оборони й інженерної інфраструктури районів, постраждалих від надзвичайних ситуацій природного та техногенного (в т. ч. бойових дій) характеру в умовах їх дії та ліквідації; мета дослідження: Основна мета проекту полягає в удосконаленні існуючих та розробленні нових ресурсоекономних технологій (уніфікованих конструкцій, засобів, методів, організаційно-технологічних рішень) відновлення й реконструкції житлових, громадських і виробничих будівель та захисних споруд цивільної оборони з урахуванням сучасних вимог щодо їх індустріальності, надійності та конструктивної безпеки, технічних ризиків й енергоефективності на всіх етапах їх життєвого циклу як єдиної технологічної (нормативної, проектно-розрахункової та конструктивно-організаційної) системи, призначеної для застосування в районах, постраждалих від надзвичайних ситуацій природного й техногенного характеру (в т. ч. бойових дій); методи дослідження та апаратура: при виконанні наукового дослідження було застосовано загальні методи емпіричного та теоретичного дослідження - експеримент, абстрагування, моделювання, аналіз та синтез; методи математичного моделювання; методи фізичного моделювання з використанням методів теорії подібності, методів випробування моделей будівель та споруд; методи теорії ймовірностей, випадкових процесів та екстремумів у поєднанні з методами статистичної обробки випадкових даних; методи імітаційного моделювання Монте-Карло, чисельні методи моделювання теплових режимів, був використаний сучасний досвід експериментальних випробувань, лабораторні методи та обладнання для спостережень за тепловим режимом будівлі та будівельних конструкцій; методи та обладнання для експериментального дослідження напружено-деформованого стану будівельних конструкцій; теоретичні і практичні результати: проведено імовірнісний аналіз навантажень та впливів природного й техногенного походження; проведено аналіз та узагальнення типів дефектів і пошкоджень основних несучих й огорожувальних будівельних конструкцій, будівель і споруд, їх фундаментів та основ, що зазнали фізичного зношення чи непередбачених (аварійних) впливів під час виникнення надзвичайної ситуації природного, техногенного або воєнного характеру; проведено експериментальні дослідження, дослідне проектування (що передувало серійному виробни-

цтву) та нормування розрахунку розроблених у межах проекту нових ефективних типів комплексних ресурсоекономних несучих та огорожувальних будівельних конструкцій будівель і захисних споруд цивільної оборони, їх основ та фундаментів, водонепроникних і деформаційних екранів й армованих масивів, а також будівельних машин та механізмів для їх зведення; розроблено типові (уніфіковані) конструктивні та організаційно-технологічні рішення зведення й удосконалення засобів механізації праці як єдиної технологічної системи, призначеної для застосування в районах, постраждалих від надзвичайних ситуацій техногенного або воєнного характеру в умовах їх дії та ліквідації; досліджено живучість розроблених і удосконалених у межах проекту типів комплексних конструкцій та їх систем (каркасів будівель і захисних споруд), а також їх основ і фундаментів за аварійних впливів (надзвичайних ситуацій природного, техногенного і воєнного характеру); створено відповідну державну нормативну базу, зокрема розроблено рекомендації щодо оцінювання надійності (безвідмовності, довговічності, ремонтпридатності, збережуваності та живучості) відомих і розроблених у межах проекту нових типів ефективних ресурсоекономних комплексних несучих та огорожувальних конструкцій будівель і захисних споруд та їх основ і фундаментів, опубліковано 8 монографій, 9 навчальних посібників та 69 наукових публікацій, в тому числі 8 статей у журналах, що входять до наукометричної бази Scopus, 61 стаття у виданнях, що входять до інших наукометричних баз даних та у фахових виданнях України, прийнято участь у 20 наукових конференціях різних рівнів, в тому числі опубліковано 7 матеріалів конференцій, котрі індексуються у базі даних Scopus, отримано 9 патентів на корисні моделі, захищено 4 кандидатські дисертації та 1 докторську; за 2016 - 2017 роки було виконано госпдоговорів за тематикою на загальну суму 1299.27 тис. грн.; сфера (галузь) використання: будівництво та експлуатація будівель і споруд.

67.53 Інженерне забезпечення об'єктів будівництва

67.01.19.0554/0418U000645

Кравчук Олександр Андрійович. Фільтрування рідини зі змінною швидкістю руху потоку: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 14.03.2018.

УДК 628.16.067.

168 с.: 1 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 158 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальному питанню підвищення ефективності роботи швидких фільтрів з зернистим завантаженням. У ній наведено результати теоретичних та експериментальних досліджень основних характеристик швидких фільтрів з зернистим завантаженням при швидкості, яка істотно змінюється з часом. Представлено трьохблочну математичну модель фільтрування води на швидких фільтрах з зернистою засипкою для випадку змінної з часом швидкості фільтрування, яка дозволяє аналітично визначити основні характеристики даного процесу та тривалість фільтроциклу. Проведено серію експериментальних досліджень роботи швидких фільтрів на лабораторній установці та проаналізовано отримані результати. Розроблено методику інженерного розрахунку швидких фільтрів, які працюють зі змінною з часом швидкістю фільтрування, розглянуто приклади розрахунку. Здійснено порівняльний аналіз отриманих в роботі даних з даними розрахунку за існуючими методиками. Приведені матеріали по впровадженню результатів дисертаційної роботи при розрахунку і проектуванні реальних очисних споруд.

67.01.19.0555/0418U000750

Ободянська Ольга Ігорівна. Підвищення експлуатаційної надійності систем газопостачання населених пунктів антикорозійною міцністю газопроводів: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 25.04.2018.

УДК 621.643-027.45.

186 с.: 31 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 165 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної проблеми підвищення експлуатаційної надійності систем газопостачання населених пунктів. На підставі проведеного аналізу означено існуючі методи, способи та технічні засоби оцінювання технічного стану газопроводу та запропоновано математичну модель підтримки прийняття рішень з підвищення експлуатаційної надійності систем газопостачання з врахуванням якісних та кількісних чинників. На базі аналітичних досліджень побудовано та обґрунтовано ієрархічну класифікацію та формалізацію факторів впливу на технічний стан систем газопостачання, яка дає можливість отримати функції належності оцінок впливу кожного фактора. Запропоновано інженерну методику визначення оцінки надійності трубопроводів зовнішніх газорозподільних мереж та програмний продукт для її комп'ютерної реалізації. Це дозволяє використати отриману оцінку факторів впливу при паспортизації технічного стану систем з метою здійснення запобіжних заходів їх безаварійної експлуатації. Наведені теоретичні положення знайшли свої підтвердження в ході експериментальних досліджень чинників, що впливають на умови захисту трубопроводів від електрохімічної корозії. Запропоновано технічні рішення з підвищення експлуатаційної надійності систем газопостачання за рахунок конструкції анодного заземлювача зі зменшеною металоемністю та технологію його влаштування. Проведено техніко-економічне обґрунтування запропонованих засобів електрохімічного захисту для підвищення надійності систем газопостачання антикорозійною міцністю газопроводів.

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

68.01 Загальні питання сільського господарства

68.01.19.0556/0418U000851

Бородай Ірина Іванівна. Електромагнітний метод і система контролю газового середовища для підвищення зберігання плодів:

Дис... к.т.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 26.06.2020.

УДК 631.371.

165 с.: 5 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 121 назва.

В дисертаційній роботі для тривалого зберігання яблук в умовах зовнішнього середовища, на основі теоретичних і експериментальних досліджень, створено інформаційний електромагнітний метод для блокування дихання яблук і диференційна резонаторна установка для контролю етилену, що виділяється яблуками, по зміні діелектричної проникності повітряної суміші з етиленом.

68.01.19.0557/0218U001810

Проект Стратегії розвитку еколого-збалансованого аграрного виробництва: Заключний звіт /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Шкуратов Олексій Іванович. – ДР 0118U002323. УДК 502.33 : 631.15.

26 с.

У запропонованому проекті Стратегії сформульовано положення, завдання, напрями та пріоритети державної політики у сфері екологічної безпеки аграрного сектора економіки, що має стати орієнтиром для державної влади та місцевого самоврядування під час розробки програм розвитку еколого-збалансованого аграрного виробництва. Розкрито напрями, шляхи та механізм реалізації Стратегії розвитку еколого-збалансованого аграрного виробництва.

68.01.19.0558/0218U001864

Оцінка рівня страхового захисту сільськогосподарських підприємств: Заключний звіт /Сумський національний аграрний університет; Керівник Жмайлов Валерій Миколайович. – ДР 0115U001052. УДК 368.5.

175 с.

Метою дослідження є розробка теоретичних, концептуальних та прикладних аспектів щодо ефективного використання інструменту страхування в діяльності сільськогосподарських підприємств. Об'єктом дослідження є процес оцінки рівня страхового захисту сільськогосподарських підприємств. Теоретичною і методологічною основою науководослідної роботи є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних процесів, законодавчі і нормативні акти органів державної влади України з питань регулювання системи сільськогосподарського страхування. У процесі роботи застосовувалися такі методи економічних досліджень: абстрактно-логічний, порівняльний, морфологічний, економіко-статистичні методи дослідження. Результатами даної науково-дослідної роботи є: досліджено стан ринку сільськогосподарського виробництва та визначено головні перспективи його подальшого розвитку; досліджено стан ринку сільськогосподарського страхування та виділено основні проблеми та перспективи його подальшого розвитку; досліджено подальший розвиток механізмів та інструментів страхового захисту основної діяльності сільськогосподарських підприємств. Ключові слова: ринок, сільськогосподарська продукція, ризик, страхування, земля, продовольча безпека, конкурентоспроможність, агрострахування.

68.05 Ґрунтознавство

68.01.19.0559/0218U001908

Дослідження агрофізичних параметрів ґрунтового покриву України, у розрізі основних агровиробничих груп ґрунтів по природно-сільськогосподарських районах:

Заключний звіт /ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського НААН"; Керівник Лактіонова Тетяна Миколаївна. – ДР 0118U001360. УДК 631.4.

163 с.

В результаті виконання НДР було створено загальний перелік основних агровиробничих груп ґрунтів у розрізі природно-сільськогосподарських районів для всіх областей України, визначено переліки основних агровиробничих груп ґрунтів у розрізі кожного природно-сільськогосподарського району в кожній адміністративній області України. Виявлено агрофізичні показники основних агровиробничих груп ґрунтів у розрізі природно-сільськогосподарських районів у кожній адміністративній області України, та оформлено відповідні таблиці які включають такі дані: глибина гумусового горизонту (см), вміст фізичної глини (%), вміст мулу (%) і щільність будови ґрунту (г/см³) у шарі 0-35 см. Всі дані отримано з бази даних "Властивості ґрунтів України", у лабораторії Геоєкофізики ґрунтів ННЦ ІГА імені О.Н.Соколовського, та з літературних джерел.

68.31 Сільськогосподарська меліорація

68.01.19.0560/0218U001926

Моніторинг запасів вологи у ґрунті за даними дистанційного зондування: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Даниленко Юлія Юрївна. – ДР 0118U005127. УДК 631.6:626.8.

67 с.

Розроблена методика ідентифікації посух з використанням математичного апарату штучних нейронних мереж для отримання залежностей між вологістю ґрунту та даними пасивного й активного дистанційного зондування Землі супутниками Sentinel. У якості вихідних даних щодо вологості ґрунту використовуються показання сенсорів Echorprobe та Watermark, розміщених на станціях вимірювання вологості в межах Херсонської області. Наведено результати застосування навчених нейронних мереж для визначення зміни вологозапасів та ідентифікації явища ґрунтової посухи. Проведене порівняння результатів застосування запропонованої методики з результатами, отримуваними відомими індексами посух. Створене програмне забезпечення для автоматизації розрахунків.

68.35 Рослинництво

68.01.19.0561/0418U000674

Штакал Віктор Миколайович. Продуктивність злакових лучних травостоїв різного видового і сортового складу на осушуваних органічних ґрунтах Лівобережного Лісостепу: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". – Захищена 01.03.2018.

УДК 631.521:633.2:631.8.

211 с.: 34 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Об'єкт - процес інтенсифікації вирощування різностиглих травостоїв та організація на їх основі укісних конвеєрів на осушуваних торфовищах Лівобережного Лісостепу. Метою досліджень було встановлення еколого-біологічних закономірностей формування різностиглих високопродуктивних укісних сіяних злакових травостоїв залежно від їх видового і сортового складу та удобрення у системі зелених (сировинних) конвеєрів на органічних ґрунтах Лівобережного Лісостепу. Методи - польовий, лабораторний, візуальний, вимірювально-ваговий, розрахунковий, хімічний, математико-статистичний. Вперше в умовах Лівобережного Лісостепу встановлено еколого-біологічну й фітоценотичну активність нових сортів багаторічних злакових трав, що дало змогу підібрати найпродуктивніші з них, що забезпечує одержання з 1 га 9-14 т/га сухої маси або 6-10 т/га кормових одиниць у системі зеленого (сировинного) конвеєра. Основні результати досліджень впроваджено в 2016-2017 рр в господарстві ПП "Соснова" Переяслав-Хмельницького району Київської області на площі 140 га, що забезпечило зростання чистого прибутку на 3500-4100 грн/га. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.01.19.0562/0418U000675

Рудавська Наталія Миколаївна. Формування продуктивності бобово-злакових травосумішей залежно від технологічних заходів вирощування в умовах Лісостепу західного: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". – Захищена 01.03.2018.

УДК 633.2.031:631.816.1:631.847.

223 с.: 32 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 282 назви.

Об'єкт - процеси формування продуктивності сіяних травостоїв, ботанічного складу і структури урожаю. Мета

роботи полягає у виявленні закономірностей формування високопродуктивних травостоїв за різної частки бобових і злакових компонентів у сумішах, розробці ефективних заходів збереження бобових видів трав у лучному ценозі за використання бактеріальних препаратів у поєднанні з мінеральними добривами в умовах Лісостепу західного. Методи - польовий, лабораторний, вимірювально-ваговий, порівняльно-розрахунковий. Уперше виявлені закономірності формування урожайності травосумішей для вирощування на низинних луках Лісостепу західного. Розроблено заходи удосконалення технологій вирощування ценозів, що забезпечить отримання 6,83 - 8,2 т/га кормових одиниць та 0,92 - 1,03 т/га перетравного протеїну. Основні результати досліджень впроваджено в 2012, 2014-2015 рр. в господарствах Львівської області на площі 30, 25 і 30 га, що забезпечило збір 5,7-6,21 т/га кормових одиниць і 0,83-0,89 т/га перетравного протеїну. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.01.19.0563/0218U001815

Каталог сортів лікарських рослин селекції Дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН: Заключний звіт /Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Куценко Наталія Іванівна. – ДР 0118U001870. УДК 633,88.

38 с.

Створено каталог сортів лікарських рослин селекції Дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН занесених до "Державного реєстру сортів, придатних до поширення в Україні" та тих, що проходять випробування.

68.01.19.0564/0218U001816

Анотований каталог лікарських рослин родини Asteraceae колекції Дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН: Заключний звіт /Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Колосович Микола Петрович. – ДР 0118U001863. УДК 633,88.

45 с.

В каталозі наведено коротку характеристику лікарських рослин родини Asteraceae колекційних фондів Д СЛР ІАП НААН. Для кожного зразку колекції наведені народні назви, морфологічні і біологічні особливості, господарське значення та способи розмноження.

68.01.19.0565/0218U001817

Технології розсадного способу вирощування меліси лікарської та материнки звичайної в умовах краплинного зрошення (рекомендації): Заключний звіт /Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Глушенко Людмила Анатоліївна. – ДР 0118U001865. УДК 633,88.

18 с.

У науково-практичних рекомендаціях викладено особливості технології вирощування меліси лікарської та материнки звичайної за розсадного способу вирощування в умовах краплинного зрошення. Рекомендоване для виробників лікарської рослинної сировини, а також для використання в учбовому процесі викладачами і студентами вищих учбових закладів.

68.01.19.0566/0218U001818

Рекомендації із формування високопродуктивних фітоценозів лікарських рослин в

умовах сільських селітебних територій: Заключний звіт /Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Глуценко Людмила Анатоліївна. – ДР 0118U001868. УДК 633,88.

54 с.

У рекомендаціях із формування високопродуктивних фітоценозів лікарських рослин в умовах сільських селітебних територій на основі проведених багаторічних досліджень подано узагальнені вимоги та поради щодо вирощування лікарських рослин, технології переробки і зберігання лікарської рослинної сировини з урахуванням можливостей дрібнотоварного виробництва та у відповідності до сучасних вимог фармацевтичних підприємств.

68.01.19.0567/0218U001819

Належна практика культивування і збору лікарських рослин (GACP) як гарантія якості лікарської рослинної сировини і препаратів на її основі: Заключний звіт /Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Глуценко Людмила Анатоліївна. – ДР 0118U001869. УДК 633,88.

126 с.

У посібнику викладено основні положення з правил вирощування лікарської рослинної сировини та особливості її заготівлі в природних умовах із врахуванням вимог GACP (Good Agricultural and Collection Practice). Також наведено додаткові стандарти для виробництва, первинної переробки та зберігання лікарської рослинної сировини, які визначають найважливіші етапи виробництва для забезпечення якості продукції.

68.01.19.0568/0218U001820

Рекомендації із відтворення рідкісних і зникаючих видів лікарських рослин на території природно-заповідного фонду України: Заключний звіт /Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Глуценко Людмила Анатоліївна. – ДР 0118U001864. УДК 633,88.

26 с.

У розробці висвітлено сучасний стан природних популяцій раритетних видів лікарських рослин. Подано рекомендації із відтворення рідкісних і зникаючих видів лікарських рослин на територіях природно-заповідного фонду України, які можуть бути використані для збереження генофонду видів, занесених до Червоної книги України шляхом забезпечення їх відтворення в умовах *ex situ* та подальшої їх репатріації на території ПЗФ України.

68.01.19.0569/0218U001895

Здійснити порівняльну оцінку енергетичного потенціалу сучасних гібридів буряків цукрових як сировини для виробництва біопалива в зоні Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Хіврич Олександр Борисович. – ДР 0116U002201. УДК 633.63:631.55:631.92.

58 с.

За результатами досліджень визначено найкращий період збирання буряків цукрових як сировини для виробництва біоетанолу. Визначено перелік гібридів, що є рекомендованими для вирощування на енергетичні цілі в зоні нестійкого зволоження Центрального та Західного Лісостепу України. На основі результатів досліджень розроблено методичні ре-

комендації з технології вирощування буряків цукрових як сировини для виробництва біоетанолу

68.01.19.0570/0218U001896

Концептуальні основи високоефективного функціонування цукробурякового підкомплексу АПК та суб'єктів біоенергетики України в умовах природно-кліматичних змін та посилення ринкової конкуренції: Заключний звіт /Інститут цукрових буряків НААН України; Керівник Бондар Володимир Сергійович. – ДР 0116U002137. УДК 633.63-027.3 : 620.9 : 551.58 (477).

195 с.

Обґрунтовано концептуальні засади і практичні заходи щодо високоефективного функціонування бурякоцукрового комплексу і суб'єктів біоенергетики України в умовах кліматичних змін і посилення економічної конкуренції, розроблено стратегічні напрями та розраховано показники розвитку зазначених галузей в умовах нестабільності світових ринків на перспективу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.01.19.0571/0218U001897

Розробити елементи екологозберігаючої технології вирощування цукрових буряків:

Заключний звіт /Інститут цукрових буряків НААН України; Керівник Бондар Володимир Сергійович. – ДР 0116U002115. УДК 633.63:631.1.

67 с.

Обґрунтовано теоретичні підходи, методичні та практичні рекомендації, спрямовані на розробку і застосування елементів технології вирощування цукрових буряків, які забезпечують збереження навколишнього середовища від хімічного перенавантаження, економію засобів і коштів в умовах загострення економічної конкуренції та глобального потепління. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.01.19.0572/0218U001922

Розробити елементи технології вирощування насіння і садивного матеріалу стевії: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Стефанюк Володимир Йосипович. – ДР 0116U002138. УДК 633.63 : 631.1.

36 с.

Вперше отримано технологію ранньостиглих форм та високоякісного насіння стевії; удосконалено стимуляцію насіння стевії для прискореного проростання. Обґрунтовано режими освітлення 12 клл, 14 клл та його періоди - 12, 16, 18 годин. Удосконалено режими замочування насіння стевії в нанопрепаратах та штамах. Технологія забезпечує підвищення врожайності до 12%, зменшення витрат виробництва на 10-15%. Річний економічний ефект становить 1500-2200 грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.01.19.0573/0218U001923

Розробити теоретичні основи механізованих технологій вирощування енергетичної верби та тополі для виробництва твердих видів біопалива: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Гументик Михайло Ярославович. – ДР 0116U002199. УДК 631.52:631.527.

75 с.

1. При створенні плантацій тополі за практично однакових показників приживлюваності, вищими показниками висоти рослин відзначаються живці завдовжки 25 см, порівняно з 20-сантиметровими. 2. Досліди з використанням живців, завдовжки 25 см, нарізаних під кутом 450 до осі пагона і перпендикулярно вказують на відсутність суттєвих

переваг одного способу над іншим. 3. Розроблені елементи технології вирощування енергетичної верби на основі використання нових високопродуктивних сортів, а також агротехнічних заходів та мінімізації технологічних операцій сприяють одержанню урожайності на рівні 54,6 т/га сорту Тернопільської та тополі 58,8 т/ та відповідно енергії 573 ГДж/га та 582,2 ГДж/га.

68.01.19.0574/0218U002045

Вивчення впливу паротермічної обробки та механолізу на активацію нанокмплексів гетерополісахаридів плодовоовочевих біосистем при розробці нанотехнологій: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Павлюк Раїса Юрївна. – ДР 0116U000838. УДК 658.310.8.

294 с.

Об'єкт дослідження - технологічні процеси отримання дрібнодисперсних плодовоовочевих біосистем, деструкція та екстракція із рослинної сировини неактивних форм пектинових речовин, інуліну та їх руйнування в розчинну форму. Мета роботи – розробка нанотехнологій дрібнодисперсних добавок в формі пюре та порошоків в нанорозмірній формі з застосуванням як інновації комплексної дії на сировину паротермічної обробки та неферментативного каталізу. Методи дослідження – загальноприйняті і спеціальні оригінальні хімічні, біохімічні, спектроскопічні, мікроскопічні, фізико-хімічні, хроматографічні методи дослідження. Встановлено, що при дії зазначених процесів відбувається активація пектинових речовин, інуліну, білку та БАР, більш повне вилучення їх із сировини із прихованої форми в розчинну легкозасвоювану форму (в 4,5...7,3 раз). На основі проведених досліджень розроблено нанотехнології добавок в формі напюре і напорошків, нормативну документацію (ТУ на нанодобавки) та випуск експериментальних партій.

68.01.19.0575/0218U002344

Комплексні дослідження продуктивного потенціалу та біохімічного складу насіння високоолійної хрестоцвітої культури редьки олійної як енергетичної сировини для виробництва компонентів дизельного біопалива: Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Блюм Ярослав Борисович. – ДР 0117U002793. УДК (633.85+665.321):662.756.3:665.1.09.

33 с.

Виділено форми та сорти редьки олійної, які вирізняються кращими параметрами росту та урожайності. Встановлені показники урожайного потенціалу насіння рослин редьки олійної (2640-3440 кг/га) та вміст олії у насінні (30-42 %). Встановлено енергетичну цінність насіння (5451-6004 ккал/кг) і олії редьки олійної залежно від форми та сорту (8847-9306 ккал/кг) редьки олійної. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.39 Тваринництво

68.01.19.0576/0218U002346

Розроблення новітніх об'ємно-планувальних і технологічних рішень екобезпечних ферм різних типорозмірів з виробництва молока і яловичини: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Луценко Марія Михайлівна. – ДР 0116U002608. УДК 57.086.8:631.11.637.1.

160 с.

В рамках даного проекту, який виконувався в 2016-2017 роках поставлені завдання виконані. Розроблено нові-

тні об'ємно-планувальні і технологічні рішення наступних ферм: - спеціалізованої молочної ферми на 1000 корів з доїнням на установці типу "Паралель"; - спеціалізованої молочної ферми на 500 корів з роботизованими системами доїння; - молочної ферми на 150 корів, створеної шляхом реконструкції існуючого приміщення на 200 корів з доїнням на установці типу "Ялінка"; - молочних ферм на 10, 20 і 50 корів для фермерських і селянських господарств; - спеціалізованої ферми з відгодівлі 2000 голів молодняка, створеної шляхом реконструкції існуючих тваринницьких приміщень; - спеціалізованої ферми з відгодівлі 200 голів великої рогатої худоби з новими об'ємно-планувальними і технологічними рішеннями приміщень.

68.41 Ветеринарія

68.01.19.0577/0418U000903

Лукашук Богдан Олександрович. Лікувально-профілактична ефективність пробіотика та фітобіотика за гастроентериту в поросят: Дис... к.вет.н. /Білоцерківський національний аграрний університет. – Захищена 05.07.2018.

УДК 619:616-084:616.34.-002:636.084.5:636.4.

149 с.: 22 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 342 назви.

Об'єкт дослідження - гастроентерит у поросят. Мета дослідження - теоретично та експериментально обґрунтувати профілактичну ефективність фітобіотика ЕКСТРАКТ^{ТМ} 6930 у підсисних поросят і пробіотика ТОЙОЦЕРІН 109 та фітобіотика ЕКСТРАКТ^{ТМ} 6930 у лікуванні відлучених тварин, хворих на гастроентерит. Методи дослідження - клінічні, морфологічні, фізичні, біохімічні, імунологічні, бактеріологічні, патолого-анатомічні, патолого-морфологічні, статистичні. Наукова новизна: вперше отримано дані, що характеризують динаміку метаболічних процесів, еритро- та лейкоцитопоезу, клітинної і гуморальної ланок імунітету, мікробіоценозу, морфофункціонального стану органів травлення у поросят, хворих на гастроентерит, за впливу пробіотика ТОЙОЦЕРІН 109 та фітобіотика ЕКСТРАКТ^{ТМ} 6930 у поєднанні з антибіотиком (10 % розчин енрофлоксацину гідрохлориду). На основі вивчення клітинного та гуморального імунітету й кишкового мікробіоценозу встановлені нові аспекти патогенезу гастроентериту в підсисних і відлучених поросят в умовах сучасного свиного комплексу. Вперше теоретично та експериментально обґрунтовано ефективність фітобіотика ЕКСТРАКТ^{ТМ} 6930 для профілактики гастроентериту в підсисних поросят у промисловому виробництві. Впроваджено: отримані результати використовуються в науково-дослідній і навчальній роботі на факультетах вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Сфера (галузь) використання: ветеринарна медицина

68.01.19.0578/0418U000904

Зінко Галина Олегівна. Лікувально-профілактична ефективність препаратів Селену та Германію у телят за абомазоентериту: Дис... к.вет.н. /Білоцерківський національний аграрний університет. – Захищена 05.07.2018.

УДК 619:616.085:615.326:619:616.33:636.2.053.

158 с.: 40 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 310 назв.

Об'єкт дослідження - абомазоентерит у телят. Мета дослідження - експериментально і теоретично обґрунтувати лікувально-профілактичну ефективність препаратів Сел-Плекс і Максидін 0,4, що володіють імуномодулювальною та антиоксидантною дією, та їх вплив на стан системи пероксидного окиснення ліпідів, ендогенної інтоксикації, антиоксидантного та імунного захисту у здорових і хворих на абомазоентерит телят. Методи дослідження - клінічні, морфологічні, фізичні, біохімічні, імунологічні, бактеріологі-

чні, патолого-анатомічні, патолого-морфологічні, статистичні. Наукова новизна: вперше отримано дані, що характеризують інтенсивність процесів пероксидного окиснення ліпідів та стан ендogenousної інтоксикації, системи антиоксидантного захисту, клітинної та гуморальної ланок імунітету у телят, хворих на абомазоентерит, за впливу препаратів Сел-Плекс та Максидін 0,4 в поєднанні з застосуванням антимікробної (Амоксицилін 15 % LA), заміної (Тривітамін) та регідраційної терапії. Вивчено зв'язок і роль імунної та антиоксидантної систем, що дозволило розкрити окремі ланки патогенезу абомазоентериту у телят. Вперше теоретично та експериментально обґрунтовано ефективність препаратів Сел-Плекс та Максидін 0,4 для профілактики абомазоентериту у телят. Досліджено їх позитивний вплив на процеси пероксидного окиснення ліпідів, ендogenousної інтоксикації, стан антиоксидантної системи, клітинний та гуморальний імунітет. Впроваджено: отримані результати використовуються в науково-дослідній і навчальній роботі на факультетах вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Сфера (галузь) використання: ветеринарна медицина

68.47 Лісове господарство

68.01.19.0579/0418U000845

Яновська Грина Миколаївна. Структурні особливості і відновлення монодомінантного букового пралісу в умовах вологої чистої бучини: Дис... к.с.-г.н. /Національний лісотехнічний університет України. – Захищена 22.06.2018.

УДК 630*2:581.148:504.062.4.

235 с.: 13 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

Об'єкт дослідження - монодомінантний буковий праліс вологої чистої бучини Українських Карпат. Мета роботи - виявити структурні особливості будови пралісу в умовах вологої чистої бучини, тенденції її змін і динаміку лісовідновних процесів та опрацювати лісівничі заходи формування стійких високопродуктивних букових лісів. Методи дослідження - вітчизняні лісівничо-таксаційні, лісознавчо-біометричні, міжнародні. На основі встановлення структурних особливостей будови пралісу в умовах вологої чистої бучини, тенденцій їх змін і динаміки лісовідновних процесів вперше отримано такі результати: встановлено, що зміни лісівничо-таксаційних показників букового пралісу в процесі його функціонування є слабкими і не перевищують 7 %. Їх суттєве зростання спостерігається лише за дії екстремальних зовнішніх впливів; виявлено, що найбільш стабільним показником букового пралісу в умовах вологої чистої бучини є площа поперечного перерізу. В середньому вона становить 43 м² · га⁻¹ і змінюється в межах 3-5 %. Найбільш мінливим (до 22 %) є запас деревини за середнього значення 670 м³ · га⁻¹; визначено середню кількість підросту в буковому пралісі вологої чистої бучини, яка становить 26 тис. шт. · га⁻¹ за наявності суттєвих відмінностей на окремих ділянках як кількісних (від 22 до 32 тис. шт. · га⁻¹), так і якісних (частка бука змінюється від 3 до 6 од. у складі); встановлено оптимальну кількість дерев за ступенями товщини в залежності від стадії розвитку (групи віку) монодомінантних букових лісів, яка змінюється від 449 шт. · га⁻¹ у віці молодого покоління до 262 шт. · га⁻¹ у віці стиглості. Практичне значення отриманих результатів. Встановлені особливості структури і функціонування пралісів на різних стадіях розвитку дають змогу визначати способи та інтенсивність проведення лісівничих заходів для підтримання оптимальної структури, високої біотичної стійкості і продуктивності господарсько освоєних букових лісів. Галузь застосування: лісове господарство

68.01.19.0580/0418U000864

Карпин Наталя Іванівна. Види роду *Tilia*

Л. в озелененні м. Львова: Дис... к.с.-г.н. /Національний лісотехнічний університет України. – Захищена 22.06.2018.

УДК 630*177.952 : 71(474.83).

210 с.: 12 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 242 назви.

Об'єкт дослідження - види, підвиди та культивари роду *Tilia* в зелених насадженнях Львова. Мета - виявити видове розмаїття, адаптивний потенціал і стійкість видів роду *Tilia* до умов урбогенного середовища й оцінити їх декоративність та перспективи використання в зелених насадженнях Львова. Методи досліджень - дендрологічні, екологічні, таксаційні, біохімічні, електрофізіологічні, спектрофотометричні, світлової мікроскопії, статистичні. Наукова новизна - вивчено сучасний деревно-чагарниковий склад вуличних насаджень Львова та виявлено 80 видів, які відносяться до 42 родів. У їх складі переважають таксони родів *Tilia* L., *Acer* L., *Fraxinus* L. та *Aesculus* L.; вивчено таксономічний склад роду *Tilia* та встановлено 12 видів, 11 підвидів, 3 різновиди та 5 культиварів; вивчено ферментну активність антиоксидантної системи в листках лип та встановлено великі видові мінливості каталазної та пероксидазної активностей. Практичне використання - результати визначення таксономічного розмаїття роду *Tilia*, стійкості видів лип та їх адаптивного потенціалу і декоративності є основою для розроблення заходів щодо підбору та реконструкції садово-паркових об'єктів, а також в навчальному процесі. Галузь використання: садово-паркове господарство.

68.01.19.0581/0418U000865

Ткачук Оксана Михайлівна. Водорегулювальна і ґрунтозахисна роль лісів Передкарпаття: Дис... к.с.-г.н. /Національний лісотехнічний університет України. – Захищена 22.06.2018.

УДК 630*[116+114+622].

210 с.: 31 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Об'єкт дослідження - дубово-буково-ялицеві ліси Передкарпаття. Мета - кількісна оцінка водорегулювальних і ґрунтозахисних властивостей лісів Передкарпаття, їх змін під впливом лісогосподарської діяльності та опрацювання заходів щодо посилення цих функцій. Методи досліджень - лісівничі, ґрунтово-гідрологічні, математично-статистичні. Наукова новизна - висвітлено особливості водорегулювальних властивостей системи "насадження-ґрунт", які покращуються із збільшенням віку насаджень, сягаючи максимуму у стиглих деревостанах із розвинутим підостром; з'ясовано, що порівняно із безлісними угіддями сучасна лісистість водозборів Передкарпаття здатна посилювати режим річкового стоку у чотири рази, збільшувати річні ресурси підземного живлення рік об'ємом 300 м³·га⁻¹; охарактеризовано ґрунтозахисну роль лісу на водозборах і берегах рік, яка порівняно із нелісовими умовами в 1,6-3 рази ослаблює ерозійні явища та сприяє чистоті поверхневих вод; оцінено зміни ґрунтозахисних властивостей лісу під впливом вибіркових і суцільних рубок та формування йогонового покоління; удосконалено підходи до оптимізації лісистості території Передкарпаття з урахуванням площі і висоти водозборів над рівнем моря та особливостей гідрографічної мережі; набуло подальшого розвитку ведення лісового господарства з урахуванням водорегулювальної і ґрунтозахисної ролі лісу. Практичне використання - результати є основою для запобігання інтенсифікації поверхневого стоку води і розвитку ерозійних явищ опрацьовано шляхи оптимізації лісистості території залежно від розмірів водозборів й рівня їх заліснення, які можна використовувати при розробці регіональних природоохоронних програм. Удосконалено ведення лісового господарства з позицій збереження захисних властивостей лісу, результати яких впроваджено у виробництво державними підприємствами, а також в навчальному процесі. Га-

дузь використання: лісове господарство.

68.01.19.0582/0218U001823

Розробка моделей емісії вуглецю внаслідок деструкції деревного детриту в лісових екосистемах: Заключний звіт /Національний університет біоресурсів і природокористування України; Керівник Білоус Андрій Михайлович. – ДР 0118U004169. УДК 630*2:581.116.

153 с.

Об'єкт дослідження - деструкція деревного детриту в лісових екосистемах. Мета дослідження - встановлення закономірностей накопичення і емісії вуглецю в компонентах мортмаси лісових екосистем. Методи дослідження - метод хронологічної послідовності, таксаційні методи, експертні оцінювання, математичне моделювання, методи аналізу, синтезу та системного підходу. Галузь застосування - лісове господарство. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.01.19.0583/0218U002198

Теоретичне обґрунтування впровадження у степу України лісотипологічних принципів з метою відновлення лісів, зупинення деградації ґрунтів та запобігання опустелювання:

Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Зверковський Василь Михайлович. – ДР 0115U002398. УДК 630*144(477.63).

361 с.

Об'єкт дослідження - природні і штучні лісові екосистеми підзони різнотравно-кострицево-ковилових степів (південно-східного регіону України) як фактори позитивного середовищевірного процесу; їх вплив на запобігання опустелювання, вітрової та водної ерозії, техногенної деструкції, підвищення їх меліоративного впливу на родючість ґрунтів у степу. Мета - досліджень екологічне обґрунтування, розробка та удосконалення лісотипологічних принципів організації природних і штучних лісових біогеоценозів як дієвого фактора підвищення матеріально-енергетичного ресурсу, запобігання деградації ґрунтів і процесів опустелювання степової зони України. Методи досліджень - оновлені та загальноприйняті у біогеоценології, геоботаніці, флористиці, фізіології рослин, мікробіології ґрунтів, фітокліматології та ґрунтознавстві. Надана характеристика сучасного стану біорізноманіття та просторово-функціональної організації, показників стійкості та адаптації до антропогенного навантаження лісових біогеоценозів степової зони, удосконалено їх типологічну оцінку та ординацію. Визначені принципи та підходи до відновлення та створення лісових біогеоценозів з високим лісомеліоративним впливом для запобігання деградації ґрунтів і процесів опустелювання. Розроблено критерії оцінки та підвищення стійкості, продуктивності та пертинентності лісових екосистем з використанням нових методологічних підходів. Науковою новизною є застосування оцінки фізіологічних аспектів адаптивного потенціалу деревних видів та гемеробії антропогенно-трансформованих ландшафтів у комплексних біогеоценологічних дослідженнях лісів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

69 РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО

69.25 Аквакультура

69.01.19.0584/0218U002196

Дослідження адаптогенних механізмів функціонування різних типів водних екосистем Придніпров'я та визначення шляхів збільшення їх продуктивності: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара;

Керівник Федоненко Олена Вікторівна. – ДР 0115U002396. УДК 639.3.

179 с.

Об'єкт досліджень - процеси формування біоресурсного потенціалу водойм Придніпров'я в умовах антропогенного пресу. Мета роботи - розробка нових методологічних підходів і технологій використання ресурсних видів та біотичних угруповань гідробіонтів із збереженням їхньої відновлювальної спроможності та підвищеного репродукційного потенціалу. Методи досліджень - іхтіологічні, фізіолого-біохімічні, паразитологічні, токсикологічні, гідрохімічні, гідробіологічні, моделювання біологічних процесів, методи статистичного аналізу. Проведена оцінка стану найважливіших видів водних біоресурсів Придніпровського регіону в умовах антропогенного впливу. Наукову новизну мають встановлені адаптаційні реакції гідробіонтів на зміни навколишнього середовища, а також досліджені біологічні та екологічні аспекти гідробіонтів-вселенців, що утворюють біоперешкоди у водоймах Придніпровського регіону. Вперше розроблені методичні основи формування біоресурсного потенціалу малих водних екосистем регіону і критерії оцінки якості рибної продукції. Запропоновано концепція розвитку рибного господарства регіону на наступні п'ять років. Розроблений комплекс заходів щодо розвитку аквакультури в умовах посиленого антропогенного впливу уявляє практичний інтерес для державних і приватних підприємств рибної галузі та агропромислового комплексу України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.25 Стічні води, їх очищення і використання

70.01.19.0585/0418U000670

Божко Ігор Костянтинович. Комбінована система теплоснабження на основі ґрунтових теплообмінників: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 14.03.2018.

УДК 628.884; 536.24.

166 с.: 11 табл., 79 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної проблеми – дослідження оптимальної експлуатації існуючих та розробці нових енергоефективних теплонасосних систем теплостачання. На підставі моделювання було обґрунтовано доцільність застосування горизонтальних ґрунтових теплообмінників неглибокого (до 2 м) залягання у теплонасосних системах теплостачання. Виконано комплекс теоретичних та експериментальних досліджень їх роботи в складі експериментальних теплонасосних систем теплостачання. Встановлена оптимальна конструкція горизонтального ґрунтового теплообмінника та умови сезонного вилучення природної теплоти ґрунту. На основі отриманих результатів було розроблено та впроваджено комбіновану теплонасосну систему теплостачання на основі ґрунтових теплообмінників та досліджено спільну роботу низькотемпературних опалювальних приладів різного конструктивного виконання. Розроблена методика розрахунку основних параметрів горизонтальних ґрунтових колекторів неглибокого залягання. Запропоновано використання ґрунтових теплообмінників в системі кондиціонування повітря для відновлення температурного стану ґрунтового масиву в літній період.

70.01.19.0586/0218U001924

Використання потенціалу гідробіонтів для конверсії біосировини та забруднень стічних вод: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", факультет

біотехнології і біотехніки; Керівник Кузьмінський Євгеній Васильович. – ДР 0117U002389. УДК 579.088;158.54.

208 с.

Розроблено нову технологію переробки біосировини з отриманням енергоносіїв при одночасному очищенні стічних вод рибницьких господарств із замкнутим циклом водозабезпечення. Створено замкнений цикл переробки відходів, в якому на кожній стадії селекціоновано необхідну асоціацію мікроорганізмів. Запропоновано очищення стічної води від біогенних елементів за допомогою мікробіодоростей, метаболізм яких керувано змінюється з метою підвищеного виходу триацилгліцеролів - сировини для отримання біодизельного палива. Відходи мікробіодоростей та культуральне середовище запропоновано використовувати для вирощування риби. Кінцевою продукцією запропонованої біотехнології є організми вищих трофічних рівнів, приріст біомаси яких можна утилізувати як корм рибакам. Високі кондиції якості очищеної води дають змогу мінімізувати скид у природні водойми та значно збільшити рівень рециркуляції (до 90-95%). Встановлено, що культивування ряскових в очисних спорудах - установках із замкнутим циклом водозабезпечення (УЗВ) дозволяє трансформувати в цінну для риб білкову біомасу 97-99% розчинених сполук нітрогену та фосфору, внаслідок чого на 15-20% знижується потреба у кормах, зменшуються витрати на очищення води та обсяги утворених відходів. Визначено, що рівень мінералізації утворених осадів досягає 65-70%. Висока кормова цінність олігохет дозволяє суттєво знизити витрати на корми для молодших вікових груп риб, що позитивно відображується на собівартості виробленої продукції. Визначено параметри біотехнологічного процесу культивування мікробіодорості *Chlorella vulgaris* з підвищеним вмістом ліпідної фракції для отримання біодизельного палива за використання екстракту пташиного посліду. З метою підвищення виходу водню вперше запропоновано поєднати ферментативний процес переробки низькопотенційної біоенергетичної сировини з біопаливним елементом, за використання якого одночасно можна одержати біопаливо і електричну енергію.

71 ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКАРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

71.01 Загальні питання внутрішньої торгівлі

71.01.19.0587/0418U000943

Павлова Марина Борисівна. Управління асортиментом товарів в роздрібних мережах крупноформатних підприємств торгівлі: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 05.07.2018.

УДК 65.014.1:339.372.4.

243 с.: 26 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

Об'єкт: процес становлення мережевих структур у роздрібній торгівлі та управління асортиментом товарів. Мета: обґрунтування науково-методичних і прикладних засад управління асортиментом товарів у роздрібних мережах крупноформатних підприємств торгівлі й розроблення підходів стратегічного його розвитку. Методи: абстрактно-логічний, теоретичних узагальнень; системно-еволюційний; структурних; економетричні методи; інституціональний аналіз; матричний метод. Запропоновано: удосконалені: обґрунтування теоретико-методичних засад формування асортименту товарів, методичні підходи управління асортиментом на основі асортиментної структури, концептуальні підходи до управління асортиментом товарів і стимулювання їх продажу на засадах інструментів мерчандайзингу, теоретико-методичні положення розробки асортиментної стратегії. Сфера використання: Міністерство економічного

розвитку і торгівлі України, суб'єкти підприємницької діяльності.

73 ТРАНСПОРТ

73.01 Загальні питання транспорту

73.01.19.0588/0218U002043

Сучасні проблеми маркетингу на автомобільному транспорті: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Лаврик Іван Федорович. – ДР 0118U001018. УДК 656.13:658:339.138.

182 с.

Звіт про НДР: с.211, 30 рис., 24 табл., 73 джерел. Об'єкт дослідження - процес організаційно-економічного забезпечення маркетингу вантажних автотранспортних підприємств. Мета роботи - розроблення механізмів та методичних основ з організаційно-економічного забезпечення маркетингу на вантажних автотранспортних підприємствах, застосування яких дозволить збільшити ймовірність виконання стратегічних цілей вантажних автотранспортних підприємств та забезпечити його всіма необхідними для цього ресурсами. Методи дослідження - діалектичний метод пізнання, системний підхід, метод групування та порівняння, абстрактно-логічний метод, статистичні методи дослідження динаміки та фінансовий аналіз, метод аналізу SWOT, PEST-аналіз, дискримінантний аналіз, методи динамічного програмування. Визначені сучасні проблеми маркетингу на підприємствах автомобільного транспорту. Розглянута маркетингова складова стратегії розвитку вантажних автотранспортних підприємств. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.29 Залізничний транспорт

73.01.19.0589/0518U000291

Ананьєва Ольга Михайлівна. Розвиток теоретичних основ побудови заводостійких систем управління залізничним транспортом:

Дис... д.т.н. /Український державний університет залізничного транспорту. – Захищена 06.12.2018.

УДК 621.391:681.518.

355 с.: 9 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 298 назв.

Об'єкт дослідження - процес передачі й обробки інформаційних сигналів в індуктивних каналах зв'язку автоматизованих систем управління залізничним транспортом. Предмет дослідження - методи та засоби приймання та обробки сигналів, що забезпечують заводостійкість систем управління залізничним транспортом. Дослідження проводилося із застосуванням сучасних методів теорії поля, електричних кіл, зв'язку, оптимізації, синтезу, математичного моделювання. У результаті роботи вирішено актуальну науково-прикладну проблему формування заводостійких систем управління залізничним транспортом шляхом подальшого розвитку науково обґрунтованих методів, моделей, технічних засобів та стратегій прогнозування процесу розповсюдження, передачі, приймання та обробки інформаційних сигналів у каналах зв'язку систем залізничної автоматики. Розроблена динамічна модель каналу передачі сигналів АЛСН, що дозволяє встановити залежність впливу швидкості руху поїздів на роботу систем автоматичного управління рухомим складом. Синтез заводостійких пристроїв приймання числових кодів АЛСН та інформаційних сигналів тональних рейкових кіл дає змогу зменшити втрати на 12-15% від позаграфікових зупинок поїздів і зниження (тимчасового обмеження) їх швидкості внаслідок збоїв у роботі пристроїв залізничної автоматики. Упровадження вищевказаних розробок дає змогу зменшити збитки від затримок поїздів внаслідок відмов існуючих пристроїв сигна-

лізації, централізації та блокування, які залежно від їхнього характеру призводять до порушень графіка руху поїздів. Сферою їх застосування є системи автоблокування та підприємства з розроблення й проектування засобів інтервального регулювання рухом поїздів.

73.01.19.0590/0418U000554

Семененко Юрій Олександрович. Стабілізуючі силові активні фільтри для підвищення ефективності тягового електропостачання постійного струму: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. – Захищена 27.12.2017.

УДК 621.331:621.311.1.

207 с.: 3 табл., 74 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності тягового електропостачання постійного струму шляхом компенсації гармонік випрямленої напруги в широкому діапазоні частот і стабілізації напруги на виході тягової підстанції за допомогою комбінованого активного фільтра та активного фільтра-стабілізатора послідовного типу. Виконано дослідження ефекту подавлення канонічних і неканонічних гармонік напруги тягової мережі з допомогою комбінованого активного фільтра послідовного типу з селективними ланками. Запропоновано у структурі послідовного активного фільтра з емнісним накопичувачем енергії застосувати спеціальну схему заряду, що дозволяє забезпечити активну фільтрацію та стабілізацію вихідної напруги перетворювального агрегату. Результати експериментальних досліджень, отриманих на основі імітаційного моделювання, підтверджують результати теоретичних досліджень.

73.01.19.0591/0418U000558

Нерубацький Володимир Павлович. Підвищення енергоефективності електричного рухомого складу в режимах тяги і рекуперації: Дис... к.т.н. /Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. – Захищена 27.12.2017.

УДК 621.337.5.

186 с.: 10 табл., 91 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Дисертація присвячена вирішенню науково-практичної задачі підвищення енергетичної ефективності режимів тяги і рекуперативного гальмування електричного рухомого складу постійного і змінного струмів шляхом впровадження новітніх систем керування напівпровідниковими перетворювачами. Підвищення енергетичної ефективності електричного рухомого складу постійного струму досягається шляхом забезпечення стійкості процесу регулювання струмів якоря та обмотки збудження тягового двигуна постійного струму в режимі рекуперативного гальмування за рахунок оптимізації системи автоматичного регулювання за параметром її швидкодії, що можна досягти реалізацією умов процесу кінцевої тривалості. Підвищення енергетичної ефективності електричного рухомого складу змінного струму досягається за рахунок застосування активних чотириквadrантних перетворювачів із системами керування, побудованих на базі гістерезисної та широтно-імпульсної модуляції, які реалізують покращення показників якості електричної енергії в режимах тяги і рекуперативного гальмування, а також дозволяють знизити частоту комутації силових ключів, чим досягається зниження динамічних втрат і збільшення коефіцієнта корисної дії.

73.01.19.0592/0218U001898

Енергоефективна технологія розподіленої передачі електроенергії транспортним засобам: Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка

В.Лазаряна; Керівник Сиченко Віктор Григорович. – ДР 0118U006261. УДК 629.4.072.

87 с.

Об'єктом дослідження є показники енергетичної ефективності розподілених систем тягового електропостачання. Метою роботи є розробка технології розподіленої передачі електроенергії транспортним засобам із застосуванням активної фільтрації, яка дозволить зменшити втрати електроенергії в тягових мережах. Методи дослідження - експериментальні та аналітичні. В результаті виконаних досліджень запропоновано і теоретично обґрунтовано наукові принципи побудови сучасних енергоефективних систем тягового електропостачання постійного струму розподіленого типу з урахуванням електромагнітної сумісності з суміжними низькоенергетичними системами залізничного транспорту та з системами зовнішнього електропостачання. Створено імітаційну модель та виконані експериментальні дослідження на діючих ділянках електрифікованих залізниць для підтвердження її адекватності. На основі цієї моделі визначено практичні рекомендації щодо оцінки енергоефективності систем тягового електропостачання та розробки критеріїв їх техніко-економічної оцінки та порівняння при використанні різної схематехніки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.31 Автомобільний транспорт

73.01.19.0593/0418U000667

Бажинова Тетяна Олександрівна. Оцінка автомобілів за рахунок визначення показників якості на етапі експлуатації: Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 21.03.2018.

УДК УДК 629.113.

181 с.: 15 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 108 назв.

Об'єкт дослідження – процес визначення показників якості автомобілів на етапі експлуатації. Метою роботи є підвищення ефективності оцінки показників якості автомобілів за рахунок кількісної їх оцінки на етапі експлуатації. Вирішення поставленої задачі забезпечується використанням системного підходу та раціонального поєднання теоретичних і експериментальних досліджень, узагальнення та аналізу відомих наукових результатів, а також використання математичного моделювання, математичної статистики, вперше розроблених спеціальних методик. У дисертаційній роботі вирішене актуальне науково-прикладне завдання, що створює умови для ефективного використання транспортних засобів за рахунок удосконалення методу оцінки показників якості автомобілів на етапі експлуатації. Програма, згідно з технічними характеристиками легкового автомобіля і умов експлуатації, розраховує оцінку показників його якості на етапі експлуатації.

73.01.19.0594/0418U000678

Осипов Валентин Олександрович. Удосконалення методу оцінки безпеки дорожнього руху на окремих ділянках автомобільних доріг: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 30.03.2018.

УДК 656.13.

245 с.: 34 табл., 65 іл. – Бібліогр.: 145 назв.

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення науково-прикладної задачі, що полягає у підвищенні безпеки дорожнього руху на окремих ділянках автомобільних доріг. Удосконалено метод оцінки безпеки дорожнього руху на окремих ділянках автомобільних доріг за рахунок розробки методу експертної оцінки безпеки дорожнього руху. Із цією метою в роботі розроблені критерії

оцінювання і встановлені показники рівня безпеки окремих ділянок автомобільних доріг. Розроблено метод розрахунку втрат від дорожньо-транспортних пригод в якому запропоновано при розрахунку ризику виникнення ДТП враховувати вплив засобів пасивного протиаварійного забезпечення дорожнього руху. Розроблена практична методика експертної оцінки рівня безпеки дорожнього руху та розроблені і втілені в практику рекомендації, впровадження яких дозволить зменшити кількість ДТП і важкість наслідків від них.

73.01.19.0595/0418U000735

Тютюнник Яна Сергіївна. Удосконалення проектування автомобільних доріг в місцях розташування автозаправних станцій: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 20.04.2018.

УДК 625.748.54.

193 с.: 34 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 157 назв.

Дисертація присвячена розробці критерію та визначенню параметрів віднесення ділянок доріг до ділянок підвищеної небезпеки на основі врахування потенційного небезпечного впливу автозаправних станцій на рух транспортних потоків на автомобільних дорогах і встановленню параметрів безпечних відстаней відносного розташування автомобільних доріг та автозаправних станцій.

73.01.19.0596/0418U000736

Тарабан Сергій Миколайович. Методи і моделі раціональної організації функціонування автотранспортних потоків на вулично-дорожній мережі міста: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 20.04.2018.

УДК 656.11.

280 с.: 22 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Дисертаційна робота присвячена подальшому розвитку методів і моделей раціональної організації функціонування автотранспортних потоків у містах. За результатами проведених досліджень розроблено модель раціональної організації функціонування автотранспортних потоків у містах та метод формування раціональної мережі моніторингу автотранспортних потоків. Удосконалено імітаційну електротехнічну аналогову модель аналізу і оптимізації функціонування автотранспортних потоків на вулично-дорожній мережі міста та метод моделювання динаміки величини інтенсивності руху із використанням нейронних мереж.

73.01.19.0597/0418U000767

Тріфонов Дмитро Миколайович. Поліпшення паливної економічності і екологічних показників автомобіля використанням теплових акумуляторів фазового переходу для прогріву двигуна: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 18.05.2018.

УДК 629.331:662.994.

236 с.: 21 табл., 85 іл. – Бібліогр.: 135 назв.

Дисертація присвячена вирішенню науково-технічної задачі, спрямованої на поліпшення паливної економічності і екологічних показників автомобільних двигунів з іскровим запалюванням в режимі прогрівання. Проведено дослідження впливу підігріву повітря на впуску тепловим акумулятором фазового переходу, в якому акумулюється утилізована частина теплової енергії відпрацьованих газів на паливну економічність та екологічні показники бензинових двигунів з різними системами живлення в режимі прогрівання. В результаті досліджень встановлено, що при підігріві повітря на впуску зменшується тривалість прогрівання двигуна, витрата палива на прогрів, масові викиди шкідливих речовин,

а також тривалість прогрівання трикомпонентного каталітичного нейтралізатора.

73.01.19.0598/0418U000802

Омаров Джанай Магомедович. Підвищення продуктивності та якості міських автобусних перевезень: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 01.06.2018.

УДК 656.072.5:519.876.2.

221 с.: 7 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 108 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено підвищенню продуктивності та якості міських автобусних перевезень шляхом удосконалення організації перевезень пасажирів міським громадським транспортом на основі визначення оптимальної кількості резервних автобусів.

73.01.19.0599/0418U000803

Додух Катерина Михайлівна. Удосконалення методу розрахунку максимальної інтенсивності руху на двосмугових автомобільних дорогах: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 01.06.2018.

УДК 625.711.1.

237 с.: 34 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 119 назв.

Дисертація присвячена удосконаленню методу розрахунку максимальної інтенсивності руху на двосмугових автомобільних дорогах. На основі встановлених залежностей удосконалено метод розрахунку максимальної інтенсивності руху та розроблено методику визначення періоду ефективного функціонування автомобільної дороги та підвищення максимальної інтенсивності руху за рахунок проектування елементів перехрещень та примикань автомобільних доріг на одному рівні.

73.01.19.0600/0218U001853

Виконати аналіз та розробити альбом типових рішень з організації дорожнього руху на пішохідних переходах та транспортних розв'язках: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Печончик Тарас Іларіонович. – ДР 0118U000764. УДК 625.7.

24 с.

Об'єкт дослідження - нормативні документи, що встановлюють вимоги до дорожніх огорожень. Мета роботи - розвиток та удосконалення нормативно-технічної бази дорожнього господарства з питань безпеки дорожнього руху, забезпечення приведення вітчизняної нормативної бази до вимог умов асоціації України з Європейським Союзом. Метод дослідження - гармонізація вимог нормативних документів з безпеки руху шляхом розроблення альбому типових проектних рішень з організації дорожнього руху на пішохідних переходах та транспортних розв'язках з усіма необхідними розрахунками, поясненнями та обґрунтуваннями. Актуальність розробки полягає у виконанні вимог пункту 8 статті 56 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейськими Співтовариствами з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, учиненої в м. Брюссель двадцять першого березня дві тисячі чотирнадцятого року, ратифіковано із заявою Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, а також вимог статті 9 та 27 Закону України "Про дорожній рух". Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0601/0218U001854

Провести моніторинг змін у законодавчих і нормативних документах з ціноутворення у будівництві, адаптувати їх до сфери

дорожнього господарства та виконати аналіз цін на матеріали для дорожніх робіт:

Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Бібік Юлія Миколаївна. – ДР 0117U001952. УДК 388.1:625.7/.8.

132 с.

Об'єкт дослідження - актуалізація бази даних щодо роз'яснень з проблемних питань кошторисного ціноутворення, формування цін на основні дорожньо-будівельні матеріали, розрахунок усереднених показників вартості експлуатації на нові машини і механізми, розрахунок укрупнених кошторисних цін і нормативів, підготовка збірника роз'яснень з питань визначення вартості дорожніх робіт. Мета роботи - проведення аналізу змін в нормативних документах з питань ціноутворення, проведення щомісячного моніторингу цін на основні дорожньо-будівельні матеріали, виконання аналізу та внесення змін до укрупнених кошторисних цін та нормативів на виконання дорожніх робіт, виконання оновлення та наповнення інформаційно-аналітичної системи щодо запроєктованих і побудованих об'єктів-аналогів на автомобільних дорогах загального користування. Метод дослідження - наповнення інформаційно-аналітичної системи щодо запроєктованих та побудованих об'єктів-аналогів на автомобільних дорогах, оновлення електронного банку цін на основні дорожньо-будівельні матеріали, актуалізація бази даних щодо роз'яснень з проблемних питань кошторисного ціноутворення. Актуальність науково-дослідної роботи полягає в тому, що її результати будуть сприяти об'єктивному, правильному та справедливому визначенню вартості дорожніх робіт, що забезпечить оптимальне та ефективне витрачання бюджетних коштів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.01.19.0602/0218U001855

Провести наукове дослідження та надати пропозиції щодо удосконалення методології розрахунку показників кошторисного прибутку, загальновиробничих і адміністративних витрат при визначенні вартості дорожніх робіт: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Бібік Юлія Миколаївна. – ДР 0118U000763. УДК 388.1:625.7/.8.

19 с.

Об'єкт дослідження - процес визначення кошторисного прибутку, загальновиробничих та адміністративних витрат відповідно до діючої та нової методології. Мета роботи - визначення достовірного науково обґрунтованого розміру показників кошторисного прибутку, загальновиробничих та адміністративних витрат і зміна методології їх розрахунку. Метод дослідження - аналіз отриманих зауважень та пропозицій від зацікавлених організацій та їх доопрацювання: перерахунок показників кошторисного прибутку, загальновиробничих і адміністративних витрат за попередні роки та наукове їх обґрунтування. Впровадження - встановлення на економічно обґрунтованому рівні показників кошторисного прибутку, достовірне визначення показників загальновиробничих та адміністративних витрат, наукове обґрунтування зміни методології розрахунку кошторисного прибутку, адміністративних та загальновиробничих витрат. Актуальність роботи обумовлюється тим, до того, що результати проведеного наукового дослідження дозволять достовірно визначити кошторисний прибуток, адміністративні та загальновиробничі витрати, що дасть можливість компенсувати підприємству фактично понесені витрати і розвивати виробництво (оновлювати виробничі бази, парк машин і механізмів) та забезпечувати матеріальне стимулювання працівників. Ро-

бота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0603/0218U001856

Провести аналіз, правове дослідження та підготувати пакет документів для врегулювання питання щодо вирубки зелених насаджень у смузі відведення автомобільних доріг загального користування: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Харитонova Наталя Миколаївна. – ДР 0117U005116. УДК 625.7. 117 с.

Об'єкт дослідження - питання щодо видалення та вирубки придорожніх зелених насаджень у смузі відведення автомобільних доріг загального користування. Мета роботи - проведення аналізу, правового дослідження та підготовки пакету документів для врегулювання питання щодо вирубки зелених насаджень у смузі відведення автомобільних доріг загального користування. Область застосування - у сфері дорожнього господарства. Метод дослідження - аналітичні, інформаційно-пошукові. Результат роботи: розроблено проект нормативно-правового акту - Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження 2 Порядку організації робіт по видаленню та відновленню насаджень у смузі відведення автомобільної дороги загального користування" і передано Замовнику для подальшого затвердження в установленому порядку відповідно чинного законодавства. Впровадження розробки - врегулювання питання щодо поводження з насадженнями під час організації та забезпечення експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0604/0218U001857

Провести дослідження та підготувати науково обґрунтовані пропозиції щодо реформування системи кошторисного ціноутворення при реалізації довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Бібік Юлія Миколаївна. – ДР 0117U005118. УДК 388.1:625.7/.8.

23 с.

Об'єкт дослідження - процес реалізації довгострокових контрактів з експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування. Мета роботи - проведення дослідження та підготовки науково обґрунтованих пропозицій щодо реформування системи кошторисного ціноутворення при реалізації довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування. Методи дослідження - аналіз нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів з питань визначення вартості експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування, доопрацювання розроблених пропозицій з урахуванням наданих коментарів. Впровадження - при реалізації довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування в частині визначення вартості робіт. Значимість роботи обумовлюється тим, що результати роботи будуть використані при подальшому впровадженні довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування на основі кінцевих результатів. Розроблені пропозиції дозволять охарактеризувати основні труднощі процесу впровадження довгострокових контрактів та визначити які зміни і в яких документах та підходах потрібно внести для врегулювання цього процесу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0605/0218U001865

Виконати аналіз та переглянути ГБН В.2.3-37641918-552:2015 "Автомобільні дороги. Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів дорожнього будівництва: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Ілляш Сергій Іванович. – ДР 0117U005119. УДК 625.7/.8.

28 с.

Об'єкт дослідження - об'єкти дорожнього будівництва. Ціль роботи - проведення досліджень та розроблення національного стандарту (ДСТУ) щодо вимог до визначення класу наслідків (відповідальності) об'єктів дорожнього будівництва. Методи досліджень - збір і аналіз вихідних даних, аналіз вітчизняної законодавчої та нормативної бази. Впровадження - удосконалення нормативної бази Укравтодоро щодо проектування будівництва об'єктів дорожнього господарства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0606/0218U001866

Провести удосконалення функціональних можливостей інформаційно-аналітичної системи моніторингу надходження та використання одержувачами коштів, передбачених на фінансування дорожнього господарства:

Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Печончик Тарас Іларіонович. – ДР 0118U000766. УДК 388.1:625.7/.8.

56 с.

Об'єкт дослідження - інформаційно-аналітична система моніторингу надходження та використання одержувачами коштів, передбачених на фінансування дорожнього господарства. Мета роботи - удосконалення функціональних можливостей системи автоматизованого збору і аналізу інформації щодо руху коштів для оперативного та стратегічного управління фінансовими ресурсами в дорожньому господарстві шляхом розроблення нових програмних модулів. Метод дослідження. Дослідження виконувалося методом експертного аналізу наступних аспектів створення та застосування форм: джерела збору первинної інформації; формати передачі інформації; канали доставки інформації; фінансовий зміст та характер інформації; зовнішнє представлення, інформативність і ергономічність форм; періодичність формування та застосування; наявність джерел та методик аналізу даних на достовірність, незаперечливість та повноту інформації. Впровадження. Моніторинг та контроль коштів, передбачених на фінансування ремонтно-будівельних робіт та послуг з експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування з урахуванням усіх джерел. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0607/0218U001867

Виконати аналіз та розробити національні стандарти щодо методів випробувань бітумних в'язучих з ідентичним ступенем відповідності до європейських норм (11 документів): Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгіна"; Керівник Копинець Іван Вікторович. – ДР 0117U001934. УДК 691.16:625.85.

33 с.

Об'єкт дослідження - бітум та бітумні в'язучі. Мета дослідження - вдосконалення нормативної бази дорожнього комплексу та її гармонізація із стандартами Європейського Союзу шляхом розроблення національних стандартів щодо

методів випробувань бітумів та бітумних в'язучих. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.01.19.0608/0218U002038

Науково-методологічні основи інтегрованої системи управління науковими проектами:

Заклучний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Данчук Віктор Дмитрович. – ДР 0116U002632. УДК 656.013.658.

209 с.

В роботі сформульовані фундаментальні основи розробки відкритих інтелектуальних інтегрованих систем (ІС), що функціонують на принципах синергетики. Дослідження ефектів самоорганізації, проведені на теоретичному рівні, дозволяють визначати життєвий цикл таких систем. Використання запропонованих підходів дозволить вирішити задачу систематизації та інтелектуалізації процесів управління великими масивами неструктурованої або слабо структурованої інформації, що надходить ззовні системи, а також забезпечити адаптацію системи до індивідуальних особливостей користувача. Запропоновані теоретичні підходи потребують перевірки шляхом впровадження в реальних проєктах на прикладному рівні для підтвердження їх високої ефективності.

73.37 Повітряний транспорт

73.01.19.0609/0218U001862

Провести дослідження та розробити методичні рекомендації з встановлення коефіцієнтів зменшення міцності геосинтетичних матеріалів на етапі будівництва та коефіцієнтів впливу геосинтетичних матеріалів на зміну несної здатності ґрунтової основи:

Заклучний звіт /Товариство з обмеженою відповідальністю "Гідрозахист"; Керівник Гамеляк Ігор Павлович. – ДР 0116U007527. УДК 19.020, 93.080.20.

42 с.

Розроблено методичні рекомендації з встановлення коефіцієнтів зменшення міцності геосинтетичних матеріалів на етапі будівництва та коефіцієнтів впливу геосинтетичних матеріалів на зміну несної здатності ґрунтової основи. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.47 Взаємодія різних видів транспорту. Змішані перевезення

73.01.19.0610/0418U000665

Мусатенко Олена Вікторівна. Підвищення ефективності логістичної системи постачання з використанням автомобільного транспорту:

Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 30.03.2018.

УДК 656.135.

164 с.: 4 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 149 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено підвищенню ефективності процесу постачання товарів шляхом формування раціональної моноцентричної розподільчої системи та вибору параметрів управління постачаннями і технології автомобільних перевезень

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.01 Загальні питання медицини й охорони здоров'я

76.01.19.0611/0218U002102

Способи представлення енциклопедичних знань у мережі Інтернет: Заклучний звіт

/Державна установа "Інститут енциклопедичних досліджень Національної академії наук України"; Керівник Железняк Микола Григорович. – ДР 0115U001321. УДК 001.85+016:030(477).

47 с.

Характеризовано українські електронні енциклопедії різних видів, які функціонують в мережі Інтернет в межах українського інформаційного простору. Представлено переваги, які мають електронні енциклопедії порівняно з традиційними паперовими енциклопедичними виданнями. Водночас показано й слабкі місця електронної енциклопедистики, що можуть мати певний негативний вплив на розвиток класичної енциклопедичної справи. Відтак виконавці дослідження запропонували власне бачення розвитку електронної енциклопедистики. В результаті, електронні енциклопедії рекомендовано, одного боку, як джерело найважливіших знань з тієї чи іншої сфери буття, а з іншого - як одну з технологій розвитку інформаційного суспільства в Україні та захисту українського інформаційного простору. Підготовлено методичні рекомендації зі створення електронних енциклопедій. Підготовлено методичні рекомендації зі створення електронних енциклопедій (опубліковано у виданні "Методичні засади створення паперових і електронних енциклопедичних видань", Київ, 2015).

76.01.19.0612/0218U002226

Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних

наук України; Керівник Локшина Олена Ігорівна. – ДР 0115U003080. УДК 61:377.5.

63 с.

В умовах європейського вибору України та глобалізаційних викликів сучасності обґрунтовано важливість дослідження досвіду країн ЄС та США в аспекті співвіднесення вектору та сутності освітніх реформ в Україні з реформами зарубіжжя. Зроблено висновок про гуманістичний вимір трансформацій в освіті України на сучасному етапі; розкрито, що децентралізація в освіті покликана враховувати місцеві інтереси щодо вибору моделей управління, добору і структурування змісту освіти, фінансового забезпечення; доведено синхронізацію розвитку освіти в Україні із світовими тенденціями в аспекті стандартизації; виявлено проблеми, що характеризують нинішній стан диференційованого навчання в українській загальноосвітній школі. Розкрито, що напрями трансформацій шкільної освіти в Україні (децентралізація освіти, запровадження 12-річної школи; трансформація освіти на компетентнісні засади, стандартизація змісту, диференціація навчання) синхронізуються з освітніми трансформаціями в країнах ЄС та США.

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.01.19.0613/0418U000559

Филенко Борис Миколайович. Патоморфологічні особливості високодиференційованого плоскоклітинного раку легень: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 26.12.2017.

УДК 616.24-006.04-091.8.

162 с.: 5 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 256 назв.

Дисертація присвячена вирішенню проблеми оптимізації патоморфологічної діагностики і обґрунтування прогностичних критеріїв шляхом визначення взаємозв'язку між гісто-структурними особливостями плоскоклітинного раку легень з ороговінням і експресією молекулярно-генетичних маркерів проліферації, апоптозу, диференціації та адгезії. Основу

клініко-морфологічних, імуногістохімічних і гістологічних досліджень дисертаційної роботи склали 54 випадки післяопераційного матеріалу. Встановлено, що розмір пухлини, наявність вторинних змін в карциномі (ракова каверна) та запальної інфільтрації в оточуючих тканинах не є достовірними прогностичними критеріями при високодиференційованому плоскоклітинному раку легень. Визначено, що при плоскоклітинному раку легень з ороговінням формуються суданофільні, ШИК- та тіонін-позитивні "ракові перлини", які характеризуються різним ступенем диференціювання. За допомогою імуногістохімічних методів дослідження встановлено особливості експресії молекулярно-біологічних маркерів клітинної проліферації, диференціації, адгезії, апоптозу та їх значення у морфогенезі плоскоклітинного раку легень з ороговінням. Співставлення морфологічних, морфометричних та молекулярно-генетичних особливостей високодиференційованого плоскоклітинного раку легень дозволило уточнити механізми формування різних гістохімічних типів "ракових перлин" та провести обґрунтування морфологічних критеріїв прогнозу. Доповнено наукові дані про прогностичне значення маркерів проліферації (Ki-67 та cyclin D1), цитодиференціювання (E-кадгерин і СК НМВ) та регуляторів апоптозу (p53 і Bcl-2). Встановлено, що несприятливими прогностичними морфологічними критеріями є переважання пухлинних комплексів з ліпід-позитивними раковими перлинами, що асоціюється з високим індексом проліферації, експресією p53 і Bcl-2 та низькою реакцією на E-кадгерин і СК НМВ, переважанням паренхіматозного компонента над стромальним. Отримані дані розширюють уявлення про морфологічну діагностику та прогноз даного захворювання.

76.01.19.0614/0418U000560

Соколова Світлана Сергіївна. Морфофункціональні особливості цитоподібної залози у дітей, народжених з малою вагою (експериментально-клінічне дослідження): Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 26.12.2017.

УДК 618.33:616.441:616-018.

219 с.: 37 табл., 63 іл. – Бібліогр.: 298 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню морфофункціональних особливостей цитоподібної залози дітей, народжених з малою вагою тіла, від матерів, складовими способу життя яких були тютюнопаління та обмежене харчування, розширенню та доповненню інформаційної бази патоморфології щодо внутрішньоутробного розвитку та особливостей будови цитоподібної залози під впливом негативних чинників. У проведеному дослідженні використано архівний, секційний та експериментальний матеріал. Під час проведення дослідження цитоподібної залози було з'ясовано, що ступінь вираженості гістологічних, морфометричних та імуногістохімічних змін в органі залежить від структурно-функціонального типу будови, який змінювався залежно від гестаційного віку та тривалості життя плодів/дітей. Значні зміни були зареєстровані при десквамативному типі будови органа у плодів/дітей з малою вагою тіла, матері яких зловживали тютюнопалінням.

76.01.19.0615/0418U000655

Смірнов Антон Сергійович. Морфофункціональний стан шлунка за умов тривалої дії на організм тварин епіхлоргідрину: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 28.02.2018.

УДК 616.33-091.8-092.9-099:543.395(043.3).

237 с.: 29 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 379 назв.

Метою дослідження було з'ясування патогенезу впливу тривалої дії епіхлоргідрину на шлунок щурів шляхом поглибленого вивчення його морфофункціонального стану та визначення ефективності застосування екстракту ехінацеї пурпурової і тіотриазоліну щодо корекції його порушень. За результатами дослідження встановлено, що тривала дія епіхлоргідрину спричиняє порушення морфофункціонального стану шлунка. Відбуваються зміни процесів клітинного поділу, диференціювання та функціонування структур стінки та слизова оболонка пілоричного відділу шлунка, які полягають у зменшенні товщини стінки, зменшенні мітотичної активності клітин слизової оболонки та інтенсивності синтезу і секреції муцинів, зміні клітинного складу слизової оболонки, а також організації хроматину поверхневих епітеліоцитів шлункових ямок і мукоцитів пілоричних залоз, розвитку гіпотрофії слизової оболонки, зниженні протеолітичної активності шлункового соку. В основі механізму uszkodжуючої дії епіхлоргідрину лежить його вплив на організацію хроматину і мітотичну активність клітин. Зменшення кількості еухроматину спричиняє пригнічення синтезу муцинів. Зміна організації хроматину обумовлює порушення процесів диференціювання клітин слизової оболонки, внаслідок чого зменшується кількість ендокриноцитів, які секретують серотонін і гастрин, що, в свою чергу, спричиняє зменшення продукції муцинів, зниження протеолітичної активності шлункового соку, пригнічення мітотичної активності клітин слизової оболонки. Застосування екстракту ехінацеї пурпурової зменшує ступінь і тривалість збереження порушень морфофункціонального стану пілоричного відділу шлунка щурів, що виникають під впливом епіхлоргідрину. Відбувається зменшення виразності гіпотрофії слизової оболонки пілоричного відділу, поліпшується стан клітинного складу слизової оболонки та організація хроматину поверхневих епітеліоцитів, зростає протеолітична активність шлункового соку. Використання тіотриазоліну на тлі введення епіхлоргідрину послаблює ефекти цього ксенобіотика. Відбувається зменшення виразності гіпотрофії слизової оболонки. Поліпшується структурна організація поверхневих епітеліоцитів шлункових ямок і мукоцитів пілоричних залоз та процеси клітинного диференціювання, зростає мітотична активність, значно покращується стан процесів синтезу та секреції муцинів. Позитивний ефект тіотриазоліну щодо попередження ураження шлунка та зменшення ступеня його патологічних змін, які спричиняє епіхлоргідрин, є більш виразним, ніж ефект від застосування екстракту ехінацеї пурпурової.

76.01.19.0616/0418U000771

Дуккарт Ксенія Борисівна. Інформаційна технологія аналізу зміни показників одноканальної електрокардіограми у різних станах організму людини: Дис... к.т.н. /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України. – Захищена 15.05.2018.

УДК 616.12+08.318.1.

182 с.: 40 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 159 назв.

У дисертаційній роботі розв'язано важливе науково-практичне завдання вдосконалення методів аналізу функціонального стану серцево-судинної системи на основі оцінювання "тонких" змін форми фрагментів одноканальної електрокардіограми у різних станах організму. Основу інформаційної технології складають нові методи, які реалізують розвиток ідей фазаграфії за умов оцінювання електрокардіограми під навантаженням за допомогою якісного та кількісного аналізу регуляторних патернів та когнітивного графічного образу, а також ряду традиційних та модифікованих методів обчислення хаотичності біомедичних сигналів. Вперше запропоновано метод визначення площі фазового портрета ентропії, обчисленої в ковзних вікнах, яка несе

важливу інформацію про тонкі зміни ЕКГ-сигналу, викликані зовнішніми впливами на організм людини. Розроблена інформаційна технологія підтримки прийняття рішень користувача інтегрує в своєму складі програмні модулі, що реалізують розроблені методи. На основі оброблення реальних даних обґрунтовується інформативність розроблених методів, проводяться дослідження у клінічній практиці, зокрема у разі оперативного втручання (операцій аортокоронарного шунтування та стентування), медикаментозного лікування та навантажувальних тестів.

76.01.19.0617/0418U000772

Евтушенко Андрій Сергійович. Інформаційне забезпечення оцінювання функціонального стану людини за умов підвищених зорових навантажень: Дис... к.мед.н. /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України. – Захищена 15.05.2018.

УДК 612.821/.84:002.1.

233 с.: 3 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 358 назв.

У дисертації дано нове розв'язання актуального науково-практичного завдання оцінювання функціонального стану людини у разі зорових навантажень з використанням запропонованих моделей, методів та критеріїв визначення цього стану за зоровими і психофізіологічними характеристиками, та розробленого інформаційного забезпечення для авто-матизованого визначення астенотичних станів та вчасного їх корегування. Розроблене інформаційне забезпечення для автоматизованого оцінювання функціонального стану людини за умов зорової праці базується на використанні запропонованих індексів, методів визначення цього стану і ступеня виразності загальних і зорових скарг та рекомендацій щодо індивідуалізованого корегування наявного стану, що дає змогу скоротити час тестування, уможливило вчасне виявлення та корегування змін функціонального стану людини, зокрема астенотичних станів. Використання інформаційного забезпечення, реалізованого у автоматизованій системі підтримки прийняття рішень лікарем-офтальмологом, дозволило поліпшити зорові функції у (67+8,6)% осіб, знизити ступінь виразності загальних скарг у (50+9,1)%, зорових скарг - у (53+9,1)% осіб, очних скарг - у (40+8,9)% осіб.

76.01.19.0618/0418U000910

Іваночко Руслана Богданівна. Стан системи L-аргінін/NO-синтаза/аргіназа особливості оксидативних процесів у хворих з хронічною нирковою недостатністю за умов гемодіалізу: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 27.06.2020.

УДК 616.61-008.64-036.12-085.386-092.

156 с.: 19 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 229 назв.

Об'єкт – функціональний стан системи L-аргінін/NO-синтаза/аргіназа та перебіг оксидативних процесів за хронічної ниркової недостатності (ХНН); мета – з'ясувати функціональний стан системи L-аргінін/NO-синтаза/аргіназа та особливості оксидативних процесів у хворих з хронічною нирковою недостатністю різної етіології за умов гемодіалізу; методи – біохімічні, лабораторні, інструментальні, статистичні; результати – уперше у хворих з ХНН різної етіології охарактеризовані особливості стану системи L-аргінін/NO-синтаза/аргіназа у комплексі з оцінкою рівнів її вазоактивних у плазмі крові та лізаті лімфоцитів; засвідчено, що у хворих на ХНН на тлі уремії виявляється дисфункція системи L-аргінін/NO-синтаза/аргіназа, після сеансу гемодіалізу зниження рівня уремії поєднувалось із більш виразним зниженням в плазмі крові концентрації L-аргініну, нітрит-

аніона, асиметричного диметиларгініну та симетричного диметиларгініну, гідроген сульфід, активності аргінази; у хворих з ХНН до сеансу гемодіалізу виявлялись ознаки активації процесів перекисного окиснення ліпідів зі зростанням рівня ТБК-активних продуктів та зниженням рівня вітаміну С в плазмі крові, а після гемодіалізу спостерігали зниження вмісту ТБК-активних продуктів та поглиблення дефіциту вітаміну С; у хворих на ХНН виявили: дисбаланс обміну катехоламінів; у плазмі крові на тлі діабетичної нефропатії, пов'язаної із цукровим діабетом 2-го типу, зміни основних показників нітрато-оксидативних процесів та системи антиоксидантного захисту за спрямованістю були подібними до відповідних змін у хворих на ХНН на тлі гломерулонефриту; у лізаті лімфоцитів відзначено зростання вмісту ТБК-активних продуктів, активності іNOS, зменшення активності eNOS та вмісту L-аргініну у порівнянні з контрольною групою, сеанс гемодіалізу спричиняв значне зниження активності іNOS та eNOS, зменшення вмісту ТБК-активних продуктів, L-аргініну та нітриту-аніону у лізаті лімфоцитів хворих на ХНН; галузь – медицина.

76.01.19.0619/0418U000937

Ступницький Мирослав Андрійович. Патолофізіологічні механізми розвитку та критерії ризику ускладнень поєднаної торакальної травми: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 20.06.2018.

УДК 617.54-001-08-039.74-06-092.

196 с.: 23 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

У дисертаційній роботі представлено результати вивчення основних патофізіологічних механізмів травматичної хвороби поєднаної торакальної травми у ранньому посттравматичному періоді. Достовірно погіршує прогноз поєднання торакальної травми з тяжкою черепно-мозковою травмою. Встановлено бажаний рівень гемоглобіну у разі тяжкої поєднаної торакальної травми на 1-2-гу добу. Порушення обміну мікроелементів характеризується зниженням їх концентрацій в плазмі крові за рахунок крововтрати. Неможливість ентерального харчування негативно впливає на метаболізм міді та заліза. Уперше виявлено вплив інфузійної терапії на концентрації маркерів оксидативного стресу. Дуже висока, а також дуже низька концентрації малонового діальдегіду та карбонільних груп білків - достовірні прогностичні ознаки несприятливого результату. Протягом раннього посттравматичного періоду критичного значення набуває активація синтезу α 1-глобулінів. Вперше виявлена асоціація рівня травматичного шоку з концентраціями церулоплазміну та гаптоглобіну на 1-2-гу добу після травми. Розроблено прогностичну модель оцінки тяжкості порушення гомеостазу, на основі якої створено схему прогресування травматичної хвороби поєднаної торакальної травми.

76.01.19.0620/0218U002177

Розроблення інноваційних лікарських субстанцій для подолання метаболічного синдрому: Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Толмачов Андрій Олексійович. – ДР 0116U007672. УДК 61:577.1.

105 с.

Об'єкт дослідження: Органічні гетероциклічні сполуки як потенційні лікарські засоби. Досліджено три хімічних агоністи рецептора FFA1: EN300-183708 та Z1768420549, які характеризуються чудовою селективністю з рецептором FFA1 (GPR40) у порівнянні з панелями інших рецепторів вільних жирних кислот (FFA2 / GPR43, FFA3 / GPR41 і FFA4 / GPR120). Біологічні випробування експериментальних сполук у глюкозогелерантному тесті на інтактних тваринах продемонструвало виражений гіпоглікемічний ефект

обох препаратів in vivo. Дослідження гострої токсичності препарату Z1768420549 виявило наявність гепатотоксичного впливу - при застосуванні доз 10 мг/кг та вищих спостерігалось підвищення активності печінкових ферментів у сироватці крові, при застосуванні доз 25 мг/кг та вищих спостерігалось порушення формули крові та збільшення маси печінки.

76.01.19.0621/0218U002248

Дослідження фармакологічних та токсикологічних властивостей наночастинок металів та композитів нанодисперсного кремнезему з органічними речовинами: Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Зайченко Ганна Володимирівна. – ДР 0116U004905. УДК 615.2.015:[546.3-022.513.2+546.284'221-31.92 с.

Об'єкт дослідження: залізодефіцитна анемія, генералізована інфекція, полімікробна первинна інфекція кровобігу, інфекції шкіри і м'яких тканин. Вивчений вплив наночастинок заліза на гістологічну структуру внутрішніх органів щурів на фоні курсу експериментального протианемічного лікування, встановлений вплив наночастинок срібла, міді та кон'югату наночастинок міді з цефтріаксоном на морфологічний стан внутрішніх органів щурів при терапії генералізованої інфекції та місцевих інфекційно-запальних процесів. Визначена протимікробна активність композиту нанодисперсного кремнезему з полігексаметиленгуанідину гідрохлоридом in vitro щодо стандартних тест-штамів мікроорганізмів

76.01.19.0622/0218U002253

Вивчити неоднорідність діагностичних зображень в індіфікації типу морфологічної перебудови органів та тканин із використанням ґрід-технологій : Заклучний звіт /ДУ "Інститут ядерної медицини та променевої діагностики Національної академії медичних наук України"; Керівник Дікан Ірина Миколаївна. – ДР 0115U000366. УДК 61:577.3.

36 с.

Створено програмне забезпечення, в якому реалізовані спеціально розроблені алгоритми на основі розрахунку гетерогенності, а також глобального та локальних індексів просторової автокореляції із урахуванням довірчих рівнів, що дозволяють використовувати чіткі кількісні критерії стану ураження. Використані методи візуалізації дозволяють точно оцінити характер та границі новоутворень або перероджених тканин в зоні інтересу. Клінічний аналіз ефективності створених інструментів демонструє більш високу діагностичну точність у порівнянні з існуючими методами оцінки неоднорідності. Дане програмне забезпечення має модульну структуру, може бути легко модернізоване чи доповнене, а також дозволяє в подальшому використовувати розподілені обчислення у ґрід-кластері задля підвищення швидкості обчислень.

76.09 Медичні матеріали, засоби і вироби

76.01.19.0623/0218U002111

Наукове обґрунтування переліку та кількісних показників лікарських засобів, витратного та інвентарного медичного майна для оснащення військових мобільних госпіталів:

Заклучний звіт /Українська військово-медична академія; Керівник Гульба Вадим Серафимович. – ДР 0117U004460. УДК 615.46/47.

50 с.

Об'єкт дослідження - медичне постачання військових мобільних госпіталів. Предмет дослідження - перелік та кількісні показники лікарських засобів, витратного та інвентарного медичного майна для оснащення військових мобільних госпіталів. Мета роботи - обґрунтувати перелік та кількісні показники лікарських засобів, витратного та інвентарного медичного майна для оснащення військових мобільних госпіталів. Методи дослідження - бібліосемантичний метод, метод інформаційного пошуку, контент-аналіз, математико-статистичний, методи логічного, порівняльного та системного аналізу. У процесі виконання науково-дослідної роботи здійснено підбір, аналіз та узагальнення воєнно-наукових, медико-фармацевтичних, нормативних джерел інформації з проблематики нормування лікарських засобів, витратного, інвентарного медичного майна, вивчено та проаналізовано організаційно-штатну структуру військових мобільних госпіталів, проаналізовано методологію формування переліку та кількісних показників медичного майна та техніки; розроблено перелік та кількісні показники лікарських засобів, витратного та інвентарного медичного майна для оснащення військових мобільних госпіталів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.13 Медична техніка

76.01.19.0624/0218U002284

Методи та засоби виявлення патологічних станів для систем медичного контролю функціонального стану організму людини: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Дедів Леонід Євгенович. – ДР 0115U002455. УДК 519.218. 128 с.

На підставі зробленого змістовного опису ритмічних біосигналів показано, що їх адекватне відображення та вибір часово-інваріантної та інформативної характеристики для задачі медичної діагностики патологічних станів організму людини можна провести на основі математичної моделі таких біосигналів у вигляді стохастичного коливання, зокрема поданні їх у вигляді періодично корельованого та споріднених з ним випадкових процесів. Така математична модель на відміну від відомих, враховує у своїй структурі періодичність, випадковість форм патологічних станів та часово-фазову структуру цих біосигналів, що забезпечить можливість ідентифікації патологічного стану та контроль зміни в часі, а у разі застосування відповідних алгоритмів опрацювання у вигляді спеціалізованого програмного забезпечення медичних експертних систем – автоматизації процедури ідентифікації.

76.29 Клінічна медицина

76.01.19.0625/0518U000288

Кремзер Олександр Олександрович. Хронічна серцева недостатність у хворих на ішемічну хворобу серця із кардіоваскулярними факторами ризику: концепція діагностики, прогнозування та лікування: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 30.11.2018.

УДК 616.12-008.331.1-037-084(477.44).

348 с.: 57 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 403 назви.

У ході роботи клінічними та анамнестичними методами, з використанням ехокардіографії, вимірювання толерантності до фізичного навантаження, визначення циркулюючого рівня біомаркерів, що характеризують різні етапи патогенезу ХСН (NT-pro-MHNP, галектину-3, високочутливо-го С-реактивного протеїну, остеопротегерину, індексу інсулінорезистентності, кількості проангіогенних циркулюючих

ендотеліальних прогеніторних клітин з імунними фенотипами CD14+CD309+ та CD14+CD309+Tie-2+), встановлено вплив додаткових метаболічних факторів кардіоваскулярного ризику на перебіг ХСН ішемічного генезу. В роботі розвинуто концепцію та встановлено роль ендогенної репаративної системи серця і судин за допомогою визначення кількості проангіогенних циркулюючих ендотеліальних прогеніторних клітин в індивідуалізованій оцінці ризику виникнення несприятливих клінічних подій та прогнозуванні ефективності лікування у хворих з ХСН ішемічного генезу. Ретельно проаналізовано внесок традиційних (цукровий діабет) і додаткових метаболічних факторів ризику, а саме: асимптомної гіперурикемії, субклінічного гіпотиреозу, інсулінорезистентності на тривалість життя пацієнтів з ХСН ішемічного генезу.

76.01.19.0626/0518U000299

Гривенко Сергій Геннадійович. Реконструктивні хірургічні способи корекції естетичних (косметичних) деформацій передньобочкової стінки живота: Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 13.12.2018.

УДК 617.55:616.89-008.446.

480 с.: 45 табл., 146 іл. – Бібліогр.: 555 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці та впровадженню в практику оптимальної техніки і тактики при реконструктивних оперативних втручаннях на передньобочковій стінці живота. В експерименті обґрунтовано доцільність використання рішень для покращення естетичних наслідків після реконструктивних оперативних втручань на передній стінці живота. Розроблено алгоритм передопераційної підготовки пацієнтів для проведення хірургічної корекції передньої стінки живота. Визначено концептуальні і методичні підходи до реконструктивних операцій. Запропоновано нові методики лікування вентральних, троакарних та пупкових гриж. Доведено перспективність комбінованої фіксації протеза. Досліджено ступінь тканинної травми за рівнями прозапальних маркерів. Встановлено вищу травматичність традиційних втручань з приводу післяопераційних вентральних грижпорівняно з лапароскопічними. Визначено порушення імунотенезу та запропоновано інтестинальну терапію для попередження і прогресування ендогенної інтоксикації. Представлено особливості ранньої діагностики, профілактики та лікування патологічних рубців стінки живота.

76.01.19.0627/0418U000518

Танасієнко Ольга Миколаївна. Обґрунтування лікувально-діагностичної тактики при сепсисі у постраждалих з полісистемними пошкодженнями: Дис... к.мед.н. /Донецький національний медичний університет. – Захищена 15.12.2017.

УДК 617.5-001.1/.3-06:616.9.

193 с.: 48 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Об'єкт дослідження - сепсис у постраждалих з політравмою; мета - підвищити виживаемість постраждалих з політравмою та сепсисом шляхом створення науково обґрунтованої клініко-діагностичної схеми лікування, що спрямована на усунення та зниження впливу причинних факторів виникнення летального результату перебігу травматичного процесу; методи - клінічний, лабораторний, імунологічний, клініко-експертний, медичної непараметричної статистики; новизна та результати - вперше встановлено клініко-епідеміологічні та визначено клініко-нозологічні характеристики травматичного процесу у постраждалих з політравмою та сепсисом; верифіковано реакцію маркерів запалення на розвиток сепсису у постраждалих з політравмою;

визначено можливості гуморальних факторів у ранній діагностиці сепсису серед постраждалих з політравмою; науково обґрунтовано, розроблено та впроваджено клініко-діагностичну схему лікування сепсису, застосування якої зумовлює підвищення виживаності та зниження летальності серед постраждалих з політравмою та сепсисом; впроваджено - у навчальний процес на кафедрі травматології та ортопедії Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького МОЗ України, кафедрі медицини катастроф Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, кафедрі травматології, ортопедії та військово-польової хірургії ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського", у практику відділення травматології КЗОЗ "Харківська обласна клінічна лікарня - центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф", відділення політравми Київської міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги, відділення травматології та ортопедії Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова, відділення травматології Житомирської міської лікарні № 2; галузь використання - лікувально-діагностичний процес спеціалізованих травматологічних відділень, центрів екстреної медичної допомоги, науковий і педагогічний процеси кафедр травматології та ортопедії, військово-польової хірургії, екстреної медичної допомоги, анестезіології й реаніматології медичних навчальних закладів.

76.01.19.0628/0418U000519

Стулікова Вікторія Сергіївна. Клініко-експериментальне обґрунтування лікування пульпіту тимчасових зубів у дітей із застосуванням сучасних ампутаційних методів:

Дис... к.мед.н. /Донецький національний медичний університет. – Захищена 15.12.2017.

УДК 616.314.9:616.314-089.837-06.

184 с.: 20 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

Об'єкт дослідження - запалення пульпи тимчасових зубів з повністю сформованим коренем у дітей; мета - підвищення ефективності лікування хронічного фіброзного пульпіту в тимчасових зубах з повністю сформованим коренем вітальною пульпотомією у дітей з больовим синдромом в анамнезі шляхом експериментального та клінічного обґрунтування вибору ефективних лікувальних засобів; методи - ретроспективний аналіз медичної документації, клінічні (стоматологічне обстеження, визначення індексів інтенсивності карієсу тимчасових зубів та гігієни порожнини рота у дітей), рентгенологічні (визначення стану кісткової тканини коміркового відростка щелепи в ділянці тимчасових зубів до та після лікування), гістологічні (вивчення гістологічної будови пульпи тимчасових зубів лабораторних тварин та патогістологічних змін у пульпі за її запалення та після проведеного лікування), статистичні; новизна та результати - доповнені наукові дані про розповсюдженість стоматологічних захворювань у дітей різного віку, які мешкали у місті Донецьк, встановлено, що статистично значуще найчастіше за стоматологічною допомогою у 2012-2013 роках зверталися діти віком від 1 до 6 років, у тому числі з приводу пульпіту в тимчасових зубах; вперше розроблено та застосовано показник інтенсивності надання стоматологічної допомоги дітям, який статистично значуще самим високим щодо карієсу та пульпіту виявився у дітей віком від 1 до 6 років; доповнено наукові дані про гістологічну будову пульпи тимчасових зубів лабораторних тварин, зокрема, в'єтнамських вислобрюхих свиней, виявлені патогістологічні зміни, які відбуваються в пульпі тимчасових зубів цих тварин за наявності експериментального пульпіту та під впливом лікування вітальною пульпотомією за застосування різних лікувальних засобів, за вітальною пульпотомією з використанням

матеріалу, який містить мінерал триоксид агрегат, через 2 місяці у кореневій пульпі виявлені ознаки затухання запалення, відновлення пульпи та формування колагенового містка; удосконалено лікування хронічного фіброзного пульпіту в тимчасових зубах з повністю сформованим коренем у дітей з больовим синдромом в анамнезі вітальною пульпотомією зі застосуванням стоматологічного матеріалу, який містить мінерал триоксид агрегат, та доведено його високу клінічну ефективність, що у термін 12 місяців становила 89,47 %; впроваджено в практику комунальної міської установи "Стоматологічна поліклініка № 1" міста Краматорськ, міської стоматологічної поліклініки № 1 міста Кіровоград, приватної стоматологічної клініки ТОВ "ФІРМА "ПРАЙМ" ЛТД" міста Київ, а також у педагогічний процес на профільних кафедрах Донецького національного медичного університету МОЗ України та Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України; галузь використання - лікувально-діагностичний процес стоматологічних лікувальних закладів, науковий і педагогічний процеси кафедр стоматологічного профілю вищих медичних навчальних закладів.

76.01.19.0629/0418U000532

Шаповалова Катерина Ігорівна. Балонна дилатація великого дуоденального соска при лікуванні холедохолітіазу (експериментально - клінічні дослідження): Дис... к.мед.н. /Харківська медична академія післядипломної освіти. – Захищена 11.01.2018.

УДК 616.366/.367-003.7-089.819.5.

135 с.: 17 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Проведено експериментальне дослідження на трупному матеріалі для вивчення часу та швидкості роздування балона та його вплив на сфінктерний апарат ВДС. Проспективно проаналізовані віддалені результати лікування 145 хворих холедохолітіазом, які було розподілено на чотири групи. Хворим I А та I Б груп було проведено ендоскопічні методики лікування холедохолітіазу (повна ЕПСТ та дозована ЕПСТ із балонною дилатацією), а хворим II А та II Б груп було проведено лапароскопічні методики лікування (ЛХЕ із балонною дилатацією холедоха та ЛХЕ без балонної дилатації). Виявлено суттєві переваги методики дозованої ЕПСТ із балонною дилатацією в порівнянні з повною ЕПСТ: гостру кровотечу з папіллотомної рани після ЕПСТ спостерігали у 11 (26,1 %) хворих I А групи та у 2 (6,6 %) хворих I Б групи ($p < 0,05$); віддалені післяопераційні ускладнення спостерігалися у 3 рази рідше (16,7 % проти 50 %), після дозованої ЕПСТ із балонної дилатацією проти повної ЕПСТ ($p < 0,05$). Ефективність одномоментного видалення конкрементів в I А групі склала 50 %, а в I Б групі 83,3 % ($p < 0,01$). Використання вдосконалених методик балонної дилатації дозволяє уникнути інтраопераційної перфорації і післяопераційної неспроможності великого дуоденального соска. Комплексне вивчення віддалених результатів показало переваги лапароскопічної холецистектомії з балонною дилатацією ВДС у хворих холедохолітіазом, у хворих II А групи цей показник був на 17 % рідший (80,0 % порівняно з 63,1 %), ніж у II Б групі ($p > 0,05$). Після грубої ревізії жовчних проток відбувається порушення сфінктерного апарату, що призводить до рецидивів холедохолітіазу та стенозу ВДС. Балонна дилатація ВДС дозволяє уникнути двоетапного лікування холедохолітіазу, запобігає виникненню післяопераційної біліарної гіпертензії, зберігає фізіологічний пасаж жовчі в дванадцятипалу кишку, зберігає цілісність сфінктерного апарату ВДС і не призводить до розвитку гострого панкреатиту.

76.01.19.0630/0418U000533

Цветаєва-Берест Дар'я Андріївна. Преди-

ктивна та прогностична значимість ABC-транспортерів (Pgp, MRP1, BCRP) у хворих на рак молочної залози. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису: Дис... к.мед.н. /Харківська медична академія післядипломної освіти. - Захищена 21.12.2017.

УДК 618.19-006.6-07-035.

152 с.: 41 табл., 21 іл. - Бібліогр.: 223 назви.

До дослідження включено 100 пацієнок з раком молочної залози (стадії II, III, IV), які отримували лікування у КУ "Запорізький обласний клінічний онкологічний диспансер" ЗОР. Експресія BCRP спостерігалася у 60% пацієнок, MRP1 - у 43,0% пацієнок, Pgp - у 22,0%. Спільна експресія 2-х ABC-транспортерів спостерігалася у 29,0% пацієнок, спільна експресія 3-х ABC-транспортерів - у 11,0%, в цілому спільну експресію 2х або 3х транспортерів спостерігали у 40,0% хворих. Найчастіше зустрічалася спільна експресія MRP1 і BCRP 87,5% всіх випадків спільної експресії у 35 хворих із 40. Хворі з експресією лише одного ABC- транспортеру - склали 34,0%, ABC-негативними були 26,0%. В цілому фенотип множинної лікарської стійкості спостерігався у 74,0%. Хворих було розподілено на дві групи на підставі аналізу експресії трьох ABC-транспортерів: 1) "без мембранної експресії" - 73 особи (73,0%), пухлина яких не мала мембранної експресії ABC-транспортерів з наявністю будь-якого рівня цитоплазматичної експресії 1+ /2+ / 3+, або без експресії ABC-транспортерів взагалі; 2) "Мембранна експресія" - 27 осіб (27,0%), пухлини яких мали мембранну експресію одного або двох ABC-транспортерів. Обидві групи було обстежено, вони отримували хіміотерапевтичне лікування згідно зі стандартами. Пацієнтки з групи "мембранної" експресії ABC-транспортерів мали прогресію на тлі ХТ в 74,0% випадків, в той час як у цілому в групі досліджуваних пацієнок прогресію спостерігали в 25,0% випадків ($p < 0,001$). Мембранну спільну експресію двох ABC-транспортерів було асоційовано з прогресуванням на фоні лікування в 87,5% випадків, в той час як прогресія в цілому в групі мембранної експресії становила 74,0%. Зроблено висновки про те, що саме мембранний характер експресії і спільної експресії має негативне предиктивне значення та асоційований з прогресією на фоні лікування. Цитоплазматичну експресію, спільну експресію двох або трьох транспортерів не було асоційовано з прогресією на фоні ХТ (прогресія була лише в 4,2-6,6% випадків). Ці варіанти експресії мають позитивне предиктивне значення. Встановлено, що група "Мембранної експресії" достовірно відрізнялася (мала гіршу трирічну PFS) від групи "Усі пацієнти" ($p=0,005$) і від групи "Без мембранної експресії" ($p=0,001$). Причому, підгрупи "Без мембранної експресії" та "Усі пацієнти" не мали статистично значущої відмінності за трирічною безрецидивною виживаністю ($p=0,232$). Факт мембранної експресії ABC-транспортерів мав негативне прогностичне значення.

76.01.19.0631/0418U000534

Арсенідзе Тетяна Олександрівна. Променева діагностика структурно-функціонального стану стегнової кістки при дисплазії кульшового суглоба у дітей раннього віку: Дис... к.мед.н. /Харківська медична академія післядипломної освіти. - Захищена 28.12.2017.

УДК 616.075.73+616:849-053.2.

152 с.: 22 табл., 29 іл. - Бібліогр.: 182 назви.

Було вивчено рентгенограми кульшових суглобів 168 дітей, яких було поділено на 2 групи: основна - 97 (57,7%) дітей із дисплазією кульшового суглоба та порівняння - 71 (42,3%) дитина, в яких кісткової патології не було виявлено. Встановлено, що у дітей грудного віку з ДКС швидкість формування елементів суглоба (даху вертлової западини,

голівки і шийки стегнової кістки) залежить від строків початку консервативного лікування (до 3-х та після 4-х місяців). За допомогою математичного моделювання нами було розроблено програму "OsteoGraf-child" для визначення показників мінеральної щільності губчастої речовини (МЩГР) та мінеральної щільності кортикального шару (МЩКШ). Встановлено референтні показники мінеральної щільності стегнової кістки у дітей протягом перших 3-х років життя: МЩГР поступово збільшується з 0,15 до 0,23 г/см³, МЩКШ - з 0,46 до 0,75 г/см³; відношення МЩГР:МЩКШ = 1:3. Визначено, що при дисплазії кульшового суглоба МЩГР не зростає до 6 міс., потім спостерігається її зниження до 0,09±0,01 г/см³ (на 35,7% від показнику новонародженого) в 6-12 міс.; далі до 3-х років визначається її приріст на 50,0%, але це значення не досягає вікової норми ($p < 0,05$); МЩКШ у кожній підгрупі основної групи вірогідно нижче показників групи порівняння. Відношення МЩГР:МЩКШ = 1:2, що вказує на відставання формування стегнової кістки відносно віку.

76.01.19.0632/0418U000546

Шевчук Леся Анатоліївна. Стан діастолічної функції міокарда лівого шлуночка серця у хворих на лімфому при різних режимах хіміотерапевтичного лікування: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. - Захищена 27.12.2017.

УДК УДК 616 - 006.44 - 085.28 : 616.127 008 073.75.

215 с.: 77 табл., 58 іл. - Бібліогр.: 212 назви.

Дисертація присвячена проблемі діагностики ранніх доклінічних проявів кардіотоксичного впливу поліхіміотерапії у хворих на лімфому шляхом визначення діастолічної функції лівого шлуночка.

76.01.19.0633/0418U000547

Нестеренко Тетяна Миколаївна. Індивідуалізація консервативного лікування хворих на місцево поширений рак шийки матки з урахуванням факторів прогнозу: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. - Захищена 27.12.2017.

УДК УДК 618.146 006.6 036.2 08 037.

164 с.: 15 табл., 44 іл. - Бібліогр.: 246 назв.

Дисертація присвячена проблемі підвищення ефективності променевого лікування хворих на місцево поширені форми раку шийки матки шляхом застосування хіміорадіомодифікаторів з урахуванням агресивності пухлини та її чутливості до цитостатичних впливів за допомогою визначення молекулярно-генетичних ознак пухлинного вогнища.

76.01.19.0634/0418U000573

Фридель Роман Ігорович. Неoad'ювантна хіміопроменева терапія з внутрішньоартеріальним введенням цитостатиків у лікуванні хворих на рак внутрішньогрудного відділу стравоходу: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. - Захищена 17.01.2018.

УДК 616.329-006.6-089-085.28?085.849.

150 с.: 22 табл., 19 іл. - Бібліогр.: 152 назви.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології ? підвищення показників виживаності хворих на рак стравоходу шляхом внутрішньоартеріального введення цитостатиків у поєднанні з променевою терапією

76.01.19.0635/0418U000574

Аскольський Антон В'ячеславович. Прогнозування виникнення та профілактика ранньої антрациклінової кардіотоксичності хіміотерапії у хворих на рак грудної залози:

Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 17.01.2018.

УДК 618.19-006.6-085.28-06:616.12.

159 с.: 23 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 114 назви.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології - зменшенню кардіотоксичних проявів хіміотерапії та покращенню якості життя хворих на рак грудної залози шляхом прогнозування та профілактики ранньої антрациклінової кардіотоксичності

76.01.19.0636/0418U000583

Дубиніна Ганна Миколаївна. Підвищення ефективності лікування хворих з вперше виявленим дисемінованим і поширеним раком передміхурової залози за допомогою комбінованої хіміогормональної терапії на основі мітоксантрону: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 25.01.2018.

УДК Щербина Микола Олександрович.

138 с.: 32 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 127 назв.

Дисертація присвячена актуальній проблемі клінічної урології - підвищенню ефективності лікування пацієнтів з вперше виявленим дисемінованим і поширеним раком передміхурової залози шляхом використання комбінованої хіміогормональної терапії на основі мітоксантрону. В результаті дослідження доведена ефективність поєднання мітоксантрону і АДТ у пацієнтів з метастатичним гормонально-наївним РПЗ стосовно поліпшення вільної від прогресії пухлини виживаності. Обґрунтована безпека комбіновано-го хіміогормонального лікування на основі мітоксантрону і АДТ. Продемонстровані пріоритети комбінованої хіміогормональної терапії на основі мітоксантрону і АДТ відносно динаміки сумарного балу чотирьох загальних доменів залежної від здоров'я якості життя і середнього балу больового синдрому. Представлено прогностичне значення клініко-морфологічних параметрів пухлини, побічних ефектів і показників якості життя у пацієнтів з метастатичним гормонально-наївним РПЗ, які отримували комбіновану хіміогормональну терапію на основі мітоксантрону і АДТ.

76.01.19.0637/0418U000584

Верьовкіна Наталія Олегівна. Удосконалення лікування хворих на місцево поширений рак грудної залози з урахуванням імунобіологічних властивостей пухлини:

Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 31.01.2018.

УДК 618.19 - 006.6 - 036.2 -097.

151 с.: 30 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 122 назви.

Дисертацію присвячено оптимізації лікування хворих на місцево поширений рак грудної залози шляхом прогнозування чутливості до хіміотерапії з урахуванням імунобіологічних маркерів пухлинної тканини

76.01.19.0638/0418U000585

Мацькевич Вікторія Миколаївна. Променева діагностика стану кісткової тканини при хронічній ішемії нижніх кінцівок: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 31.01.2018.

УДК УДК 616-71+611.018.43+616-005.4+611.98.

207 с.: 29 табл., 58 іл. – Бібліогр.: 168 назв.

У дисертації вивчено проблему інформативності та клінічної цінності променевих методів дослідження кісткової тканини та артеріального русла у пацієнтів з периферичними захворюваннями артерій нижніх кінцівок, спричиненими облітеруючим атеросклерозом та діабетичною макроангіопатією.

76.01.19.0639/0418U000586

Меркулова Ірина Олегівна. Вплив антитромботичної терапії на фосфоліпіди мембран еритроцитів та тромбоцитів крові у хворих на ішемічну хворобу серця в поєднанні з фібриляцією передсердь: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 01.02.2018.

УДК 616.12 - 005.4:616.12 - 008.313.2] - 085.273.53:577.125.53.

190 с.: 39 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертаційна робота присвячена проблемі вибору оптимальної схеми антитромботичної терапії у хворих на ішемічну хворобу серця в поєднанні з фібриляцією передсердь на основі урахування патогенетичної ролі змін показників жирнокислотного спектру фосфоліпідів мембран еритроцитів та тромбоцитів в механізмі розвитку різних клінічних форм фібриляції передсердь. В ході роботи встановлені особливості жирнокислотного спектру фосфоліпідів мембран еритроцитів та тромбоцитів крові у хворих на ІХС без порушень серцевого ритму та в поєднанні з різними клінічними формами ФП. Вивчені зміни жирнокислотного спектру фосфоліпідів мембран еритроцитів та тромбоцитів на фоні відновлення синусового ритму. Виявлені кореляційні зв'язки між кількістю надшлуночкових екстрасистол та жирнокислотним спектром фосфоліпідів мембран тромбоцитів у хворих на ішемічну хворобу серця з пароксизмальною та персистуючою формами фібриляції передсердь після відновлення синусового ритму. Показано, що хворим на ішемічну хворобу серця в поєднанні з пароксизмальною та персистуючою клінічними формами ФП є доцільним призначення схеми медикаментозної терапії, що включає в себе використання ривароксабану, а хворим на ішемічну хворобу серця в поєднанні з постійною формою фібриляції передсердь призначення схеми фармакотерапії, що включає варфарин, а бажанішим. Також, у хворих на ішемічну хворобу серця з фібриляцією передсердь з вихідним збільшенням відносного вмісту пальмітинової та олеїнової кислот, зменшенням стеаринової кислоти в фосфоліпідах мембран еритроцитів та ліноленової кислоти в фосфоліпідах мембран тромбоцитів призначення ривароксабану є доцільнішим, бо асоціюється зі зменшенням тривалості пароксизму фібриляції передсердь; а при зниженні відносного вмісту арахідонової кислоти в фосфоліпідах мембран тромбоцитів до нормалізації жирнокислотного складу мембран призводить призначення варфарину.

76.01.19.0640/0418U000593

Синиця Юлія Павлівна. Оцінка структурно-функціонального стану серцево-судинної системи у хворих на первинну подагру в поєднанні з артеріальною гіпертензією та його корекція: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 14.02.2018.

УДК 616-002.78-085.036.8 : 616.12-008.331.1.

185 с.: 22 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 284 назви.

У дисертаційній роботі проведено оцінку структурно-функціонального стану серцево-судинної системи у хворих на первинну подагру в поєднанні з артеріальною гіпертензією (АГ). Із отриманих в результаті дослідження даних виявлено, що розвиток АГ у хворих на первинну подагру характеризується достовірно більшою гіпертрофією серця. Для хворих із поєднанням захворювань: подагра та АГ найчастішим типом ремоделювання лівого шлуночка (ЛШ) є концентрична гіпертрофія ЛШ (48,8% випадків). Для хворих на первинну подагру в поєднанні з АГ характерне часте (82,5%) порушення діастолічної функції ЛШ (з перевагою ІІ типу в 42,5% випадків), яке детерміноване з індексом маси

міокарда ЛШ (бета = +0,45, $p < 0,01$) та тривалістю подагри (бета = +0,31, $p < 0,001$). Для хворих на подагру та АГ характерне частіше виявлення дисфункції ендотелію порівняно з хворими з АГ або подагрю (67,5% проти 47,5% та 35,0% відповідно), з високою активністю перекисного окиснення ліпідів та зниженою активністю антиоксидантної системи. Найбільш виразні зміни виявлено за показниками часу відновлення діаметра плечової артерії та приросту діаметра плечової артерії. Предикторами ендотеліальної дисфункції є підвищена концентрація сечової кислоти (бета = -0,31, $p = 0,01$) та зниження активності супероксиддисмутази (бета = +0,72, $p < 0,01$). Поєднання подагри та АГ супроводжується достовірним збільшенням товщини комплексу інтима-медіа сонних артерій на 20,0% порівняно з хворими на АГ або подагру ($p < 0,05$), але без суттєвого порушення гемодинаміки в брахіоцефальних судинах. Загальний периферійний опір ниркових артерій достовірно не відрізнявся за своїми середніми рівнями як між групами, так і порівняно з нормативними значеннями ($p > 0,05$). Курсове призначення кварцетину до антигіпертензивної та гіпоурікемічної терапії через 6 місяців терапії сприяє більш швидкому досягненню цільового рівня сечової кислоти (77,8%), нормалізації функції ендотелію, регресії гіпертрофії ЛШ, відновленню діастолічної функції ЛШ, зниженню загального периферійного опору ниркових артерій, нормалізації артеріального тиску та поліпшенню клінічного перебігу подагри.

76.01.19.0641/0418U000594

Гриценко Андрій Анатолійович. Оптимізація скринінгу, діагностики, контролю ефективності лікування вагінальних інфекцій під час вагітності: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ

"Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 31.01.2018.

УДК 618.3-06:618.15-022.7]-07-085.

221 с.: 28 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Наукова праця присвячена зниженню частоти акушерської та перинатальної патології шляхом оптимізації скринінгу, діагностики та корекції порушень біотопу піхви у вагітних. Робота базується на проспективному рандомізованому дослідженні 148 вагітних, 40 невагітних та ретроспективному аналізі 173 карт вагітних з внутрішньоутробною інфекцією. В результаті проведених досліджень доведено можливість використання рН піхвового секрету як інформативного, інтегрального, доступного методу діагностики порушень мікробіоти піхви. Розроблено метод корекції порушень мікробіоти піхви, де базисною позицією є створення середовища з рН 4,0-4,4 у піхві (нормоценоз). Встановлено значення рН, якісну та кількісну бактеріологічну характеристику для 5 типів мікробіоти. Виявлено, що кількість ускладнень гестації та вогнищ інших локусів інфекції зростають з підвищенням показника рН піхви. Встановлено високу корелятивну залежність показника рН, концентрації лактобацил у піхві та рівня статевих і гонадотропних гормонів. Застосування розробленого методу корекції біоценозу піхви дало можливість знизити частоту ускладнень гестації у вагітних з інфекцією піхви: дисфункцію плаценти з 79,9 % до 51,3 %, загрозу передчасних пологів з 22,2 % до 15,0 %, прееклампсію з 25,9 % до 13,2 %, інтранатального дистресу з 9,3 % до 3,2 %, виписку на 7 добу з 45,9 % до 11,8 %.

76.01.19.0642/0418U000595

Аксьонова Анастасія Валеріївна. Прогнозування розвитку прееклампсії на основі вивчення маркерів атерогенної дисфункції: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 15.02.2018.

УДК 618.3-06:618.8-009.24]-036.3-037:577.125.8.

212 с.: 24 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 380 назв.

Дисертація присвячена теоретичному узагальненню та перспективному вирішенню актуального наукового завдання сучасного акушерства - підвищенню ефективності діагностики та можливостей прогнозування розвитку прееклампсії шляхом вивчення змін продукції атерогенних та антиангіогенних судинних маркерів у сироватці крові та доплерометричних показників кровоплину в маткових артеріях вагітних. У ході дослідження продемонстровано, що у жінок з прееклампсією вже з II триместру вагітності відбуваються виражені зрушення в метаболізмі ліпідів у вигляді дисліпідемії з підвищенням атерогенного потенціалу сироватки крові за рахунок гіпертригліцеридемії та зменшенням ліпопротеїнів високої щільності. Ризик розвитку прееклампсії зростає при підвищенні рівнів тригліцеридів в сироватці крові $>1,73$ ммоль/л при прееклампсії легкого ступеня та $>1,86$ ммоль/л при її середньому та важкому ступенях. Для жінок з ПЕ характерна наявність поліморфізму генів ліпідного обміну 34CG + 34GG гену PPAR- γ та ins/del + del/del гену ApoB. Встановлено, що визначення пульсаційного індексу при доплерометрії маткових артерій в комбінації із підвищеними рівнями атерогенних тригліцеридів та судинного ендогліну достовірно прогнозує розвиток тяжких форм патології. Відзначено, що ступінь тяжкості прееклампсії корелює з виразністю атерозу спіральних артерій (коефіцієнт асоціації каппа 0,630) та інших структурних складових плаценти, що можна вважати одним із критеріїв її розвитку. Удосконалено клініко-діагностичний алгоритм ведення пацієнток, у яких передбачається розвиток прееклампсії. Розроблено прогностичну модель ризику розвитку прееклампсії шляхом математичного методу бінарної логістичної регресії, прогностична точність якої складає 88 %.

76.01.19.0643/0418U000597

Кривоустов Олександр Сергійович. Прогнозування та оптимізація лікування загрозового аборт у жінок з урахуванням алейного поліморфізму гена рецептора прогестерону: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 15.02.2018.

УДК 618.39-021.3-02-07-085+612.63.031.3:577.21.

197 с.: 26 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дана дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності лікування жінок із загрозовим аборт шляхом застосування терапії препаратом натурального мікронізованого прогестерону з урахуванням даних клінічного перебігу та алейного поліморфізму гена рецептора прогестерону. Визначено ризик виникнення загрозового аборт у урахуванням SNP PGR. З'ясовано, що високий рівень стресу за шкалою PSS та гомозиготне носійство G-алелю за SNP PGR rs590688 є факторами, які асоціюються з вищим ризиком розвитку захворювання. У гомозиготних носіїв G-алелю за rs590688 ризик розвитку захворювання у 2,5 рази вищий, ніж у носіїв інших генотипів за цим поліморфізмом. Здійснений клініко-генетичний прогноз відповіді на терапію препаратом натурального мікронізованого прогестерону у жінок із загрозовим аборт в залежності від особливостей клінічного перебігу та SNP PGR rs590688. Розроблено та впроваджено персоналізований підхід до лікування жінок із загрозовим аборт препаратом натурального мікронізованого прогестерону з урахуванням клініко-генетичного прогнозу відповіді на зазначену терапію.

76.01.19.0644/0418U000602

Бевзюк Любов Володимирівна. Клініко-генетичне обґрунтування використання спіронолактону і триметазидину в лікуван-

ні хворих з фібриляцією передсердь та супутньою вік-залежною патологією: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 15.02.2018.

УДК 616.12-008.313-053.9-08:615.222.

182 с.: 36 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Дисертаційна робота присвячена покращенню результатів лікування хворих похилого віку на ФП за умов коморбідної патології на основі визначення клінічно-патогенетичної обґрунтованості тривалого (12-ти місячного) призначення спіронолактону або триметазидину. Додаткове призначення спіронолактону у хворих з ФП призводило до покращення якості життя, зменшення рецидивів аритмії, додаткового зниження офісного та амбулаторного АТ, відновлення добових ритмів АТ, виразного регресу ГЛШ, покращення систолічної та діастолічної функції ЛШ, зменшення явищ електричної негомогенності міокарда. Прийом триметазидину супроводжувався подібними, проте менш вираженими змінами, зменшенням ЧСС при постійній ФП. Найбільш виражена позитивна динаміка мала місце при супутніх ЦД 2 типу та ХХН.

76.01.19.0645/0418U000611

Сиченко Юрій Олександрович. Реперфузійна терапія у різних категорій хворих гострим коронарним синдромом з підйомом ST і стратифікація остаточного ризику: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 14.02.2018.

УДК 616.127-005.8-036.11-073.96:616.132.2-072.2-073.735.4.

116 с.: 24 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 213 назви.

Дисертація присвячена удосконаленню лікування гострого коронарного синдрому з підйомом ST шляхом оптимізації підходів вибору стратегії реперфузійної терапії у різних категорій пацієнтів на основі визначення і співставлення клінічної значущості оцінки реперфузії міокарда щодо найближчого та віддаленого прогнозу, за резолюцією сегменту ST та її незалежних предикторів. У дисертаційній роботі доведено, що у хворих на ГКС з елевацією сегмента ST, які отримують реперфузійну терапію для оптимізації стратифікації ризику важких серцево-судинних "подій" як у найближчому, так і у віддаленому періоді, доцільно оцінювати її ефективність щодо реперфузії шляхом визначення резолюції сегмента ST після ППКВ – на $\geq 70\%$ через 30 хв, а для ТЛТ – $\geq 50\%$ на 90 хв та 180 хв. У хворих з ГКС з підйомом ST, які отримують ТЛТ стрептокіназою, для оцінки ефективності реперфузії щодо ризику ГЛШН доцільно визначати резолюцію $ST \geq 50\%$ через 180 хв. Навіть в умовах обмеженого ресурсного забезпечення доцільно віддавати перевагу ППКВ перед ТЛТ у всіх хворих з ГКС з елевацією сегмента ST, незалежно від ризику за ТІМІ і часу ішемії, оскільки при високому ризику, його використання асоціюється із покращенням прогнозу в госпітальному періоді, а при низькому – зі зменшенням важких серцево-судинних "подій" протягом наступних 3 років.

76.01.19.0646/0418U000621

Онишук Людмила Олександрівна. Диференційовані патогенетичні підходи до профілактики та лікування гастропатій, індукованих прийомом нестероїдних протизапальних препаратів: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 01.03.2018.

УДК 616.33-02:615.276.065]-07-084-085.

160 с.: 34 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Робота присвячена підвищенню ефективності профілактики та лікування НПЗП-індукованих уражень га-

строудоденальної зони шляхом використання персоналізованого підходу до комплексного дослідження клініко-ендоскопічних і функціональних особливостей гастропатій, індукованих прийомом НПЗП. Встановлено кореляційний зв'язок між рівнем інфікування *H. pylori* і моторно-евакуаторною функцією шлунка та ступенем тяжкості НПЗП-гастропатій. Проаналізовано частоту генетичного поліморфізму ізоферментів *CYP2C19* і *CYP2C9* у пацієнтів з НПЗП-гастропатіями. Доведена ефективність застосування цитопротекторного засобу ребаміпіду в лікуванні НПЗП-гастропатій.

76.01.19.0647/0418U000624

Кузьменко Олег Володимирович. Ендовенозна лазерна коагуляція з різними типами світловодів у хірургічному лікуванні варикозної хвороби нижніх кінцівок: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 01.03.2018.

УДК 616.831-005.4.

185 с.: 33 табл., 62 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

У проспективне дослідження увійшло 265 хворих на ВХНК яким виконували комбіновану ЕВЛК із застосуванням торцевого та радіального світловодів з подальшим порівняльним аналізом результатів лікування (частота травматичного невриту сафенного нерву, рецидиву вертикального рефлюксу, шкала тяжкості венозної дисфункції за VSS, якість життя за CIVIQ-2) протягом року після операції. Встановлено залежність результатів лікування від діаметру СФС. Критичний найбільший діаметр СФС за якого ймовірність реканалізації перевищує 50 % при застосуванні торцевого світловоду становить понад 16 мм, при застосуванні радіального - понад 23 мм. Розроблено алгоритм лікування хворих з ВХНК басейну ВПВ із диференційованим застосуванням різних типів світловодів, вдосконаленої комбінованої методики усунення протяжного вертикального рефлюксу та кросектомії, який дозволив в однорічному післяопераційному періоді достовірно зменшити частоту посттравматичного невриту (у хворих з тотальним рефлюксом) з 35,5 % до 0 %, частоту рецидиву вертикального рефлюксу з 11,5 % до 1,8 %, середнє значення загального клінічного балу з 2,8 балу до 1,8 балу, збільшити глобальний показник якості життя з 88,2 балу до 92,9 балу, забезпечити більший відсоток добрих результатів лікування 92,9 % проти 81,8 %.

76.01.19.0648/0418U000627

Істоміна Ольга Володимирівна. Оптимізація діагностики ендотеліальної дисфункції та прогнозування перебігу хронічного обструктивного захворювання легень в поєднанні з гіпертонічною хворобою: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 23.02.2018.

УДК [616.24-007.272-036.12+616.12-008.331.1]-018.74-008.6-07:57.083.3.

177 с.: 22 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 339 назв.

Робота присвячена оптимізації діагностики ендотеліальної дисфункції у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень з супутньою гіпертонічною хворобою на підставі вивчення системи оксиду азоту, рівні катехоламінів, васкулоендотеліального фактору росту (ВЕФР), рівні біогенних елементів, вазоактивних гормонів, пептидів та нейромедіаторів та можливістю їх використання з метою прогнозування ступеню тяжкості стану хворих на поєднану патологію. З'ясовано наявність змін у системі оксиду азоту у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень, що поглиблювалися з приєднанням ГХ. Констатовано зміни у функціонуванні протеолітичній системі крові, найбільш ін-

формативними з яких виявилися АПФ і карбоксипептидази N. Виявлено високу активність ВЕФР та значне зниження ВП, що доводить патогенетичну роль ендотеліальної дисфункції у формуванні коморбідної патології. Продемонстровано зміни у рівні катехоламінів при ХОЗЛ. Максимальні зміни відбувались на тлі ГХ. Виявлено формування діастолічної дисфункції обох шлуночків та розвитку гіпертрофічних типів ремоделювання у хворих на поєднану патологію. На підставі математико-статистичного аналізу отриманих результатів було розроблено класифікаційні функції, що дають можливість прогнозування ступеня тяжкості хворих на поєднану патологію.

76.01.19.0649/0418U000637

Мелліна Вікторія Борисівна. Ефективність лікування дисбіокулярної амбліопії при співдружній косоокості за допомогою призмових окулярів: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 16.03.2018.

УДК 617.7-76.29.5.6.

163 с.: 31 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 171 назва.

Проаналізовано результати впливу модифікованих призм Френеля на показники зорових функцій у 235 дітей, на основі яких розроблено окуляри комбінованої дії, які поєднують в собі одночасно рефракційну та призмову лінзи та виконують одночасно три функції: плеоптики, ортоптики та корекції аномалії рефракції. За допомогою даних окулярів проліковано 88 дітей з дисбіокулярною амбліопією та порівняли з результатами у 61 дитини, яким проведено плеопто-ортоптичне апаратне лікування. Визначено чим більша сила призми тим більший вплив вона має на ГЗ, біокулярний зір та КЧ. Встановлено, що лікування дисбіокулярної амбліопії призмовими окулярами ефективніше на відміну від апаратного. Визначено позитивний вплив окулярів, як на монокулярні так і на біокулярні зорові показники за рахунок пролонгованого безперервного лікування, що неможливо при апаратному лікуванні. Розроблено методику підбору сферо-циліндро-призмових окулярів. Встановлено терміни лікування даними окулярами- кращі результати відзначені через 6 міс на відміну від 3-х міс. Надані практичні рекомендації лікарям офтальмологам щодо підбору та лікування призмовими окулярами.

76.01.19.0650/0418U000651

Короп Злата Анатоліївна. Тактика лікування ановуляторного безпліддя у жінок з гіперандрогенією та ожирінням: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 01.03.2018.

УДК 618.177-089.888.11-036-008.9:616.

168 с.: 23 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 287 назв.

Наукова робота присвячена відновленню репродуктивної функції шляхом підвищення ефективності лікування ановуляторного безпліддя у жінок, з гіперандрогенією та ожирінням в результаті оптимізації методів прогнозування, діагностики та лікування даного порушення з подальшим удосконаленням алгоритму запропонованих лікувально-профілактичних заходів. Досліджено роль ожиріння та гіперандрогенії в генезі жіночого безпліддя. Показано вплив дисгормональних та дисметаболических порушень на клінічний перебіг жіночого безпліддя. Представлено роль порушень секреції пептидних і стероїдних гормонів в генезі хронічної ановуляції при різному ступені ожиріння та наявності гіперандрогенії. Встановлено кореляційні взаємозв'язки між індексом маси тіла, дозуванням гонадотропінів та тривалістю стимуляції у жінок з ожирінням та гіперандрогенією. Це дозволило науково обґрунтувати удосконалений

алгоритм проведення допоміжних репродуктивних технологій з врахуванням індексу маси тіла та наявності гіперандрогенії. Показано порівняльні аспекти частоти та структури порушень репродуктивної функції у жінок із ожирінням тіла та гіперандрогенією. Представлено найбільш інформативні маркери стану оваріального резерву і андрогенного статусу у пацієнок з ожирінням та гіперандрогенією. Розроблено критерії показань і розроблено тактику проведення допоміжних репродуктивних технологій у пацієнок з ожирінням та гіперандрогенією.

76.01.19.0651/0418U000661

Степанішина Яна Анатоліївна. Оптимізація лікування неходжкінської первинної медіастинальної В-великоклітинної лімфоми з урахуванням імуногістохімічних та молекулярно-генетичних особливостей:

Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 14.03.2018.

УДК УДК 616 006.44 085.277.3.

155 с.: 27 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології - поліпшенню ефективності лікування пацієнтів з первинною медіастинальною (тимічною) В-великоклітинною лімфомаю за рахунок визначення оптимального режиму імуні-поліхіміотерапії з урахуванням факторів прогнозу перебігу захворювання

76.01.19.0652/0418U000676

Матвійків Назар Ігорович. Оптимізація програми діагностики та лікування фонових захворювань шийки матки у жінок з доброякісними пухлинами яєчників: Дис... к.мед.н. /Державний вищий навчальний заклад "Івано-Франківський національний медичний університет". – Захищена 02.03.2018.

УДК 616-071+616-08+618.146+616-006.3+618.11.

197 с.: 25 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертація присвячена проблемі підвищення ефективності лікування жінок з фоновими процесами шийки матки, поєднаними з доброякісними пухлинами яєчників, шляхом оптимізації діагностичного алгоритму, персоналізованого підходу до вибору лікувально-профілактичної програми та індивідуалізації терапевтичної тактики із урахуванням процесів гормонального дисбалансу та механізмів імунореактивності на локальному рівні. Встановлено фактори ризику хронізації запального процесу та імовірності диспластичних уражень, значиму частку мікст- інфікування та вірусних асоціацій, вторинні гормональні порушення та активацію прозапального ряду цитокінів на тлі депресії sIg A, IL-1В та інтерфероногенезу. Запропоновано оптимізований діагностичний алгоритм і програму моніторингу та поетапної медичної допомоги, що сприяли зниженню частки рецидивів патології шийки матки у пацієнок.

76.01.19.0653/0418U000682

Нацевич Руслан Олександрович. Клініко-організаційні засади лікування постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах із застосуванням концепції притрасової лікарні: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України". – Захищена 06.03.2018.

УДК 616.71 - 001.5 : 629.113.

309 с.: 97 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

Обсяг дослідження склав 316 випадків постраждалих з полісистемними пошкодженнями внаслідок дорожньо-

транспортних пригод на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах. Вивчено та проаналізовано клініко-епідеміологічну та клініко-нозологічну характеристики пошкоджень, визначено клінічні результативні ризики виникнення летального результату перебігу травматичного процесу. Проведено аналіз ефективності застосування сучасних медичних технологій лікування на етапах надання медичної допомоги та визначено заходи щодо підвищення ефективності надання медичної допомоги. Обґрунтовано пріоритет застосування стандартизованої системи оцінки тяжкості пошкодження на догоспітальному етапі. Шляхом моделювання із застосуванням ризикорієнтованого методу, доведено необхідність функціонування притрасових лікарень з функціональним об'єднанням догоспітального та раннього госпітального етапів. Введено поняття "зона ризику" та визначені критерії зони ризику. Встановлено, що застосування моделі притрасової лікарні дозволяє змінити інтегральні ризики з показників катастрофічного (більше 0,8) та критичного (0,5-0,79), що відповідає зонам дуже високого та високого ризику щонайменше до зони помірного ризику, де показник інтегрального ризику суттєвий (0,25-0,49) та зони низького ризику, де показник несуттєвий (менше 0,25).

76.01.19.0654/0418U000683

Штонда Дмитро Володимирович. Діагностика і лікування перипротезних переломів стегнової кістки після ендопротезування кульшового суглоба: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України". – Захищена 06.03.2018.

УДК 616.728.2-089.28-06:616.718.4-089.28-031.63-001.5-08.

192 с.: 14 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

У дисертації вивчено динамічні зміни кісткової тканини скелету та стегнової кістки навколо ніжки ендопротеза протягом 5-10 років після тотального безцементного ендопротезування кульшового суглоба методом двохфотонної рентгенівської абсорбціометрії в 40 пацієнтів залежно від віку пацієнта та терміну післяопераційного періоду. За допомогою імітаційного комп'ютерного 3D-моделювання теоретично обґрунтовано доцільність диференційованого підходу до планування та виконання остеосинтезу перипротезних переломів стегнової кістки після ендопротезування кульшового суглоба різними типами імплантів, проведено вивчення стабільності металоостеосинтезу даного типу переломів в умовах збереженої якості кісткової тканини стегнової кістки й остеопорозу. На основі комп'ютерних розрахунків представлено біомеханіку взаємодії моделей "ніжка ендопротеза - стегнова кістка" та "ніжка ендопротеза - кісткові фрагменти - фіксатор" при осьовому навантаженні кінцівки середньостатистичною вагою тіла людини (750 Н). У клінічному розділі роботи виконано порівняння ефективності традиційних і удосконалених методів лікування перипротезних переломів стегнової кістки після ендопротезування кульшового суглоба. Проаналізовано результати лікування 67 хворих на перипротезні переломи стегнової кістки після ендопротезування кульшового суглоба, що виконувалося на клінічних базах кафедри ортопедії і травматології № 1 Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика в київських міських клінічних лікарнях № 6 і № 8 у період з 2009 по 2017 роки.

76.01.19.0655/0418U000688

Кошак Юрій Феодосійович. Діагностика та хірургічне лікування хворих із поєднаними формами туберкульозу і раку легень: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України". – Захищена 16.03.2018.

УДК 616.24-002.5-008.811.9-089.

180 с.: 32 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 140 назв.

Представлено перший в Україні аналіз ефективного хірургічного лікування хворих із поєднаними формами легеневого туберкульозу та недрібноклітинного раку легень із застосуванням стерномедіастинального хірургічного доступу. Мета дослідження - підвищити ефективність хірургічного лікування хворих із поєднаними формами легеневого туберкульозу та недрібноклітинного раку легень. Було проведено ретроспективний аналіз 91 випадку пацієнтів із поєднаними формами легеневого туберкульозу та раку легень, які проходили лікування у протитуберкульозних диспансерах, хірургічних відділеннях різних регіонів України. Проаналізовано морфологічні особливості поєднаних форм легеневого туберкульозу та недрібноклітинного раку легень у групах порівняння, яких досліджували ретроспективно. Показано вплив легеневого туберкульозу на операційне лікування хворих із поєднаними формами туберкульозу та раку легень у групах порівняння. Встановлено збільшення трирічної виживаності у пацієнтів основної групи.

76.01.19.0656/0418U000723

Кондакова Олена Юрївна. Хірургічне лікування хворих з поєднаними захворюваннями органів черевної порожнини та птозом її передньої стінки: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 19.04.2018.

УДК 616.336-002-06-089.87.

163 с.: 28 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

Дисертаційна робота присвячена поліпшенню безпосередніх та однорічних віддалених результатів хірургічного лікування хворих з об'єднаними захворюваннями органів черевної порожнини і птозом її передньої стінки шляхом розробки нових методів лапароскопічних симультанних втручань і оптимізації етапів операції. Розроблена методика симультанного лапароскопічного втручання, яка передбачала введення троакара безпосередньо через апоневротично-м'язовий шар черевної стінки, дозволила знизити травматичність доступу, проводити операцію при внутрішньочеревному тиску 6-8 мм рт ст, ушивати троакарні рани без технічних складнощів. Застосування розробленої лапароскопічної методики дозволило достовірно ($p < 0,05$) знизити число періопераційних ускладнень з боку серцево-судинної і дихальної систем відповідно з 17,6% (група порівняння 1) і 22,9% (група порівняння 2) до 4,0% (основна група), ранніх місцевих післяопераційних ускладнень з 20,0% і 25,0% до 6,0%, віддалених через 1 рік після операції ускладнень з 20,8% і 25,0% до 7,2%; підвищити середній бал фізичного компонента здоров'я з 79,61 $\pm$ 0,94 і 81,43 $\pm$ 0,91 до 87,89 $\pm$ 1,03 бала, та середній бал психологічного компонента здоров'я з 80,60 $\pm$ 0,96 і 81,86 $\pm$ 1,15 до 86,25 $\pm$ 1,23 бала

76.01.19.0657/0418U000730

Стахорна Юлія Сергіївна. Профілактика невиношування вагітності у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 30.03.2018.

УДК 618.14-039-06:618.39-084.

161 с.: 22 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 273 назви.

Дисертаційна робота присвячена зниженню частоти невиношування у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки на підставі наукового обґрунтування та впровадження удосконаленого алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів. Науково обґрунтована необхідність удосконалення своєчасної діагностики та профілактики невиношування вагітності у жінок з вродженими

аномаліями розвитку матки. Встановлена залежність частоти та причин репродуктивних втрат вагітності у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки, при цьому показано, що найвищий рівень цього ускладнення має місце при внутрішній перегородці матки та при дворогій матці, а найнижчий - при однорогій матці. Представлені особливості формування та локалізації хоріона у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки, що дозволило розширити наявні дані щодо патогенезу невиношування та передчасних пологів. Вивчена частота й основні причини невиношування вагітності у I триместрі та передчасних пологів у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки. Встановлені порівняльні аспекти клінічного перебігу вагітності і пологів, функціонального стану фетоплацентарного комплексу, а також стан новонароджених у жінок з різними формами вроджених аномалій розвитку матки. Встановлені особливості преморбідного фону, спадкового анамнезу, клінічного перебігу вагітності і пологів, частоти та структури акушерських і перинатальних ускладнень у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки, які були діагностовані до настання та під час даної вагітності, що дозволило показати частоту та причини невиношування вагітності у I триместрі та передчасних пологів у жінок в залежності від форми даної патології. Удосконалено і впроваджено алгоритм діагностичних і лікувально-профілактичних заходів щодо зниження частоти невиношування вагітності та передчасних пологів у жінок з вродженими аномаліями розвитку матки з подальшою профілактикою перинатальної патології.

76.01.19.0658/0418U000731

Сухоставець Наталія Петрівна. Оптимізація діагностики та тактики ведення вагітних з доброякісними пухлинами та пухлиноподібними утвореннями яєчників: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 30.03.2018.

УДК 618.39-055.28-084.

143 с.: 28 табл. – Бібліогр.: 271 назв.

Дисертаційна робота присвячена оптимізації діагностики та тактики ведення вагітності у жінок з доброякісними пухлинами та пухлиноподібними утвореннями яєчників шляхом удосконалення діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. Науково обґрунтована необхідність оптимізації діагностики та оперативного лікування доброякісних пухлин яєчників та пухлиноподібних утворень яєчників під час вагітності з метою зниження частоти акушерської та перинатальної патології. Встановлено взаємозв'язок клінічних, ехографічних, ендокринологічних та імунологічних досліджень у вагітних жінок з доброякісними пухлинами та пухлиноподібними утвореннями яєчників. Це дозволило поширити наявні дані про патогенез новоутворень яєчників та розвиток акушерської і перинатальної патології. Досліджена частота, структура й основні варіанти оперативного лікування доброякісних пухлин та пухлиноподібних утворень яєчників під час вагітності. Встановлені порівняльні аспекти клінічного перебігу вагітності і пологів, функціонального стану фетоплацентарного комплексу, а також стан новонароджених у жінок з доброякісними пухлинами та пухлиноподібними утвореннями яєчників, які відмовились від операції та були прооперовані під час вагітності. Показана морфологічна характеристика видалених новоутворень яєчників під час вагітності. Встановлені особливості преморбідного фону, спадкового анамнезу, клінічного перебігу вагітності і пологів, частоти та структури акушерських та перинатальних ускладнень у жінок з доброякісними пухлинами та пухлиноподібними утвореннями яєчників, які були діагностовані під час вагітності, що дозволило показати основні фактори ризику розвитку ново-

утворень яєчників у вагітних жінок. Удосконалено і впроваджено алгоритм діагностичних та лікувально-профілактичних заходів щодо підвищення ефективності діагностики та своєчасності оперативного лікування доброякісних пухлин та пухлиноподібних утворень яєчників у ранні терміни вагітності з переважанням лапароскопічного доступу та подальшою профілактикою акушерських та перинатальних ускладнень.

76.01.19.0659/0418U000732

Петриченко Вадим Віталійович. Оптимізація методів профілактики та лікування артеріальної гіпотензії під час проведення спінальної анестезії при кесаревому розтині:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 05.04.2018.

УДК 618.5-089.888.61-089.5-032:611.829]-06:616.12-008.331.4-02-084-085.225:616.456.032.14.

152 с.: 29 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 140 назв.

Наукова робота присвячена оптимізації схем інфузійної терапії під час проведення спінальної анестезії при операціях кесарева розтину з метою профілактики та лікування розвитку артеріальної гіпотензії. В роботі досліджено та проаналізовано стан та зміни периферичної та центральної гемодинаміки роділь при операціях кесарева розтину в умовах проведення спінальної анестезії з метою попередження виникнення розвитку артеріальної гіпотензії та її лікування різними варіантами інфузійної терапії. У ході дослідження було оцінено вплив різних методів профілактики та лікування артеріальної гіпотензії на новонародженого. По завершенню дослідження встановлено, що найефективнішими методиками у профілактиці та лікування артеріальної гіпотензії у роділь в умовах проведення спінальної анестезії при операції кесарева розтину є постійна інфузія фенілефрину у дозі 25 мкг/хв (0,3 мкг/кг/хв). При застосуванні даної методики встановлено, що центральна та периферична гемодинаміка мала стабільні показники на всіх етапах дослідження, а гіперперфузія плода виникала найрідше. На основі отриманих результатів сформульовані рекомендації по профілактиці та лікуванню артеріальної гіпотензії, яка виникає під час операції кесарева розтину в умовах проведення спінальної анестезії.

76.01.19.0660/0418U000737

Аліпова Наталія Федорівна. Оптимізація діагностики та профілактики гестаційних і перинатальних ускладнень при тиреоїдній дисфункції: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 20.04.2018.

УДК 618.3/.7-06:616.441-002.28-097]-07-08: 612.017.1.

185 с.: 43 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертацію присвячено підвищенню ефективності діагностики та профілактики гестаційних і перинатальних ускладнень при тиреоїдній дисфункції у жінок-носіїв антитіл до тиреоїдної пероксидази (АТ-ТПО) шляхом вивчення особливостей тиреоїдного та цитокінового статусів, розробки та впровадження науково обґрунтованого комплексу діагностичних і лікувально-профілактичних заходів. Встановлено критичне порогове значення вихідного рівня АТ-ТПО, вище якого прогнозують високий ризик розвитку гестаційних ускладнень. Визначено провідні гестаційні та перинатальні ускладнення у жінок-носіїв АТ-ТПО та доведено, що частота цієї патології залежить від рівня АТ-ТПО. Вивчено функціонування гіпофізарно-тиреоїдної системи, особливості цитокінового профілю в динаміці гестаційного періоду у пацієнок з різними рівнями АТ-ТПО. Виявлено високу частоту виникнення гіпотиреозу субклінічного та маніфе-

стного. Розширено наявні дані про пато- генез гестаційних і перинатальних ускладнень на основі отриманих взаємозв'язків між клінічними змінами та особливостями тиреоїдного та цитокінового статусів. Отримані результати дозволили науково обґрунтувати диференційний комплекс діагностичних і лікувально-профілактичних заходів в залежності від рівня АТ-ТПО.

76.01.19.0661/0418U000744

Набхан Олена Володимирівна. Профілактика невиношування вагітності у II триместрі у жінок, які багато народжують: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 20.04.2018.

УДК 618.39-055.28-084.

169 с.: 29 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

Дисертаційна робота присвячена зниженню частоти невиношування вагітності у II триместрі та перинатальної патології у жінок, які багато народжують, на підставі вивчення клініко-ехографічних, доплерометричних, ендокринологічних, біохімічних і мікробіологічних особливостей, а також шляхом розробки та впровадження удосконаленого алгоритму лікувально-профілактичних заходів. Науково обґрунтована необхідність удосконалення тактики ведення вагітності у жінок, які багато народжують з метою зниження частоти репродуктивних втрат. Встановлено взаємозв'язок клінічних, ехографічних, доплерометричних, ендокринологічних, біохімічних і мікробіологічних досліджень у жінок, які багато народжують із передчасними пологами в анамнезі. Це дозволило поширити наявні дані про патогенез невиношування вагітності у жінок, які багато народжують, та мають в анамнезі передчасні пологи. Встановлені порівняльні аспекти клінічного перебігу вагітності і пологів, функціонального стану фетоплацентарного комплексу, а також стан новонароджених у жінок, які багато народжують, із передчасними пологами в анамнезі. Встановлені особливості клінічного перебігу вагітності і пологів, частоти та структури невиношування у жінок, які багато народжують, із недоношуванням в анамнезі, що дозволило показати основні фактори ризику розвитку репродуктивних втрат у цих жінок. Удосконалено і впроваджено комплекс лікувально-профілактичних заходів щодо підвищення ефективності профілактики невиношування та зниження частоти перинатальної патології у жінок, які багато народжують, на підставі використання направленої корекції істмікоцервікальної недостатності та плацентарної дисфункції, а також порушень мікробіоценозу статевих шляхів.

76.01.19.0662/0418U000753

Пасічнюк Ірина Петрівна. Вплив нутритивного забезпечення та харчової поведінки на фізичний розвиток школярів у міській і сільській місцевостях: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 21.04.2018.

УДК 616-053.5/.7-041.3:613.22/.25]:352/.353.1.

194 с.: 32 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню впливу нутритивного забезпечення та харчової поведінки на фізичний розвиток школярів у міській і сільській місцевостях, обґрунтуванню факторів ризику формування недостатньої та надмірної маси тіла школярів, шляхів попередження їх розвитку шляхом розробки диференційованого підходу до корекції харчування.

76.01.19.0663/0418U000754

Меньшикова Анна Олексіївна. Неінвазійна дихальна підтримка глибоконедошених новонароджених з дихальними розладами: механізми дії і клінічне застосування: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 21.04.2018.

УДК 616.23/.24-007.2-053.32-085.816.2.

186 с.: 24 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 242 назви.

У роботі проаналізовано особливості клінічного перебігу респіраторного дистрес-синдрому у глибоконедошених новонароджених дітей. Доведено, що за наявності РДС застосування методів неінвазійної дихальної підтримки після народження зменшує тривалість наступної штучної вентиляції легень. Визначено чинники ризику, які підвищують ймовірність повторної інтубації у сучасній вітчизняній популяції новонароджених дітей з дуже малою масою тіла.

76.01.19.0664/0418U000789

Комаровська Інна Василівна. Прогностична цінність дослідження адипонектину, резистину та секстероїд зв'язуючого глобуліну на різних стадіях діабетичної ретинопатії у хворих на цукровий діабет 2 типу: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 07.06.2018.

УДК 617.735-002:616.379-008.64]:577.17.02+612.398.132-037.

160 с.: 35 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 269 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуального завдання сучасної офтальмології - підвищенню ефективності діагностики прогресування ДР у хворих на ЦД 2 типу й ожиріння шляхом встановлення прогностичної цінності дослідження адипонектину, резистину та секстероїд зв'язуючого глобуліну. Встановлено, що пацієнти з ДР, ЦД 2 типу та ожирінням знаходяться поза протекторною роллю адипонектину на структурі ока, за рахунок зниження його концентрації. Встановлено, що у хворих з ДР, незалежно від стадії, з ЦД2 і ожирінням виражена статистично значуща пряма залежність концентрації резистину в сироватці крові від тривалості ЦД2. Додовнено наукові дані про роль гендеру в реалізації впливу ССЗГ на судинну й сітчасту оболонку ока. У групі порівняння перевищення референсних значень концентрації ССЗГ в сироватці крові було за рахунок осіб жіночої статі, при ЦД2 - вже за рахунок чоловіків. Визначено довірчі інтервали концентрації адипонектину, резистину і ССЗГ в крові, які лягли в основу розробки рекомендації для ранньої профілактики діабетичних мікросудинних ускладнень і пом'якшення патогенного впливу ожиріння на виникнення й розвиток ДР усім пацієнтам з ЦД2 і ожирінням.

76.01.19.0665/0418U000819

Кукушкіна Світлана Миколаївна. Імунологічні критерії прогнозу ефективності інтерферонотерапії у хворих на меланому шкіри: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 06.06.2018.

УДК 616.5-006.81-085.37-037:612.017.1.

187 с.: 37 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

Дисертація присвячена питанням прогнозування ефективності комбінованого лікування хворих на меланому шкіри на основі визначення особливостей змін в їх імунній системі під впливом інтерферонотерапії.

76.01.19.0666/0418U000820

Мартинчик Аріна Валеріївна. Прогностичне

значення молекулярно-генетичних та імуністохімічних характеристик при неходжкінських дифузних В-великоклітинних лімфомах: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 06.06.2018.

УДК 616 - 006.44 - 085.277.3.

148 с.: 14 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 147 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології - визначенню ролі імуністохімічних та молекулярно-генетичних маркерів у прогнозуванні перебігу неходжкінських дифузних В-великоклітинних лімфом для виділення груп ризику з урахуванням біологічних характеристик пухлини.

76.01.19.0667/0418U000829

Голюк Наталя Ярославівна. Особливості патології шийки матки у користувачів гормональної контрацепції: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 29.05.2018.

УДК 618.146-006-02:578.827.1]-085.

192 с.: 30 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 293 назви.

Об'єкт – особливості патології шийки матки у жінок, користувачів гормональної контрацепції; мета – покращити ефективність лікування патології шийки матки у користувачів комбінованих оральних контрацептивів (КОК) шляхом розробки диференційованих діагностично-лікувальних заходів на основі визначення маркерів порушення мікробіоти піхви, папіломавірусного інфікування та особливостей кольпоскопічної і цитологічної картини шийки матки; методи – клініко-параклінічні, імуноферментні, молекулярно-біологічні, ультрасонографічні, інструментальні, біохімічні, імунохемілюмінесцентні, математичні, статистичні; результати – у роботі наведено нове вирішення актуальної проблеми сучасної гінекології щодо оптимізації тактики ведення жінок із патологією шийки матки при застосуванні гормональної контрацепції шляхом розробки диференційованих лікувальних заходів на основі визначення маркерів порушення мікробіоти піхви, папіломавірусного інфікування та особливостей цитологічної картини шийки матки; уточнені основні чинники ризику, відношення шансів та відносний ризик патології шийки матки та ВПЛ-інфікування при порушенні стану мікробіоти піхви в залежності від тривалості прийому КОК; показана роль дисбіотичних процесів нижнього відділу генітального тракту, використання бар'єрного методу контрацепції, особливостей сексуального життя, в інфікуванні вірусу папіломи людини (ВПЛ) у жінок, які живляють КОК і розвитку патології шийки матки; отримані нові дані щодо частоти і типів дисбіотичних процесів піхви у споживачів КОК; встановлено кореляційні зв'язки дисбіозу піхви, частоти і типів ВПЛ-інфікування з ризиком розвитку патології шийки матки при застосуванні КОК; отримані результати дозволили розширити наявні дані щодо патогенезу патології шийки матки на тлі тривалого прийому КОК, та науково обґрунтувати необхідність удосконалення діагностичних і лікувальних заходів; обґрунтований оптимальний режим диференційованих лікувальних програм для жінок з патологією шийки матки, ВПЛ-інфікуванням і дисбіозами піхви, які тривало використовують гормональну контрацепцію; галузь – медицина.

76.01.19.0668/0418U000831

Мальська Андріана Андріївна. Клінічні особливості перебігу та віддалені результати лікування атривентрикулярної комунікації у дітей раннього віку: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 02.06.2018.

УДК 616.124/.125-007.21-053.1-036-089-036.8-053.3.

193 с.: 21 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 176 назв.

Дисертаційна робота присвячена новому напрямку вирішення актуальної проблеми щодо своєчасної і ефективної діагностики атривентрикулярної комунікації (АВК), на основі вивчення її етіологічних та клінічних особливостей. На підставі отриманих даних розроблено комплексну методику ранньої діагностики АВК протягом перших місяців життя.

76.01.19.0669/0418U000832

Лабінський Павло Андрійович. Харчовий статус та мікронутрієнтний баланс у дітей з функціональними розладами біліарного тракту: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 23.06.2018.

УДК 616.361-008.6-053.2-07:(616.391.05+613.22)-07.

157 с.: 42 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

У роботі представлено сучасні погляди на проблематику функціональних розладів біліарного тракту у дитячому віці. Висвітлено та проаналізовано підходи до тактики лікування дітей з функціональними розладами біліарного тракту. В результаті дослідження вивчено харчовий статус дітей з ФРБТ на основі аналізу харчових щоденників. Проведено аналіз регіональних клінічних особливостей дітей з ФРБТ з аналізом частоти скарг в динаміці дослідження.

76.01.19.0670/0418U000836

Лебедева Катерина Олегівна. Діагностика та хірургічне лікування хворих на гострий апендицит з атипичним перебігом: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 25.06.2018.

УДК 616.346.2-002.1-039-07-089.

206 с.: 36 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 343 назви.

Дисертація присвячена розв'язанню актуальної наукової задачі невідкладної хірургії органів черевної порожнини - покращанню результатів хірургічного лікування хворих шляхом удосконалення методів діагностики та оперативних втручань. Встановлено, що до основних факторів, які зумовлюють атипичний перебіг гострого апендициту слід віднести: атипове розташування запального червоподібного відростка; похилий або старечий вік хворих; важку фонову супутню патологію (імунодефіцит, онкологія, тощо). Запропоновано способи діагностики гострого апендициту з тазовим розташуванням червоподібного відростка (ректальна термокактографія) та перитоніту (етаноловий тест). Удосконалено способи хірургічного лікування гострого деструктивного апендициту, ускладненого тифлітом, шляхом перитонізації кукси відростка клейовою композицією та евертованим клаптом очеревини, розширивши показання до лапароскопічної апендектомії. Впровадження удосконалених технологій діагностики та хірургічного лікування гострого апендициту дозволило зменшити частоту розвитку ускладнень у ранньому післяопераційному періоді з 9,9 до 3,5 %, а у віддалені строки - з 14,1 до 1,2 %.

76.01.19.0671/0418U000837

Балінська Маріанна Іванівна. Обґрунтування комплексного лікування хворих похилого та старечого віку з хронічною венозною недостатністю нижніх кінцівок в стадії трофічних виразок: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 25.06.2018.

УДК 116.14-008.64:617.58-002.44-089-085-053.89/9.

189 с.: 19 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертація присвячена дослідженню лабораторних, патоморфологічних аспектів розвитку ХВН у стадії ТВ та особливостям комплексного хірургічного та медикаментозного лікування даного захворювання у осіб похилого та старечого віку. Вплив на розвиток ХВН має не лише порушення венозного відтоку, а й ендотеліальна дисфункція, в патогенезі якої в тому числі значну роль відіграють VEGF-A, NO, підвищення рівню нітритів у крові та ПА в ендотеліоцитах. У лікуванні хворих використовувались як консервативні методи лікування, так і хірургічні. Консервативне лікування включало в себе застосування антибіотиків, судинних препаратів, антикоагулянтів, антиагрегантів, флеботоніків. В якості місцевої терапії нами впроваджено використання NO-терапії апаратом "Плазон" та ААС. Комплексне використання цих методик призвело до зменшення больового синдрому на 3,9±0,5 добу лікування, очищення ТВ на 4,7±1,1 добу, появи грануляцій 4,4±1,1 добу та крайової епітелізації 4,9±0,9. Повне загоєння виразки відбувалось на 14,2±2,3 добу. Комплексне використання, запропонованих вище методик, у хворих з ХВН в стадії ТВ у осіб похилого та старечого віку підвищує ефективність лікування, прискорює строки загоєння виразок, що значно покращує якість життя хворих.

76.01.19.0672/0418U000853

Скоморохова Тетяна Володимирівна. Оптимізація планування та променевого лікування хворих з пухлинами верхніх дихальних шляхів: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 13.06.2018.

УДК УДК 616.2 006 085.849.1/.5.

207 с.: 41 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

У дисертації наведено нове вирішення актуального завдання радіології - підвищення ефективності лікування хворих з пухлинами верхніх дихальних шляхів і покращання якості життя шляхом застосування сучасних технологій планування та проведення променевої терапії з урахуванням біологічних властивостей пухлини

76.01.19.0673/0418U000854

Ковальський Василь Володимирович. Прогностичне та лікувальне значення лімфаденектомії при місцево-розповсюдженому та метастатичному раку нирки: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 13.06.2018.

УДК УДК 616.61 006.6 033.2 089.87:616.428] 037.

167 с.: 13 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 219 назв.

У дисертаційній роботі представлено нове вирішення наукового завдання з оптимізації хірургічного лікування місцево-розповсюдженого та метастатичного раку нирки на основі вивчення ефективності лімфаденектомії метастатично уражених регіонарних лімфатичних вузлів у хворих на рак нирки III IV стадій, а також встановлення впливу лімфогенного метастазування на прогноз захворювання.

76.01.19.0674/0418U000855

Матвеев Сергій Олександрович. Тромболітична терапія у лікуванні тромбоемболії легеневої артерії: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України". – Захищена 14.06.2018.

УДК 616.131- 005.6/7- 085.273.55.

165 с.: 19 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

В роботу включено 146 пацієнтів з ТЕЛА. Розподіл пацієнтів по тяжкості із застосуванням індексу Міллера при АПГ та індексу емболії при МСКТ ОГК показав однакове співвідношення. В групі пацієнтів яким виконали МСКТ ОГК масивна ТЕЛА виявлена у 64 (66,7 %) пацієнтів, у 19

(19,8 %) субмасивна і у 13 (13,5 %) немасивна. В групі пацієнтів яким виконана АПГ, масивна ТЕЛА виявлена у 33 (67,3 %) пацієнтів, у 6 (12,2 %) субмасивна і у 11 (22,4 %) немасивна. $p > 0,05$. Серед 146 госпіталізованих хворих, за час лікування у відділенні, зафіксовано 12 (8,2 %) випадків повторних ТЕЛА, з них 4 (2,7 %) летальних випадки. З урахуванням високого відсотку рецидивів і летальних випадків, пацієнтам, крім УЗДС вен нижніх кінцівок, необхідно виконувати МСКТ венакаваграфію. За 3 роки зафіксовано 11 (7,9 %) випадків віддалених рецидивів ТЕЛА. Усі рецидиви трапились в строки від 1 до 7 років після першого епізоду ТЕЛА, в 10 (6,8 %) випадках після припинення прийому, або неадекватній дозі антикоагулянтів. У всіх 10 (6,5 %) пацієнтів обстежених методом ПЛР діагностики варіантних генів тромбофілії, виявлені порушення в різній мірі. Застосування програми попередження повторних ТЕЛА, привело до тенденції зниження частоти повторних епізодів ($p = 0,08$).

76.01.19.0675/0418U000856

Борзова-Коссе Соф'я Ігорівна. Роль тромбоспондину-2 і остеопонтину в ремоделюванні лівого шлуночка у хворих на гострий інфаркт міокарда і ожиріння: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 15.06.2018.

УДК 616.127-005.8-036.11-056.257-078:57.088.6:616.124.2-007.6(043.3).

143 с.: 23 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 234 назви.

Дисертація присвячена дослідженню підвищення ефективності діагностики та лікування хворих на гострий інфаркт міокарда з супутнім ожирінням на підставі вивчення патогенетичної ролі остеопонтину та тромбоспондину-2 в процесах ремоделювання лівого шлуночка. Проведене дослідження виявило що особливостями розвитку гострого інфаркту міокарда (ГІМ) у хворих з ожирінням є гіперактивність модулятора адгезії тромбоспондину-2 та висока модуляторна активність подібної спрямованості з боку остеопонтину поряд з його прозапальними ефектами. Доведена ефективність комплексного застосування зофеноприлу та спіронолактону в терапії хворих після перенесеного гострого інфаркту міокарда незважаючи на прогресування абдомінального типу ожиріння, що позитивно впливає на активність регуляторів конфігурації позаклітинного матриксу та показники структурно-функціонального стану міокарду лівого шлуночка. Розроблено модель прогнозування розвитку Q-позитивного інфаркту міокарда у хворих на гострий коронарний синдром з елевацією сегменту ST за наявності супутнього ожиріння, на підставі аналізу прогностичної цінності тромбоспондину-2 та рутинних лабораторних даних пацієнтів.

76.01.19.0676/0418U000875

Слащева Тетяна Георгіївна. Контроль артеріального тиску, фактори, що з ним асоціюються, та можливість його покращення в різних неорганізованих популяціях пацієнтів з артеріальною гіпертензією: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України. – Захищена 03.07.2018.

УДК 616.12-008.331.1+612.14+616.13.

227 с.: 39 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 238 назв.

В дисертаційній роботі визначено фактори, пов'язані із якістю контролю артеріального тиску (АТ) у пацієнтів різних популяцій. У ретроспективний аналіз залучено дані 9870 пацієнтів. Встановлено, що за допомогою доступних антигіпертензивних препаратів можливим є досягнення цільо-

вого АТ у 58,9 % пацієнтів впродовж 3 місяців та виділено фактори, з якими асоціюється недостатня ефективність терапії. 43,2 % пацієнтів з АТ мали низьку прихильність до лікування, яка покращувалася на фоні терапії. Визначено фактори, які незалежно корелюють із прихильністю. Вперше в Україні оцінено можливість контролю АТ в різних когортах пацієнтів з АТ в залежності від віку, статі та наявності супутньої патології (ІХС, цукрового діабету, ураження нирок) та визначено предиктори недосягнення цільового АТ в цих когортах. Вперше порівняно контроль АТ і особливості пацієнтів (демографічні, соціальні, прихильність) в різних регіонах України. Запропоновано спосіб прогнозування ефективності терапії у пацієнтів з цукровим діабетом.

76.01.19.0677/0418U000876

Кобилецький Олег Ярославович. Роль нейрогенних біомаркерів в прогнозуванні наслідків тяжкої черепно-мозкової травми: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України". – Захищена 03.07.2018.

УДК 612.017.1:616.831-001-036.17-037-06.

227 с.: 21 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 229 назв.

Дисертація присвячена проблемі оптимізації діагностики та прогнозування результатів лікування тяжкої черепно-мозкової травми. Проведено аналіз динаміки біохімічних показників та нейрогенних біомаркерів у 72 пацієнтів з тяжкою черепно-мозковою травмою і її роль у прогнозуванні наслідків ТЧМТ. Встановлені порогові значення нейрогенних біомаркерів UCH-L1 і білка S100 при прогнозуванні наслідків тяжкої черепно-мозкової травми за ШНГ. Отримані числові значення біохімічних показників (деоксирибонуклеїнової кислоти (ДНК), рибонуклеїнової кислоти (РНК), дезоксирибонуклеази (ДНКаза), рибонуклеази (РНКаза), оксиду азоту (NO), середніх молекул (СМ), аргініну, перекисного окислення ліпідів (ПОЛ)) використано при розробці калькулятора розрахунку прогнозованих наслідків. У роботі доведена клініко-патогенетична, діагностична і прогностична значимість нейрогенних біомаркерів у прогнозуванні перебігу та наслідків тяжкої черепно-мозкової травми для оптимізації методів своєчасної та ефективної діагностики даної патології. Розроблено критерії для побудови прогностичних висновків із врахуванням порушень біохімічних показників, нейрогенних маркерів та даних нейровізуальних досліджень у динаміці гострого періоду тяжкої черепно-мозкової травми. На основі отриманих результатів розроблений, апробований та впроваджений в практику алгоритм діагностики тяжкої черепно-мозкової травми шляхом використання електронної програми математичного прогнозування.

76.01.19.0678/0418U000877

Сергієнко Юлія Геннадіївна. Хірургічне лікування гіперваскуляризованих менингіом з передопераційною емболізацією судин пухлин: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України". – Захищена 10.07.2018.

УДК 616.831-006.328-005-089.163-089.819.5.

178 с.: 19 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

В дисертаційній роботі запропоновано новий науково обґрунтований підхід до вирішення задачі покращення результатів хірургічного лікування хворих з гіперваскуляризованими менингіомами головного мозку шляхом застосування різних варіантів ендovasкулярної емболізації судин пухлин в передопераційному періоді. Проаналізовано результати клініко-інструментального обстеження і лікування 103 пацієнтів з гіперваскуляризованими менингіомами головного мозку (ГВМГМ), які знаходилися на лікуванні в ней-

рохірургічному відділенні КЗОЗ "ХОКЛ-ЦЕМД та МК" - Комунального закладу охорони здоров'я "Харківська обласна клінічна лікарня - Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф" та в нейрохірургічному відділенні Харківською клінічною лікарнею на залізничному транспорті №1 Філії "Центр охорони здоров'я" ПАТ "Українська залізниця" з 2006 по 2016 рр. Вік пацієнтів становив від 19 до 69 років, серед них жінки становили 59 (57,3%), чоловіки - 44 (42,7%). Переважали ГВМГМ базальної локалізації - 43 (41,7%) випадки, конвексимальні менингіоми зустрічалися у 35 (33,9%) спостереженнях, парасагітальні - у 22 (21,5%) та субтенторіальні - у 3 (2,9%). Найчастіше гіперваскуляризовані менингіоми кровопостачалися з басейну зовнішньої сонної артерії (ЗСА) одного боку - 53 (51,5%) випадків, одночасно з басейну ЗСА і басейну ВСА - 27 (26,2%) менингіом, одночасно з басейнів ЗСА двох боків - 15 (14,6%) менингіом. Пацієнтів розподілено на дві групи: І група 43 (41,8%) - пацієнти, яким застосовано ендovasкулярну емболізацію судинної мережі перед резекцією гіперваскуляризованих менингіом, та ІІ група 60 (58,2%), пацієнтів якої прооперовано без застосування цієї методики. Для об'єктивізації результатів лікування, хворих І групи поділено на підгрупи, в залежності від особливостей ангіоархітектоніки пухлин і застосованого матеріалу для емболізації. На основі аналізу лікування пацієнтів з гіперваскуляризованими менингіомами розроблено схему діагностичних і лікувальних заходів, яка реалізує диференційований підхід до застосування передопераційної ендovasкулярної емболізації судинної мережі гіперваскуляризованих менингіом. Це дозволило досягти збільшення радикальності резекції гіперваскуляризованих менингіом, мінімізувати інтраопераційну крововтрату і травматичність втручання; супроводжувалося зменшенням кількості випадків рецидивів і продовженого росту гіперваскуляризованих менингіом та подовженню безрецидивного періоду зі збереженням рівня якості життя пацієнтів.

76.01.19.0679/0418U000878

Павлов Андрій Ігорович. Травматичні внутрішньочерепні гематоми задньої черепної ямки. Краніометрична характеристика, діагностика і лікування: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України". – Захищена 03.07.2018.

УДК 616.714.35-001:531.7:616-07-08.

155 с.: 16 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 122 назви.

У дисертаційній роботі представлено теоретичне узагальнення та новий підхід для вирішення актуального науково-прикладного завдання нейрохірургії - підвищення ефективності діагностики та лікування хворих з гематомами ЗЧЯ на підставі вивчення краніометричних характеристик анатомічних структур ЗЧЯ, визначення критичного об'єму ЗЧЯ як показника анатомічно "тісної" ЗЧЯ та з'ясування критичного співвідношення об'ємів гематоми і ЗЧЯ. Проаналізовано результати клініко-інструментального обстеження, лікування 100 пацієнтів з верифікованими травматичними гематомами ЗЧЯ, які перебували на лікуванні. Виходячи з клініко-анатомічних форм ушкоджень структур ЗЧЯ внутрішньочерепних гематом ЗЧЯ, виділено п'ять форм: постраждалі з ушкодженнями ЗЧЯ, локалізованими суб- та супратенторіально - епідуральні гематоми (63 спостереження - 46%); субдуральні гематоми (23 спостереження - 16,8%); внутрішньомозочкові гематоми (16 спостережень - 11,7%); внутрішньошлуночкові (27 спостережень - 19,7%) з локалізацією всередині четвертого шлуночка і водопроводу мозку, та множинні гематоми (8 спостережень - 5,8%). Розрахунок об'ємів ЗЧЯ на КТ, МРТ-знімках, дозволив вдосконалити математичну модель, виражену формулою $V = 1/3 S \cdot (b + c + (a2 + ae + e2) / a2)$, де $S = ?ad / 4$. З'ясовано, що об'єм

ЗЧЯ у дорослих варіює від 140 до 230 смЗ, у середньому - 178+-19,14 смЗ, що потребує індивідуалізації, диференційованості тактики лікування травматичних внутрішньочерепних гематом ЗЧЯ. Доведено, що краніометричними ознаками "тісної" ЗЧЯ є зростання співвідношення об'єму мозкової речовини ЗЧЯ до її кістковому об'єму, а показник об'єму ЗЧЯ менший ніж 178 смЗ запропоновано вважати клінічно "тісною" ЗЧЯ. На підставі аналізу лікування пацієнтів з травматичними гематомами ЗЧЯ, а також запровадженій математичної моделі розроблено критерії для диференційованого застосування хірургічного лікування, де співвідношення об'ємів гематоми і ЗЧЯ більше ніж 14% обґрунтовує доцільність проведення хірургічного втручання.

76.01.19.0680/0418U000883

Живило Ірина Олександрівна. Структурно-функціональний стан великого кола кровообігу у хворих ідіопатичною та асоційованою з вродженими вадами серця легеневою артеріальною гіпертензією: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України. – Захищена 03.07.2018.

УДК 616.131-008.331+616.12-007.2-053.1+616.13.
164 с.: 19 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 164 назви.

Дисертаційна робота присвячена вивченню структурно-функціонального стану артерій великого кола кровообігу у хворих з ідіопатичною та асоційованою з ВВС ЛАГ, удосконаленню діагностики та визначенню прогностичних критеріїв перебігу ідіопатичної ЛАГ в українській популяції на основі комплексної оцінки із використанням методу визначення жорсткості артерій, результати якого не залежать від рівню системного АТ. Рівень серцево-гомількового судинного індексу, як маркера жорсткості артерій, асоціюється з погіршенням функціональних можливостей та прогнозом у пацієнтів з ідіопатичною ЛАГ. Його використання можливе нарівні з іншими відомими на даний час прогностичними маркерами.

76.01.19.0681/0418U000893

Завізон Євген Миколайович. Вибір методу завершення операції при виконанні релапаротомії: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України". – Захищена 15.06.2018.

УДК 616.381-089.85.
171 с.: 35 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

В роботі висвітлені особливості ускладнень та тяжкості стану пацієнтів після релапаротомії в залежності від способу ушивання передньої черевної стінки. Визначена частота розвитку абдомінального компартмент-синдрому та формування післяопераційних вентральних гриж. Також чітко визначений вплив інтраабдомінальної гіпертензії на стан хворих та розвиток гриж після пошарового ушивання середньої рани. Визначені переваги декомпресійного ушивання передньої черевної стінки та обґрунтовані показники внутрішньочеревного тиску в момент завершення втручання, при котрих ушивання рани пошарово може супроводжуватись розвитком інтраабдомінальної гіпертензії III ступеня і вище. В подальшому проведено розробку способу профілактики абдомінального компартмент-синдрому, котрий запобігає формуванню післяопераційних гриж, та впровадження диференційованого підходу до завершення релапаротомії в залежності від показників внутрішньочеревного тиску і рівня контамінації операційної рани з наступною оцінкою результатів його застосування. Використання диференційованого підходу до завершення релапаротомії дозволило попередити розвиток абдомінального компартмент-синдрому в ранньому післяопераційному періоді та знизити частоту фор-

мування гриж на тлі неконтамінованої черевної порожнини на 47,6 %, контамінованої - на 35,1 %.

76.01.19.0682/0418U000894

Битяк Сергій Юрійович. Лікування і профілактика ускладнень у хворих з неспроможністю стравохідних анастомозів: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 03.07.2020.

УДК 616.329-089.84-008.46:616-329-089.86-085-084-06.
180 с.: 34 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню проблеми покращення результатів хірургічного лікування хворих із неспроможністю стравохідних анастомозів шляхом розробки оптимальної хірургічної тактики лікування, спрямованої на зниження летальності та частоти ускладнень. Диференційоване використання різних мінімально-інвазивних методів при лікуванні хворих даної категорії дозволило покращити показники ефективності лікування і зменшити кількість складних травматичних оперативних втручань. Визначено найбільш ймовірні збудники інфекційних ускладнень в різні періоди лікування, розроблено диференційований підхід до вибору схем емпіричної антимікробної терапії. Встановлено, що використання стравохідних стентів, які саморозширюються, є методом вибору у лікуванні такого ускладнення як неспроможність стравохідного анастомозу. Впровадження аналізу змін рівня цитокінів і молекул адгезії дозволяє виявити пацієнтів групи ризику розвитку ранніх післяопераційних ускладнень. Використання стравохідних стентів за розробленими у ході виконання роботи методами та способами корекції технічних ускладнень стентування, а також за умови додержання розроблених показань та протипоказань до стентування дає змогу якісно покращити медичну допомогу хворим із неспроможністю швів стравохідних анастомозів.

76.01.19.0683/0418U000896

Долик Павло Степанович. Реабілітація жінок після органозберігаючих операцій при лейоміомі матки: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 27.06.2018.

УДК 618.177-089.888.11-006.363.03/618.14.004.14.
168 с.: 23 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 287 назв.

Дисертація присвячена проблемі зниженню частоти рецидивів лейоміоми матки у жінок після органозберігаючих операцій шляхом оптимізації удосконалення алгоритму запропонованих реабілітаційних лікувально-профілактичних заходів. Проведене комплексне дослідження та вивчено частоту ЛМ при безплідді з уточненням показань до проведення консервативної міомектомії. В роботі розроблено алгоритм діагностичних, лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на покращання репродуктивної функції у жінок з лейоміомою матки (ЛМ). Доповнено деякі дані про взаємозв'язок репродуктивного здоров'я у жінок, оперованих з приводу ЛМ, зі станом процесу репарації в матці і ендокринного регулювання репродуктивної системи. Обґрунтовано строки планування вагітності після операції міомектомії у жінок з ЛМ, які обумовлені чіткими закономірностями відновного процесу у ендометрії і міометрії у процесі репарації тканин після хірургічного видалення вузлів. Розроблено і науково обґрунтовано лікувальні заходи щодо супроводу вагітності у жінок після реконструктивно-пластичних операцій з приводу ЛМ.

76.01.19.0684/0418U000900

Хмель Олена Станіславівна. Функція тромбоцитів та ендотелію судин у хворих на осте-

оартроз в поєднанні з артеріальною гіпертензією під впливом лікування: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України". – Захищена 03.07.2018.

УДК 616.72-002:616.12-008.331.1:616.155.2:611.018.74]-08.152 с.: 21 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Об'єкт дослідження: остеоартроз в сполученні з артеріальною гіпертензією. Предмет дослідження: добовий профіль артеріального тиску (АТ), добове моніторування ЕКГ з визначенням варіабельності ритму серця; активність спонтанної та індукованої агрегації та адгезії тромбоцитів з АДФ, колагеном та тромбіном; морфологічний стан тромбоцитів; фактор Віллебранда; ступінь ураження суглобів за Kellgren та Lawgense; 10-річний ризик фатальних серцево-судинних подій за шкалою SCORE; оцінка рівню життя за опитувальником SF-36; рівень болю за шкалою ВАШ, анкетною для визначення альго-функціонального індексу Lequesne та опитувальником WOMAC, вплив на досліджувані показники протягом лікування мелоксикамом та антигіпертензивною терапією в складі лізиноприлу та амлодипіну. Мета дослідження: Підвищити ефективність і безпеку лікування хворих на остеоартроз у поєднанні з артеріальною гіпертензією на підставі вивчення функціонального стану та морфологічних особливостей тромбоцитів та ендотелію судин. Методи дослідження: загальноклінічні методи обстеження для оцінки проявів ОА та АГ; біохімічні методи (загальний холестерин, сечова кислота, С-реактивний білок) для оцінки виразності запалення та наявності гіперхолістеринемії; лабораторні методи: визначення показників системи згортання крові; оптична агрегатометрія з індукторами агрегації АДФ, колагеном, тромбіном, ристоміцином з метою оцінки агрегаційних властивостей тромбоцитів та рівню фактору Віллебранда; інструментальні методи: проведення добового моніторування АТ для визначення проявів АГ, добового моніторування ЕКГ за методом Холтера з визначенням варіабельності ритму серця для виключення серцевих аритмій, що спричиняють порушення гемодинаміки та потребують медикаментозної корекції, визначення 10-річного ризику фатальних серцево-судинних подій за шкалою SCORE, для хворих на остеоартроз додатково - опитувальники для оцінки виразності болю (ВАШ, WOMAC, Lequesne) та якості життя (SF-36); біостатистичні методи оцінки та аналізу отриманих даних. Наукова новизна отриманих результатів: у хворих на ОА у поєднанні з АГ доведено діагностичну значимість оцінки функції тромбоцитів за допомогою визначення ступеню агрегації тромбоцитів та ультраструктурного аналізу тромбоцитів. Зроблений внесок до вирішення проблеми підвищення адгезивних та агрегаційних властивостей тромбоцитів, коагуляційних властивостей гемостазу у хворих на остеоартроз у поєднанні з артеріальною гіпертензією. Підтверджено дані щодо асоціації прийому НПЗЗ (мелоксикаму) з підвищенням агрегаційних властивостей тромбоцитів та рівню фактору Віллебранда у хворих на ОА у поєднанні з АГ. Доповнено наукові дані про те, що у хворих на остеоартроз в поєднанні з артеріальною гіпертензією наявне порушення як коагуляційної, так і тромбоцитарної ланки гемостазу. Вперше проведено оцінку взаємозв'язку характеристик добового моніторування артеріального тиску зі ступенем агрегації тромбоцитів з АДФ, колагеном та тромбіном, а також рівнем фактору Віллебранда. Доповнено наукові дані щодо здатності комбінованої антигіпертензивної терапії у складі лізиноприлу та амлодипіну позитивно впливати на коагуляційну ланку гемостазу, агрегаційні властивості тромбоцитів та функцію ендотелію судин, а також на рівень якості життя хворих.

76.01.19.0685/0418U000901

Смоліна Людмила Олександрівна. Оптимі-

зація лікування гонартрозу в практиці сімейного лікаря: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 02.07.2018.

УДК 616.728.3-018.3-003.8-085.382-032: 611.72-082-058.9-039.57: 362.121.

198 с.: 21 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

Об'єкт дослідження: гонартроз. Мета дослідження: оптимізація лікування хворих на гонартроз (ГА), шляхом застосування внутрішньосуглобових ін'єкцій тромбоцитарної аутологічної плазми (ТАП) в комплексній терапії та алгоритму прогнозування перебігу остеоартрозу (ОА) для гальмування процесу деградації суглобового хряща та продовження строків ремісії в практиці сімейного лікаря. Методи дослідження: клініко-анамнестичні - для оцінки клінічних проявів ГА та вивчення етіологічних чинників захворювання; антропометричні - для оцінки статури та індексу маси тіла (ІМТ); функціональний (index WOMAC - Western Ontario and McMaster University Osteoarthritis) - для суб'єктивної оцінки загально стану пацієнта та якості життя; інструментальні (рентгенографія колінних суглобів в двох проєкціях) - для оцінки стадії ГА; лабораторний (загальний аналіз крові (ЗАК) - для виключення схованої патології формули крові та анемії, С-реактивний білок (СРБ) - для оцінки запального процесу при ГА, VDR, LCT та FDPS - для визначення їх кількості та якості впливу генотипу на ГА); статистичний (варіаційна статистика, кореляційний метод) - з метою математичної обробки; інформаційно-ентропійний аналіз (Е.В. Гублер, 2002) - з метою аналізу випадкових величин та градієнту правдивості. Наукова новизна отриманих результатів: вперше визначено частоту окремих фенотипових та сомато-вісцеральних ознак НДСТ та поліморфізму генів VDR, LCT та FDPS у хворих на ГА. На основі проведеного комплексного клініко-лабораторного та генетичного дослідження вперше визначено найбільш прогностично значущі фактори, що впливають на ранню появу симптомів, перебіг та відповідь на лікування при ГА. Шляхом узагальнення результатів математичного прогнозування створено алгоритм оцінки ризику формування ГА та способ лікування хворих на ГА. Вперше в Україні запропоновано персоналізований підхід до лікування ГА, визначено ефективність та безпеку застосування ТАП в комплексній терапії ГА з урахуванням генетичних особливостей пацієнта та обґрунтовано модель прогнозування відповіді на лікування.

76.01.19.0686/0418U000914

Грабовський Юрій Володимирович. Значення радіологічних методів досліджень в діагностиці та оцінці ефективності лікування тромбоемболії легеневої артерії:

Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 04.07.2018.

УДК УДК 616.131 005.6/7 073.916.

142 с.: 15 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

Дисертація присвячена підвищенню ефективності діагностики тромбоемболії легеневої артерії за допомогою променевих методів перфузійної пульмоноскінтиграфії та комп'ютерної ангіопульмонографії. Представлені результати комплексного обстеження 103 пацієнтів з підозрою на ТЕЛА з низьким та середнім ступенем її вірогідності.

76.01.19.0687/0418U000920

Долженко Марина Олександрівна. Особливості болювого синдрому при політравмі у геронтологічних хворих:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 02.07.2018.

УДК 616.12-008.331.1-053.89.

150 с.: 14 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Досліджено розвиток та перебіг больового синдрому та результати застосування різних схем знеболення у післяопераційному періоді у 94 геронтологічних хворих із скелетною політравмою. На основі вивчення об'єктивних показників стрес-реалізуючої системи (глікемія та рівень кортизолу у сироватці крові) та суб'єктивних методів оцінки інтенсивності болю (візуальна аналогова шкала болю) доведено, що застосування і морфіну гідрохлориду, і налбуфіну гідрохлориду й комбінації центральних та периферичних інгібіторів циклооксигенази (ЦОГ) парацетамолу та мелоксикаму має однакову анальгетичну ефективність у післяопераційному періоді. Базуючись на результатах спостереження побічних ефектів застосованих схем знеболення (показників функції зовнішнього дихання - рСО₂ та частоти дихань, частоти розвитку нудоти, сонливості та шкіряного свербіжжя) показано, що застосування морфіну гідрохлориду для післяопераційного знеболення є найбільш безпечним. Шляхом визначення концентрації медіаторів системної запальної відповіді (СЗВ) інтерлейкіни 6 та 8, ендотеліну 1, показників системи регуляції агрегатного стану крові (РАСК) розчинного фібрин-мономерного комплексу та антитромбину III доведено, що знеболення комбінацією інгібіторів ЦОГ є найбільш патогенетично обгрунтованим, так як купірує больовий синдром завдяки зниженню вмісту медіаторів СЗВ, які є одним з етіологічних факторів болю, позитивно впливає на стан системи РАСК та не викликає побічних ефектів, характерних для опіатів

76.01.19.0688/0418U000921

Мисниченко Ольга Владиславівна.

Ангіопоетин-2 та васкулоендотеліальний фактор росту у хворих на гіпертонічну хворобу в поєднанні з абдомінальним ожирінням в динаміці терапії: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.06.2018.

УДК 616.12-008.331.1-085:616-056.52:577.112.3:611.018.74.
178 с.: 18 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

Роботу присвячено підвищенню ефективності лікування хворих на гіпертонічну хворобу (ГХ) з абдомінальним ожирінням (АО) на підставі результатів вивчення рівнів в крові потужних проангіогенних і проартеріогенних факторів з прозапальною дією ангіопоетину-2 (Анг-2) та васкулоендотеліального фактору росту (ВЕФР) у цих хворих в динаміці антигіпертензивної та гіполіпідемічної терапії на тлі рекомендацій щодо корекції способу життя. Найбільш високі рівні в крові Анг-2 були виявлені у хворих на ГХ з АО при 3 ступені ГХ, початкових порушення вуглеводного обміну, комбінованій дисліпідемії та при високому-дуже високому і дуже високому загальному серцево-судинному ризику, а найбільш високі рівні в крові ВЕФР - при гіперхолестеринемії і дуже високому загальному серцево-судинному ризику. Показано, що однорічна комбінована антигіпертензивна терапія блокаторм рецепторів ангіотензину II і дигідропіридинним антагоністом кальцію тривалої дії з додаванням високоселективного бета-адреноблокатора з вазодилатуючою дією та/або тiazидоподібного діуретика на тлі статинотерапії і рекомендацій щодо корекції способу життя у хворих на ГХ з АО проявляє виражений антигіпертензивний ефект, сприяє зниженню вираженості метаболічних порушень та достовірно зниженню рівнів в крові ВЕФР. В той же час достовірно зниження рівнів в крові Анг-2 виявляється тільки у тих хворих, у яких були досягнуті цільові рівні артеріального тиску.

76.01.19.0689/0418U000922

Узун Дмитро Юрійович. Клініко-патогенетичне обгрунтування оптимізації лі-

кування постімплантаційної фібриляції передсердь у хворих на ішемічну хворобу серця: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 26.06.2018.

УДК 616.12-008.313.2-318-77]-07-08-084-039.35-053.9.

165 с.: 19 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

У дисертації представлено теоретичне обгрунтування і досягнуто нове практичне вирішення актуального наукового завдання у галузі клінічної медицини, а саме кардіології, щодо визначення механізмів розвитку постімплантаційної фібриляції передсердь при ішемічній хворобі серця та підвищення ефективності лікування й профілактики пароксизмів у хворих старших вікових категорій. Під спостереженням перебували 387 пацієнтів. На підставі комплексу клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень оцінено стан серцево-судинної системи, доведено патофізіологічну й прогностичну роль маркерів системного запалення, параметрів коагуляції-агрегації, гіпероксидзації, ендотеліальної функції судин, ліпідних метаболічних чинників та маркерів ремоделювання міокарда у виникненні й підтримці пароксизмальної форми миготливої аритмії та її ускладнень, оцінено їх динаміку на тлі використання двох терапевтичних режимів (стандартного загальноновизнаного медикаментозного та з додаванням ліпосомальних форм фосфатидилхоліну й кверцетину), оцінено безпосередні та віддалені результати, частоту припинення пароксизмальної активності, річну виживаність і якість життя хворих старших вікових категорій з постімплантаційною фібриляцією передсердь.

76.01.19.0690/0418U000923

Бутова Тетяна Сергіївна. Особливості поєданого перебігу артеріальної гіпертензії та цукрового діабету 2 типу у постменопаузі у залежності від поліморфізму генів ESR1 і AR: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.06.2018.

УДК [616.12-008.331.1+616.379-008.64] :618.173:575.174.015.3(043.3).

139 с.: 19 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 161 назва.

1. Об'єкт дослідження: артеріальна гіпертензія у поєднанні з цукровим діабетом; мета - визначення особливості перебігу, оптимізація прогнозування та лікування артеріальної гіпертензії у поєднанні з цукровим діабетом 2 типу у постменопаузі шляхом вивчення патогенетичного аспекту поліморфізму генів ESR1 і AR; методи дослідження: клінічні, лабораторні, генетичні, аналітико-статистичні; новизна - визначено вплив концентрації естрадіолу та дигідротестостерону на рівень загального холестерину, ліпопротеїдів високої та низької щільності, тригліцеридів, глюкози, глікозильованого гемоглобіну у сироватці крові у жінок у постменопаузі, хворих на артеріальну гіпертензію і цукровий діабет. Уперше охарактеризовано різницю вмісту естрадіолу та дигідротестостерону у сироватці крові в залежності від наявності певного генотипу поліморфізму генів рецепторів естрогенів ESR1 і андрогенів AR у жінок у постменопаузі, які хворіють на артеріальну гіпертензію та цукровий діабет 2 типу. Визначено, що наявність гетерозиготного TC генотипу поліморфізму гену ESR1 та "коротких" алелей гену AR асоціюється з негативними змінами метаболізму ліпідів, вуглеводів та гемодинамічних показників, більш тяжким клінічним перебігом захворювань. Доведено, що у жінок, хворих на артеріальну гіпертензію та цукровий діабет 2 типу у постменопаузі достовірно переважає гетерозиготний TC генотип поліморфізму T397C гена ESR1 та 19 CAG-повтори гену AR над гомозиготними TT і CC генотипами та іншими алелями CAG-повторів, що є групою ризику виникнення даної коморбідної патології. Галузь застосування - медицина.

76.01.19.0691/0218U001846

Вивчення впливу стресу на розвиток і перебіг серцево-судинної та судинно-мозкової патології, а також обґрунтування концепції його мінімізації в сучасних умовах:

Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска" Національної академії медичних наук України; Керівник Корнацький Василь Михайлович. – ДР 0116U001026. УДК 616.12 + 616 831 - 005; 612.176.

81 с.

Об'єкт дослідження - пацієнти: ДУ "ІННЦ "Інститут кардіології імені акад. М.Д. Стражеска" НАМН України, поліклініки м. Буча Київської області на етапі первинної медичної допомоги, а також дані офіційної медичної статистики показників здоров'я. Мета роботи: вивчення динаміки показників розвитку серцево-судинної і судинно-мозкової патології та соматизованих психічних розладів в умовах стресу і соціальної напруги та обґрунтувати концепцію мінімізації їх впливу на здоров'я народу України. Методи дослідження - соціологічні, психологічні, інформаційно-аналітичні, клінічні, функціональні, лабораторні, статистичні. Були поставлені і вирішені наступні завдання: а) б) провести моніторинг сучасного стану здоров'я населення та медико-соціальних факторів впливу при хворобах системи кровообігу; б) вивчити проблему впливу стресу на стан здоров'я та якість життя населення при хворобах системи кровообігу; в) дослідити розвиток цереброваскулярних порушень у пацієнтів кардіологічного профілю; Отримані дані свідчать про мультифакторну основу рівня здоров'я та ефективності лікування хвороб системи кровообігу (ХСК), серед яких стрес виступає як дестабілізуючий фактор перебігу серцево-судинної і судинно-мозкової патології та розвитку несприятливих психічних розладів. Покращення здоров'я повинно вирішуватися системно, включаючи своєчасну діагностику та мінімізацію негативних чинників розвитку психосоматизованих розладів.

76.01.19.0692/0218U001943

Розробити індивідуальні підходи до медикаментозного та апаратного лікування хворих з артеріальною гіпертензією різного ступеня тяжкості:

Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска" Національної академії медичних наук України; Керівник Сіренко Юрій Миколайович. – ДР 0116U000057. УДК 616.12-008.331.1-073-085+616.61-005-089.873+612.2.

342 с.

В результаті обстеження пацієнтів, що приймали 3 та більше антигіпертензивних препарати вторинну артеріальну гіпертензію виявлено у 11,52% пацієнтів. Частіше за все серед вторинних АГ було виявлено аденому наднирників та порушення функції щитоподібної залози, що в структурі вторинних гіпертензій складало 56,8%. Резистентну артеріальну гіпертензію виявлено у 31% серед пацієнтів, що приймали 3 та більше антигіпертензивних препаратів. Денервацію ниркових артерій було проведено у 8 пацієнтів (0,7%), серед тих, хто приймав 3 та більше антигіпертензивних препаратів. Денервація ниркових артерій сприяла досягненню у всіх 100% пацієнтів цільового рівня АТ, зменшенню кількості антигіпертензивних препаратів в середньому з 5,5 до 3,5 за добу та була більш ефективною у пацієнтів від 40 до 60 років з більш високими цифрами артеріального тиску. Процедура була абсолютно безпечною, про що свідчить збережена функція нирок через 4,5 років після її проведення. Встановлено, що для резистентної артеріальної гіпертензії характерне переважання синдрому обструктивного апное сну важкого

ступеня. У хворих з артеріальною гіпертензією рееструвалась дуже висока частота синдрому обструктивного апное сну. Резистентна артеріальна гіпертензія, поряд із більшою частотою, характеризувалась більшою тяжкістю синдрому обструктивного апное сну. Уперше встановлено, що вираженість позитивної динаміки при лікуванні постійним позитивним тиском повітря в дихальних шляхах залежала від тяжкості АГ, що визначалась рівнями офісного і центрального АТ, ураженням великих артерій як органів-мішеней, та зменшення рівня нічної гіпоксемії на фоні лікування. Виявлено високу ефективність лікування постійним позитивним тиском повітря в дихальних шляхах у поєднанні з антигіпертензивною терапією у хворих з артеріальною гіпертензією та синдромом обструктивного апное сну середнього і важкого ступенів у зниженні офісних систолічного артеріального тиску (на 11,09+4,47 мм рт. ст.) і діастолічного артеріального тиску (на 7,74+2,81 мм рт. ст.) з досягненням їх цільових рівнів, у зменшенні швидкості поширення пульсової хвилі по артеріях еластичного типу (на 2,19+0,74 м/с) з досягненням нормальних значень цього показника, а також центрального систолічного артеріального тиску (на 10,52+3,84 мм рт.ст.) та центрального діастолічного артеріального тиску (на 7,61+2,82 мм рт.ст.). Факторами, які визначали прихильність хворих з артеріальною гіпертензією та синдромом обструктивного апное сну до лікування постійним позитивним тиском повітря в дихальних шляхах, були маса тіла та тяжкість синдрому обструктивного апное сну. Це підтверджувалось наявністю незалежного зв'язку прихильності до лікування постійним позитивним тиском повітря в дихальних шляхах з масою тіла ($B = 0,346$; $p = 0,005$), індексом десатурацій ($B = 0,432$; $p = 0,010$) та тривалістю хропіння ($B = 0,369$; $p < 0,001$). Встановлено, що прийом антигіпертензивних препаратів телмісартану більш виражено знижував середньодобовий артеріальний тиск при прийомі в ранковій годині порівняно з вечірнім прийомом, олмесартан краще знижував артеріальний тиск при прийомі в вечірній години, а прийом азилсартану однаково впливав на зниження артеріального тиску не залежно від часу прийому препарату. За впливом на зниження середньонічного АТ вечірній прийом олмесартану був більш ефективним порівняно з ранковим прийомом препарату, як в зниженні САТ, так і в зниженні ДАТ. Азилсартан достовірно краще знижував нічний ДАТ при прийомі в вечірній години порівняно з ранковим прийомом. Телмісартан більш ефективно знижував середньонічний як САТ, так і ДАТ при ранковому прийомі порівняно з вечірнім.

76.01.19.0693/0218U002066

Визначити роль Т-хелперів 17 типу у формуванні системного запалення у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського АМН України"; Керівник Рекалова Олена Михайлівна. – ДР 0115U000251. УДК 616.24-007.272-036.12.017.1.001.5.

228 с.

Об'єкт - периферична кров 59 хворих на хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ) в стадії ремісії, 27 хворих на хронічний бронхіт (ХБ) в стадії ремісії, 17 здорових осіб. Мета роботи - з'ясувати роль Т-хелперів 17 типу в патогенезі хронічного обструктивного захворювання легень та їх участь у формуванні системного запалення у хворих на це захворювання. Отримані нові дані щодо участі Т-хелперів 17 типу у патогенезі ХОЗЛ - продукція ІЛ-17А підвищується по мірі прогресування захворювання, збільшення частоти загострень на рік і погіршення дихальної функції. Підвищений рівень в крові ІЛ-17А зв'язаний з показниками запалення (лейкоцитозом та нейтрофіліозом крові, ви-

соким вмістом сироваткових рівнів TNF, IL-8, C-RP). Хронічний запальний процес при ХБ за імунологічними ознаками має менш інтенсивний характер і у більшості хворих не супроводжується гіперпродукцією IL-17A. Розроблена технологія виявлення супутньої серцево-судинної патології у хворих на ХОЗЛ, яка полягає у визначенні рівню C-RP у сироватці крові хворих: підвищення його рівню у 3,5 рази і вище є маркером серцево-судинних захворювань. Розроблена технологія виявлення активності запального процесу у хворих на ХОЗЛ і ХБ, яка полягає у визначенні рівнів IL-17A і C-RP у сироватці крові хворих: підвищення рівню IL-17A в 1,2 рази і вище і C-RP у 1,7 рази і вище є маркерами активності запального процесу. Розроблений "Спосіб визначення активності запального процесу у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень", який дозволяє підвищити точність визначення активності запального процесу на 35,5 %. Розроблена концепція ролі Т-хелперів 17 типу у підтримці хронічного запалення, згідно якій вони стають значимими в патогенезі ХОЗЛ на більш пізніх етапах, сприяючи більш тяжкому перебігу ХОЗЛ. Формуванню системного запалення сприяють загострення ХОЗЛ, які супроводжуються викидом в кров прозапальних цитокінів та ендотеліальних факторів, що посилює ендотеліальні запальні процеси. Сфера застосування - імунологія, пульмонологія Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.01.19.0694/0218U002067

Дослідити динаміку фізичної активності та якості життя хворих на бронхіальну астму та розробити нову технологію її відновлювальної корекції: Заключний звіт /Державна установа "Інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського АМН України"; Керівник Фещенко Юрій Іванович. – ДР 0115U000252. УДК 616.248.1-085-084.001.5.

424 с.

Об'єкт дослідження: 120 хворих на бронхіальну астму. Мета роботи - покращання якості життя та фізичної активності хворих на бронхіальну астму шляхом оптимізації діагностики функціонального стану кардіореспіраторної системи та розробки нового способу лікування з використанням етилгідроксипіридин сукцинату на тлі базисної терапії. Методи дослідження: загальноклінічні, функціональні, статистичні. Розроблена технологія відновлення фізичної активності у хворих на бронхіальну астму шляхом застосування етилметилгідроксипіридину сукцинату на тлі базисної терапії періоду ремісії, яка дозволяє підвищити кардіореспіраторну витривалість на 19,1 %, метаболічну вартість виконаної роботи у 1,9 рази, покращити кардіореспіраторний резерв на 46,4 %, аеробну витривалість на 53,0 %, кисневу вартість виконаної роботи до 71,4 %. Розроблено технологію визначення фізичного стану хворих на бронхіальну астму із різним ступенем тяжкості захворювання з метою реальної оцінки і контролю рівня здоров'я, видачі своєчасних рекомендацій із індивідуального рухового режиму,

визначення індивідуального шляху до здоров'я за допомогою опитувальника із визначенням рівня рухової активності та простих 5 морфофункціональних індексів (Кетле, Робінсона, Скібінської, Шаповалової та Руфье). Сфера застосування-пульмонологія Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.01.19.0695/0218U002068

Розробити концепцію реформування протитуберкульозної служби в Україні: Заклучний звіт /Державна установа "Інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського АМН України"; Керівник Мельник Василь Михайлович. – ДР 0115U000253. УДК 616-002.5:614.2.001.5(477).

365 с.

Об'єкт - офіційні статистичні звіти, анкети головних лікарів протитуберкульозних диспансерів, нормативно-правові акти. Мета – поліпшити ефективність функціонування протитуберкульозної служби в Україні на засадах концепції її реформування. Методи - анкетування, статистичні. Показано незадовільне функціонування протитуберкульозної служби за 2005-2016 рр. і її недоліки, яка працює неефективно і потребує реорганізації та реструктуризації. Обгрунтовано необхідність зменшення її ліжкового фонду на 20,8 % та його реструктуризації. Встановлено прогноз захворюваності та смертності від туберкульозу (ТБ) на 10 років (до 2025 року). Досліджено основні причини, що впливають на захворюваність і смертність від ТБ. Оцінка результатів виконання "Загальнодержавної програми протидії захворюванню на туберкульоз у 2007-2011 роках" та програми у 2012-2016 рр. показала недостатній контроль за ТБ, не досягнення цілей, які запропоновані ВООЗ для зниження захворюваності та смертності від ТБ. Визначені основні оціночні прогностичні індикатори ефективності заходів щодо виявлення, діагностики, лікування хворих на ТБ та профілактики захворювання, що забезпечують контроль епідемічного щодо ТБ в Україні. Обгрунтовано метод прогнозу захворюваності та смертності від ТБ на основі моделювання процесів їх динаміки за допомогою поліноміального двохступеневого тренду та критерії оцінки раціонального використання ліжкового фонду протитуберкульозних диспансерів, лікарень та санаторіїв. Розроблена концепція реформування протитуберкульозної служби в Україні на основі реформування системи охорони здоров'я, підготовлено проект наказу МОЗ України. Сфера застосування - фтизіатрія Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.01.19.0696/0218U002204

Вдосконалити методику хірургічного лікування хворих з гострими розривами міжшлуночкової перегородки: Заклучний звіт /ДУ "Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова Національної академії медичних наук України"; Керівник Руденко Анатолій Вікторович. – ДР 0115U002334. УДК 616.12-007.113]-098.168.

98 с.

Звіт про науково-дослідну роботу (НДР): 97 с., 22 табл., 19 мал. 125 літературних джерела. Об'єкт дослідження - кардіохірургічні хворі з постінфарктним розривом міжшлуночкової перегородки, що спостерігалися в НІССХ ім. Амосова М.М. Явища, що будуть вивчатися: міжшлуночкова перегородка, морфологічні зміни в зоні гострого розриву міжшлуночкової перегородки, гемодинамічні зміни на різних етапах виникнення ГРМШП, оптимальні терміноперативного втручання при ГРМШП. Мета:Покращити результати хірургічного лікування постінфарктоного розриву міжшлуночкової перегородки для зменшення летальності та збільшення тривалості та якості життя хворих. Буде розроблено алгоритм ведення хворих з гострого розриву міжшлуночкової перегородки. Будуть описані патоморфологічні та патофізіологічні зміни при ГРМШП. Дана робота має велике науково-практичне значення для сучасної системи охорони здоров'я та направлено на розширення можливостей надання ефективної допомоги у оптимальні строки після виникнення розриву міжшлуночкової перегородки.

76.01.19.0697/0218U002246

Морфофункціональні особливості життєво-важливих органів при артеріальній гіпертензії у віковому аспекті та можливості фармакологічної корекції (експериментально-клінічне дослідження): Заклучний звіт /Націо-

нальний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Чайковський Юрій Богданович. – ДР 0115U000912. УДК 616.12-008.331.1-053.02-092-085:612.08.

125 с.

Результати проведених експериментальних та клінічних досліджень надали можливість сформулювати власну КОНЦЕПЦІЮ механізмів розвитку захворювання у віковому аспекті. За даними досліджень в експерименті та клініці прослідковано процес ремоделювання міокарда та судин при АГ залежно від віку. Доведено роль низькоінтенсивного запалення внаслідок оксидативного стресу як при гіпоксичних, так і геморагічних ускладненнях АГ. Морфологічні зміни в судинах міокарда та мозку щурів з СІСАГ в онтогенезі доводять той факт, що вже у молодих щурів розвивається судинна (ендотеліальна) дисфункція, а переважання апоптозу над некрозом при гіпертензивних змінах викликають фіброз міокарда і стінки судин. Вивчення ролі активних форм кисню (АФК) в механізмах нейродегенерації при ускладненні АГ, показало, що при геморагічному інсульті на відміну від ішемічного ушкодження тканини мозку відбувається переважно за механізмами некрозу і прогресує при артеріальній гіпертензії. Виявлені механізми розвитку захворювання у віковому аспекті являють собою мішені для фармакологічної корекції, яка може бути ефективною для переривання ланцюга і профілактики артеріальної гіпертензії. Залежно від стадії судинних змін - судинна дисфункція - ремоделювання судин - гіпоксичні чи геморагічні цереброваскулярні ускладнення запропоновані різні фармакологічні напрями впливу і оцінено їх ефективність.

76.01.19.0698/0218U002247

Вивчити механізми розвитку кардіоміопатії при цукровому діабеті 1 типу та оптимізувати схему фармакологічної корекції: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Майданник Віталій Григорович Хайтович Микола Валентинович. – ДР 0115U000913. УДК 616.127-02-092:616.379-008.64]-085:612.08.

82 с.

Об'єкт дослідження зміни окисного гомеостазу та стану кардіоміоцитів при цукровому діабеті (ЦД) 1 типу та на фоні фармакотерапії. Мета роботи вивчення ролі окисного стресу (ОС) при ЦД 1 типу; ранніх проявів експериментальної діабетичної кардіоміопатії (ДК) у щурів та їх змін під впливом N-ацетилцистеїну (NAC) та лозартану. Методи дослідження - клінічні, інструментальні, біохімічні, електрономікроскопічні, статистичні. Дослідження проведені на 110 щурах-самцях лінії Wistar масою 220-250 г. Також було обстежено 36 дітей (20 хлопчиків та 16 дівчаток), хворих на ЦД 1 типу, віком від 11 до 17 років. При ЦД 1 типу як у пацієнтів, так і в експерименті виявлено зниження антиоксидантної активності (АОА), інтенсифікацію ОС та ліпопероксидації. Через 1 міс у щурів із ЦД 1 типу виявлено зменшення цитопротекторної аутофагії кардіоміоцитів та електрокардіографічні зміни. Останні відмічались вже на 2-му тижні експерименту. Вивчено залежність структура антиоксидантна активність N-ацетилцистеїну та лозартану *in vitro* та *in silico*. Виявлено кардіопротекторний вплив NAC, лозартану та їх поєднання. NAC за рахунок антиоксидантної дії знижував гіперглікеміє-індуковані прояви ДК. NAC сприяв мембранопротекції, зниженню інтенсивності ОС та ліпопероксидації, відновлював аутофаготичну цитопротекторну активність, серцевий ритм, шлуночкову скорочувальну активність міокарда, що може стати новою терапевтичною стратегією для пацієнтів із ДК.

76.01.19.0699/0218U002249

Удосконалення діагностики, прогнозування

перебігу та лікування системних ревматичних захворювань на основі вивчення патогенетичної ролі імунобіохімічних маркерів запалення та ураження судинної стінки: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Яременко Олег Борисович. – ДР 0115U000909. УДК 616-002.77-031-092-07-037-085 :612.017.1. 57 с.

Об'єкт дослідження: псоріатичний артрит (ПСА), вузливий поліартеріїт (ВП) та васкуліти, асоційовані з анти-нейтрофілії цитоплазматичними антитілами (АНЦА), остеоартроз колінних суглобів. Мета роботи: Підвищення ефективності лікування (збереження працездатності та підвищення якості життя) хворих з системними ревматичними захворюваннями шляхом покращення діагностики, раннього призначення патофізіологічно обгрунтованої терапії та попередження ускладнень. Методи дослідження - загальноклінічні, оцінка суглобового статусу, біохімічні, серологічні, розрахункові (визначення індексів активності та відповіді на лікування), інструментальні (ультразвукове дослідження колінних суглобів). Встановлено: Сироватковий рівень еластину з високою чутливістю (75%) та специфічністю (89%) дозволяє диференціювати хворих на ВП та АНЦА-асоційовані васкуліти. Рівень альфа-актину-2 може бути перспективним кандидатом для оцінки відповіді на лікування у хворих на первинний системний васкуліт (ПСВ). Продемонстровано можливість використання рівня VAF як об'єктивного критерія оцінки активності ПСВ. Продемонстровано можливість і переваги використання рівня матричної металопротеїнази-3 як об'єктивного критерія ефективності лікування ПСА. Продемонстровано високу терапевтичну ефективність лефлуноміду не тільки щодо ураження суглобів, а й стосовно псоріатичного ураження шкіри. Запропоновано використовувати в клінічній практиці предиктори відповіді на терапію лефлуномідом у хворих на ПСА. Доведено, що прийом неомілованих сполук олій авокадо та сої призводить до клінічно значущого покращення з позитивними змінами метаболізму хряща та його ультразвукових характеристик у хворих з остеоартрозом колінних суглобів.

76.01.19.0700/0218U002250

Визначити роль пухлино-асоційованих адипоцитів у впливі факторів метаболічного і стромального мікрооточення пухлини на перебіг пухлинного процесу у хворих різного віку: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; Керівник Осинський Сергій Петрович. – ДР 0114U004392. УДК 616.-006.04:616.419:616.33.

162 с.

Вперше на великому за обсягом клінічному матеріалі доведено, що пухлино-асоційовані адипоцити (ПАА) в тканині та кістковому мозку хворих на рак шлунку (РШ) є гіпоксія-залежним фактором, що пов'язаний із ростом пухлини, її регіонарним і віддаленим метастазуванням. Показники кількості ПАА та адипонектин-позитивних клітин в пухлині асоційовані із осіданням дисемінованих пухлинних клітин у місцях віддаленого метастазування та можуть бути використані в контролі перебігу РШ, зокрема і при мінімальній залишковій хворобі. Виявлено, що низка факторів мікрооточення пухлини [щільність мікросудин, пухлино-асоційовані макрофаги, CD8- і CD45RO-позитивні лімфоцити, експресія білку "хомінга" CXCR-4, активність матриксних металопротеїназ (ММП-2)] можуть застосовуватись в прогнозуванні РШ для певних категорій хворих в залежності від віку та маси тіла. Вперше показано, що дисфункціональна жирова тканина є модифікатором мікрооточення пухлини і факто-

ром формування її агресивного фенотипу. Дефекти в механізмі окисного фосфорилування, зростання швидкості генерування супероксидних радикалів (СР) та окиснення гуаніну в ДНК, активності матриксних металопротеїназ (ММП-2 та -9) в прилеглий до пухлини жировій тканині (ППЖТ) активують низку редокс-залежних факторів в пухлині та є важливими чинниками прогресування РШ та раку прямої кишки (РПК). Високі рівні генерування СР та активності желатиназ в ППЖТ асоційовані із віддаленим метастазуванням та можуть мати прогностичне значення при лікуванні РШ та РПК.

76.01.19.0701/0218U002251

Розробити алгоритм застосування комплексу сучасних променевих методів дослідження в діагностичному супроводі лікування різних форм ішемічної хвороби серця: Заключний звіт /ДУ "Науково-практичний центр променевої діагностики НАМН України"; Керівник Дикан Ірина Миколаївна. – ДР 0115U000364. УДК 616-005.4.

43 с.

Об'єкт дослідження: Методом магнітно-резонансної томографії (МРТ), мультидетекторної комп'ютерної томографії (МДКТ) та ехокардіографії (ЕхоКГ). обстежено 62 хворих віком від 36 до 69 років, із них 30 хворих, які перенесли гострий інфаркт міокарда (ІМ) і проходили лікування у різні постінфарктні періоди в спеціалізованому закладі - ДУ ННЦ "Інститут кардіології ім. академіка М.Д. Стражеска" НАМН України, а також обстеження в ДУ "Інститут ядерної медицини та променевої діагностики НАМН України". Контрольну групу склали 32 осіб з верифікованою ішемічною хворобою серця без інфаркта міокарда. Мета роботи: розробити об'єктивні критерії ефективності лікування хворих із різними формами перебігу ІХС з оцінкою структурних та функціональних змін міокарда лівого шлуночка із застосуванням сучасних променевих методів дослідження: кардіо-МРТ, МДКТ-вентрикулографії, ЕхоКГ. Методи дослідження: магнітно-резонансна томографія (МРТ), мультидетекторна комп'ютерна томографія (МДКТ) та ехокардіографія (ЕхоКГ). Встановлено, що за даними кардіо-МРТ, у 10 (42%) хворих виявлено ознаки ГІМ та у 14 (58%) хворих ознаки пізніх постінфарктних змін міокарду ЛШ. У постінфарктному періоді (3-120 місяців) були виявлені рубцеві зміни (ознаки кардіосклерозу) міокарда ЛШ в усіх 14 хворих (58%), із них у 3 (21%) також виявлено аневризматичне розширення верхівки ЛШ. В групі хворих із ГІМ у кількості 10 чоловік виявлено мікрovasкулярну обструкцію (МВО) в зоні ішемічного ураження міокарду ЛШ - у 7 (70%), пристінкові тромби верхівки ЛШ - у 2 (20%). У 1 хворого (10%) із цієї групи виявлено інтраміокардіальний крововилив. Висновки: у хворих із різними формами перебігу ІХС, окрім стандартного Ехо-КГ дослідження, необхідно додатково проводити комплексне кардіо-МРТ дослідження, або МДКТ-вентрикулографію з функціональним аналізом. При цьому, комплексне кардіо-МРТ дослідження дозволяє у хворих із ІМ не тільки точно визначити локалізацію постінфарктних змін серцевого м'яза та оцінити глибину ішемічного ураження, а також виявити порушення сегментарної та глобальної скоротливості міокарда для визначення подальшої тактики лікування та передбачення прогнозу перебігу даного захворювання.

76.01.19.0702/0218U002252

Розробити критерії диференційної та топічної діагностики об'ємних утворень панкреатодуоденальної локалізації на підставі даних сучасних способів постпроцесінгу: Заключний звіт /ДУ "Інститут ядерної медицини та променевої діагно-

стики Національної академії медичних наук України"; Керівник Дикан Ірина Миколаївна, Тарасюк Борис Андрійович. – ДР 0115U000368. УДК 66-071.

49 с.

Вік пацієнтів коливався від 21 до 78 років. Середній вік пацієнтів (49,5 + 28,5) р. Усім пацієнтам було проведено: мультиспіральну комп'ютерну томографію на томографі КТ Aquilion One 640 зрізів (виробництва Японія, Toshiba). Мультиспіральна комп'ютерна томографія з точністю 98,1 - 100,0% здатна ідентифікувати структурні зміни, за якими визначається наявність вогнищевої патології підшлункової залози. За відсутності атрофічних змін у неуразітій тканині різниця була вірогідною. Встановлено, що кількісні перфузіографічні показники (лінійний, об'ємний кровоток, максимальне підсилення) у пацієнтів із вогнищевою патологією підшлункової залози у градації пухлина/пухлина були залежними від гістологічного типу пухлин.

76.01.19.0703/0218U002254

Розробити алгоритм інтегральної променевої діагностики макро- та мікроангіопатій, що зумовлені порушенням метаболізму у хворих на цукровий діабет 2-го типу.: Заключний звіт /ДУ "Інститут ядерної медицини та променевої діагностики Національної академії медичних наук України"; Керівник Дикан Ірина Миколаївна, Тарасюк Борис Андрійович. – ДР 0115U000367. УДК 616.43;616-008.9;616.39.

135 с.

На основі комплексного обстеження хворих на цукровий діабет 2-го типу, яке включало дуплексне сканування магістральних артерій шиї; компресійну потік-залежну вазодилатацію плечової артерії; ультразвукове дуплексне сканування ниркових артерій; ультразвукову доплерографію судин орбіти, ехокардіографію встановлено особливості ураження органів мішеней в залежності від віку пацієнтів, терміну виявлення захворювання, ступеню компенсації глікемії. Ендотеліальної дисфункції, стенотичне ураження каротид, зниження внутрішньоорганного ниркового кровотоку (на рівні міждольових артерій), перебудова гемодинаміки судин орбіти (підвищення швидкості кровотоку в артеріях орбіти на фоні підвищення венозного кровотоку в центральній вені сітківки), діастолічна дисфункція лівого шлуночка серця виявляються уже в період маніфестації захворювання при відносній компенсації глікемії ($HbA1c < 7\%$) та прогресують по мірі збільшення тривалості захворювання і декомпенсації глікемії. Розроблена програма може бути підставою для планування лікувальних заходів та моніторингу його ефективності.

76.01.19.0704/0218U002255

Розробити алгоритм інтегральної променевої діагностики макро- та мікроангіопатій, що зумовлені порушенням метаболізму у хворих на цукровий діабет 2-го типу.: Заключний звіт /ДУ "Інститут ядерної медицини та променевої діагностики Національної академії медичних наук України"; Керівник Дикан Ірина Миколаївна, Тарасюк Борис Андрійович. – ДР 0115U000367. УДК 616.43;616-008.9;616.39.

135 с.

На основі комплексного обстеження хворих на цукровий діабет 2-го типу, яке включало дуплексне сканування магістральних артерій шиї; компресійну потік-залежну вазодилатацію плечової артерії; ультразвукове дуплексне сканування ниркових артерій; ультразвукову доплерографію судин орбіти, ехокардіографію встановлено особливості ураження органів мішеней в залежності від віку пацієнтів, терміну виявлення захворювання, ступеню компенсації глікемії. Ендотеліальної дисфункції, стенотичне ураження каротид, зни-

ження внутрішньоорганного ниркового кровотоку (на рівні міждольових артерій), перебудова гемодинаміки судин орбіти (підвищення швидкості кровотоку в артеріях орбіти на фоні підвищення венозного кровотоку в центральній вені сітківки), діастолічна дисфункція лівого шлуночка серця виявляються уже в період маніфестації захворювання при відносній компенсації глікемії ($HbA1c < 7\%$) та прогресують по мірі збільшення тривалості захворювання і декомпенсації глікемії. Розроблена програма може бути підставою для планування лікувальних заходів та моніторингу його ефективності.

76.01.19.0705/0218U002256

Покриті та комбіновані адсорбенти медичного призначення: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Ніколаєв Володимир Григорович. – ДР 0114U004391. УДК 615.246.2:544.778.3. 198 с.

Розроблена лабораторна технологія одержання комбінованих гемосорбентів на основі фенолформальдегідної смоли з іммобілізованим фармакопейним декстраном. Покриття декстраном забезпечує підвищення біосумісності гемосорбенту з кров'ю при лікуванні ендогенних та екзогенних інтоксикацій. Декстранове покриття при цьому не зменшує сорбційний потенціал самого гемосорбенту. Розроблена лабораторна технологія отримання комбінованих ліпід-вуглецевих гемосорбентів на основі високоактивного гранульованого гемосорбенту ГСГД з іммобілізованими ліпідами. Ліпофілізація поверхні гранул вуглецевих сорбентів призводить до зростання адсорбції клітинних отрут та речовин гідрофобної природи на тлі високого сорбційного потенціалу вуглецевої матриці. Розроблений лабораторний регламент одержання апікаційних хітозан-вуглецевих композитів на основі вітчизняних волокнистих вуглецевих матеріалів АУВМ "Днепр"-МН з потужною адсорбційною та протимікробною активністю, а також виразною кровоспинною дією за умов паренхіматозної кровотечі, зокрема, посиленої за рахунок введення гепарину та варфарину. Розроблений оригінальний метод виготовлення суспензій вуглецевих ентеросорбентів з підвищеною стабільністю, що полегшує їх введення через зонд при лікуванні гострих кишкових інфекцій, особливо у дітей молодшого віку, та патологічних станах, при яких звичайний прийом ентеросорбентів ускладнений або навіть неможливий

76.01.19.0706/0218U002257

Роль стромального компонента пухлинного мікрооточення у модифікації метастатичних властивостей клітин злоякісних новоутворень: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького; Керівник Кудрявець Юрій Йосипович. – ДР 0116U007816. УДК 616-006.04:616-033.2:616-091.8. 21 с.

Отримано нову клітинну лінію, що походить із стромального клітинного компоненту спонтанного раку молочної залози щура - лінія СОМК та охарактеризовано її основні ростові, імунофенотипові та цитогенетичні властивості, а також її чутливість до деяких протипухлинних препаратів різного механізму дії. Клітини СОМК було використано в системі ко-культивування із злоякісно трансформованими клітинами молочної залози щура із різними характеристиками ЕМП асоційованих білків для оцінки впливу стромальних клітинних елементів на проліферативні та імунофенотипові властивості пухлинних клітин. Показана значна та статистично достовірна стимулююча дія кондиціонованого середовища (КС) клітин СОМК на проліферативну

та метаболічну активність пухлинних клітин молочної залози щура із мезенхімальним фенотипом (лінія MRS -T5), що виявилась дозо- та часозалежною. Встановлена інгібіція росту та метаболізму клітин лінії СОМК та стимуляція нормальних фібробластів після дії на них КС із пухлинних клітин. Таким чином, отримано нову клітинну лінію, що є потенційною для дослідження біологічних особливостей стромальних клітинних компонентів, пухлинасоційованих фібробластів, так і може використовуватись в системах ко-культивування з пухлинними клітинами для вивчення їх взаємовпливу *ex vivo*

76.01.19.0707/0218U002259

Цитоморфологічна та імуноцитохімічна характеристика лейкозів у післячорнобильський період: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України; Керівник Глузман Данило Фішелевич. – ДР 0114U004390. УДК 616.155.392: 616-001.28. 74 с.

Розроблений уніфікований класифікатор, що дало можливість обробити та проаналізувати архівний матеріал і дослідити структуру онкогематологічних захворювань у мешканців радіаційно забруднених і умовно чистих територій України в порівнянні з даними загальної популяції хворих (дані НКРУ) за період з 1986р. по 2015р. Встановлена тенденція залежності частоти виникнення ХЛЛ і ГМЛ від рівня радіаційного забруднення території України. Виявлено, що у хворих дорослих України з роками спостерігається збільшення абсолютної кількості випадків В-клітинних новоутворень (В-НХЛ, В-ХЛЛ і плазмоклітинних пухлин). В загальній групі дітей (0-17 років) відмічена тенденція до збільшення питомої ваги МДС і збільшення (в 1,3 рази) частки НХЛ у хворих дітей із РЗ областей. Простежені особливості розподілу питомої ваги онкогематологічної патології в "критичній" віковій групі хворих (0-4 роки на момент аварії на ЧАЕС) і показано збільшення питомої ваги НХЛ, тенденція до поступового росту ХМПЗ і МДС (в 1,4 рази - у осіб жіночої статі), збільшення в 1,4 рази частки ГМЛ у осіб чоловічої статі. Дослідження клінічно та прогностично несприятливих форм ГМЛ свідчить, що в "критичній" віковій групі частіше діагностувались "ранні" форми ГМЛ (M0, M1). Аналіз показників співвідношення ГЛЛ до ГМЛ у хворих з урахуванням ступеня забрудненості областей України виявив тенденцію до зменшення величини показника (збільшення питомої ваги ГМЛ) у хворих РЗ областей, осіб чоловічої статі, які на момент аварії на ЧАЕС перебували в "критичній" віковій групі. Исследование клинически и прогностически неблагоприятных форм ОМЛ свидетельствует, что в "критической" возрастной группе чаще диагностировались "ранние" формы ОМЛ (M0, M1). Анализ соотношения ОЛЛ в ОМЛ у больных с учетом степени загрязненности областей Украины выявил тенденцию к уменьшению величины показателя (увеличение удельного веса ОМЛ) у больных РЗ областей, лиц мужского пола, которые на момент аварии на ЧАЭС находились в "критической" возрастной группе (0 -4 года)

76.01.19.0708/0218U002329

Дослідити патогенетичні механізми впливу симпатичної нервової системи на артеріальну гіпертензію та хірургічні методи її корекції: Заключний звіт /ДУ "Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН"; Керівник Лазоришинець Василь Васильович. – ДР 0115U002503. УДК 616.12-008.331.1:616.839.1]-89.873. 125 с.

Реферат. В даній роботі було вивчено стан симпатичної нервової системи за допомогою клінічних та інструментальних методів у пацієнтів з артеріальною гіпертензією. Проаналізовано вплив гіперсимпатикотонії на артеріальний тиск. Вивчено варіанти розташування превертебральних симпатичних гангліїв та можливості їх ендovasкулярної радіочастотної абляції (РЧА). Розроблено моделі хірургічного впливу на тканини симпатичної нервової системи нирок, на симпатичні превертебральні ганглії нирок та надпирників. Розроблено покази для проведення РЧА превертебральних симпатичних волокон та до транскутанної симпатичної абляції аорторенального вузла, засновані на патогенетичному принципі, що призвело до покращення постопераційних результатів. Робота передається за кордон за довірною ціною.

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.01.19.0709/0218U002110

Обґрунтування та розробка концептуальних засад системи медичного постачання у ході застосування військ (сил): Заключний звіт /Українська військово-медична академія; Керівник Гульпа Вадим Серафимович. – ДР 0117U004459. УДК 355:658.7:615.1.

116 с.

Об'єкт дослідження - система медичного постачання Збройних Сил України. Предмет дослідження - концептуальні засади системи медичного постачання у ході застосування військ (сил), принципи їх побудови та функціонування, форми і методи управління процесами забезпечення медичним майном закладів охорони здоров'я Міністерства оборони України. Ціль роботи - обґрунтувати концептуальні засади системи медичного постачання у ході застосування військ (сил). Методи дослідження - бібліографічний, методи логічного, порівняльного та системного аналізу. На підставі результатів досліджень розроблено Керівництво з організації постачання медичною технікою та майном Збройних Сил України у мирний час. Впровадження Керівництва з організації постачання медичною технікою та майном Збройних Сил України у мирний час забезпечить високу бойову та мобілізаційну готовність медичної служби Збройних Сил України, підвищить ефективність та швидкість надання медичної допомоги. Робота розповсюджується за довірною ціною.

76.33 Гігієна й епідеміологія

76.01.19.0710/0418U000653

Руда Тетяна Володимирівна. Гігієнічна оцінка та регламентування сучасних хімічних засобів захисту олійних культур: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 15.03.2018.

УДК 613:632.95.

299 с.: 78 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

Дисертація присвячена оцінці небезпечності за токсикологічними і гігієнічними критеріями і здійсненню гігієнічного регламентування нових діючих речовин діфлуфензопіру та піметрозину і пестицидних препаратів Кельвін Плюс, ВГ, Пленум 50 WG, ВГ, Аканто, КС, Ретенго, КЕ та Амістар Голд 250 SC, КС при їх використанні на посівах олійних культур для мінімізації шкідливого впливу на здоров'я населення, професійні контингенти та навколишнє середовище. Обґрунтовано допустиму добову дозу (ДДД) діфлуфензопіру та піметрозину; вивчені умови праці та розраховані професійні ризики при застосуванні препаратів Кельвін Плюс, ВГ та Пленум 50 WG, ВГ наземним методом, Ретенго, КЕ авіаційним методом, Аканто, КС та Амістар Голд 250 SC,

КС наземним та авіаційним методами; визначені особливості поведінки в об'єктах агроценозу, екотоксикологічні ризики та ризики забруднення ґрунтових вод досліджуваними пестицидами в ґрунтово-кліматичних умовах Поліської та Лісостепової зон України; встановлені особливості впливу діфлуфензопіру та піметрозину на процеси самоочищення модельних водойм та органолептичні властивості води; визначені закономірності поведінки дімоксистробіну в системах "ґрунт - суміжні середовища" в різних ґрунтово-кліматичних умовах; обґрунтовано гігієнічні нормативи та регламенти. Розроблено методики визначення діфлуфензопіру та піметрозину у повітряному середовищі, воді, ґрунті, зерні кукурудзи, насінні ріпаку, а також спосіб одночасного визначення п'яти діючих речовин в одній пробі води методом вискоєфективної рідинної хроматографії.

76.01.19.0711/0418U000704

Собкова Жанна Володимирівна. Гігієнічна оцінка небезпеки циркуляції кандидозної інфекції у хворих та у внутрішньому середовищі багатопрофільного стаціонару: Дис... к.б.н. /Державна установа "Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України". – Захищена 29.03.2018.

УДК 614.4:614.71:614-036.22:579.22:579.87.

169 с.: 21 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

Дисертація присвячена гігієнічній оцінці небезпеки циркуляції кандидозної інфекції у хворих та у внутрішньому середовищі багатопрофільного стаціонару на підставі комплексних санітарно-гігієнічних, епідеміологічних, мікробіологічних досліджень. Узагальнено та науково обґрунтовано доцільність мікробіологічного моніторингу та профілактичних заходів внутрішньолікарняної кандидозної інфекції в умовах багатопрофільного стаціонару. Визначено частоту виділення дріжджоподібних грибів роду *Candida* в біологічному матеріалі хворих та проведено моніторинг внутрішнього середовища (медичне обладнання, руки медичного персоналу, поверхні, повітря та ін.) стаціонару щодо наявності грибів роду *Candida*. Вивчено етіологічну вагомість дріжджоподібних грибів роду *Candida* у структурі збудників внутрішньолікарняних інфекцій у відділенні реанімації та інтенсивної терапії (ВРІТ) та їх біологічні властивості, зокрема: рівень чутливості до антімікотиків, здатність до адгезії та здатність формувати біоплівку для прогнозування розвитку грибової інфекції. Удосконалено умови індикації дріжджоподібних грибів роду *Candida*. Визначено найбільш небезпечні об'єкти ризику інфікування та заходи профілактики. Показано, що у внутрішньолікарняному середовищі реанімаційних відділень об'єктами ризику інфікування є руки медперсоналу, апарати штучної вентиляції легень, внутрішньовенні катетери, повітря, поверхні, біологічний матеріал від хворих. Розроблено алгоритм профілактичних заходів у відділеннях інтенсивної терапії та реанімації.

76.01.19.0712/0418U000825

Коваль Вадим Васильович. Гігієнічна оцінка доочищеної питної води, яка споживається населенням індустриального міста:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 15.05.2018.

УДК 614.72-02:613.954.084:519.25.

183 с.: 19 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Дисертаційна робота присвячена розв'язанню актуальної проблеми - науковому обґрунтуванню комплексу заходів щодо забезпечення якості та безпечності доочищеної питної води, яка реалізується з пунктів розливу та споживається населенням індустриального міста, на підставі її гігієнічної оцінки. Надано гігієнічну оцінку доочищеної питної води, яка споживається населенням сучасного промислового мі-

ста, за комплексом показників якості та безпечності. Визначено особливості якості та безпечності води питної водопровідної та доочищеної на підставі порівняльної гігієнічної оцінки. Здійснено порівняльну гігієнічну оцінку споживання питної води системи централізованого водопостачання та доочищеної питної води за розрахованими прогнозними канцерогенними ризиками. Аналіз отриманих результатів дослідження дозволив запропонувати та впровадити комплекс заходів щодо забезпечення відповідності діючим гігієнічним вимогам доочищеної питної води, яка реалізується з пунктів розливу.

76.01.19.0713/0418U000849

Мельник Наталія Андріївна. Токсиколого-гігієнічна характеристика хронічного впливу наночастинок сульфиду свинцю на непошкоджену шкіру та критерії оцінки їх небезпеки (експериментальне дослідження): Дис... к.мед.н. /Державна установа Інститут медицини праці Національної академії медичних наук України. – Захищена 19.06.2018.

УДК [(546.815-168:615.9):612.79]:001.891.5.

229 с.: 13 табл., 66 іл. – Вібліогр.: 222 назви.

У дисертаційній роботі на основі експериментальних токсиколого-гігієнічних досліджень проведено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання актуального завдання медицини праці щодо оцінки емісії НЧ у повітря при відтворенні експериментальної моделі технологічного процесу рекуперації свинцю та встановлення ефектів хронічного впливу НЧ PbS на непошкоджену шкіру у залежності від їх фізико-хімічних характеристик. Досліджено закономірності та особливості емісії НЧ у повітря на різних етапах технологічного процесу рекуперації свинцю; визначені фізико-хімічні властивості НЧ (форма, розмір, хімічний склад) у пробах повітря, відібраних на різних етапах технологічного процесу та дана оцінка їх небезпеки; проведено порівняльний аналіз фільтруючого полотна аерозольних фільтрів "АФА-ХА" та мембранних фільтрів "МЛПОР" і "СИНПОР". В експерименті на лабораторних щурах відтворено модель хронічного впливу на непошкоджену шкіру неорганічних сполук свинцю, представлених мікро- і наночастинами; виявлено ефекти резорбції крізь шкіру мікро- і НЧ свинцю та дана їх порівняльна оцінка; досліджено морфо-функціональні зміни шкіри при хронічному впливі на її непошкоджену поверхню різних за розміром НЧ PbS та визначено закономірності, особливості та можливі механізми їх резорбції крізь шкіру в залежності від розміру НЧ, обгрунтовано критерії оцінки небезпеки НЧ свинцю при впливі на непошкоджену шкіру.

76.01.19.0714/0218U001827

Наукова експертиза нормативно-технічної документації на виробництво, пакування та маркування препаратів Артис Плюс, КС, Корвізар, КЕ, Кантаріс, ТН і Слейд Ультра, ТН: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006335. УДК 613:632.95.

5 с.

Проведено наукову експертизу нормативно-технічної документації на виробництво, пакування та маркування препаратів Артис Плюс, КС, Корвізар, КЕ, Кантаріс, ТН і Слейд Ультра, ТН з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України

76.01.19.0715/0218U001828

Наукова експертиза нормативно-технічної документації: "ТУ "Засіб для покращення

адгезії на основі ПАР для агрохімії (Кайт)": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006336. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України нормативно-технічної документації: "ТУ "Засіб для покращення адгезії на основі ПАР для агрохімії (Кайт)"

76.01.19.0716/0218U001829

Наукова експертиза засобу для покращення адгезії "Кайт": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006338. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності медичним критеріям безпеки об'єкту: "Засіб для покращення адгезії на основі ПАР для агрохімії "Кайт". ТУ У 20.5-42259914-001:2018"

76.01.19.0717/0218U001841

Наукові дослідження рівня вмісту діючої речовини препарату Априорі, ВГ в ґрунті: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006945. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено наукові дослідження з визначення рівня вмісту мезотріону - діючої речовини препарату Априорі, ВГ, виробництва компанії Адама АганЛТд, Ізраїль, в наданих замовником зразках ґрунту.

76.01.19.0718/0218U001842

Наукові дослідження препарату Еволюшн, КЕ, експертиза реєстраційних матеріалів об'єкту: "Поверхнево-активна речовина АмігоСтар (AmigoStar)": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002282. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено науково-дослідні роботи з вивчення динаміки залишкових кількостей діючих речовин препарату Еволюшн, КЕ в горосі, наукову експертизу реєстраційних матеріалів з метою встановлення медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Поверхнево-активна речовина АмігоСтар".

76.01.19.0719/0218U001843

Наукова експертиза об'єктів: "Тара полімерна" і "Дифенокназол ТС, 95 %": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006943. УДК 613:632.95.

6 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності медичним критеріям безпеки об'єктів: "Тара полімерна" і "Дифенокназол ТС, 95 %".

76.01.19.0720/0218U001844

Наукова експертиза об'єктів: "Торф'яні горщики і таблетки "Джиффі", "Горщики та мультиплети "Modiform", "Кокосові таблетки та Гроу Блоки "Джиффі" і "Лак Бальзам": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006944. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності медичним критеріям безпеки об'єктів:

"Торф'яні горщики і таблетки "Джиффі", "Горщики та мультиплети "Modiform", "Кокосові таблетки та Гроу Блоки "Джиффі" і "Лак Бальзам"

76.01.19.0721/0218U002286

Розробка сучасної технології діагностики, лікування та профілактики найбільш поширених професійних захворювань гірників вугільних шахт на різних етапах надання медико-санітарної допомоги в умовах реформування системи охорони здоров'я: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут медико-екологічних проблем Донбасу та вугільної промисловості Міністерства охорони здоров'я України".; Керівник Валуцина Валентина Михайлівна. – ДР 0114U001855. УДК 616-057:613.6.

43 с.

Розроблена та удосконалена медична технологія діагностики, лікування та профілактики професійних шийної та попереково-крижової радикулопатії, пневмокопіозу та хронічних пилових бронхітів, теплових уражень у гірників вугільних шахт на різних етапах надання медико-санітарної допомоги в умовах реформування системи охорони здоров'я.

76.35 Інші галузі медицини й охорони здоров'я

76.01.19.0722/0418U000824

Салієв Андрій Юрійович. Вікові особливості трансформації функціонального стану осіб командного складу з проявами гіпертонічної хвороби першої стадії: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 15.05.2018.

УДК 612.825.8:613.685.

151 с.: 17 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

На основі вивчення гігієнічних умов праці, психологічних, психофізіологічних та фізіологічних характеристик в дисертаційній роботі виявлені вікові особливості трансформації функціонального стану військовослужбовців керівного складу Збройних Сил України, які страждають на гіпертонічну хворобу першої стадії. Визначені особливості діяльності військових управлінців в штатних та екстремальних ситуаціях, характер трудової (службової) діяльності та домінуючі професійно важливі якості, що сприяють та перешкоджають ефективному виконанню управлінської діяльності. Проведено комплексний аналіз режиму та умов праці військовослужбовців керівного складу з оцінкою внеску інформаційного та інших чинників напруженості праці військового керівника. Показано, що напруженість праці військових керівників за "Гігієнічною класифікацією праці...", (2001р.) відноситься до класу 3.2. Виявлено достовірно більшу кількість негативних зрушень психологічних характеристик (емоційного вигоряння, стресостійкості та нервово психічної нестійкості, проявів макіавеллізму) у військових керівників віком менше 40 років, що можуть стати факторами ризику розвитку психосоматичної патології. Встановлено, що протягом 2013-2015 років відбувся істотний перерозподіл структури госпіталізації офіцерів, який проявляється у збільшенні в 5 разів кількості травм і зменшенні госпіталізації з приводу гіпертонічної хвороби I та II стадії в 2 рази, що пов'язано з особливостями кризової ситуації на сході України. Виявлені зміни вікової структури госпіталізації військових керівників протягом 2011-2015 років полягають в наявності достовірної динаміки зсуву структури госпіталізації військовослужбовців з приводу гіпертонічної хвороби I стадії з діапазону 31-40 років до 41-50 років ($p < 0,001$) у порівнянні зі стабільною віковою структурою хворих на гіпертонічну хворобу II ста-

дії. Виявлено істотно кращу реакцію військових керівників віком 29-39 років у порівнянні з особами старшого віку на стаціонарне лікування гіпертонічної хвороби за показниками переробки інформації різної за складністю та своїм змістом. Розроблені профілактичні рекомендації щодо збереження працездатності та профілактики розвитку надмірної напруги військовослужбовців керівного складу.

76.01.19.0723/0418U000844

Марюхніч Надія Володимирівна. Лікарський контроль фізичного стану та рухових можливостей при фізичних тренуваннях школярів з ослабленим зором: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України". – Захищена 15.06.2018.

УДК 615.825:796.015:617.75-053.5:616-056.2:612.766.1.

194 с.: 36 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Робота присвячена проблемі лікарського контролю при фізичному вихованні підлітків середнього шкільного віку з ослабленим зором. Методологія виконаної роботи базується на об'єктивній оцінці функціонального стану школярів з ослабленим зором в процесі фізичної реабілітації. Вперше у дівчат середнього шкільного віку з ослабленим зором, які займаються за державною програмою з фізичного виховання, науково обґрунтовано інформативний обсяг функціональних досліджень і оціночні критерії, необхідні для лікарського контролю їх фізичного стану за морфофункціональними показниками щадного фізіологічного багатоборства і загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності при велоергометрії, функцій зовнішнього дихання за показниками спірографії, а також за соматоскопічними ознаками реїтингу постави та зоровими функціями при авторефрактокератометрії. Вперше встановлені кореляційні взаємозв'язки між показниками зорових функцій, заломлюючої системи очей дівчат середнього шкільного віку з короткозорістю слабкого та середнього ступеня й короткозорим астигматизмом за даними авторефрактокератометрії та показниками фізичного стану і рухових можливостей. Вперше надано наукове клініко-фізіологічне обґрунтування змісту раціонального реабілітаційного комплексу, який включає спеціальні вправи для тренування акомодатії, самомасаж очей, спеціальні вправи для постави і стоп, дихальні вправи з вольвим керуванням диханням для профілактики спазму акомодатійних м'язів, а також аеробні вправи відповідно до індивідуального рухового режиму.

76.75 Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я

76.01.19.0724/0518U000902

Федосюк Роман Миколайович. Медико-соціальне обґрунтування системи периопераційної безпеки пацієнтів в анестезіології та інтенсивній терапії: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.11.2018.

УДК 614.8-052-084:(616-089.5+616.036.882-084):617-089:614.2.

471 с.: 60 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 353 назви.

У дисертації вирішено актуальну наукову проблему обґрунтування і розробки системи периопераційної безпеки пацієнтів в анестезіології та інтенсивній терапії, основною парадигмою якої стала сучасна концепція про систему безпеки як замкнутий цикл побудови і вдосконалення бар'єрів на шляху медичних помилок і несприятливих подій, основними модулями - 8 груп безпекових інструментів, що відповідають визначеним 8 пріоритетам вітчизняної служби

анестезіології та інтенсивної терапії у сфері безпеки пацієнтів, структурними компонентами - заклади охорони здоров'я, медичні навчальні заклади, громадські організації та пацієнти, а логістичними елементами - інтеграція, безперервність, наступність та зворотній зв'язок. Систему розроблено на підставі отриманих даних щодо: існування латентних загроз периопераційній безпеці пацієнтів, закладених у структурно-функціональній організації, архітектурних, інженерно-технічних та матеріально-технічних компонентах служби анестезіології та інтенсивної терапії України; низького рівня стандартизації периопераційних процесів у службі; вкрай низької, порівняно зі статистикою розвинених країн світу, частоти реєстрації несприятливих периопераційних подій у вітчизняній анестезіологічній практиці, а також на підставі результатів критичного аналізу існуючих у світі доказових організаційних технологій підвищення рівня безпеки медичної допомоги. Запропоновано концептуальні підходи до імплементації системи периопераційної безпеки пацієнтів у службі анестезіології та інтенсивної терапії України на національному, регіональному та локальному рівнях.

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.01.19.0725/0418U000906

Кузнецов Максим Віталійович. Удосконалення фізичної підготовки кандидатів у підрозділи сил спеціальних операцій Збройних Сил України: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 22.06.2018.

УДК 796. 062.4:355.237.3.

236 с.: 35 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

У дисертаційній роботі вирішено актуальне науково-прикладне завдання щодо попередньої підготовки кандидатів у підрозділи новоствореного роду Збройних Сил України - Сили спеціальних операцій (ССО). Основні результати роботи полягають в науковому обґрунтуванні методики підвищення функціонального стану і фізичної підготовленості курсантів ВВНЗ - як основного перспективного контингенту кандидатів до зарахування у підрозділи ССО. Досліджено рівень фізичної підготовленості і функціонального стану курсантів ВВНЗ, який забезпечується (досягається) існуючою практикою проведення практичних занять з фізичної підготовки згідно навчальних програм. Показано, що рівень функціональної і фізичної підготовленості курсантів забезпечує їм отримання залікових оцінок згідно нормативів Наставови з фізичної підготовки Збройних Сил України, але він є недостатнім для успішного проходження випробувань під час відбору у підрозділи ССО. Найбільш слабким показником кандидатів є низький рівень загальної і силової витривалості. Доведено, що впровадження авторської програми розвитку й вдосконалення загальної витривалості на основі підвищення функціональних аеробних можливостей організму курсантів протягом року підтверджується покращенням всіх досліджуваних показників на 15-30%, що достовірно вище по відношенню до показників курсантів, які займалися за звичайними навчальними програмами ВВНЗ.

77.01.19.0726/0418U000907

Ільченко Сергій Сергійович. Вплив самоконтролю фізичного стану студентів упродовж навчального року на мотивацію до занять фізичним вихованням: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 21.06.2018.

УДК 796: 378.017: 613 (043.3).

265 с.: 62 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 261 назва.

Дисертація присвячена проблемі підвищення мотивації до занять фізичним вихованням студентів педагогічних спеціальностей шляхом зміни організаційно-методичних умов занять фізичним вихованням студентів 2-го курсу в напрямку вироблення навичок самостійного управління та контролю за своїм фізичним і функціональним станом. Важливим аспектом у фізичному вихованні студентів 2-го курсу стало спрямування дисципліни "Фізичне виховання" на самоконтроль студентів. Науково обґрунтовано ефективність розробленого "Листа самоконтролю фізичного стану студентів", що опирається на теорію рефлексії. Теорія рефлексії для дисципліни "Фізичне виховання", обмеженої роками та годинами викладання, стає важливим принципом функціонування її в нових навчально-виховних умовах закладів вищої освіти. Основою розвитку постійного самоконтролю і саморегуляції людини є самопізнання, що має пряме відношення до рефлексії як механізму розвитку самоконтролю. Доведено, що впровадження листів самоконтролю сприяє покращенню фізичного здоров'я й фізичній підготовленості, змінам у мотивації до занять з фізичного виховання (мотив "отримання консультацій для самостійних занять фізичними вправами" став домінувати в 63,3% хлопців і 56,7% дівчат), виробленню розуміння значущості фізичного виховання у своїй подальшій життєдіяльності, адекватному сприйняттю власних фізичних можливостей, мотивації досягати гармонійного атлетичного розвитку для юнаків і фізичного самовдосконалення в корекції маси тіла для дівчат.

77.01.19.0727/0418U000908

Чухловіна Валерія Валеріївна. Корекція рухових порушень у дітей молодшого шкільного віку зі спастичними формами церебрального паралічу в процесі фізичного виховання: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 21.06.2018.

УДК 796.011.3:616.8-009.12-057.874(043.3).

211 с.: 14 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

У дисертації вперше розроблено технологію, спрямовану на корекцію рухових порушень у дітей молодшого шкільного віку зі спастичними формами церебрального паралічу. Структурними компонентами якої є мета, завдання, принципи, методи і засоби, а також етапи її практичної реалізації та критерії ефективності. Означена технологія реалізовувалась у три етапи: підготовчий, основний, підтримувальний та включала 5 блоків фізичних вправ: релаксацийний, силовий, координаційний, ігровий та руховий. Зміст кожного блоку будувалась в залежності від форми церебрального паралічу, можливості пересування та виявлення рухових порушень. Проведений педагогічний експеримент підтвердив ефективність технології корекції рухових порушень з використанням засобів фізичного виховання, що дає змогу рекомендувати її для використання у процесі фізичного виховання в спеціальних навчальних закладах, в яких навчаються діти з церебральним паралічем.

77.01.19.0728/0418U000909

Петрук Андрій Петрович. Оптимізація методичної складової системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 22.06.2018.

УДК 796.355.233.2.

288 с.: 24 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 229 назв.

У дисертаційній роботі вирішено актуальну наукову проблему методичної складової фізичної підготовки курсантів ВВНЗ, які в майбутньому будуть керівниками різних форм фізичної підготовки з підлеглим особовим складом підрозділу. Обґрунтовано програму методичної складової системи

фізичної підготовки курсантів ВВНЗ, в якій поетапно оптимізовано структуру та зміст методичної підготовки під час проведення форм фізичної підготовки з врахуванням особливостей застосування військових підрозділів в сучасних умовах діяльності Збройних сил України. Сформовано методичні завдання та методичні картки для кожного року (від першого і до четвертого) навчання курсантів у ВВНЗ з врахуванням особливостей військово-професійних завдань та дій за призначенням. Експериментально доведено позитивний вплив розробленої автором структури та змісту методичної складової фізичної підготовки на формування методичних вмінь та навичок курсантів майбутніх командирів військових підрозділів ($p < 0,001$). Розширено напрями формування методичних навичок курсантів майбутніх командирів військових підрозділів з навчальних дисциплін військово-професійного спрямування та напрям оптимізації методичної складової фізичної підготовки у ВВНЗ.

77.01.19.0729/0218U002020

Механізми формування державної молодіжної політики та системи розвитку фізичної культури і спорту в вищих навчальних закладах України з особливими умовами навчання: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Домбровська Світлана Миколаївна. – ДР 0115U002036. УДК 351.82:796.011(477).

67 с.

Розроблено й обґрунтовано теоретичні засади та основні положення механізмів взаємодії державних структур у процесі формування змісту організаційно-правового забезпечення державної молодіжної політики та системи розвитку фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах України, зокрема з особливими умовами навчання. Досліджено організаційні структури та функції державного управління фізичною культурою і спортом молоді на основі здійснення компаративного аналізу та періодизації його організаційно-правового забезпечення. Визначено стратегічні напрями й обґрунтовано структурно-функціональний підхід щодо формування механізмів державного регулювання якості розвитку фізичної культури і спорту молоді, який базується на стандартизації й уніфікації процесів управління якістю. Робота передається за кордон за договірною ціною.

77.01.19.0730/0218U002262

Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізичної активності різних груп населення: Заклучний звіт /Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; Керівник Цьбсь Анатолій Васильович. – ДР 0115U002344. УДК 796.011.1-056.2.

348 с.

Вперше визначено стан фізичної активності студентів за міжнародною методикою IPAQ. Встановлено, що більшість респондентів мають низький рівень локомоцій (51,35-85,88 %). Високий рівень фізичної активності, який забезпечує фізіологічну норму людини, демонструють лише 3,53-7,86 % молоді. Авторами розроблено алгоритм програмування індивідуальних фізкультурно-оздоровчих занять студентів, що передбачає визначення рівня фізичного стану та відхилень від санітарно-гігієнічних норм, обґрунтування раціонального змісту, обсягів і методів фізичної активності, послідовності їх виконання на різних етапах оздоровчого тренування відповідно до мети, завдань та індивідуальних морфофункціональних особливостей організму студентів. Також розроблено методику розвитку рухової активності молоді у процесі занять скандинавською ходьбою, яка спрямована на підвищення "відсталих" від норм показників фізичного ста-

ну. Застосування фізичних вправ для розвитку сили, швидкості, швидкісної витривалості, спритності й гнучкості викликано необхідністю формування належної загальної фізичної підготовленості. Використання ігрового та змагального методів дозволило попередити одноманітність і монотонність запропонованих навантажень та посилити мотиваційний складник розробленої методики завдяки варіюванню темпу та швидкості ходьби.

77.05 Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту

77.01.19.0731/0218U001945

Вдосконалення медико-біологічного забезпечення підготовки спортсменів України: Заклучний звіт /Національний університет фізичного виховання і спорту України, Науково-дослідний інститут; Керівник Когут Ірина Олександрівна. – ДР 0118U005477. УДК 796.01:61;796.01:57:61:796/799.

458 с.

Звіт складається зі вступу, 4 розділів, заключення, списку використаних джерел і викладений на 97 сторінках; ілюстрований 13 таблицями, 12 рисунками. Мета роботи - підвищення працездатності спортсменів національних збірних команд України з літніх олімпійських видів спорту та підведення їх в оптимальному стані до головних змагань шляхом здійснення аргументованого медико-біологічного супроводу тренувального процесу на основі розробки та обґрунтування комплексу функціональних, біохімічних та молекулярно-генетичних критеріїв для оцінки перебігу адаптаційних процесів та функціонального стану висококваліфікованих спортсменів для подальшої корекції їх тренувального процесу та попередження перенапружень. Завдання роботи: 1. Провести моніторинг функціонального стану спортсменів (елітної/провідної груп) національних збірних команд України з пріоритетних літніх олімпійських видів спорту. 2. Здійснити комплексний медико-біологічний контроль ефективності процесу підготовки спортсменів та його корекції для досягнення найвищого тренувального ефекту і профілактики перенапруження функціональних систем організму спортсменів (елітної/провідної груп) національних збірних команд України з пріоритетних літніх олімпійських видів спорту. 3. Визначити фізіологічні, біохімічні та молекулярно-генетичні маркери перебігу адаптаційних процесів та розвитку патологічних станів під час виконання фізичних навантажень, залучити їх в систему комплексного медико-біологічного контролю. 4. Забезпечити медико-біологічний супровід національних збірних команд України з пріоритетних літніх олімпійських видів спорту в річному макроциклі спортивної підготовки. Об'єкт - система медико-біологічного забезпечення підготовки найсильніших спортсменів України. Предмет - медико-біологічний контроль підготовки спортсменів збірних команд України. Контингент досліджень: представники пріоритетних літніх видів спорту - члени національних збірних команд України (легка атлетика, веслування на байдарках і каное, плавання, стрибки у воду, велоспорт, важка атлетика). Методи: аналіз і узагальнення наукової і науково-методичної літератури; методи вивчення функціонального стану серцево-судинної системи та оцінки варіабельності серцевого ритму; гематологічні та біохімічні дослідження; молекулярно-генетичні методи; оцінка функціонального стану системи зовнішнього дихання; оцінка загальної фізичної працездатності і реакцій кардіореспіраторної системи організму на фізичні навантаження різного характеру енергозабезпечення; методи оцінки функціонального стану нервово-м'язової системи; визначення властивостей нейродинамічних і сенсомоторних функцій у спортсменів; мето-

ди математичної статистики. Діагностична апаратура: цифровий 12-ти каналний інтепретуючий вектор-кардіограф DX-NT Ритм (Україна); цифрові 12-ти каналні інтепретуючі кардіографи CARDIO-TEST та DX-NT (Україна); діагностичний комплекс "КардіоПлюс" (Метекол, Україна); ехокардіограф IMAGIC Agil (Konrton medical SAS, Франція); стаціонарний та мобільний газоаналізатори з програмним забезпеченням "Oxicon Pro", тредміл LE-200 C (Jeager, Німеччина); гематологічний аналізатор "ERMA-210" (Японія), біохімічний аналізатор "HUMALYZER-3000" (Німеччина), 7500 FastReal-time PCR (Applied Biosystems, США), Gene Amp® PCR System 2700 (Applied Biosystems, США), портативний біохімічний аналізатор LP-400 "DR-LANGE" (Dr. Bruno Lange GmbH Medical Division, Німеччина); автоматичний гематологічний аналізатор HTI MicroCC-20 Plus; автоматичний аналізатор електролітів OPTI Lion; діагностичний комплекс "Діагност-1" та програмне забезпечення для дослідження властивостей нейродінамичних функцій (Україна); нейродіагностична система VikingSelect (VIASYS Healthcare, США-Німеччина), аналізатор складу тіла TANTA BC-418MA (EUROPE GmbH., Німеччина). Під час виконання науково-дослідної роботи було вирішено питання щодо застосування медико-біологічного комплексу критеріїв у спортсменів високої кваліфікації для об'єктивної оцінки їх функціонального стану та стану здоров'я і окреслення шляхів корекції відповідно до процесу підготовки та індивідуальних можливостей спортсменів. Система медико-біологічного забезпечення підготовки спортсменів України на даному етапі річного макроциклу дозволила виявити сильні та слабкі сторони підготовки спортсменів, надати тренерам та лікарям оперативну інформацію, на підставі якої було внесено відповідні корективи до тренувального процесу. Встановлено нові інформативні маркери перебігу адаптаційного процесу до інтенсивних фізичних навантажень. Використання детекції поліморфізмів генів та зміни активності генів довгих некодуючих РНК дозволяє розпізнавати високу схильність до розвитку гіпертрофії міокарду, проводити ранню неінвазивну діагностику патологічних та передпатологічних станів міокарду. Результати науково-дослідної роботи дозволили створити передумови для максимальної мобілізації та реалізації потенційних можливостей найсильніших спортсменів України на заключному етапі підготовки в динаміці річного макроциклу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.09 Воєнна історія

78.01.19.0732/0418U000874

Слободянюк Михайло Васильович. Передумови, поява та становлення наркувної емблематики Сухопутних військ Збройних Сил України: Дис... к.і.н. /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Захищена 27.06.2018.

УДК 355.14:355.351(477)"1992/2012".

270 с. – Бібліогр.: 492 назви.

У дисертації досліджено розвиток наркувної емблематики Сухопутних військ ЗС України періоду 1992-2012 рр. від появи перших зразків військової символіки армії незалежної держави Україна до створення найпоширеного елементу військового однострою. Проаналізований хід еволюції цього новітнього зразка військової символіки протягом останніх 120 років, розроблена періодизація основних етапів розвитку. На основі всебічного аналізу елементів символіки наркувних емблем визначені етапи втілення емблематики у Сухопутні війська ЗС України, характерні риси, особливості, притаманні саме українській військовій наркув-

ній емблематиці. Надано рекомендації щодо удосконалення емблематики Сухопутних військ і в цілому ЗС України.

78.17 Воєнна політика. Воєнні доктрини

78.01.19.0733/0218U002258

Обґрунтування пропозицій щодо удосконалення оборонного планування на основі спроможностей в силах оборон: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Сівоха Ігор Михайлович. – ДР 0118U003032. УДК 336. 144:355.02.

147 с.

Об'єкт дослідження - процес оборонного планування на основі спроможностей. Мета роботи - розробка пропозицій щодо удосконалення системи оборонного планування на основі спроможностей в силах оборони. Методи дослідження - аналіз, узагальнення, порівняння та аналогій. Результатом науково-дослідної роботи є: розроблені пропозиції щодо удосконалення нормативно-правових актів з оборонного планування на основі спроможностей; підготовлений проект тимчасового Положення про оборонне планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Сил України; розроблені рекомендації щодо впровадження системи оборонного планування на основі спроможностей в складових силах оборони. Результати наукової роботи Матеріали досліджень будуть використовуватися під час розроблення нормативно-правових актів щодо організації та впровадження оборонного планування на основі спроможностей в МО України, ЗС України а також інших складових сил оборони. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.19 Воєнна наука

78.01.19.0734/0218U001822

Наукове обґрунтування нового підходу до навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Пруський Андрій Віталійович. – ДР 0118U003657. УДК 355.58.

34 с.

Об'єкт дослідження: навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Мета дослідження: науково обґрунтувати новий підхід до навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Методи дослідження: системний аналіз, узагальнення, систематизація, теоретичне моделювання. Основні результати: контент для мобільних додатків з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.01.19.0735/0218U002238

Провести аналіз діяльності органів виконавчої влади у здійсненні заходів захисту населення і територій в умовах АТО на сході України та визначити шляхи її покращення:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Євдін Олександр Миколайович. – ДР 0117U004258. УДК 355.58.001; 351.862.001.

205 с.

Мета роботи: аналіз діяльності органів виконавчої влади Луганської та Донецької областей у здійсненні заходів захисту населення від небезпек воєнного характеру та під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених застосуванням зброї, в умовах Антитерористичної операції (далі - АТО), відпрацювання необхідного переліку таких заходів та розроблення Рекомендацій для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо організації та виконання заходів захисту населення в умовах особливого періоду та воєнно-політичних конфліктів (далі -

Рекомендації). Об'єкт дослідження - діяльність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо виконання комплексу заходів захисту населення в умовах проведення АТО на сході України. Предмет дослідження - чинні нормативно-правові акти з питань захисту населення, які регулюють діяльність органів виконавчої влади в особливий період, зокрема, під час ведення воєнних дій. Під час дослідження був використаний аналітичний метод дослідження. У роботі проведені аналітичні дослідження: - вітчизняних та міжнародних документів та інформаційних джерел у сфері захисту цивільного населення від небезпек воєнного характеру та допомоги йому усунути безпосередні наслідки воєнних дій або лиха, а також створити умови, необхідні для виживання; - матеріалів щодо організації та практичного виконання заходів цивільного захисту в Луганській та Донецькій областях у зоні проведення АТО. Розроблено Рекомендації для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо організації та виконання заходів захисту населення в умовах особливого періоду та воєнно-політичних конфліктів. Результати роботи будуть використовуватися: фахівцями ДСНС для удосконалення нормативно-правової бази з питань захисту населення в особливий період; органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо організації та виконання заходів захисту населення від небезпек воєнного характеру та під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених застосуванням зброї, в умовах особливого періоду та воєнно-політичних конфліктів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.01.19.0736/0218U002239

Провести дослідження вимог нормативних документів у сферах будівництва та цивільного захисту щодо проектування будинків та споруд і розробити проект Зміни №3 до ДБН В.2.2-5-97 "Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони": Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Могильниченко В'ячеслав Васильович. - ДР 0116U006839. УДК 355.58.001; 351.862.001.

318 с.

Об'єкт дослідження - обґрунтування вимог до захисних споруд цивільного захисту. Предмет дослідження - законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують вимоги до захисних споруд цивільного захисту. Мета роботи - обґрунтування вимог нормативних документів у сферах будівництва та цивільного захисту до захисних споруд та розроблення проекту Зміни № 3 до ДБН В 2.2-5-97 "Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони". Метод дослідження - аналітичний (аналіз літературних джерел та інформаційної мережі інтернет). Проаналізовано національні та міжнародні нормативно-правові акти, нормативні документи та інші джерела інформації стосовно проектування захисних споруд цивільного захисту, споруд подвійного призначення, швидкоспоруджуваних захисних споруд, визначено невідповідність деяких вимог та положень ДБН В 2.2-5-97 законодавству та науково обґрунтовано склад та зміст змін. На основі результатів досліджень розроблено вимоги на проектування та будівництво споруд подвійного призначення і швидкоспоруджуваних захисних споруд та урегульовано окремі вимоги ДБН В 2.2-5-97 з положеннями чинних законодавчих, нормативно-правових актів та нормативних документів з питань проектування будинків і споруд. Застосування Зміни № 3 ДБН В 2.2-5-97 сприятиме ефективному забезпеченню належного рівня захисту населення у мирний час у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та в особливий період. Результат НДР буде використано під час проектування нових та ре-

конструкції існуючих захисних споруд цивільного захисту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

80 ІНШІ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

80.31 Виробництво художніх виробів

80.01.19.0737/0218U001885

Орнаментика етнографічного текстилю Західної України та Литви: універсальні й унікальні параметри: Заключний звіт /Інститут народознавства НАН України; Керівник Никорак Олена Іванівна. - ДР 0118U001369. УДК 39:677.07(477.8+474.5):7.013.016.4]:001.818.

143 с.

Об'єкт дослідження: орнаментика етнографічного текстилю західної України та Литви XIX - першої половини XX ст. Предмет дослідження: речові джерела українського та литовського етнографічного текстилю та знаряддя його виготовлення, що зберігаються у музеях західної України та Литви. Мета роботи: визначити універсальні та унікальні параметри орнаментики етнографічного текстилю західної України та Литви XIX - першої половини XX ст. Методи дослідження: історіографічного аналізу, фотофіксації артефактів, систематизації, класифікації, комплексного мистецтвознавчого порівняльного аналізу (технічних та художніх особливостей орнаментики етнографічного текстилю), аналогії, узагальнення, моделювання, реконструкції, теоретичного осмислення. Новизна: вперше комплексно опрацьовуються та порівнюються технологічні та художньо-стилістичні варіативності домінуючих мотивів в орнаментіці текстилю (ткацтво, вишивка, в'язання, плетіння, вибійка) й інших видів декоративно-прикладного мистецтва українців і литовців (розпис і різьба на знаряддях виготовлення тканин). Взаємозв'язок з іншими роботами: дослідження проводиться в рамках науково-дослідної програми Інституту народознавства НАНУ "Традиційно-побутові та мистецькі практики українців у процесах етнічного культуротворення".

80.33 Ювелірна промисловість

80.01.19.0738/0218U001870

Формування і оцінка якості ювелірних виробів зі сплавів на основі золота: Заключний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Аргюх Тетяна Миколаївна. - ДР 0113U001428. УДК 671.1.006.83.

113 с.

В роботі наведено науково-обґрунтований варіант технологічного процесу виготовлення сплавів червоного золота згідно з розробленими композиціями з вмістом цинку та модифікуючих домішок. Об'єкт дослідження - ювелірні вироби та ювелірні сплави різного функціонального призначення, які представлені типовими зразками асортименту ювелірного ринку. Мета роботи - розробка композицій сплавів на основі золота з урахуванням в їх складі основних та легуючих компонентів, модифікаторів шляхом спрямованого регулювання структуроутворення і отримання ювелірних виробів з поліпшеними показниками міцності, твердості, безпечності. Методи дослідження - загальнонаукові методи оптимізації, порівняльного і системного аналізів, а також методи математичної логіки, діагностичні, інформаційно-аналітичні методи, в тому числі математичні, експертні, логічні, органолептичні, фізико-хімічні. Експериментально встановлено позитивний вплив модифікуючих домішок Zn, Zr, Mn, Co, Ga, а також комбінованих домішок B-Si на регулювання показників фізико-механічних властивостей, зернистості та формозаповненості сплавів

на основі золота, порівняно зі зразками стандартних сплавів, які не містять жодних присадок. Доведено ефективність застосування композиції сплавів на основі золота з вмістом комплексів модифікуючих домішок, що забезпечують поліпшення споживних властивостей ювелірних виробів.

80.01.19.0739/0218U002086

Перегляд чинних та створення нових державних стандартів України у сфері гемології та ювелірної справи: Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Гелета О.Л., Татарінцев В.І. – ДР 0114U002057. УДК 006.053.

47 с.

Об'єкт дослідження - стандарти України у сфері гемології, ювелірної справи, продукції видобутку і обробки декоративного каміння. Мета роботи - приведення чинних ДСТУ у сфері гемології та ювелірної справи до міжнародно визнаних норм. Створення проектів національних стандартів, гармонізованих зі стандартами ЄС. Методи дослідження - літературно-аналітичний. Розроблено проекти національних нормативних документів (НД): - ДСТУ Ювелірні вироби - Захист прав споживачів, як модифікованого міжнародного стандарту ISO 18323:2015 (Ювелірні вироби - Споживча довіра в алмазній промисловості); - ДСТУ Вироби золотарські. Терміни та визначення на заміну ДСТУ 3375-96; - Архітектурно-оздоблювальні вироби з природного каменю. Технічні умови. Розробка перших двох НД включена ДП "УкрНДНЦ" до Програми робіт з національної стандартизації на 2018 рік. Розробка останнього НД включена ДП "УкрНДНЦ" до Програми робіт з національної стандартизації на 2017 рік з кодом завдання відповідної теми 1566.2.1.1-2017. Цей звіт є продовженням роботи за темою НДР, попередні результати якої подані у проміжних звітах ДГЦУ за етапами 2015 і 2016 років. Робота розповсюджується за договірною ціною.

80.01.19.0740/0218U002087

Розробка стандартів щодо вимірювання показників складу та властивостей дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння при гемологічних дослідженнях: Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Белєвцев О.Р. – ДР 0115U002220. УДК 549.08+006.05.

50 с.

Об'єкт дослідження - дорогоцінне, напівдорогоцінне та декоративне каміння. Мета НДР - розроблення стандартів на методики виконання вимірювання показників складу та властивостей дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння при гемологічних дослідженнях. Очікувані результати - стандартизація методик виконання вимірювання, які використовують при здійсненні лабораторних гемологічних досліджень, з метою їх уніфікації відповідно до вимог ГОСТ 8.010-99 та забезпечення додержання вимог Закону України "Про метрологію та метрологічну діяльність" в частині використання результатів вимірювань у сфері законодавчо регульованої метрології. Результати науково-дослідної роботи представлені у вигляді стандартів організації України (СОУ), які містять в собі регламентовані методики виконання вимірювання, які гарантують отримання результатів вимірювання показників складу та властивостей дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння з відомими відповідними характеристиками похибок. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81 ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

81.09 Матеріалознавство

81.01.19.0741/0418U000625

Креч Антон Владиславович. Радіаційно-стійкі композиційні скінтіляційні матеріали: Дис... к.т.н. /Інститут монокристалів НАН України. – Захищена 21.02.2018.

УДК 538.956 [537.572 + 535.376].

167 с.: 3 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 151 назва.

У дисертаційній роботі розроблено нові скінтіляційні матеріали - радіаційно-стійкі композиційні скінтілятори та радіаційно-стійкий спектросміщуючий матеріал для створення світловодів. Це закладає необхідне підґрунтя для конструювання радіаційно-стійких детекторів на основі композиційних скінтіляційних матеріалів. Були досліджені та проаналізовані особливості прояву радіаційної стійкості композиційних скінтіляторів, та були запропоновані можливі механізми радіаційних руйнувань та перетворень у композиційних скінтіляторах під дією іонізуючого випромінювання. Практичне значення одержаних результатів визначається широкими перспективами використання композиційних скінтіляторів в сучасних технічних розробках скінтіляційної техніки, а також у фізиці високих енергій. Такі системи є радіаційно-стійкими до великих доз опромінення ($D > 100$ Мрад). Розробка спектросміщуючого радіаційно-стійкого матеріалу робить коло досліджень достатнім для конструювання детекторних систем. Матеріали, що розроблено негігроскопічні, гнучкі з покращеними експлуатаційними можливостями, які здатні працювати у широкому діапазоні температур (-55 - +250 С). Запропонований в дисертаційній роботі технологічний підхід може використовуватись для розробки композиційних скінтіляційних систем на основі інших матеріалів і для інших задач реєстрації іонізуючих випромінювань.

81.01.19.0742/0418U000626

Переймак Віталій Миколайович. Розробка пластмасового скінтілятора для нейтрон-гамма розділення: Дис... к.т.н. /Інститут монокристалів НАН України. – Захищена 21.02.2018.

УДК 678.746.2:538.1.074.83'88.

164 с.: 12 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 132 назви.

Дисертація присвячена питанням отримання пластмасових скінтіляторів (ПС) для нейтрон-гамма розділення шляхом застосування різних активаційних добавок. Створено ПС для нейтрон-гамма розділення з реалізацією механізму спин-орбітальної взаємодії. Даний ПС має два центри свічення: перший - металоорганічний комплекс дибензоїлметан-1,10-фенантролін європію (Eu[DBM]3Phen), який перетворює у випромінювання переважно енергію триплетних збуджених станів, і другий 1,4-диметил-9,10-дифенілантрацен (DMDBA), який перетворює у випромінювання тільки енергію синглетних збуджених станів. Для даного ПС FOM дорівнює 1,37 в широкому енергетичному діапазоні. Також, були отримані ПС для нейтрон-гамма розділення, які реалізують механізм триплет-триплетної анігіляції. Даний механізм реалізується шляхом введення скінтіляційних добавок до складу ПС у великій концентрації. Це призводить до деградації скінтіляційних та механічних властивостей ПС протягом певного часу. Тому були створені ПС для нейтрон-гамма розділення, що вміщують скінтіляційні добавки з подавленою дифузією: мега-диметил-2,5-дифеніл-1,3,4-оксадіазол (m-DMPPD), третбутил-2,5-дифеніл-1,3,4-оксадіазол (TBPPD), 2-феніл-5-(4-трет-бутилфеніл)-1,3,4-оксазол (TBPO), які не мають цих недоліків. Параметр

нейтрон-гамма розділення для ПС з m-DMPPD, ТВРРД, ТВРРО дорівнює 1,53, 2,0 і 2,12 відповідно. Мікротвердість для ПС з m-DMPPD, ТВРРД, ТВРРО дорівнює 73, 135 і 38,8 МПа відповідно. Дані ПС полімеризуються у великих об'ємах (вдалося отримати зразки діаметром 50 мм та висотою 50 мм) та мають високу довготривалу стабільність.

81.14 Проектування. Конструювання

81.01.19.0743/0218U001890

Систематизація даних антарктичних досліджень з використанням інтелектуальних засобів представлення знань: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Новгородська Рина Леонідівна. – ДР 0118U005258. УДК 681.3. 164 с.

У даному проекті було розроблено комплексний системний підхід до систематизації та структуризації даних антарктичних досліджень, а також організації їх взаємодії з використанням інтелектуальних засобів представлення знань для підвищення ефективності доступу до результатів антарктичних досліджень. Підхід включає оригінальні моделі, методи та алгоритми, що забезпечують організацію та представлення антарктичних даних та знань у єдиному інформаційно-комунікаційному середовищі результатів антарктичних досліджень, спрощує проектування та розробку інформаційного простору такого середовища, дозволяє забезпечити ефективне зберігання та взаємодію антарктичних даних та знань у такому середовищі та представлення антарктичних даних кінцевому користувачу у структурованому вигляді. Запропоновано математичні моделі, методи та технологія, які покладено у основу розробки системного підходу, використовують методи інтелектуальної обробки інформації із застосуванням онтології, методи інтеграції баз даних та знань, методи моделювання бізнес процесів, моделі та методи представлення знань, а також методи організації семантичного пошуку та Web-технології. Такий підхід можна використовувати для створення єдиного інформаційно-комунікаційного середовища результатів антарктичних досліджень, що дозволяє надати доступ до результатів досліджень, отриманих на станції "Академік Вернадський", як в Україні так і за її межами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.79 Кадри

81.01.19.0744/0218U001812

Формування базових професійних компетенцій у фахівців на підприємстві: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Резнік Світлана Миколаївна. – ДР 0118U001702. УДК 378. 30 с.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка фахівців на підприємстві. Мета дослідження полягає в розробленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічної технології формування базових професійних компетенцій фахівців на підприємстві. Новизна: проведено теоретичний аналіз і запропоновано нове вирішення проблеми формування базових професійних компетенцій у фахівців на підприємстві. У зв'язку з тим, що стратегічними пріоритетами сучасної праці висококваліфікованих фахівців є орієнтація на виклики європейської інтеграції та побудова моделей високоякісної підготовки, основою для цього стає компетентнісний підхід. Це обумовлює формування фахівця підприємства як професіонала, що володітиме необхідними базовими професійними компетенціями для виконання ефективної професійної діяльності в умовах складної

соціально-економічної ситуації. Методи дослідження: теоретичні: аналіз педагогічної та психологічної літератури; аналіз, синтез, класифікація, узагальнення та порівняння теоретичного та практичного матеріалу для визначення поняття "базових професійних компетенцій бакалаврів з психології" та їх структури; обґрунтування педагогічної технології формування базових професійних компетенцій бакалаврів з психології у процесі вивчення природничо-наукових дисциплін. Результати та область застосування: вирішення проблеми формування базових професійних компетенцій фахівців на підприємстві стане у розв'язанні питань найму висококваліфікованих фахівців. Результати застосовуються на різних видах підприємств.

81.01.19.0745/0218U002044

Розробка та поширення концепції Сприяння інтеграції науки, освіти та інновацій в Національному транспортному університеті м.Київ (CIREI): Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Гутаревич Юрій Федосійович. – ДР 0117U001413. УДК 378. 88 с.

Для визначення і обґрунтування доцільних змін в структурі управління науковими дослідженнями в Національному транспортному університеті проведено аналіз структур двох європейських університетів: Університету м. Падерборн (Німеччина) (структура наведена за результатами опису та ознайомлення в процесі відрядження) та Жешовської Політехніки (Польща), представленої на сайті університету. Описана існуюча система інтеграції наукових досліджень, академічного навчання та інновацій в НТУ. Розроблена попередня схема створення і функціонування концептуальних структур і заходів в НТУ. Розроблена схема взаємозв'язку між окремими запропонованими в процесі виконання проекту концептуальними структурами та внутрішніми вузівськими структурами (факультетами, кафедрами), наведено обґрунтування доцільних змін в структурі. Опубліковано 2 наукових статті та 2 тези доповідей на наукових конференціях. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.92 Пожежна безпека

81.01.19.0746/0218U002007

Розкриття закономірностей діяльності рятувальників в непридатному для дихання середовищі: Заклучний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Стрілець Віктор Маркович. – ДР 0115U002019. УДК 614.8. 84 с.

Об'єкт дослідження - діяльність рятувальників в непридатному для дихання середовищі. Предмет дослідження - закономірності діяльності рятувальників в непридатному для дихання середовищі. Мета дослідження - підвищення ефективності проведення аварійно-рятувальних робіт в непридатному для дихання середовищі. Методи дослідження - планування експериментальних досліджень, статистична обробка отриманих результатів. Розкрито закономірності проведення аварійно-рятувальних робіт в засобах індивідуального захисту. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0747/0218U002008

Розроблення довідника пожежного рятувальника: Заклучний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Ковальов Павло Анатолійович. – ДР 0116U002021. УДК 614.8. 103 с.

Підвищення ефективності виконання дій особовим складом пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби під час несення внутрішньої, гарнізонної та караульної служб, а також під час виконання заходів з ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0748/0218U002009

Розробка програмного тренажера для оцінки дій керівника при автобусних аваріях: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Пікрасов Михайло Михайлович. – ДР 0116U002000. УДК 614.8.

25 с.

Об'єкт дослідження - аварійно-рятувальні роботи при ліквідації наслідків автобусних аварій. Мета роботи - визначення рівня підготовленості здобувача вищої освіти до управління підрозділами рятувальної служби під час проведення аварійно-рятувальних робіт при ДТП. Метод дослідження - статистичний аналіз проведення аварійно-рятувальних робіт при автобусних аваріях. Аналіз технології проведення рятувальних робіт при автобусних аваріях показує, що найбільший вплив на організацію та послідовність їхнього проведення має прийняття рішення керівником. Важливим етапом підготовки керівника рятувальних робіт є надання навичок прийняття рішення. Важливим елементом надання таких навичок є розробка алгоритму прийняття рішення керівником рятувальних робіт в екстремальній ситуації. В даному випадку мова йде про організацію рятувальних робіт при автобусних аваріях. На хід прийняття рішення впливає інформаційне забезпечення керівника, уміння збирати та аналізувати інформацію, що надходить від різноманітних джерел, відсіювати зайве та визначати головне. Здатність використовувати необхідну інформацію в організації дій підрозділів одна з важливих здібностей керівника рятувальних робіт. Для забезпечення виконання завдань аварійно-рятувальних робіт в будь-яких умовах керівник має зберігати рівновагу та витримку в екстремальних ситуаціях. В тренажері закладено ситуації які дозволяють визначити вплив психологічної складової на керівника рятувальних робіт при транспортних аваріях Результати НДР упроваджені в навчальний процес університету.

81.01.19.0749/0218U002010

Дослідження гідравлічних струменів при створенні систем управління екологічною безпекою об'єктів підвищеного ризику: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Вамболь Сергій Олександрович. – ДР 0116U002002. УДК 504.3 : 504.064.4 : 532.5 : 614.84+389.14+658.16.

55 с.

В роботі вдосконалено методологічні основи системи управління об'єктом дослідження об'єктів підвищеного ризику з використанням гідравлічних струменів. Створено методику розрахункового оцінювання впливу показників точності виготовлення ручного пожежного ствола на геометричні параметри траєкторії струменя текучого середовища з нього. Створено методику розрахункового оцінювання похибки визначення коефіцієнта опору повітря руху пожежного гідравлічного струменя. Практичну застосовуваність розроблених пропозицій підтверджено шляхом експериментальних та розрахункових досліджень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.01.19.0750/0218U002011

Моделювання процесів генерації водню в

енергетичних установках: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Абрамов Юрій Олексійович. – ДР 0116U002003. УДК 614.8.

42 с.

Розглянуті процеси генерації водню із використанням гідро реагуючих сполук на основі алюмогідридонатрієвого компоненту та на основі алюмогідриду натрія. Проведено термодинамічний аналіз технологічного процесу генерації водню таких систем, а також виконано моделювання процесів генерації з використанням теорії планування експериментів. Одержані регресійні залежності на основі ротабельного центрально-композиційного плану. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0751/0218U002012

Гасіння пожеж класу В: моделі і характеристики: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Абрамов Юрій Олексійович. – ДР 0117U002001. УДК 614.8.

46 с.

Побудовано модель гравітаційного розтікання рідини на нерівній горизонтальній поверхні, що враховує сили тяжіння, сили в'язкого тертя дисипацію кінетичної енергії турбулентного руху. Побудовано математичну модель гасіння горючої або легкозаймистої рідини, яка враховує конвекційний і радіаційний теплообмін крапель розпиленої води з пароповітряною сумішшю в області горіння Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0752/0218U002013

Дослідження матеріалів на основі хімічних волокон, що мають властивості зниженої горючості: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Олійник Володимир Вікторович. – ДР 0114U002231. УДК 331.436.

34 с.

Експериментально визначені оптимальні умови модифікації водним розчином метілфосфонамідю зразків синтетичного волокна нітрон з метою зниження його горючості. Встановлено, що введення антипірену метілфосфонамідю підвищує кисневий індекс зразків волокна з 19,7 до 26,1 об. %. Дані ІЧ-спектроскопії вихідних і оброблених антипіреном зразків нітрону свідчать про хімічну взаємодію метілфосфонамідю з волокном. Отримано новий волокнистий матеріал із властивостями важкозаймистого матеріалу на основі ВМКС комплексу НАГ з іонами молібдену(VI), кисневий індекс якого дорівнює 25,9. Експериментально досліджено вплив антипірену на механічні властивості зразків модифікованого поліакрилонітрильного волокна. Встановлено незначне зниження механічних властивостей зразків поліакрилонітрильного волокна після обробки антипіреном Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0753/0218U002014

Розробка пропозиції щодо можливості використання променевих інфрачервоних приладів в системах забезпечення пожежної безпеки об'єктів: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Катунін Альберт Миколайович. – ДР 0114U002232. УДК 614.8.

77 с.

Проведений аналіз методів і можливостей використання променевих інфрачервоних приладів в системах забезпечення пожежної безпеки об'єктів дозволяє зробити висновки щодо доцільності розроблення високоефективних приладів на основі лінійних систем (променевих систем охорони

та лінійних сповіщувачів), які досить прості в експлуатації, характеризуються малою вартістю, високою ефективністю та мобільністю. Розроблені пропозиції щодо можливості використання променевих інфрачервоних приладів в системах забезпечення пожежної безпеки об'єктів обумовлюють напрямки удосконалення променевих інфрачервоних приладів (підвищення дальності дії, збільшення кількості лазерних бар'єрів, спрощення складу та підвищення ефективності складових, розширення переліку функцій), шляхи підвищення ефективності приладів та варіанти застосування променевих інфрачервоних приладів.

81.01.19.0754/0218U002018

Підвищення ефективності гасіння полімерних матеріалів шляхом використання бінарних систем з розділним подаванням: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Кіреєв Олександр Олександрович. – ДР 0115U002034. УДК 614.8.

40 с.

Експериментально одержано кількісні характеристики вогнегасної та вогнезахисної дії гелеутворюючих і піноутворюючих систем з розділним подаванням компонентів під час гасіння пожеж за участю полімерних матеріалів Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0755/0218U002019

Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Домбровська Світлана Миколаївна. – ДР 0115U002035. УДК 35:338.4(477).

66 с.

Розроблено й обґрунтовано теоретичні засади та основні положення вдосконалення механізмів державної політики соціально-економічного розвитку України та її регіонів у сфері безпеки. Систематизовано й уточнено підходи до характеристики ризиків соціально-економічного розвитку держави залежно від рівня вияву інтересів. Визначені будова механізмів державної політики соціально-економічного розвитку України, а також їх місце в системі безпеки. Запропоновано комплексний механізм державної політики соціально-економічного розвитку у сфері безпеки, підґрунтя якого становлять правовий, організаційний, економічний, інформаційний інструментарій, а також концепт ризик-управління. Досліджені особливості соціально-економічного розвитку України та її регіонів як об'єкту державної політики, а також її методичний інструментарій, необхідний для оцінювання стану її реалізації у сфері безпеки. Визначені такі основні причини зниження рівня соціально-економічної безпеки України та її регіонів за функціональними складниками: нечіткість і суперечливість деяких нормативно-правових документів щодо її забезпечення. Запропоновані шляхи вдосконалення державної політики соціально-економічного розвитку України та її регіонів у сфері безпеки. Розроблена модель комплексного ризик-менеджменту в системі державного управління соціально-економічним розвитком, яка складається з чотирьох блоків робіт. Удосконалено методичні підходи до реалізації безпекозабезпечувальних механізмів державної політики соціально-економічного розвитку України та її регіонів, що передбачають, на відміну від наявних, переорієнтування цих механізмів на управління через регіональні інтереси (добробуту та безпеки). Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0756/0218U002021

Удосконалення методів оцінки та прогнозування ризиків виникнення надзвичайних ситуацій різноманітного характеру: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Стрілець Віктор Маркович. – ДР 0115U002037. УДК 351.8.

81 с.

Об'єкт дослідження - ризики виникнення надзвичайних ситуацій різноманітного характеру. Предмет дослідження - методи оцінки та прогнозування величини показників ризиків. Мета дослідження - підвищення ефективності моніторингу надзвичайних ситуацій різноманітного характеру. Методи дослідження - статистичний та кластерний аналізи, експертне оцінювання. Вдосконалено метод Елмері для розрахунку професійних ризиків на робочих місцях шляхом конкретизації вимог до оцінювання рівня безпеки як по визначеним розробниками методу групом, так і по запропонованій групі щодо оцінки організаційного рівня Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0757/0218U002022

Удосконалення способів подачі гелеутворюючих складів, що підвищують ефективність гасіння поверхневих загорянь: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Сенчихін Юрій Миколайович. – ДР 0116U002011. УДК 614.84.

184 с.

Розроблена автономна установка гасіння гелеутворюючими складами АУГГУС-М, в складі якої використовуються розроблені і запатентовані стволи-розпилювачі, прозорі ємності для зберігання розчинів складових ГУС та спосіб для подавання плоско-радіальних струменів гелеутворюючих складів, а також в якості інструкції для використання, алгоритм, щодо раціонального трасування струменів ГУС

81.01.19.0758/0218U002023

Підвищення вантажопідйомності спеціалізованих транспортних засобів за рахунок використання повітряної подушки: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Ларін Олександр Миколайович. – ДР 0116U002013. УДК 614.8.

42 с.

Проведен аналіз спеціалізованих транспортних засобів з підвищеною прохідністю, проаналізовано місцевість та характер надзвичайних ситуацій на території України. Розроблена експериментальна модель спеціалізованого транспортного засобу на повітряній подушці для підвищення вантажопідйомності та проведені математичні розрахунки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0759/0218U002024

Розробка методів об'єктового випробування теплових пожежних сповіщувачів із терморезистивним чутливим елементом: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Абрамов Юрій Олексійович. – ДР 0116U002017. УДК 614.8.

37 с.

Розроблено метод об'єктового випробування теплових пожежних сповіщувачів, в основу яких покладена задача контролю працездатності теплового пожежного сповіщувача за місцем його розташування без використання зовнішніх джерел тепла і в автоматичному режимі Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0760/0218U002025

Розробка комп'ютерної системи прогнозування інтенсивності опадів на поверхні землі в залежності від фізико-хімічних властивостей атмосфери: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Кустов Максим Володимирович. – ДР 0116U002019. УДК 614.8.

77 с.

Розроблена математична модель процесу випаровування крапель атмосферних опадів в атмосфері на різних висотах у широкому діапазоні температур. Розроблене програмне забезпечення для автоматизації процесу прогнозування інтенсивності опадів при різних метеоумовах. Розроблені теоретичні основи прогнозування інтенсивності опадів на поверхні землі в залежності від фізико-хімічних властивостей атмосфери та комп'ютерне програмне забезпечення для проведення прогнозування

81.01.19.0761/0218U002026

Психологічний супровід професійної діяльності фахівців ризиконебезпечних професій:

Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Перелигіна Ліна Анатоліївна. – ДР 0116U002020. УДК 159.9.

87 с.

Об'єкт дослідження - психологічний супровід професійної діяльності. Предмет дослідження - особливості професійного супроводу фахівців ризиконебезпечного напрямку. Мета - розробка теоретичних, методологічних та практичних підходів щодо покращення психологічного супроводу професійної діяльності фахівців ризиконебезпечних професій. Методи дослідження - теоретичні, психодіагностичні та методи статистичної обробки даних. Виокремлено основні наукові підходи до розуміння психологічного супроводу суб'єктів професійної діяльності. Встановлено роль психологічного супроводу в прогнозуванні професійної успішності фахівців ризиконебезпечних професій. Здійснено теоретичний аналіз життєздатності та саморегуляції особистості. Встановлено вплив саморегуляції на рівень життєздатності фахівців. Визначено індивідуально-психологічні особливості працівників ДСНС України з різним рівнем життєздатності. Розроблено та апробовано корекційну програму

з розвитку здатності до саморегуляції у майбутніх фахівців. Результати НДР використані при проведенні занять із курсантами НУЦЗУ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0762/0218U002027

Провести дослідження та підготувати рекомендації щодо розподілу годин за видами службової підготовки особового складу органів і підрозділів цивільного захисту ДСНС України: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Собина Віталій Олександрович. – ДР 0116U002022. УДК 614.8.

339 с.

У ході виконання науково-дослідної роботи розроблено рекомендації щодо перерозподілу кількості годин за видами службової підготовки по групах службової підготовки, а також тематичні плани зі службової підготовки для типових груп службової підготовки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0763/0218U002028

Вогнегасні системи з роздільним подаванням компонентів для гасіння пожеж класу "В": Заключний звіт /Національний університет цивіль-

ного захисту України; Керівник Кіреєв Олександр Олександрович. – ДР 0117U005161. УДК 614.8.

105 с.

Об'єктом дослідження є процеси гасіння пожеж горючих та легкозаймистих рідин в резервуарах. Предметом дослідження є процеси гасіння пожеж горючих та легкозаймистих рідин в резервуарах за допомогою гелеутворюючих і піноутворюючих систем з роздільним подаванням компонентів Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.01.19.0764/0218U002029

Розробка алгоритму дій центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, під час застосування заходів реагування у сфері державного нагляду (контролю) та відповідного програмного забезпечення з методичними рекомендаціями для OS Android: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Островерх Ольга Олександрівна. – ДР 0115U002044. УДК 614.8.

36 с.

Розроблено алгоритм дій центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, у разі звернення до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування та відповідного програмного забезпечення з методичними рекомендаціями для OS Android. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.93 Аварійно-рятувальні служби

81.01.19.0765/0218U002017

Психологічні особливості виконання завдань за призначенням працівників аварійно-рятувальних підрозділів: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Перелигіна Ліна Анатоліївна. – ДР 0115U002031. УДК 159.9.

61 с.

Об'єктом дослідження є життєстійкість особистості. Предметом - життєстійкість як фактор соціально-психологічної адаптації пожежних-рятувальників. Мета: дослідити особливості впливу рівня життєстійкості особистості на успішність соціально-психологічної адаптації пожежних-рятувальників першого року служби. Методи: у теоретичного характеру: аналіз наукової літератури, узагальнення отриманої інформації, системний аналіз й інтерпретація даних; у психодіагностичні: з метою визначення рівня вираженості основних структурних компонентів життєстійкості використано "Тест життєстійкості" (адаптація Д.О. Леонтєва, О.І. Рассказовой); для дослідження особливостей адаптивності особистості фахівця використано багаторівневий особистісний опитувальник (МЛО-АМ) "Адаптивність" (А.Г. Маклаков та С.В. Чермянін), методика діагностики соціально-психологічної адаптації К. Роджерса та Р. Даймона; для дослідження ступеня задоволеності професійною діяльністю використано опитувальник "Оцінка задоволеності працею" В.А. Разонової; у методи математичної статистики: t-критерій Стьюдента, ?-критерій Фішера. У дослідженні брали участь пожежні-рятувальники першого року служби, що працюють у підрозділах ДСНСУ м. Харкова, у кількості 47 осіб. Розроблено та апробовано корекційну програму з розвитку здатності до саморегуляції у майбутніх фахівців. Результати НДР використані при проведенні занять із курсантами НУЦЗУ Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.95 Технічна естетика. Ергономіка

81.01.19.0766/0418U000934

Босий Іван Михайлович. Принципи формоутворення і трансформації об'єктів у дизайні меблів: Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 26.06.2018.

УДК 749.1(091):684.

394 с.: 58 табл., 89 іл. – Бібліогр.: 356 назв.

У роботі запропонована авторська дефініція поняття "меблі-трансформери" і розширено класифікацію її типів. Виділено чотири технологічні підходи створення меблів-трансформерів, розроблено графоаналітичну модель еволюції та виявлені фактори її формування і поширення в ХХ ст. Виявлені основні принципи трансформації меблів, визначені принципи формоутворення меблів-трансформерів, встановлені види геометричних форм, які використовуються в дизайні меблів-трансформерів та їх характер замкненості/відкритості. Позначено системи конструктивних рішень, ступінь управління процесом трансформації та рівні трансформації.

81.01.19.0767/0418U000935

Литвинюк Людмила Костянтинівна. Візуальна ідентифікація музейно-виставкових закладів засобами графічного дизайну:

Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 26.06.2018.

УДК 76.01:069:34.

256 с.: 133 іл. – Бібліогр.: 270 назв.

У роботі виявлено принципи та дизайнерські прийоми та засоби створення системи візуальної ідентифікації музейно-виставкових закладів. Підтверджено домінуюче значення візуальної ідентифікації як системного графічного повідомлення в аудіовізуальній структурі цих закладів. Доведено, що домінуючим елементом візуальної ідентифікації вказаних закладів стає логотип. Систематизовано і класифіковано засоби графічного дизайну, що застосовуються для створення логотипів означених установ. Виявлено сучасні принципи створення і прийоми художньо-образної виразності, що сприяють ідентифікації та популяризації музейних брендів на ринку культурного туризму.

81.01.19.0768/0418U000936

Будяк Вікторія Валеріївна. Гламур в дизайні костюма кінця ХІХ - початку ХХІ століття:

Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 27.06.2018.

УДК 687.01"18/20":7.05(043).

295 с.: 6 табл., 396 іл. – Бібліогр.: 257 назв.

У роботі визначено риси стилю гламур у ретроспективі його формування в світському костюмі. Виявлено типобрази гламурного костюма, показано, як вони формувалися в різних соціокультурних умовах, як під впливом тенденцій моди утворилися відповідні їм структури гламурного костюма та усталені характеристики стилю. Вперше проаналізовано генезу гламуру як стилю вбрання та доведено, як він продовжує функціонувати в сучасній проектно-художній практиці. Встановлено типологію структур гламурного костюма. Формалізовано закономірності та принципи структуроутворення типових гламурних образів, встановлено підходи щодо втілення їх рис в сучасній дизайн-діяльності.

82/90 ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)

82 ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ

82.01 Загальні питання організації й управління

82.01.19.0769/0218U001912

Розроблення збалансованої системи показників управління внутрішніми комунікаціями підприємства як основи формування довгострокової стратегії розвитку в умовах мінливості ринку: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Саєр Людмила Юрївна. – ДР 0118U005180. УДК 005.4:005.21.

130 с.

Об'єктом дослідження є процеси управління внутрішніми комунікаціями на промислових підприємствах. Предметом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі розвитку системи управління внутрішніми комунікаціями промислового підприємства. Завдання дослідження: дослідження впливу якості внутрішніх комунікаційних процесів на управління організацією в короткостроковому та довгостроковому періоді; аналіз причинно-наслідкових зв'язків між системою внутрішніх комунікацій та стратегією розвитку організації; розроблення науково-методичних підходів до формування збалансованої системи показників управління внутрішніми комунікаціями підприємства як складової системи стратегічного та корпоративного управління; обґрунтування науково-методичного підходу до визначення та розрахунку показників (індикаторів) стану внутрішніх комунікацій.

82.05 Загальна теорія організації й управління

82.01.19.0770/0418U000679

Міхеєва Ольга Вікторівна. Гармонізація компетенцій міжнародних команд менеджерів проектів у багатокультурному середовищі:

Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 05.04.2018.

УДК 658:330.341.1.

149 с.: 6 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

В дисертації об'єктом дослідження є процеси гармонізації компетенцій менеджерів проектів, що працюють у міжнародних командах у багатокультурному оточенні. В роботі розроблені моделі та методи на базі компетенцій, що спрямовані на міжкультурний розвиток менеджерів проектів міжнародних команд у багатокультурному оточенні та балансування розбіжностей і непорозумінь у міжкультурних комунікаціях, забезпечуючи успіх проекту. Вперше запропоновано концептуальну модель розвитку компетенцій проектного менеджера у міжнародній перспективі; розроблено метод міжкультурного профілю компетенцій метод структури декомпозиції компетенцій для гармонізації компетенцій менеджерами проектів у багатокультурному оточенні з орієнтацією на успіх проекту.

82.01.19.0771/0418U000739

Тішкова Наталія Леонідівна. Реформування державного управління охороною навколишнього середовища в контексті європейської інтеграції:

Дис... к.держ.упр. /Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної

академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 27.04.2018.

УДК 351(477)::502(477):061.1ЄС.

265 с.: 2 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Дисертація присвячена теоретико-методологічному обґрунтуванню й розробці практичних рекомендацій щодо реформування державного управління охороною навколишнього середовища в контексті європейської інтеграції України. У дисертації уточнено та розвинуто понятійно-категоріальний апарат предметної сфери дослідження, вивчено вітчизняний досвід державного управління охороною навколишнього середовища з історичного аспекту, здійснено аналіз європейського досвіду комунітарного управління у досліджуваній галузі та визначено особливості державного управління охороною навколишнього середовища у країнах-членах ЄС, розглянуто стан та виявлено проблеми державного управління галуззю на сучасному етапі вітчизняного державотворення. Визначено шляхи удосконалення державного управління охороною навколишнього середовища в Україні та розроблено концепцію його реформування, яка спрямована на приведення системи управління до європейських стандартів з урахуванням національних особливостей та найкращих напрацювань і позитивного європейського досвіду та містить систему принципів державного управління охороною навколишнього середовища.

82.13 Організація й управління державою. Адміністративне управління

82.01.19.0772/0418U000663

Бабічев Анатолій Валерійович. Державне управління змінами в системі вищої освіти України: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 29.03.2018.

УДК 352.075 : 373.

239 с.: 4 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

Об'єкт дослідження: державне управління розвитком системи вищої освіти. Мета: теоретичне обґрунтування методичних засад та концептуальних підходів до управління змінами в системі вищої освіти України та розробка на цій основі практичних рекомендацій з його удосконалення. Методи: категоріального і етимологічного аналізу, історичний, синхронного та діахронного, структурно-функціональний, порівняльно-історичного та порівняльно-правового аналізу, статистичний і структурно-системний методи. Результати: полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і концептуальних підходів до державного управління змінами в системі вищої освіти, а також визначенні чинників та інструментів на підставі яких розроблено практичні рекомендації з удосконалення механізмів державного управління змінами в системі вищої освіти України. Новизна: розроблено інтеграційний механізм державного управління змінами в системі вищої освіти України; удосконалено змістовні ознаки, на яких має ґрунтуватись державне управління змінами в системі вищої освіти та ін. Впроваджено в діяльність Міністерства освіти і науки України та ін. Галузі використання: державне управління, місцеве самоврядування, підготовка і перепідготовка державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування.

82.01.19.0773/0418U000733

Чаркіна Анастасія Олегівна. Адаптація державної служби України до вимог ЄС: нормативно-правовий вимір: Дис... к.держ.упр. /Дніпропетровський регіональний інститут державного

управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 25.04.2018.

УДК 35:3.08(477)::061.1ЄС.

225 с.: 1 табл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертація присвячена дослідженню нормативно-правового виміру адаптації державної служби України до вимог Європейського Союзу. У роботі адаптація державної служби України до вимог ЄС викладена як процес приведення нормативно-правових актів України у відповідність з "acquis communautaire" у сфері державної служби шляхом приєднання до правових угод ЄС та ухвалення національних правових актів, які відповідають праву ЄС. У контексті адаптації державної служби України до законодавства ЄС запропоновано відповідну класифікацію нормативно-правових актів України. Державна служба представлена в якості елемента організації суспільства у державі та одночасно соціальної, правової, етичної та організаційної системи, сполучної ланки між державою і суспільством, професії, діяльності у межах чітко встановленої компетенції, системою правил роботи щодо виконання функцій держави персоналом, який цій функції здатен виконувати. У контексті наближення державної служби України до структур ЄС актуальною проблемою визнано надання державній службі України функцій забезпечення суспільних потреб, дотримання конституційних прав і свобод, законних інтересів суб'єктів суспільних відносин у громадянському суспільстві. Новим напрямком розвитку державної служби в Україні визначено запровадження інституту адміністративних послуг, як такого що безпосередньо впливає на обсяги прав та обов'язків державних службовців. Викладено інституційні основи забезпечення адаптації державної служби України до вимог ЄС. Здійснено оцінку стану адаптації державної служби України до вимог ЄС, визначено напрями і критерії розвитку інституційної розбудови України в умовах європейської інтеграції у її нормативно-правовому вимірі. Запропоновано напрями інституційної розбудови державної служби в Україні в умовах її адаптації до стандартів ЄС.

82.01.19.0774/0418U000776

Пахнін Микола Леонідович. Взаємодія засобів масової комунікації з органами публічного управління як чинник державотворення в Україні: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 27.04.2018.

УДК 351:316.77.

219 с.: 7 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Об'єкт дослідження: органи публічного управління в Україні. Мета: полягає в теоретичному обґрунтуванні засад і методів взаємодії ЗМК з органами публічного управління в Україні та розробленні рекомендацій з удосконалення взаємодії між ними. Методи: категоріального і етимологічного аналізу, історичний, синхронного та діахронного, структурно-функціональний, порівняльно-історичного та порівняльно-правового аналізу, статистичний і структурно-системний методи. Результати: полягає в комплексному обґрунтуванні теоретичних засад взаємодії ЗМК з органами публічного управління як чинника державотворення в Україні та визначенні основних напрямів удосконалення зазначеної взаємодії. Новизна: розроблено методику оцінювання ефективності нормативно-правового забезпечення у сфері діяльності ЗМК в Україні; удосконалено понятійно-категоріальний апарат, який розширено шляхом уточнення змісту поняття "засоби масової комунікації" та ін. Впроваджено в діяльність Верховної Ради України та ін. Галузі використання: державне управління, місцеве самоврядування, підготовка і перепідготовка державних службов-

ців, посадових осіб місцевого самоврядування.

82.01.19.0775/0418U000779

Матвієнко Роман Володимирович. Фінансово-кредитний механізм державного регулювання розвитку аграрного виробництва в Україні:

Дис... к.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної ради України. – Захищена 30.05.2018.

УДК 351:338.432.

205 с. – Бібліогр.: 252 назви.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливого науково-практичного завдання щодо вдосконалення фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного виробництва. У ході дослідження розглянуто теоретичні, практичні та організаційні питання формування фінансово-кредитного механізму державного регулювання аграрного виробництва, систематизовано науково-методичні підходи до оцінки ефективності такого механізму. У результаті проведеного дослідження вироблено напрями удосконалення інструментів фінансово-кредитного механізму державного регулювання аграрного виробництва, рекомендовано комплекс стратегічних заходів організаційно-економічного забезпечення функціонування фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного виробництва, який дозволяє на рівні конкретних рекомендацій реалізувати запропоновані теоретико-методичні розробки. Обґрунтовано концептуальні засади до формування та реалізації стратегічних напрямів системної модернізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного виробництва, які полягають у необхідності розробки та реалізації положення про розвиток фінансово-кредитного механізму державної підтримки аграрного виробництва, що дозволяють забезпечити взаємодію державного й ринкового регулювання, сприяють підвищенню ефективності аграрного виробництва та на цій основі розширити сферу дослідження процесів державного управління.

82.01.19.0776/0418U000882

Куліш Поліна Юрійвна. Організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері міжнародної технічної допомоги:

Дис... к.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 29.06.2018.

УДК 351.88:339.96.

200 с.: 12 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 157 назв.

Об'єкт дослідження: публічне управління у сфері міжнародної технічної допомоги. Мета: обґрунтування теоретичних засад організаційно-правового механізму публічного управління у сфері міжнародної технічної допомоги в Україні, а також визначення напрямків його вдосконалення. Методи: методи історико-логічного та теоретичного аналізу, структурно-функціональний, порівняльно-правовий та інституціональний аналіз, методи аналізу і синтезу, порівняння, експертних оцінок, ситуативного аналізу; метод узагальнення опрацьованих матеріалів. Результати: теоретично обґрунтованні та удосконаленні організаційно-правові механізми публічного управління в сфері міжнародної технічної допомоги. Новизна: розроблено єдиний концептуальний підхід до формування системи моніторингу й оцінки ефективності проектів (програм) міжнародної технічної допомоги з урахуванням особливостей реалізації проектів МТД на регіональному рівні; удосконалено пріоритетні напрями розвитку публічного управління у сфері МТД в умовах децентралізації влади; дістало подальший розвиток понятійно-термінологічний апарат науки публічного управління у сфері МТД; дістало подальший розвиток напрями удосконалення відповідної державної політики, зокрема широке залу-

чення до процесу прийняття рішень недержавних партнерів. Впроваджено в діяльність Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації, Національним університетом цивільного захисту України. Галузі використання: державні органи управління, органи місцевої влади та самоврядування, громадські організації.

82.01.19.0777/0418U000890

Молошна Олена Леонідівна. Удосконалення державно-службових відносин в системі публічного управління:

Дис... к.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної ради України. – Захищена 04.06.2018.

УДК 35.086 (043.3).

216 с.: 21 табл. – Бібліогр.: 190 назв.

У дисертації наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у комплексному теоретико-методологічному аналізі для виявлення пріоритетних напрямів удосконалення державно-службових відносин в системі публічного управління, а також розроблення науково-практичних рекомендацій. Розглянуто теоретичні підходи до визначення сутності державно-службових відносин в системі публічного управління, зокрема понятійному та змістовному наповненню, класифікаційних характеристик, що дозволяють говорити про трансформацію та модернізацію даного поняття по принципу "глибина та ширина". Вектор подальших наукових розвідок щодо обраної проблематики дослідження має бути спрямований у бік винайдення необхідних умов для удосконалення державно-службових відносин в системі публічного управління.

82.01.19.0778/0418U000891

Гасимов Ровзат Афат огли. Електронне урядування як механізм публічного управління та адміністрування:

Дис... к.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної ради України. – Захищена 03.06.2018.

УДК 351:342.5.

220 с. – Бібліогр.: 188 назв.

Дисертація присвячена дослідженню електронного урядування як механізму публічного управління та адміністрування в Україні. На основі аналізу теоретичних розробок, положень чинного законодавства, узагальнення практики, сучасного досвіду зарубіжних держав запропоновано авторське бачення вирішення проблеми вдосконалення форм і методів ефективності публічного управління та адміністрування завдяки впровадженню електронного урядування. У дисертації досліджено та охарактеризовано стан справ щодо впровадження електронного урядування в Україні. Окремлено основні теоретичні та практичні проблеми. Запропоновано шляхи їх вирішення. Удосконалено визначення поняття "електронне урядування", показано місце і роль принципів електронного урядування серед принципів та цінностей державного управління. Досліджено взаємозв'язки електронного урядування як окремого механізму у системі механізмів публічного управління та адміністрування. Запропоновано удосконалення системи критеріїв оцінювання ефективності діяльності органів державного управління та органів місцевого самоврядування. Обґрунтовано потребу запровадження на законодавчому рівні критеріїв електронного урядування на рівні органу влади та на рівні системи публічного управління та адміністрування загалом.

82.01.19.0779/0418U000892

Лужикова Єлизавета Олександрівна. Міжнародні виборчі стандарти формування системи публічного управління в Україні:

Дис... к.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 03.06.2018.

УДК 351/353+324+341.

187 с. – Бібліогр.: 235 назв.

У дисертаційній роботі досліджено концепції вітчизняних і зарубіжних науковців з теми, встановлено ступінь розробки даної проблематики у науці державного управління, визначено ключові поняття та виокремлено особливості функціонування інституту міжнародних виборчих стандартів. Визначено, що концептуалізація формування системи публічного управління міжнародних виборчих стандартів здійснюється в рамках теоретико-методологічних підходів: правового, політологічного та соціологічного виміру. Дано визначення "міжнародні виборчі стандарти" як категорії науки державного управління, яке є синтетично створеними стандартами внутрішньодержавного управління, що відносяться до всієї сукупності соціальних відносин з точки зору ефективної реалізації права на демократію.

82.15 Організація управління економікою

82.01.19.0780/0418U000755

Чечет Анна Михайлівна. Моделі та методи управління портфелем проектів надання транспортних послуг: Дис... к.т.н. /Національний транспортний університет. – Захищена 11.05.2018.

УДК 005.8:65.018:656.072.

170 с.: 10 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Дослідження присвячено розробленню моделей та методів портфельного управління в сфері надання транспортних послуг щодо пасажирських перевезень в містах

84 СТАНДАРТИЗАЦІЯ

84.01 Загальні питання стандартизації

84.01.19.0781/0218U002160

Розроблення та прийняття методом перекладу 441 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-3)" згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2017 р., а саме: ДСТУ EN 12405-3 (EN 12405-3:2015, IDT) Лічильники газу. Пристрої перетворення. Обчислювач витрати. Розроблення національного НД (тема завдання 605.2.1.1-2017); ДСТУ EN 16314 (EN 16314:2013, IDT) Лічильники газу. Додаткові функції. Розроблення національного НД (тема завдання 606.2.1.1-2017: Заключний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Рожнов Михайло Степанович. – ДР 0117U003389. УДК 006.05.

56 с.

Мета роботи - розроблення національних стандартів, ідентичних міжнародним стандартам. Підстави для виконання роботи - Програма робіт з національної стандартизації на 2017 р. та науково-дослідна робота за темою "Розроблення та прийняття методом перекладу 441 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-3)" згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2017 рік, а саме: ДСТУ EN 12405-3 (EN 12405-3:2015, IDT) Лічильники газу. Пристрої перетворення. Обчислювач витрати. Розроблення національного НД (тема завдання 605.2.1.1-2017); ДСТУ EN 16314 (EN 16314:2013, IDT) Лічильники газу. Додаткові функції. Розроблення національного НД" за договором

№2380-4/121-П913/17 від 29 травня 2017 р. Джерело фінансування - Держбюджет України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

84.01.19.0782/0218U002290

Розроблення проектів національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Ціпоренко Сергій Валентинович. – ДР 0117U005282с. УДК 006.03.

8 с.

Розроблено проект стандарту ДСТУ EN 45501:201_ (EN 45501:2015, IDT) Метрологічні аспекти неавтоматичних зважувальних приладів Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.01.19.0783/0218U002291

Розроблення проектів національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Самойленко Олександр Миколайович. – ДР 0117U006542с. УДК 006.03.

23 с.

Розроблено проекти стандартів ДСТУ OIML R 50-1:201_ (OIML R 50-1:2014, IDT) Прилади зважувальні автоматичні безперервної дії для сумарного обліку (стрічкові ваги). Частина 1. Метрологічні та технічні вимоги. ДСТУ OIML R 50-2:201_ (OIML R 50-2:2014, IDT) Прилади зважувальні автоматичні безперервної дії для сумарного обліку (стрічкові ваги). Частина 2. Процедури випробувань. ДСТУ OIML R 50-3:201_ (OIML R 50-3:2014, IDT) Прилади зважувальні автоматичні безперервної дії для сумарного обліку (стрічкові ваги). Частина 3. Форма звіту про випробування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.01.19.0784/0218U002292

Розроблення проектів національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Ціпоренко Сергій Валентинович. – ДР 0117U005283с. УДК 006.03.

14 с.

Розроблено проекти стандартів ДСТУ OIML R 79:201_ (OIML R 79:2015, IDT) Вимоги до маркування фасованих товарів. ДСТУ OIML R 87:201_ (OIML R 87:2016, IDT) Кількість фасованого товару в упаковках Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.01.19.0785/0218U002293

Розроблення проектів національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Ціпоренко Сергій Валентинович. – ДР 0117U005284с. УДК 006.03.

7 с.

Розроблено проект стандарту ДСТУ OIML R 51-2:200_ (OIML R 51-2:2006, IDT) Прилади для зважування розділених вантажів автоматичні. Частина 2. Форма звіту про випробування Робота розповсюджується за договірною ціною.

85 ПАТЕНТНА СПРАВА. ВИНАХІДНИЦТВО. РАЦІОНАЛІЗАТОРСТВО

85.33 Патентно-ліцензійна робота

85.01.19.0786/0218U001894

Гармонізація прав людини і прав інтелектуальної власності у сфері медицини і фармації: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України; Керівник Мироненко Наталія Михайлівна; Кашинцева Оксана Юріївна. – ДР 0118U006799. УДК 347.77(78).

307 с.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у зв'язку з цивільно-правовою охороною права на об'єкти інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я в контексті реалізації прав пацієнта. Предметом дослідження є цивільно-правова охорона інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я, юридична доктрина, практика застосування норм права у сфері інтелектуальної власності в контексті реалізації права людини на охорону здоров'я. Мета роботи полягає у визначенні та розв'язанні комплексу теоретичних і практичних проблем цивільно-правової охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я, а також розробці науково-теоретичних та практичних рекомендацій щодо гармонізації цивільно-правового регулювання забезпечення реалізації прав людини у цій сфері та прав інтелектуальної власності. Методи дослідження - загально наукові та спеціально-правові. В результаті проведеного дослідження розроблено комплексну концепцію охорони права інтелектуальної власності з урахуванням вимог, які передбачаються міжнародними договорами (зокрема Загальною декларацією прав людини, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права, Статутом (Конституцією) ВООЗ), положеннями конституційного і цивільного законодавства України та нормами медичної деонтології, щодо права на охорону здоров'я, яка полягає у зміні доктринального та законотворчого пріоритету з прав інтелектуальної власності на право людини на охорону здоров'я; доведено доцільність застосування критерію "завершеність твору" як умови для набуття майнових прав на об'єкт авторського права у сфері охорони здоров'я; обґрунтовано положення про необхідність запровадження низки додаткових вимог щодо охорони позначень як знаків для товарів і послуг, які будуть використовуватися у сфері охорони здоров'я (відповідно до класів МКТП), з метою недопущення введення в оману споживачів, зокрема наявності медичної та/або фармацевтичної освіти у особи, яка надала дозвіл на використання її прізвища як знака для товарів і послуг, та розроблення методичних рекомендацій щодо вибору назв лікарських засобів і біологічно активних харчових добавок з урахуванням положень медичної деонтології та біоетики; доведено, що реєстрація лікарського засобу (при виготовленні якого використовується об'єкт інтелектуальної власності, патент на який ще є чинним) не є використанням об'єкта інтелектуальної власності і не вважається порушенням прав на нього; обґрунтовано положення про необхідність розширення кола осіб, щодо яких судом в окремому провадженні може бути ухвалено рішення про розкриття інформації, яка містить комерційну таємницю, включивши до цього кола підприємства та установи, які є власниками (розпорядниками) інформації, що стосується виключно методів (способів) лікування, матеріалів, які використовуються при виробництві засобів медичного призначення тощо; доведено положення, що зміст правомочності користування об'єктами інтелектуальної власності у сфері охорони здоров'я доцільно поділити на дві категорії за критерієм обов'язковості спеціальних вимог до суб'єкта прав інтелектуальної власності: правомочність використання та правомочність застосуван-

ня.

86 ОХОРОНА ПРАЦІ

86.01 Загальні питання охорони праці

86.01.19.0787/0218U002298

Нормативно-правове забезпечення охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці з урахуванням вимог міжнародного та європейського законодавства: Заключний звіт /Державна установа "Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці"; Керівник Петера Володимир Леонідович. – ДР 0115U004708. УДК 331.45.

768 с.

Підставою для виконання науково-дослідної роботи є Тематичний план науково-дослідних робіт бюджетного фінансування Державної установи "Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці" на 2015 - 2017 роки, які виконуються на замовлення Держпраці, у рамках середньострокових планів їх виконання в період з 2015 по 2017 роки, затверджений наказом Держпраці від 25.01.2017 № 10. Виконання роботи здійснювалося на підставі актів законодавства ЄС, нормативно-правових актів з охорони праці України, нормативних документів і звітів про науково-дослідні роботи. Результати роботи будуть впроваджені шляхом затвердження та введення в дію нормативно-правових актів з охорони праці. Результати роботи можуть використовуватись суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, іншими зацікавленими органами та особами для подальшого удосконалення нормативно-правової бази охорони праці. Використання результатів роботи сприятиме підвищенню ефективності регулювання відносин в сфері промислової безпеки та охорони праці. Нині в Україні триває процес удосконалення нормативної бази та прийняття законів, які сприяють формуванню ринкового середовища. Стан охорони праці на виробництві залежить від рівня правового забезпечення цих питань, тобто від якості та повноти викладення відповідних вимог у законах України та нормативно-правових актах. Рівень виробничого травматизму пов'язаний з нормами основного закону держави, де визнається і діє принцип верховенства права, який у свою чергу, реалізується шляхом прийняття нормативно-правових актів, що відповідають вимогам законів та Конституції. Наявність значної кількості нормативно-правових актів, які складають систему законодавства, розбіжність у часі їхнього прийняття та суб'єктах, що приймають їх, обумовлюють необхідність їх впорядкування, погодження, усунення суперечностей, тобто систематизації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

86.23 Техніка безпеки

86.01.19.0788/0418U000741

Сірик Аліна Олегівна. Моделі та методи підвищення рівня безпеки праці в енергетичному господарстві підприємств харчової промисловості на основі використання системи підтримки прийняття рішень: Дис... к.т.н. /Державна установа "Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці". – Захищена 19.04.2018.

УДК 331.45.

209 с.: 13 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 158 назв.

В роботі сформульована та вирішене актуальне наукове завдання щодо розробки моделей та методів підвищення рівня безпеки праці в енергетичному господарстві підприємств харчової промисловості на основі використання систем підтримки прийняття рішень. В дисертації розробле-

но математичні моделі інформаційного об'єкта та інтелектуального агента в структурі інтелектуальної інформаційно-аналітичної системи управління охороною праці. Отримала подальший розвиток методика пошуку рішення щодо вибору сукупності заходів для підвищення рівня безпеки праці в енергетичному господарстві підприємств харчової промисловості.

86.29 Нещасні випадки на виробництві і їхнє попередження

86.01.19.0789/0218U002336

Дослідження проблем впровадження ризикоорієнтованого підходу в систему управління охороною праці: Заключний звіт /Державна установа "Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці"; Керівник Іхно Дмитро Сергійович. – ДР 0115U004639. УДК 331.461.

47 с.

Об'єкт дослідження - курс дистанційного навчання інспекторів праці. Мета роботи - створення навчальних матеріалів для проведення дистанційного навчання інспекторів праці. Метод дослідження - метод системного аналізу. У процесі роботи: - проведено аналіз тематичної спрямованості потреб у навчанні слухачів посадово-цільових груп; - сформовано базу навчальних матеріалів відповідно до тематичних планів і програм навчання; - розроблено методичні документи для проведення дистанційного навчання; - підготовлено пілотний проект дистанційного навчання інспекторів праці, розміщений на web-сторінці за адресою: 178.20.158.40/MDL/www/course/view.php, та направлено у Державну службу України з питань праці (далі - Держпраці); - проведено коригування навчальних матеріалів і процесу дистанційного навчання з урахуванням результатів пілотного проекту.

87 ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.01 Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини

87.01.19.0790/0218U002184

Зоогенні механізми екосистемних сервісів та розробка екологічних принципів їх збереження і відновлення: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Пахомов Олександр Євгенійович. – ДР 0115U002381. УДК 591.553 + 502.52: 591.5(477.6).

187 с.

Об'єктом дослідження були представники різних таксономічних груп тварин, які мешкають в умовах природних і трансформованих екосистем. Предметом представлених досліджень були екосистемні сервіси, які забезпечені елементами зооценологічного блоку. Метою роботи було визначення закономірностей дії зоогенних механізмів екосистемних сервісів та розробка екологічних принципів їх збереження і відновлення. Розв'язання завдань проекту досягнуто на підставі класичних та модернізованих підходів щодо організації комплексних польових та лабораторних досліджень у галузі зоології, екології, ґрунтознавства, біології ґрунтів, біогеоценології, біохімії та з використанням відповідних апробованих та оновлених методик Одержані наукові результати є новими та оригінальними. Виконана наукова робота є складовою інтегральної сучасної екологічної задачі щодо забезпечення людини сукупністю матеріальних і нематеріальних благ - природними ресурсами та здоровим довкіллям у

контексті збереження біорізноманіття, формування родючості ґрунтів, естетичних властивостей ландшафтів та іншими екологічно значущими сервісами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.15 Забруднення середовища. Контроль забруднення

87.01.19.0791/0418U000610

Каспійцева Вікторія Юрїївна. Оцінка і прогноз якості атмосферного повітря на регіональному рівні: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 14.02.2018.

УДК 504.3.054+504.064.2.

196 с.: 26 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Об'єкт дослідження - процес оцінки і прогнозу стану атмосферного повітря території (старопромислового) регіону. Мета роботи - підвищення екологічної безпеки шляхом розробки блоку оцінки і прогнозу стану атмосферного повітря в системі регіонального екологічного моніторингу при плануванні та забудові територій. Методи досліджень - системний аналіз та узагальнення існуючих досліджень з проблеми оцінки і прогнозу стану атмосферного повітря, індуктивний метод при побудові ієрархічної системи моделей, методи математичного аналізу та моделювання, експертних оцінок при визначенні показників верхнього рівня, чисельні методи рішення рівнянь газової динаміки і термодинаміки. Теоретичні і практичні результати: розроблено блок оцінки і прогнозу стану атмосферного повітря в системі екологічного моніторингу, який включає моделі визначення стану ресурсного потенціалу та якості атмосферного повітря, регіональну еколого-економічну модель, моделі розподілу пасивних домішок по території регіону, розповсюдження забруднюючих речовин від джерел викидів та побудови полів забруднень за даними вимірювань; розроблено структуру, склад і методику визначення інтегральних показників стану ресурсного потенціалу та якості атмосферного повітря території, що дозволять для кожного регіону визначити ресурсні можливості атмосфери з урахуванням ландшафтно-кліматичних умов і промислового потенціалу та надасть можливість проводити районування території України по запропонованих показниках; обґрунтовано доцільність доповнення форм представлення інформації у Центр управління моніторингом даними про фізичне забруднення, а також, щодо рівнів ультрафіолетової радіації та іонізації атмосферного повітря, кількості діб з грозами, повторюваності вітрів та інверсій для оцінки стану атмосферного повітря за введеними показниками, що дозволяє підвищити рівень екологічної безпеки регіону. Наукова новизна одержаних результатів: обґрунтовано використання ієрархічного ряду математичних моделей розповсюдження пасивних домішок і від могутніх точкових джерел, побудови полів концентрацій для комплексної оцінки та прогнозу стану атмосферного повітря з урахуванням впливу на його забруднення природно-кліматичних, соціально-економічних особливостей та ресурсного потенціалу, у сценаріях соціо-еколого-економічного розвитку і містобудівної діяльності регіонів, що дозволяє підвищити рівень їх екологічної безпеки на етапі виконання проектно-пошукових робіт; вперше розроблено структуру, склад і встановлені залежності для визначення ресурсу життя за якістю атмосферного повітря та ресурсів макроенергетичного, транспортного середовища та корисних хімічних речовин, що дозволяє розрахувати узагальнений інтегральний показник стану ресурсного потенціалу атмосферного повітря території при вирішенні задач екологічної безпеки; встановлено за результатами виконаного дослідження шляхом розрахунків упродовж визначеного

ного терміну часу, що узагальнений інтегральний показник стану ресурсного потенціалу Дніпропетровської області становить 0,795, що за уніфікованою вимірною шкалою відповідає стану "благополучно" із зазначенням ресурсу життя у 43,02 %, корисних хімічних речовин у 22,7 %, ма-кроенергетичного у 22,26 % та транспортного середовища у 11,95 %, але при цьому розрахункове значення показника ресурсу життя є найменшим, що вказує на незадовільний рівень екологічної безпеки у зв'язку із значним забрудненням атмосферного повітря у регіоні; розроблено структуру, склад і встановлені залежності по визначенню показників захищеності, хімічного та фізичного забруднення атмосферного повітря, що дозволяє розрахувати узагальнений інтегральний показник якості атмосферного повітря території, який враховує на відміну від відомих природно-кліматичні та соціально-економічні особливості, що властиві регіону; обґрунтовано можливість використання моделі розповсюдження пасивних домішок, яка заснована на передбаченні щодо квазістаціонарності зміни концентрацій забруднюючих речовин, для розрахунку полів при їх просторовому розповсюдженні, оскільки питома вага хімічного забруднення превалює в оцінці стану атмосферного повітря, що дозволяє візуалізувати прогноз та здійснювати оперативний контроль його зміни за часом і координатами місця території при вирішенні задач екологічної безпеки. Ступінь упровадження: результати роботи використані при розробці Програми по зменшенню забруднення атмосферного повітря основними підприємствами-забруднювачами м. Дніпропетровська на 2008 - 2015 роки, а також при розробці рекомендацій щодо оцінки асиміляційного потенціалу міста. Для вирішення завдань екологічної безпеки з використанням розробленого комплексу моделей проведена оцінка захищеності території від атмосферних забруднень та надано рекомендації щодо збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності мешканців м.Дніпро; виконано прогноз можливих наслідків крупних аварійних ситуацій для Вільногірського гірничо-металургійного комбінату. Крім того, результати досліджень впроваджені в НВП "Геотехнологія" при оцінці впливу на навколишнє середовище об'єктів та споруд, що проєктуються або реконструюються. Сфера використання: на підприємствах гірничо-металургійної та будівельної галузі України, у науково-дослідних інститутах НАН України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Управлінні по екології Дніпропетровської міської ради, Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, вищих навчальних закладах відповідного профілю та проєктних установах

87.01.19.0792/0418U000811

Петренко Тетяна Володимирівна. Розроблення хімічних процесів комплексної переробки карбонатного осаду цукрового виробництва: Дис... к.х.н. /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України. – Захищена 31.05.2018.

УДК 546.1/4:664.1.0388:502.1.

139 с.: 17 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 167 назв.

Дисертація присвячена розробленню хімічних процесів утилізації дефекату як відходу цукрового виробництва, з наступним одержанням азотно-фосфорно-калійного добрива (НРК-добрива) та окисних матеріалів. На підставі аналізу результатів виконаних у даній роботі досліджень запропоновані хімічні процеси комплексної переробки карбонатного осаду на нове мінерально-органічне НРК-добриво "Амодекафос" (що містить - кислі фосфати кальцію, амо-нію та калій сульфат), а також окисні матеріали (кальцій метасилікат, кальцій молібдат і вольфрамат).

87.24 Екологічні основи життєдіяльності населення

87.01.19.0793/0218U002146

Оцінка якості життя та радіаційної безпеки сільського населення радіоактивно забруднених територій: Заключний звіт /Житомирський національний агроєкологічний університет; Керівник Романчук Людмила Донатівна. – ДР 0116U002588. УДК 711.13:614.8:504.5.

93 с.

Звіт про НДР: 125 с., 33 рис., 23 табл., 4 додатки, 64 джерела. Мета роботи - отримати кількісні параметри для оцінки якості життя та радіаційної безпеки сільського населення і розробити практичні рекомендації щодо стратегії відродження радіоактивно забруднених територій шляхом вирощування традиційних та нових високоенергетичних культур. Об'єкт дослідження - процеси міграції радіонуклідів по трофічних ланцюгах, що значною мірою призводять опромінення населення. Предмет дослідження - концентрація радіонуклідів у ґрунтах, продуктах харчування рослинного, тваринного та лісового походження на територіях 2-ої та 3-ої зони радіоактивного забруднення. Методи дослідження - традиційні методи радіоекологічного (спектрометричний) моніторингу згідно існуючих нормативних документів (ГОСТи, методичні інструкції), затверджених методик відбору зразків ґрунту, води, рослин та продукції; діалектичний метод пізнання; системний підхід; спостереження; експеримент; економічного аналізу; абстрактно-логічний метод; соціологічний метод. Встановлено, що у віддалений післяаварійний період радіологічна ситуація в сільських населених пунктах Полісся Житомирщини змінилась на краще, проте залишились певні критичні території, які є радіаційно небезпечними для проживання населення. На основі комплексного моніторингу ґрунтів, продукції рослинного, тваринного та лісового походження проведено оцінку концентрації радіонуклідів та визначено шляхи їх потрапляння до харчових раціонів мешканців критичних населених пунктів, які віднесені до 2-ої та 3-ої зони радіоактивного забруднення. Виявлено, що соціально-економічні умови життєдіяльності сільських жителів радіоактивно забруднених населених пунктів є гіршими порівняно з такими на умовно чистій території. Структура харчування сільського населення є незбалансованою та значною мірою представлена продуктами виробленими в підсобному господарстві та лісового походження, що становить радіологічну небезпеку для їх здоров'я. Запропоновано математичну модель поведінки радіонуклідів при вирощуванні сільськогосподарської продукції на радіоактивно забрудненій території у віддалений після аварії період та здійснено прогноз динаміки радіоактивного забруднення сільськогосподарської продукції. Запропонована структурно-логічна модель екобезпечного проживання сільського населення на радіоактивно забруднених територіях, що базується на розвитку комунікації між сільськими громадами та суб'єктами макросередовища задля вивчення потреб населення, умов його життєдіяльності, розробки та реалізації відповідних механізмів формування екобезпечних умов проживання. Обґрунтовано організаційно-економічний механізм відновлення виробничих, економічних та соціальних відносин на території радіоактивного забруднення та розроблено дорожню карту його реалізації. Результати НДР використовуються для інформування різних гілок влади та населення про рівень концентрації ¹³⁷Cs у продуктах харчування рослинного, тваринного та лісового походження і нинішній стан радіаційної безпеки сільського населення на радіоактивно забруднених територіях. Ключові слова: радіоактивно забруднені території, якість життя, сільські території, внутрішні дози опромінення, питома активність ¹³⁷Cs, соціальна інфраструктура, соціально-економічні про-

цеси, організаційно-економічний механізм. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.26 Вплив забруднень навколишнього середовища на стан природних екосистем, популяцій і окремих рослинних і тваринних організмів

87.01.19.0794/0418U000928

Кирилюк Олександр Степанович. Удосконалення системи оцінювання впливу процесів підтоплення територій південного Кривбасу на їх екологічну безпеку: Дис... к.т.н. /Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. – Захищена 27.06.2018.

УДК 550.83:504.

195 с.: 17 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 138 назв.

Об'єктом дослідження був процес формування екологічного стану територій південного Кривбасу за впливу об'єктів техногенного походження, а метою роботи було розкриття особливостей та закономірностей впливу процесів підтоплення територій об'єктів техногенного походження південного Кривбасу на їх екологічний стан. Для досягнення якої було використано загальнофілософські, загальнонаукові й спеціальні наукові методи: аналізу, синтезу, дедукції, індукції, історичний, абстрагування, системний та структурно-функціональний, формалізація, узагальнення, порівняння та гіпотетичний, прогнозування, спостереження та експертного оцінювання, вертикальне електричне зондування, картографічний, статистичного аналізу, аксіоматичний та моделювання. Уперше побудовано тривимірну модель зміни параметрів геоелектричного опору геологічного середовища під дією техногенного підтоплення території довготривалого розташування великих гідротехнічних споруд і відвалів; отримано зв'язок сучасного процесу техногенного підтоплення із змінами в часі та просторі параметрів геоелектричного опору геологічного середовища, що описується поліноміальним рівнянням регресії другого ступеня; розраховано сучасну складову техногенного підтоплення в рівні першого від поверхні водоносного горизонту; отримано рівняння для розрахунків обсягів інфільтраційних вод з відвалів у ґрунтові та міжпластові води. Удосконалено елементи науково-методичного апарату із вивчення просторового поширення небезпеки від хвостосховищ і відвалів для мінімізації затрат на зведення додаткових захисних споруд. Набуло подальшого розвитку технології очищення та утилізації фільтраційних мінералізованих вод із гідротехнічних споруд. Результати роботи впроваджено в діяльність підприємств, зокрема: Дніпропетровська геофізична експедиція "Дніпрогеофізика", Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України, м. Київ, ДВНЗ "Національний гірничий університет", м. Дніпро для викладання навчальних дисциплін "Геофізичні методи при вирішенні інженерних і геоекологічних задач", "Геофізичні методи в моніторингу навколишнього середовища", що засвідчено відповідними актами.

87.27 Охорона рослинного і тваринного світу

87.01.19.0795/0218U002185

Визначення статусу та розробка стратегії охорони глобально рідкісних видів тварин водних та навколоводних екосистем в Україні: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Пахомов Олександр Євгенійович. – ДР 0115U002328. УДК 591+502.

137 с.

Об'єкт дослідження - сучасний статус глобально рідкісних видів тварин (птахи, напівводні ссавці, амфібії, риби,

лускокрилі) водних та навколоводних екосистем степової зони України. Мета проекту - визначення сучасного статусу глобально рідкісних видів тварин водно-болотного комплексу (птахи, напівводні ссавці, амфібії, риби, лускокрилі) в Україні та розробка стратегії їх охорони (плану дій). Під час виконання НДР використано комплексну методику обстеження водно-болотних угідь, що поєднує загальноознайомчі, стандартні методи обліку досліджуваних груп хребетних тварин. Результати: вдосконалені методики пошуку і обліку рідкісних видів та розроблена комплексна методика обстеження водно-болотних угідь; розроблено класифікацію рідкісних видів за характером реакції відклику на вплив факторів загрози; визначений сучасний статус глобально вразливих і рідкісних видів тварин (качки, напівводні ссавці, амфібії, риби, лускокрилі) водних та навколоводних екосистем в степовій зоні України. Отримані результати мають практичну цінність та велику соціально-економічну значимість і сприятимуть розвитку як теоретичних засад у галузі охорони природи та екології, так і сталого розвитку місцевих громад. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека

87.01.19.0796/0218U001851

Науково-технічний супровід на етапах введення в експлуатацію та експлуатації НБК-ОУ (аспекти ядерної та радіаційної безпеки):

Заключний звіт /Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України; Керівник Краснов Віктор Олександрович. – ДР 0118U001405. УДК 621.039.58.

142 с.

Оцінено поточний стан ЯБ та РБ комплексу "НБК-ОУ", стан ПВМ в ОУ та виконано короткостроковий прогноз їх деградації. Розроблено Програму моніторингу ПВМ ОУ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.53 Управління відходами. Маловідхідна і безвідхідна технології

87.01.19.0797/0218U001917

Розробка методологічних положень щодо складання допоміжного (сателітного) рахунку "Витрати на охорону навколишнього природного середовища": Заключний звіт /Національна академія статистики, обліку та аудиту; Керівник Момотюк Людмила Євгенівна. – ДР 0118U001500. УДК 504.064.4:657.47:657.2:005.

91 с.

Доопрацьовано проект Методологічних положень з урахуванням результатів експериментального складання РВОНПС за 2016 рік, рекомендацій, зауважень і пропозицій замовника. Робота розповсюджується за договірною ціною.

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

89.15 Прилади і методи наукових досліджень космічного простору

89.01.19.0798/0418U000827

ІВАНОВА ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА. Науково-методичне забезпечення тренажерного моделювання динаміки сонячно-синхронних орбіт: Дис... к.т.н. /Національний центр управління і випробування космічних засобів. – Захищена 14.06.2018.

УДК УДК 629.783.

141 с.: 3 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 110 назв.

Розроблено новий метод оцінки систематичної (вікової) складової динаміки руху площини сонячно-синхронної орбіти. Метод ґрунтується на теоремі про зміну кінетичного моменту матеріальної точки і представляє собою єдину прозору за фізичною суттю основу для методики розрахунку параметрів впливу на кутовий рух площини сонячно-синхронної орбіти збурюючи факторів різної природи. Вперше розроблено аналітичну модель для розрахунку вікової складової еволюції параметрів сонячно-синхронної орбіти під прямим та опосередкованим впливом гравітаційного поля Сонця як функції кута орієнтації площини орбіти відносно напрямку "Земля-Сонце". Удосконалено метод визначення початкових значень нахилу сонячно-синхронної орбіти шляхом введення поправки, що враховує вікові складові еволюції параметрів орбіти за рахунок домінуючих збурюючих факторів.

89.57 Дослідження Землі з космосу

89.01.19.0799/0218U001849

Розробка методики побудови прецизійних цифрових моделей місцевості на основі даних супутникової радарної інтерферометрії:

Заключний звіт /Державна установа "Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України"; Керівник Попов Михайло Олексійович. – ДР 0118U002327. УДК 528.831:004.94.

160 с.

Об'єкт дослідження - методи побудови цифрових моделей місцевості (ЦММ) по матеріалах супутникової радарної інтерферометрії. Мета роботи - розробка методики побудови прецизійних ЦММ на основі даних супутникової радарної інтерферометрії. Методи дослідження - теорія когерентної радіолокації, морфометрія ландшафтів, регресійний аналіз, математична статистика. Проведений огляд необхідних початкових даних для отримання прецизійної ЦММ. Викладено теоретичне обґрунтування і методику побудови

ЦММ по матеріалах супутникової радарної інтерферометрії Sentinel - 1 із застосуванням інструментальних засобів SNAP/SNAPHU. Розглянуті моделі і запропонована методика наземної завірки, оцінки точності і корекції отримуваних ЦММ, а також сформульовані вимоги до завіркових наземних пунктів і порядок визначення опорних точок. Наведений тестовий приклад обробки продуктів Sentinel - 1 з метою отримання прецизійної ЦММ. Розроблена методика дозволяє підвищити вертикальну точність ЦММ приблизно на порядок - з десятків до одиниць метрів погрішності для рівнинної місцевості: за результатами попереднього тестування - з 23 . 28 м до 1,2 . 3,8 м в порівнянні із стандартною методикою побудови ЦММ за даними радарної інтерферометрії Sentinel - 1. Результати роботи призначені для оновлення і поповнення бази геоаналітичної інформації (ФЦО) району можливого застосування оперативно-тактичного комплексу ракетного комплексу

90 МЕТРОЛОГІЯ

90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик

90.01.19.0800/0218U001916

Розробка методики для оцінки обсягів кінцевого споживання енергії домогосподарствами за цілями призначення методами математичного моделювання: Заключний звіт /Національна академія статистики, обліку та аудиту; Керівник Мотузка Олена Миколаївна. – ДР 0118U001501. УДК 621.317.38:519.87:005.

46 с.

Доопрацьовано проект методики та прикладного інструментарію математичної моделі для оцінки обсягів кінцевого споживання енергії домогосподарствами за цілями призначення методами математичного моделювання з урахуванням зауважень і пропозицій Держстату Робота розповсюджується за договірною ціною.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Августин Руслан Ростиславович	0055	Ван Сяочень	0221
Аверочкина Тетяна Володимирівна	0105	Ван Чень	0202
Авершин Андрій Геннадійович	0515	Ван Чжун	0203
Аксьонова Анастасія Валеріївна	0642	Василиків Іван Богданович	0222
Аліпова Наталія Федорівна	0660	Василюк Оксана Сергіївна	0176
Алкіб Ахмед М Мохаммед Алджалі	0454	Ващук Олеся Петрівна	0130
Аль-Фаваді Худам Межаал Саліх	0198	Ведмедев Володимир Михайлович	0003
Алькін Антон Олегович	0331	Вей Чжеюань	0236
Ананьєва Ольга Михайлівна	0589	Верьовкіна Наталія Олегівна	0637
Андрейко Богдана Володимирівна	0264	Вешко Оксана Володимирівна	0087
Андрейко Віталія Миколаївна	0458	Вінівітін Дмитро Вікторович	0481
Арсенідзе Тетяна Олександрівна	0631	Вітко Артем Леонідович	0118
Артимишин Павло Іванович	0021	Вознюк Оксана Василівна	0165
Аскольський Антон В'ячеславович	0635	Волинська Єлизавета Валеріївна	0545
Бабічев Анатолій Валерійович	0772	Габа Ірина Миколаївна	0261
Бабкіна Марія Михайлівна	0531	Гайдук Неллі Анатоліївна	0291
Бажинова Тетяна Олексіївна	0593	Гандзюк Ольга Володимирівна	0039
Базиленко Анастасія Костянтинівна	0251	Гапончук Олена Миколаївна	0241
Байдюк Наталія Василівна	0242	Гарбера Ірина Володимирівна	0283
Балінська Маріанна Іванівна	0671	Гасимов Ровзат Афат огли	0778
Барін Олександр Робертович	0120	Гафіатуліна Анна Вікторівна	0263
Батьо Марія Зіновіївна	0211	Герман Олександр Олександрович	0116
Бачинський Юрій Дмитрович	0486	Главацький Дмитро Вікторович	0416
Бевзюк Любов Володимирівна	0644	Глембоцька Лариса Євгеніївна	0507
Безкровний Андрій Васильович	0089	Говорко Оксана Володимирівна	0076
Безценний Ігор Валентинович	0437	Годес Аліна Юліївна	0363
Битківська Анна Вікторівна	0038	Гойман Ольга Олександрівна	0013
Битяк Сергій Юрійович	0682	Головатий Василь Ярославович	0094
Бичковський Євген Леонідович	0097	Голюк Наталія Ярославівна	0667
Бі Цзінчен	0213	Горай Олег Станіславович	0048
Бігняк Олександр Валентинович	0123	Горбенко Володимир Іванович	0305
Біла Євгенія Сергіївна	0277	Городницький Андрій Володимирович	0011
Білецька Альона Володимирівна	0008	Грабовський Юрій Володимирович	0686
Білодід Євген Ігорович	0442	Гривенко Сергій Геннадійович	0626
Божко Ігор Костянтинович	0585	Гриневич Людмила Володимирівна	0061
Божко Людмила Володимирівна	0209	Гриценко Андрій Анатолійович	0641
Бойко Марія Олександрівна	0082	Гу Жань	0223
Бойченко Артем Васильович	0185	Гу Цзін	0214
Бондар Борис Михайлович	0332	Гуменчук Ганна Іванівна	0323
Бондаренко Аліна Ігорівна	0102	Гурмак Валентина Михайлівна	0052
Борзова-Коссе Соф'я Ігорівна	0675	Гучко Оксана Іванівна	0019
Борова Марія Миколаївна	0532	Давидова Ірина Віталівна	0122
Бородай Ірина Іванівна	0556	Даниленко Валерій Володимирович	0088
Босий Іван Михайлович	0766	Демків Христина Святославівна	0040
Браткова Іванна Миколаївна	0070	Демченко Віталій Васильович	0218
Бризіцький Максим Ігорович	0095	Дендеренко Олександр Олександрович	0230
Брушневська Ірина Миколаївна	0189	Денисюк Інна Сергіївна	0197
Брюховецька Олександра Вікторівна	0262	Дергачов Євген Вікторович	0009
Бублей Тетяна Анатоліївна	0180	Деренчук Наталія Вікторівна	0284
Будяк Вікторія Валеріївна	0768	Дибач Олексій Михайлович	0522
Бургаз Марина Іванівна	0404	Дмитраш-Вацеба Ірина Ігорівна	0400
Бурлака Юлія Борисівна	0393	Доброжан Олександр Анатолійович	0340
Бурмакіна Наталія Сергіївна	0219	Додух Катерина Михайлівна	0599
Буславець Ольга Анатоліївна	0435	Долгочуб Альона Юріївна	0002
Бутова Тетяна Сергіївна	0690	Долженко Марина Олександрівна	0687
Ван Сює	0178	Долик Павло Степанович	0683
		Донченко Ольга Сергіївна	0258

Дорошенко Володимир Степанович	0505	Корепанов Олексій Сергійович	0037
Драпушко Ростислав Григорович	0012	Коробкова Олена Миколаївна	0064
Друкаренко Вікторія Володимирівна	0417	Коровайко Андрій Олександрович	0119
Ду Лян	0237	Короп Злата Анатоліївна	0650
Дубиніна Ганна Миколаївна	0636	Косован Василь Михайлович	0311
Дуккарт Ксенія Борисівна	0616	Котлярчук Галина Йосипівна	0183
Евтушенко Андрій Сергійович	0617	Кошак Юрій Феодосійович	0655
Євдокімова-Лисогор Леся Анатоліївна	0208	Кравцова Дар'я Юріївна	0341
Єрукаєв Андрій Віталійович	0326	Кравченко Ольга Віталіївна	0273
Єрьоміна-Чащина Маргарита Віталіївна	0296	Кравчишина Олена Олександрівна	0212
Живило Ірина Олександрівна	0680	Кравчук Олександр Андрійович	0554
Жихарцева Олена Олександрівна	0059	Красногор Олександр Володимирович	0111
Жох Олексій Олексійович	0375	Креденець Надія Ярославівна	0243
Журавльова Зінаїда Юріївна	0364	Кремзер Олександр Олександрович	0625
Журенок Тетяна Володимирівна	0098	Креч Антон Владиславович	0741
Завізіон Євген Миколайович	0681	Кривохижа Ірина Валентинівна	0168
Загородній Ігор Вікторович	0129	Кудрявцев Олексій Віталійович	0107
Загребельний Володимир Вікторович	0506	Кужельний Микола Олексійович	0145
Заремба Євген Миколайович	0309	Кузнецов Максим Віталійович	0725
Заремба-Косович Ганна Романівна	0033	Кузнецова Олена Тимофіївна	0195
Захарова Людмила Миколаївна	0480	Кузьменко Олег Володимирович	0647
Землячова Ольга Андріївна	0069	Кузьмінов Микола Вікторович	0051
Зінко Галина Олегівна	0578	Кукушкіна Світлана Миколаївна	0665
Золотухіна Ольга Миколаївна	0101	Кулікова Тетяна Олексіївна	0023
Іванець Тетяна Мирославівна	0140	Куліш Поліна Юріївна	0776
Іванова Тетяна Сергіївна	0530	Курепа Ярослав Сергійович	0422
Іваночко Руслана Богданівна	0618	Кусяк Андрій Петрович	0377
Іванова Валентина Іванівна	0798	Кучер Роман-Даниїл Аскольдович	0065
Ільченко Сергій Сергійович	0726	Кушнірчук Оксана Романівна	0244
Іриневиц Юлія Валеріївна	0045	Лабінський Павло Андрійович	0669
Істоміна Ольга Володимирівна	0648	Лазаренко Максим Валентинович	0112
Кайдалов Руслан Олегович	0513	Лазаршин Андрій Віталійович	0042
Калениченко Тетяна Андріївна	0303	Лакомська Інна Валеріївна	0292
Канєнберг-Сандул Оксана Костянтинівна	0103	Лебеда Марина Олександрівна	0067
Канюка Світлана Іванівна	0250	Лебедева Катерина Олегівна	0670
Капічон Ольга Григорівна	0100	Левкович Андрій Васильович	0090
Карпін Наталя Іванівна	0580	Левкулич Василь Васильович	0006
Карпова Дар'я Михайлівна	0278	Литвинюк Людмила Костянтинівна	0767
Каспійцева Вікторія Юріївна	0791	Лиходій Олександр Сергійович	0516
Касян Андрій Іванович	0022	Лі Лань	0186
Квасницька Юлія Георгіївна	0498	Лі Цзяці	0215
Кирилюк Олександр Степанович	0794	Ломакін Володимир Олександрович	0512
Китайка Ольга Василівна	0104	Лубенцов Андрій Васильович	0132
Ківенко Інна Олександрівна	0280	Лукашенко Марина Володимирівна	0010
Кісліцина Ірина Олександрівна	0126	Лукашук Богдан Олександрович	0577
Кіцелюк Володимир Васильович	0030	Лянна Ольга Володимирівна	0191
Кіщенко Алла Миколаївна	0285	Малієнко Андрій Вікторович	0459
Кіщенко Наталя Дмитрівна	0272	Мальська Андріана Андріївна	0668
Кобилецький Олег Ярославович	0677	Манташян Мгер Каренович	0137
Кобилінська Тетяна Василівна	0036	Маркіна Анна Миколаївна	0114
Коваль Вадим Васильович	0712	Мармілова Ольга Сергіївна	0031
Ковальчук Олександра Костянтинівна	0287	Мартиненко Олена Євгенівна	0229
Козакевич Ірина Олегівна	0135	Мартинчик Аріна Валеріївна	0666
Коломонець Павло Володимирович	0124	Марущак Мар'ян Осипович	0181
Комаровська Інна Василівна	0664	Маршук Ліна Миколаївна	0086
Кондакова Олена Юріївна	0656	Марюхніч Надія Володимирівна	0723
Коптева Ольга Миколаївна	0200	Матвеев Сергій Олександрович	0674

Матвієнко Роман Володимирович	0775	Пархоменко Ірина Ігорівна	0151
Матвійків Назар Ігорович	0652	Пасічнюк Ірина Петрівна	0662
Мацькевич Вікторія Миколаївна	0638	Пасько Антон Васильович	0547
Мелех Ярослав Романович	0091	Пахнін Микола Леонідович	0774
Мелліна Вікторія Борисівна	0649	Пашинська Ксенія Сергіївна	0049
Мельник Валентин Володимирович	0125	Переїмак Віталій Миколайович	0742
Мельник Наталія Андріївна	0713	Перлін Станіслав Ігорович	0133
Мельничук Світлана Сергіївна	0405	Перов Олексій Миколайович	0549
Меньшикова Анна Олексіївна	0663	Петренко Тетяна Володимирівна	0792
Меркулова Ірина Олегівна	0639	Петрик Олексій Анатолійович	0438
Миколенко Дмитро Валерійович	0016	Петриченко Вадим Віталійович	0659
Мисниченко Ольга Владиславівна	0688	Петрук Андрій Петрович	0728
Михайлюк Інна Володимирівна	0248	Петруха Сергій Валерійович	0085
Міхеєва Ольга Вікторівна	0770	Петрученко Оксана Степанівна	0362
Мозговий Артем Анатолійович	0431	Пилипак Валерія Павлівна	0282
Молошна Олена Леонідівна	0777	Плескач Богдан Вадимович	0268
Морквян Ірина В'ячеславівна	0196	Подорожній Юрій Анатолійович	0308
Морозова Любов Петрівна	0378	Позніхіренко Юлія Іванівна	0275
Моцар Марія Миколаївна	0217	Полякова Вікторія Олегівна	0007
Музичко Леся Тарасівна	0267	Полянiчко Олеса Дмитрівна	0288
Мурована Ірина Володимирівна	0166	Попазогло Влада Сергіївна	0141
Мусаелян Олена Миколаївна	0255	Попович Василь Михайлович	0304
Мусатенко Олена Вікторівна	0610	Попович Евеліна Михайлівна	0266
Мусоріна Марина Олександрівна	0234	Постова Світлана Анатоліївна	0220
Набхан Олена Володимирівна	0661	Прихненко Максим Іванович	0146
Нагурський Андрій Олегович	0528	Проценко Андрій Анатолійович	0231
Назарук Марія Володимирівна	0474	Проценко Максим Анатолійович	0452
Наумова Марія Олександрівна	0077	Процик Любов Сергіївна	0259
Нацевич Руслан Олександрович	0653	Прядко Тетяна Петрівна	0139
Нерубацький Володимир Павлович	0591	Радван Нассіб	0235
Нестеренко Тетяна Миколаївна	0633	Рева Тетяна Дмитрівна	0194
Нечепуренко Кристина Борисівна	0541	Редякіна Ольга Володимирівна	0413
Нечипуренко Павло Павлович	0152	Різничук Надія Іванівна	0406
Нищета Володимир Анатолійович	0174	Рогоз Владислав Миколайович	0339
Нікітан Наталія Олександрівна	0041	Родненко Марина Єгорівна	0192
Ніконова Анна Віталіївна	0534	Романюк Ігор Миколайович	0128
Нікулін Віталій Андрійович	0109	Романюк Наталія Михайлівна	0276
Нікульченко Ігор Олександрович	0489	Романюта Едуард Едуардович	0050
Ободянська Ольга Ігорівна	0555	Ромашенко Вікторія Андріївна	0096
Огуленко Олексій Павлович	0314	Руда Тетяна Володимирівна	0710
Олійник Вікторія Сергіївна	0043	Рудавська Наталія Миколаївна	0562
Омаров Джанай Магомедович	0598	Рум'янцев Юрій Вікторович	0106
Онищенко Василь Васильович	0066	Русавська Ольга Олегівна	0286
Онищук Людмила Олександрівна	0646	Сабадаш Інна Володимирівна	0117
Осипов Валентин Олександрович	0594	Савченко Людмила Леонідівна	0173
Осипов Валерій Валерійович	0420	Савчук Роман Михайлович	0115
Остапенко Інна Олегівна	0113	Салієв Андрій Юрійович	0722
Павич Христина Миронівна	0131	Самойчук Кирило Олегович	0542
Павлик Наталія Василівна	0274	Селіванова Наталя Петрівна	0108
Павлов Андрій Ігорович	0679	Семененко Юрій Олександрович	0590
Павлова Марина Борисівна	0587	Сергієнко Олександр Володимирович	0514
Пагор Валентин Віталійович	0017	Сергієнко Юлія Геннадіївна	0678
П'єцух Оксана Іванівна	0271	Сидоренко Андрій Юрійович	0099
Падалка Роман Григорович	0254	Сидорова Олена Миколаївна	0029
Панасюк Ярослав Вікторович	0373	Синиця Юлія Павлівна	0640
Панчук Владислав Анатолійович	0110	Сироткіна Олена Ігорівна	0325
Папуша Владислав В'ячеславович	0249	Сиченко Юрій Олександрович	0645

Сідун Оксана Юріївна	0257	Филенко Борис Миколайович	0613
Сірик Аліна Олегівна	0788	Фойту Олена Володимирівна	0455
Сітак Ірина Вікторівна	0226	Фридель Роман Ігорович	0634
Скорик Віталій Володимирович	0546	Хайдарова Оксана Сергіївна	0190
Скочко Людмила Олегівна	0550	Хевпа Зенон Зенонович	0423
Скриннік Наталія Володимирівна	0177	Хмель Олена Станіславівна	0684
Слащева Тетяна Георгіївна	0676	Ходакевич Богдан Олександрович	0084
Слободянюк Михайло Васильович	0732	Хомич Ірина Миколаївна	0233
Сміла Наталія Володимирівна	0252	Хоровець Віра Євгенівна	0279
Смірнов Антон Сергійович	0615	Хром'як Наталія Львівна	0307
Смоліна Людмила Олександрівна	0685	Хуан Чанхао	0216
Смолук Артем Іванович	0224	Хуан Яцян	0204
Собкова Жанна Володимирівна	0711	Цветаєва-Берест Дар'я Андріївна	0630
Соболь Олександр Олександрович	0337	Ці Мінвей	0300
Соколова Світлана Сергіївна	0614	Цуркан Анна Вікторівна	0379
Стахорна Юлія Сергіївна	0657	Чайка Олена Миколаївна	0201
Степанішина Яна Анатоліївна	0651	Чанишева Аліна Рашидівна	0121
Стингач Ольга Вячеславівна	0281	Чаркіна Анастасія Олегівна	0773
Столяр Марія Юріївна	0293	Чабаник Віталій Ігорович	0138
Стрельченко Ксенія Сергіївна	0289	Чемісова Тетяна Сергіївна	0253
Стрижачук Федір Васильович	0306	Чень Чунься	0207
Строгаль Тетяна Юріївна	0179	Чепурна Людмила Георгіївна	0167
Стулікова Вікторія Сергіївна	0628	Черкас Костянтин Андрійович	0333
Ступницький Мирослав Андрійович	0619	Черниш Тетяна Миколаївна	0153
Сунь Пенфей	0225	Чечет Анна Михайлівна	0780
Сухоставець Наталія Петрівна	0658	Чжан Нянхуа	0205
Танасієнко Ольга Миколаївна	0627	Чжан Сін	0004
Тань Сяю	0227	Чжан Сяосін	0162
Тарабан Сергій Миколайович	0596	Чичур Андрій Іванович	0517
Терещенко Алла Володимирівна	0338	Чукавіна Тетяна Едуардівна	0256
Терещенко Світлана Веніамінівна	0184	Чухловіна Валерія Валеріївна	0727
Тернова Катерина Віталіївна	0484	Шакотько Віктор Васильович	0228
Тимченко Михайло Михайлович	0136	Шаповалова Катерина Ігорівна	0629
Тинкевич Олена Олександрівна	0374	Швед Марія Євгенівна	0529
Титаренко Валерій Миколайович	0199	Шевчук Леся Анатоліївна	0632
Тішкова Наталія Леонідівна	0771	Шелестова Олена Вікторівна	0269
Ткаченко Марія Юріївна	0407	Шеремета Віталій Петрович	0044
Ткаченко Микола Анатолійович	0047	Шиянюк Лариса Василівна	0206
Ткаченко Ольга Василівна	0210	Шпіца Роксолана Ігорівна	0175
Ткачук Оксана Михайлівна	0581	Штакал Віктор Миколайович	0561
Тріфонов Дмитро Миколайович	0597	Штонда Дмитро Володимирович	0654
Турчин Ольга Василівна	0295	Шубенко Єлизавета Сергіївна	0046
Тютюкова Дар'я Олександрівна	0543	Шуліма Сергій Ігорович	0335
Тютюнник Яна Сергіївна	0595	Шуппе Людмила Володимирівна	0232
Узун Дмитро Юрійович	0689	Щеглов Андрій Юрійович	0020
Усикова Олена Миколаївна	0063	Юрчак Віталія Михайлівна	0144
Ушакова Катерина Юріївна	0265	Ян Яньчі	0182
Федевич Ольга Юріївна	0465	Яновська Ірина Миколаївна	0579
Федорюк Лілія Владиславівна	0290	Ясін Ілона Миколаївна	0127
Федосюк Роман Миколайович	0724	Ятищук Анастасія Анатоліївна	0245
Федулова Світлана Олександрівна	0060		
Фещенко Олег Петрович	0068		

ЗМІСТ

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.11 Загальні проблеми сучасної філософії	3
02.15 Загальнофілософські проблеми	3
02.41 Соціальна філософія	4
03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ	6
03.09 Загальна історія	6
03.19 Історія окремих країн	7
03.41 Археологія	8
03.61 Етнографія й історична антропологія	9
03.81 Допоміжні історичні дисципліни	9
04 СОЦІОЛОГІЯ	10
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси	10
04.41 Соціальні класи, спільності і групи	10
04.61 Соціологія особистості і поведження	10
05 ДЕМОГРАФІЯ	10
05.11 Загальні проблеми народонаселення	10
06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	11
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	11
06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини	14
06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи	16
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	16
06.56 Суспільно-економічна структура	17
06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка	17
06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки	18
06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	19
06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни	21
06.77 Економіка праці. Трудові ресурси	22
06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством	23
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	26
10.07 Загальна теорія держави і права	26
10.09 Історія держави і права	27
10.15 Державне (конституційне) право і управління	27
10.17 Адміністративне право	27
10.21 Фінансове право	30
10.27 Цивільне право	30
10.63 Трудове право	31
10.71 Правоохоронні органи	31
10.77 Кримінальне право	32
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)	32
10.85 Криміналістика	33
11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	33
11.09 Історія політичних вчень	33
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	34
11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія	35
12 НАУКОЗНАВСТВО	36
12.41 Організація науки. Політика в галузі науки	36
13 КУЛЬТУРА	36
13.07 Теорія, методологія і філософія культури	36
14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	37
14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки	37
14.07 Загальна педагогіка	39
14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія	41
14.15 Система народної освіти	42

14.23	Дошкільне виховання. Дошкільна педагогіка	43
14.25	Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	43
14.29	Спеціальні школи. Дефектологія	47
14.31	Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи	48
14.35	Вища освіта. Педагогіка вищої школи	48
14.43	Спеціалізовані галузі педагогіки	60
15	ПСИХОЛОГІЯ	61
15.01	Загальні питання психології	61
15.21	Загальна психологія	61
15.31	Психологія розвитку. Вікова психологія	62
15.41	Соціальна психологія	65
15.81	Прикладна психологія	66
16	МОВОЗНАВСТВО	68
16.21	Загальне мовознавство	68
17	ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	73
17.09	Історія літератури	73
17.71	Народна поетична творчість	73
18	МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	73
18.31	Образотворче мистецтво	73
18.41	Музика. Музикознавство	74
19	МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	74
19.01	Загальні питання вивчення масової комунікації	74
20	ІНФОРМАТИКА	74
20.23	Інформаційний пошук	74
21	РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ	75
21.21	Проблеми релігійної свідомості	75
21.31	Філософія і релігія	75
21.41	Релігії, церкви і суспільство	76
27/43	ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ	77
27	МАТЕМАТИКА	77
27.17	Алгебра	77
27.23	Математичний аналіз	77
27.29	Звичайні диференціальні рівняння	78
27.31	Диференціальні рівняння з частинними похідними	79
27.35	Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики	79
27.37	Варіаційне обчислення і математична теорія оптимального керування	80
27.39	Функціональний аналіз	80
27.41	Обчислювальна математика	80
28	КІБЕРНЕТИКА	80
28.17	Теорія моделювання	80
28.23	Штучний інтелект	80
28.29	Системний аналіз	80
29	ФІЗИКА	81
29.01	Загальні питання фізики	81
29.03	Загальні проблеми фізичного експерименту	81
29.05	Фізика елементарних часток	82
29.15	Ядерна фізика	82
29.17	Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	82
29.19	Фізика твердих тіл	83
29.29	Фізика атома і молекули	87
29.31	Оптика	87
29.33	Лазерна фізика	88
29.35	Радіофізика. Фізичні основи електроніки	89
30	МЕХАНІКА	89
30.15	Загальна механіка	89
30.19	Механіка деформованого твердого тіла	89
31	ХІМІЯ	92
31.15	Фізична хімія	92
31.19	Аналітична хімія	96
31.21	Органічна хімія	96
31.23	Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки і їхні синтетичні аналоги	97
31.25	Хімія високомолекулярних сполук	97
31.27	Біологічна хімія	98
34	БІОЛОГІЯ	98
34.15	Молекулярна біологія	98
34.17	Біофізика	98
34.21	Ембріологія	98
34.23	Генетика	98

34.27	Мікробіологія	98
34.29	Ботаніка	99
34.31	Фізіологія рослин	99
34.35	Екологія	100
34.39	Фізіологія людини і тварин	101
34.41	Морфологія людини і тварин	101
34.49	Радіаційна біологія	102
36	ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	102
36.16	Вища геодезія	102
37	ГЕОФІЗИКА	102
37.15	Геомагнетизм і високі шари атмосфери	102
37.21	Метеорологія	102
37.23	Кліматологія	103
37.27	Гідрологія суші	103
38	ГЕОЛОГІЯ	103
38.19	Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі	103
38.31	Палеонтологія	103
38.33	Геохімія	104
38.35	Мінералогія	105
38.61	Гідрогеологія	106
39	ГЕОГРАФІЯ	106
39.21	Економічна і соціальна географія	106
41	АСТРОНОМІЯ	107
41.21	Сонце	107
44/81	ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ	107
44	ЕНЕРГЕТИКА	107
44.01	Загальні питання енергетики	107
44.29	Електроенергетика	107
44.31	Теплоенергетика. Теплотехніка	108
44.33	Атомна енергетика	109
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА	110
45.01	Загальні питання електротехніки	110
45.03	Теоретична електротехніка	110
45.09	Електротехнічні матеріали	110
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА	111
47.01	Загальні питання електроніки і радіотехніки	111
47.13	Технологія й устаткування для електронного і радіотехнічного виробництва	111
47.29	Електровакуумні і газорозрядні прилади й пристрої	112
47.41	Радіоелектронні схеми	112
49	ЗВ'ЯЗОК	112
49.13	Проектування і конструювання пристроїв зв'язку. Технологія й устаткування для збирання і регулювання апаратури зв'язку	112
49.39	Телефонний зв'язок і апаратура	113
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	113
50.01	Загальні питання автоматичного керування й обчислювальної техніки	113
50.03	Теорія автоматичного керування	113
50.07	Теоретичні основи обчислювальної техніки	113
50.09	Елементи, вузли й пристрої автоматичного керування, телемеханіки й обчислювальної техніки	114
50.33	Цифрові обчислювальні машини і обчислювальні комплекси	114
50.39	Обчислювальні мережі (ОМ)	114
50.41	Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	115
50.43	Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	115
50.49	Автоматизовані системи організаційного керування	116
52	ГІРНИЧА СПРАВА	117
52.13	Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин	117
52.35	Розробка родовищ вугілля і паливних сланців	117
52.45	Збагачення корисних копалин	117
53	МЕТАЛУРГІЯ	118
53.03	Теорія металургійних процесів	118
53.31	Виробництво чорних металів і сплавів	118
53.37	Виробництво кольорових металів і сплавів	118
53.49	Металознавство	119
55	ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ	120
55.09	Машинобудівні матеріали	120
55.13	Технологія машинобудування	122
55.15	Ливарне виробництво	123
55.31	Інструментальне виробництво	123
55.36	Котлобудування	124

55.37	Турбобудування	124
55.42	Двигунобудування	124
55.43	Автомобілебудування	124
55.53	Будівельне і дорожнє машинобудування	125
55.63	Машинобудування для харчової промисловості	126
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА	126
58.01	Загальні питання ядерної техніки	126
58.35	Дія випромінювань і захист від них	126
59	ПРИЛАДОВУДУВАННЯ	127
59.41	Прилади для вимірювання оптичних і світлотехнічних величин і характеристик	127
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	127
61.31	Технологія неорганічних речовин і продуктів	127
61.35	Технологія виробництва силікатних матеріалів	127
61.37	Технологія органічних речовин і продуктів	128
61.51	Технологія переробки нафти і газу	128
61.53	Технологія переробки твердих паливних копалин	128
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	128
62.13	Біотехнологічні процеси й апарати	128
62.99	Інші проблеми біотехнології	129
64	ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ	129
64.29	Текстильна промисловість	129
64.35	Шкіряна промисловість	129
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	130
65.01	Загальні питання харчової промисловості	130
65.35	Кондитерська промисловість	130
65.37	Цукрова промисловість	130
65.43	Пивоварна промисловість	130
65.45	Спиртова промисловість	131
65.59	М'ясна і птахопереробна промисловість	131
65.63	Молочна промисловість	131
67	БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА	132
67.01	Загальні питання будівництва	132
67.09	Будівельні матеріали і вироби	132
67.11	Будівельні конструкції	133
67.17	Машини, механізми, устаткування й інструмент, що застосовуються в будівництві і промисловості будматеріалів	133
67.23	Архітектурно-будівельне проектування	133
67.29	Об'єкти будівництва	134
67.53	Інженерне забезпечення об'єктів будівництва	134
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	135
68.01	Загальні питання сільського господарства	135
68.05	Грунтознавство	135
68.31	Сільськогосподарська меліорація	135
68.35	Рослинництво	136
68.39	Тваринництво	138
68.41	Ветеринарія	138
68.47	Лісове господарство	139
69	РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	140
69.25	Аквакультура	140
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	140
70.25	Стічні води, їх очищення і використання	140
71	ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	141
71.01	Загальні питання внутрішньої торгівлі	141
73	ТРАНСПОРТ	141
73.01	Загальні питання транспорту	141
73.29	Залізничний транспорт	141
73.31	Автомобільний транспорт	142
73.37	Повітряний транспорт	145
73.47	Взаємодія різних видів транспорту. Змішані перевезення	145
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	145
76.01	Загальні питання медицини й охорони здоров'я	145
76.03	Медико-біологічні дисципліни	146
76.09	Медичні матеріали, засоби і вироби	148
76.13	Медична техніка	149
76.29	Клінічна медицина	149
76.31	Клінічна фармакологія. Фармація	169
76.33	Гігієна й епідеміологія	169
76.35	Інші галузі медицини й охорони здоров'я	171

76.75	Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я	172
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	172
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	172
77.05	Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту	173
78	ВІЙСЬКОВА СПРАВА	174
78.09	Воєнна історія	174
78.17	Воєнна політика. Воєнні доктрини	174
78.19	Воєнна наука	174
80	ІНШІ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА	175
80.31	Виробництво художніх виробів	175
80.33	Ювелірна промисловість	176
81	ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ	176
81.09	Матеріалознавство	176
81.14	Проектування. Конструювання	177
81.79	Кадри	177
81.92	Пожежна безпека	178
81.93	Аварійно-рятувальні служби	180
81.95	Технічна естетика. Ергономіка	181
82/90	ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)	181
82	ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ	181
82.01	Загальні питання організації й управління	181
82.05	Загальна теорія організації й управління	181
82.13	Організація й управління державою. Адміністративне управління	182
82.15	Організація управління економікою	184
84	СТАНДАРТИЗАЦІЯ	184
84.01	Загальні питання стандартизації	184
85	ПАТЕНТНА СПРАВА. ВІНАХІДНИЦТВО. РАЦІОНАЛІЗАТОРСТВО	185
85.33	Патентно-ліцензійна робота	185
86	ОХОРОНА ПРАЦІ	185
86.01	Загальні питання охорони праці	185
86.23	Техніка безпеки	185
86.29	Нещасні випадки на виробництві і їхнє попередження	186
87	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	186
87.01	Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини	186
87.15	Забруднення середовища. Контроль забруднення	186
87.24	Екологічні основи життєдіяльності населення	187
87.26	Вплив забруднень навколишнього середовища на стан природних екосистем, популяцій і окремих рослинних і тваринних організмів	188
87.27	Охорона рослинного і тваринного світу	188
87.33	Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека	188
87.53	Управління відходами. Маловідхідна і безвідхідна технології	188
89	КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	189
89.15	Прилади і методи наукових досліджень космічного простору	189
89.57	Дослідження Землі з космосу	189
90	МЕТРОЛОГІЯ	189
90.27	Вимірювання окремих величин і характеристик	189
	АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	190

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ
(УКРІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР

№ 03'2019

Видається з квітня 2003 року

Виходить 12 разів на рік

Київ - 2019

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР, від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

Періодичні видання УкрІНТЕІ:

Бюлетень реєстрації НДР та ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці.

Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР – періодичне видання, в якому подано інформацію щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник рефератів призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, вищих учбових закладів. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується в авторській редакції. В кінці реферату вказано умови розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа, для одержання якого необхідно надіслати лист-замовлення, наведений в кінці збірника та перерахувати відповідну суму на наш розрахунковий рахунок.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

Розрахунковий рахунок УкрІНТЕІ: р/р **312 572 741 97044** в ДКСУ код ЄДРПОУ 40814998, МФО 820172, ПІН 408149926502

Тел./факс: **(044) 521-00-39; (044) 521-09-48**

Е-mail: sale@uintei.kiev.ua

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:

УкрІНТЕІ, вул. Антоновича, 180, м. Київ, 03150. Відділ створення електронних інформаційних ресурсів, відділ маркетингових досліджень, презентаційної та видавничої діяльності.

Тел./факс: **(044) 521-00-68, тел. (044) 521-00-39.**

Е-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 32.03.2019 р. Формат 60x84 1/8.

Ум.- друк. арк. 22,09

Обл.- вид. арк. 21.32. Тир. 40 прим.

Ціна договірна. Зам. 0103

Видавництво УкрІНТЕІ. 03150, Київ, вул. Антоновича, 180

©УкрІНТЕІ, 2019

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

02 ФІЛОСОФІЯ

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.03.19.0001/0519U001035

Костючков Сергій Карпович. Біофілософська домінанта освітньої концепції в умовах становлення громадянського суспільства:

Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.01.2019.

УДК 1.141+378.

453 с. – Бібліогр.: 500 назв.

У роботі на основі комплексного підходу до проблем сучасного освітнього процесу здійснено теоретичне обґрунтування біфілософської домінанти освітньої концепції в умовах становлення громадянського суспільства в Україні. Розроблено біофілософську освітню концепцію, що має прагматичну спрямованість у контексті становлення вітчизняного громадянського суспільства й полягає в розумінні сучасної освіти не тільки як процесу здобуття, накопичення та засвоєння знань, формування вмінь і навичок, а й як інструменту удосконалення адаптаційного механізму людини до постійно змінюваних умов навколишнього середовища. Розроблено теоретичну модель біосоціальної компетентності особистості в вітчизняному освітньому просторі, що охоплює певний комплекс базових параметрів, кожен із яких зумовлює формування конкретної компетенції, і розглядається як міра природовідповідності й адекватності людини сучасному рівню суспільного розвитку, стану матеріальної та духовної культури.

02.91 Історія філософії

02.03.19.0002/0419U001131

Білецька Вікторія Вікторівна. Іван Мірчук як історик української філософії: європейський контекст:

Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.02.2019.

УДК 101.9(477)(4)(043.3).

222 с. – Бібліогр.: 258 назв.

У дисертації здійснено комплексний історико-філософський аналіз поглядів І. Мірчука на специфіку української філософської думки у загальнослов'янському контексті. Проаналізовано "філософію серця" Г. Сковороди, світоглядні орієнтири Лесі Українки та філософську доктрину В. Липинського в інтерпретації І. Мірчука як ключові концепти української філософської думки XVIII - початку XX століть, розкрито ставлення І. Мірчука до академічної філософії XVIII - XIX століть. З'ясовано погляди вченого на питання взаємозв'язку між ментальністю народу, національною філософією та специфікою філософської думки конкретного мислителя. Встановлено, що І. Мірчук працював у руслі парадигми філософії як вияву національного характеру, одночасно обстоюючи ідею про те, що кожна творчість, у тому числі і філософська, розвивається на ґрунті своєї національної культури та виявляє характерні риси останньої. Показано актуальність, значення та цінність історико-філософської спадщини І. Мірчука для сучасної української філософської науки і доведено, що вивчення наукового доробку мислителя є важливою передумовою інтеграції вітчизняної історико-філософської науки в загальноєвропейський науковий дискурс.

02.03.19.0003/0419U001132

Стокаліч Ігор Святославович. Соціокультурні трансформації в релігійній філософії кін-

ця XIX - початку XX століття: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.02.2019.

УДК 1(091):130.3:141.4:141.7:2-852.5:304.2.

250 с. – Бібліогр.: 314 назви.

Дисертація присвячена дослідженню соціокультурних трансформацій в релігійній філософії кінця XIX - початку XX ст. Встановлено, що особливість концепцій релігійної філософії історії полягає в орієнтації на еволюційний шлях перетворень, коли незворотні та якісно нові соціокультурні зміни досягаються шляхом реформ, які спираються на одночасно моральну і релігійну соціальну справу, на ідею духовного переображення самої людини. Наукова новизна дослідження полягає у тому, що в ньому вперше комплексно розроблено проблему соціокультурних трансформацій у межах релігійної філософії, виявлено духовно-культурні засади суспільних перетворень, розкрито проблематику осмислення еволюційних та революційних суспільних змін, представлених у вченнях релігійних мислителів.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.09 Загальна історія

03.03.19.0004/0419U001036

Каран Дмитро Борисович. Костянтин Харлампович (1870-1932): особистість, науковець, громадський діяч: Дис... к.і.н. /Інститут історії України. – Захищена 21.12.2018.

УДК 94:[2-1+37](092)"1870/1932".

338 с. – Бібліогр.: 80 назв.

В дисертації досліджується біографія, науковий доробок, ідейно-теоретичні погляди та концепції К. В. Харламповича (18.07.1870 - 24.03.1932 рр.), його викладацька і громадська діяльність. Дисертаційне дослідження базується на джерелах та архівних матеріалах, які зберігаються в 14 архівосховищах України, Російської Федерації, Республіки Білорусь, Республіки Польща, матеріали 11 архівосховищ вперше вводяться до наукового обігу. Автор дослідив дитячий період життя в батьківській сім'ї та особисте родинне життя вченого, провів аналіз формування наукового світогляду в школі цивільної "Західноруської" історіографії, висвітлив партійне протистояння в Казанському університеті, чиновницьку кар'єру вченого.

03.03.19.0005/0419U001037

Ніколайчук Дмитрій Олександрович. Київська губернська адміністрація (1860-ті - 1917 рр.): повноваження, структура, кадровий склад: Дис... к.і.н. /Інститут історії України. – Захищена 21.12.2018.

УДК (477.41)+06.041 "1860/1917".

243 с. – Бібліогр.: 685 назв.

У дисертації на основі опрацювання архівних матеріалів та великого масиву опублікованих та неопублікованих джерел досліджено функціонування київської губернської адміністрації. Визначено основні етапи становлення управлінських інституцій Київської губернії (київського губернатора, київського губернського правління, канцелярії київського губернатора), зміни їх службових повноважень відповідно до внутрішньополітичного становища країни. Охарактеризовано кадровий склад київської губернської адміністрації, особливості кадрового забезпечення її інституцій. Визначено, що у підпорядкуванні київської губернської адміністрації для підвищення рівня управління губернією функціонували спеціальні підрозділи: комісії, комітети, присутствія, очільниками та членами яких були вищі посадові особи губернії -

губернатор, віце-губернатор. Виявлено характерні особливості суспільно-політичного портрету чиновницьких груп кивської губернської адміністрації.

03.03.19.0006/0218U003898

Сучасні виміри історії та філософії: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Крилова Ніна Іванівна. – ДР 0117U007306. УДК 94 (477);101.1; 101.9; 111.85; 130.1; 130.12; 130.2.

65 с.

Сформульовані, розвинуті й уточнені на концептуальному рівні теоретичні й методологічні положення з актуальних проблем історичної науки та філософії. У пропонованій розвідці проаналізовано науковий доробок І. Франка: конкретно історичні праці, критичні статті. Доведено необхідність використання його праць в навчальному процесі вищої школи при викладанні історії України. Проаналізовано суть та зміст проблеми людини кризь систему сучасних філософських концепцій. Розкриті наслідки втрати значущості національної (етнічної) ідентичності в процесі становлення особистості в умовах глобалізації, коли особа у якості засобу самоопису (створення свого образу) починає використовувати замість традиційних, нові форми ідентифікації, внаслідок чого втрачає можливість адекватного розуміння самої себе, суспільства, в якому існує, та подій, що відбуваються. Проаналізоване розуміння відомим іспанським філософом Х. Ортега-і-Гасетом сутності філософії та її основних завдань. Розкрито зміст поняття "життя" та показано взаємозв'язок понять "філософія" і "життя". Розглянуто інформаційний потенціал ділових джерел земств Південно-Східної України, що висвітлюють діяльність органів самоврядування з організації шкільної справи. Розглянуто специфіку співвідношення теоретичного та практичного вимірів творчості М. Семенка шляхом зосередження уваги на досвіді відпрацювання митцем проблеми деструкції та феномена поезомаларства як фундаменту його авторської моделі видів мистецтва. Об'єкт дослідження - буття суспільства. Предмет дослідження - історико-філософські проблеми розвитку суспільства. Мета дослідження - категоріальна експлікація універсальї історичної науки та корінних питань філософії, зокрема визначення парадигмальної сутності філософії; виявлення протиріччя трансформації культури в умовах глобалізації та запобігання втраті національної (етнічної) ідентичності в процесі становлення особистості; пошук унікальної реальності, що має самостійну цінність, і яка має назву "нашого життя", аналіз творчого процесу як такого, розвиток понять естетики, зокрема футуризму у контексті авангардного руху; науковий доробок Івана Франка, інформаційний потенціал ділових джерел земств Південно-Східної України. Методи дослідження - застосовано комплексну методологію, використано філософські та загальнонаукові методи дослідження, серед яких основними є такі: історичний; аналітико-синтетичний; принцип діалектичної плинності, мінливості буття; принцип діяльної сутності людини; принцип соціально-історичної детермінованості, системний метод. Теоретичні і практичні результати. У пропонованій розвідці отримані результати аналізу змісту базових понять філософії і історичної науки. Проведена наукова розвідка дозволяє зробити висновок про специфічний спосіб взаємодії філософського та історичного знання. По-друге, розвідка дозволяє зробити висновок про те, що сучасна історія - це об'єктивне відображення тих фундаментальних морально-гуманістичних змін, які відбуваються як в суспільстві, так і на рівні кожного окремого індивіда. Отримані висновки відкривають шлях подальшого розвитку сучасної теорії філософії та історичної науки. Ряд питань і пропозицій, висунутих у наведе-

них звітах, мають елементи наукової новизни і представляють інтерес для історичної та філософської теорії, а також суспільної практики. Результати даних наукових досліджень знайшли застосування у навчальному процесі ДВНЗ "ПДТУ" під час проведення лекційних та практичних занять з дисциплін: "Філософія", "Логіка", "Етика та естетика", "Культурологія", "Українська та зарубіжна культура", розділи - "Філософія людини", "Історія та логіка становлення й розвитку філософської думки", "Філософія пізнання", "Філософія суспільства", "Особливості національної культури" для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання. Матеріали цієї роботи використані студентами у доповідях на наукових конференціях; опубліковані у фахових збірках статей, що входять до переліку видань, рекомендованих ВАК України, і тез доповідей викладачів, що видані у матеріалах всеукраїнських та міжнародних конференцій.) Галузь використання: вища освіта. Сфера використання: навчальний процес, НДР та НДРС. Робота розповсюджується за договірною ціною.

03.03.19.0007/0218U005011

Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Нестеренко Вадим Анатолійович. – ДР 0115U000677. УДК 94(477.5/6):39.

247 с.

Звіт про НДР: 247 с., 458 джерел. Об'єктом дослідження є процес функціонування історичної пам'яті на прикладі регіонального розвитку, який як складова загальної явища відображає основні тенденції і може бути використаний для створення загальнонаціональної моделі пам'яті. Предметом дослідження є загальнонаціональний потенціал історичних фактів місцевої історії Північної Слобожанщини як одиниці локальної історії, що протягом віків зазнавала впливів різних історико-політичних, соціально-економічних та культурних чинників, характерних для порубіжних територій. Мета дослідження: на основі фактологічної бази історичного краєзнавства побудувати пізнавальну модель історичної пам'яті, яка через ідентифікаційні процеси утверджує єдність української нації на сучасному етапі розвитку країни та запропонувати шляхи реалізації ідей, закладених у моделі при здійсненні політики історичної пам'яті на регіональному рівні. Методи, що застосовуються під час роботи над темою: історико-порівняльний, ретроспективний, дедуктивний, а також методи, що використовуються іншими суспільно-гуманітарними науками (опитування, інтерв'ювання, анкетування) та інші. В результаті виконання проекту визначено чинники, які впливали на формування історичної свідомості мешканців регіону, з'ясовано основні джерела формування історичної свідомості його жителів, визначено місце фактів минулого у сучасному контексті історичної пам'яті, встановлено специфіку впливу українсько-російського фронтиру на формування національної ідентичності українців Північної Слобожанщини, побудовано пізнавальну модель історичної пам'яті.

03.19 Історія окремих країн

03.03.19.0008/0519U001006

Красножон Андрій Васильович. Еволюція довгочасної фортифікації та історична топографія міст Північно-Західного Причорномор'я на початку XV - наприкінці XVIII ст: Дис... д.і.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 12.12.2018.

УДК 93/94(477.7)"14-17".

491 с.: 208 іл. – Бібліогр.: 638 назв.

Робота структурована за хронологічним принципом, згідно з типологічним розподілом пам'яток. Розглянуто та проаналізовано до двох десятків фортифікаційних об'єктів Північно-Західного Причорномор'я. Стандартною виявляється схема поетапної розбудови кожної з фортець від найбільш архаїчного ядра до пізнього зовнішнього фронту. Архітектурний аналіз дає змогу вирішити базові питання з типології фортець та хронології, особливо в тих випадках, коли неможливо датувати пам'ятку за джерелами традиційними: писемними чи епіграфічними. Вся фортифікація піділяється на дві основні групи: 1) замкова (початок XV - кінець XVII ст.); та 2) бастионна (XVIII ст.). Друга група представлена бастионними фортецями. Після чого тут будуються п'ять бастионних фортець уже російською владою. У другій частині дисертації досліджено історичну топографію міст Північно-Західного Причорномор'я в XV-XVIII ст.

03.03.19.0009/0519U001016

Казакевич Ольга Михайлівна. Українська мова як чинник формування модерної нації у європейському контексті (друга половина XIX - початок XX ст.): Дис... д.і.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 27.12.2018.

УДК 94(477):81 "18/19".

479 с. – Бібліогр.: 972 назви.

У дисертації розкрито роль мови у формуванні української національної ідентичності з середини XIX до початку XX ст. На основі аналізу широкого кола джерел продемонстровано вплив мовного питання на політичні процеси, у яких були задіяні український національний рух, а також державні структури Російської імперії та Австро-Угорщини. "Українське питання" висвітлено у широкому контексті міжімперських відносин упродовж "довгого XIX століття". Зазначено, що більшість європейських держав XIX ст. певною мірою здійснювали політику мовного централізму. Схарактеризовано витоки та особливості державної політики Російської імперії та Австро-Угорщини в етномовній сфері. У дисертації розглянуто діяльність українських громад та наукових товариств із розширення сфери вжитку української мови, її стандартизації та підвищення соціального престижу. Автор висвітлює особливості функціонування української мови серед різних соціально-демографічних груп та верств населення України другої половини XIX - початку XX ст.

03.03.19.0010/0419U001023

Нащочин Оксана Миколаївна. Польсько-французькі відносини в контексті євроінтеграційної політики Польщі (1993-2004 рр.): Дис... к.і.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена ...1.1.

УДК 94(100)(4):94(438)+94(44).

275 с. – Бібліогр.: 1024 назв.

На основі архівних та опублікованих джерел висвітлено проблему польсько-французьких взаємин у контексті євроінтеграційної політики Польщі. Встановлено передумови, що призвели до початку трансформаційних процесів та переорієнтації закордонної політики. Вивчено нормативно-правову базу, вказано на основні етапи польсько-французьких взаємин. Досліджено "євроінтеграційні ініціативи" Єлисейського палацу до і після набуття Польщею членства в НАТО. Розкрито послідовність розбудови "парасоли безпеки". Доведено вплив безпечового чинника на роботу "веймарського форуму" та вплив польсько-натовських взаємин на участь в діяльності ЗЄС.

03.03.19.0011/0419U001143

Вітенко Захар Романович. Міжнародні зв'язки профспілок України у 20-х-30-х рр. XX ст: Дис... к.і.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 15.02.2019.

УДК 94(477) "1920/1930":658.114.8-029:327(4)](043.3).

230 с. – Бібліогр.: 506 назв.

Дисертацію присвячено характеристиці міжнародних зв'язків профспілок України у 20-х - 30-х рр. XX ст. На основі всебічного аналізу широкого кола архівних матеріалів, історіографії, статистичних джерел та наукових публікацій у роботі зроблено спробу комплексного вивчення різних напрямів міжнародних зв'язків профспілок України у міжвоєнний період. Проаналізовано діяльність галузевих профспілок щодо приймання зарубіжних робітничих делегацій та роботи серед іноземних робітників. У дисертації охарактеризовано міжнародні акції солідарності, в яких профспілки брали участь, та прокомуністичні об'єднання, з якими вони співпрацювали. Зроблено висновок про жорстку підпорядкованість профспілкових організацій центру та підконтрольність партії, що призвело до пріоритетів державного керівництва над міжнародною діяльністю профспілок. Проводиться думка, що радянська влада через профспілкові організації проводила фінансування зарубіжних акцій протесту, які були спрямовані на підірвання дискримінацію урядів зарубіжних країн. Підтримуючи боротьбу зарубіжного пролетаріату та лівоцентристських сил за кращі умови життя та встановлення прокомуністичних урядів на своїх державах, Радянський Союз намагався перетворити цю боротьбу у світову пролетарську революцію.

03.03.19.0012/0218U003356

Регіональні еліти Лівобережної України у громадсько-політичному та соціокультурному житті Російської імперії XIX - початку XX ст: Заключний звіт /Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка; Керівник Ячменіхін Костянтин Михайлович. – ДР 0115U002445. УДК УДК94(47:477.5):32.019.5:316.6"18/190".

144 с.

Держбюджетна тема присвячена вивченню місця регіональних еліт Лівобережної України у громадсько-політичному та соціокультурному житті Російської імперії XIX - початку XX ст. Створення концепції функціонування еліт у змінюваних соціально-економічних та політичних реаліях імперського життя дозволила визначити роль регіональних еліт Лівобережної України у громадсько-політичному та соціокультурному житті Російської імперії XIX - початку XX ст., довести правильність концептуального рішення про корекції наявних підходів до висвітлення суспільно-політичного та соціокультурного розвитку Лівобережної України зазначеного періоду з урахуванням специфіки подвійної лояльності. З'ясовано, що регіональні еліти сформували досить ефективну систему взаємин з місцевими громадами і владними інституціями, а також значною мірою прислужилися розвитку освіти, науки і культури.

03.03.19.0013/0218U003374

"Історія України" (турецькою мовою): Заключний звіт /Інститут сходознавства ім. А. Кримського НАН України; Керівник Рог Ганна Володимирівна. – ДР 0117U005506. УДК 94(477).

31 с.

Підготовлене до публікації видання містить відповіді на актуальні проблеми історії України, в дослідженні представленні сучасні підходи у вивченні історії України сучасною українською історичною наукою. З огляду на розповсюджене

ння праці як серед турецьких наукових кіл, так і більш ширшої аудиторії, дослідження має чіткий і доступний виклад.

03.03.19.0014/0218U003720

Тюркомовне населення Криму і Півдня України XVIII-XXI ст.: історія міграцій, формування етнокультурних особливостей, трансформації ідентичностей: Заключний звіт /Інститут сходознавства ім. А. Кримського НАН України; Керівник Араджионі Маргарита Анатоліївна. – ДР 0115U002709. УДК 94(477.7/75):325(=521.1)::[316.64+316.7]. 85 с.

В ході виконання НДР були проведені архівно-бібліографічні дослідження історичних джерел, певна частина яких введена в науковий обіг у численних публікаціях та доповідях. За результатами досліджень видана двома виданнями монографія О. Середи "Османо-українське степове порубіжжя" (обсягом 12 а.а.), була завершена робота над підготовкою до видання критичного тексту твору кримськотатарської історіографії та літератури XVIII ст. - "Історії Челебі Акая" (загальним обсягом 30 а. а.), видані збірка наукових праць "Загроженої мови. Кримськотатарська та інші тюркські мови в Україні" (обсягом 20 а.а.), збірки аналітичних і науково-практичних матеріалів "Стратегії трансформації і превенції прикордонних конфліктів в Україні" і "Від співпраці до примирення: посібник для лідерів громадянського суспільства". Також підготовлені рукописи двох аналітичних доповідей, присвячених питанням міграцій тюркомовних спільнот на півдні України у XVIII-XXI ст.

03.03.19.0015/0218U003939

Актуальні проблеми історії Півдня України в загальноісторичному вимірі: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Ніколаєв Ігор Євгенович. – ДР 0115U004380. УДК 94 (477.7). 151 с.

Проаналізовані актуальні питання історія Півдня України в контексті загальноісторичних процесів. Визначено пріоритетні напрями регіональних досліджень. Здійснено історичний аналіз генези внутрішньої політики більшовицької влади на території Півдня України, її сутність та наслідки. Обґрунтовано необхідність подальшого розвитку євро регіональної й транскордонної співпраці між Україною і країнами Європейського союзу.

03.03.19.0016/0218U005048

Соціально-демографічна історія України доби Гетьманщини: Заключний звіт /Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка; Керівник Волошин Юрій Володимирович. – ДР 0115U002237. УДК 314:94(477)"1648/179". 201 с.

Об'єктом дослідження є суспільство Гетьманщини другої половини XVII-XVIII ст. - періоду поступової її інкорпорації до адміністративної структури Російської імперії, поширення загальноімперських принципів адміністрування всіх сфер життя, наявності перших ознак поступової загальної модернізації суспільства. Вперше у вітчизняній історичній науці на основі міждисциплінарного та історико-антропологічного підходів та застосування демографічних методик подається комплексна соціальна характеристика населення Гетьманщини та його демографічної поведінки. Визначено нове бачення демографічних характеристик такого суспільства, як індикаторів перебігу модернізаційних процесів, його відкритості до переміщення, ступеню урбанізації. Галузь застосування - освіта.

03.41 Археологія

03.03.19.0017/0218U003934

Степове Побужжя в контексті соціокультурного розвитку Східної та Центральної Європи у IV тис. до н.е. - XV ст. н.е.: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Рижева Надія Олександрівна. – ДР 0115U001210. УДК 902 (477.73) : 942" - 03/ +14". 152 с.

В роботі комплексно і системно проаналізовано писемні та археологічні джерела, нумізматичні та сфрагістичні матеріали, що дозволило дослідити особливості суспільного та культурного розвитку населення регіону у контексті цивілізаційного поступу Східної та Центральної Європи від доби політогенезу до пізнього середньовіччя. Матеріали дослідження впроваджено у навчальний процес у вигляді спеціальних курсів для бакалаврів та магістрів, навчальних посібників, інноваційних проектів. Отримано нові знання про соціальне та культурне становлення та розвиток населення регіону Степового Побужжя у взаємозв'язку з цивілізаційною компонентою Центральної та Східної Європи.

03.03.19.0018/0218U003942

Археологічне дослідження літописного Чорнобиля та його околиць: Заключний звіт /Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф; Керівник Переверзев Сергій Віталійович. – ДР 0115U005758. УДК 930.25(477.41). 178 с.

Звіт про НДР: 178 с., 4 фототабл., 6 табл., 21 рис., 11 кресл., 94 фото, 5 додатків. Об'єкт дослідження - літописне городище Чорнобиль та його околиці у 30-кілометровій зоні відчуження. Мета роботи - встановлення інфраструктури та фортифікаційних споруд городища, уточнення його меж і виявлення околиць. Методи дослідження - типологічний, технологічний, статистичний, стратиграфії, радіуглецевий, а також археологічні розкопки, археологічні розвідки, графічна та фотофіксація виявлених рухомих пам'яток археології, аналітичне опрацювання та опис виявленого археологічного матеріалу. Загалом під час виконання НДР за 2015 - 2017 роки було досліджено 58 м² площі городища, на якій було зафіксовано та відпрацьовано 22 ями, 6 ліній частотоку, сліди давньоруської оранки, залишки захисного рову. У результаті виявлено 6981 фрагмент кераміки, 208 металевих виробів, 90 скляних виробів, 3 вироби з кістки та 51 - з каменю. Проведено також археологічні розвідки: в околицях городища закладено 9 шурфів загальною площею 15, 5 м², виявлено залишки цегляної кладки (попередньо датується XVI - XVII ст.) на території Парку Слави, два давньоруських поселення X - XIII ст. та розвал посудини милоградської культури раннього залізного віку VII - I ст. до н. е. У 2017 р. проведено геофізичні дослідження в Парку Слави та розвідки в околицях с. Ковшилівка, під час яких виявлено два нові археологічні місцезнаходження, що містять матеріали мезонеолітичного часу та доби бронзи. Зібрані та опрацьовані археологічні матеріали і рухомі пам'ятки ляжуть в основу створюваного Музею-архіву народної культури Українського Полісся, що забезпечить їхнє збереження для наступних поколінь та впровадження в науковий і культурний обіг.

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.03.19.0019/0218U003946

Воєнне мистецтво українського козацтва в працях істориків Центрально-Східної Європи XIX - початку XX ст.: спільне та відмінне у науковому наративі історіографії-

чних шкіл: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Гузенко Юрій Іванович. – ДР 0113U004471. УДК 930.1(4) "1800/1917".

40 с.

В роботі проаналізована дореволюційна, радянська та українська історіографія років незалежності з зазначеної проблеми. Визначено особливості військово-морського мистецтва українського козацтва та його еволюція у першій половині XVII - XVIII ст. Досліджено стан військового флоту Османського імперії, як головного ворога запорозьких козаків на Чорному морі у зазначений період. Досліджено його вплив на формування військового мистецтва українського козацтва. Проведено порівняльний аналіз ГТХ даних одного з основних кораблів турецького військового флоту - галери та козацької чайки. Визначено особливості тактичних дій козацьких флотилій під час дій у відкритому морі та узбережжі.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.03.19.0020/0218U003341

Пріоритети державної соціальної політики в умовах обмежених ресурсів: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Цимбал Олександр Іванович. – ДР 0117U004182. УДК 316.4:331.101.262.

23 с.

Визначено пріоритети державної соціальної політики в умовах обмежених ресурсів, оцінено релевантні соціальні ризики в сфері зайнятості населення та оборони країни та визначено пріоритети державної соціальної політики у цих сферах; обґрунтовано пріоритети реформ страхових механізмів державної соціальної політики; виявлено ризики поточної політики щодо демографічної безпеки, а також розроблено пропозиції щодо удосконалення відповідної державної соціальної політики; обґрунтовано напрями реформування державних механізмів пом'якшення соціальної напруженості; розроблено основні напрями та пріоритети соціальної житлової політики в контексті політики нейтралізації загроз національній безпеці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ і інститутів

04.03.19.0021/0218U003385

Соціокультурні та соціополітичні процеси у прикордонні України-Румунії-Молдови: історична пам'ять, міжетнічні контакти, потенціал: Заключний звіт /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Керівник Стрельчук Наталія Василівна. – ДР 0117U003701. УДК 316.334.3+323.1([477+478+498]+192.2).

90 с.

Досліджено соціокультурні та соціополітичні процеси в Україно-Румуно-Молдавському прикордонні у умовах розширення ЄС і зміни функції кордонів, етнокультурного і етнополітичного ландшафту прикордонних територій Чернівецької та Закарпатської областей. Дослідження має комплексний, міждисциплінарний характер. Проведено аналіз широкого кола опублікованих джерел, які репрезентують образи "сусідів" у прикордонні. Здійснено моніторинг публікацій регіональних ЗМІ і проведено експертне опитування. Досліджено формування у населення прикордоння образів сусідів і шляхи подолання негативних стереотипів та міфів.

Практичне значення дослідження полягає у аналізі впливів і ризиків на соціальний потенціал регіону, розбудову громадянського суспільства і формування сприятливих умов для розвитку міждержавних та міжрегіональних відносин.

04.61 Соціологія особистості і поведінки

04.03.19.0022/0218U003568

Побудова націєцентричного духовно-культурного простору як шлях подолання соціальної конфліктності та солідаризації українського суспільства: Заключний звіт /Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ; Керівник Жулинський Микола Григорович. – ДР 0117U003361. УДК 316.7:316.485.6.

13 с.

Об'єктом дослідження є українська література у її соціокультурних, соціальних, політичних аспектах функціонування. Мета роботи: осмислення та визначення ефективних принципів розбудови націєцентричного культурно-інформаційного простору України засобами культури та мистецтва. Основне завдання проекту - розробка теоретичних принципів та практичних рекомендацій щодо консолідуючого впливу державної мови, а також обґрунтування світоглядних принципів нової концепції освіти, заснованої на традиційних патріотичних ідеалах мирної співпраці. Проект передбачав деталізацію основних теоретичних засад і підготовку практичних рекомендацій для державних органів влади і громадських організацій щодо подолання конфліктності та досягнення національного консенсусу шляхом формування єдиного мовно-інформаційного простору та забезпечення національно-патріотичної домінанти як базису ефективного впровадження освітньої реформи. Методи дослідження: історико-літературний, філологічний аналіз, соціологічний, герменевтичний, історико-біографічний та ін. Новизна дослідницького підходу і отриманих результатів: актуальною та злободенною у нинішній ситуації гуманітарної кризи є потреба осмислення та визначення ефективних принципів розбудови націєцентричного культурно-інформаційного простору України засобами культури та мистецтва. На прикладі історико-літературних, мистецьких взірців, знакових явищ дослідниками аргументовано ідею консолідуючого впливу державної мови, обґрунтовано світоглядні принципи нової концепції освіти, заснованої на традиційних патріотичних ідеалах мирної співпраці. Доведено, що подолання конфліктності та досягнення національного консенсусу шляхом формування єдиного мовно-інформаційного простору та забезпечення національно-патріотичної домінанти є базисом ефективного впровадження сучасної освітньої реформи. Галузі застосування: наука, освіта. Аналітичні записки, практичні рекомендації матимуть практичне застосування в роботі органів державної влади під час розробки концепцій культурного менеджменту в Україні, щодо Нової української школи тощо. Ключові слова: мистецтво, культура, соціальна конфліктність, солідаризація суспільства, наука, освіта.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.03.19.0023/0218U003724

Розроблення проекту рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності в сучасних умовах виробництва (надання послуг): Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Кравцов Сергій Олександрович. – ДР 0118U003468. УДК 314.17:331.5.

71 с.

Об'єкт дослідження - сучасна система нормування праці в країнах ЄС і України. Мета дослідження - розроблення нової редакції рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності, а також вирішення супутніх проблемних питань щодо ефективності діяльності нормативно-правової бази з нормування праці. Методи дослідження - аналітичний, співставлення, систематизації, узагальнення та класифікації, диференціації. У ході наукового дослідження узагальнено сучасні практики нормування праці; вивчено зарубіжний досвід; опрацьовано чинну законодавчо-нормативну базу із зазначених питань і підготовлено проект рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності. Наукова новизна результатів дослідження полягає в такому: 1 Обґрунтовано нові підходи щодо нормування праці на підприємствах різних видів економічної діяльності з урахування сучасних умов інноваційного розвитку економіки та ринкових умов господарювання. 2 Розроблено нові підходи щодо формування системи нормування праці на підприємстві пов'язаної з підвищенням продуктивності виробництва, зниження трудомісткості продукції та розширення сфери нормування праці на всі категорії працюючих. 3 Розроблено проект рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності, в якому значну увагу приділено розробленню якісних норм праці, їх гуманізації та соціального захисту працюючих, з підвищенням ролі соціального діалогу між роботодавцями та працівниками. Галузь застосування. Результати наукового дослідження призначаються для використання всіма зацікавленими сторонами в частині застосування науково обґрунтованих норм праці. Економічна ефективність. Використання нової редакції рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності дасть змогу перейти на новий рівень застосування нормування праці суб'єктами господарювання, сприятиме більш якій організації та управлінню виробництвом, об'єктивному визначенню розмірів трудових внесків працівників у загальний результат діяльності підприємств щодо підвищення їх ефективності.

05.03.19.0024/0218U003947

Динаміка етносоціальних змін в Україні в 90-ті роки ХХ століття: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Хрящевська Людмила Михайлівна. – ДР 0113U004470. УДК 314.15-054.57.

64 с.

В роботі визначена динаміка та з'ясовані особливості соціальних змін населення України в 90-ті роки ХХ століття. Проаналізована концептуальна основа етносоціальних змін та одиниці етнологічного аналізу. Досліджено реформування українського законодавства та інституційне забезпечення соціального захисту населення в контексті європейської інтеграції. Охарактеризована соціально-демографічна ситуація, міграційні процеси та еміграційні потоки з України. Визначена динаміка соціальної структури населення України, фактори соціальної мотивації еміграції, соціальної адаптації мігрантів та перспективи соціальної мобільності українських емігрантів.

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.01 Загальні питання економічних наук

06.03.19.0025/0218U003373

Правове забезпечення дотримання принципу справедливості в управлінні економікою: Заключний звіт /Інститут економіко-правових досліджень НАН України; Керівник Устименко Володимир Анатолійович. – ДР 0117U002809. УДК 346:[338.24+172.1].

159 с.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у сфері здійснення державної економічної політики. Предмет дослідження – правове забезпечення дотримання принципу справедливості в управлінні економікою. Мета роботи – обґрунтування теоретичних пропозицій та практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного управління економікою з урахуванням пріоритету принципу справедливості. Методи дослідження – діалектичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, аналітико-синтетичний, формально-логічний тощо. Результати – підготовлено рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення законодавства України як однієї з умов утвердження принципу справедливості у економіко-правовій системі України. Сфера застосування – державне регулювання економіки.

06.03 Економічні теорії

06.03.19.0026/0218U003340

Пріоритети фінансової безпеки в контексті забезпечення стабілізації соціально-економічного розвитку України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Шемаєва Людмила Григорівна. – ДР 0117U004181. УДК 336.221.24:330.342.3(477).

25 с.

Визначено пріоритетні напрями, механізми та важелі діяльності центральних органів виконавчої влади у сфері бюджетно-податкової, боргової та грошово-кредитної політики, банківського нагляду та розвитку ринку фінансових послуг для підвищення рівня фінансової безпеки держави в процесі забезпечення стабілізації соціально-економічного розвитку держави Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.04 Політична економія

06.03.19.0027/0218U003339

Стратегія протидії економічним загрозам гібридної війни: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Базилук Ярослава Борисівна. – ДР 0117U004180. УДК 33:355.271'01; 330.

24 с.

Сформовано рекомендації щодо пріоритетних напрямів та інструментів державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.03.19.0028/0218U003403

Визначення впливу економіко-математичних методів моделювання на діяльність підприємств гірничо-металургійного та машинобудівного комплексів: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Кочура Євген Віталійович. – ДР 0114U000621. УДК 330.015:330.105.

46 с.

Наведено розробки з побудови оптимального балансу на підставі фінансових коефіцієнтів, обґрунтування критерію вибору інвестиційного проекту в умовах ризикованої економічної ситуації, аналіз відповідності моделей банкрутства економічним умовам Дніпропетровського регіону, оптимізація дебіторської заборгованості підприємства в ринкових умовах України, розробка економіко-математичної моделі компенсації дебіторської заборгованості періодичним при-

ростом виробництва, оптимальний перерозподіл виробничих обов'язків співробітників обслуговуючого підприємства та оптимальний перерозподіл об'єктів оренди. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини

06.03.19.0029/0218U003131

Прикордонна зовнішньоекономічна діяльність аграрного сектору економіки Закарпатської області: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Спаський Габрієл Васильович. – ДР 0117U003095. УДК 631.15.

60 с.

Досліджено діяльність господарських формувань в аграрному секторі, проведено анкетування особистих господарств в 13 районах області. В низинних районах (Виноградівський, Ужгородський, Мукачівський., Берегівський), в гірських районах (Рахівський, Міжгірський, Воловецький) та в передгірних (Тячівський, Іршавський, Хустський, Перечинський, Велико-Березнянський., Рахівський.). Визначено напрями підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва та шляхи оптимального розвитку галузей сільського господарства та розроблено окремі моделі господарських формувань з урахуванням особливостей їх ведення в окремих районах області. За результатами досліджень надруковано науково-практичні рекомендації: "Розробка рекомендованих моделей конкурентоспроможних господарських формувань у різних природно-економічних зонах Закарпаття".

06.03.19.0030/0218U003175

Ресурси і моделі конкурентоспроможного розвитку країн в умовах економічної глобалізації: євроінтеграційний проект України:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Поручник Анатолій Михайлович. – ДР 0115U002366. УДК 330.837:33.727.22:339:92.

298 с.

У роботі вперше розкрито глобалізаційну парадигму економічного розвитку національних економік у XXI ст. та всебічно досліджено характер і векторну спрямованість трансформацій економічних стратегій розвинутих держав. Проаналізовано конкурентні переваги української економіки через призму ресурсного забезпечення, обґрунтовано механізми її інтеграції у глобальну економічну систему та спрогнозовано кількісні показники розвитку провідних секторів вітчизняного господарства до 2050 року. Обґрунтовується мобілізаційна модель досягнення Україною економічної самодостатності у глобальному світі з визначенням механізмів транснаціоналізації її економіки на євроінтеграційній платформі та очікуваних кінцевих соціально-економічних результатів.

06.03.19.0031/0218U003779

Розвиток міжнародного співробітництва вітчизняних підприємств у форматах контрактних відносин та прямого іноземного інвестування: Заключний звіт /Київський національний торговельно-економічний університет; Керівник Мельник Тетяна Миколаївна. – ДР 0118U001517. УДК 339.944:339.727.22.

58 с.

В дослідженні проаналізовано розвиток міжнародного співробітництва вітчизняних підприємств у форматах кон-

трактних відносин та прямого іноземного інвестування. Визначено основні види контрактних відносин, що використовуються в побудові партнерських відносин між національними та іноземними партнерами. За окресленими видами проаналізовано їх масштаби за галузями та сферами економіки. Здійснена оцінка динаміки та галузевої структури прямих іноземних інвестицій в економіку України. Визначено особливості інвестиційного процесу в сфері інформаційно-комунікаційних технологій, де провадить діяльність ПП "КЛЕМАР-ТЕЛЕКОМ". Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи

06.03.19.0032/0218U003325

Інституційні детермінанти модернізації фінансового сектору економіки України: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Шелудько Наталія Михайлівна. – ДР 0116U000070. УДК 330.341: 336 (477).

200 с.

Об'єкт дослідження - фінансовий сектор економіки України. Мета роботи - з'ясування системних обмежень модернізації фінансового сектору в економіці України, що виникають унаслідок інституційних пасток, та обґрунтування концептуальних основ та практичних механізмів модернізації фінансового сектору. Методи дослідження - наукової абстракції; аналізу і синтезу; структурно-функціональний; статистичних порівнянь; методи узагальнення, вибірок, експертних оцінок, екстраполяції; історичний метод. Результати дослідження: розкрито доміанти і суперечності інституалізації фінансового сектору в сучасних економічних системах. Визначено особливу роль інституційних детермінант в еволюції фінансового сектору економіки України, що дозволило обґрунтувати механізм інституційних корекцій фінансового сектору економіки України для відновлення його продуктивних функцій, який містить три компоненти: посилення інституційних основ регулювання, відновлення довіри до регуляторів і фінансових посередників, забезпечення належного рівня захисту прав кредиторів. Новизна: наукове значення отриманих результатів визначається тим, що вони доповнюють і розширюють уявлення про специфіку інституційних трансформацій фінансового сектору у малій відкритій трансформаційній економіці, яка перебуває на етапі деіндустріалізації. Практична значимість отриманих результатів визначається їх спрямованістю на відновлення продуктивної (капіталотворчої) функції фінансового сектору в економічному розвитку України шляхом інституційних корекцій (модернізації): посилення інституційних основ функціонування національного фінансового ринку, відновлення довіри до регуляторів і фінансових посередників, забезпечення належного рівня захисту прав кредиторів. Галузь викристання: фінансовий сектор економіки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.03.19.0033/0218U003401

Теоретико-методологічні аспекти розвитку сучасної економічної системи України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Пилипенко Юрій Іванович. – ДР 0115U005619. УДК 330.342.001.8(477):338.242.4.

172 с.

На основі аналізу наукових та статистичних джерел визначені: сучасний стан та особливості інституціонального середовища економічної системи України; напрями формува-

ння ефективної структури інституціонального середовища економічної системи України; вплив глобалізації на формування споживчого ринку в країнах із трансформаційною економікою; взаємодія виробництва та споживання в сучасних умовах соціально - економічного розвитку; вплив фактору конкуренції в інноваційному процесі на економічне зростання; особливості інвестиційної діяльності та напрями підвищення її ефективності; встановлено сутність суспільних блага та сформовано методологічні підходи до їх вивчення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.03.19.0034/0218U003800

Забезпечення прерогатив експортоорієнтованого розвитку економіки України в умовах активізації інтеграційних процесів:

Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Маслак Ольга Іванівна. – ДР 0117U007441. УДК 330.34:339.564(477).

32 с.

У науковій роботі проведено обґрунтування теоретико-методологічних засад, аналіз тенденцій розвитку та реалізації експортного потенціалу України. Розроблено рекомендації щодо управління експортним потенціалом України. У результаті проведеного дослідження сформовано набір практичних рекомендацій щодо забезпечення прерогатив експортоорієнтованого розвитку економіки України в умовах активізації інтеграційних процесів.

06.03.19.0035/0218U003851

Науково-практичні засади формування фінансово-економічної безпеки різних економічних систем:

Заключний звіт /Чернігівський національний технологічний університет; Керівник Ільчук Валерій Петрович. – ДР 0115U001151. УДК 336:338.246.8:330.342.

189 с.

В ході виконання науково-дослідної роботи було здійснено дослідження в рамках таких розділів: 1) теоретико-методологічних засад забезпечення фінансово-економічної безпеки на макро-, мезо- та мікрорівні; 2) методологічних підходів до аналізу, оцінки і моделювання фінансово-економічної безпеки суб'єктів економіки; 3) методів і механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки; 4) мінімізацію ризиків і загроз у контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки; 5) стратегічних пріоритетів забезпечення фінансово-економічної безпеки: реалії та перспективи. В першому розділі розкривається роль кредитної системи та нетрадиційних банківських послуг у забезпеченні фінансово-економічної безпеки. Другий розділ робить акцент на методичних підходах щодо оцінки та діагностування фінансової безпеки різними економічними суб'єктами. Третій розділ дає уявлення про методи і механізми, які можуть бути використані для забезпечення фінансово-економічної безпеки. Четвертий розділ присвячений мінімізації ризиків і загроз, які можуть виникнути при забезпеченні фінансово-економічної безпеки. П'ятий розділ направлений на виявлення стратегічних пріоритетів подальшого розвитку та забезпечення фінансово-економічної безпеки різних економічних систем.

06.03.19.0036/0218U005010

Фундаментальні основи управління розвитком інноваційної культури промислових підприємств:

Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Ілляшенко Сергій Миколайович. – ДР 0115U000687. УДК 330.341: 332.142.

516 с.

Об'єкт дослідження - процеси управління розвитком інноваційної культури. Мета роботи - наукове обґрунтування і розроблення фундаментальних основ управління розвитком інноваційної культури підприємства як основи середовища сприятливого для інтенсифікації його переходу на випереджаючий інноваційний шлях розвитку. Методи дослідження - системний підхід, діалектичний метод наукового пізнання, фундаментальні положення загальної економічної теорії, сучасні концепції управління науково-технічним розвитком та управління інноваційною діяльністю суб'єктів господарювання, сучасні концепції управління, інноватики, маркетингу, наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців. Досліджено теоретико-методичні засади забезпечення економічного зростання в умовах змін технологічних укладів. Досліджено місце і роль інноваційної культури у забезпеченні інноваційного зростання промислових підприємств. Розроблено методологічні та теоретико-методичні засади управління інноваційною культурою промислового підприємства. Розкрито прикладні аспекти прояву елементів інноваційної культури в Україні. Досліджено роль освіти і знань у формуванні інноваційної культури. Теоретичні положення звіту доведені до рівня конкретних методик та практичних пропозицій, що можуть бути безпосередньо впровадженими на промислових підприємствах для управління процесами формування і розвитку їх інноваційної культури з метою переходу на випереджаючий інноваційний шлях розвитку.

06.03.19.0037/0218U005015

Методологія формування механізму інноваційного розвитку національної економіки на основі альтернативної енергетики:

Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Прокопенко Ольга Володимирівна. – ДР 0115U000678. УДК 330.341.1(477):620.9.

107 с.

Об'єкт дослідження - процеси розвитку національної економіки в умовах глобальних трансформацій світового господарства. Мета роботи - розробити і науково обґрунтувати теоретико-методологічні засади і методичні підходи до формування механізму інноваційного розвитку на основі альтернативної енергетики для забезпечення екологічно безпечного інноваційного розвитку національної економіки. Методи дослідження - системний підхід, діалектичний метод наукового пізнання, фундаментальні положення загальної економічної теорії, сучасні концепції управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання, сучасні концепції інноватики, маркетингу, наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців. Розроблено теоретико-методологічні засади мотивування впровадження альтернативної енергії на державному, регіональному рівнях, а також рівні окремого господарюючого суб'єкта. Розроблено теоретико-методичний підхід до вибору стратегій та інструментів інноваційного розвитку економіки на основі альтернативної енергії, адекватних зовнішнім умовам, потенціалу національної економіки, типу та характеристик її цільових споживачів. Розроблено методичний підхід до оцінки рівня екологічної безпеки. Розроблено методичні підходи до оцінки вартості електроенергії з відновлювальних джерел енергії. Розроблено та впроваджено інструментарій інноваційного розвитку економіки на основі альтернативної енергії на промислових підприємствах Сумської області. Запропоновано концептуальні засади організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком національної економіки на основі альтернативної енергетики. Теоретичні положення звіту доведені до рівня конкретних методик та практичних пропозицій, що можуть бути безпосередньо впроваджені у діяльність органів державної та місцевої влади, на промислових підприємствах для управління процесами інноваційного

розвитку національної економіки на основі альтернативної енергетики.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.03.19.0038/0218U003850

Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства:

Заключний звіт /Чернігівський національний технологічний університет; Керівник Ільчук Валерій Петрович. – ДР 0115U001150. УДК 330.5:330.341.1:330.322.

213 с.

В ході виконання науково-дослідної роботи було здійснено дослідження в рамках таких розділів, а саме: 1) теоретичні засади інноваційно-інвестиційної діяльності на мікро- і макроекономічному рівнях; 2) інноваційно-інвестиційні ризики розвитку базових галузей національного господарства; 3) комплексна оцінка й аналіз інвестиційної привабливості інновацій у базових галузях економіки; 4) фінансово-економічна безпека базових галузей національного господарства; 5) стратегія і тактика інноваційно-інвестиційного розвитку базових галузей національного господарства. Перший розділ присвячений розкриттю теоретичних основ функціонування депозитарного ринку, виробничої інфраструктури, транспортного сектору та їхній вплив на розвиток інноваційно-інвестиційних процесів. Другий - розкриває особливості управління інноваційно-інвестиційним ризиком суб'єктів підприємництва, особливості ризик-менеджменту залізничного транспорту та страхування ризиків при здійсненні інноваційно-інвестиційної діяльності. Третій досліджує інноваційний модель розвитку як пріоритет забезпечення конкурентоспроможності у глобалізованому світі. Четвертий розділ присвячений фінансово-економічній безпеці таких складових як ринку фінансових послуг, страхового ринку, фінансового ринку, банківський ринок та підприємств. П'ятий розділ розкриває стратегію і тактику інноваційно-інвестиційного розвитку базових галузей національного господарства.

06.56 Суспільно-економічна структура

06.03.19.0039/0218U003297

Співвідношення економічної рівності та нерівності у забезпеченні соціальної справедливості:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Яременко Олег Леонідович. – ДР 0117U002882. УДК 338.1/.2.

171 с.

Об'єкт дослідження - баланс економічної рівності та нерівності у забезпеченні соціальної справедливості. Мета роботи - надання рекомендацій щодо удосконалення соціально-економічної політики у контексті вирішення проблем економічної нерівності та забезпечення соціальної справедливості. Методи дослідження - логіко-історичний підхід, ціннісно-інституційний підхід, системний аналіз, кореляційний аналіз, факторний і порівняльний аналіз, структурно-функціональний аналіз, метод статистичних угруповань, аналіз ієрархій, експертні оцінки та інші методи. За результатами виконання дослідження: розкрито загальний механізм зростання нерівності в сучасних умовах, в якому розмежовано основну причину, що полягає у зміні структури капіталу в процесі його накопичення, і чинники (синергетична взаємодія глобалізації та локалізації, дія закону вартості робочої сили, формування інформаційно-мережевої економіки); показано, що в умовах України на зростання нерівності суттєво впливає поєднання інверсійного типу ринкової

трансформації та глобалізаційних процесів, що створило такий механізм розподілу доданої вартості, який давав можливість накопичувати багатство експортерам та пов'язаним з ними суб'єктам господарювання за рахунок звуження внутрішнього ринку і поля діяльності національних виробників; доведено, що в основі справедливості лежить критерій природного права, що базується на реалізації сутності оцінюваного явища і зовні проявляється як вимога рівноправності; показано, що рівність по праву як критерій справедливості, розкривається в процесі сходження від абстрактної до конкретної рівності, яка враховує всю сукупність конкретних обставин; показано, що структурно-технологічні зміни породжують новий вимір рівності/нерівності через неоднаковий доступ економічних суб'єктів до нових суспільних технологічних активів, що впливає на зайнятість, доходи та фактичний статус; обґрунтовано, що актуальним завданням держави, бізнесу та громадянського суспільства є мінімізація суспільних втрат щодо справедливості та рівності та максимізація використання позитивного потенціалу інституційних та структурно-технологічних зрушень; обґрунтовано методичні підстави оцінки впливу диференціації різних джерел доходів населення на економічну нерівність, що дозволяє, з одного боку, визначити напрям впливу окремих джерел на показники нерівності і бідності, з іншого боку, - окреслити можливі шляхи та інструменти усунення соціально-економічних диспропорцій, в тому числі альтернативні шляхи зниження масштабів бідності; показано, що зростання довголіття населення створює передумови для виникнення "економіки довголіття", яка формується внаслідок впливу прямого, непрямого та індукованого ефекту та об'єднує нові сегменти ринку, а також стимулює розвиток існуючих видів економічної діяльності, зокрема у сфері охорони здоров'я, соціального забезпечення, інформаційних технологій, інновацій та робототехніки, фінансових та страхових послуг, освіти, туризму та рекреації, житлового господарства; обґрунтовано комплекс першочергових завдань України, які необхідно реалізувати у зв'язку з посиленням соціальної дивергенції України та ЄС, а також необхідністю виконання Україною соціальних зобов'язань Угоди про асоціацію між нею та Європейським Союзом. Результати дослідження будуть направлені до центральних органів державної влади, насамперед, до Міністерства соціальної політики України, а також Федерації роботодавців України та можуть бути використані для удосконалення соціально-економічної політики.

06.03.19.0040/0218U003342

Механізми активізації соціально-економічного розвитку регіонів и об'єднань в умовах децентралізації управління:

Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Двігун Алла Олександрівна. – ДР 0117U004183. УДК 334.012.74:316.334.52:325.455.

25 с.

Проаналізовано тенденції соціально-економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації влади, визначено інструментарій відбудови господарства зруйнованих територій, здійснено аналіз процесу формування об'єднаних територіальних громад та реалізації основних напрямів секторальної децентралізації. Робота передається за кордон за довірною ціною.

06.03.19.0041/0218U003868

Системи інтелектуальної комп'ютерної підтримки процесів контролю і управління автоматизованими технологічними процесами і виробництвами:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Сімкін Олександр Ісакович. –

ДР 0117U007323. УДК 334.764.001.575.

137 с.

Об'єкт дослідження - системи автоматизації об'єктів заводів чорної металургії та енергоспоживання. Ціль дослідження - підвищення якості продукції металургійних об'єктів, економія енергоресурсів. Метод дослідження - теоретичні й експериментальні дослідження об'єктів заводів чорної металургії та енергомереж у процесі експлуатації. Робота має наукову та технологічну новизну. Впровадження результатів роботи дозволить зекономити енергоресурси та сировину. Результати можуть бути використані при проектуванні систем автоматизації відповідних об'єктів. 2 - російською мовою: Объект исследования - системы автоматизации объектов заводов черной металлургии и энергопотребления. Цель исследования - повышение качества продукции металлургических объектов, экономия энергоресурсов. Метод исследования - теоретические и экспериментальные исследования объектов заводов черной металлургии и энергосетей в процессе эксплуатации. Работа имеет научную и технологическую новизну. Внедрение результатов работы позволит сэкономить энергоресурсы и сырье. Результаты могут быть использованы при проектировании систем автоматизации соответствующих объектов. Работа передается за кордон за договорною ціною.

06.03.19.0042/0218U003878

Сучасні методи управління підприємством:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Белопольський Микола Григорович. – ДР 0117U007294. УДК 334.711.001.76(047.31).

204 с.

Об'єкт дослідження: процес управління підприємством. Мета роботи полягає в розробці пропозицій та рекомендацій по реформуванню методів управління підприємством. Метод дослідження: аналіз і експертна оцінка. Розглянуто методи управління підприємством та запропоновано рекомендації стосовно реформування бухгалтерського обліку, узгодженість податкового та фінансового обліку, удосконалення облікової політики підприємств з метою підвищення ефективності діяльності промислових підприємств металургійної та машинобудівної галузях.). Результати НДР впроваджені в учбовий процес кафедри.

06.03.19.0043/0218U003879

Проблеми підприємництва в Україні та шляхи їх вирішення: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Капранова Лариса Григорівна. – ДР 0117U007303. УДК 334.71(477)(047.31).

96 с.

Об'єкт дослідження - проблеми підприємництва в Україні та шляхи їх вирішення. Мета роботи - дослідження та аналіз проблем підприємництва в Україні та шляхи їх вирішення. Методи дослідження - наукова абстракція, аналіз і синтез літературних і статистичних джерел. Розглянуто питання впливу М&А на розвиток бізнес - структур. Визначено етапи злиття та поглинання. Побудовано графічну інтерпретацію динаміки М&А в світі за 2010 - 2016 рр. Уточнено сутнісного розуміння поняття "інноваційний потенціал підприємництва". Наведено основні види екологічного підприємництва та основні напрямки розвитку екологічного підприємництва як в короткостроковому, так і довгостроковому періодах. Доведено, що кроки, які зроблені в державі, а саме, прийняття "зеленого тарифу" дозволять розвивати цю галузь підприємництва з новими темпами. Представлено структуру інтелектуального потенціалу підприємства. Охарактеризовано рівні інтелектуального потенціалу. Наведено

та розкрито механізм формування інтелектуального потенціалу підприємства. Виявлено вплив мотивації праці на підвищення конкурентоспроможності підприємства і проведення аналізу сучасних моделей мотивації персоналу; досліджено сучасний стан інноваційно-інвестиційної діяльності підприємницької діяльності в Україні. Робота розповсюджується за договорною ціною.

06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка

06.03.19.0044/0419U001031

Кукош Максим Сергійович. Теоретико-методичні підходи до оцінки інвестиційного потенціалу регіону в умовах децентралізації: Дис... к.е.н. /Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. – Захищено 13.12.2018.

УДК 330.322.64.

285 с.: 22 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

Об'єктом дослідження є оцінка і формування інвестиційного потенціалу регіону. Метою дослідження є узагальнення теоретико-методичних положень та розробка науково-практичних рекомендацій щодо формування і розвитку інвестиційного потенціалу регіону на основі комплексного підходу до його оцінки. Методи дослідження: теоретичного узагальнення, порівняння та систематизації, групування і класифікації, статистичного аналізу, порівняльного аналізу та багатомірного шкалювання, графічного аналізу, SWOT-аналізу, матричний, імітаційного моделювання, логічного узагальнення результатів. Теоретичні та практичні результати: науково-методичні положення дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних методик і практичних рекомендацій щодо напрямів формування інвестиційного потенціалу регіону на основі комплексної оцінки, які сприятимуть активізації інвестиційних процесів та забезпеченню стійкого економічного зростання. Наукова новизна: обґрунтування теоретичних і методичних підходів до формування інвестиційного потенціалу регіону, методичний підхід до оцінки інвестиційного потенціалу регіону шляхом розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості як якісної характеристики інвестиційного потенціалу в розрізі адміністративно-територіальних утворень базового рівня (районів, міст, об'єднаних територіальних громад). Ступінь впровадження: рекомендації та пропозиції впроваджені у діяльність Одеської обласної державної адміністрації (довідка № 01-21/674 від 15.08.2018), Лиманської районної державної адміністрації Одеської області (довідка № 2977/02-14/15/02/2134 від 31.08.2018 та довідка № 02-13/02/2320 від 01.10.2018), ГС Південноукраїнська асоціація фермерів та приватних землевласників Одеської області "Буджакський степ" (довідка № 15 від 26.10.2018). Сфера (галузь) використання - регіональна економіка.

06.03.19.0045/0419U001102

Микуланинець Світлана Іванівна. Логістичний механізм розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону: Дис... к.е.н. /Мукачівський державний університет. – Захищено 30.01.2019.

УДК 332.12:338.48.

235 с.: 24 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад та прикладних положень формування та реалізації логістичного механізму як новітнього прикладного інструменту стимулювання розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону. Визначено поняття "логістичний механізм розвитку туристично-

рекреаційного комплексу регіону", розкрито сутність та структуру логістичного механізму, визначено напрями та перспективи його застосування. Розроблено науковий підхід до оцінки рівня логістичного потенціалу туристично-рекреаційного комплексу регіону

06.03.19.0046/0218U003982

Оцінка еколого-економічного потенціалу Закарпатської області та шляхи його ефективного використання: Заключний звіт /Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України; Керівник Пітюлич Михайло Іванович. – ДР 0115U001834. УДК 332.1.

193 с.

Досліджені теоретичні та прикладні аспекти стану еколого-економічного потенціалу Закарпатської області, сфер господарювання, орієнтованих на використання природних ресурсів, обґрунтовані пріоритетні напрями розвитку екологізації підприємницької діяльності в регіоні.

06.03.19.0047/0218U005019

Формування принципів, методів і механізму раціонального перерозподілу природної ренти в системі "держава - регіон - суб'єкт господарювання": Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Теліженко Олександр Михайлович. – ДР 0115U000676. УДК 332.6:352/354.

124 с.

Об'єктом дослідження є принципи, методи, інструменти та економічний механізм формування ресурсної бази бюджетів різних рівнів на основі визначення, вилучення та перерозподілу рентного доходу природоексплуатаючих підприємств. Предметом дослідження є економічні відносини, які виникають між державою, регіоном та природоексплуатаючими підприємствами щодо вилучення та розподілу рентного доходу. Гіпотеза проекту полягає в існуванні залежності між рівнем регіонального соціально-економічного розвитку та оптимальним фіскальним навантаженням. При цьому, механізм вилучення та перерозподілу рентного доходу природоексплуатаючих підприємств має бути спрямований на забезпечення узгодження в структурі виробництва зі зрушеннями в структурі споживання. На цій основі формуються передумови розробки та впровадження системи формування бюджетів різних рівнів на основі розширення їх ресурсної бази, впровадження стимулюючих механізмів бюджетного самозабезпечення суб'єктів бюджетних відносин. Методи дослідження: методи системно-структурного і порівняльного аналізів - при визначенні сутності, змісту принципів та економічного механізму реалізації державної рентної політики; при розробленні механізму управління рентними доходами суб'єктів природокористування; методи формально-логічного аналізу - при дослідженні логіки розвитку принципів і методів управління регіональними соціально-економічними системами; порівняльний аналіз - при дослідженні існуючих методів вилучення та перерозподілу рентних доходів; факторний аналіз - при визначенні впливу рентоутворюючих факторів на величину рентного доходу; методи групування та ранжування - при визначенні рентоутворюючих факторів.

06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки

06.03.19.0048/0419U001029

Белко Ігор Антонович. Стратегічне управління розвитком сільськогосподарських підприємств: Дис... к.е.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 08.11.2018.

УДК 631.152:631.11.

179 с.: 51 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 216 назв.

Висвітлені ключові характеристики стратегічного управління підприємством та систематизовані наукові основи дослідження розвитку підприємств, а також розкриті теоретико-методичні підходи до впровадження та оцінки стратегічного управління розвитком сільськогосподарських підприємств. Здійснено системний аналіз факторів та тенденцій розвитку сільськогосподарських підприємств області. Висвітлені результати дослідження стану та ефективності стратегічного управління в практиці діяльності сільськогосподарських підприємств. Здійснено оцінку стратегічного потенціалу розвитку сільськогосподарських підприємств області. Проведено обґрунтування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств в умовах невизначеності ринкового середовища. Обґрунтовані напрями підвищення якості реалізації функцій стратегічного управління розвитком підприємств, визначені пріоритетні напрями стратегічного планування та складові механізму стратегічного управління розвитком сільськогосподарських підприємств.

06.03.19.0049/0419U001030

Меглей Віктор Іванович. Еколого-економічний розвиток аграрного сектора національної економіки: Дис... к.е.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 13.12.2018.

УДК 331.52:631.11(477.84).

304 с.: 40 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 289 назв.

Обґрунтовано концептуальні принципи еколого-економічного розвитку аграрного сектора економіки України на пріоритетних засадах, удосконалено понятійно-категоріальний апарат науково-прикладного дослідження аграрного сектора, зокрема запропоновано категорію "сукупний аграрний продукт", удосконалено концептуальні напрями розвитку аграрної системи в авторському визначенні та методологічному обґрунтуванні з виокремленням відповідної рівневої структури.

06.03.19.0050/0218U003176

Соціально-економічні механізми забезпечення гідної праці в умовах євроінтеграційних процесів та інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Колот Анатолій Михайлович. – ДР 0115U002367. УДК 331.101:339.922.

269 с.

Обґрунтовано концепт гідної праці, який містить системний комплекс компонент, що формують теоретико-прикладне підґрунтя для ідентифікації прогресу у сфері праці (виявлення дефіциту гідної праці) та опрацювання механізмів забезпечення гідної праці в розвитку політичної платформи, розробленої Міжнародною організацією праці (МОП). Досліджено стан впровадження засад гідної праці в економіці України, який на відміну від практики ідентифікації прогресу в соціально-трудовій сфері за типовим "Профілем гідної праці", що розроблений МОП для країн-учасниць, уможливає проведення аналізу на міждисциплінарній основі за запропонованими авторами компонентами та показниками. Розроблено пропозиції щодо реалізації Національної програми гідної праці в умовах євроінтеграційних процесів та інноваційного розвитку економіки України з науково-прикладним обґрунтуванням соціально-економічних механізмів та інструментарію забезпечення гідної праці.

06.03.19.0051/0218U003182

Формування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств виробників молока:

Заключний звіт /Уманський національний університет садівництва; Керівник Кісіль Микола Іванович. – ДР 0113U002615. УДК 338.43:631.11:636.2.

64 с.

Розроблено теоретико-методологічні засади стратегічного розвитку сільськогосподарських підприємств - виробників молока, які гарантують ефективність виробництва та формування потужного виробничого потенціалу за рахунок прискореної адаптації товаровиробників до умов національного ринку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.03.19.0052/0218U003456

Удосконалення економічних взаємовідносин між сільськогосподарськими товаровиробниками та переробними підприємствами:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Варченко Ольга Миронівна. – ДР 0113U000903. УДК 338.432:658.11-027.33.

23 с.

У науково-дослідній роботі наведено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення важливого наукового завдання розвитку економічних відносин між суб'єктами регіонального молокопродуктового підкомплексу. Проведене наукове дослідження дозволяє сформулювати наступні висновки: система економічних взаємовідносин - це сукупність організаційно-економічних заходів, стимул-реакцій і важелів, які перебувають у взаємозв'язку і взаємозалежності з іншими системами, мають правову основу й забезпечують ефективне ведення виробничо-господарської, комерційної та інших видів діяльності конкретних суб'єктів партнерства. Діючий механізм реалізації економічних взаємовідносин характеризується "конфліктом" інтересів партнерів, недосконалістю цінних і договірних відносин, значним диспаритетом цін. Основою дисбалансу, який перешкоджає розвитку і розширенню відтворенню як для сільськогосподарських товаровиробників, так і переробних підприємств, є реалізація одноосібних власних фінансових інтересів кожного господарючого суб'єкта.

06.03.19.0053/0218U003458

Забезпечення паритетності взаємовідносин між сільським господарством та виробниками матеріально-технічних ресурсів:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Сатур Лариса Михайлівна. – ДР 0113U000905. УДК 338.433.

19 с.

Відтворювальний процес у сільському господарстві, з одного боку, є підсистемою суспільного відтворення, а з іншого - інтегрує одиничні відтворювальні процеси на рівні сільськогосподарських структур, які створюють тим самим умови для комплексного розвитку економіки галузі. Інтеграція галузевого відтворювального процесу з одиничними процесами сільськогосподарських підприємств відбувається циклічно, забезпечуючи відтворення продукції, послуг і необхідних умов. Відтворення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств відбувається під впливом численних взаємопов'язаних факторів: фінансових, управлінських, кадрових, інноваційних, природно-кліматичних, інформаційних. Основне завдання забезпечення процесу відтворення галузі сільського господарства в нинішніх умовах полягає у підвищенні прибутковості сільськогосподарських товаровиробників, формуванні й ефективному використанні виробничого потенціалу.

06.03.19.0054/0218U003828

Дослідження організаційно-економічних аспектів розвитку туризму (багаторівневий підхід):

Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Дружжінна Вікторія Валеріївна. – ДР 0118U005151. УДК 351.85 : 379.851.

162 с.

У дослідженні доведено наукову та практичну потребу у дослідженнях з обраних напрямку та галузі. Використано визначення взаємозв'язку галузей, пов'язаних з регіональним будівництвом. Теоретичну основу дослідження складають практичні розробки закордонних та вітчизняних вчених, присвячених проблемам менеджменту будівельного комплексу. Визначено, що Україна надзвичайно багата на майже всі види туристичних ресурсів і може бути досить привабливою для іноземних інвесторів. Але на жаль туристична інфраструктура країни недостатньо розвинена для цього, тому перш за все необхідно повністю модернізувати всі готельні, ресторани заклади. Звичайно такі заходи потребують немалих витрат, які наша держава оплатити не зможе, особливо в умовах економічної кризи. Удосконалено прийоми комплексної оцінки розвитку туризму на національному рівні за допомогою використання кількісних і якісних показників, що характеризують як демографічні, так і соціальні процеси розвитку туристичної сфери, що дозволяє визначити напрямки туристичного призначення згідно поведінкової особистості туристів. Виявлені причини, що стримують розвиток регіонального ринку туристичних послуг, що дозволили об'єктивно уточнити й обґрунтувати основні напрямки розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону.

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.03.19.0055/0419U001120

Керімов Павло Олексійович. Фінансові механізми розвитку машинобудування в Україні:

Дис... к.е.н. /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України". – Захищена 07.02.2019.

УДК 658.147/.148:[330.3:621](447).

193 с.: 35 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Об'єкт: фінансові відносини у забезпеченні розвитку машинобудування. Мета: розроблення методичних підходів до вибору фінансових механізмів стимулювання розвитку машинобудування в Україні. Методи: системний, аналізу та синтезу, порівняльного аналізу. Новизна: обґрунтовано методичний підхід до оцінювання впливу фінансових механізмів на розвиток підприємств на основі показника економічної маржі, що дозволяє оцінювати вплив структури капіталу на розвиток підприємства. Результати використані у діяльності Комітету ВРУ з питань промислової політики та підприємництва та Національного комітету з промислового розвитку. Галузь використання: промислова та фінансова політика України.

06.03.19.0056/0218U003190

Модернізація бюджетної політики України в умовах посткризових трансформацій :

Заключний звіт /ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"; Керівник Боголіб Тетяна Максимівна. – ДР 0115U002440. УДК 336.1.4 (477).

23 с.

Бюджетна політика є важливою складовою державного регулювання соціально-економічного розвитку суспільства.

Розвиток бюджетних відносин відбувається в умовах трансформаційних перетворень економічної системи, яка є передумовою і одночасно об'єктом їх впливу. Для посилення дієвості впливу бюджетної системи на соціально-економічний розвиток країни необхідно забезпечити реалізацію заходів, що дадуть змогу підвищити рівень збалансованості бюджету, ефективності використання бюджетних коштів. Серед нагальних завдань - удосконалення міжбюджетних відносин, якісне виконання бюджетів усіх рівнів, ефективний фінансовий контроль, забезпечення стійкості бюджетної системи. Сучасна глобальна фінансова криза, вплив зовнішніх та внутрішніх екстерналій виявили неефективність існуючих інститутів бюджетної політики у сфері забезпечення стабільності функціонування вітчизняної бюджетної системи та визначили необхідність її модернізації за усіма складовими. Особливостями структури проведеного дослідження є вивчення еволюції наукових поглядів на проблематику бюджетної політики, теоретичні основи розвитку бюджетної політики в умовах економічної глобалізації та посткризових трансформацій і визначено етапи та напрямки трансформації бюджетної політики України, її інституційної архітектури в умовах економічної глобалізації та глобальної конвергенції. Структурою дослідження передбачено опрацювання значної кількості матеріалів державної служби статистики України, Євростату, статистичних даних МВФ. Структурою дослідження передбачено аналіз ефектів впливу процесів глобалізації, військового конфлікту на бюджетну політику України. Структурою дослідження визначено методи та напрями підвищення ефективності управління акумуляцією та витрачанням бюджетних коштів і його вплив на ефективність функціонування бюджетної системи України; проаналізовано позитивні та суперечливі наслідки узгодження національної бюджетної політики з вимогами міжнародних фінансових інституцій. Особливостями є глибокий аналіз показників Євростату, країн Європейського Союзу, аналіз моніторингових показників міжнародних фінансових інституцій, оцінка глобалізаційних процесів та процесів конвергенції.

06.03.19.0057/0218U003858

Альтернативні джерела фінансування інвестиційних проектів промислового підприємства в умовах ризику: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Підгора Єлізавета Олександрівна. – ДР 0115U004733. УДК 339.187.62. 124 с.

Об'єкт дослідження: процеси інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні, процес розвитку лізингових відносин промислових підприємств в Україні, фінансування капітальних вкладень в рамках здійснення інвестиційної діяльності підприємства. Мета дослідження: теоретичні дослідження основ лізингових стосунків, вивчення міри розвитку ринку лізингових послуг в Україні, визначення перспектив розвитку лізингу. Метод дослідження: діалектичний метод пізнання, аналіз і синтез, абстрактно-логічний метод, порівняльно-економічний аналіз, статистичний і графічний метод. Теоретичні та практичні результати: уточнено трактування поняття "лізингові відносини промислових підприємств", що відтворює стан процесу розвитку лізингу як оновлення потенціалу та означені методичні засади формування алгоритму надання обладнання та технічних засобів промисловому підприємству на умовах фінансового лізингу з обов'язковою координацією і врахуванню інтересів всіх учасників лізингових процесів. Новизна: уточнено поняття лізингу, виходячи з виявлення відмінностей від оренди, кредиту та відносин купівлі-продажу; виявлені основні напрямки розвитку лізингової діяльності на промислових підприємствах України, обґрунтуванні теоретико-методологічні засади при розробці рекомендацій розвитку лізингових відно-

син промислових підприємств. Ефективність впровадження: пропозиції щодо вирішення проблеми фінансування капітальних вкладень за рахунок більш широкого впровадження лізингового фінансування інвестиційних програм дозволять підвищити ефективність діяльності підприємства. Область застосування: промислові підприємства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.03.19.0058/0218U003951

Теоретико-методологічні засади функціонування та розвитку фінансової інфраструктури регіону: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Криленко Володимир Ігорович. – ДР 0116U003587. УДК 336.02.

57 с.

В результаті дослідження розроблено теоретико-методологічні засади науково-методичних та практичних рекомендацій щодо стратегічних напрямів розвитку фінансової інфраструктури регіону у процесі загострення конкуренції та поширення глобалізації. Здійснено розрахунок алгоритму розробки системи індикаторів, що характеризують фінансову інфраструктуру регіону. Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні наукової проблеми формування теоретико-методологічних засад, методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо розвитку фінансової інфраструктури регіону.

06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни

06.03.19.0059/0419U001005

Шабельник Людмила Юрїїна. Удосконалення регулювання стандартизації та сертифікації промислової продукції в Україні: Дис... к.е.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 11.12.2018.

УДК 338.242.2.

202 с. – Бібліогр.: 181 назва.

У дисертації проведено комплексний аналіз сутності системи технічного регулювання в Україні та трансформаційних процесів відповідно до економічної частини "Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом". Розглянуто підходи до трактування понять стандартизації та сертифікації продукції як складових системи технічного регулювання та запропоновано авторські визначення із урахуванням національної специфіки їх здійснення. Проведено розрахунок економічної ефективності проекту стандартизації продукції підприємства в довгостроковий період із застосуванням показника ставки дисконтування на підставі запропонованого економіко-математичного інструментарію.

06.03.19.0060/0218U003809

Оцінка ефективності інвестиційних проектів: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Ховрак Інна Вікторівна. – ДР 0118U005138. УДК 330.322.54.

34 с.

Об'єктом дослідження є інвестиційні проекти. Метою НДР є обґрунтування важливості етичних аспектів та соціальних детермінант при розробці, реалізації та оцінці ефективності інвестиційних проектів в умовах асиметричності інформації. Основні елементи наукової новизни полягають у: - визначенні основних аспектів формування репутаційного капіталу інвесторів з врахуванням різних груп зацікавлених осіб; - застосуванні стратегії корпоративної соціальної відповідальності як інструменту формування культури довіри в процесі інвестування; - розробці концептуальної схеми

проведення аудиту ефективності інвестиційних проектів, що враховує вплив зовнішнього середовища та стратегії розвитку компанії; - розробці механізму етичного проведення аудиту ефективності інвестиційних проектів, який включає в себе політики та процедури, притаманні різним рівням: аудитор, підприємства та оточуючого середовища; - визначенні соціальних детермінант реалізації інвестиційних проектів: відповідального інвестування, фінансування соціальних послуг, соціальних інновацій та соціального підприємництва, що дало можливість сформулювати переваги соціально відповідальних інвесторів на ринку; - обґрунтуванні сучасних векторів змін інвестиційних пріоритетів.

06.03.19.0061/0218U003880

Інноваційні підходи щодо рішення проблем у сфері екологічного та енергетичного менеджменту у національному господарстві:

Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Логутова Тамара Григорівна. – ДР 0117U007309. УДК 338.(047.31).

92 с.

Об'єкт дослідження Інноваційні процеси рішення проблем екологічного та енергетичного менеджменту на сучасних підприємствах. Мета роботи визначення інноваційних пріоритетів та розробка практичних рекомендацій щодо рішення проблем у сфері екологічного та енергетичного менеджменту у національному господарстві. Методи дослідження: у процесі наукових досліджень використовувались аналітичний та статистичний методи для всебічного вивчення об'єкту досліджень. Інформаційною базою досліджень є законодавчі та нормативні акти, матеріали досліджень щодо вирішення проблем в сфері екологічного та енергетичного менеджменту окремих країн та підприємств, міжнародні законодавчі та нормативні акти і угоди. У роботі досліджені інноваційні підходи щодо рішення проблем у сфері екологічного та енергетичного менеджменту у національному господарстві. Теоретичні і практичні результати. Визначено два варіанти створення національної інноваційної системи. Аргументовано, що успішність рішення інноваційних проблем на різних рівнях залежить від підходу до їх рішення. Найбільш сприятливим є проектний підхід. Такий підхід буде ефективним не тільки для реалізації планових проектів, але особливо для реалізації "нетрадиційних" або "екстремальних" проектів, тобто тих, що мають бути реалізовані в критичні терміни. На основі аналізу світового досвіду отримання електроенергії за рахунок використання вітроелектростанцій морського базування було визначено, що Україна має значний потенціал розвитку офшорної вітроенергетики. Визначено шляхи розвитку сектору вітроенергетики та використання нетрадиційних методів отримання електроенергії за рахунок будівництва вітропарків морського базування, що збільшить частку відновлюваних джерел енергії в кінцевому енергоспоживанні та значно підвищить енергонезалежність України. Обґрунтовано використання міжнародних стандартів енергоменеджменту, тому що інструментарій цих стандартів дозволяє ефективно інтегруватися в наявні системи управління підприємством. Запропоновано методіку розрахунку інноваційного потенціалу підприємства. Проведена оцінка інноваційного потенціалу ПрАТ "ММК ім. Ілліча" (м. Маріуполь). Кількісні оцінки одиничних показників були отримані експертним методом, де в якості експертів виступили провідні фахівці інвестиційного відділу комбінату в кількості шести чоловік. На підставі аналізу розвитку IT галузі в Україні і в світі, встановлено, що експорт IT-послуг може стати однією з домінуючих статей експорту нової економіки на шляху євроінтеграції. Досліджено вплив кадрової стратегії підприєм-

ства на екологічні наслідки його діяльності. Розглянуто питання екологічного та економічного характеру, пов'язані з необхідністю створення системи екологічного менеджменту на українських підприємствах. Проведено аналіз діяльності металургійних підприємств України в кризових умовах. Наведено та проілюстровано вантажообіг в українських морських портах. Запропоновані позиції ключових бенефіціарів у процесі формування портових зборів. Наведено приклад європейського досвіду у стягуванні портових зборів певного рівня (порт Роттердам). Проаналізовано інноваційний підхід до формування ставок портових зборів за принципом "витрати плюс". Новизна: одержаних результатів визначається синергетичним ефектом впровадження наступних підходів до рішення екологічних та енергетичних проблем, а саме: проектний підхід щодо реалізації проектів, використання IT - технологій. Ефективність впровадження: Ефективність розробок дослідження складається в оптимізації процесів реалізації екологічних та енергетичних проектів. Сфера (галузь) використання: Підприємства національного господарства Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.77 Економіка праці. Трудові ресурси

06.03.19.0062/0419U001034

Піщик Олександр Володимирович. Стратегії та механізми реалізації соціальної політики у забезпеченні житлом населення: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищено 21.12.2018.

УДК 316.334.3:365.2(043.3).

250 с.: 41 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Сформовано основні напрями стратегічних завдань соціального розвитку територій, серед яких визначено забезпечення житлом населення як одного із важливих етапів соціальної політики. Застосовано експертні методи в дослідженні пріоритетності програм забезпечення житлом населення, які дозволяють визначитись в конкретний час з вибором актуальної і корисної соціальної програми серед можливих альтернатив. Визначено напрями політики соціального розвитку територій та закладено їх в основу розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності державної соціальної політики. Запропоновано вибір стратегій розвитку територій, які поєднують соціальну і житлову політику, що дозволяє визначитись з пріоритетами у забезпеченні житлом населення. Удосконалено систему моніторингу показників забезпеченості житлом населення, що включає дослідження впливу соціально-економічних чинників на показники забезпечення житлом населення та прогнозні моделі. Розроблено структурно-логічні моделі механізмів реалізації соціальної політики у забезпеченні населення житлом, що базуються на попередньо сформованих стратегіях соціального розвитку територій і дають можливість управління плануванням соціальних програм житлового будівництва в умовах нестабільності соціально-економічного розвитку.

06.03.19.0063/0218U003672

Міжнародна міграція та діаспора: історико-культурні, соціально-економічні та політико-правові аспекти: Заклучний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Ключковська Ірина Михайлівна. – ДР 0114U001690. УДК 331.556; 658.310.16; 314.7.

88 с.

Окреслено основні особливості міграційних процесів у світі та в Україні, формування міграційних орієнтирів серед студентської молоді в Україні в умовах, що склалися після Революції Гідності, розглянуто роль міграції у сучасних трансформаційних процесах, а також історію формування

та роль української діаспори у державотворчих процесах у сучасних умовах військової агресії, розв'язаної Російською Федерацією.

06.03.19.0064/0218U003743

Наукове обґрунтування необхідності зміни підходів до визначення та застосування прожиткового мінімуму при встановленні державних соціальних гарантій в умовах проведення реформ: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Кір'ян Т.М., Латік В.В. – ДР 0118U003482. УДК 331.104;349.22.

49 с.

Досліджено міжнародну практику встановлення та використання прожиткового мінімуму, умови забезпечення соціальних стандартів та гарантій в країнах Євросоюзу. Проаналізовано сучасний стан проблем щодо встановлення та застосування прожиткового мінімуму та оцінено його роль при визначенні основних державних соціальних гарантій в Україні. Підготовлено пропозиції щодо зміни методів розрахунку прожиткового мінімуму та його застосування при встановленні державних соціальних гарантій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством

06.03.19.0065/0519U001022

Жовковська Тетяна Тарасівна. Системно-рефлексивне управління розвитком промислових підприємств: Дис... д.е.н. /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Захищена 28.12.2018.

УДК 658.5:005.21:334.716 (043.3).

375 с.: 32 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 281 назва.

Об'єктом дослідження є процеси управління розвитком промислових підприємств. Мета роботи - розвиток теоретичних положень, розробка науково-методичних підходів і практичних рекомендацій з системно-рефлексивного управління розвитком промислових підприємств.

Автором використано закальонаукові методи: діалектичного пізнання, морфологічного аналізу, абстрактно-логічного підходу стосовно постановки проблем, уточнення понятійно-категорійного апарату, теоретичному узагальненні положень управління розвитком та проблем системно-рефлексивного управління розвитком; статистичного аналізу, функціонального синтезу, синергетичного та ієрархічного підходу; економіко-математичного моделювання та динамічного програмування, експериментальний, графічний і табличний методи. Теоретичне значення полягає у формуванні концепції системно-рефлексивного управління розвитком промислового підприємства через взаємодію методів і механізмів системно-рефлексивного впливу: прогнозування, планування, контролю, фінансування (інвестування). Науковою новизною є вирішення проблеми застосування системно-рефлексивного управління в сучасних умовах. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних положень і прикладних аспектів формування методів і моделей системно-рефлексивного управління розвитком промислового підприємства. Сферою використання авторських рекомендацій є вітчизняні промислові підприємства, вищі заклади освіти, органи влади.

06.03.19.0066/0419U001028

Драбик Оксана Миколаївна. Державне регулювання пенсійного забезпечення в контексті соціального захисту сільського насе-

лення: Дис... к.е.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 13.12.2018.

УДК 332.025.12:35.087.43(477).

242 с.: 51 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційна робота присвячена узагальненню й розвитку теоретично-правових, науково-методичних положень, розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в контексті соціального захисту сільського населення. Теоретично обґрунтовано сутність пенсійної системи, пенсії, пенсійного забезпечення, з'ясовано їх структуру, функції, узагальнено наукові підходи й запропоновано власне трактування поняття "пенсійна система". Виокремлено основні методи державного регулювання, правові основи пенсійної системи України та чинники впливу на неї. З метою посилення соціального захисту громадян визначено принципи реалізації процесу реформування й розроблено алгоритм побудови тривірневої моделі пенсійної системи України, обґрунтовано механізми державного регулювання пенсійного забезпечення на підставі балансу інтересів держави, застрахованих осіб, страховальників і одержувачів пенсій.

06.03.19.0067/0419U001033

Абдуллаєва Анастасія Євгенівна. Формування організаційно-економічного механізму управління фінансовими ресурсами підприємства: Дис... к.е.н. /Хмельницький національний університет. – Захищена 21.12.2018.

УДК 658.14/17:005.2(043.3).

244 с.: 26 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо побудови організаційно-економічного механізму управління фінансовими ресурсами підприємств. Дістали подальшого розвитку категорійно-понятійний апарат та концептуальні підходи до управління фінансовими ресурсами підприємства. Запропоновано комплексну систему оцінки фінансових ресурсів підприємства, що дозволяє здійснювати ґрунтовну оцінку фінансових ресурсів підприємства, оскільки з'являється можливість проаналізувати показники залучення, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства та здійснювати оцінку фінансових ризиків та загроз, які впливають на діяльність підприємства, що є підґрунтям для побудови ефективної фінансової стратегії та механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. Удосконалено стратегію управління фінансовими ресурсами підприємства, що включає модель вибору і реалізації стратегії та дозволяє розробити каталог заходів, які сприятимуть ефективному розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризиків та існуючих загроз. Запропоновано структурно-логічну модель організаційно-економічного механізму управління фінансовими ресурсами підприємства, яка включає організаційну, функціональну та мотиваційну підсистеми. У роботі систематизовано та запропоновано складові елементи моніторингу управління фінансовими ресурсами підприємства.

06.03.19.0068/0419U001069

Коледіна Катерина Олександрівна. Економічна оцінка інноваційного розвитку промислових підприємств: Дис... к.е.н. /Інститут економіки промисловості. – Захищена 27.12.2018.

УДК 330.34:338.45.

273 с.: 39 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Об'єкт дослідження - процес оцінки інноваційного розвитку промислових підприємств. Мета дослідження - узагальнення та розвиток теоретичних положень, розробка науково-методичних підходів і практичних рекоменда-

цій щодо оцінювання інноваційного розвитку промислових підприємств. Методи дослідження: абстрактно-логічні, системно-структурного аналізу, економетричного моделювання, економічної та математичної статистики, експертного оцінювання, графічний. Теоретичні і практичні результати: розвиток теоретичних основ економічної оцінки інноваційного розвитку промислових підприємств з урахуванням специфіки їх функціонування; рекомендації щодо економічної оцінки інноваційного розвитку промислових підприємств. Новизна: подальший розвиток теоретичних положень, розробка науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо економічної оцінки інноваційного розвитку промислових підприємств. Ступінь упровадження: приватне підприємство "Будкор", ПАТ "Завод "Південкабель". Сфера використання: промислові підприємства.

06.03.19.0069/0419U001070

Іваненко Лілія Вікторівна. Оцінювання людського капіталу як домінанти зростання доданої вартості підприємства: Дис... к.е.н. /Інститут економіки промисловості. – Захищена 27.12.2018.

УДК 330.143.2:331.101:658.1.

251 с.: 24 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Об'єкт дослідження - процеси оцінювання людського капіталу як домінанти зростання доданої вартості підприємства. Мета дослідження - розвиток теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо оцінювання людського капіталу як домінанти зростання доданої вартості підприємства. Методи дослідження: аналізу та синтезу, декомпозиції, статистичного, порівняльного аналізу, експертних оцінок та економетричного моделювання, лінійного програмування. Теоретичні і практичні результати: концептуальний підхід до оцінювання людського капіталу як домінанти зростання доданої вартості; рекомендації щодо вдосконалення процесу прийняття рішень стосовно формування, використання та планування розвитку людського капіталу. Новизна: подальший розвиток теоретичних положень і розробка науково-методичних підходів до оцінювання людського капіталу як домінанти зростання доданої вартості підприємства. Ступінь упровадження: Департамент інноваційної діяльності та трансферу технологій Міністерства освіти і науки України, Департамент економіки, Департамент інвестиційно-інноваційного розвитку і зовнішніх відносин Донецької обласної державної адміністрації, Донецьке регіональне відділення Українського союзу промисловців і підприємців, промислові підприємства. Сфера використання: промислові підприємства.

06.03.19.0070/0419U001101

Кіт Леся зеновіївна. Організаційно-економічні засади розвитку аптечних мережевих бізнес-структур: Дис... к.е.н. /Мукачівський державний університет. – Захищена 30.01.2019.

УДК 338.46:615.12:061.68.

240 с.: 45 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 151 назва.

Дисертаційна робота присвячена удосконаленню теоретико-методичних засад розвитку мережевих бізнес-структур та розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх діяльності. В роботі обґрунтовано наукові засади розвитку мережевих бізнес-структур, зокрема досліджено підходи до визначення сутності поняття "мережева бізнес-структура" та "синергетичний потенціал мережевих бізнес-структур", зосереджено увагу на сутнісно-змістовних ознаках мережевих підприємницьких структур, принципах їх функціонування. Обґрунтовано конкурентні переваги, структурні та організаційні особливості, які характеризують специфіку функціонування цих підприємницьких структур, а також визначено недоліки та ризики

розвитку цих структур в умовах сучасного ринку фармацевтичної продукції.

06.03.19.0071/0419U001106

Чавичалов Ігор Ігорович. Розвиток управлінського персоналу промислового підприємства: Дис... к.е.н. /ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом". – Захищена 30.01.2019.

УДК 658:331.108.

301 с.: 50 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 193 назви.

У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні положення та розроблено практичні рекомендації з формування та розвитку управлінського персоналу промислового підприємства. У роботі уточнено поняття "управлінський персонал" та систематизовано персоніфіковані якості управлінського персоналу. Розвинено класифікацію апарату управління підприємством. Удосконалено методичний підхід діагностики організаційної структури управлінського персоналу. Запропоновано п'ятирівневу систему показників для аналізу управлінського персоналу: рівень функціональності і цільової визначеності; відповідність принципу економічності; відповідність принципу гнучкості; ефективність використання співробітників і обґрунтованість департаментизації; рівень оперативності та надійності. Удосконалено методичний підхід до аналізу організаційної структури управлінського персоналу, у якому враховано значення таких факторів: оцінка формалізованих параметрів організаційної структури та фінансового стану підприємства, що дозволяє за допомогою інтегрального методу оцінки зазначених показників визначити напрями розвитку управлінського персоналу. Систематизовано складові моделі розвитку управлінського персоналу промислового підприємства. Удосконалено організаційно-економічну модель процесу підвищення ефективності використання управлінського персоналу підприємства.

06.03.19.0072/0218U003875

Моделі та механізми стратегічного управління розвитком промислових підприємств України у конкурентному середовищі: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Меліхов Андрій Анатолійович. – ДР 0117U007315. УДК 658.11(477)(047.31).

122 с.

Об'єкт дослідження - підприємства промислового комплексу народного господарства, зокрема, металургійні і машинобудівні підприємства Південно-Східного регіону України. Мета роботи - розробка і обґрунтування інструментів (моделей та механізмів) забезпечення стратегічного розвитку промислових підприємств. Методи дослідження - наукової абстракції, системного, графічного і порівняльного аналізу, порівняння і угруповання, методи математичного моделювання, методи статистичної обробки даних, експертних оцінок, економіко-математичного моделювання, кореляційно-регресійний аналіз. Запропоновано концептуальні підходи до механізму стратегічного управління розвитком підприємств в умовах конкуренції; розроблено стратегічну модель інноваційного розвитку промислових підприємств; виявлено вплив управлінських рішень на стратегічну позицію промислового підприємства; вдосконалено механізми управління витратами підприємств; запропоновано методику мотивації персоналу промислових підприємств; досліджено підходи щодо створення стратегічних альянсів у різноманітних сферах діяльності підприємств; запропоновано нові підходи щодо переробки промислових відходів; вдосконалено механізми управління інфраструктурою транспортних підприємств. Результати НДР упроваджено у си-

стемах прийняття управлінських рішень на металургійних (ПрАТ "ММК ім. Ілліча", ПрАТ МК "Азовсталь") та на інших підприємствах Донецького регіону. - Новизна - розробки відповідають міжнародному рівню та є новими пропозиціями з наукової точки зору. -Ефективність впровадження - запропоновані розробки є ефективними. Економічний ефект оцінено у кожному пункті звіту. - Сфера використання - економічна система України та її регіонів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.03.19.0073/0218U003877

Підвищення ефективності фінансового управління в сучасних умовах: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Омельченко Людмила Сергіївна. – ДР 0117U007318. УДК 658.1:336.1.07(047.31).

82 с.

Мета роботи - уточнення окремих категорій, аналіз напрямків удосконалення окремих елементів фінансового управління, формулювання науково-методологічних та науково-практичних положень стосовно удосконалення фінансового управління в Україні у сучасних умовах. Методи дослідження - економіко-статистичні методи, дедуктивний аналіз і синтез, порівняльний аналіз, прогнозування. Досліджено особливості різних форм виробничо-господарської інтеграції підприємств. Обґрунтовані переваги мережевих форм організації бізнесу та визначено особливості їх функціонування. Розглянуто основні аспекти цифровізації податкової системи України. виявлено переваги застосування платформного підходу до надання послуг податкового адміністрування. Досліджено можливість використання в якості інструменту з аналізу надійності учасників ринку фінансових послуг штучні нейронні мережі (мережі Кохонена). Обґрунтовані проблеми відновлення втраченої фінансової стійкості кредитних організацій, розглянуті підстави для переведення комерційних банків у режим фінансового оздоровлення, заходи санації. Уточнена роль державної політики щодо стабілізації банківської системи України. Проаналізовані системи бізнес-моделювання у контексті управління вітчизняними підприємствами, розглянуті їх модифікації та доведена ефективність. Систематизовані методи оцінювання ризиків у ризик-менеджменті страхових компаній. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.03.19.0074/0218U003917

Удосконалення системи бухгалтерського обліку, аналізу і контролю як інформаційно-забезпечення управління суб'єктами господарювання: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи"; Керівник Рудницький Василь Степанович. – ДР 0115U002172. УДК 657:334.012.82.

273 с.

Визначено роль обліку у забезпеченні менеджменту інформацією прогнозного характеру та накреслено загальні методологічні підходи для подальших наукових досліджень бухгалтерського обліку як інформаційної системи. Розглянуто інформаційно-методичні вимоги до оцінки об'єктів інтелектуальної власності та проблеми обліку інтелектуального капіталу. Визначено комплексний алгоритм аналізу діяльності суб'єктів господарювання з застосуванням стратегічного аналізу для прогнозування діяльності суб'єктів господарювання. Досліджено сучасний стан контролю діяльності суб'єктів державного сектору економіки та проблеми його стандартизації. Висвітлено особливості дистанційного обслуговування банківськими установами суб'єктів господарювання.

06.03.19.0075/0218U003977

Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація:

Заключний звіт /Національна академія статистики, обліку та аудиту; Керівник Шевчук Володимир Олександрович. – ДР 0113U006166. УДК 657:222:657:62.

172 с.

Об'єкт дослідження - є системи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в сучасних умовах економічних змін. Мета роботи - розробка методологічних засад з теорії і практики бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в сучасних умовах з урахуванням впливу глобалізаційних процесів. Методи дослідження - теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, групування, порівняння, конкретизації моделювання, кореляційно-регресійний аналіз. За результатами виконання НДР отримані наступні найбільш вагомі результати: уточнено зміст новітньої облікової парадигми та трактування понять "земельні ресурси", "обліково-аналітичне забезпечення", "нематеріальні активи", що забезпечує об'єктивність та однозначність тлумачення понятійно-категоріального апарату. Удосконалено організаційні положення бухгалтерського обліку земельних ресурсів шляхом ідентифікації етапів формування, встановлення складових облікової політики земельних ресурсів та методичне забезпечення облікового відображення операцій з земельними ресурсами на рахунках бухгалтерського обліку на основі використання запропонованої фасетної системи аналітичного обліку. З метою забезпечення дотримання якісних характеристик та принципів складання бухгалтерської звітності підприємства розроблені пропозиції з удосконалення показників бухгалтерської звітності. Показано, як під впливом сучасних соціально-економічних зрушень окреслюється новітня облікова парадигма. Обґрунтовано напрями економічного аналізу нематеріальних активів, що дозволило сформувати шляхи розвитку системи аналітичного забезпечення вартісно-орієнтованого управління. Удосконалено концептуальні підходи до розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення вартісно-орієнтованого управління нематеріальними активами підприємства. Встановлені основні інституціональні зміни в регулюванні аудиторської діяльності та напрями подальшого розвитку аудиту в Україні. Результати НДР упроваджені в діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання, використовуються у навчальному процесі. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - наукове обґрунтування розвитку теоретичних та практичних положень системи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в сучасних умовах економічних змін. Ключові слова: система бухгалтерського обліку, об'єкти бухгалтерського обліку, метод, елементи методу, аудит, економічний аналіз, ресурсозбереження, вартісно-орієнтоване управління. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.01 Загальні питання

10.03.19.0076/0218U003305

Дослідження правових підстав та визначення науково обґрунтованих критеріїв зупинення діяльності архівних установ, що не забезпечують збереженість документів Національного архівного фонду: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Дідух Людмила Валентинівна. – ДР 0117U000037. УДК 340.13:930.253-049.34.

43 с.

Об'єкт дослідження – правові підстави зупинення діяльності архівних установ, що не забезпечують збереженість до-

кументів Національного архівного фонду, на основі науково обґрунтованих критеріїв. Мета роботи – визначення науково обґрунтованих підстав (критеріїв) зупинення діяльності архівних установ на основі вивчення правового поля функціонування архівних установ в Україні та упорядкування процедури зупинення. Методи дослідження – наукового аналізу і синтезу, гіпотетико-дедуктивний, діалектичний, структурного аналізу, формально-логічний, моделювання. Під час дослідження здійснено аналіз сучасного стану забезпечення збереженості документів НАФ, а також чинного законодавства України щодо правових підстав тимчасового зупинення діяльності архівних установ. На підставі отриманих результатів дослідження визначено науково обґрунтовані критерії зупинення діяльності архівних установ та встановлено процедуру їх зупинення. На основі результатів проведеного дослідження підготовлено проект Порядку зупинення діяльності архівних установ, що не забезпечують збереженість документів Національного архівного фонду. Впровадження Порядку планується шляхом затвердження його наказом Міністерства юстиції України, дія якого буде поширюватися на архівні установи незалежно від форм власності, що здійснюють зберігання документів НАФ. Визначені науково обґрунтовані критерії зупинення діяльності архівних установ, що не забезпечують збереженість документів Національного архівного фонду, сприятимуть підвищенню рівня відповідальності керівників архівних установ за дотримання нормативних вимог стосовно зберігання документів НАФ, а також забезпечення гарантованого збереження документів НАФ. Реалізація результатів НДР передбачається шляхом впровадження положень розробленого Порядку у практичну діяльність архівних установ під час здійснення планового контролю діяльності архівних установ Державною архівною службою та іншими архівними установами

10.11 Історія політичних і правових вчень

10.03.19.0077/0419U001024

Гуркова Аліна Вячеславівна. Акти місцевих органів публічної влади в Україні: теоретико-правовий аспект: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК". – Захищена 20.12.2018.

УДК 340.134 (477).

198 с. – Бібліогр.: 206 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній науці комплексним дослідженням правової природи, порядку підготовки, прийняття та оскарження актів місцевих органів публічної влади. Запропоновано вдосконалену класифікацію актів місцевих органів публічної влади з урахуванням видів та суб'єктів, які уповноважені ці акти видавати. Встановлено ряд недоліків щодо планування та прийняття актів місцевих органів публічної влади. На основі виявлених прогалин у законодавстві, методичних рекомендацій щодо локального нормотворення запропоновано та сформульовано аргументовані рекомендації до зміни законодавства у даній сфері, що покликані позитивно вплинути на якість виданих актів місцевих органів публічної влади, на автономію прийнятих рішень, а також на покращення механізму участі населення у прийнятті локальних актів задля задоволення своїх потреб та інтересів на конкретній адміністративно-територіальній одиниці.

10.03.19.0078/0419U001025

Француз Іван Григорович. Теоретико-правові аспекти примусового виконання судових рішень в Україні: Дис... к.ю.н. /Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК". – Захищена 20.12.2018.

УДК 340.13.

221 с. – Бібліогр.: 284 назв.

У дисертаційній праці визначено стан дослідженості примусового виконання судових рішень та виокремлено методологічну основу наукового дослідження його теоретико-правових аспектів. З'ясовано сутність поняття "примусове виконання судових рішень", наслідком чого стало удосконалення його категоріального визначення. Розкрито функціональне призначення примусового виконання судових рішень, узагальнено визначення поняття "принципи діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень", а також удосконалено їх класифікацію. Здійснено періодизацію історії зародження та розвитку правового забезпечення діяльності суб'єктів примусового виконання судових рішень на українських землях. Виокремлені спільні ознаки та відмінності зарубіжних систем примусового виконання судових рішень, а також визначені переваги запровадження в Україні змішаної моделі системи виконання судових рішень.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.03.19.0079/0218U003473

Організаційно-правовий механізм реалізації експортного потенціалу України на інноваційних засадах: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Подцерковний Олег Петрович. – ДР 0115U002496. УДК 346.7:339.564(477).001.76.

341 с.

Сформовано концептуальні засади формування експортної стратегії України. Обґрунтовано систему основних елементів організаційно-правового механізму формування та реалізації експортного потенціалу України. Визначено елементи системи заходів з підвищення попиту на українські інновації на світовому ринку. Отримані результати можуть бути використані в сфері експортної діяльності економічних суб'єктів різних рівнів, зокрема держави та суб'єктів господарювання, що приймають участь у формуванні та реалізації стратегії розвитку експортного потенціалу. Використання результатів є доцільним під час розробки національної експортної стратегії. Результати наукової роботи впроваджені у практичну діяльність. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.03.19.0080/0218U003478

Проблеми вдосконалення судоустрою, організації діяльності прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Ківалов Сергій Васильович. – ДР 0115U002497. УДК 347.96/99.001.76.

409 с.

При виконанні наукової роботи досліджено об'єкт та предмет науки про адвокатуру - адвокатології та визначено методи адвокатології, напрями практичного застосування результатів наукових досліджень. Запропоновано концепцію подальшого розвитку функціональних та організаційних основ адвокатури та удосконалення чинного законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність. Визначено сутність функцій прокуратури, їх нормативне визначення, генезис в процесі судово-правової реформи, черговий етап якої тісно пов'язано з прийняттям змін до Конституції України від 02.06.2016 року та проведено аналіз їх характерних рис; визначено змістовну характеристику каналів функціональної взаємодії Генеральної прокуратури та Національного антикорупційного бюро України, Національно-

го агентства з питань запобігання корупції в контексті розбудови боротьби з корупцією в Україні, відображено основні проблемні питання в цій сфері. Проаналізовано правовий характер рішень Верховного Суду щодо наділення рішень прецедентним характером. Обґрунтовано, що зменшення обсягу наглядових функцій прокуратури значно відбилося на статусі прокурорської системи України, обумовлюючи її дрейф до судової влади. Розкриті наявні проблемні питання функціональної взаємодії посадових осіб органів прокуратури з іншими державними органами, в тому числі виконавчої влади, судами, суддівським самоврядуванням як при здійсненні наглядових, так і ненаглядових функцій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.17 Адміністративне право

10.03.19.0081/0519U001012

Зяць Роман Ярославович. Адміністративно-правове забезпечення діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України: Дис... к.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 21.12.2018.

УДК 342.9 (477).

434 с.: 1 іл. – Бібліогр.: 538 назв.

Дисертація присвячена визначенню сутності та особливостей адміністративно-правового забезпечення діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України та окресленню напрямків його вдосконалення. З'ясовується стан дослідження проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. Характеризуються основні етапи становлення та розвитку системи науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. Визначається поняття науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. Встановлюються завдання та принципи діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. Характеризуються внутрішньо-організаційні засади діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. Узагальнюється зарубіжний досвід діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. З'ясовуються шляхи вдосконалення взаємодії та координації діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України. Формуються пропозиції щодо вдосконалення нагляду та контролю за діяльністю науково-дослідних експертно-криміналістичних установ МВС України.

10.23 Господарське право

10.03.19.0082/0218U003165

Забезпечення оптимального співвідношення приватних і публічних інтересів в державному регулюванні підприємницької діяльності:

Заключний звіт /Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України; Керівник Безух Олександр Васильович. – ДР 0113U001122. УДК 346.14.

228 с.

У результаті проведеного дослідження здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у встановленні особливостей державного регулювання господарської діяльності і ринкових відносин у контексті забезпечення балансу інтересів учасників господарських відносин, забезпечення економічної конкуренції, як публічного явища, яке створюється діями приватних осіб,

визначенні особливостей застосування форм та методів державного впливу на підприємницьку діяльність та економіку в цілому, запропоновані шляхи та методи удосконалення правових механізмів регулювання відносин у сфері підприємництва.

10.27 Цивільне право

10.03.19.0083/0519U001002

Сафончик Оксана Іванівна. Шлюбні правовідносини в Україні: теорія і практика:

Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 15.12.2020.

УДК 347.627 (477).

451 с. – Бібліогр.: 507 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній науці спеціальним дослідженням, в якому на основі комплексного аналізу проблем нормативно-правового та правозастосовного характеру розроблено й обґрунтовано концепцію шлюбних правовідносин з урахуванням європейських правових стандартів у сфері шлюбу та сім'ї з метою забезпечення законних прав та інтересів учасників шлюбних правовідносин. Сформульовано концепцію шлюбних правовідносин та правовідносин, подібних до шлюбних (квазішлюбних правовідносин). Визначено поняття шлюбних правовідносин та правовідносин, подібних до шлюбних (квазішлюбних правовідносин), їх правову природу та підстави виникнення. Здійснено класифікацію шлюбних правовідносин та охарактеризувати їх структуру (елементи). Розглянуто договірне регулювання шлюбних відносин. Визначено підстави і порядок припинення шлюбних правовідносин, встановлено правові наслідки припинення шлюбних правовідносин та здійснити їх класифікацію. Розглянуто фактичні шлюбні відносини як вид квазішлюбних відносин. Визначено поняття та особливості релігійного шлюбу. З'ясовано правову природу цивільного партнерства та перспективи його запровадження в Україні. Сформульовано теоретично обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України у сфері регулювання шлюбних відносин і відносин, подібних до шлюбних, та практики його застосування.

10.03.19.0084/0519U001003

Андронов Ігор Володимирович. Судові рішення в цивільному процесі України:

Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 14.12.2020.

УДК 347.951(477).

435 с. – Бібліогр.: 483 назви.

Дисертація є першим у вітчизняній науці цивільного процесуального права спеціальним комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем ухвалення, проголошення та набрання законної сили судових рішень у цивільному процесі України в умовах оновленого цивільного процесуального законодавства та євроінтеграційних процесів. У дисертації надано оцінку стану дослідження та наявних в науці цивільного процесуального права тенденцій щодо формування вчення про судові рішення в цивільному процесі та систематизовано існуючі методологічні підходи до їх наукового дослідження. Визначено поняття, сутність та види судових рішень як актів правосуддя в цивільному процесі, вдосконалено систему вимог, що пред'являються до судових рішень в цивільному процесі, охарактеризовано юридичну природу законної сили судових рішень, розкрито сутність рішення суду першої інстанції, уточнено зміст основних вимог, що пред'являються до рішення суду як процесуального документа, та адаптовано їх до існуючих європейських стандартів судочинства, диференційовано судові рішення в цивільному процесі, визначено в їх системі місце кожного з

видів судових рішень та на цій основі класифіковано судові рішення. Також у дисертації розглянуто властивості судових рішень, що набрали законної сили, та окреслено межі дії законної сили судових рішень, з'ясовано зміст поняття судових ухвал та здійснено їх класифікацію, проаналізовано концепцію законної сили судових ухвал, охарактеризовано юридичну природу судового наказу, виокремлено процесуальні особливості набрання судовим наказом законної сили, визначено поняття та сутність постанов судів апеляційної та касаційної інстанції як актів правосуддя, виявлено специфіку обов'язковості постанов Верховного Суду, сформульовано практичні рекомендації щодо складення тексту судових рішень на основі здійснення аналізу форми та змісту кожного з видів судових рішень. Розроблено науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання питань, пов'язаних з ухваленням та проголошенням судових рішень в цивільному процесі, набрання ними законної сили.

10.03.19.0085/0218U003163

Шляхи удосконалення правового регулювання відносин власності в Україні: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України; Керівник Луць Володимир Васильович. – ДР 0113U001117. УДК 347.23.

227 с.

У результаті проведеного дослідження здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає в удосконаленні механізму правового регулювання відносин власності; розроблені та сформульовані єдиної, узагальненої правової системи відносин власності в Україні.

10.03.19.0086/0218U003164

Правове забезпечення стабільності цивільного обороту: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України; Керівник Беяневич Олена Анатоліївна. – ДР 0113U001121. УДК 347.2/.44.

270 с.

У результаті проведеного дослідження здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, яке полягає в розробці теоретичної моделі забезпечення стабільності цивільного обороту, під якою, в найширшому сенсі, розуміється усталеність зобов'язальних правовідносин в процесі обороту матеріальних і нематеріальних благ в суспільстві, в тому числі в сфері підприємництва, в їх динаміці, а з урахуванням особливостей правового положення суб'єктів підприємницької діяльності як учасників цивільного обороту.

10.03.19.0087/0218U003301

Дослідження основних технологічних процесів документування управлінської інформації юридичними особами приватного права та розроблення методики підготовки ними локальних нормативних актів з питань діловодства: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Загорецька Олена Михайлівна. – ДР 0117U000043. УДК 347.19-027.551:35.077.1.

114 с.

Об'єкт дослідження – технологічні процеси документування управлінської інформації юридичними особами приватного права. Мета роботи – на основі дослідження основних технологічних процесів документування управлінської інформації та організації документообігу юридичними особами приватного права визначити єдиний порядок ство-

рення, оформлення документів, технологію роботи з ними. Дослідити особливості документування управлінської інформації юридичними особами приватного права. Методи дослідження – анкетування, порівняльного аналізу, наукового аналізу і синтезу, моделювання, структурно-функціонального аналізу, узагальнення. У результаті виконання науково-дослідної роботи вперше в Україні підготовлено методичні рекомендації з розроблення інструкції з діловодства юридичних осіб приватного права, що мають сприяти раціональній організації робіт із підготовки та застосування інструкції з діловодства юридичними особами приватного права. Впровадження методичних рекомендацій забезпечить нормативно-правове підґрунтя та єдиний порядок складання особами приватного юридичного права нормативних документів з діловодства. Сфера застосування діяльності юридичних осіб приватного права в галузі діловодства та архівної справи. Значимість роботи методичні рекомендації мають сприяти раціональній організації робіт із підготовки та застосування інструкції з діловодства юридичними особами приватного права

10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес)

10.03.19.0088/0419U001040

Грицаєнко Роман Леонідович. Правовий статус присяжних в Україні та Франції: порівняльно-правовий аспект: Дис... к.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 21.12.2018.

УДК 343.195.2.

196 с. – Бібліогр.: 235 назв.

1. Дисертація є першим у вітчизняній науці спеціальним порівняльно-правовим комплексним дослідженням правового статусу присяжних в кримінальному процесі за законодавством України та Французької Республіки, в яких запроваджена спільна модель суду присяжних - континентальна (європейська). Дисертацію присвячено розробленню теоретичних положень і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення вітчизняного інституту присяжних з метою більш повної реалізації конституційного принципу участі народу в здійсненні правосуддя, з врахуванням позитивного зарубіжного досвіду. У роботі сформульована теоретико-правова кваліфікація правової природи інституту присяжних в Україні та Франції. З'ясовано передумови запровадження, становлення та розвитку суду присяжних в обраних країнах. Визначено поняття присяжних в кримінальному процесі, відповідно до положень чинного вітчизняного законодавства. Розкрито та проаналізовано структуру та зміст правового статусу присяжних. З'ясовано особливості набуття та припинення правового статусу присяжного в досліджуваних країнах. Окреслено та охарактеризовано основні права та обов'язки присяжних в кримінальному процесі за законодавством України та Франції. Розкрито особливості юридичної відповідальності присяжних. Сформульовано ряд пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення інституту присяжних в Україні

10.03.19.0089/0218U003475

Цивільне судочинство у світлі судової реформи в Україні: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Голубева Неллі Юріївна. – ДР 0115U002492. УДК 347.91/95(477).001.73.

237 с.

За результатами виконання науково-дослідної роботи одержано низку результатів. Сформовано концепцію судово-правової та конституційної реформ, які заклали базисні пе-

редумови для нової регламентації правосуддя і цивільного судочинства, але в ході реалізації самого процесу реформування перед державною владою постала ціла низка питань, пов'язаних із удосконаленням правового механізму забезпечення права особи на справедливий суд, підвищенням ефективності діяльності судової системи, забезпеченням однакового застосування закону. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.41 Авторське право

10.03.19.0090/0218U003476

Захист прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет: теоретичні та практичні аспекти: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Харитонова Олена Іванівна. – ДР 0115U002493. УДК 347.77.028:004.738.5.

216 с.

На основі аналізу положень чинного законодавства, практики їх застосування та теоретичних джерел досліджено правову природу мережі Інтернет та її характеристики. Розкрито особливості відносин, які виникають в мережі Інтернет (інтернет-відносини) та їх співвідношення з правовідносинами інтелектуальної власності; визначено особливості правового регулювання відносин у сфері ІТ. Виявлено особливості правової охорони окремих об'єктів права інтелектуальної власності, які використовуються та розповсюджуються в мережі Інтернет, а також забезпечують її функціонування; визначено сутність та особливості контрафакції, піратства та плагіату в мережі Інтернет. Проаналізовані договірні засади використання об'єктів права інтелектуальної власності в мережі Інтернет, у тому числі на умовах вільних публічних ліцензій. Удосконалено положення про основні засади взаємодії авторів (правоволодільців) з користувачами та державою. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.63 Трудове право

10.03.19.0091/0519U001001

Куцевич Максим Петрович. Проблеми захисту трудових прав працівника засобами кримінального права: Дис... д.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 26.12.2020.

УДК 349.2:343.211.3(043.3).

445 с. – Бібліогр.: 380 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню актуальних теоретичних і практичних проблем захисту трудових прав працівників засобами кримінального права. Сформульовано концепцію системи захисту трудових прав працівника засобами кримінального права. У роботі проаналізовано соціально-правові основи становлення трудових прав працівника на теренах сучасної України та засобів їх кримінально-правового захисту, здійснено соціально-кримінологічну характеристику злочинів проти трудових прав працівника, визначено проблеми формування сучасної концепції захисту трудових прав працівника засобами кримінального права. Виокремлено проблеми кваліфікації злочинів проти трудових прав працівника за КК України. Приділено увагу позитивному зарубіжному досвіду захисту трудових прав працівника засобами кримінального права і вказано на шляхи його запозичення.

10.03.19.0092/0218U003474

Проблеми забезпечення прав людини у сфері праці та соціального захисту в умовах ринкової економіки: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Ке-

рівник Чанишева Галія Інсафівна. – ДР 0115U002490. УДК 349.2/3:342.734.

338 с.

У дослідженні визначаються поняття, принципи, сторони, форми здійснення соціального діалогу у сфері праці, підкреслюється важлива роль соціального діалогу у забезпеченні прав у сфері праці та соціального захисту. Досліджується юридичний механізм забезпечення прав сторін та суб'єктів соціального діалогу у сфері праці. Обґрунтовано, що створення належного механізму забезпечення прав суб'єктів соціального діалогу у сфері праці вимагає, по-перше, визначення на законодавчому рівні правового статусу таких суб'єктів соціального діалогу, як вільно обрані представники найманих працівників, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а, по - друге, вдосконалення механізму здійснення окремих організаційно-правових форм соціального діалогу у сфері праці, адже, реалізація прав суб'єктів соціального діалогу у сфері праці відбувається саме в рамках організаційно-правових форм соціального діалогу у сфері праці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.67 Право соціального забезпечення

10.03.19.0093/0218U003170

Соціальна інфраструктура в умовах реформування місцевого самоврядування: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України; Керівник Новіков Валерій Миколайович. – ДР 0114U005339. УДК 364.48:336.143.

518 с.

Об'єкт дослідження - місцеві бюджети, галузі соціальної інфраструктури. Мета роботи - удосконалення державної політики і розробка механізмів розвитку соціальної інфраструктури в умовах реформування місцевого самоврядування. Методи дослідження - загальнонаукові методи (аналіз та синтез, історико-логічний, діалектичний, системний підхід), економіко-статистичні й соціологічні методи дослідження (групування і класифікації, відносні й середні величини, аналіз рядів динаміки і структурних зрушень, графічний метод, експертні оцінки, опитування, статистичне моделювання та прогнозування), а також методи аналізу та оцінки політики. Сформульовано призначення соціальної інфраструктури як цілеспрямованої діяльності держави, органів влади територіальних утворень і корпоративних структур, спрямованих на гарантоване забезпечення базових потреб населення. Запропоновано нову типологію закладів соціальної інфраструктури, яка має три типи закладів: казенних, бюджетних, автономних. Тип установи визначає ступінь господарської самостійності організації, яка є найбільшою для автономних установ і найменшою - для казенних. Мета переходу у форму автономних закладів - отримання більшої фінансово-господарської самостійності й економічної мобільності. Здійснено прогнозні та аналітичні розрахунки динаміки попиту населення на послуги закладів дошкільної освіти, забезпечення житлом, охорони здоров'я, розроблені механізми державно-приватного партнерства та інше. Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.03.19.0094/0218U003598

Державний механізм антикризового проєктного управління соціально-економічними процесами: Заключний звіт /Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Керівник Безверхнюк Тетяна Миколаївна. – ДР 0115U001263. УДК 351:84.005.334.

242 с.

Досліджено сучасні наукові і практичні здобутки теорії заінтересованих сторін; обґрунтовано доцільність поступового залучення заінтересованих сторін до процесу антикризового управління; запропоновано модель процесу державного антикризового проектного управління, визначено основні етапи процесу: проаналізовано нормативно-правове забезпечення, інституційні умови, інструктивно-методична регламентація та ресурсне забезпечення процесу антикризового державного проектного управління; виявлено основні проблеми щодо умов формування та підтримки зазначеного процесу; запропоновано інваріантну складову системи оцінювання проектів антикризового портфелю, що складається із ієрархічної структури критеріїв, показників та індикаторів.

10.77 Кримінальне право

10.03.19.0095/0218U003477

Теорія кримінальної законотворчості: концептуальні основи: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Туляков Вячеслав Олексійович. – ДР 0115U002494. УДК 343.2.01. 619 с.

Сформульовано поняття правової доктрини як сукупності ідей та принципів, а також правових інститутів, які знаходяться в нерозривному двосторонньому зв'язку з юридичною наукою, законодавством і практикою та визначають основні засади, на яких засновується правова система держави. Непослідовність і суперечливість змін, які вносяться до Кримінального кодексу України, і помилки правозастосування виникають у зв'язку з тим, що не існує єдиної концепції ("динаміка кримінального права"), в рамках якої положення науки кримінального права, кримінальна законотворчість і застосування норм кримінального права діяли б сукупно, впливаючи одне з іншого. Запропоновані теоретичні засади кримінальної законотворчості, які охоплюють існуючу кримінальну політику України, доктрину кримінального права та практику застосування кримінального закону, поєднання яких є запорукою належної якості кримінального закону. Окремі результати дослідження впровадження в практичну діяльність. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.03.19.0096/0218U003666

Забезпечення безпеки свідків як учасників кримінального судочинства в Україні: проблеми та шляхи удосконалення: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Дрозд Валентина Георгіївна. – ДР 0117U002098. УДК 343.139(477):343.143.

46 с.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час застосування заходів безпеки щодо свідків як учасників кримінального судочинства в Україні. Теоретично-методологічною основою дослідження є система філософських, загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечують отримання об'єктивних та достовірних результатів, зокрема: аналізу, синтезу та узагальнення; системного підходу, документального, логічного, порівняльного аналізу та контент-аналізу; логіко-семантичного; сходження від абстрактного до конкретного; системно-структурного, структурно-функціонального, структурно-логічного та системно-функціонального; гіпотетико-дедуктивного та теоретико-прогностичного; статистичного, порівняльно-правового та компаративного; спеціально-юридичного. Результати науково-дослідної роботи - пропозиції щодо удосконалення механізму правового забезпечення свідків як учасників кримінального судочинства в Україні. Також одержані практичні результати становлять вагомий науково-теоретичний і практичний інтерес.

жани практичні результати становлять вагомий науково-теоретичний і практичний інтерес.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.03.19.0097/0419U001052

Буряк Олександр Олександрович. Процесуальне керівництво розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою: Дис... к.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Європейський університет". – Захищена 26.12.2018.

УДК 343.132:343.98:343.352.

241 с. – Бібліогр.: 253 назви.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню особливостей здійснення процесуального керівництва розслідуванням прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Розкрито особливості становлення процесуального керівництва розслідуванням прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою та проведено аналіз наукових праць, присвячених питанням процесуального керівництва. Охарактеризовано зміст повноважень прокурора під час розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою та нормативно-правового регулювання даної діяльності.

10.03.19.0098/0218U003419

Теоретико - практичні засади використання невербальної інформації в кримінальному провадженні: Заключний звіт /Національний університет "Одеська юридична академія"; Керівник Ващук Олеся Петрівна. – ДР 0117U003832. УДК 343.98.

116 с.

У НДР сформовано теоретично-практичні засади тактики використання невербальної інформації в кримінальному провадженні, окремо досліджено тактику використання невербальної інформації на досудовому розслідуванні і у судовому провадженні. Охарактеризовано зміст тактики проведення психофізіологічної експертизи в кримінальному провадженні. Надані рекомендації щодо використання невербальної інформації під час перевірки достовірності показань, при наданні неправдивих показань та при можливій самообмові підозрюваного (обвинуваченого). Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.81 Криминологія

10.03.19.0099/0419U001011

Махатадзе Карина Георгіївна. Залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані: криминологічне дослідження: Дис... к.ю.н. /Національний університет "Одеська юридична академія". – Захищена 15.12.2020.

УДК 343.9:343.625 (477).

226 с. – Бібліогр.: 205 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній криминологічній науці спеціальним комплексним дослідженням злочинів у виді залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. У роботі розглянуто соціальні основи криміналізації, кількісні та якісні показники, детермінанти злочинів вказаного виду, особистісні властивості осіб, які вчиняють такі злочини. Досліджено питання щодо регулятивних функцій диспозиційної структури особистості в контексті залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя

стані. Встановлено фактори, що впливають на формування диспозицій особистості різних рівнів. За результатами дослідження визначено науково обгрунтовані пропозиції щодо застосування соціальних, інформаційних та організаційних заходів попередження злочинів зазначеного виду.

10.85 Криміналістика

10.03.19.0100/0218U003617

Кримінальна ситуація в Україні у 2016-2017 рр. та прогноз її розвитку на найближчі роки: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Кулик Олександр Георгійович. – ДР 0116U002865. УДК 343.9.

37 с.

Об'єктом дослідження є кримінальна ситуація в Україні у 2016-2017 рр. та прогноз її подальшого розвитку. Предмет дослідження складають стан, структура та динаміка злочинності в Україні, окремих видів злочинів у 2002-2017 рр.; соціально-економічні, демографічні, політичні, правові, соціально-психологічні чинники, що впливають на кримінальну ситуацію в державі; ставлення населення та працівників поліції до проблеми злочинності та діяльності щодо протидії їй; методологія та методи аналізу та прогнозування злочинності, визначення процесів та явищ, які є чинниками злочинності та ступеня їх впливу на кримінальну ситуацію. Мета дослідження - отримання об'єктивної оцінки кримінальної ситуації в Україні у 2016-2017 рр. та прогнозування її подальшого розвитку на найближчі роки. Методами дослідження є збір, обробка та аналіз наукових публікацій в засобах масової інформації, аналітичних матеріалів міністерств та відомств з питань чинників злочинності, її поняття, основних ознак та показників, аналізу стану злочинності в Україні та інших країнах світу, визначення ступеня її латентності; статистичний аналіз даних про стан злочинності та судимості в Україні, інших країнах, а також соціально-економічні процеси та явища, що впливають на злочинність; опитування студентів вузів м. Києва щодо злочинності та діяльності поліції по боротьбі з нею; опитування працівників поліції щодо злочинності та діяльності поліції по боротьбі з нею; кореляційний аналіз показників злочинності та даних, що характеризують соціально-економічні процеси в українському суспільстві; логічне моделювання комплексу факторів злочинності; статистичне та якісне прогнозування злочинності. Результати дослідження викладено у аналітичній довідці "Оцінка стану криміногенної і безпекової ситуації в Україні у 2017 році та прогноз їх розвитку у найближчі роки".

10.03.19.0101/0218U004845

Розробка методичних рекомендацій визначення розміру втрачених активів та недоотриманих доходів залежно від класифікації: Заключний звіт /Київський науково-дослідний інститут судових експертиз; Керівник Переймишук Т.А. – ДР 0117U007117. УДК 343.98.

64 с.

Розроблені авторами методичні рекомендації визначають нормативно обгрунтований універсальний підхід для проведення дослідження з питань визначення розміру збитків при проведенні судово-економічних експертиз в кримінальному, господарському та цивільному процесі. У роботі наведено особливості визначення розміру втрачених активів та недоотриманих доходів на підставі даних бухгалтерського обліку. Також запропоновано підхід до обгрунтування розміру недоотриманого доходу та упущеної вигоди із застосуванням методу моделювання прогнозних показників. Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.87 Міжнародне право

10.03.19.0102/0419U001137

Шведа Ольга Сергіївна. Міжнародно-правове регулювання інституту лобіювання: Дис... к.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 05.02.2019.

УДК 341.217:340.134.

180 с. – Бібліогр.: 360 назв.

Дисертація присвячена комплексному теоретико-правовому аналізу міжнародно-правового регулювання інституту лобіювання, дослідженню проблем формування та розвитку міжнародних та європейських стандартів права громадян на участь в управлінні державними справами та прийнятті політичних рішень, а також аналізу сучасного стану розвитку законодавства і практики України в контексті регулювання лобістської діяльності. Охарактеризовано міжнародно-правові механізми щодо лобістської діяльності в контексті універсального та регіональних (Ради Європи, Європейського союзу) міжнародно-правових механізмів...

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.03.19.0103/0419U001044

Тарнавський Омелян Романович. Концептуальні засади та дискурс євроскептицизму в сучасній політичній теорії і практиці: Дис... к.політ.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 28.12.2018.

УДК 165.72:327.29|(4-6ЄС)(045).

280 с. – Бібліогр.: 522 назви.

У дисертації здійснено комплексне дослідження феномену євроскептицизму як новітнього концепту в сучасній політичній теорії і практиці. Розглянуто процес і виокремлено етапи наукової концептуалізації євроскептицизму. Узагальнено, що причиною виникнення євроскептицизму стали насамперед націоналістичні погляди євроскептиків. Виявлено ідеологів сучасного євроскептицизму. Запропоновано авторську типологію євроскептицизму, в межах якої виокремлено поміркований і радикальний його типи. Виділено і проаналізовано етапи еволюції євроскептицизму від "антимаркетингу" до впливової політичної ідеї. Проаналізовано прояви євроскептицизму в публічно-політичному просторі України з часу проголошення незалежності до 2018 р.

11.03.19.0104/0419U001115

Ємельянова Ганна Іванівна. Потенціал політичної еліти в Україні: особливості формування та впливу на сучасний політичний процес: Дис... к.політ.н. /Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. – Захищена 24.01.2019.

УДК 323:323.3.396.

217 с. – Бібліогр.: 187 назв.

Об'єкт - політична еліта як головний суб'єкт соціально-політичних перетворень у суспільства; мета - узагальнення теоретико-методологічних та практичних засад формування політичної еліти, її потенціалу та впливу на сучасний політичний процес в Україні; методи - системний, порівняльний; новизна - надано авторську концепцію щодо визначення індексу інноваційного політичного потенціалу; результати - можуть бути використані в процесі консультування структур, які забезпечують політичне та державне управління в країні; у навчальному процесі при розробці курсів з "Політичної науки", "Політична еліта", "Політичне лідерство", "Політичні рішення".

11.03.19.0105/0218U003333

Протидія сепаратизму: висновки для України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Резнікова Ольга Олександрівна. – ДР 0117U004174. УДК 329.273(477)323.

25 с.

Розроблено рекомендації для органів державної влади України щодо шляхів підвищення ефективності протидії сепаратизму та укріплення сектору безпеки України Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.03.19.0106/0218U003334

Особливості забезпечення національної безпеки в умовах переходу до відновлення миру і стабільності в Україні: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Горбулін Володимир Павлович. – ДР 0117U004175. УДК 323:172.4+316.645(477).

496 с.

Досліджено явище світової гібридної війни в перспективі російської агресії проти України. Сутність гібридної війни розглянуто у контексті системної кризи світової безпеки, а її феномен - як новітній вид глобального протистояння. Детально розглянуто причини та передумови російської агресії проти України, її стратегічні цілі, а також особливості ведення гібридної війни у різних вимірах: воєнному, політичному, економічному, соціальному, гуманітарному, інформаційному. Зроблено загальний висновок про доведення Україною своєї спроможності як держави, що відстоює свій суверенітет у боротьбі з агресором.

11.03.19.0107/0218U003335

Пріоритети політики забезпечення національних інтересів України у взаємовідносинах з РФ: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Розумний Максим Миколайович. – ДР 0117U004176. УДК 323.1(477+470)327.001;930.22.

25 с.

Проаналізовано внутрішньополітичну та соціально-економічну ситуацію в РФ, особливості милітаризації зовнішньої політики країни та розвитку її безпекового сектору; вироблено пропозиції щодо стратегії захисту національних інтересів України Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.03.19.0108/0218U003345

Модернізація української гуманітарної безпеки в сучасних суспільно-політичних умовах: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Черненко Тетяна Василівна. – ДР 0117U004186. УДК 321.001.76(477); 323.

25 с.

Окреслено шляхи зміцнення гуманітарної складової в системі національної безпеки України в контексті наявних і потенційних зовнішніх загроз та внутрішніх викликів, надано відповідні рекомендації та пропозиції Президентові України та вищим органам державної влади Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.03.19.0109/0218U003347

Управління внутрішньополітичними процесами як чинник національної безпеки України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Бурковський Петро Анатолійович. – ДР 0117U004188. УДК 323:355.862.4(477).

25 с.

Забезпечено науково-експертний супровід діяльності Президента України, Адміністрації Президента України та Ради національної безпеки і оборони у питаннях внутрішньої політики. Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.03.19.0110/0218U003595

Забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством: Заключний звіт /Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Керівник Іжа Микола Михайлович. – ДР 0115U001262. УДК 328.18.

219 с.

Об'єкт дослідження - взаємодія влади та суспільства в умовах сучасних реформ в Україні. Мета: теоретично обґрунтувати концептуальні засади забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством, розробити практичні рекомендації щодо забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством на регіональному та місцевому рівні в сучасних умовах реформ в Україні, що надасть можливість: передбачуваності та послідовності в діях публічної влади, врахування пропозицій членів територіальної громади при прийнятті рішень та можливість здійснення контролю за їх виконанням, особливо в частині витрат місцевих бюджетів, недопущення конфліктних ситуацій, а в разі їх виникнення використання всіх сучасних інструментів для пошуку спільних шляхів їх вирішення (без "застосування сили").

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.01 Загальні питання наукознавства

12.03.19.0111/0218U003306

Проведення наукового аналізу термінології діловодства та архівної справи з метою уточнення складу і змісту базових термінів, з урахуванням змін, що відбулися у нормативно-правовій базі галузі: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Христова Наталія Миколаївна. – ДР 0116U003133. УДК 001.4:[35.077.1+930.25].

50 с.

Об'єкт дослідження – терміносистема чинної нормативно-правової бази у сфері діловодства й архівної справи України. Мета дослідження – аналіз терміносистеми чинної нормативно-правової бази у сфері діловодства й архівної справи з метою перегляду Національного стандарту України "Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять" (ДСТУ 2732:2004) та підготовки його нової редакції. Методи дослідження – комплекс взаємопов'язаних загальнонаукових принципів, підходів, загальнонаукових і спеціально-наукових методів, базових принципів і методів документознавства, архівознавства та низки гуманітарних наук. У результаті проведення науково-дослідної роботи (НДР) вперше розроблено проект нової редакції ДСТУ 2732:20_, що має бути одним із нормативних документів комплексу національних стандартів України та нормативних документів, що відображають у своєму змісті сучасну лексику діловодства й архівної справи. Розроблений термінологічний стандарт має встановити однозначно сформульовані терміни та визначення понять діловодства й архівної справи. Результати і висновки НДР узгоджені зі змістом національних та міжнародних стандартів у сфері інформації та документації та призначені для застосування у роботі державних органів влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності,

інших суб'єктів господарювання, що діють в Україні, а також технічних комітетів стандартизації

12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки

12.03.19.0112/0218U003552

Наукові основи, методи та засоби зеленого комп'ютерингу і комунікацій: Заключний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Харченко Вячеслав Сергійович. – ДР 0115U000996. УДК 004.415.2+004.052+004.056.

368 с.

Розроблено методику підвищення енергоефективності комп'ютерних мереж інформаційно-управляючих систем АЕС, що досягається за рахунок збалансованої навантаження на фізичні канали даних. Розроблені методологічні основи інформаційної технології забезпечення безпеки критичних енергетичних інфраструктур з урахуванням емергентних ризиків в умовах невизначеності. Запропоновано концепцію проектування системи післяаварійного моніторингу обладнання та території АЕС після важкої аварії з використанням безпілотних літальних апаратів. Запропонований підхід до побудови розумних бізнес-центрів з урахуванням функціонування системи електроживлення з різними енергорежимами роботи маршрутизатора і сервера; функціонування брандмауера; відмови систем керування пристроями після впливу атаки на програмне забезпечення маршрутизатора, системи електроживлення, сервера та інш. Розроблено структуру інформаційної технології адаптивного управління енергоспоживанням персонального комп'ютера та алгоритмічне забезпечення інформаційної технології. Практична цінність результатів НДР складається в тому, що вони можуть бути використані при створенні апаратних та програмних засобів комп'ютеризованих та комунікаційних мереж та інфраструктур, до яких пред'являються вимоги мінімізації їх енергоспоживання.

12.81 Міжнародне співробітництво в науці

12.03.19.0113/0218U003105

Внесок України у сучасні дослідження Антарктики: бібліографія та бібліометричний аналіз наукових праць вітчизняних учених і фахівців (2007-2017 рр.): Заключний звіт /Державна установа "Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України"; Керівник Рибачук Віктор Павлович. – ДР 0117U003755. УДК 001.8 : 502.3 (99).

393 с.

Створено бібліографію наукових праць українських вчених і фахівців щодо дослідження Антарктики за період 2007-2017 рр

13 КУЛЬТУРА

13.01 Загальні питання культури

13.03.19.0114/0218U003566

Розвиток інформаційної культури як умова єдності українського суспільства: Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Онищенко Олексій Семенович. – ДР 0117U003274. УДК 008:001:316.32:004(477).

55 с.

Визначено шляхи реалізації завдань суспільної консолідації в Україні у контексті розвитку інформаційної культури постіндустріального суспільства, напрацьовано сучасні підходи у подоланні деструктивного впливу гібридної війни на

організацію діяльності стратегічних секторів інформаційного комплексу України.

13.09 Історія культури. Історія вивчення культури

13.03.19.0115/0419U001032

Пилипушко Богдан Аркадійович. Внутрішня еміграція" митця в умовах тоталітарної дійсності (на прикладі досвіду Олександра Аксініна: Дис... к.мист. /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. – Захищена 17.12.2018.

УДК 7.036.071.1 Аксінін (477):321.64.

215 с. – Бібліогр.: 282 назви.

У дисертації проводиться дослідження "внутрішньої еміграції" митців за тоталітарних диктатур. Уточнено визначення "внутрішньої еміграції", виявлено політичні передумови її актуалізації та аспекти соціокультурної презентації. Феномен розглянуто в широкому історичному і культурологічному полі; залучено категорії "приватної" і "публічної сфери", введено поняття "буферної зони" приватно-публічних відносин. Творча рефлексія і духовні пошуки "внутрішніх емігрантів" інтерпретуються як прояви зміщеної активності. Проведено аналіз "внутрішньої еміграції" митців у період нацизму в Німеччині, фашизму в Італії, франкізму в Іспанії і соціалістичної диктатури в СРСР. На основі джерельної бази та отриманих результатів сформовано топо-логічні характеристики "внутрішньої еміграції". Вивчення "внутрішньої еміграції" в Україні доби тоталітаризму здійснюється на основі життєвого досвіду та візуальної творчості О. Аксініна. Обґрунтовано, що дистанціювання від офіційного життя держави і принципова творча позиція художника свідчать про його "внутрішню еміграцію". Розглянуто створену О. Аксініним метаграфіку, виявлено зв'язок творчої парадигми і "внутрішньої еміграції" митця. Визначено конструктивні й деструктивні чинники "внутрішньої еміграції" та її наслідки в посттоталітарному суспільстві.

13.11 Культура в сучасному світі

13.03.19.0116/0218U003940

Розробка методології складання карт, збір і систематизація польових матеріалів до Атласу традиційної обрядовості Середнього Полісся. (Календарні звичаї та обряди):

Заключний звіт /Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф; Керівник Гаврилюк Наталія Костянтинівна. – ДР 0115U005757. УДК 392(477.41/.42)(084.3).

137 с.

Звіт про НДР: 137 с., 2 додатки, 27 карт, 25 таблиць. Об'єктом дослідження є традиційна календарна обрядовість Середнього Полісся періоду 50-80-х рр. ХХ-го століття: особливості їх структури, функцій, символіки, семантики, термінології Метою виконуваної НДР є підготовка методологічної та фактографічної бази для створення Атласу традиційної обрядовості Середнього Полісся (далі - АТОСП). Методологічними засадами роботи є принципи історизму і системності у дослідженні традиційної народної культури, що знайшло свій вияв у взаємозалежному використанні комплексу наступних дослідницьких методів: порівняльно-етнографічного, структурного, типологічного, картографічного. Методами роботи стали також польові етнографічні дослідження, побудовані на основі інтерв'ю, а також порівняльний та структурно-функціональний аналіз зібраного матеріалу. На основі узагальнення попереднього досвіду картографування традиційної духовної культури розроблені

методологічні (структурно-змістові, методико-ареалогічні) засади складання карт, які враховують специфічну поліфункціональність обрядових явищ та територіальну варіативність їх складників (акціональних, атрибутивних, локусних тощо). Вперше мережа польового дослідження охоплює всю територію Середнього Полісся, включаючи населені пункти, які зазнали відселення після Чорнобильської катастрофи і такі, що зберігають своє постійне місцезнаходження. Вперше здійснена спроба підготувати фактографічну джерельну базу, яка відрізняється помітною новизною, а також скласти на нових методологічних засадах попередні тематичні карти для подальшого створення АТОСП. Загалом складено 13 карт, присвячених низці характерних явищ народного календаря з тематики весняних, літніх та перехідних літньо-осінніх свят і обрядів. Аналіз сукупності складених карт дозволяє зробити попередні висновки, що у межиріччі Случі і Уборті (іноді Горині й Уборті) спостерігається досить помітна закономірність територіального розмежування або наявності так званої дифузної зони картографованих явищ обрядовості. У межах Середнього Полісся деякі явища відбивають територіальний розподіл на східну і західну частини регіону. Причому у західній частині, як правило, зосереджені специфічні, відносно ранні за походженням варіанти явищ.

13.03.19.0117/0218U003941

Розробка термінологічного словника культурних традицій Правобережного Полісся:

Заключний звіт /Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф; Керівник Гаврилюк Наталія Костянтинівна. – ДР 0115U005763. УДК 398.95(477.41/.42)(038).

333 с.

Звіт про НДР: 333 с. Об'єктом дослідження є термінологічна лексика (сукупність термінів, термінологічних словосполучень, формул, фразеологізмів), якою в традиційному побуті послуговувалися на позначення характерних явищ традиційної народної матеріальної і духовної культури. Метою виконаної НДР є створення термінологічного словника культурних традицій Правобережного Полісся як базового підґрунтя для формування Чорнобильсько-науково-інформаційного фонду культурної спадщини та розробки Енциклопедичного словника традиційної культури Полісся. Наукова новизна НДР полягає в тому, що вперше в українській етнологічній науці здійснено спробу укласти словник, присвячений термінології етнографічних предметів, явищ, елементів, які репрезентують різні тематичні розділи традиційної народної культури Правобережного Полісся. У науковий обіг буде введено масив нової питомої поліської термінологіки, притаманної як територіям, що постраждали від Чорнобильської катастрофи, так і іншим місцевостям регіону. За звітний період 2015 - 2017 рр. виконання НДР було здійснено: аналіз стану і напрямків вивчення проблеми, оцінку інформаційного потенціалу її джерельної бази; розробку методичних засад укладання термінологічного словника; систематизацію термінологічного матеріалу у вигляді реєстру (переліку) словникових одиниць, що вживають на позначення явищ різних галузей традиційно-побутової культури досліджуваного регіону; формулювання визначень (дефініцій) ключових словникових одиниць.

13.03.19.0118/0218U003943

Наукове дослідження "Звичаєво-правова культура населення Середнього Полісся: традиції і сучасність":

Заключний звіт /Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф; Керівник Крикун Юлія Сергіївна. – ДР 0115U005761. УДК 39:34(477.41/.42).

186 с.

Звіт про НДР: 186 с. Об'єктом дослідження є звичаєво-правова культура населення Середнього Полісся від кінця XIX - до 80-х років XX ст. Метою роботи є створення монографії, що дає комплексну характеристику звичаєво-правової культури населення Середнього Полісся з урахуванням локальних побутових особливостей та сучасних трансформаційних процесів. Хронологія дослідження охоплює період від кінця XIX ст. до 80-х років XX ст. Вона обумовлена постановкою самої проблеми роботи, зокрема наявних архівних і літературних даних, а також наявністю інформації, отриманої від представників старшого покоління, які завдяки батькам або власному досвіду знали про особливості місцевих колишніх правових норм та в період радянської влади, тобто часів не такої вже й далекої від нас сучасності, коли досліджувані звичаї зазнавали активної трансформації. Методологічна основа роботи - принципи історизму, системності та наступності, що дає можливість здійснити аналіз явищ минулого та їх зміни в ході історичного розвитку. Науковий пошук здійснювався за допомогою структурного і порівняльно-історичного методів, застосовано також метод реконструкції. Методика збору фактичного матеріалу здійснювалась в ході польових етнографічних досліджень, побудованих на основі інтерв'ю як способу отримання інформації за допомогою тематичного запитальника, шляхом аудіозапису та фотофіксації, застосовувались також прийоми первинної обробки та систематизації зібраного матеріалу. На основі опублікованих джерел та зібраних польових матеріалів вперше у вітчизняній етнології здійснено спробу комплексного аналізу історико-етнографічної характеристики місця і ролі норм звичаєвого права в сфері традиційно-побутової культури Середнього Полісся з урахуванням динаміки змін досліджуваних культурних явищ упродовж XX ст., особливостей їх вияву на тлі комунікативних зв'язків з церквами православного і католицького віросповідання. У науковий обіг введено широке коло архівних джерел та польових етнографічних матеріалів щодо звичаєвого права на території Середнього Полісся.

13.03.19.0119/0218U003944

Наукове дослідження "Інститут спорідненості на Правобережному Поліссі (XX - поч. XXI ст.): Заключний звіт /Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф; Керівник Кондратюк Олена Володимирівна. – ДР 0115U005762. УДК 392.31(477.41/.42)"19/20".

186 с.

Звіт про НДР: 186 с., 2 рис. 2 фото. Об'єктом роботи є інститут спорідненості поліщуків Правобережного Полісся. Метою роботи є створення монографічного дослідження, яке дає комплексну характеристику традиційного інституту спорідненості, що функціонував на території Правобережного Полісся, та висвітлює трансформаційні процеси в ньому, які відбулися протягом XX - XXI ст. В процесі роботи були використані методи порівняльного та структурно-функціонального аналізу для опрацювання польового та архівного етнографічного, фольклорного й етнолінгвістичного матеріалу. Для роботи з науковою літературою застосовувався метод критичного аналізу. У монографічному дослідженні вперше інститут спорідненості розглянуто комплексно, з урахуванням особливостей соціально-економічного й духовного розвитку регіону в XX - на початку XXI ст. Географія дослідження охопила всю територію Правобережного Полісся, включаючи переселенські поселення, які репрезентують традицію автентичних поліських сіл, постраждалих від Чорнобильської катастрофи. До наукового обігу введено нові польові матеріали зафіксовані автором.

13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство

13.03.19.0120/0218U003706

Дослідження щодо створення інструменту відстеження цитувань наукових публікацій у бібліографічних базах даних: Заключний звіт /Товариство з обмеженою відповідальністю "С.Л.ГЛОБАЛ СЕРВІС"; Керівник Олександр Киселевський. – ДР 0118U001356. УДК 02:004.

85 с.

В результаті проведення НДР було досліджено проблему відсутності сучасної електронної національної бібліографічної бази даних наукової літератури та розглянуто можливість створення спеціалізованої пошукової системи та інструменту для відслідковування цитувань. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що запропонований інструмент дозволить спростити пошук наукової літератури та покращити презентацію вітчизняних наукових видань у світовому академічному просторі, а також надасть інформацію, яка може бути використана для розробки ефективного плану розвитку освітніх та наукових установ України, насамперед, у галузях соціальних та гуманітарних наук.

13.41 Бібліографія. Бібліографознавство

13.03.19.0121/0218U003188

Розроблення баз даних державної бібліографічної реєстрації обов'язкового примірника документів України 2016-2017 рр. та ретроспективного фонду періодики 1959 р., образотворчих і картографічних видань 1949 р: Заключний звіт /Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова"; Керівник Гуцол Галина Олександрівна. – ДР 0117U000154. УДК 015(477):[021.84+019]:[004.65:001.891].

120 с.

Об'єкти дослідження - обов'язкові примірники видань України 2016-2017, 1917-1931, 1949, 1959, 1991-2005 рр., бази даних державної бібліографії 2016 р. Мета роботи - поповнення національного інформаційного фонду України поточними державними та ретроспективними бібліографічними ресурсами, забезпечення міжнародного обміну бібліографічною інформацією, забезпечення суспільства аналітичною інформацією та надання методичної допомоги з питань бібліографічного опису різних видів документів. Методи дослідження - аналітико-синтетичне опрацювання, системний аналіз, бібліографічне виявлення, відбір, моніторинг, бібліометричний аналіз, бібліографічна характеристика, групування. Результати НР: Поточні бібліографічні бази даних (БД): електронних каталогів неперіодичних, періодичних (крім газет) і продовжуваних видань за 2017 р., газет за 2016 р., державної бібліографії за 2016-2017 рр.; нові редакції переліків: газет, публікацій з яких увійшли у БД "Літопис газетних статей" у 2017 р., журналів, періодичних і продовжуваних збірників, публікацій з яких увійшли в БД "Літопис журнальних статей" у 2017 р.; список "Особливі випадки скорочень слів та словосполучень у бібліографічних записах" (2-ге вид., виправл.); тематичні бібліографічні БД публікацій про республіку Білорусь та білоруською мовою за 2017 р.; зведені БД бібліографічної інформації, актуалізовані інформацією за 2017 р.; ретроспективні БД видань з фонду Державного архіву друку: періодичних 1959 р., образотворчих і картографічних 1949 р.; відредагована БД книжкових видань мовами іврит та їдиш 1917-1931 рр.; методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на книги та брошури для каталогів і картотек (2-ге вид., випр.), методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на автореферати дисертацій (3-тє вид., випр.), інструкція "Використання Універ-

сальної десяткової класифікації для формування структури бібліографічних покажчиків"; фонд Державного архіву друку поповнено 60 виданнями 1991-2005 рр.; аналітичні огляди за темою НР; річний звіт про виконання НР. Наукова новизна: вперше в Україні створено БД державної бібліографії усіх видів видань за 2016-2017 рр.; сформовано БД публікацій про Республіку Білорусь за 2017 р.; розроблено аналітичні огляди на основі бібліометричного аналізу БД державної бібліографії книг, авторефератів дисертацій і журнальних статей 2016 р., інструктивно-методичні документи з бібліографічного опису книг і брошур, авторефератів дисертацій, скорочень у бібліографічному описі та формування структури бібліографічних покажчиків. Результати НР призначені для використання: державними органами влади, бібліотеками, вищими навчальними закладами, видавництвами, науковими установами, Національною Книжковою палатою Білорусі, іншими користувачами інформації в Україні й за її межами. Галузі застосування: наука, освіта, культура, видавничка галузь та сфера інформації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

13.61 Охорона пам'яток історії і культури

13.03.19.0122/0218U003382

Стандартизація метаданих та обміну даними в контексті створення електронного інформаційного ресурсу об'єктів культурної спадщини та культурних цінностей: Заключний звіт /Український центр культурних досліджень; Керівник Піоро Владислав Ігорович. – ДР 0117U006630. УДК 351:719+004.6+005.4+006.

303 с.

Об'єкт дослідження: структури даних (метадані) для опису та обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини. Мета роботи: формування єдиних концептуальних засад для впровадження та розвитку електронного обліку пам'яток культурної спадщини в Україні з урахуванням сучасних світових тенденцій, розробка уніфікованих схем метаданих для електронного обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини та обміну даними. Метод дослідження: аналіз, верифікація та формалізація облікових процесів, аналіз та формалізація атрибутів опису пам'яток, моделювання предметної області та структур даних. Результати: здійснено аналіз чинного порядку обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини, розроблено формалізовану модель основних облікових процесів з урахуванням потреб цифровізації, проаналізовано міжнародні стандарти метаданих для опису, обліку та презентації об'єктів культурної спадщини, розроблено схеми метаданих, визначено основні вимоги до організації уніфікованого обміну даними про нерухомі об'єкти в контексті облікових процедур (набір xml-схем "HED"). Впровадження: формалізована модель облікових процесів та уніфіковані схеми метаданих є необхідною базою модернізації порядку обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини, забезпечення багаторівневої електронної взаємодії у сфері охорони культурної спадщини. Відтак, результати роботи представлені на фахових двох семінарах з пам'яткоохоронної тематики у Києві (21.11.2017) та Харкові (12.12.2017). Ключові слова: культурна спадщина, порядок обліку, електронний облік, метадані, реєстр, обмін даними.

13.71 Архівна справа. Архівознавство

13.03.19.0123/0218U003298

Інформаційний моніторинг та наукове опрацювання літератури з питань архівної справи та документознавства з метою підготовки на їх основі аналітичної, реферативної,

оглядової, бібліографічної та іншої інформації у вигляді Бюлетенів Галузевої служби науково-технічної інформації: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Майстренко Анжела Андріївна. – ДР 0117U000040. УДК [930.25:930.22]:002.

72 с.

Об'єкт: аналітична, реферативна, оглядова, бібліографічна інформація з питань архівної справи та документознавства. Мета роботи: аналіз сучасного стану розвитку архівної справи та документознавства на основі інформаційного моніторингу задля підготовки актуальної науково-обґрунтованої інформації, спрямованої на забезпечення інформаційних потреб працівників архівних установ та основних напрямів їх діяльності. Методи дослідження – загальнонаукові методи дослідження: класифікаційний; аналізу та синтезу; інформаційний; структурно-системний; статистично-аналітичний та ін. Результати та їх новизна: проведено моніторинг та аналіз вітчизняних та зарубіжних інформаційних ресурсів з актуальних питань архівної справи та документознавства; досліджено та проаналізовано нормативне забезпечення з питань оцифрування архівних документів в зарубіжних країнах та доступу до архівних документів за кордоном. Підготовлено два випуски Бюлетеня ГЦ НТІ (один випуск на півріччя). Результати дослідження сприятимуть ефективному інформаційному забезпеченню основних напрямів діяльності архівних установ України, проведення ними науково-методичної роботи, наукових досліджень в галузі архівознавства та документознавства, впровадження їх результатів в практичну діяльність, виконання державних програм у сфері архівної справи та документознавства. Матеріали дослідження будуть використані у практичній, науково-дослідній та методичній роботі працівників архівної галузі, вищих навчальних закладів, наукових установ. Вперше підготовлено Бюлетень ГЦ НТІ, який містить аналітичну, реферативну, оглядову, бібліографічну інформацію з актуальних питань розвитку архівної справи та документознавства, зокрема нормативного забезпечення з питань оцифрування архівних документів в зарубіжних країнах та доступу до архівних документів в європейських країнах.

13.03.19.0124/0218U003299

Вивчення та науковий аналіз основних напрямів роботи архівних установ України з метою визначення оптимальних планово-звітних показників їх виробничої діяльності:

Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Бойко Віта Федорівна. – ДР 0117U000041. УДК 930.25:658.512.6](477).

105 с.

Об'єкт дослідження – планово-звітні показники виробничої діяльності архівних установ України. Мета роботи – на основі проведеного наукового аналізу основних напрямів роботи архівних установ України та установ, що входять до сфери управління Укрдержархіву, визначити оптимальні планово-звітні показники їх виробничої діяльності та подати рекомендації щодо складання і оформлення ними планово-звітної документації. Методи дослідження – анкетування, порівняльного аналізу, наукового аналізу і синтезу, моделювання, структурно-функціонального аналізу, узагальнення. У результаті виконання НДР розроблено проект уніфікованих форм планово-звітної документації про стан архівної справи та основну діяльність архівних установ України і установ, що входять до сфери управління Укрдержархіву та рекомендації щодо їх складання і оформлення. Вперше розроблено оптимальні варіанти планово-звітних показників та форм з урахуванням запровадження електронного ді-

ловодства. Впровадження планується шляхом затвердження уніфікованих форм планово-звітної документації і сприятиме підвищенню ефективності планово-звітної діяльності архівних установ. Визначені оптимальні планово-звітні показники будуть використовуватися в практичній діяльності архівних установ України та установ, що входять до сфери управління Укрдержархіву під час складання та оформлення планово-звітної документації з основних напрямів роботи. Реалізація результатів НДР сприятиме визначенню оптимальної кількості планово-звітних документів з основних напрямів роботи архівних установ, а також удосконаленню їх змістовного наповнення показниками виробничої діяльності архівних установ, що призведе до підвищення ефективності діяльності з планування роботи та звітування

13.03.19.0125/0218U003300

Розроблення теоретичних та методичних засад функціонування архівних установ, заснованих фізичними та / або юридичними особами приватного права:

Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Дідух Людмила Валентинівна. – ДР 0117U000042. УДК 930.25:[347.15/.17+347.19]-027.551.

86 с.

Об'єкт – функціонування та діяльність архівних установ, заснованих фізичними та / або юридичними особами приватного права. Мета роботи – визначення основних теоретичних засад функціонування архівних установ, заснованих фізичними та / або юридичними особами приватного права, та розроблення методики організації їх роботи. Методи дослідження – евристичний, порівняльний, аналіз, узагальнення, систематизації. У результаті виконання НДР вперше розроблено методичні рекомендації "Організація роботи архівних установ, заснованих фізичними та/ або юридичними особами приватного права". Документ окреслює основні засади функціонування приватних архівних установ та визначає методику організації їхньої роботи, зокрема: визначає правові та загальноорганізаційні аспекти діяльності архівів; регламентує роботу приватної архівної установи з комплектування, організації та користування документів, а також їхню роботу з електронними документами; встановлює нормативно-методичні та організаційні питання експертизи цінності документів у приватних архівах. Передбачено реалізацію результатів НДР шляхом впровадження розробленого методичного документа у практику роботи приватних архівів. Галузь застосування – архівна справа та документознавство. Значимість роботи застосування методичних рекомендацій у практичній діяльності архівних установ, заснованих фізичними та/ або юридичними особами приватного права сприятиме встановленню єдиних вимог до організації їх роботи, зокрема: визначить правові та організаційні аспекти діяльності; регламентує роботу з комплектування, зберігання та користування документами

13.03.19.0126/0218U003303

Дослідження мікробіологічного та ентомологічного стану архівосховищ та документів державних архівів з метою проведення щорічного моніторингу стану збереженості документів Національного архівного фонду: Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Гаранін Олександр Якович. – ДР 0117U000038. УДК [579+595.7]:930.253-049.34.

130 с.

Об'єкт: мікробіологічний та ентомологічний стан архівних документів та архівосховищ державних архівів. Мета дослідження: формування сучасної системи біозахисту та

профілактики біоуражень архівосховищ та документів державних архівів, створення системи моніторингу стану збереженості документів Національного архівного фонду. Методи дослідження: загальні мікробіологічні та ентомологічні методи, методи мікроскопії, аналіз та синтез. В ході виконання НДР було проведено дослідження сучасного мікробіологічного та ентомологічного стану архівосховищ та документів десяти державних архівів. Складено відповідні акти та надано рекомендації щодо покращення мікробіологічного та ентомологічного стану архівосховищ. Вперше було проведено моніторинг мікробіологічного та ентомологічного стану низки архівів та архівних документів. Надані архівним установам найпростіші рекомендації, які вони мають змогу виконати власними силами, сприяють значному зменшенню шкідливого впливу деструктивних біологічних факторів на стан збереження архівних документів. Результати дослідження можуть бути використані у практичній, науково-дослідній та методичній діяльності державних архівних установ України, окремих установ НАН України, в роботі профільних кафедр вищих навчальних закладів. Проведена НДР має методологічне та практичне значення і може бути продовжена у формі подальших наукових досліджень, спрямованих на розробку та впровадження систем мікробіологічного та ентомологічного контролю за станом збереженості архівних документів, а також при розробці аналітико-рекомендаційних та методичних матеріалів для державних архівних установ України. Отримані в ході дослідження результати створюють практичну основу для забезпечення належних умов зберігання архівних документів у державних архівах України.

13.03.19.0127/0218U003304

Наукове обґрунтування та розроблення технологій комплектування архівних установ документами в електронній формі: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства; Керівник Гаранін Олександр Якович. – ДР 0117U000039. УДК 930.25:[005.92:004.63]-048.52.

40 с.

Об'єкт дослідження – процес комплектування архівних установ документами в електронній формі. Мета роботи – визначення єдиних підходів до комплектування архівних установ документами в електронній формі. Методи дослідження – загальнонаукові методи: евристичний, метод системного аналізу та синтезу наукового дослідження; спеціальні методи: архівознавчий, метод моделювання інформаційного процесу та ін. Результати та їх новизна – в результаті проведення дослідження комплексно науково обґрунтовано та узагальнено підходи до приймання-передавання документів в електронній формі на зберігання до архівної установи. Дослідження проводиться в Україні вперше. Інформація щодо впровадження впровадження розробленої Методики планується шляхом затвердження її наказом Укрдержархіву та оприлюднення на сайті Укрдержархіву та УНДІ-АСД. Сфера застосування діяльності державних архівних установ України. Значимість роботи реалізація результатів дослідження – визначення основних технологій комплектування архівних установ документами в електронній формі від джерел комплектування архівів та запровадження в практику роботи архівів України методики застосування цих технологій.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.03.19.0128/0419U001133

Кийков Олексій Юрійович. Філософська парадигма національної стратегії інтернаціоналізації вищої освіти: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.01.2019.

УДК 1:37.01 (043.3).

190 с. – Бібліогр.: 205 назв.

У дисертації вперше з позиції філософії освіти проаналізоване поняття інтернаціоналізації вищої освіти, під яким розуміється динамічний процес поєднання та взаємопроникнення національних і міжнародних суб'єктів, що забезпечують надання освітніх і дослідницьких послуг. Осердям інтернаціональної освіти є мова як вияв самобутності культури. Відштовхуючись від гайдеггерівської тези, що "... думка дає буттю слово. Мова є дім буття", показано, що реалізація засад інтернаціональної освіти не може обмежуватися вивченням мов різних народностей або до суто академічної мобільності. Вона передбачає перегляд всієї системи освіти в усіх її вимірах: і з точки зору викладання окремих дисциплін, і з точки зору її мультикультурних позицій, адже інтернаціональна освіта відображає ідею інтеграції та різноманітності культур. Запропоновані принципи національної стратегії інтернаціоналізації вищої освіти в Україні, серед яких: глобальних стандартів, міжнародного співробітництва, комерціалізації освіти, політичної доцільності, доступності, культурного різноманіття, лідерства. Виявлені чинники удосконалення національної стратегії інтернаціоналізації: підвищення статусу держави на міжнародній арені, реалізація принципу "м'якої сили", розгортання економіки знань через залучення університетів, забезпечення якості вищої освіти через дотримання міжнародних стандартів, розвиток науко-освітнього потенціалу співробітництва та кооперації, забезпечення культурного різноманіття через впровадження принципу толерантності, прозорості, відсутності культури страху та дискримінації. Обґрунтовано, що стратегія інтернаціоналізації вищої освіти в Україні має включати включає три компоненти: законодавче забезпечення; імплементація політик в освітній процес; налагодження міжкультурної діяльності.

14.03.19.0129/0218U003169

Створення інформаційно-аналітичної системи та методичних засобів моніторингу та оцінювання навчальних досягнень учнівської молоді на основі онтологія рішення задачі вибору: Заключний звіт /Національний центр "Мала академія наук України"; Керівник Довгий Станіслав Олексійович. – ДР 0115U002523. УДК 001.92+004.55+004.77+004.82+004.942:005:37.012+37.03+374.275 с.

Розроблено методологію системно-онтологічного аналізу навчальних досягнень учнівської молоді на основі формування інформаційних, лінгвістичних та алгоритмічних моделей формалізації та представлення результатів їх діяльності із заданої предметної області та представлення змісту діяльності та навчальних досягнень учнівської молоді. Побудовано онтологію задачі вибору для забезпечення процесів аналітичного оцінювання навчальних досягнень учнівської молоді, а також багатокритеріальні моделі оцінювання стану та рівнів розвитку учнівської молоді на основі множин критеріїв, що динамічно декларуються. Створено: програмно-інформаційні засоби оцінювання якості навчання учнівською молоддю знань на основі використання

онтології задачі вибору; мережні онтологічні інструменти (ВЕБ-СЕМАНТИК-платформа) підтримки процесів аналітичного оцінювання розвитку учнівської молоді на основі онтологічного моніторингу за станом їх діяльності. Проведено експериментальне випробування створеної онтологічної інформаційно-аналітичної системи моніторингу навчальних досягнень учнів та здійснено впровадження наукового добробку у практику закладів освіти України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

14.03.19.0130/0218U003191

Реалізація технологій стратегічного мислення в контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Заключний звіт /ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"; Керівник Базалук Олег Олександрович. – ДР 0115U002441. УДК 316.4.063.3:37 (4). 16 с.

Об'єкт дослідження - світовий досвід формування стратегічного мислення та світогляду. Предмет дослідження - можливості впровадження світового досвіду в процесі формування стратегічного мислення і світогляду в державній системі освіти в умовах євроінтеграції. Мета проекту полягає у здійсненні соціально-філософського аналізу сутності і можливих стратегічних напрямів сталого розвитку сучасного українського суспільства в умовах інтеграції до європейського культурного простору. Визначити основні етапи реалізації технологій стратегічного мислення в українському соціумі. У результаті виконання проекту "Реалізація технологій стратегічного мислення в контексті інтеграції до європейського освітнього простору" отримано нові знання в галузі соціальної філософії, філософії освіти, філософської антропології. Автори проекту формують наукові концепції, теорії. На основі вивчення нових технологій формування стратегічного мислення найбільш розвинених країн світу вибудовується концепція філософії освіти сучасного українського суспільства.

14.03.19.0131/0218U003689

Надання науково-освітніх дослідницьких послуг: Науково-методична підтримка процесу залучення міжнародних проектів задля покращення місцевого розвитку м. Чорноморська: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Галушкіна Тетяна Павлівна. – ДР 0118U005019. УДК 504:37.03. 69 с.

Враховуючи тенденції сучасного етапу розвитку, необхідно більш активно ініціювати нові форми міжнародної співпраці, що дозволять мобілізувати як зовнішні, так і внутрішні резерви України для збереження, відтворення та сталого управління власним довкіллям.

14.03.19.0132/0218U003690

Інформаційно-освітня підтримка підвищення кваліфікації управлінського персоналу місцевого самоврядування м. Чорноморська по стандартам ISO-9001 та ISO-14001 (управління якістю та екологічного менеджменту): Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Галушкіна Тетяна Павлівна. – ДР 0118U005020. УДК 504:37.03. 49 с.

В результаті роботи досліджено посилення спроможності управлінського потенціалу муніципалітету за рахунок

покращення його обізнаності щодо ефективного системного управління задля подальшої побудови інтегрованої системи управління на місцевому рівні з вимогами міжнародних стандартів.

14.03.19.0133/0218U003691

Надання науково-освітніх дослідницьких послуг "Підвищення кваліфікації управлінського потенціалу м. Чорноморська шляхом організації та проведення навчальних тренінгів держслужбовців по стандартам ISO-9001 та ISO-14001: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Галушкіна Тетяна Павлівна. – ДР 0118U005021. УДК 504:37.03. 37 с.

Впровадження системи управління якістю ISO 9001 та екологічного управління ISO-14000 для органів місцевого самоврядування є дуже актуальною вимогою сучасності. Вимоги стандартів щодо відповідальності керівництва, аналізу та контролю процесів діяльності, дії з удосконалення цієї діяльності, розробки документації системи управління створюють базу для формування органу місцевого самоврядування, який орієнтований на замовника послуг, тобто громадянина.

14.03.19.0134/0218U003692

Науково-методична підтримка процесу залучення міжнародних проектів задля покращення екологічної складової місцевого розвитку м. Чорноморська: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Галушкіна Тетяна Павлівна. – ДР 0118U005022. УДК 504:37.03. 44 с.

Довгострокова стратегія України щодо інтеграції до ЄС означає поступове наближення до відповідних стандартів природоохоронного законодавства та забезпечення дієвості механізмів їх впровадження. Ефективність таких зусиль залежить від темпів екологічних реформ в державі та регіонах, які відбуваються сьогодні. Отже, враховуючи тенденції сучасного етапу розвитку, необхідно більш активно ініціювати нові форми міжнародної співпраці, що дозволять мобілізувати як зовнішні, так і внутрішні резерви для збереження, відтворення та сталого управління власним довкіллям.

14.03.19.0135/0218U003708

Теоретико-методичні засади застосування інноваційних технологій навчання у професійній освіті: Заключний звіт /Українська інженерно-педагогічна академія; Керівник Штефан Людмила Володиричівна. – ДР 0118U100002. УДК 378.147.1: 001895. 249 с.

Об'єктом дослідження є застосування інноваційних технологій навчання у професійній освіті. Предметом дослідження є когерентне методичне середовище застосування інноваційних технологій навчання у професійній освіті. Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експертній оцінці когерентного методичного середовища застосування інноваційних технологій навчання у професійній освіті як сучасної бази професійної підготовки педагогічних працівників професійної освіти. Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи дослідження: теоретичні: аналіз, порівняння, систематизація різних поглядів учених (філософів, культурологів, економістів, психологів, педагогів) на певні аспекти проблеми дослідження; аналіз нормативної документації щодо організації педагогічного процесу у вищих педагогічних навчальних

закладах; аналіз понятійно-термінологічної основи педагогічної інноватики; аналіз власної діяльності; класифікація педагогічних інновацій; моделювання з метою визначення специфіки інноваційних технологій навчання; -емпіричні: спостереження за роботою студентів, викладачів; анкетування, тестування, інтерв'ю, бесіди, вивчення продуктів діяльності з метою виявлення проблем у застосуванні інноваційних технологій навчання; метод експертних оцінок для дослідження моделі когерентного методичного середовища для застосування інноваційних технологій; вивчення досвіду інноваційної діяльності фахівців педагогічної галузі; методи математичні: метод математичної обробки даних для кількісного та якісного аналізу результатів експертної роботи. Наукова новизна дослідження: вперше обґрунтовано, розроблено та піддано експертній оцінці когерентне методичне середовище застосування інноваційних технологій навчання у професійній освіті, яке створено на основі компетентнісного, акмеологічного та системного підходів і розуміється як сукупність корелюючих компонентів, які забезпечують проектування інноваційних технологій навчання та відповідних засобів контролю з подальшим дослідженням результатів інноваційної діяльності, тим самим узгоджуючи зовнішні суспільні вимоги до професійної підготовки викладача з внутрішніми вимогами ВНЗ щодо рівня його підготовки до реалізації інновацій у навчально-виховному процесі; спираючись на принцип когерентності розроблено модель когерентного методичного середовища для застосування інноваційних технологій навчання, основними компонентами якої визначено блок проектування базових інноваційних технологій навчання (включає проектування ігрових технологій, тренінгових технологій, кейс-технологій та технологій здоров'язбереження), блок технологій контролю результатів втілення інноваційних технологій навчання та блок організації дослідницької діяльності педагога за результатами застосування інноваційних технологій навчання; -знайшли подальшого розвитку питання створення критеріальної бази для оцінки методичного середовища через проведення його експертної оцінки на основі критеріїв оцінювання, що розкриваються через систему конкретних показників, які характеризують якості та властивості оцінюваного когерентного методичного середовища дослідження; -удосконалили технологічні підходи щодо розробки інноваційних технологій навчання (удосконалення полягає у чіткій алгоритмізації розробки ділових ігор, навчальних тренінгів, кейс-технологій, контрольних та дослідницьких заходів за результатами застосування інноваційних технологій навчання у професійній освіті). Практичне значення дослідження полягає у тому, розроблене когерентного методичного середовища для застосування інноваційних технологій навчання реалізується через комплекс навчально-методичних посібників серед яких: "Здоров'язберігаючі технології у діяльності педагога"; "Дослідницька та рефлексивна діяльність педагога"; "Кейс метод у професійній освіті"; "Ігрові технології навчання у професійній освіті", "Інновації у професійній діяльності педагога". Представлений в матеріал може бути використаний у підготовці педагогічних працівників професійної освіти у ВНЗ України; при створенні програм та навчальних посібників, що мають метою підготовку цих фахівців до інноваційної діяльності; у системі післядипломної освіти та підвищенні кваліфікації викладацького складу вищих педагогічних навчальних закладів, викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ; під час самоосвітньої діяльності суб'єктів педагогічної галузі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія

14.03.19.0136/0519U001017

Микитюк Володимир Ількович. Педагогічна концептосфера Івана Франка: історія і сучасність: Дис... д.пед.н. /Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Захищена 26.12.2018.

УДК 7.016:821.161.2]:821.161.2Франко.

555 с. – Бібліогр.: 764 назви.

У проблемно-синтетичній дисертаційній роботі вперше на сучасному етапі розвитку педагогіки цілісно досліджено та актуалізовано педагогічну концептосферу Івана Франка. Висвітлено методологічні концепти Франка у площині системного вивчення теорії та практики методичних основ викладання у середній і вищій школі; погляди дидакта про аксіологічні цілі та роль літературної освіти у розвитку громадянського суспільства, думки про особистість учителя, лекторську майстерність, програми викладання та навчальні підручники з української літератури. Розглянуто ідеї Франка про розвиток творчих здібностей слухачів, проблеми сучасної рецепції його художніх і наукових текстів з педагогічною тематикою, мовний світ митця, окцидентальну ментальність та еволюційний розвиток менторської парадигми мислителя від позитивістської педагогіки до педагогіки прагматизму.

14.03.19.0137/0419U001057

Буклов Юрій Миколайович. Національно-патріотичне виховання учнівської молоді у позакласній та позашкільній виховній роботі (кінець ХХ - початок ХХІ ст.): Дис... к.пед.н. /Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Захищена 27.12.2018.

УДК 37.015.31-053.6:374.091"18/20"(043.5).

303 с.: 7 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 328 назв.

У дисертації висвітлено базові поняття дослідження, з'ясовано нормативно-правову основу змісту національно-патріотичного виховання учнів (кінець ХХ - початок ХХІ ст.); розроблено періодизацію формування змісту національно-патріотичного виховання учнівської молоді у позакласній та позашкільній виховній роботі, узагальнено провідні тенденції на кожному з них; сформульовано визначення поняття "національно-патріотичне виховання учнівської молоді"; обґрунтовано педагогічний інструментарій національно-патріотичного виховання учнівської молоді та соціально-педагогічні засади позакласної і позашкільної роботи у досліджуваній період.

14.03.19.0138/0419U001109

Боднар Дмитро Миколайович. Педагогічна та науково-методична спадщина О.Р. Мазуркевича: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.02.2019.

УДК 37.013(477)(092)(043.3).

269 с. – Бібліогр.: 378 назв.

У дисертації проаналізовано життєвий шлях, педагогічну, наукову, організаційну й громадсько-просвітницьку діяльність О. Мазуркевича, визнаного вченого-педагога, літературознавця, критика, публіциста, дійсного члена АПН СРСР і АПН України, члена Спілки письменників СРСР і Спілки журналістів СРСР, організатора наукових досліджень, автора фундаментальних монографій, а також підручників, хрестоматій, посібників, які заслуговують на вивчення, творче узагальнення й адаптацію до сучасних умов у контексті розвитку національної історії педагогіки та методики літератури. Уперше на основі аналізу наукових джерел у контексті соціально-політичних і культурно-освітніх

детермінант здійснено періодизацію життєвого шляху О. Мазуркевича, цілісно висвітлено процес становлення й розвитку педагогічних та науково-методичних поглядів ученого, всебічно розглянуто динаміку їх змін на різних етапах творчого шляху, визначено напрями діяльності, актуалізовано його прогресивні історико-педагогічні й теоретико-методичні здобутки, аргументовано їх значущість для розвитку історії педагогіки та методики літератури. З'ясовано, що в працях О. Мазуркевича періоду реформування національної школи на початку 90-х рр. ХХ ст. і становлення незалежної України закладено концептуальні засади розвитку освіти України, зокрема літературної освіти школярів. Доведено важливість урахування надбань ученого в реформуванні освіти України.

14.03.19.0139/0218U003777

Обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення системи мовної підготовки особового складу Збройних Сил України: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Гребенюк Михайло Володимирович. – ДР 0117U001794. УДК [378.091.26:811]:355:08(477).

93 с.

Об'єктом дослідження є система мовної підготовки та мовного тестування особового складу ЗС України. Для реалізації поставлених завдань використовувались такі методи, як аналіз сучасних методик навчання іноземним мовам; аналіз та обґрунтування тематики та кількості навчального часу для вивчення дисципліни "Іноземна мова"; обґрунтування рекомендацій щодо вимог до володіння іноземними мовами. Основні результати дослідження: обґрунтовано проекти керівних документів щодо організації мовної підготовки особового складу ЗС України; розроблено проект нової Концепції мовної підготовки особового складу ЗС України; обґрунтовано рекомендації щодо вимог до володіння іноземними мовами (за категоріями особового складу). Реалізація запропонованого проекту дозволить підвищити ефективність процесу вивчення іноземних мов особовим складом ЗС України та порядку проведення мовного тестування.

14.23 Дошкільне виховання. Дошкільна педагогіка

14.03.19.0140/0218U003109

Соціально-педагогічна підтримка дітей та учнівської молоді в загальноосвітньому навчальному закладі: Заклучний звіт /Інститут проблем виховання НАПН України; Керівник Алексеенко Тетяна Федорівна. – ДР 0115U002260. УДК 37.013.42:37.091.212. 28 с.

Об'єкт - соціально-педагогічна підтримка. Мета - теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка організаційно-педагогічних умов і технологій соціально-педагогічної підтримки дітей та учнівської молоді груп ризику в загальноосвітньому навчальному закладі. Методи: теоретичні, емпіричні, математичні. Результати: обґрунтовано організаційно-педагогічні умови соціально-педагогічної підтримки дітей та учнівської молоді груп ризику, визначено їх ефективність; запропоновано визначення базових понять дослідження; розроблено соціально-педагогічні технології; концепцію соціально-педагогічної підтримки сім'ї і сімейного виховання у громаді; уточнено принципи, з'ясовано закономірності і сучасні тенденції. Узагальнено результати наукового дослідження у монографію (Соціально-педагогічна підтримка дітей та учнівської молоді : монографія / [Алексеенко Т.Ф., Жданович Ю.М., Куниця Т.Ю. Малиношевський Р.В., Сергеева Н.В.] / за заг. ред. Т.Ф. Алексеенко. - К.: ТОВ "Задруга", 2017. - 168с.(9 др.арк), ме-

тодичний посібник (Організація соціально-педагогічної підтримки школярів групи ризику : методичний посібник / [Алексеенко Т.Ф., Жданович Ю.М., Куниця Т.Ю. Сергеева Н.В.] / за заг. ред. Т.Ф. Алексеенко. - К.: ТОВ "Задруга", 2017. - 168с. (7 др.арк). Новизна: вперше обґрунтовано ефективність соціально-педагогічної підтримки дітей та учнівської молоді груп ризику в загальноосвітніх навчальних закладах за організаційно-педагогічних умов: чіткого уявлення про цільові групи (їхні особливості і потреби); забезпечення педагогів методиками і технологіями соціально-педагогічної роботи зі школярами груп ризику; спрямованості фахової діяльності на розвиток у школярів гуманістичної свідомості, компетентності, ціннісних ставлень, ціннісно-орієнтованої активності, збагачення позитивного досвіду у спілкуванні та поведженні в різних соціальних ситуаціях; сприяння в інтеграції особливих дітей у середовище звичайних ровесників, налагодженні конструктивної взаємодії у системах "учень - учень", "учень – педагог", "загальноосвітній заклад – інші соціальні інституції, що працюють в інтересах дітей"; залучення тих, кому надається соціально-педагогічна підтримка, у різні види соціально-ціннісної діяльності, заходи педагогічної анімації та процес само- і взаємодопомоги як її активних та вмотивованих співучасників; забезпечення творчого підходу до вибору форм і методів соціально-педагогічної підтримки; розроблено і апробовано соціально-педагогічні технології: соціально-педагогічної підтримки ціннісно-орієнтованої активності молодших підлітків; соціально-педагогічної підтримки старших підлітків з труднощами соціальної взаємодії; соціально-педагогічної підтримки школярів із сімей вимушених переселенців; сформульовано авторські визначення базових понять дослідження "соціально-педагогічна підтримка", "соціально-педагогічна підтримка дітей та учнівської молоді у загальноосвітньому навчальному закладі", "школярі групи ризику", дефініції "соціально-педагогічна підтримка ціннісно орієнтованої активності молодших підлітків", "соціально-педагогічна підтримка підлітків з труднощами соціальної взаємодії", "соціально-педагогічна підтримка дітей із сімей вимушених переселенців"; розроблено концепцію соціально-педагогічної підтримки сім'ї і сімейного виховання у громаді; доповнено принципи, з'ясовано закономірності, визначено сучасні тенденції. Соціальний ефект: оптимізація професійної діяльності соціального педагога/соціального працівника у ЗНЗ шляхом розроблення та впровадження у практику організаційно-педагогічних умов та технологій соціально-педагогічної підтримки дітей і учнівської молоді груп ризику. Сфера використання: загальноосвітні навчальні заклади, вищі навчальні заклади, заклади післядипломної педагогічної освіти, система позашкільної освіти. Робота передається за кордон за договірною ціною.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.03.19.0141/0419U001125

Ван Кань. Методика формування емоційно-образного мислення майбутніх учителів музики у процесі навчання гри на скрипці: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 13.02.2019.

УДК 378.011.3-051:780:614:.159.955(043.3).

234 с.: 20 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

У дисертації досліджено проблему формування емоційно-образного мислення майбутніх учителів музики у процесі навчання гри на скрипці. Емоційно-образне мислення розглянуто як процес пізнавальної діяльності, що реалізується у вигляді аналізу і поєднання образів на основі

їх емоційного переживання. Емоційно-образне мислення у сфері мистецтва визначаємо як складний процес пізнання, що виявляється у цілісній єдності сприймання, оцінювання і творення художніх образів на основі емоційного переживання їх змісту і форми. Специфіка емоційно-образного мислення учителя музики передбачає педагогічну спрямованість процесу його художньо-пізнавальної діяльності, що виявляється у здатності емоційно виповненого сприймання, оцінювання і творення образів мистецтва з позицій світовідчуття учнів. Основними функціями фахової підготовки майбутніх учителів музики нами визначено: пізнавальну, діагностичну, орієнтаційну, комунікативну, інтегративну, гедоністичну, прогностичну. Методика формування емоційно-образного мислення студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів передбачає впровадження організаційно-підготовчого, накопичувального, змістовно-інтеграційного, діяльнісно-самостійного етапів навчання, які відрізняються ступенем самостійності майбутніх учителів музики. Пропонується послідовне застосування таких методів і форм навчання, як евристичні бесіди, консультації організаційно-ознайомлювального напрямку, залучення студентів до проведення репетицій з дитячими колективами, поповнення і художньо-педагогічний аналіз шкільного репертуару, розширення музично-теоретичного та методичного тезаурусу студентів, використання можливостей комп'ютеру під час опрацювання музичних творів, збагачення методичної обізнаності студентів, спонування їх до проектування та варіативного планування музично-педагогічної діяльності зі школярами, вибору оптимальних методів роботи з учнями та рефлексивного занурення у результати педагогічної практики.

14.03.19.0142/0419U001127

Лань Сінцзюнь. Забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 12.02.2019.

УДК 786.2:374.

245 с.: 10 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

Дисертація присвячена проблемі забезпечення наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України. У результаті наукових пошуків встановлено, що категорія "наступність" є: об'єктивною закономірністю, загальним законом розвитку, який уможливує встановлення зв'язків між тим, що досягнуто людиною та її подальшим розвитком, удосконаленням на основі збереження того ціннісного, без якого неможливий рух уперед. З'ясовано особливості фортепіанного навчання в початковій та середній ланках освіти КНР та України. Визначено методичні аспекти та специфіку фортепіанного навчання у країнах, які в першу чергу пов'язані з національною філософією й менталітетом, які склалися у продовж вікової історії та нинішнім ставленням урядів цих країн до розв'язання проблем культури та освіти. Розроблено експериментальну модель наступності фортепіанного навчання студентів з КНР в системі музично-педагогічної освіти України, що включає такі складники: методологічно-цільовий, процесуально-змістовий; структурно-результативний. У роботі доведено, що впровадження експериментальної методики наступності фортепіанного навчання студентів з КНР у системі педагогічної освіти України на основі визначених педагогічних умов сприятиме позитивним змінам у рівнях виконавської компетентності студентів.

14.03.19.0143/0419U001128

Руда Галина Станіславівна. Розвиток музи-

чних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.01.2019.

УДК 373.3.016:78(043.3).

245 с.: 22 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 221 назва.

У дисертації досліджено проблему розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності; проаналізовано стан дослідженості проблеми в музично-педагогічній науці і практиці; уточнено поняття "музичні здібності учнів початкової школи", "музична гра" та "ігрова діяльність"; визначено принципи та педагогічні умови розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності; розроблено критерії та показники розвиненості музичних здібностей учнів початкової школи; визначено рівні розвиненості музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності; розроблено та експериментально перевірено методику розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності, що складається з трьох етапів: пасивно-адаптаційного, активно-репродуктивного та ініціативно-творчого. Доцільність впровадження розробленої методики підтверджено в ході педагогічного експерименту, в результаті якого виявлено позитивну динаміку розвитку музичних здібностей учнів. Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що його теоретичні висновки та експериментальні результати можуть бути використані вчителями музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти, викладачами вищих мистецьких навчальних закладів у процесі підготовки студентів до музично-педагогічної діяльності, а також у системі післядипломної освіти вчителів музичного мистецтва.

14.03.19.0144/0218U003897

Проблеми професійної підготовки соціальних працівників у сучасній Україні: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Ташкінова Оксана Анатоліївна. – ДР 0117U007325. УДК 371.134:364.025.23(477).

74 с.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка соціальних працівників у сучасній Україні. Предмет дослідження - проблеми створення та функціонування ефективної системи професійної підготовки соціальних працівників у сучасній Україні та шляхи їх вирішення. Мета роботи - теоретичне дослідження проблем професійної підготовки соціальних працівників та шляхів їх вирішення. Метод дослідження - описовий, системний, аналізу, історичний. Досліджено формування соціально-професійної суб'єктності у майбутніх фахівців із соціальної роботи в умовах вищої школи. Проаналізовано проблеми реалізації суспільного запиту з підготовки соціальних працівників в умовах нестабільності суспільних відносин. Досліджено роль курсів підвищення кваліфікації як етапу професіоналізації кадрів соціальної сфери. Проаналізовано досвід організації науково-дослідницької роботи майбутніх соціальних працівників. Досліджено роль волонтерської практики в підготовці соціальних працівників. Проаналізовано моніторинг професійних якостей особистості майбутніх соціальних працівників як педагогічна технологія. Досліджено підготовка соціальних працівників задля роботи з дітьми з обмеженими можливостями. Результати наукових досліджень актуальних проблем професійної підготовки соціальних працівників використовуються при читанні навчальних дисциплін "Політологія", "Соціологія", "Сучасні проблеми суспільства", "Теорія соціальної роботи", "Соціальне партнерство", які викладаються студентам спеціальностей 231 - "Соціальна робота", в дисертаційних

дослідженнях та наукових публікаціях. Захищено дисертацію на здобуття наукового ступеню кандидата психологічних наук доцентом Сахно С. В.; Вченою Радою Харківського національного університету ім. Г. С. Сковороди рекомендовано до захисту дисертацію на здобуття наукового ступеню кандидата психологічних наук ст. викладача Лапіної М. Д. Результати досліджень доповідались на міжнародних наукових конференціях в Поліському держуніверситеті (Республіка Білорусь), Балтійському дослідному інституті (Рига, Латвія), на всеукраїнській науково-практичній конференції "Актуальні питання забезпечення публічної безпеки, порядку в сучасних умовах: поліція та суспільство - стратегії розвитку і взаємодії". За підсумками досліджень опубліковано збірник статей викладачів та студентів кафедри. Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.27 Позашкільна освіта і виховання. Позашкільна педагогіка

14.03.19.0145/0218U003110

Формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах: Заключний звіт /Інститут проблем виховання НАПН України; Керівник Мачуський Валерій Віталійович. – ДР 0115U002259. УДК 379.821.015.31:17.022.1. 34 с.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах. Об'єкт дослідження - навчально-виховний процес у позашкільних навчальних закладах. Предмет дослідження - зміст і педагогічні засоби формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах. Методи дослідження: теоретичні (аналіз наукових джерел, зокрема соціологічної, філософської і психолого-педагогічної літератури, педагогічного досвіду; порівняння, класифікація, узагальнення даних); емпіричні (цілеспрямовані педагогічні спостереження, бесіди з педагогічними працівниками позашкільних навчальних закладів, батьками учнів, анкетування, педагогічний експеримент - констатувальний, формувальний), методи математичної статистики. Науковою новизною дослідження є те, що уточнено сутність поняття ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах, визначено ціннісні орієнтири, притаманні для навчально-виховного процесу позашкільних навчальних закладів, їх структуру, критерії, показники; визначено та обґрунтовано зміст та педагогічні засоби формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах. Ступінь впровадження: результати НДР відображено в опублікованих проміжних результатах дослідження - аналітичних матеріалах, розділах колективної монографії, методичного посібника, статтях, матеріалах науково-практичних конференцій. Галузь застосування: система позашкільної освіти.

14.29 Спеціальні школи. Дефектологія

14.03.19.0146/0218U003239

Дидактичні принципи компенсаторного розвитку дітей з порушеннями зору в корекційному навчанні: Заключний звіт /Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Костенко Тетяна Миколаївна. – ДР 0115U000201. УДК 376-056.26:617.75]-53.2:37.2. 53 с.

Визначено теоретичні засади організації психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору, образотворчої діяльності в спеціальних загаль-

ноосвітніх навчальних закладах для дітей з порушеннями зору; зміст корекційно-розвиткової роботи з соціально-побутового та просторового орієнтування для дітей сліпих та зі зниженим зором в початковій та основній ланці (Кобильченко В.В., Костенко Т.М., Гудим І., Довгопола К.С., Легкий О.М., Кондратенко С.В.). Обґрунтовано теоретичні основи реалізації оновленого програмного змісту в основній школі: корекційно-розвивальна спрямованість освіти, практична міжпредметна спрямованість, пріоритетність соціально-комунікативної адаптованості та інтегрованості особистості учня (Кобильченко В.В., Костенко Т.М., Гудим І., Довгопола К.С., Легкий О.М., Кондратенко С.В.). Розроблено модель адаптаційного потенціалу особистості де описано рефлексивний та ресурсний компоненти, модель психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору, яка розкриває педагогічну підтримку дитини з порушеннями зору на певному етапі її розвитку й психологічну допомогу їй та її найближчого у подоланні особистісних і міжособистісних проблем і труднощів (Кобильченко В.В.). Теоретично обґрунтовано та розроблено навчально-методичне забезпечення змісту образотворчої діяльності молодших школярів з порушеннями зору та навчально-методичне та дидактичне забезпечення змісту математичної освіти дітей з порушеннями зору (Костенко Т.М.). Визначено основні тенденції формування та реалізації корекційно-розвиткової роботи та констатовано її напрямки. Описано умови реалізації визначених напрямків, де "корекція розвитку" реалізується через пізнавальний, емоційний компоненти особистісного розвитку дитини; "соціально-побутове орієнтування" реалізується через розвиток уявлень та формування практичних навичок взаємодії з найближчим оточенням та формування основних соціальних компетенцій учня з порушеннями зору; "просторове орієнтування" спрямовано на роботу з розвитку просторових уявлень та навичок з опорою на збережені аналізатори (Костенко Т.М., Гудим І., Довгопола К.С., Легкий О.М., Кондратенко С.В.). Обґрунтовано технології корекційно-розвиткової роботи з розвитку мовлення дітей сліпих та зі зниженим зором; теоретичні основи інтегративної технології психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору; теоретичні засади організації образотворчої діяльності молодших школярів з порушеннями зору; методичні основи підручникотворення та методики організації уроків з формування навичок рельєфного малювання для сліпих дітей (Костенко Т.М., Гудим І., Довгопола К.С., Легкий О.М., Кондратенко С.В.). Робота розповсюджується за договірною ціною.

14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи

14.03.19.0147/0519U001000

Василенко Марина Миколаївна. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти: Дис... д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.12.2018. УДК 378.091:796.4.071.4]:005.336.5.

544 с.: 56 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 628 назв.

У дисертації вперше сформульовано й науково обґрунтовано теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. Вперше розроблено систему професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти, що є підсистемою загальної системи вищої освіти фахівців сфери фізичної культури і спорту, формується упорядкованою єдністю об'єктивно взаємопов'язаних і взаємообумовлених структурних підсистем (блоків) й забезпечує формування професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів. Обґрунтовано концепцію професійної підготовки майбу-

тніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти, яка визначає її мету, термінологічний апарат, методологічні підходи, закономірності та сукупність загальних і специфічних принципів. Визначено структуру професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів, що формується у закладах вищої освіти, містить мотиваційний, аксіологічний, гносеологічний, особистісний і праксеологічний компоненти, утворюється системою загальних, базових і спеціальних компетентностей (дидактично-рухової, проєктувально-конструкторської, контрольно-аналітичної, організаційно-регулятивної, мотиваційно-комунікативної та маркетингово-комерційної). Розроблено діагностичний інструментарій для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів. Доведено ефективність системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти.

14.03.19.0148/0519U001015

Близнюк Микола Миколайович. Методична система навчання етнодизайну майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва на основі інформаційних технологій:

Дис... д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 27.12.2018.

УДК 378.147.091.31-051:[39+7.012]:004.

671 с. – Бібліогр.: 525 назв.

У науковій роботі досліджено методичну систему навчання етнодизайну майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва на основі

інформаційних технологій. Теоретико-методологічні засади розвитку сучасної професійної мистецької освіти в системі педагогічної науки розглянуто крізь призму проблем інтеграції знань у контексті художнього сприйняття, сучасних інтегративно-педагогічних концепцій та ролі інформаційних технологій у цьому процесі. Охарактеризовано теоретичні засади дослідження проблеми опанування знань та проєктування умінь, а також наукові підходи до структурування і проєктування методичних систем навчання. Педагогічний дизайн розглядається як сучасний дидактичний напрям у підготовці майбутніх фахівців художньо-проєктного напрямку. Концептуальні засади художньо-проєктної підготовки майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва охарактеризовано в контексті навчальної підготовки фахівців декоративно-прикладного мистецтва як важливої складової частини системи художньої освіти, охарактеризовано етнографічний аспект народної творчості. Етнодизайн і артдизайн висвітлено як теоретичні основи та методичні засади навчання майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва. Досліджено концептуальні основи проєктування педагогічної моделі застосування комп'ютерної технології в умовах навчання етнодизайну майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва, структурні елементи педагогічної моделі методичної системи навчання етнодизайну, а також шляхи, методи і умови впровадження методичної системи навчання етнодизайну майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва на основі ІТ. Розглянуто теоретичні та загальнонаукові засади інтеграції комп'ютерних технологій до мистецької освіти художньо-проєктного напрямку як передумови навчання ІТ-проєктування. Аналізуються методичні аспекти навчання студентів розв'язання етнодизайнерських завдань засобами комп'ютерної графіки, подано етапи підготовки студентів до комунікаційної взаємодії на базі електронних ресурсів. Шляхом дослідно-експериментальної перевірки підтверджено ефективність розробленої методики навчання етнодизайну майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва на основі інформаційних технологій.

14.03.19.0149/0519U001029

Блажко Олег Анатолійович. Теоретические и методические основы подготовки будущих учителей к профильному обучению химии учащихся общеобразовательных учебных заведений:

Дис... д.пед.н. /Институт педагогики НАПН України. – Захищена 14.02.2019.

УДК 378.016:[373.5.016:54](043.3).

472 с.: 32 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 484 назви.

В исследовании осуществлено теоретическое обобщение и новое решение важной проблемы теории и методики обучения химии ? обеспечение профильного химического образования квалифицированными педагогическими работниками ? путем обоснования и разработки теоретических и методических основ формирования готовности будущих учителей к профильному обучению химии учащихся учреждений общего среднего образования. Обоснована концепция, в которой определены основные методологические подходы, принципы и разработана методическую систему подготовки студентов к профильному обучению химии учащихся учреждений общего среднего образования. Определено сущность и структуру готовности будущих учителей к профильному обучению химии учащихся общеобразовательных учебных заведений, компонентами которой являются мотивационный, содержательный, процессуальный, рефлексивный. Экспериментально доказана целесообразность и педагогическая эффективность разработанной методической системы подготовки будущих учителей к профильному обучению химии учащихся учреждений общего среднего образования.

14.03.19.0150/0519U001039

Данилевич Мирослава Василівна. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності:

Дис... д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.02.2019.

УДК 378:796.071.4:379.8.

534 с.: 61 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 592 назви.

Вперше науково обґрунтовано теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності. Розроблено та експериментально перевірено систему професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності, що увібрала концепцію, цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, організаційно-процесуальний та критеріально-оцінювальний блоки, які презентовані у вигляді моделі, навчально-методичне забезпечення та педагогічні умови такої підготовки (змістове наповнення професійно орієнтованих дисциплін із урахуванням специфіки рекреаційно-оздоровчої діяльності; забезпечення професійної підготовки активними методами навчання, сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями та суб'єктно взаємодією викладачів і студентів; інтеграція теоретичної, практичної та науково-дослідної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту в процесі проведення практик та організації науково-дослідної роботи студентів). Представлено авторське трактування понять "професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності" та "готовність майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності".

14.03.19.0151/0419U001000

Мойко Оксана Степанівна. Формування професійної компетентності майбутнього учителя інформатики в процесі фахової підготов-

ки: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.12.2018.

УДК 378.091.3:004(043.5).

191 с.: 11 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

У роботі теоретично обґрунтовано й розроблено модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики в процесі фахової підготовки, де поєднано традиційні методи навчання та інноваційні технології; використовувалися засоби ІКТ не лише в навчально-виховному процесі, а й для професійного зростання та вдосконалення, в організації та управлінні навчальним процесом; залучалися технології дистанційного навчання, сучасні методи і засоби контролю; створювалися електронні освітні ресурси навчального призначення; вивчалися можливості використання хмарно орієнтованих технологій для організації навчально-наукової діяльності та самостійної роботи студентів. На підставі сучасних наукових досліджень виокремлено компоненти професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики: операційно-діяльнісний, комунікативний, особистісний, мотиваційний, на основі яких визначено чотири рівні зазначеної компетентності (початковий, середній, достатній, високий), що характеризуються ступенем прояву певних показників відповідних критеріїв. Усі наведені компоненти розглядаються в єдності та взаємозв'язках, доповнюючи один одного. Результати підсумкового зрізу з використанням методів статистичного опрацювання й порівняльного аналізу підтвердили позитивну динаміку формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики. Зміна рівнів професійної компетентності студентів експериментальних груп у кінці експерименту має таку тенденцію: відбувся перехід студентів з низького на вищі рівні та збільшилася кількість студентів, у яких професійна компетентність сформована на достатньому рівні (46,08 %).

14.03.19.0152/0419U001006

Бованенко Ольга Олександрівна. Формування художньо-естетичної культури студентів педагогічних університетів у процесі декоративно-прикладної діяльності: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 20.12.2018.

УДК 378.015.31:7(043.3).

270 с.: 8 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

У дисертації розкрито сутність понять "художньо-естетична культура студентів педагогічних університетів" та "декоративно-прикладна діяльність студентів педагогічних університетів"; виявлено особливості декоративно-прикладної діяльності студентів педагогічних університетів; обґрунтовано критерії (когнітивний, емоційно-мотиваційний, ціннісний, творчо-діяльнісний), відповідні показники та рівні формування художньо-естетичної культури студентів педагогічних університетів. Теоретично обґрунтовано складові змістово-технологічного забезпечення формування художньо-естетичної культури студентів педагогічних університетів (напрями, змістове наповнення, форми та методи) та перевірено дієвість їх впровадження на практиці.

14.03.19.0153/0419U001021

Броннікова Валентина Борисівна. Формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Захищена 27.12.2018.

УДК 378:[370011.3-051:377]:[37-042.65]-057.87.

313 с.: 14 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 342 назви.

Здійснено теоретичне узагальнення й практичне розв'язання наукової проблеми. Проаналізовано структуру готов-

ності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів ЗП(ПТ)О (мотиваційний, когнітивний, праксеологічний, рефлексивний компоненти). Визначено критерії, показники та рівні зазначеної готовності. Розроблено та експериментально перевірено модель формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів ЗП(ПТ)О, що охоплює методологічно-цільовий, процесуально-змістовий, результативно-оцінний блоки. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійної школи до організації самостійної роботи учнів ЗП(ПТ)О.

14.03.19.0154/0419U001074

Вербин Назарій Борисович. Розвиток професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки: Дис...

к.пед.н. /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. – Захищена 29.01.2019.

УДК 355.233:[37.013+37.0912](477)(043.3).

299 с.: 21 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 277 назв.

Дисертацію присвячено розвитку професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки, розкрито зміст, суть і структуру їх професійної витривалості, з'ясовано сучасний стан її розвиненості. Визначено й обґрунтовано педагогічні умови розвитку професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління, а саме: педагогічне моделювання розвитку професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки; застосування професійно орієнтованої авторської методики розвитку їх професійної витривалості; удосконалення критеріїв і показників оцінювання рівнів її розвиненості. Здійснено педагогічне моделювання її розвитку, що охоплює цільово-методологічний, змістовий, операційно-діяльнісний та діагностико-результативний блоки. Розроблено й апробовано професійно орієнтовану авторську методику розвитку професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки. Експериментально підтверджено результативність педагогічних умов. Ключові слова: майбутні магістри військового управління, професійна витривалість, педагогічні умови, педагогічне моделювання, методика, критерії.

14.03.19.0155/0419U001126

Дікун Ірина Анатоліївна. Формування досвіду творчої діяльності майбутніх учителів музики у процесі педагогічної практики: Дис...

к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.01.2019.

УДК 378.011.3-051:78(043.3).

309 с.: 12 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 254 назви.

У дисертації досліджено проблему формування досвіду творчої діяльності майбутніх учителів музики в процесі педагогічної практики. Проаналізовано стан даної проблеми в науковій літературі, теорії та практиці вищої музично-педагогічної освіти; уточнено сутність та складові досвіду творчої діяльності особистості; висвітлено творчу природу музично-педагогічної діяльності; надано визначення поняття "досвід творчої діяльності майбутнього вчителя музики", розкрито його зміст та структуру. У дослідженні розкрито творчий потенціал практичної підготовки в професійно-особистісному зростанні майбутніх фахівців. Розглянуто взаємозалежність між категоріями "діяльність", "практика", "досвід". Обґрунтовано специфіку практичної підготовки майбутніх педагогів-музикантів,

конкретизовано особливості її змісту та організації в аспекті творчої діяльності майбутніх учителів музики. Визначено педагогічні умови оптимізації формування досвіду творчої діяльності майбутніх учителів музики в процесі педагогічної практики; розроблено діагностичний інструментарій констатувального експерименту, обґрунтовано критерії, показники та встановлено рівні сформованості означеної якості у студентів. Впроваджено методику формування досвіду творчої діяльності майбутніх педагогів-музикантів в процесі педагогічної практики. Систематизовано та узагальнено хід та результати педагогічного експерименту; здійснено перевірку та оцінку ефективності розробленої авторської методики, доведено її результативність.

14.03.19.0156/0419U001129

Теряєва Лариса Анатоліївна. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.02.2019.

УДК 378.78.087.68 (043.3).

259 с.: 19 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

У дисертації досліджено проблему формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування, визначено зміст поняття "методична компетентність" та структурні компоненти (пізнавально-когнітивний, емоційно-ціннісний, особистісно-комунікативний та виконавсько-творчий). Досліджено міждисциплінарні зв'язки хорового диригування з навчальними дисциплінами, проведено удосконалення навчального плану з хорового диригування і впроваджено у навчання інноваційний розділ "Музичні інформаційні технології у хоровому диригуванні". Визначено критерії (пізнавально-когнітивний, аксіолого-аналітичний, особистісно-комунікативний, творчо-операційний), показники та рівні сформованості (високий, середній, низький). Впровадження розробленої методики здійснювалося завдяки моделі, яка мала такі блоки: концептуально-цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний, критеріально-діагностичний, кінцево-результативний, а також педагогічним умовам: стимулювання і мотивація навчання з використанням музичних інформаційних технологій; наявність інноваційного методичного забезпечення; активізація самостійної роботи; розвиток творчих здібностей із застосуванням інтерактивних та ігрових методів навчання. Поетапне впровадження методики здійснювалося у три етапи: мотиваційно-пізнавальний, самостійно-пошуковий, діяльнісно-творчий. Проведена статистична обробка отриманих показників визначила динамічне зростання сформованості кожного з компонентів методичної компетентності у студентів експериментальної групи і ефективність запропонованої методики.

14.03.19.0157/0419U001130

Ян Цюнь. Формування інформаційної культури майбутнього вчителя музики у процесі фахового навчання:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 13.02.2019.

УДК 378.011.3-051:78:001.859 (043.3).

228 с.: 8 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

У дисертаційному дослідженні розглянуто проблему формування інформаційної культури студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Під інформаційною культурою вчителя музичного мистецтва розуміємо особистісне утворення, що передбачає обізнаність в музичному мистецтві та методиці його викладання, сформовану потребу і здатність до її розширення, відбору й

оцінювання мистецьких явищ, втілення у професійній діяльності, а також готовність до рефлексивного самовизначення. Враховуючи, що специфіка художньої інформації передбачає емоційну виповненість впливу, який не передається стандартними нормалізованими мовами, підкреслюємо значення досягнення художньої образності як основи усвідомлення мистецької інформації. Структура інформаційної культури майбутніх учителів музичного мистецтва охоплює орієнтаційно-мотиваційний, когнітивно-комунікативний, креативно-діяльнісний компоненти. У результаті проведення формувального експерименту зафіксовано значне зростання кількісних та якісних показників рівнів сформованості інформаційної культури студентів експериментальної групи, що свідчить про ефективність та дієвість розробленої поетапної методики формування інформаційної культури майбутніх учителів музики в процесі фахового навчання.

14.03.19.0158/0218U003859

Науково-методологічні основи оптимізації процесу спортивно-орієнтованого фізичного виховання студентів:

Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Долинний Юрій Олексійович. – ДР 0115U004729. УДК 378.147:796.01.150 с.

Об'єкт дослідження – процес фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. Мета дослідження - експериментально перевірити ефективність впровадження альтернативної методики оптимізації процесу з спортивноорієнтованого фізичного виховання студентів. Практична значимість роботи виражається в ефективному використанні методики підвищення функціонального стану та фізичного вдосконалення студентів, зміцнення здоров'я та формування мотиваційних передумов до систематичних занять фізичним вихованням і спортом студентів ВНЗ на заняттях із застосуванням спортивноорієнтованого фізичного виховання і загальної фізичної підготовки студентів. Практичні рекомендації дослідження можуть бути використані викладачами фізичного виховання в роботі зі студентами вищів, проведенні занять на курсах підвищення кваліфікації викладачами фізичного виховання. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: - вперше розроблена методика підвищення функціонального стану та фізичного вдосконалення студентів на основі впровадження в програму спортивноорієнтованого фізичного виховання вправ з загальної фізичної підготовки; - отримали подальший розвиток: програма спортивноорієнтованого фізичного виховання заснованої на раціональному застосуванні видів спорту (атлетизму, баскетболу, футболу, калланетіки, аеробіки, бадмінтону) та програми загальної фізичної підготовки використовуючи мотиваційні передумови до систематичних занять фізичним вихованням і спортом; - удосконалено: зміст, форму та засоби навчальної програми з спортивноорієнтованого фізичного виховання з урахуванням специфіки загальної фізичної підготовки. Галузь використання - вища освіта. Робота передається за кордон за договірною ціною.

14.03.19.0159/0218U003936

Розвиток культурного інтелекту студентів в процесі кроскультурної взаємодії в умовах глобалізації вищої освіти:

Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Мороз Тетяна Олександрівна. – ДР 0115U002065. УДК 371.13:37.035.6:39.446.23.

102 с.

У дослідженні здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення наукової проблеми розвитку культурного інтелекту студентів в процесі кроскультурної вза-

ємодії в умовах глобалізації вищої освіти, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад процесу розвитку культурного інтелекту як визначального фактору формування готовності до взаємодії, розробленні теоретико-концептуальної моделі, методики та методичного забезпечення цього процесу.

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.03.19.0160/0519U001005

Чумак Лариса Володимирівна. Теоретичні і методичні засади розвитку професійної майстерності вчителів зарубіжної літератури в системі післядипломної освіти: Дис... д.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Захищена 27.12.2018.

УДК 378.046:37.011.3-051:821.

675 с.: 34 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 764 назви.

Визначено сутність та охарактеризовано структуру професійної майстерності вчителів зарубіжної літератури. Викремлено критерії, показники та рівні розвиненості професійної майстерності вчителів зарубіжної літератури у закладах післядипломної освіти. На основі андрагогічного, компетентнісного, міждисциплінарного, системного підходів розроблено модель та авторську концепцію розвитку професійної майстерності вчителів зарубіжної літератури в системі післядипломної освіти. Створено навчально-методичне забезпечення з розвитку професійної майстерності вчителів зарубіжної літератури в системі післядипломної освіти, комплекс навчальних технологій та методику їх реалізації.

14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах

14.03.19.0161/0419U001022

Фурсенко Тетяна Миколаївна. Система підготовки актуаріїв у професійних об'єднаннях і в університетах Канади: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Захищена 27.12.2018.

УДК [378.147: 374.72]: 51-7(71).

400 с. – Бібліогр.: 402 назви.

У дисертації вперше у вітчизняній педагогічній науці здійснено цілісний порівняльно-педагогічний аналіз системи професійної підготовки фахівців з актуарної справи в Канаді. Проаналізовано нормативно-правову базу забезпечення професійної підготовки фахівців з актуарної справи на міжнародному та національному рівнях. Визначено особливості організації освітнього процесу в університетах та організаційні, змістові, технологічні аспекти професійної підготовки актуаріїв у професійних об'єднаннях Канади. Виявлено сучасні тенденції професійної підготовки фахівців у XXI столітті. Досліджено міжнародні та канадські стандарти актуарної освіти. Представлено загальну характеристику системи забезпечення якості вищої освіти Канади та набуття статусу кваліфікованого актуарія у цій країні; проаналізовано програму акредитації університетів; з'ясовано норми та стандарти професійного розвитку актуаріїв у Канаді.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.03.19.0162/0218U003140

Системність психологічного знання на сучасному етапі його розвитку: Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії

педагогічних наук України; Керівник Завгородня Олена Василівна. – ДР 0115U000802. УДК 159.9:316.7.

46 с.

Окреслено теоретико-методологічні засади формування психологічного знання на основі його системних репрезентацій як медіаторів взаємодії природничо-наукової та гуманітарної методологічних традицій. Показано, що одним з таких медіаторів є системна репрезентація психологічних знань за допомогою теоретико-множинного опису культурних процесів. Представлено варіанти системного опрацювання актуальних психологічних проблем.

15.03.19.0163/0218U003144

Становлення базових парадигм української психології: Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Турбан Вікторія Вікторівна. – ДР 0115U000804. УДК 159.923.

51 с.

Основним завданням лабораторії у звітному році було узагальнення провідних інтенцій становлення та розвитку базових парадигм української психології, підготовка рукопису наукової монографії. Узагальнено вирізнявальні риси кожної з парадигм, з'ясовано основні закономірності базових парадигм української психології, окреслено причини зміни парадигм.

15.03.19.0164/0218U003145

Особливості формування психологічної культури працівників освіти в інформаційно-му суспільстві: Заключний звіт /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України; Керівник Пророк Наталія Василівна. – ДР 0115U000805. УДК 159.922 : 316.77.

36 с.

Дано концептуальне визначення поняття психологічної культури працівників освіти в інформаційному суспільстві та представлено її сучасну структурну модель. Розроблено модель формування психологічної культури працівників освіти. Проаналізовано психологічні особливості сучасного педагогічного дискурсу та психолого-педагогічні проблеми, типові для інформаційного суспільства.

15.21 Загальна психологія

15.03.19.0165/0519U001031

Яковицька Лада Савеліївна. Психологія самореалізації викладача у науково-технічній діяльності: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 22.01.2019.

УДК 159.922:62+378.125.

416 с.: 9 табл., 62 іл. – Бібліогр.: 546 назв.

У дисертації здійснена комплексна розробка проблеми становлення самореалізаційних процесів викладача у науково-технічній діяльності. Досліджено зв'язок потреби у самореалізації із професійним (науково-технічним) буттям особи; показано значення розвиненої потреби в самореалізації для продуктивної праці науково-технічної інтелігенції, яка виникає і формується у виробничій діяльності особистості, на прикладі професійного зростання науково-технічних працівників Донецького національного технічного університету. Результатом дослідження стала загальна концепція, яка сприятиме розвитку потреби в самореалізації як у викладацького і технічного персоналу університету, так і у студентської молоді, що набуває професійних компетенцій в умовах технічних вишів. Емпірично досліджені особливості процесу самореалізації викладачів у науково-технічній діяльності, представлені дані емпіричного аналізу

суб'єктивних й операційних чинників та видів процесу самореалізації викладача у науково-технічній діяльності, структури ціннісних орієнтацій особистості, психологічних особливостей гуманістичної самореалізації викладача у науково-технічній діяльності, доведена їх статистична значущість. Обґрунтовано мотиваційно-ціннісні чинники самореалізації, що зумовлюють конструктивне та компетентне здійснення діяльності фахівцем. Виділено елементи новизни чи мінливості, які виявлялися у 6-ти експериментальних групах, що відрізнялися за рівнем самореалізації і за віковими ознаками. Представлено регресійну модель самореалізації викладача у науково-технічній діяльності.

15.03.19.0166/0218U003142

Методологічні закономірності формування автентичності фахівців соціально-економічних професій: Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Зливков Валерій Лаврентійович. – ДР 0115U000801. УДК 159.923.2.

41 с.

Визначено поняття автентичності особистості. Перекладено та адаптовано українськомовні версії опитувальників автентичного лідерства (ALI, L.L. Neider, C.A. Schriesheim), Шкали автентичності (The Authenticity Scale, A.M. Wood, P.A. Linley) та опитувальника автентичності AI-3 (M.H. Kernis, B.M. Goldman). Створено модель автентичності фахівців соціально-економічних професій.

15.03.19.0167/0218U003146

Ціннісна детермінація становлення обдарованої особистості: Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Музика Олександр Леонідович. – ДР 0115U000806. УДК 159.922, 159.928.

7 с.

Узагальнено дані емпіричного дослідження, які разом з результатами теоретичного аналізу дозволили сформулювати концепцію ціннісної детермінації становлення обдарованої особистості і виявити ряд закономірностей: 1) типологічна своєрідність обдарованої особистості формується в процесі задоволення її базових потреб (соціальних, когнітивно-творчих, екзистенційних) і закріплюється в особистісних цінностях; 2) ціннісна детермінація становлення обдарованої особистості - двостадійний процес, що складається з ситуаційно-ціннісної детермінації (стадія становлення) та особистісно-ціннісної саморегуляції (стадія саморозвитку); 3) ситуаційно-ціннісна детермінація становлення обдарованої особистості здійснюється в процесі особистісно-ціннісної взаємодії з референтними особами; 4) ціннісний саморозвиток обдарованої особистості регулюється суб'єктивними цінностями й складається з ряду етапів: 1) ціннісне наслідування референтних осіб і розвиток здібностей у старшому дошкільному й молодшому шкільному віці; 2) накопичення ціннісного досвіду у взаємодії з широким колом референтних осіб у підлітковому віці; 3) ціннісне самовизначення, що ґрунтується на високій самооцінці у просторі власних оцінних конструктів, - у юнацькому віці; 4) ціннісна самотність дорослих обдарованих людей, що ґрунтується на ціннісній автономності й проявляється в певних типах життєвої активності.

15.03.19.0168/0218U003935

Професійна підготовка педагогів-психологів до роботи з дітьми, які знаходяться у складних життєвих ситуаціях: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Литвиненко Ірина Сергіївна. – ДР

0115U001235. УДК 159. 923.

103 с.

В результаті дослідження розроблено покроковий алгоритм роботи практикуючого психолога у наданні психологічної допомоги дітям, які знаходяться у складних життєвих ситуаціях. Комплекси форм, методів і засобів роботи з конкретними складними життєвими ситуаціями, з урахуванням системного використання активних методів навчання, нових соціально-економічних, політичних умов в українському суспільстві та вимог нового Закону "Про освіту".

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.03.19.0169/0218U003141

Діяльнісна самореалізація особистості в освітньому просторі: Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України; Керівник Максименко Сергій Дмитрович. – ДР 0114U000602. УДК 159.9.22.

46 с.

Теоретична побудова психологічної концепції діяльнісної самореалізації особистості в освітньому просторі, емпіричне вивчення, аналіз та узагальнення результатів дослідження проблеми психологічних закономірностей, чинників та умов становлення самореалізації особистості в сучасному освітньому просторі, формулюванні його висновків та практичних рекомендацій.

15.03.19.0170/0218U003147

"Психолого-педагогічні чинники прийняття дитиною старшого дошкільного віку соціально-значущих цінностей": Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України; Керівник Піроженко Тамара Олександрівна. – ДР 0115U002685. УДК 159.922.7.

64 с.

Узагальнення здобутків у формі рукопису посібника та науково-методичних рекомендацій

15.41 Соціальна психологія

15.03.19.0171/0419U001083

Никоненко Олена Вікторівна. Психологічні особливості монетарної соціалізації студентської молоді: Дис... к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 22.01.2019.

УДК 316.614-057.87(043.3).

186 с.: 22 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

У дисертації проведено дослідження психологічних особливостей монетарної соціалізації студентської молоді. Робота містить теоретичне обґрунтування, методичні засади та результати емпіричного дослідження цієї проблеми. На основі аналізу провідних теоретичних підходів до розуміння монетарної соціалізації обґрунтовано її структурно-функціональну модель як основу для проведення дослідження психологічних особливостей монетарної соціалізації студентської молоді. Виявлено особливості компонентів монетарної соціалізації студентів в залежності від статі, соціально-економічного, адміністративно-територіального чинників та чинника професіоналізації. Виділено типи економіко-психологічної адаптації як результату монетарної соціалізації студентів в залежності від рівня їх соціальної адаптації. Емпірично доведено, що властивий більшості студентів рефлексивний тип монетарної соціалізації зумовлюється особливостями конфігурації елементів монетарної соціалізації, а саме, домінуванням в структурі конативного компоненту. Розроблено програму спеціалізова-

ного соціально-психологічного тренінгу монетарної компетентності студентів як засобу їх монетарної соціалізації.

15.03.19.0172/0218U003294

Свідоме та несвідоме як чинники регуляції групової взаємодії суб'єктів освітнього процесу: Заключний звіт / Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України; Керівник Горностаєв Павло Петрович. – ДР 0114U001513. УДК 316.45; 316.6.

88 с.

Розроблено основні положення теорії групової взаємодії, представлені в концепції групової взаємодії в навчально-терапевтичних групах, концепції паралельних процесів свідомого і несвідомого в малих групах та ціннісно-рольову концепцію формування і розвитку команд. Створено: модель реконструкції типів рольової взаємодії в соціально-психологічному просторі малої групи (на основі групових очікувань і Я-концепцій членів групи); модель групових меж (предметно-когнітивних, соціометричних, емоційних та меж ідентичності); модель рольової комунікації в новостворених групах (статусно-позиційного, ціннісно-експектаційного та дистанційно-емоційного аспектів комунікації); тривимірну модель аналізу конкуренції (за параметрами: особовість, досконалість, невротичність). Запропоновано науковий принцип регуляції розвитку міжсуб'єктної взаємодії в групі. Висунуто гіпотези: про особливість паралельних процесів у синергетичних групах, залежність продуктивності групи від рольового репертуару її членів; про гендерно-рольову зумовленість групових процесів, групову згуртованість як наслідок міжгрупової конкуренції; про відмінності стратегій долаття стресу людьми, які пережили війну і тими, що поінформовані про неї. Розроблено комплекс методик для дослідження свідомих і несвідомих чинників групової взаємодії (рольової комунікації, гендерної зумовленості, статусного становлення); авторські діагностичні методики: аналізу рольової взаємодії члена малої групи, ціннісно-рольової картографії міжсуб'єктної інтеракції в командах, спільного малювання рольової взаємодії і казкотворення, піктографічного малювання групового простору та емоційних дистанцій. Виявлено особливості несвідомих групових процесів у гендерно гомогенних та гетерогенних групах, особливості становлення соціометричних статусів у новостворених освітніх групах. Розроблено корекційні методики і технології: долаття рольової напруженості у процесі взаємодії в малій групі; роботи зі стереотипами, що ускладнюють процеси групової взаємодії; короткотривалої комплексної реабілітації ветеранів АТО; тренінг комунікативно-рольового моделювання групової взаємодії членів новостворених груп.

15.81 Прикладна психологія

15.03.19.0173/0519U001021

Возник Алла Вікторівна. Психологія управління педагогічними працівниками в освітніх округах: Дис... д.психол.н. / Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 26.12.2018.

УДК 159.9]:37.091.12:36-051(043.3).

475 с.: 44 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 538 назв.

Дисертацію присвячено психологічним особливостям управління педагогічними працівниками в освітніх округах. У дисертації визначено сутність, структуру та специфіку функціонування освітніх округів як інноваційних організацій. Розкрито психологічні аспекти управління педагогічними працівниками в освітніх округах. Розроблено модель психологічної готовності керівників закладів освіти до управління педагогічними працівниками в освітніх округах.

Обґрунтовано рівні розвитку психологічної готовності керівників закладів освіти до управління педагогічними працівниками в освітніх округах ("базовий", "ситуативно-стратегічний", "персоналізований"). Виокремлено дві групи організаційно-психологічних чинників, які впливають на формування психологічної готовності керівників до управління педагогічними працівниками в освітніх округах (чинники, пов'язані з діяльністю закладу освіти; чинники, пов'язані з діяльністю керівника закладу освіти). Констатовано недостатній рівень сформованості (як за окремими компонентами так і загального показника) психологічної готовності керівників закладів освіти до управління педагогічними працівниками в освітніх округах. Виокремлено типи психологічної готовності керівників закладів освіти до управління педагогічними працівниками в освітніх округах ("нормативний", "стратегічний", "адаптивний", "партнерський") та встановлено зв'язок між ними та організаційно-психологічними чинниками. Розкрито організаційно-психологічні умови формування психологічної готовності керівників закладів освіти до управління педагогічними працівниками в освітніх округах як в умовах післядипломної педагогічної освіти, так і в межах діяльності конкретних освітніх округів.

15.03.19.0174/0419U001058

Кузіна Вікторія Дмитрівна. Перфекціонізм як чинник розвитку професійної ідентичності офіцера Збройних Сил України: Дис... к.психол.н. / Національний університет оборони України імені Івана Черняховського. – Захищена 27.12.2018.

УДК 159.9.943 (477) (043.3).

243 с.: 14 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 285 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене вивченню перфекціонізму як особистісної риси офіцера, а також його впливу на розвиток професійної ідентичності в особливих умовах військово-професійної діяльності. Визначено, що перфекціонізм офіцера є багатовимірним особистісним конструктом, який поєднує індивідуально-психологічні якості й особистісні характеристики, які детермінують встановлення занадто високих особистісних стереотипів і стандартів військово-професійної діяльності, прагнення до надмірної досконалості й доведення результатів діяльності до найвищих зовнішніх еталонів. Встановлено, що професійна ідентичність офіцера є результатом процесу усвідомленого отождолення себе з професією та військово-професійним середовищем, що передбачає розвиненість відчуттів професійної компетентності, самооефективності, цілісності, а також оволодіння смислами військово-професійної діяльності. Доведено, що високий рівень перфекціонізму офіцера зумовлює розвиток дифузного стилю професійної ідентичності, прагнення дотримуватися надмірно високих стандартів, зовнішню мотивацію діяльності та уникнення невдач, невпевненість у правильному результаті, встановлення занадто високих стереотипів досягнень, показу своєї досконалості, блокування розвитку досягнутої професійної ідентичності особистості. Розроблено та впроваджено професійно-психологічний тренінг розвитку конструктивного перфекціонізму та професійної ідентичності офіцерів Збройних Сил України, реалізація якого забезпечує розвиток змістових характеристик конструктивного перфекціонізму офіцера та досягнення ним вищого рівня професійної ідентичності на основі емпіричних показників за когнітивно-рефлексивним, суб'єктно-особистісним, операційно-регуляційним та результативно-діяльнісним критеріями. Ключові слова: перфекціонізм, професійна ідентичність, особистість офіцера, вплив, стильові особливості, суб'єкт, військово-професійна діяльність, особливі умови, розвиток, професійно-психологічний тренінг.

15.03.19.0175/0419U001064

Гончаренко Ярослава Валентинівна. Психологічні чинники орієнтації на клієнта персоналу комерційних організацій: Дис...

к.психол.н. /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. – Захищена 26.12.2018.

УДК 159.922.2:005.95.96(043.3).

228 с.: 26 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

У дисертації здійснено теоретичне обґрунтування й експериментально вивчено психологічні чинники орієнтації на клієнта персоналу комерційних організацій. Побудовано модель орієнтації на клієнта персоналу комерційних організацій. На основі емпіричного дослідження виявлено недостатній рівень розвитку основних компонентів, складових та інтегрального показника орієнтації на клієнта персоналу комерційних організацій. Доведено зв'язок між орієнтацією на клієнта комерційних організацій і чинниками мезорівня (характеристиками організацій): а) психологічними (організаційним розвитком, типом організаційної культури); б) організаційно-функціональними (сферою діяльності, формою власності, кількістю працівників). Виявлено зв'язок між орієнтацією на клієнта комерційних організацій і чинниками мікрорівня (характеристиками персоналу): а) психологічними: загальнопрофесійними (комунікативними, емоційними); спеціальними (дружелюбністю у взаємодії з клієнтом, здатністю приймати точку зору клієнта та ін.); б) організаційно-професійними та соціально-демографічними (посадою в організації, рівнем освіти, стажем трудової діяльності, віком). Розроблено та апробовано авторську тренінгову програму розвитку орієнтації на клієнта персоналу комерційних організацій та доведено її ефективність.

15.03.19.0176/0218U003143

Особливості стосунків "психотерапевт-клієнт" у сучасному соціокультурному середовищі: Заключний звіт /Інститут психології ім.

Г.С. Костюка НАПН України; Керівник Кісарчук Зоя Григорівна. – ДР 0115U000803. УДК 159.9.

44 с.

Об'єкт дослідження: стосунки "психотерапевт-клієнт" у кризових соціокультурних умовах. Предмет дослідження: особливості стосунків "психотерапевт-клієнт" у кризових психотравмивних обставинах та закономірності формування їх ефективних моделей для психотерапевтичної допомоги постраждалим. Мета дослідження: визначити специфіку стосунків "психотерапевт-клієнт" у кризових психотравмивних обставинах; з'ясувати характеристики та умови формування допомагаючих, сприятливих для подолання наслідків психотравми, терапевтичних стосунків у роботі з різними категоріями постраждалих. Методи дослідження: теоретичний аналіз, порівняльний аналіз, систематизація, узагальнення; спостереження, анкетування, тестування; методи експериментальної психосемантики; аналіз практики кризового консультування і психотерапії; аналіз продуктів діяльності. Результати: з'ясовано специфіку прояву основних феноменів психотерапевтичної взаємодії у ситуаціях надання допомоги людям, що пережили важкі стресові події. Визначено особливості формування допомагаючих, сприятливих для вирішення завдань подолання наслідків психотравми, терапевтичних стосунків у роботі з різними категоріями постраждалих. Виявлено особливості негативних емоційних станів волонтерів-психологів/психотерапевтів, що мають місце у роботі з постраждалими, та чинники, що впливають на їх виникнення та загострення. Здійснено класифікацію видів і форм мас-медійного спілкування в системі "психолог-населення"; визначено найбільш прийнятні з них для різних категорій постраждалих, а також чинники, що впливають

на їх ефективність.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.03.19.0177/0419U001017

Онатій Анастасія Віталіївна. Синтаксична організація складнопідрядних займенниково-співвідносних речень несиметричної структури: Дис... к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 26.12.2018.

УДК 811.161.2'367.335.2.

230 с.: 1 табл., 4500 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

У роботі з'ясовано дефініції понять "корелят", "релят", "корелятивний блок", "синтаксична симетрія", "прислівно-кореляційний зв'язок", визначено критерії формування несиметричних корелятивних блоків, інвентаризовано формально-граматичні моделі займенниково-співвідносних несиметричних речень. Можливість використання в курсах із сучасної української літературної мови (частина "Синтаксис"), спецкурсах із синтаксису складнопідрядного речення. Сфера вживання - вища школа.

16.03.19.0178/0419U001067

Шматко Інна Володимирівна. Формування та системно-словотвірна організація української бджільницької термінології: Дис...

к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 27.12.2018.

УДК 811.161.2'367.

392 с.: 2 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 316 назв.

Дисертація є першою спробою в україністиці комплексного аналізу сучасної УБТ, визначено основні періоди її формування та розвитку в діахронії й синхронії в контексті слов'янських мов. Представлено терміносистему бджільництва як польову структуру, що є ієрархією полів різного рівня; виділено термінологічні поля; визначено основні лексико-семантичні відношення в УБТ. З'ясовано особливості й типологічні різновиди гіперо-гіпонімії, синонімії, антонімії, полісемії; показано основні способи номінацій в бджільницькій термінології, простежено шляхи та джерела її поповнення

16.03.19.0179/0419U001068

Козловська Дар'я Валеріївна. Структурно-семантичні та функціонально-стилістичні характеристики поетонімії романів українських письменниць початку ХХІ століття: Дис...

к.філол.н. /Донецький національний університет імені Василя Стуса. – Захищена 26.12.2018.

УДК 811.161.2'372.21.

260 с.: 1643 іл. – Бібліогр.: 347 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню структурно-семантичних та функціонально-стилістичних особливостей поетонімії романів українських письменниць початку ХХІ століття. Окреслено методологію дослідження поетонімії романів сучасних українських авторок. Описано структурно-семантичні особливості особових імен як основної підгрупи однослівних антропоетонімів жіночих романів, інших однослівних, а також дво- й трислівних найменувань. Можливість використання в курсах із поетонімології. Сфера використання - вища школа.

16.03.19.0180/0419U001088

Содель Олександр Сергійович. Кроскультурна інконгруентність комічного (на матеріалі перекладів англійськомовних

анекдотів українською мовою): Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 01.02.2020.

УДК 811.111738:821.111.

265 с.: 5 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 442 назви.

У дисертації розкрито способи перекладу українською мовою вербальних засобів вираження інконгруентності як когнітивного механізму створення комічного в англійськомовних анекдотах шляхом визначення етнокультурної особливості концептуальної картини світу та структурно-системної специфіки мовної картини світу англійців, вербалізованих в англійськомовних анекдотах, та систематизації перекладацьких трансформацій при їх відтворенні українською мовою. Структуровано концептуальний простір комічного і запропоновано шляхи розв'язання проблеми кроскультурної онтологічної, логіко-поняттєвої та валоративної інконгруентності при перекладі англійськомовних анекдотів. Виявлено засоби подолання системно-структурних відмінностей англійської та української мов.

16.03.19.0181/0419U001103

Андрущенко Ірина Олександрівна. Просодичні характеристики публічного мовлення акцентуйованих особистостей (експериментально-фонетичне дослідження на матеріалі англійської мови): Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 14.02.2020.

УДК 811.111'342.9:808.51(043.3).

312 с.: 99 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 408 назв.

Дисертацію присвячено вивченню просодичних характеристик публічного мовлення акцентуйованих особистостей на матеріалі інавгураційних і програмних промов американських президентів і британських прем'єр-міністрів другої половини ХХ століття. З'ясовано, що політичним діячам притаманними є чотири типи акцентуацій характеру: демонстративна, застрягаюча, педантична і збудлива. Дослідження публічного мовлення акцентуйованих політиків дозволило встановити інваріантні та варіантні просодичні моделі реалізації ними публічного мовлення.

16.03.19.0182/0218U003206

Мови світу: генезис, таксономія, функціонування у синхронії і діахронії: Заключний звіт /Київський національний лінгвістичний університет; Керівник Денисова Світлана Павлівна. – ДР 0115U002513. УДК 811.16'81-115.81'367.627:801:001.89.

78 с.

Об'єктом дослідження є корпус (семантика і структура) і статус (стилістичні, соціолінгвістичні і когнітивно-дискурсивні аспекти функціонування та розвитку) української мови у її генетико-типологічних (ареальних) і загальнокультурних зв'язках і відношеннях з різними мовами світу.

16.03.19.0183/0218U003895

Дискурсивні аспекти вивчення семантики та прагматики мовних одиниць. Проблеми лінгводидактики: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Висоцька Ганна Віталіївна. – ДР 0117U007297. УДК 81'42(047.3).

63 с.

За результатами проведених кафедрою досліджень, що включали: огляд наукової літератури за темою, аналіз окремих мовних та мовленнєвих аспектів тексту як одиниці аналізу, а також методичний аспект роботи з текстом, додано до наступних висновків. Текст як лінгвістичне яви-

ще насамперед виступає одиницею комунікації, складовою дискурсивного мовлення, визначає стратегії і тактики комунікантів, забезпечує процес пізнання. Завдяки тексту реалізується естетичність мовлення, у цьому аспекті він є предметом лінгвопоетики. Однак найголовніша функція тексту - його процесуальність як компонента дискурсу, як процесу і продукту спілкування. В цьому сенсі текст стає об'єктом психолінгвістики і лінгводидактики, що знайшло відображення в концепціях мовної освіти в Україні, Державному стандарті базової і повної середньої школи, у практиці роботи викладачів ВЗН і вчителів середніх шкіл. Аналіз мовних характеристик тексту з точки зору їх функціональних та комунікативних характеристик свідчить, що однією з функцій лексичних одиниць є використання їх у якості звертання. На основі аналізу фактичного матеріалу нами були виділені наступні форми звертань в англійській та українській мовах: звертання на ім'я та прізвища; форми звертання що пов'язані з родинними відносинами; пестливі та дружні форми звертання; ввічливі звертання що продиктовані мовленнєвим етикетом; звертання - номінації за професією або посадою; звертання, що реалізовані особовими займенниками другої особи; звертання, що реалізовані іменниками з семантичною транспозицією та оказіоналізмами. Запозичення лексичних одиниць в процесі міжкультурної комунікації - це результат пізнання дійсності та розвитку культури етносу внаслідок культурних та мовних контактів з іншими народами. Історія запозичень - є історією культурних зв'язків етносу в кругообігу століть. Міжкультурна комунікація сприяє динаміці мови, а головну роль при цьому відіграють представники мовних соціумів. Для того, щоб до мови проникало як найбільше запозичень, потрібний дуже високий ступінь інтенсивності міжмовних контактів. В процесі міжкультурної комунікації, певний відсоток інформації, що повідомляється втрачається, що зумовлює той факт, що у процесі функціонування частина запозичених лексичних одиниць увійде до узусу мови, а частина залишиться на периферії. Кафедрою були також проведені дослідження пов'язані з методикою викладання іноземних мов. За результатами аналізу було визначено, що одним із сучасних методів викладання іноземних мов є кейс-метод, що є способом формування професійної комунікативної компетенції у студентів. Використання кейс-методу при навчанні іноземної мови по-перше, надає студентам відмінну можливість працювати з реальними проблемними ситуаціями (кейсами), по-друге, впливає на професіоналізацію студентів, сприяє їх дорослішанню, формує інтерес і позитивну мотивацію до навчання, по-третє, сприяє використанню автентичного іншого мовного матеріалу і, по-четверте, реалізує можливість спілкування на іноземній мові. Все це робить метод кейсів однією з найбільш результативних технік формування професійної комунікативної компетенції на іноземній мові, а, отже, і ефективним способом реалізації професійної підготовки студентів. Дистанційне навчання передбачає гнучке поєднання самостійної пізнавальної діяльності студентів з різними джерелами інформації, навчальними матеріалами, спеціально розробленими по курсу. При чому ефективність будь-якого виду навчання на відстані залежить від ефективної організації і методичної якості використовуваних матеріалів, а також від керівництва, майстерності педагогів, що беруть участь в цьому процесі. Дослідники особливо відзначають, що використання інформаційних технологій у дистанційному навчанні надають практично необмежені можливості в розміщенні, зберіганні, обробці і доставці інформації на будь-які відстані і будь-якого об'єму і змісту. У цих умовах на перший план при організації системи дистанційного навчання виходить його педагогічна та змістовна організація. Мається на увазі не лише відбір матеріалу для засвоєння, але і його структурна організація. Перспективу дослідження вбачає-

мо в подальшому аналізі мовних одиниць у дискурсивному аспекті. Робота розповсюджується за договірною ціною.

16.03.19.0184/0218U003948

Динаміка прізвищового компонента в антропонімічній системі південної Миколаївщини:

Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Корнієнко Ірина Анатоліївна. – ДР 0115U001347. УДК 811.161.2'373/232/1 (477.73).

60 с.

Науково-дослідну роботу присвячено характеристиці антропонімічної системи південної Миколаївщини та явища динаміки в антропонімії з метою пізнання й вивчення тенденцій розвитку української регіональної антропонімії та використання результатів для поглибленої підготовки філологів. За допомогою описово-аналітичного, порівняльно-історичного та кількісного методів виявлено особливості іменування носіїв залежно від суми зовнішніх умов, розкрито походження, лексико-семантичну базу, структурні типи прізвищ південної Миколаївщини, визначено вплив екстралінгвістичних факторів на формування як регіонального, так і загальноукраїнського антропонімікону; укладено матеріали до словника антропонімів Північного Причорномор'я та електронну картотеку антропонімів південної Миколаївщини.

16.31 Прикладне мовознавство

16.03.19.0185/0218U003674

Українська мова за кордоном: особливості функціонування, методика викладання: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Ключковська Ірина Михайлівна. – ДР 0114U001691. УДК 81:372.881; 81'27; 81'38; 81'42; 81'25.

60 с.

Обґрунтовано інноваційні та інтерактивні методи викладання української мови й особливості навчання різних видів мовленнєвої діяльності в іншомовній аудиторії; визначено зміст понять інтерференція та мовна адаптація; висвітлено питання сертифікації рівнів володіння українською мовою як іноземною.

16.41 Мови світу

16.03.19.0186/0218U003894

Становлення і розвиток українського художнього перекладу в XIX столітті: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Голі-Оглу Тамара Войцехівна. – ДР 0117U007299. УДК 811.1/.8(047.3).

53 с.

Об'єкт дослідження - перекладацька діяльність українських письменників другої половини XIX століття: Панлеймона Куліша, Володимира Самійленка, М. Коцюбинського, Івана Верхратського, Євгена Гребінки, Левка Боровиковського, Михайла Старицького, Івана Франка, Миколи Вороного; переклад творів українських письменників іншими мовами світу. Мета роботи - визначити базові принципи перекладу художніх творів зазначених авторів. Методи дослідження: описовий, зіставний, функціональний, прийоми стилістичного і контрастивного аналізів. Новизна дослідження: уперше було проаналізовано діяльність окремих українських письменників XIX ст. у перекладознавчому контексті. Робота розповсюджується за договірною ціною.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧИСТЬ

17.09 Історія літератури

17.03.19.0187/0419U001007

Ніколаєнко Світлана Володимирівна. Поетика любовної лірики Едмунда Спенсера: образні доміанти та жанрові модифікації: Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 20.12.2020.

УДК 811.111-14.09Спенсер.

237 с.: 1 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 216 назв.

Роботу присвячено визначенню образних доміант та жанрових модифікацій любовної лірики Е. Спенсера в контексті розвитку англійської поезії доби Відродження. Вперше в українській англістиці проведено детальний аналіз образної системи сонетарію Е. Спенсера, уточнено жанрову специфіку гімнів. Обґрунтовано теоретико-методологічну базу дослідження, простежено особливості рецепції сонетного циклу "Аморетті" у діахронічній перспективі, накреслені основні критично-наукові вектори інтерпретації лірики Е. Спенсера. Виходячи з концепції Любові в культурі елизаветинської Англії, розглянуті філософсько-естетичні джерела любовної лірики Е. Спенсера. Зокрема, висвітлено специфіку художнього поєднання у його ліричному спадку ідейних струменів неоплатонізму, петраркізму та християнства.

17.03.19.0188/0419U001079

Скляренко Оксана Андріївна. Українська народна лялька кінця XX-початку XXI сторіччя: етнокультурна традиція, функції:

Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 31.01.2019.

УДК [008] + 392(477) "16/17".

272 с. – Бібліогр.: 339 назв.

Дисертація присвячена аналізу української народної ляльки кінця XX - початку XXI сторіччя. Досліджено риси традиційної ляльки як носія етнічності. Розглянуто питання тлумачення знаково-символічного змісту традиційної ляльки. Вироблено підходи до класифікації традиційної народної ляльки. Вперше подано авторські визначення "традиційна лялька", "аутентична лялька". Уведено до наукового обігу поняття "творчі методи майстрів" та окреслено його основні риси. Виділено основні функції української народної ляльки, розроблено класифікацію щодо історичних типів ляльок досліджуваного хронологічного періоду: традиційна народна лялька; реконструйована традиційна лялька; авторська лялька з елементами традиції. Проаналізовано роль народної ляльки в освітньо-виховному процесі України та сформульовано цілісне уявлення про роль та значення ляльки в Україні XXI століття.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.31 Образотворче мистецтво

18.03.19.0189/0519U001036

Груць Юрій Миколайович. Теорія і структурно-алгоритмічні основи побудови спеціалізованих відео-комп'ютерних стереоскопічних 3D систем: Дис... д.т.н. /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України. – Захищена 31.01.2019.

УДК 004.92.

348 с.: 12 табл., 84 іл. – Бібліогр.: 121 назва.

Об'єктом дослідження є процеси стереоскопічної обробки відео-комп'ютерної 3D-інформації. Предметом дослідження є спеціалізовані стереоскопічні відео-комп'ютерні 3D системи із каркасною графікою. Метою досліджень є підвищення рівня продуктивності, реалістичності та адекватності сприйняття складних комбінованих стереозображень при побудові спеціалізованих відео-комп'ютерних 3D систем за рахунок розробки теоретичного базису та структурно-алгоритмічних основ формування і аналізу каркасних і натурно-каркасних стереозображень. Застосовувалися: методи аналітичної геометрії, лінійної алгебри, перспективної геометрії, стереоскопії, машинної графіки, теорія чисел і чисельних методів; методи диференціального й інтегрального числення, теорія систем алгебраїчних рівнянь, тейлоровські перетворення Г.Є. Пухова, булева алгебра, машинна арифметика в залишкових класах, комп'ютерне моделювання та стереомодельювання. Теоретичні і практичні результати. Вперше: 1) Розроблено "операторний метод стереоперетворень" для постійного, змінного та 3х поворотних ракурсів спостереження, а також - для постійного ракурсу спостереження в системах, що містять плоске дзеркало, який встановлює взаємно-зворотний зв'язок між 3D і стереокоординатами, що дозволило вирішити кореспондентську задачу, і проблему крайового стереоефекту для каркасних графічних стереозображень. 2) Розроблено математичні моделі нових графічних стереопроцедур для каркасних конструкцій. 3) На базі теорії стереоперетворень поставлені і вирішені задачі аналізу геометричних спотворень, які обумовлені іншим базисом і/або ракурсом спостереження для різних стереосистем. 4) Розроблено структурно-алгоритмічні основи побудови стереоскопічного телевізійно-обчислювального комплексу і метод натурно-комп'ютерного графічного каркасного стереомодельювання, який реалізований на основі цього комплексу. Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку теорії і структурно-алгоритмічних основ побудови спеціалізованих високопродуктивних реалістичних відео-комп'ютерних стереоскопічних 3D систем, що володіють можливостями для підвищення рівня і швидкості адекватного сприйняття складних каркасних і натурно-каркасних стереозображень; і визначається рядом положень, о деяких з них сказано вище. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що на основі отриманих теоретичних положень розроблено ряд високопродуктивних стереоскопічних спеціалізованих 3D комплексів та систем, що характеризуються високим рівнем реалістичності та адекватності сприйняття складної каркасної і натурно-каркасної інформації. Результати дисертаційної роботи були впроваджені на ряді підприємств (ЦНПІХМ, Спецатом). Сфера використання - енергетика, фізика, авіація, оборона, медицина та інші.

18.03.19.0190/0218U003158

Теоретичні та практичні аспекти розвитку мистецтва книги в Україні ХХ - початку ХХІ ст. (на базі фахової підготовки художників-графіків): Заключний звіт /Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури; Керівник Нестеренко Петро Володимирович. - ДР 0115U002669. УДК 7.038.532(477)"19/20".

111 с.

Досліджено художньо-естетичні засади розвитку мистецтва книги в Україні упродовж ХХ - початку ХХІ ст.

18.03.19.0191/0218U003252

Історія реставрації монументального живопису Троїцької надбрамної церкви та монастирських мурів (за матеріалами архівних джерел): Заключний звіт /Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник; Керівник Кон-

дратюк Аліна Юрївна. - ДР 0115U006014. УДК 7.025.4(477).

159 с.

Об'єкт дослідження - монументальний живопис Троїцької надбрамної церкви та Монастирських мурів. Мета роботи - науковий пошук та дослідження відомостей з історії та практичного досвіду реставрації монументального живопису в Україні в період ХVIII- поч. ХХІ ст. на прикладі Троїцької надбрамної церкви та живопису на монастирських мурах. Методи дослідження - пошук наявних архівних та історіографічних джерел, порівняльний, методологічний та техніко-технологічний аналіз, фотофіксація, узагальнення результатів, моніторинг та оцінка сучасного стану проблеми. Історія реставрації монументального живопису Троїцької надбрамної церкви та мурів вперше представлена як комплексне дослідження. В роботі визначено основні етапи реставраційних втручання пам'яток, розглянуто питання аналізу та вивчення основних принципів та практичних методів реставрації монументального живопису, дана оцінка попереднього досвіду реставрації. На основі аналізу сучасних техніко-технологічних методів дослідження настінного живопису церкви та мурів виявлено його специфіку та інформацію з історії, часу створення та атрибуції. До наукового обігу введені маловідомі та недоступні для широкого загалу матеріали, пов'язані з історією охорони, збереження та реставрації монументального живопису Троїцької надбрамної церкви та мурів. Знання про попередні досягнення та втрати в реставраційній галузі дозволять глибше підійти до вирішення сучасних проблем збереження та реставрації монументальних розписів. Практична цінність роботи полягає в подальшому використанні її результатів під час проведення наступних реставраційних проектів, наукових досліджень, спостережень. Представлена робота ініціює створення науково-інформаційної бази пам'яток монументального живопису Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника та розроблення рекомендацій щодо їх подальшого збереження та реставрації. Матеріали дослідження можуть бути використані як джерело інформації для реставраторів, мистецтвознавців, працівників Національних заповідників та інших музейних установ України, викладачів та студентів навчальних закладів культури і мистецтва, ЗМІ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

18.45 Театр. Театрознавство

18.03.19.0192/0519U001025

Фіалко Валерій Олексійович. Трансформація образної лексики драматичного театру України другої половини ХХ століття:

Дис... д.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. - Захищена 31.01.2019.

УДК 792.01(477)"195/199"(043.3).

403 с. - Бібліогр.: 327 назв.

У дисертації вперше виявлені та узагальнені багатоглибинні процеси розвитку образної лексики драматичного театру України другої половини ХХ ст. в контексті творчих пошуків діячів радянського і пострадянського сценічного мистецтва. Спираючись на широкий фактологічний матеріал, в роботі розглянуто вплив соціокультурних факторів і процесів на розвиток сценічного мистецтва України, виявлено домінуючі тенденції репертуарної політики, художні та ідейно-тематичні особливості драматургічного матеріалу, котрі істотно вплинули на формування образної мови театру досліджуваного періоду. У драматичному театрі другої половини 1950-1970-х рр. оновлення образної лексики прослідковується в контексті рецепцій творчого досвіду першої третини ХХ ст., насамперед доробку Леся Курбаса. Увага акцентується на розширенні діапазону виражальних засобів

і способів їхньої взаємодії в образній системі вистави; акти-візації суб'єктивного у творчості режисера та сценографа; становлення і розвитку "дієвої сценографії" та ін. Театр намагається наново відкривати свою модерну складову. Інтерпретації - навіть, за умови їхньої подеколи певної естетичної інфантильності - тяжіють до переосмислення художніх і ду-ховних цінностей періодів культурних кульмінацій.

18.03.19.0193/0419U001104

Бевзюк-Волошина Лілія Анатоліївна. Роль сценографа у створенні художньо-просторової моделі драматичної вистави (остання чверть ХХ - початок ХХІ століт-тя): Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН Украї-ни. – Захищена 31.01.2019.

УДК 792.01+792.2(477) "18 - 19".

244 с. – Бібліогр.: 186 назв.

Дисертацію присвячено визначенню ролі сценографа у створенні художньо-просторової моделі драматичної вистави та еволюції сценографічної домінанти в контексті розвитку українського театру останньої чверті ХХ - початку ХХІ століття. В роботі досліджено витоки "школи" сценографії, сформованої Д. Лідером, її основні філософські та творчі засади, зокрема - основні принципи "дієвої" сценографії. На прикладі аналізу низки вистав декількох поколінь учнів Д. Лідера та митців, які здобули освіту поза професійною "школою", прослідковано тяглість запропонованих Майстром ідей та доведено, що "дієва" сценографія залишається одним з найбільш вагомих чинників у процесі створення художньо-просторової моделі драматичної вистави.

18.03.19.0194/0419U001155

Янь Чао. Трансформація модусу європейського драматичного театру в китайській розмовній драмі: Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 14.03.2019.

УДК 792.03.

289 с. – Бібліогр.: 162 назви.

У дисертації аналізуються стратегії адаптації європейської театральної традиції і особливості впровадження у практику сценічного мистецтва Китаю "розмовної драми" (на прикладі пекінських колективів). У роботі охарактеризовано етапи становлення та розвитку драматичного театру у Китаї. Визначено творчо-організаційні принципи, репертуарну політику пекінських театрів. Проаналізовано особливості трансформації принципів європейського драматичного театру китайськими колективами на рівні драматургії (Г. Ібсен, А. Міллер), методології репетицій (система Станіславського) і постановочних прийомів (авангардний театр). Охарактеризовано особливості роботи театрів різного типу, їхні спільні й відмінні підходи. Основну увагу приділено специфіці реценції європейської драматичної форми та методу роботи з нею китайським театром. Простежено функціонування ознак драматичного театру в пекінських театрах. Досліджено спроби драматичного театру поєднати європейське мистецтво з традиційними театральними формами.

18.03.19.0195/0218U003326

Сучасний театр: Ідеї. Концепції. Напрями: Заключний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Клековкін Олександр Юрійович. – ДР 0113U003107. УДК 792.2.

10 с.

Виявлення, аналіз та узагальнення відомостей про сучасне українське театрознавство. Впровадження в науковий

обіг концепцій, термінів, і понять щодо театрального інструментарію. Поширення наукового знання про класичні й сучасні методи театрознавчого дослідження відповідно до методології літературознавства і мистецтвознавства. Систематизація основних ідей, винаходів і відкриттів театрального і виконавчого мистецтва. Проаналізовано становлення методів театрознавчого дослідження у ХХ столітті.

18.03.19.0196/0218U003975

Мистецька антропология як дослідження публічності (case study на матеріалах документального театру "Експертиза" групи "ТанцЛабораorium"): Заключний звіт /Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса; Керівник Матвейчук Мар'яна Юріївна. – ДР 0117U003162. УДК 792:001; 7.01.

27 с.

Дослідити спосіб думання посттоталітарної людини і можливості подолання радянської мови .

18.49 Танок. Хореографія

18.03.19.0197/0218U005004

Теоретичні та методичні засади розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні: Заключний звіт /Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка; Керівник Ніколаї Галина Юріївна. – ДР 0115U002489. УДК 371.134:792.8:377:378(477). 595 с.

У дослідженні обґрунтовано теоретико-методологічні засади, концепції і стратегію розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні з урахуванням вітчизняних історичних традицій розвитку галузі та зарубіжних моделей хореографічної підготовки фахівців. Окреслено теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, обґрунтовано і розроблено організаційно-методичну систему формування художньо-педагогічної ментальності майбутніх учителів хореографії як чинника підвищення якості освіти, що забезпечує конкурентоспроможність вітчизняної хореографічно-педагогічної освіти на світовому ринку освітніх послуг.

18.67 Кіно. Кіномистецтво

18.03.19.0198/0419U001105

Січна Христина Фрідріхівна. Образ дитини як центрального персонажа у фільмах жахів другої половини ХХ - початку ХХІ століття:

Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 30.01.2019.

УДК 791-51-053.5:791.221.9]?:195/201?.

231 с. – Бібліогр.: 368 назв.

Дисертація присвячена дослідженню центрального образу дитини у фільмах жахів, де він виступає носієм зла в повсякденному і онтологічному сенсі. На основі вивчення джерел і найбільш популярних хорор-фільмів в контексті загальних образно-тематичних закономірностей розвитку жанру здійснено аналіз форм його художнього втілення. Поняття "дитина" диференційоване щодо загальноприйнятого розуміння і на цій основі з'ясовано типологію центрального образу. Він виявляє варіабельність і динамічність внаслідок відтворення елементів різного культурно-історичного, релігійного і жанрового походження, філософських і соціологічних доктрин, процесу розширення тематичного спектру, багаторівневості асоціативних планів тощо. Градування типологічних відмінностей відбувається в широких межах - від випадкового демонстрування ірраціональної

сили до усвідомленого просування до кінцевої мети. Висвітлено специфіку етапів розвитку обраного тематичного напрямку як відображення суспільно-культурних зумовлень інтерпретації та оновлення центрального образу. Проаналізовано особливості його кінореалізації і окреслено роль у кіномистецтві в зв'язку з відтворенням у ньому елементів трансформації фундаментальних та етнічних світоглядних цінностей.

18.03.19.0199/0419U001154

Кадум Леон Лейт. Особливості режисури екстремального документального фільму :

Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 15.03.2019.

УДК 791.229.4-022.257:791.633](043.3).

205 с. – Бібліогр.: 213 назви.

Дисертаційна робота досліджує специфіку екстремального в кіно, зумовлену небувалим раніше розповсюдженням ресурсу екстремального, що глибоко занурений в антропологічні, психологічні та соціокультурні витоки природи людини, суспільства, мистецтва, зокрема кінодокументалістику. Автор розглядає документальне кіно як мистецтво фіксації цієї дійсності, що має місце в багатьох недосліджених фільмах екстремального характеру. Головним напрямком дослідження є вивчення особливостей режисури екстремального документального фільму. Встановлено існування особливого різновиду документальної кінотворчості - екстремального документального фільму зі специфічними рисами у формозмістовних, і виробничо-організаційних сферах.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.21 Масова комунікація

19.03.19.0200/0218U003346

Інформаційна безпека держави в умовах стратегічного інформаційного протистояння з Російською Федерацією: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Дубов Дмитро Володимирович. – ДР 0117U004187. УДК 316.774(470).

24 с.

Проведено оцінку наявних стратегій та інструментів забезпечення інформаційної безпеки держави як частини державної інформаційної політики та запропоновано стратегічні пріоритети розвитку такої політики, у т.ч. щодо розвитку інформаційного суспільства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

19.03.19.0201/0218U003565

Формування стратегічного нарративу інформаційного забезпечення реінтеграції тимчасово окупованих територій в загальноукраїнський контекст: Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Горючий Валерій Микитович. – ДР 0117U003275. УДК 316.77:004:341.324](477).

55 с.

Проведено методичне та організаційне опрацювання змісту стратегічного нарративу інформаційного забезпечення реінтеграції окупованих територій в загальноукраїнський контекст, розроблено основні підходи в організації інформаційного ресурсу для ефективного використання в суспільній еволюції зростаючого значення нарративних інформаційно-аналітичних продуктів, у тому числі й тих, що пов'язані з

використанням в антагоністичних протистояннях між державами в інформаційному суспільстві.

19.03.19.0202/0218U003974

Мистецький діалог як вимога сучасної соціокультурної практики: Заключний звіт /Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса; Керівник Шевченко Наталя Андріївна. – ДР 0116U001818. УДК 716.776 792.01.

55 с.

Діалог - це мистецтво, якому потрібно вчитися, а не просто декларувати. Сучасний театр накопичив великий досвід різноманітних технологій побудови і ведення діалогу, виходу за межі лінійних опозицій заради спільного смислового поля, який є актуальним для розбудови сучасної України. Ця робота - відповідь на потребу сучасної соціокультурної реальності України в діалозі як дієвій технології, яка спроможна забезпечити суспільству цінності толерантності і гуманізму.

20 ІНФОРМАТИКА

20.23 Інформаційний пошук

20.03.19.0203/0218U003289

Формування та розвиток електронних ресурсів для ефективного представлення видавничої продукції НАН України: Заключний звіт /Видавничий дім "Академперіодика" Національної академії наук України; Керівник Вакаренко Олена Геннадіївна. – ДР 0115U002088. УДК 655.59:[001.891:061.12](477).

275 с.

Об'єкти дослідження - способи представлення в електронному середовищі видавничої продукції вітчизняних і зарубіжних наукових установ; стан представлення в електронному середовищі видавничої продукції установ Національної академії наук України. Мета роботи - визначення необхідного комплексу заходів для оптимізації представлення результатів наукових досліджень у різних групах періодичних видань по відділеннях НАН України у контексті впровадження сучасних стандартів наукометричних баз з урахуванням тенденцій розвитку вітчизняної наукової періодики, використанням сучасних інформаційних і видавничих технологій. Метод дослідження - аналізування стану представлення академічних видань на засадах типологічних і статистичних досліджень та підготовка на основі їхніх результатів аналітичних матеріалів; постійний комплексний моніторинг стану і тенденцій розвитку електронних ресурсів наукової періодики; порівняльний та джерелознавчий аналіз. Продовжено багатетапний моніторинг представлення в електронному середовищі наукових журналів НАН України в мережі Інтернет. Здійснено підтримку функціонування та наповнення онлайн системи науково-довідкового апарата щодо видавничої продукції НАН України, у т.ч. наповнення електронних анованих каталогів книжкових та періодичних видань і веб-ресурсу ВД "Академперіодика" НАН України. На підставі виконаної роботи укладено Методичні рекомендації "Питання охорони авторського права для видання наукових видань" щодо питань охорони авторського права та застосування ліцензій відкритого доступу для розміщення наукових журналів в електронному середовищі. Практичним результатом НДР стало аналізування видавничої продукції НАН України з метою удосконалення концепції формування та розвитку електронних ресурсів наукових періодичних видань для ефективного представлення академічної видавничої продукції. Це необхідно для удосконалення координації та інформаційно-аналітичного забезпечення усіх досліджень в НАН України на основі переліку інформаційно-комунікаційних технологій. Ефективне

управління у сфері наукової періодики може здійснюватися лише з урахуванням сучасних вимог до оформлення матеріалів та на основі результатів моніторингу видавничого процесу, системного аналізування внутрішніх та зовнішніх параметрів видань.

20.03.19.0204/0218U003641

Розроблення та запровадження інформаційно-аналітичної системи обліку сил і засобів цивільного захисту ("ІАС - сили ЦЗ"): Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Нікулін Олександр Федорович. – ДР 0117U001201. УДК 025.4.03; 355.58.001.

109 с.

Розроблено прототип інформаційно-аналітичної системи обліку сил і засобів цивільного захисту (далі ІАС - сили ЦЗ) з використанням сучасних ІТ- технологій на базі АСУ Славутич побудований не як комплекс інтегрованих підсистем, а як комплекс сумісних та здатних до взаємодії та взаємного функціонального доповнення підсистем, здатних функціонувати як автономно, так і в інтересах одна одної під час виконання завдань. Запропоновано єдиний підхід до обліку сил і засобів цивільного захисту, забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки процесів підготовки, прийняття та контролю управлінських рішень, щодо реагування на надзвичайні ситуації, створення єдиного реєстру сил і засобів із застосуванням сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

20.53 Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів

20.03.19.0205/0218U005049

Методологія та управлінський інструментарій забезпечення економічно-безпечного інноваційного розвитку підприємств промислового сектору на засадах інтеграції освіти, науки та виробництва: Заключний звіт /Одеський національний політехнічний університет; Керівник Філіппова С.В. – ДР 0115U000408. УДК 65.012.8.001.76.

723 с.

Розроблено комплекс науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо формування методології та управлінського інструментарію забезпечення економічно-безпечного інноваційного розвитку підприємств промислового сектору на засадах безпекоорієнтованого підходу в управлінні та інтеграції освіти, науки та виробництва, що сприятиме зростанню рівня інновативності промисловості країни та зміцненню рівня економічної безпеки підприємств промислового сектору

26 КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНИХ НАУК

26.03 Суспільно-політична думка

26.03.19.0206/0218U003348

Аналіз громадської думки та реакції засобів масової інформації в контексті головних проблем суспільного розвитку в Україні та світі: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Кисельов Сергій Сергійович. – ДР 0117U004189. УДК 32.0195:316.774(477).

22 с.

Досліджено вплив на громадську думку процесів у внутрішній, регіональній, зовнішній, соціально-економічній політиці України, надано рекомендації щодо формування гро-

матської думки стосовно діяльності органів державної влади. Робота передається за кордон за договірною ціною.

26.11 Глобальні проблеми

26.03.19.0207/0218U003336

Зовнішня політика України як інструмент забезпечення її суверенітету та відновлення територіальної цілісності: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Александров Олег Святославович. – ДР 0117U004177. УДК 327(477):341.218.4(1-61).

25 с.

Розроблено рекомендації стосовно оптимізації державної зовнішньополітичної діяльності, спрямованої на відновлення територіальної цілісності України та забезпечення її суверенітету в умовах російської агресії. Робота передається за кордон за договірною ціною.

26.03.19.0208/0218U003952

Міжнародні відносини та політичні процеси в країнах Чорноморського регіону: сучасний стан та перспективи: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Ніколаєнко Наталія Олександрівна. – ДР 0116U003884. УДК 327 + 323,2 (4-11) (497) (560).

146 с.

У роботі наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення важливого наукового завдання - дослідження механізмів і принципів формування системи співробітництва і безпеки країн Чорноморського регіону в умовах ведення гібридної війни з Росією. Доведена залежність структурних демократичних політичних перетворень та соціально-економічних змін в Україні як необхідних передумов реалізації нею євроатлантичних устремлень та прагнень набуття статусу регіонального центру сили у системі Чорноморського регіонального співробітництва. Визначено й практично обґрунтовано алгоритм розвитку політичних процесів та громадянських свобод в країнах Чорноморського регіону, а також інструменти міжнародного безпекового співробітництва в регіоні з урахуванням нових геополітичних загроз.

26.03.19.0209/0218U005012

Розроблення фундаментальних основ відтворювального механізму "зеленої" економіки в умовах інформаційного суспільства:

Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Мельник Леонід Григорович. – ДР 0115U000684. УДК 330.341.1:502.174:004.

260 с.

Об'єктом дослідження є механізми формування "зеленої" економіки в умовах інформаційного суспільства. Метою дослідження є розробка фундаментальних основ формування "зеленої" економіки на основі відтворювального механізму її екологізації й поступової дематеріалізації індустріального метаболізму. Методи дослідження - порівняльний та статистичний аналіз, метод логічного узагальнення, системно-структурний аналіз, методи нечіткої логіки, а також методи прогнозування, системного аналізу; міжгалузевого аналізу "витрати - випуск"; комплексного аналізу зворотних зв'язків; математичного моделювання; методи побудови індикаторів; методи рейтингової оцінки інноваційних проектів. На основі результатів досліджень розроблено концепцію "озеленення" економіки на основі відтворювального механізму відкритих стаціонарних систем та підходи до управління розвитком економічних систем в умовах забезпечення "зеленої" економіки і сталого розвитку. Нові зазначених підходів полягає у визначенні перспектив

них механізмів та напрямів розвитку секторальної основи "зеленої" економіки та принципів переходу стаціонарних систем до умов "зеленої" економіки. Головна ідея полягає в науковому обґрунтуванні переходу до інноваційно орієнтованого механізму відтворення "зеленої" економіки на основі поступової екологізації ключових компонентів економічних систем: попиту, пропозиції, мотиваційних інструментів, людського капіталу. Дослідження здійснено на основі досвіду ЄС.

27/43 ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ

27 МАТЕМАТИКА

27.01 Загальні питання математики

27.03.19.0210/0218U003938

Математичне моделювання нестационарних хвильових полів у конденсованих середовищах при дії імпульсного випромінювача:

Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Поздеев Валерій Олександрович. – ДР 0115U001247. УДК 51.7.

74 с.

Результатом дослідження є створення математичних моделей хвильових процесів при дії різноманітних імпульсних джерел звуку. Розроблено алгоритми розв'язання задач та комплекс програм для математичного моделювання. Розв'язано прикладні задачі про взаємодію хвилі тиску з рухомою перешкодою, з рухомою межею поділу двох різних середовищ, з фронтом ударної хвилі, яку наздоганяє хвиля тиску. Застосування розроблених математичних моделей у прикладних задачах дає можливість визначити поля тиску, що виникають при дії джерел іншої фізичної природи та удосконалювати електророзрядні технології.

27.17 Алгебра

27.03.19.0211/0218U003316

Напівгрупи та структурні властивості дімоноїдів: Заключний звіт /Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"; Керівник Жучок Анатолій Володимирович. – ДР 0115U000199. УДК 512.579, 512.53.

24 с.

Звіт з НДР: 24 с. Об'єкт дослідження - дімоноїди, g -дімоноїди та дігрупи, напівгрупи та допелнапівгрупи, тріоїди. Предмет дослідження - структура дімоноїдів та дігруп, напівгруп та допелнапівгруп, g -дімоноїдів і тріоїдів, властивості напівгруп ендоморфізмів вільних дімоноїдів, g -дімоноїдів і тріоїдів. Мета дослідження - фундаментальні дослідження з найважливіших проблем сучасної теорії дімоноїдів, g -дімоноїдів, дігруп, тріоїдів та допелнапівгруп - області математики. Побудувати ряд нових відносно вільних алгебр та дослідити їх властивості. Методи дослідження: загальноалгебраїчні з використанням основних методів теорії напівгруп, теорії дімоноїдів, теорії тріоїдів, комбінаторного аналізу, метод декомпозиції, метод Л. М. Глускіна отримання характеристик напівгруп перетворень, метод Г. Машевичького та Б. М. Шайна про опис авторморфізмів категорій вільних алгебр. Новизна результатів: уперше обґрунтовано й побудовано нові відносно вільні алгебри конструктивним та факторизаційним способами, досліджено конгруенції на вказаних вільних алгебрах та охарактеризовано напівгрупи ендоморфізмів деяких побудованих вільних алгебр. Ступінь упровадження визначається оприлюдненням результатів виконавців на закордонних та вітчизняних міжнародних конференціях та наукових семінарах:

Словацька Республіка, Німеччина; Болгарія; Біларусь, Чехія та ін. Взаємозв'язок з іншими роботами: "Застосування алгебро-геометричних методів у теоріях груп, напівгруп, кілець, зображень до задач прикладної алгебри та захисту інформації" (номер державної реєстрації 0111U005264), що здійснювалася в КНУ імені Тараса Шевченка. Рекомендації щодо використання результатів роботи: отримані результати можуть бути використані у дослідженнях допелнапівгруп, діалгебр, 0 -діалгебр, триалгебр, дімоноїдів, тріоїдів та напівгруп. Галузь застосування: математика; навчальний процес ВНЗ, що готують фахівців-математиків, магістрантів та аспірантів. Економічна ефективність: результати роботи мають теоретичне значення, вони забезпечують викладачів вузів науково-методичною продукцією з даної тематики. Значущість роботи полягає в побудові нових відносно вільних алгебр та застосування їх до теорії допелнапівгруп, теорії діалгебр та 0 -діалгебр, теорії триалгебр. Прогнозні припущення про розвиток об'єкта дослідження: результати досліджень розширюють та доповнюють структурну теорію напівгруп, і можуть використовуватись у подальших дослідженнях з метою формування загальної теорії допелнапівгруп, розвитку теорії діалгебр та дімоноїдів, універсальної алгебри, а також розвитку теорії тріоїдів. Ключові слова: дімоноїд, g -дімоноїд, дігрупа, напівгрупа, допелнапівгрупа, тріоїд, вільна алгебра, напівгрупа ендоморфізмів.

27.19 Топологія

27.03.19.0212/0218U005007

Геометрія і топологія підмноговидів і аналіз на многовидах: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Козлова Ірина Іванівна. – ДР 0115U000691. УДК 515.16.

109 с.

Формалізована задача про необхідні та достатні умови, при яких повні підмноговиди простору Мінковського є циліндрами. Вивчені відомі підходи до доведення необхідних та достатніх умов, при яких повні підмноговиди простору Мінковського є циліндрами у частинних випадках. Знайдені умови, при яких повні підмноговиди простору Мінковського є циліндрами у загальному випадку. Доведена можливість реалізації всіх афінних класів тривимірних підмноговидів в п'ятивимірному евклідовому просторі в класі поверхонь обертань. Описані замкнені ідеали у деяких алгебрах аналітичних функцій скінченного порядку у півплощині. Знайдені коефіцієнти Фур'є дзета-функції Рімана. Отримані нові результати про розподіл нулів дзета-функції Рімана.

27.23 Математичний аналіз

27.03.19.0213/0419U001098

Мельник Василь Сергійович. Рівномірні відстані до різних функціональних класів та розвиток теореми Гана про проміжну функцію: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 01.02.2019.

УДК 517.51.

111 с. – Бібліогр.: 53 назви.

Дисертація присвячена дослідженню можливості перенесення результатів теореми Гана-Д'едонне-Тонга-Катетова про існування проміжної неперервної функції для двох напівнеперервних зверху та знизу функцій на інші класи функцій. Крім того, знаходяться рівномірні відстані від функцій до різних функціональних класів. Побудовано проміжну афінну функцію для опуклої та вгнутої функцій заданих на векторному просторі. Скоструйовано строго проміжні диференційовні функції для строгих пар Гана на відрізках, паралелепіпедах, гільбертових та асплундових просторах. З допомогою хрест-топології розв'язана задача про по-

будову проміжної нарізно неперервної функції для нарізно напівнеперервних пар Гана на добутках топологічних просторів, а також проміжної мноозначної функції для мноозначних пар Гана. Розв'язано задачу знаходження рівномірної відстані від функцій, заданих на топологічному просторі до просторів неперервних та квазінеперервних у точці функцій.

27.29 Звичайні диференціальні рівняння

27.03.19.0214/0218U003807

Математичне моделювання технологічних і соціальних процесів. Чисельні методи розв'язання крайових задач методами комп'ютерної математики: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Ляшенко Віктор Павлович. – ДР 0117U007448. УДК 517.929:004.02.

14 с.

Об'єкти дослідження: фізичні, технологічні, економічні та соціальні процеси. Предмети дослідження: математичні моделі технологічних, економічних, фізичних та соціальних процесів, чисельні методи розв'язання задач. Методи дослідження - методи математичного моделювання, чисельно-аналітичні методи розв'язання крайових та нелокальних задач, системи комп'ютерної математики; методи об'єктно-зорієнтованого програмування. В роботі побудовані та досліджені нові математичні моделі технологічних, економічних, фізичних та соціальних процесів. Розроблено нові підходи до розв'язання задач у складних областях

27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики

27.03.19.0215/0419U001110

Чирва Олександр Олександрович. Моделі нестационарних процесів в елементах системи підготовки повітря та протиоблідувальної системи літака для відпрацювання алгоритмів управління ними: Дис... к.т.н. /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України. – Захищена 31.01.2019.

УДК 629.7.067.5 : 629.7.048 : 621.565.931.2.

155 с.: 5 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 100 назв.

Дисертація присвячена створенню математичної моделі для моделювання нестационарних тепло-гідралічних процесів, що протікають при сумісному функціонуванні елементів системи підготовки повітря (СПП) та протиоблідувальної системи (ПОС) літака. При виконанні дослідження отримані наступні результати: розроблено математичну модель нестационарних теплових процесів, що протікають у пластинчатому теплообміннику; встановлено, що моделювання теплових процесів у теплообміннику можливо виконувати на основі розрахунків тільки для частини тепlopередавальних пластин; удосконалено математичну модель нестационарних процесів, що протікають у електропневматичному цифровому регуляторі (ЕПЦР); встановлено, що при моделюванні нестационарних теплових процесів у пневматичних системах літака гідралічні процеси можна розглядати як квазістационарні; встановлено, що для математичної моделі динамічних процесів СПП та ПОС, яка складається з математичних моделей основних елементів досліджуємих систем, можливо виконувати розрахунки з різним значенням кроку за часом для кожного елемента. Розроблені практичні додатки для моделювання нестационарних процесів в СПП та ПОС, а також динамічних процесів в ЕПЦР, були використані при

розробці системи керування елементами пневматичних систем літака.

27.03.19.0216/0218U003448

Створення і дослідження математичних моделей процесів переносу у регулярних і нерегулярних дисперсних структурах, континуальних моделей наномеханіки і математичних методів обробки експериментальних даних: Заключний звіт /Центр математичного моделювання Інституту прикладних проблем механіки і математики ім. Я.С.Підстригача НАН України; Керівник П'янило Ярослав Данилович; Чапля Євген Ярославович; Чернуха Ольга Юрївна. – ДР 0115U003566. УДК 517.958:52/59.

1015 с.

Об'єкт дослідження - математичні моделі процесів: тепло-масопереносу, локальних фізичних змін (деградації, розпаду, фазових, зміщення маси, тощо) та механічних, біомеханічних і електромагнітних процесів, у тілах з мікроструктурою; а також методи обробки експериментальних даних. Мета роботи - розробка методів побудови і дослідження математичних моделей процесів тепло-масопереносу, локальних фізичних змін (деградації, розпаду, фазових, зміщення маси) та механічних, біомеханічних і електромагнітних процесів, у тілах з мікроструктурою; а також методів обробки експериментальних даних. Методи дослідження - методи нерівноважної термодинаміки, механіки суцільного середовища, функціонального аналізу, математичної фізики і диференціальних рівнянь та узагальнених функцій. Основні результати. Побудовано і досліджено математичну модель динамічної поведінки поздовжньо неоднорідного в'язкопружного стрижня під дією поздовжніх сил. Запропоновано і досліджено математичну модель дифузії у двофазних випадково неоднорідних шаруватих тілах з врахуванням стрибків концентрації та її похідної на границях контакту фаз при різних конфігураціях фаз. Побудовано і досліджено повну нелінійну систему рівнянь моделі фізичних процесів за каскадного розпаду дифундуєчої речовини. Запропоноване мінімаксне сплайн-наближення для апроксимації в області низьких температур, що застосовує степеневоекспоненціальний і експоненціальний вирази, а для вищих температур - наближення поліномом. Побудовані та вивчені адаптивні чисельно-аналітичні ітераційні методи розв'язування задач математичної фізики знаходження потокорозподілу газу. Запропоновані алгоритми виявлення прихованих періодичностей та обчислення їх параметрів у змалальній діяльності спортсменів. Побудовано математичну модель для вивчення фізичних полів у пружних тілах із врахуванням шорсткості їх поверхні, встановлено закономірності у тонких плівках, волокнах та малих частинках. Сформульовано замкнену систему рівнянь градієнтної моделі пружних твердих тіл і в'язких стисливих рідин та застосовані для вивчення приповерхневих і розмірних ефектів у кулі та шарі в'язкої рідини. Побудовано математичні моделі процесу сушіння щільної упаковки шарів однорідного та двошарового зерна за конвективного імпульсного осушення. Галузь застосування: Екологія, геофізика, медицина, мікроелектроніка, машинобудування, технології сушіння зернистих матеріалів, тощо. Робота передається за кордон за договірною ціною.

27.41 Обчислювальна математика

27.03.19.0217/0218U003489

Розробити інформаційну технологію дослідження динаміки локально-нерівноважних геоміграційних процесів на базі сучасних паралельних обчислювальних систем: Заключний звіт /Інститут кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН

України; Керівник Булавацький Володимир Михайлович. – ДР 0115U000160. УДК 519.6;517.91.

116 с.

Створено моделі, методи, алгоритми та комп'ютерні програми для кластерних систем та графічних процесорів для математичного моделювання динаміки релаксаційного процесу конвективної дифузії за умов планової установленної фільтрації ґрунтових вод; фільтраційно-конвективної дифузії розчинних речовин у водонасичених пористих середовищах зі складною внутрішньою структурою в умовах неізотермічності і часової нелокальності; дробово-диференціальної динаміки конвективно-дифузійного процесу при промивці засолених ґрунтових масивів; нерівноважної фільтраційно-консолідаційної динаміки насичених сольовими розчинами ґрунтових середовищ; динамічного стану ґрунтових масивів з урахуванням гідротермічного режиму. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.17 Теорія моделювання

28.03.19.0218/0218U003767

Методика побудови перспективних інформаційно-телекомунікаційних мереж для забезпечення інформаційних процесів у Міністерстві оборони та Збройних Силах України із заданим рівнем стійкості в умовах кібератак: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Кільменінов Олексій Анатолійович. – ДР 0117U004654. УДК 335.02:519.711.3.

126 с.

Об'єкт дослідження - інформаційно-телекомунікаційні мережі (ІТМ). Мета роботи - розроблення методики побудови перспективних інформаційно-телекомунікаційних мереж із заданим рівнем стійкості в умовах кібератак, яка дозволить забезпечити інформаційні процеси у Міністерстві оборони та Збройних Силах України. Методи дослідження - теорія перколяції, теорія графів, теорія імітаційного моделювання. Дослідження проводились на підставі відкритих наукових джерел і матеріалів. Під час виконання роботи була проведена теоретична оцінка надійності існуючих ІТМ, розроблено метод оцінки надійності ІТМ із заданим рівнем стійкості, розроблено методику порівняльної оцінки інтегрованих комп'ютерних мереж, які отримані в результаті підключення локальних сегментів ІТМ до телекомунікаційних мереж загального користування за допомогою різних провайдерів телекомунікаційних послуг, розроблено спосіб забезпечення надійності ІТМ під час експлуатації шляхом вибору найбільш стійкого до впливу ННП альтернативного варіанту пересилання інформації, розроблено три варіанти способу підвищення надійності ІТМ в умовах навмисного впливу введенням зловмисника в оману відносно існуючої структури ІТМ. Результати НДР призначені для використання в інформаційно-аналітичному підрозділі управління інформаційних технологій Міністерства оборони України (далі - УІТМОУ).

28.21 Теорія інформації

28.03.19.0219/0218U003519

Розробити методи і алгоритми розпізнавання, синтезу та розуміння спонтанного мовлення в інтелектуалізованих комп'ютерних системах: Заключний звіт /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Шлезінгер Михайло Іванович. – ДР 0113U001010. УДК 534.4:621.391.

185 с.

Розроблено алгоритм переходу від слів до їх класів еквівалентності, що представляють поняття, які певною мірою узагальнюють семантичні, синтаксичні та фонетичні властивості слів. Проведено класифікацію спонтанного мовлення та запропоновано моделі, що описують явища, які супроводжують саме спонтанне мовлення на відміну від мовлення підготовленого або читаного. Розроблено принципи, методи та алгоритми базової системи взаємодії людини і машини за допомогою голосу. При цьому здійснено реалізацію програмних моделей на різних комп'ютерних платформах як локально, так і в архітектурі клієнт-сервер. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.23 Штучний інтелект

28.03.19.0220/0218U003388

Розроблення інтелектуальної системи для коригування психофізіологічного стану людини при прийнятті рішень у надзвичайних ситуаціях: Заключний звіт /Інститут проблем штучного інтелекту Міністерства освіти і науки України і Національної академії наук України; Керівник Горго Юрій Павлович. – ДР 0115U000725. УДК 004.838+519.7.

131 с.

Об'єкт - принципи оцінки та коригування функціонального та психоемоційного станів людини в різних умовах. Предмет - моделі функціонування організму людей з різними психофізіологічними, вегетативними та функціональними характеристиками в різних умовах середовища. Метою НДР є розробка теоретичних положень та практичної реалізації засобів і методів оцінки та корекції функціональних станів людини в нормальних, екстремальних та надзвичайних ситуаціях для створення інтелектуальної системи коригування психофізіологічного стану людини при прийнятті рішень у надзвичайних ситуаціях. Розроблена і подана інтелектуальна система для коригування функціональних робочих станів (ФРС) людини-оператора при прийнятті рішень. Розроблені та описані інформаційні моделі впливу психофізіологічних та психофізичних характеристик на інтелектуальні характеристики людини при перебуванні у ситуаціях різної складності та залежно від різних умов виконання поставлених завдань. Розроблені принципи роботи системи оцінки та корекції функціональних станів людини в нормальних та надзвичайних ситуаціях. Розроблені класифікації корекцій функціональних станів людини. Розроблені класифікації та градації впливів факторів середовища, які створюють для людини екстремальні та надзвичайні умови. Використані методи досліджень вегетативних параметрів людини: ЧСС - за допомогою розробленої системи оцінки параметрів кардіоритму при різних проявах стресовості людини; артеріального тиску (АТ) - за допомогою електронного кардіотонметра; електричного опору (ЕО) шкіри - за допомогою реометра та побутового АВО-метра із фізіологічно неактивними електродами. Розроблені та експериментально перевірені психофізіологічні і психофізичні тести, які дозволяють зробити об'єктивну оцінку станів розумової активності та працездатності людини в різних умовах середовища. Проведені дослідження оцінки ФРС людини в нормальних та напружених умовах: визначення частотних характеристик, організації та інших параметрів кардіоритму, артеріального тиску (АТ), шкіряно-гальванічних рефлексів (електричного опору шкіри голови - ЕО) та значень таблиці САН На групі з 32 чоловік проведені дослідження ЧСС, АТ, ЕО, САН до та після напруженої роботи із тестом (психофізіологічний комп'ютерний тест, що стимулює психоемоційну напруженість) на протязі 30 хвилин. При цьому визначені місця на шкірі голови, де можна проводити коригуючі впливи для нормалізації стресових та психоемо-

ційних навантажень. Розроблені інтегральні показники на основі реєстрації кардіоритму, що характеризують функціональні стани. Проведені дослідження ЧСС, АТ, ЕО, САП після впливу масажних процедур та самомасажу на голову людини за певною програмою. Виявлені кореляційні зв'язки між психофізіологічними показниками та психоемоційним станом, статтю та віком людини, із умовами виконання завдань та факторів середовища. Розроблені підходи до індивідуальної оцінки і діагностики змін функціонального стану при переході людини до напружених станів роботи для подальшої самокорекції вегетативних систем та розумової працездатності. Розроблено інтелектуальну систему коригування функціональних станів людини при прийнятті рішень у реальному часі в надзвичайних ситуаціях. Робота передається за кордон за договірною ціною.

28.03.19.0221/0218U003518

Дослідження метрик Гаусдорфа-Фреше на множині зображень: Заключний звіт /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Шлезінгер Михайло Іванович. – ДР 0114U002068. УДК 007.001:362;681.327.12.001.362.

127 с.

Досліджено задачу розпізнавання схожості багатокутників. Розроблено новий алгоритм розв'язку цієї задачі, обчислювальна складність якого на порядок краще, ніж у найкращих відомих алгоритмів; Сформульовано задачу розпізнавання безконфліктності двох траєкторій. Виведено точний алгоритм розпізнавання безконфліктності двох ламаєних ліній; Сформульовано і розв'язано задачу розпізнавання схожості двох графів-дерев у скінченновимірному лінійному просторі; Розроблено нові методи та алгоритми обчислення схожості зображень, заданих у вигляді сукупності контурів, з урахуванням структури цих сукупностей; Розроблено прототип інформаційної технології пошуку на зображеннях і розпізнавання автомобільних номерів з використанням розроблених алгоритмів обчислення схожості контурів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.03.19.0222/0218U003742

Створення теорії і концепції побудови вітчизняного інтелектуального комп'ютера нового покоління на основі знань про функціонування мозку людини: Заключний звіт /Інститут проблем штучного інтелекту Міністерства освіти і науки України і Національної академії наук України; Керівник Шевченко Анатолій Іванович. – ДР 0115U000726. УДК 004.896.

142 с.

Об'єкт дослідження - теорія і концепція вітчизняного інтелектуального комп'ютера нового покоління на прикладі аналізу та розпізнавання звукових сигналів в задачах діагностики технічних і біологічних об'єктів системами штучного інтелекту. Предмет дослідження - методи й алгоритми зберігання і обробки інформації, яка міститься в звукових сигналах, формування образів, генерації і перевірки гіпотез, що використовують закономірності функціонування мозку людини. Метою проекту є створення теорії і розроблення концепції вітчизняного інтелектуального комп'ютера нового покоління на основі знань про функціонування мозку людини на прикладі розробки методології аналізу та розпізнавання звукових сигналів в задачах діагностики технічних і біологічних об'єктів системами штучного інтелекту. Роботу проведено з використанням методів системного аналізу, теорії інформаційних систем, методів математичного й імітаційного моделювання, моделей і методів теорії розпізнавання образів, теорії цифрової обробки сигналів, комп'ютерної

лінгвістики. Робота передається за кордон за договірною ціною.

28.03.19.0223/0218U003933

Моделі та методи інтелектуального аналізу даних в предметно-орієнтованій інформаційній системі: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Булгакова Олександра Сергіївна. – ДР 0115U001249. УДК 004.89.

136 с.

В роботі досліджувалися методики побудови інтелектуальних інформаційних систем, розробка алгоритмів моделей представлення та аналітичної обробки даних в інтелектуальних системах. Сформульована основна конструктивна ідея моделювання при відображенні об'єкта класом еволюціонуючих систем. Розроблені адаптивні технології інтелектуального аналізу даних, які можуть бути впроваджені в системах комп'ютерного моніторингу інформаційних процесів з метою оперативного виявлення потенційно несприятливих явищ та тенденцій їхнього розвитку.

28.03.19.0224/0218U003964

Моделі та методи глибинного навчання для задач геопросторового аналізу в інтересах сільського господарства: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Андрій Юрійович Шелестов. – ДР 0118U001655. УДК 004.932.

72 с.

Об'єкт дослідження - супутникові зображення високого просторового розрізнення та методи їх обробки. Мета роботи - даний проект спрямований на розробку сучасних наукових моделей та методів глибинного навчання на основі штучного інтелекту, що дозволяють обробляти геопросторові дані великого об'єму та різної природи (наземні, супутникові з різних космічних систем) і вирішувати актуальні задачі класифікації земного покриття та сільськогосподарських культур. Результати апробації розроблених методів обробки інформації, що будуть отримані, будуть відповідати сучасним вимогам до обробки геопросторової інформації та прийнятим у Об'єднаному дослідницькому центрі JRC принципам отримання та використання геопросторових даних в інтересах органів державної та місцевої влади.

28.29 Системний аналіз

28.03.19.0225/0218U003177

Розвиток методології та інструментарію моделювання ризику у системі економічної безпеки: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; Керівник Вітлінський Вальдемар Володимирович. – ДР 0116U002598. УДК 519.86:005.34.

282 с.

Розроблено цілісну концепцію моделювання ризику діяльності підприємств і фінансових установ у системі економічної безпеки в умовах глобалізації та загальної інформатизації, структурних зсувів в економіці, посилення зовнішніх та внутрішніх загроз на основі поєднання нового та класичного математичного інструментарію моделювання економічних процесів. Отримано доступні для економічної практики процедури превентивного (ап'юріорного) і динамічного (апостеріорного) оцінювання ризику як передвісника зниження рівня економічної безпеки. Побудовано комплекс математичних моделей оцінювання ризику діяльності підприємств і фінансових установ у системі економічної безпеки

шляхом поєднання класичних та сучасних методів та моделей. Зокрема, розроблено математичні моделі ризику кредитної діяльності банку на підґрунті методів штучного інтелекту та інтелектуальну систему підтримки прийняття рішень для управління кредитною діяльністю комерційного банку.

28.03.19.0226/0218U003491

Розробити математичні моделі та алгоритми керування взаємодіючими транспортними потоками: Заключний звіт /Інститут кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України; Керівник Коваленко Ігор Миколайович. – ДР 0115U002074. УДК 519.872.

141 с.

Розроблено математичні моделі, що описують функціонування транспортних систем із різними алгоритмами керування. Розроблено методи оцінки основних статистичних характеристик. Визначено найбільш раціональні алгоритми керування транспортними потоками. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.03.19.0227/0218U003551

Розробка теоретичних основ розподіленого інтелектуального управління інвестиційними проектами і програмами реформування та розвитку машинобудівного комплексу України: Заключний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Федорович Олег Євгенович. – ДР 0115U003328. УДК 519.876.2:004.358.

116 с.

Створено прикладні інформаційні технології забезпечення якості машинобудівного комплексу та логістичного управління вантажоперевезеннями в різномірній транспортній мережі, багаторівнева база прецедентів логістичного ланцюга виробництва; розроблені методи урахування ризиків в діяльності підприємств, вибору стратегії розвитку підприємства, динамічного комплексування прогнозних оцінок.

29 ФІЗИКА

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.03.19.0228/0218U003192

Дослідження стабільності відтворення та зберігання одиниць вимірювання державними первинними еталонами, що знаходяться в державному підприємстві "Укрметртестстандарт": Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Несвідоміна Любов Юрійвна. – ДР 0117U001320. УДК 53.081.

469 с.

Звіт на 469 стор. Проведено дослідження стабільності відтворення та зберігання одиниць вимірювань державними первинними еталонами під час їх утримання та експлуатації з метою забезпечення в Україні єдності вимірювань фізичних величин, розмір яких відтворюють і зберігають державні первинні еталони, що знаходяться у ДП "Укрметртестстандарт". Підтверджено затверджені паспортні дані державних первинних еталонів. Зібрано інформацію про аналогічні еталони інших держав. Проведено науково-методичне керівництво роботами з передавання відтворюваних державними первинними еталонами розмірів одиниць вимірювань еталонам та робочим засобам виміральної техніки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.15 Ядерна фізика

29.03.19.0229/0218U003439

Дослідження процесів подвійного бета-розпаду на основні та збуджені рівні дочірніх ядер: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Даневич Федор Анатолійович. – ДР 0116U005457. УДК 539.163; 539.169.

50 с.

Продовжено експеримент з пошуку подвійного бета-розпаду ядра ^{106}Cd за допомогою сцинтиляційного детектора з кристалом вольфрамату кадмію із збагаченого ізотопу ^{106} ($^{106}\text{CdWO}_4$) у збігах / антизбігах зі сцинтиляційними детекторами вольфрамату кадмію великого об'єму. Виконано Монте-Карло моделювання відгуку детектора до процесів 2β -розпаду ядра ^{106}Cd і компонент фону, попередній аналіз даних. Уперше виконано пошук чотирикратного бета-розпаду ядра ^{150}Nd за допомогою даних, накопичених з детектором NEMO-3, на рівні чутливості $T_{1/2} > (1.1-3.2) \times 10^{21}$ років. Виміряно період напіврозпаду ядра ^{116}Cd відносно двонейтринного подвійного бета-розпаду на основний стан дочірнього ядра: $T_{1/2} = [2.74 \pm 0.04(\text{стат.}) \pm 0.18(\text{сист.})] \times 10^{18}$ років. Розроблено сцинтиляційні детектори для вимірювання енергії та часу прильоту електронів для детектора SuperNEMO Demonstrator з пошуку $0\nu 2\beta$ -розпаду ядра ^{82}Se . Розроблено установку Bi-Po для вимірювання радіоактивної забрудненості у фольгах для детектора SuperNEMO Demonstrator з пошуку $0\nu 2\beta$ -розпаду ядра ^{82}Se на раніше недосяжну рівні чутливості - 10 мкБк/кг. Завершується запуск установки SuperNEMO Demonstrator з пошуку $0\nu 2\beta$ -розпаду ядра ^{82}Se у підземній лабораторії Модан у Франції. Розроблено та досліджено на радіоактивну чистоту кріогенних сцинтиляційних болометричних детекторів з кристалами молібдату літію зі збагаченого ізотопу ^{100}Mo для пошуку безнейтринного подвійного бета-розпаду ядра ^{100}Mo .

29.03.19.0230/0218U003440

Дослідження збуджених атомних ядер і механізмів ядерних процесів в біляпорогових реакціях: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Денисов Віталій Юрійович. – ДР 0113U001123. УДК 539.17; 539.143 / 144; 539.141/142.

337 с.

Розгляд взаємодії різноманітних ядер у рамках напівмікроскопічних та мікроскопічних моделей. Вивчення залежності взаємодії ядер від нуклонного складу ядер, що взаємодіють. Дослідження емісії кластерів з ядер. Дослідження перенормування констант слабкої взаємодії для ядер з різних областей мас. Дослідження ізомерів ділення у ^{238}U на пучках електронів, позитронів та гальмівних гамма-квантів. Вивчення опроміненіх паливовмісних матеріалів. Дослідження ізомерних відношень в реакціях з протонами, дейтронами та нейтронами при біляпорогових значеннях енергії бомбардуючих частинок на ядрах в області $Z = 50$ та $Z = 28$. Дослідження сучасних напрямків розвитку електрофізичної техніки (теоретичні) - формування технічних вимог до нової експериментальної техніки в ІЯД. Розрахунки ядро-ядерних потенціалів, перерізів різноманітних ядерних реакцій (злиття, злиття-поділу, поділу, пружного розсіяння) та часу життя ядер відносно емісії кластерів. Опис бета-розпаду важких ядер. Дослідження ділення ^{235}U , ^{238}U в реакціях з термоядерними нейтронами. Вивчення ефектів проникнення в М1-переходах. Дослідження без фотонної анігіляції на пучках позитронів з різною граничною енергією. Створення проектів технічних засобів адаптації та модернізації існуючої

експериментальної техніки; розробка структур нової радіаційної техніки. На період виконання теми проводити інформаційну підтримку в пошуках необхідних даних для майбутніх наукових досліджень. Забезпечення співробітників найновішою науковою інформацією згідно їх запитів. Вивчення колективного руху при зіткненні ядер. Дослідження механізмів ядерних реакцій з термоядерними нейтронами з (d,d)-реакції. Дослідження гарячих частинок з 4-го блоку ЧАЕС. Розробка технічної документації на модернізацію існуючих установок та створення нових джерел електронів. Удосконалення технології відновлення детекторів гамма і рентгєнівського випромінювання, виготовлених на основі германію і кремнію і підтримка їх в робочому стані. Опис властивостей колективних станів у ядрах та механізмів ядерних реакцій. Теоретичне і експериментальне дослідження механізмів ядерних реакцій в області низьких енергій на ядрах з $Z = 50$, $Z = 82$. Аналіз і систематика даних про середні кутові моменти в продуктах ділення. Розробка моделі з врахуванням отриманих даних. Створення діючих макетів технічних засобів модернізації експериментальної техніки - доопрацювання конструкцій технічних засобів на діючих макетах. Дослідження їх характеристик. Уточнення прийнятих технічних рішень. Підготовка та передача на реалізацію робочої документації для створення технічних засобів. Дослідження процесу злиття та розпаду важких та надважких ядер. Дослідження механізмів протікання ядерних реакцій за допомогою методу ізомєричних відношень в реакціях з альфа-частинками. Вивчення ефектів проникнення на ядра рідкоземельної області. Створення експериментальних стендів та освоєння їх в експлуатації. Дослідження можливості вживання модельного зразка переносного зондообразного гамма спектрометра для визначення питомої активності гамма нуклідів по глибині ґрунту. Розробка методики виміру і калібрування переносного спектрометра. Удосконалення програми обробки гамма і бета спектрів, отриманих від проб малої активності. Надавати блоки інформаційних матеріалів та необхідних рекомендацій. Використання бази даних INIS та інших для надання інформаційної підтримки наукових досліджень та забезпечення співробітників найновішою науковою інформацією.

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.03.19.0231/0419U001082

Глуценко Антон В'ячеславович. Квантові стани та динамічні процеси в магнетиках зі спіном $S=1$ та $SU(3)$ симетрією обмінної взаємодії: Дис... к.ф.-м.н. /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України, Інститут теоретичної фізики ім. О. І. Ахієзера. – Захищена 15.01.2019.

УДК 537.611, 538.94.

141 с.: 7 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Дисертація присвячена дослідженню фазових станів рівноваги та нерівноважних процесів в магнетиках зі спіном $s=1$ при наявності унітарної $SU(3)$ симетрії обмінної взаємодії. Розв'язана задача класифікації станів рівноваги магнетиків зі спіном $s=1$ при спонтанному порушенні магнітної симетрії, а також станів рівноваги зі спонтанно порушеною фазовою та магнітною симетрією. На основі гамільтонового формалізму побудована механіка однопідградкових та багатопідградкових магнетиків зі спіном $s=1$. Отримано нелінійні рівняння динаміки магнетиків зі спіном $s=1$ в одно- та багатопідградковому випадку. Знайдено спектри колективних магнітних збуджень, виявлено вплив релаксаційних процесів та знайдена структура дисипативних потоків щільності адитивних інтегралів руху. Обчислені коефіцієнти затухан-

ня магнітних ступенів свободи для цих станів. Розглянуто задачу впливу слабкого змінного поля на еволюцію квадрупольного магнетика та спінового немагнетика.

29.03.19.0232/0218U003184

Термодинамічне моделювання конвективних течій в областях зі складною геометрією та їх застосування у нових технологіях енергозбереження та управління теплообмінними процесами: Заключний звіт /Інститут гідромеханіки НАН України; Керівник Никифорович Євген Іванович. – ДР 0114U000348. УДК 532;536:551.

138 с.

Розроблений метод і представлені результати чисельного дослідження термогравітаційної конвекції нестискуваної рідини усередині замкнутої квадратної і прямокутної областей, вертикальні стінки якої мають різну температуру, а горизонтальні теплоізоляовані. У рамках наближення Бусінеска детально вивчені особливості полів швидкості, їх ізоліній, тиску і температури залежно від чисел Грасгофа і Прандтля. Використовуючи гібридний LES/URANS- підхід, пристійні моделі і кінцево-різницьвий метод чисельно досліджується нестационарний тривимірний турбулентний потік нестискуваної рідини над прямокутною двовимірною перешкодою в межовому шарі. Виявлені когерентні структури різних конфігурацій. Розвинена нестационарна феноменологічна теорія вертикальних геотермальних систем, що розглядаються як термодинамічно сильно нерівноважних гідротермодинамічних систем. Введені її фундаментальні енергетичні характеристики, що повністю визначають якісні і кількісні властивості енергії, що екстрагується. На основі розвинутої теорії запропоновані нові технологічні підходи до побудови оптимальних геотермальних систем. Містяться матеріали оптимізації Аеродинамічного Комплексу для Міждисциплінарних Досліджень (АКМД). Проведене конструювання і введення в експлуатацію додаткової аеродинамічної установки, яка доповнює АКМД. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.03.19.0233/0218U003238

Хемосенсорна система типу "Електронний ніс" для біомедичного та екологічного застосування. Створення хемосенсорної системи для виявлення та кількісного визначення біологічно значимих та токсичних молекул: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Казанцева Зоя Іванівна. – ДР 0113U002649. УДК 621.3.15.592; 53.082.73; 004.93.1.

55 с.

Звіт по НДР: 55 с., 1 частина, 29 рисунків, 8 таблиць, 23 посилань, переліку публікацій за проектом. В результаті виконання проекту було розроблено та виготовлено хемосенсорні системи типу "електронний ніс" ЕН на основі кварцового мікробалансу (КМ) з ручною та автоматичною системами подачі аналіту в камеру та відповідне програмне забезпечення. Проведені дослідження сенсорних властивостей синтезованих каліксарєнів по відношенню до ряду легких токсичних екологічно небезпечних сполук. Встановлені мінімальні концентрації аналітів, що реєструються сенсорами з чутливими шарами каліксарєнів. Розроблені Методики градування лабораторного прототипу хемосенсорної системи типу ЕН для детектування токсичних органічних сполук у повітрі. Результати НДР можуть бути використані при створенні різноманітних високоякісних сенсорних систем для газових середовищ. Ключові слова: сенсорні системи, кварцовий мікробаланс, електронний ніс, адсорбція, каліксарєни

29.03.19.0234/0218U003984

Структура та фізичні властивості рідинних систем з наночастинками: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Томчук Олександр Васильович. – ДР 0116U007374. УДК 537.226, 538.953, 538.956, 539.266, 539.171.4.

74 с.

Досліджено рідинні системи наповнені наночастинками органічного (нанокристали целюлози, міцели) та неорганічного типу (детонаційні наноалмазами). Досліджено діелектричні, теплофізичні та структурні властивості зразків кристалів целюлози з різним ступенем вологості. За допомогою методу варіації контрасту виявлено неперервний перехід від алмазного стану вуглецю всередині наночастинок до його графенового стану на поверхні наночастинок.

29.19 Фізика твердих тіл

29.03.19.0235/0519U001026

Апостолов Станіслав Сергійович. Електромагнітний та електронний транспорт у надпровідних структурах: Дис... д.ф.-м.н. /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України, Інститут теоретичної фізики ім. О. І. Ахієзера. – Захищена 15.01.2019.

УДК 538.945, 537.876, 538.977.

335 с.: 86 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

У дисертаційній роботі представлені результати дослідження електронного та електромагнітного транспорту у надпровідних структурах, що містять шаруваті надпровідники, високотемпературні надпровідники на основі заліза, звичайні надпровідники та топологічні ізолятори. Досліджено ряд лінійних та нелінійних ефектів в таких структурах та виявлено специфічні особливості вказаних матеріалів. Зокрема, дослідження електронного транспорту у системах, які містять такі матеріали, дозволило виявити характерні особливості, які можуть бути покладені в основу методів ідентифікації типів електронного спарування у високотемпературних надпровідниках на основі заліза та співвідношення ролей нормального відбиття та електрондомішкового розсіювання в топологічному ізоляторі. Окрім того, передбачено ряд транспортних ефектів при взаємодії терагерцових хвиль із шаруватими надпровідниками, серед яких самоіндукована прозорість, трансформація поляризації, резонансне збудження локалізованих електромагнітних хвиль. Показано, що локалізовані хвилі можуть мати аномальну дисперсію, що відкриває можливості спостерігати явища негативної рефракції та зупинки світла. Крім того, в дисертації розвинено метод теоретичного дослідження електромагнітного транспорту через шаруваті надпровідники, які взаємодіють з неспінним у часі магнітним полем, що має важливе фундаментальне і прикладне значення, зокрема, для електроніки терагерцового діапазону.

29.03.19.0236/0419U001003

Сунгуров Богдан Сергійович. Вплив радіаційно-індукованих мікроструктурних дефектів на процеси накопичення водню та зміцнення аустенітної сталі SS316: Дис... к.ф.-м.н. /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України. – Захищена 11.12.2018.

УДК 669.017:539.16.

171 с.: 8 табл., 79 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Метою дисертаційної роботи є встановлення фізичних закономірностей захоплення і накопичення водню, механізмів зміцнення сталі SS316 і впливу на ці процеси радіаційних дефектів і імплантованого гелію. Досліджено еволюцію мікроструктури сталі SS316, температурні інтервали десорбції і просторово-концентраційні розподіли ізотопів водню в

об'ємі сталі після імплантації в широкому інтервалі доз і температур опромінення. Визначені основні типи пасток і термодинамічні параметри взаємодії захопленого водню з ними. Встановлено, що бульбашки інертного газу або поля напружень навколо них є найбільш сильними пастками імплантованого дейтерію. Досліджена залежність зміцнення сталі від умов опромінення. Показано, що ефект зміцнення, насамперед, обумовлений консервативною природою петель Франка, що стримують рух дислокацій. Гелій і водень підсилюють зміцнення на 20-30% при їх концентраціях більше 1 ат.%. Два ці фактори - петлі Франка та газові домішки обумовлюють приріст зміцнення і межі пластичності в 1,8 рази.

29.03.19.0237/0419U001056

Пархоменко Григорій Петрович. Тонкі плівки NiO та гетеропереходи на їх основі:

Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 21.12.2018.

УДК 621.315.592.

132 с.: 7 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 105 назв.

Дисертація присвячена встановленню відтворюваних умов виготовлення тонких плівок оксиду нікелю та гетеропереходів на їх основі, дослідженню їх структурних, електричних, оптичних та фотоелектричних властивостей при різних умовах, розширенню можливостей їх застосування та покращення їх параметрів. В широкому діапазоні температур 77-290 К проведено дослідження явищ переносу в тонких плівках оксиду нікелю, напилених при різних температурах підкладки 373 К та 523 К та їх оптичних властивостей. Показано вплив обробки поверхні підкладок Si на електричні властивості гетероструктур p-NiO/n-Si. Досліджено їх електричні та фотоелектричні властивості та встановлено домінуючі механізми струмопереносу. Визначено електричні параметри гетеропереходів p-NiO/n-CdTe, p-NiO/p-CdTe, p-NiO/p-Cd1-xZnxTe, p-NiO/n-Cd1-xZnxTe та p-NiO/n-SiC. Досліджено темнові вольт-амперні характеристики гетеропереходів в широкому діапазоні температур.

29.03.19.0238/0419U001089

Серпак Наталя Федорівна. Електронні та коливні характеристики легованих квантових точок A2B6: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 21.12.2018.

УДК 538.955, 538.958, 538.971.

119 с.: 10 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

Дисертація присвячена дослідженню структурних та електронних властивостей напівпровідникових нанокристалів, що містять власні дефекти чи є легованими з різною концентрацією домішкових атомів. Дослідження проведені шляхом теоретичних розрахунків методом функціоналу густини. Для нанокристалів CdS,

ZnS та CdZnS проведено розрахунки геометричної структури та густини електронних станів з використанням бази плоских хвиль. Проведено моделювання процесу утворення вакансії металу та неметалу, уведення міжвузлового атома сірки та домішок заміщення атомів металу.

29.03.19.0239/0218U003204

Вивчення фазових співвідношень і властивостей утворених фаз в багатокомпонентних тугоплавких оксидних системах Al2O3-ZrO2-NiO і Al2O3-TiO2-Y2O3 та створення наукових основ розробки нових високотехнологічних керамічних матеріалів конструкційного та медичного призначення:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім.

І.М.Францевича НАН України; Керівник Дуднік Олена Вікторівна. – ДР 0115U002111. УДК 546.651/659.

226 с.

Вперше побудовано діаграму стану системи $\text{Al}_2\text{O}_3\text{-TiO}_2\text{-Y}_2\text{O}_3$ в інтервалі температур 1250-2440 °С в усьому інтервалі концентрацій. Вперше побудовано діаграму стану подвійної системи $\text{ZrO}_2\text{-NiO}$ та ізотермічні перерізи діаграми стану системи $\text{Al}_2\text{O}_3\text{-ZrO}_2\text{-NiO}$ при 1250 та 1550 °С. Вперше комбінованим методом гідротермального синтезу/ механічного змішування одержано нанодисперсні порошки системи $\text{ZrO}_2\text{-Y}_2\text{O}_3\text{-CeO}_2\text{-Al}_2\text{O}_3\text{-CoO}$, як на основі ZrO_2 так і на основі Al_2O_3 ; визначено особливості зміни фізико-хімічних властивостей порошків при термічній обробці в інтервалі 400 - 1450 оС. Встановлено особливості спікання ZTA-композитів, одержаних з порошків, термічно оброблених при різних температурах. Вперше встановлено, що CoAl_2O_4 не знижує стабільність композитів на основі ZrO_2 до старіння. Одержані порошки на основі ZrO_2 використано для створення заготовок для ювелірних виробів, а порошки на основі Al_2O_3 - для вироблення кілець ущільнювачів насосів та наповнювачів керамічної броні.

29.03.19.0240/0218U003453

Дослідження оптимальних умов проходження електромагнітних сигналів через метаструктуру із фотонною щільною у повнооптичному логічному пристрої: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Криворізький державний педагогічний університет"; Керівник Балабай Руслана Михайлівна. – ДР 0117U007110. УДК 538.9.

65 с.

Використовуючи результати теоретичних розрахунків із перших принципів, проаналізовано поведінку електронних та діелектричних властивостей 3D фотонних кристалів TiO_2 опалової структури у залежності від параметрів укладання наночастинок у тіло метаструктури, від поліморфної модифікації наночастинок, від їх форми та розміру. На основі теоретичного дослідження власних фотонних мод та розподілу електромагнітного поля у фотонних мембранах із квадратної та інших типів ґраток визначена оптимальна геометрія формування запертих оптичних мод для довжин хвиль в оптичному та інфрачервоному діапазонах.

29.03.19.0241/0218U003978

Особливості напруженого стану SiGe квантових точок в кристалічних та аморфних матрицях: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Курилюк Василь Васильович. – ДР 0116U006916. УДК 537.311.322; 53.072:53:004; 536.2.

69 с.

Розраховано зонну структуру напружених SiGe квантових точок різної морфології в кристалічній та аморфній матрицях. За кінетикою спаду фото-ерс експериментально досліджено вплив деформацій на динаміку нерівноважних носіїв заряду в гетероструктурах з квантовими точками.

29.03.19.0242/0218U003983

Радіаційна модифікація фотопровідності в полімерних наноконкомпозитах, наповнених барвниками і вуглецевими наноструктурами:

Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Павленко Олена Леонідівна. – ДР 0116U007373. УДК 539.21:539.12.04; 548:539.12.04; 538.95Ф405:539.12.04.

69 с.

Визначено фото- та електропровідні, фотовольтаїчні, властивості, розроблено моделі фотозбудження і транспор-

ту носіїв заряду в полімерних наноконкомпозитах та встановлені фундаментальні закономірності для підвищення експлуатаційних характеристик матеріалів органічних фотовольтаїчних пристроїв. Розроблено рекомендації по створенню новітніх полімерних наноконкомпозитів як сучасних матеріалів органічної сонячної енергетики.

29.03.19.0243/0218U003985

Полімерні композити з періодичною вуглецевою структурою з підвищеними адсорбційними властивостями: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Лазаренко Олександра Андріївна. – ДР 0116U006915. УДК 539.21:539.12.04; 548:539.12.04; 538.95Ф405:539.12.04. 103 с.

Об'єкт дослідження - полімерні композити з 2D та 3D структурою вуглецевого кластера, з підвищеними адсорбційними властивостями. Мета роботи - розробка нового покоління композиційних матеріалів подвійного призначення з 2D та 3D структурою вуглецевого кластера з високими поглинаючими характеристиками. Методи дослідження: рідкофазний метод отримання композитів з однорідним розподілом наповнювача з попереднім ультразвуковим диспергуванням; метод гарячого пресування для отримання композитів з 3D структурою вуглецевого кластера, метод скануючої електронної та оптичної мікроскопії для вивчення структурних особливостей композитів; кондуктометричний метод для визначення електропровідності композитів на постійному струмі, Розроблено методики виготовлення полімерних композитів з 3D структурою вуглецевого кластера на основі терморозширеного графіту, графітових нанопластинок, вуглецевих нанотрубок. Запропоновано підходи до створення композитних матеріалів з 2D та 3D структурою вуглецевого кластера: з використанням методу 3D друку, шляхом орієнтування з допомогою магнітного поля магнітних наночастинок як другого наповнювача та шляхом створення сегрегованих структур. Розроблено обчислювальну модель та імплементовано її у ефективний обчислювальний пакет на мові C++, здатний обраховувати електропровідність для композитних систем, які складаються з більш ніж 200000 частинок. З використання розробленого програмного пакету чисельно досліджено транспортні властивості сегрегованих композитів, які склалися із різних типів полімерів та нановуглецевих наповнювачів. Встановлено технологічні параметри виготовлення полімерних композитів з періодичною структурою з підвищеними поглинаючими характеристиками.

29.03.19.0244/0218U005013

Структурні, оптичні та електричні характеристики тонких і товстих плівок твердих розчинів CdTe з ізовалентними домішками (Mn, Zn) для вискоєфективних детекторів іонізуючого випромінювання та сонячних елементів: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Опанасюк Анатолій Сергійович. – ДР 0115U000665с. УДК 538.975 (043.5).

218 с.

Проект спрямовано на встановлення фундаментальних закономірностей впливу ізовалентних домішок цинку та марганцю на структурні особливості та ансамбль точкових дефектів в зразках $(\text{Cd}(1-x)\text{Zn}(x)\text{Te})$ (CZT), $\text{Cd}(1-x)\text{Mn}(x)\text{Te}$ (СМТ) при варіюванні x у широкому інтервалі значень з метою контрольованої зміни електрофізичних характеристик твердих розчинів. Розробка матеріалознавчих основ нанесення плівок твердих розчинів високої структурної якості у вакуумі методом співвипаровування компонентів у квазі-замкненому об'ємі, а також методів керування структурни-

ми, електрофізичними, оптичними та люмінесцентними характеристиками матеріалів для отримання зразків з прогнаними властивостями. Встановлення впливу ансамблю точкових, протяжних та об'ємних дефектів плівок на електрофізичні, оптичні та детектуючі властивості зразків.

29.03.19.0245/0218U005021

Нерівноважна термодинаміка фрагментації металів і тертя просторово-неоднорідних межових мастил між поверхнями з нанорозмірними нерівностями: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Хоменко Олексій Віталійович. – ДР 0115U000692. УДК 538.975:621.89.012:536.2(047.31).

115 с.

Метою проекту є подальший розвиток теорії межового тертя, що описує зсувне та термодинамічне плавлення ультратонкої плівки мастила, побудова нерівноважної термодинамічної моделі фрагментації твердих тіл, що відбувається при ПД, з урахуванням впливу адитивних некорельованих шумів та встановлення закономірностей структурних, трибологічних та кінетичних явищ у тонкій плівці поверхні льоду під час тертя. Об'єктом дослідження є ультратонка плівка рідини, що затиснута між атомарно-гладкими твердими поверхнями, метод ПД і явище надпластичності. Методи дослідження: методи нерівноважної еволюційної термодинаміки, теорії фазових переходів та теорії пружності, метод мультифрактального флуктуаційного аналізу, метод фазової площини, перший метод Ляпунова, методи обчислювальної математики. У рамках синергетичної моделі межового тертя, що описує фазові переходи в ультратонкій плівці мастила, вивчаються процеси тертя двох атомарно-гладких та шорстких поверхонь при наявності ультратонкого шару мастила між ними. Врахування просторової неоднорідності напружень, деформації і температури мастильного шару дозволило описати нетривіальну неньютонівську поведінку зсувної в'язкості мастила. У рамках синергетичної моделі межового тертя, що описує фазові переходи в ультратонкій плівці мастила, вивчаються процеси тертя двох атомарно-гладких та шорстких поверхонь при наявності ультратонкого шару мастила між ними. Врахування просторової неоднорідності напружень, деформації і температури мастильного шару дозволило описати нетривіальну неньютонівську поведінку зсувної в'язкості мастила. У рамках нерівноважної еволюційної термодинаміки досліджується процес фрагментації металів при обробці методами інтенсивної пластичної деформації (ПД). У наближенні дводефектної моделі з урахуванням дислокацій та меж зерен побудована фазова діаграма, що встановлює умови формування граничних структур різних типів. Досліджено вплив адитивних некорельованих шумів теплового й деформаційного полів на розм'якшення поверхні льоду при терті. Побудовано фазову діаграму з областями льоду та виявлено, що область тертя льоду обмежена порівняно низькими значеннями температури поверхонь тертя та інтенсивностей флуктуацій напружень і температури на поверхні льоду.

29.27 Фізика плазми

29.03.19.0246/0218U003658

Явища, пов'язані з енергійними йонами, у токамаках та стелараторах: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Колесниченко Ярослав Іванович. – ДР 0117U003322. УДК 533.9.65 с.

Просторове каналювання енергії термоядерних альфа-частинок може привести до покращення утримання плазми. Проведено аналіз пилчастих коливань на токамаку JET. Показано можливість пригнічення альфавенових каскадів при

електронному циклотронному нагріванні плазми. Виведено рівняння квазілінійної теорії для хвиль з широким спектром. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.31 Оптика

29.03.19.0247/0218U003174

Розробка нових органічних склоутворюючих матеріалів на основі молекулярного азобензолу та аналіз їхньої придатності для використання в динамічній голографії та виготовленні дифракційних і рефрактивних оптичних елементів: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Одулов Сергій Георгійович. – ДР 0117U003320. УДК 535.4; 535:530.182.

63 с.

Об'єкт дослідження - поляризаційні ґратки в азобензольних молекулярних стеклах Мета роботи: визначити оптичні характеристики поляризаційних ґраток, записаних в нових матеріалах на основі азобензолу; проаналізувати придатність даних матеріалів для використання в динамічній голографії та виготовлення оптичних дифракційних елементів. Методи дослідження: експеримент на класичній установці поляризаційної голографії (здійснюється голографічний запис поляризаційних ґраток, визначалися їхні оптичні характеристики); метод матричного поляризаційного аналізу світлового поля (здійснювалися розрахунки теоретичних оцінок амплітуд фазової модуляції записаних поляризаційних ґраток та значення наведеного двопронемового заломлення). Здійснено запис поляризаційних ґраток в наявних зразках азобензольних молекулярних стекел при різних типах поляризації записуючих пучків. Проведена характеристика отриманих поляризаційних ґраток, зокрема визначена дифракційна ефективність та кутова селективність даних ґраток. Досліджено запис поляризаційних ґраток з боку скляної підкладки в наявних зразках азобензольних молекулярних стекел. Виявлено, що при такій геометрії запису формується лише анізотропна ґратка, а поверхнева рельєфна ґратка відсутня. Додатково для даної геометрії запису досліджено багаторазовий локальний перезапис ґраток. При цьому не було виявлено жодних ефектів пам'яті чи погіршення дифракційної ефективності записаних ґраток. На основі експериментальних даних обчислено амплітуди фазових модуляцій анізотропної і рельєфної ґраток, величину наведеного двозаломлення. Грунтуючись на отриманих результатах дослідження були сформульовані рекомендації щодо удосконалення зразків азобензольних молекулярних стекел як матеріалів для динамічної голографії.

29.03.19.0248/0218U003813

Виготовлення і постачання дослідних зразків оптичних дифузоров: Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Петров Вячеслав Васильович. – ДР 0117U006666. УДК 520.2.06.

7 с.

Розроблено та виготовлено дослідні зразки сучасних оптичних дифузоров для систем керування рухомими об'єктами Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.03.19.0249/0218U003814

Пасивна оптична атермалізація об'єктивів інфрачервоних приладів: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Муравйов Олександр Володимирович. – ДР 0116U006533. УДК 535.317.

70 с.

Розроблено метод пасивної оптичної атермалізації діоптрийних ГЧ об'єктивів-триплетів, метод синтезу оптимальних комбінацій матеріалів атермалізованого трикомпонентного ГЧ фокусуєчого вузла, комплексний метод аналізу впливу однорідних температурних полів на характеристики якості зображення діоптрийних ГЧ об'єктивів. Визначено основні чинники, що призводять до зміни якості зображення ГЧ діоптричних об'єктивів під дією зміни однорідних температурних полів.

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.03.19.0250/0218U005008

Електрофізичні властивості низьковимірних метаматеріальних та металодіелектричних систем міліметрового-інфрачервоного діапазонів хвиль: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Журба В'ячеслав Олегович. – ДР 0115U000690. УДК 537.874.6.

118 с.

Об'єкт дослідження - фізика хвильових електромагнітних явищ в періодичних електромагнітних полях низькорозмірних метаматеріальних і металодіелектричних структур. Мета роботи - встановлення загальних електрофізичних закономірностей хвильових процесів в періодичних електромагнітних полях низькорозмірних метаматеріальних і металодіелектричних структур. Методи дослідження - класичні методи сучасної електродинаміки і електроніки, а також методи експериментального моделювання. Також використовувався метод усереднених характеристик та метод повільно змінюючихся амплітуд. На основі проведених досліджень періодичних низьковимірних метаматеріальних структур запропоновані методи щодо оптимізації умов збудження та перетворення електромагнітних коливань у низьковимірних періодичних структурах. Вперше побудована самоузгоджена кубічно-нелінійна теорія мультигармонічних взаємодій хвиль у плазмово-пучкових супергетеродинамічних лазерах на вільних електронах з гвинтовими релятивістськими електронними пучками, як з доплертронною, так і Н-убітронною накачками. Проведено порівняльний аналіз та експериментальне дослідження технологій LIGA та P-Beam writing для виготовлення низьковимірних періодичних металодіелектричних та метаматеріальних структур.

29.03.19.0251/0218U005016

Вплив процесів гранулізації і спин-залежного розсіювання електронів на фізичні властивості плівкових твердих розчинів: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Проценко Іван Юхимович. – ДР 0115U000689. УДК 537.621.3;537.9.

127 с.

Проведені дослідження процесів фазаутворення в двота тришарових плівкових системах на основі благородних і магнітних металів, в яких при термовідпалюванні утворюється твердий розчин (т.р.) з елементами гранульованого стану. Вивчені концентраційні і розмірні ефекти в електрофізичних (температурний коефіцієнт опору і тензочутливість) та магніторезистивних (магнітоопір, АМО і ГМО) властивостях. Вперше започатковані дослідження ефекту Кера в гранульованих плівкових зразках при їх деформації до 10%. Отримані результати дозволяють запропонувати чутливі елементи для тензодатчиків із чутливістю у декілька десятків одиниць та датчиків коерцитивності.

29.37 Акустика

29.03.19.0252/0419U001001

Корнієць Анатолій Васильович. Низькотем-

пературні акустичні та пружні властивості чистого гафнію, цирконію і аморфних сплавів на основі цирконію: Дис... к.ф.-м.н. /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України. – Захищена 04.12.2018.

УДК 538.91: 539.32; 539.67.

202 с.: 6 табл., 96 іл. – Бібліогр.: 149 назв.

Для чистих (99,7-99,98%) металів Hf, Zr і аморфних сплавів на основі цирконію отримано нові фундаментальні дані з акустичних, пружних і теплофізичних властивостей при низьких (78-300 К) температурах. У мегагерцовому (20-150 МГц) діапазоні частот в чистому Hf і Zr вперше виявлено резонанси, а в Hf і релаксаційні (по типу Бордоні) механізми внутрішнього тертя, обумовлені дислокаційним тертям. У ультрадрібнозернистому чистому (99,98%) Zr в нерівноважній зернограничній області вперше зафіксовано процеси "динамічного повернення" в умовах мікронапружень термічної анізотропії. В аморфних сплавах на основі Zr вперше знайдено нові механізми дисипації механічної енергії, що викликані "міграцією" кластернограничних атомів в умовах знакомінних ультразвукових деформацій. В рамках моделі ефективної об'ємної упаковки кластерів вперше визначено розмір області середнього впорядкування сплавів Zr41,2Ti13,8Cu12,5Ni10Be22,5 і Zr52,5Ti5Cu17,9Ni14,6Al10, який склав, відповідно, 0,98 і 1,05 нм. Як доповнення (для порівняння з аморфними сплавами) отримано дані акустичних і пружних властивостей високоентропійного кристалічного сплаву Al_{0,5}CoCrCuFeNi.

29.03.19.0253/0218U003274

Мобільна система акустичної локалізації у просторі рухомих об'єктів з використанням інтелектуальних технологій: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Запорожець Олександр Іванович. – ДР 0116U004629. УДК 534.88:681.884:504.064.3(047.31).

132 с.

Мета дослідження. Розробити мобільну систему акустичної локалізації у просторі рухомих об'єктів: ПС, БПЛА, джерел пострілу. Основні завдання: 1) визначити та обґрунтувати сукупність достовірних показників, що характеризують акустичні параметри ПС і БПЛА, створити базу даних об'єктів локалізації; 2) розробити методи аналізу інформації щодо локалізації ПС, БПЛА, джерел пострілу за акустичними параметрами; 3) дослідити вплив флуктуацій амплітуди та фази звукових хвиль від об'єктів локалізації при їх розповсюдженні в реальній атмосфері; 4) розробити технічний проект, специфікацію макету системи локалізації ПС і БПЛА у приземному шарі атмосфери; 5) виготовлення макету системи акустичної локалізації у просторі ПС і БПЛА; 6) випробування та впровадження змін в конструкцію макета системи локалізації ПС і БПЛА. Методи дослідження та апаратура. Дослідження проводилися шляхом аналізу результатів отриманих внаслідок спектральних та кореляційних методів обробки сигналів. Для дослідження використані вимірювальні тракти у складі: - реєструючий аналізатор віброакустичних сигналів "SPECTRAN", - капсуль мікрофонний В&К 4144, №818378; - підсилювач попередній мікрофонний В&К 2619 №418275; - аналізатор частотний В&К 2120 №496190. При проведенні досліджень використовувалися виміри акустичних характеристик БПЛА в умовах вільного акустичного поля (аеропорт Бузова), а також в дифузному полі (ревербераційна камера НАУ). Для визначення акустичної потужності БПЛА використовувалася ревербераційна камера та зразкове джерело звуку В&К 4204 №820138. Ревербераційна камера, яка відповідає вимогам ДСТУ ISO 354:2007 (Атестат № 22-0402 від 01.09.2016 р.), дозволяє отримувати достовірні результати характери-

стик шуму в діапазоні частот 63 - 16000 Гц. Ревербераційна камера має об'єм 173 м³, площа обмежуючих поверхонь дорівнює 180,6 м². Вимірювальне акустичне обладнання пройшло метрологічну повірку в Укрметртестстандарті. За результатами проведення дослідження в рамках НДР отримані наступні теоретичні і практичні результати: о Спроектовано експериментальні стенди для локалізації об'єктів за акустичними параметрами, запропонований новий метод визначення спектральних і сумарних характеристик шуму малорозмірних БПЛА та імпульсних джерел шуму. За результатами експериментальних досліджень з використанням методу сформована база даних типових характеристик шуму ПС і БПЛА. о Розроблена нова методика, що дозволила встановити ефективність глушників стрілецької зброї. о На основі розробленого методу локалізації ПС і БПЛА, спектрального та кореляційного аналізу акустичних сигналів із використанням просторової ширококугової функції невизначеності розроблена програма локалізації рухомих об'єктів. о Результати досліджень впроваджені в лабораторних роботах дисциплін "Акустичний моніторинг довкілля", "Методи і засоби захисту біосфери". Зокрема в лабораторній роботі "Принципи моніторингу авіаційного шуму". Новизна роботи полягає у наступному: - за результатами дослідження існуючих методів обробки звукової інформації запропоновані ефективні методи акустичної локалізації ПС і БПЛА з використанням ширококугової функції невизначеності і метод визначення максимумів фазової кореляції, які дозволили розробити алгоритми просторової локалізації в дифузному та вільному акустичних полях. Похибка визначення координат джерела шуму в дифузному полі не перевищує 4%. - спроектовано новий експериментальний стенд для локалізації об'єктів за акустичними параметрами, запропоновано новий метод визначення спектральних характеристик шуму малорозмірних БПЛА. - вперше сформовані алгоритми визначення дальності акустичної помітності БПЛА в реальних умовах експлуатації, які дозволили визначити вплив метеорологічних параметрів навколишнього середовища на можливість локалізації цих об'єктів за акустичними параметрами. Сфера використання. Використання методу локалізації має важливе значення при вирішенні задач військового застосування з метою своєчасного виявлення та протидії БПЛА, джерел пострілу, а також моніторингу авіаційного шуму в районі аеропортів, охорони кордонів та спеціальних об'єктів України. Акустична локалізація БПЛА має важливу значення для екологічного моніторингу шуму в околицях цивільних і військових аеропортів, а також забезпечення безпеки польотів та протидії несанкціонованим польотів малорозмірних БПЛА в районі аеропортів. Актуальність проблеми своєчасного виявлення БПЛА, необхідність регламентації правил їх польоту визначено документами ІКАО. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.03.19.0254/0218U003744

Розробка алгоритмів (документації) та програмного забезпечення для виявлення, визначення напрямлення та класифікації морських об'єктів для вимірювальної системи з дослідження сигналів та перешкод в світовому океані: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Гігрія Сікорського"; Керівник Мачуський Євгеній Андрійович. – ДР 0116U005555. УДК 534.

20 с.

Розроблено алгоритм та програмне забезпечення для виявлення, визначення напрямлення та класифікації морських об'єктів для вимірювальної системи з дослідження сигналів та перешкод в світовому океані. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30 МЕХАНІКА

30.17 Механіка рідини і газу

30.03.19.0255/0218U003276

Фізичне моделювання вітрових навантажень на ракету-носій космічного призначення в умовах наземного старту: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Іщенко Сергій Олександрович. – ДР 0116U004632. УДК 533.6:629.76:629.735.015.

213 с.

Об'єкт дослідження (розробки): експериментальна модель ракети-носія космічного призначення (РНКП) в присутності стартових споруд в умовах обтікання повітряним потоком різних напрямків при різних компоновках моделі РНКП і стартових споруд. Мета дослідження: мета полягає у експериментальному визначенні аеродинамічних навантажень на модель конкретного виробу в конкретних стартових умовах під дією вітру, профіль швидкості якого сформований прилеглою місцевістю певного типу. Удосконалення і застосування нового експериментального обладнання для підвищення ефективності проведення експериментальних досліджень. Методи дослідження та апаратура: експериментальні методи фізичного моделювання в аеродинамічній трубі; методики підготовки та адаптації об'єктів випробувань до експериментальних досліджень; 6-ти компонентні електротензометричні ваги; застосування у ваговому експерименті нового підходу по визначенню аеродинамічних характеристик об'єкту дослідження, а саме - використання стрижневих тензометричних ваг з інформаційно-вимірювальним комплексом і іншими засобами, методикою їх використання в трубному експерименті; автоматизована система збору та обробки інформації дренажних і вагових випробувань; ідентифікація аеродинамічних характеристик. Теоретичні і практичні результати: - створено окремий інформаційно - вимірювальний комплекс, програмне забезпечення процесу вимірювання і первинної обробки експериментальних даних по дослідженню аеродинамічних характеристик моделі РНКП в умовах наземного старту, які отримуються при використанні внутрішньо - модельних стрижневих тензоваг; - інтегральні і локальні аеродинамічні характеристики моделі РНКП на стартовому етапі польоту за умови дії вітру та в присутності споруд обслуговування, в залежності від обраного типу місцевості, отримані при дренажних та вагових дослідженнях за допомогою 6-ти компонентних електротензометричних ваг та стрижневих тензоваг; - проект методики експериментального визначення аеродинамічних навантажень на об'єкт дослідження, з використанням створеного інформаційно-вимірювального комплексу; - проект методики визначення стаціонарних інтегральних і локальних аеродинамічних навантажень на модель РНКП в умовах дії вітру на старті Новизна: - інтегральні аеродинамічні характеристики моделі РНКП, стаціонарні і нестационарні складові локальних коефіцієнтів тиску на поверхні моделі РНКП при дії вітру в умовах наземного старту, а також характеристик профілю швидкості повітряного потоку в присутності стартових споруд у відповідності до обраного типу місцевості. Ефективність впровадження: визначається підвищенням рівня безпеки РНКП в умовах наземного старту в присутності споруд обслуговування на початковому етапі польоту. Сфера (галузь) використання: розробка нових систем наземного старту з урахуванням отриманих даних для оцінки обмежень на запуск РНКП, розробки рекомендацій, щодо взаємного розташування РНКП і стартових споруд та для уточнення при моделюванні динаміки руху РНКП не етапі старту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.03.19.0256/0218U003183

Дослідження закономірностей та механізмів низькотемпературної деформації сучасних структурно модифікованих матеріалів:

Заключний звіт /Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І.Веркіна; Керівник Паль-Валь Павло Павлович. – ДР 0115U001160. УДК 536.48;538.951;539.214.

267 с.

Робота присвячена встановленню фізичних механізмів пластичної деформації, руйнування, внутрішнього тертя та мікротвердості двовимірних (2D) кристалів, наноструктурних (НС) та нанокристалічних (НК), ультрадрібнозернистих (УДЗ) металів, високоцентропійних сплавів (ВЕСів) та поліїмідів в умовах глибокого охолодження. При моделюванні атомної структури 2D кристалічних нанокластерів встановлено існування і неоднорідний розподіл атомних дилатацій у кластерах. Виведено аналітичні вирази для сил взаємодії між парами точкових дефектів у 2D кристалі з довільною анізотропією та встановлено їх залежність від топологічних зарядів дефектів. Досліджено взаємодію дислокацій і краудіонів з деформаціями вигину 2D кристалів. Показано, що дія на кристал поперечних сил обумовлює рух дислокацій і краудіонів у площині кристалу. Виявлено високу міцність при значному резерві пластичності у ВЕСах в інтервалі 4.2-350 К за рахунок створення в них НС стану методами інтенсивної пластичної деформації (ІПД). Встановлено тристадійний характер формування НС стану Ті. Знайдена гранична межа подрібнення зерен (≈ 35 нм) при формуванні НС стану ГЦП металів методом кріомеханічної фрагментації. Виявлена морфологічна анізотропія кристалітів НС Ті, яка зумовлює анізотропію межі пластичності в інтервалі 4.2 - 300 К. Методом мікроіндентування виявлено анізотропію текстури зразків відносно напрямку вальцювання. Встановлено, що мікротвердість НС Ті не залежить від деформації, що свідчить про стійкість його мікроструктури до механічних навантажень. Показано, що параметри нестійкості пластичної пластичності УДЗ міді визначаються розміром зерна і щільністю дислокацій. Встановлено, що після прямої та рівноканальної кутової гідроекструзії зразки УДЗ міді відрізняються текстурою та долею великокутових границь. Показано, що оптимальне поєднання високої міцності та пластичності досягається у НС Zr з низькоенергетичними границями. Встановлено, що значне збільшення щільності дислокацій та зменшення середнього розміру зерен під час ІПД-фрагментації Zr суттєво впливають на активаційні параметри термоактивованого відкріплення дислокацій. Виявлена помітна термічна нестабільність зразків НС Zr.

30.03.19.0257/0218U003245

Спеціалізовані пристрої неруйнівного контролю для оцінки технічного стану по параметрах коливань обертових та необертових частин механізмів:

Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Шульченко Микола Григорович. – ДР 0116U006390. УДК 539,4.

40 с.

На сучасній елементній базі з використанням мікроконтролера типу STM32 створено інтелектуальний датчик вібропереміщення (переміщення) для оцінки вібраційного стану обертових частин обладнання. Програмне забезпечення датчика виконує функції компенсації впливу температури та нелінійності амплітудної характеристики первинного перетворювача, автоматичної перевірки справності функціонування, обробки сигналу та аналізу вібраційного стану обертових частин обладнання. Датчики випробовувано на турбоагрегатах К-300-240, К-200-130 та Т-250/300-240. З вико-

ристанням датчиків отримано спектральні характеристики вібропереміщення ротору турбоагрегата і тренди розмаху вібропереміщення контактних кілець щітково-контактного апарата. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.03.19.0258/0218U003976

Моделювання і аналіз напружено-деформованого стану магістральних трубопроводів з аномаліями глобальної геометрії та дефектами форми труби:

Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Зінковський Анатолій Павлович. – ДР 0115U000183. УДК 539,3+539.4.

101 с.

Розроблено загальні розв'язки для гнучкої нитки та балки і створено універсальний підхід, що об'єднує моделі гнучкої нитки та балки для задач статки та динаміки, створено процедуру відновлення геометрії осьової лінії просторового трубопроводу, вимірної з похибкою, а також використано моделі кільця та довгого і короткого розв'язків теорії оболонки для аналізу напруженого стану трубопроводів з неправильностями форми поперечного перерізу, при наявності косих зварних з'єднань та патрубків. Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.03.19.0259/0218U005014

Розробка матеріалознавчих основ структурної інженерії вакуумно-плазмових надтвердих покриттів з метою досягнення необхідних функціональних властивостей:

Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Погребняк Олександр Дмитрович. – ДР 0115U000682. УДК 539.32, 548.735, 539.531..

92 с.

Об'єкт дослідження - керована технологія одержання багатоелементних та багаточарових систем нанорозмірного масштабу з комплексом прогнозованих властивостей, багаточарові системи нітридів та боридів перехідних металів з примусовим фазовим розподілом, та фізико-хімічні процеси, що обумовлюють формування та зміну фазового складу, структури, субструктури, напруженого стану та функціональних властивостей покриттів, що одержані іонним розпиленням та вакуумним випаровуванням. Предмет дослідження - механізми та моделі формування структурного стану конденсованої речовини в умовах, далеких від рівноваги, а також процес зменшення структурної нерівноважності у постконденсаційний період за рахунок контрольованого розпаду з формуванням наноструктурованого композита. Мета роботи - встановлення основних закономірностей, створення моделей та розвиток фізичних уявлень про процеси, що обумовлюють формування складу, структури, напруженого стану та функціональних властивостей вакуумно-плазмових покриттів та вплив зовнішніх умов на їх еволюцію в постконденсаційний період. Методи отримання та дослідження зразків - для осадження зразків використано вакуумно-дугового випаровування катода; для дослідження поверхні та поперечного перерізу - скануюча електронна мікроскопія з енергодисперсійною приставкою та просвічуюча електронна мікроскопія, рентгенівська дифрактометрія, дослідження розподілу елементного складу зразків методами вторинної іонної мас-спектрометрії та резерфордівського зворотнього розсіяння; визначені механічні властивості методом індентування поверхні покриття.

30.03.19.0260/0218U005020

Механіка руйнувань елементів конструкцій авіаційної та ракетно-космічної техніки типу композиційних пластин та оболонок з си-

ловим набором: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Фильштинський Леонід Аншело-вич. – ДР 0115U000683. УДК 539.3.

196 с.

В роботі отримано аналітичні алгоритми для розрахунку характеристик руйнувань пластин і оболонок у детермінованій та статистичній постановці. Побудована нова дискретно-структурної моделі деформування багатошарових оболонок. Створена методика для проведення експериментальних досліджень. Отримані статистичні закономірності процесів руйнування пластин і оболонок, послаблених випадковими тріщинами. Визначений характер впливу міжшарових дефектів структури матеріалу на несучу здатність багатошарових оболонок і пластин. Проведені експериментальні дослідження і порівняльний аналіз отриманих даних з теоретичними результатами. Визначені параметри раціональних конструкцій та рекомендації з проектування нових конструкцій. Отримані статистичні характеристики матеріалів.

30.51 Комплексні і спеціальні розділи механіки

30.03.19.0261/0218U003873

Нерівноважні фізичні процеси взаємодії і осадження в різних середовищах: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Єфременко Василь Георгійович. – ДР 0117U007301. УДК 532.5.032:538.9(047.31).

56 с.

Об'єкт досліджень - процеси модифікування поверхні при імпульсно-плазмовій обробці, спектральні характеристики ультрадисперсних часток Zn_2SiO_4 , процеси конвективного перемішування рідких металів. Мета роботи - підвищення трибологічних характеристик конструкційних сталей за рахунок імпульсно-плазмового нагріву поверхні, дослідження спектральних характеристик ультрадисперсних часток на основі Zn_2SiO_4 , розробка засобів усунення шумів в мостовій електричній схемі, моделювання процесів перемішування рідкого металу в металургійних агрегатах. Методи досліджень: фотолюмінесценція, низькоенергетична іонолюмінесценція, оптична та електронна мікроскопія, енергодисперсійна спектроскопія, рентгенівська дифрактометрія, вимірювання мікротвердості; випробування на зносостійкість, електричні вимірювання. В роботі описано мікроструктуру та властивості поверхневих шарів сталі 75Г, модифікованих імпульсно-плазмовою обробкою за допомогою електротермічного плазмового генератора. Представлено аналіз методів визначення потужності природного і вимушеного перемішування на основі теорії перемішування рухомих середовищ. Описано спектральні характеристики нанодисперсних Zn_2SiO_4 часток, осаджених в магнітному полі. Запропоновано вирішення задачі зменшення шумів у мостовій схемі за допомогою RC-ланцюга. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31 ХІМІЯ

31.15 Фізична хімія

31.03.19.0262/0218U003120

Розробка нових принципів прямого перетворення хімічної енергії в електричну на основі нанорозмірних гетероструктур та нанодіодів Шотткі: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Гранкін Віктор Павлович. – ДР 0115U000167. УДК 544.643.

109 с.

Об'єктом дослідження є гетероструктури метал-напівпровідник (нанодіоди Шотткі) і напівпровідникові гетероструктури, для яких відбувається високоенергетична акомодация енергії коливально-збуджених молекул, що утворюються в реакції, за електронним каналом. Розроблено наукові основи і принципи побудови хемогенераторов струму, в яких відбувається пряме перетворення хімічної енергії в електричну, в яких реакція окислення водню відбувається безпосередньо на поверхні напівпровідникової гетероструктури, а енергія гетерогенної хімічної реакції перетворюється в електронне збудження твердого тіла і хемоелектрошумну силу (хемоЕРС), а також принципи побудови хемогенераторів струму ефективних каталізаторів реакції окислення водню - наноструктур, відповідальних за активацію елементарних стадій реакції і акомодацию енергії реакції в заздалегідь заданих співвідношеннях по фонону і за електронному каналом. Методи дослідження - люмінесцентний оптичний і хемоелектричний методи, імпульсні методи і атомне зондування поверхні. Розроблено і створено експериментальну установку для дослідження гетерогенної хемілюмінесценції, фотолюмінесценції, збудження зразків атомами різного сорту з прямим перетворенням хімічної енергії в електричну на основі нанорозмірних гетероструктур. Виконано теоретичні та експериментальні дослідження процесів акомодации енергії гетерогенної хімічної реакції за електронним і фононним каналами. Створено наукові основи теорії електронного релаксаційного каталізу і хемогенераторів. Розроблено рекомендації щодо технології приготування хемогенераторів на основі нанодіодов Шотткі і напівпровідникових гетероструктур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.03.19.0263/0218U003422

Спінова динаміка та дисипативні процеси в наноструктурованих матеріалах надшвидкісної антиферромагнітної спінтроніки: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Кравець Анатолій Федорович. – ДР 0117U006356. УДК 537.6;538.9.

45 с.

Вивчено механізми взаємодії намагніченості із електромагнітними сигналами терагерцового діапазону частот у спінових осциляторах Холла (СОХ) на основі системи плівка металу з сильною спин-орбітальною взаємодією / скошений антиферромагнетик (АФМ). Було показано, що прецесія намагніченості в АФМ призводить до появи потужного дипольного випромінювання, що може бути використано для створення практичних мініатюрних генераторів терагерцового випромінювання. За зробленими оцінками ця потужність перевищує 1 мкВт на частоті 500 ГГц для структури гематит (?-Fe₂O₃) / платина, розташованої у діелектричному резонаторі з розмірами 470 мкм ? 50 нм ? 97 мкм, діелектричною проникністю ? = 10 та добротністю Q = 750.

31.03.19.0264/0218U003576

Фізико-хімічні закономірності золь-гель синтезу гібридних полімер-кремнеземних наноматеріалів з протонопровідними і каталітичними властивостями: Заключний звіт /Відділення фізико-хімії горючих копалин Інституту фізико-органічної хімії і вуглекислоти ім.Л.М.Литвиненка НАН України; Керівник ЄВЧУК Ірина Юрївна. – ДР 0113U001393. УДК 544.47; 544.77.03.

269 с.

Досліджено морфологічні особливості та фізико-хімічні властивості гібридних полімер-кремнеземних нанокомпози-

тних матеріалів: протонну провідність, термостійкість, сорбційні та термомеханічні властивості. Наноккомпозити запропонованого складу можуть бути використані для одержання протонопровідних мембран паливних елементів. Розроблено методику синтезу металовмісних наноккомпозитів з використанням золь-гель методу, які проявляють каталітичну активність у процесі рідинно-фазового окиснення кумену.

31.03.19.0265/0218U003578

Кінетика та механізм реакцій функціоналізації органічних субстратів до практично-важливих продуктів в нових енергоощадливих каталітичних процесах: Заключний звіт /Відділення фізико-хімії горючих копалин Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім.Л.М.Литвиненка НАН України; Керівник Покуца Олександр Петрович. – ДР 0113U001392. УДК 547:541.124-145.4:547.592.12.546.281.678.061:0.22.532.

123 с.

Встановлено, що окислення C_6H_{12} в присутності $VO(acac)_2$ (1) може бути значно пришвидшено добавками невеликих кількостей щавелевої кислоти (2). Дані дослідження навели на думку про необхідність більш детального вивчення механізму впливу 2 на даний процес. Показано, що вищий (порівняно з безкислотним процесом) вихід циклогексанолу та циклогексанону, є обумовлений відносно вищим рівнем метал-пероксо-інтермедіатів. Вільно-радикальна складова процесу була також глибокого вивчена тому, що продукти виключно вільно-радикального окислення (циклогексилгідропероксид) були зафіксовані як у відсутності, так і в присутності щавелевої кислоти.

31.03.19.0266/0218U003788

Фотокаталітичні властивості нанодисперсних систем на основі мезопористих оксидів заліза та титану: Заключний звіт /ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"; Керівник Коцюбинський Володимир Олегович. – ДР 0116U007437. УДК 539.51, 541.1, 620.18.

158 с.

Проведено розробку та апробацію відтворюваних методик синтезу нанодисперсних мезопористих систем діоксиду титану (анатаз, рутил і композит анатаз/рутил) шляхом гідролізу та гідротермальної обробки прекурсорів в присутності $NaCl$ чи сульфат аніонів. Встановлено, що збільшення температури відпаду спричиняє нелінійну зміну відносного відсоткового вмісту поліморфних фаз анатаз/брукіт та викликає ріст усередненого розміру кристалітів матеріалів. Зафіксовано непрямі оптичні переходів для фази брукіту та проаналізовано вплив ступеня дисперсності анатазу та брукіту на ширини забороненої зони матеріалів. Побудовано феноменологічну модель впливу іонів Na^+ на нуклеацію фаз діоксиду титану та простежено вплив структурних параметрів на інтегральні значення ширин забороненої зони отриманих матеріалів. З'ясовано, що присутність SO_4^{2-} груп в реакційному середовищі, призводить до утворення хелатованих бідентантних комплексів в екваторіальних площинах октаєдрів, що зумовлює створення умов для нуклеації фази анатазу. Здійснено порівняльний аналіз впливу структурно-морфологічних і електронних характеристик на фотокаталітичну активність отриманих систем діоксиду титану. Встановлено, що максимальною фотокаталітичною активністю в реакції окиснення МБ володіє матеріал, з максимальним вмістом фази брукіту, для якого ширина забороненої зони для прямих дозволених оптичних переходів є мінімальною (2,5 eV), що зумовлено синергетичним впливом таких факторів як ступінь кристалічності матеріалу, величина питомої площі поверхні, вплив розмірних ефектів на шири-

ну забороненої зони компонент матеріалу. В реакціях фотодеструкції розчину формальдегіду найвищу фотокаталітичну активність проявляють композитні матеріали анатаз / брукіт, що ймовірно пов'язано з підвищенням ефективності розділення фотогенерованих електронно-діркових пар для випадку двофазності складу частинки-агломерату складної морфології. Розроблено гідротермальну та золь-гель методику отримання нанодисперсних систем оксидів й гідроксидів заліза з можливістю керування їх фізико-хімічними властивостями на етапі синтезу за умови використання різних режимів обробки, рН середовища та молярної концентрації прекурсорів. Встановлено взаємозв'язок між молярною концентрацією прекурсорів під час золь-гель синтезу та морфологічними характеристиками $-Fe_2O_3$, зокрема виявлено, що ріст молярної концентрації прекурсорів веде до підвищення ступеня кристалічності матеріалу при значеннях середніх розмірів областей когерентного розсіювання для фази $-Fe_2O_3$ в діапазоні 7 - 11 нм. Побудовано модель формування матеріалу в результаті термічного розкладу цитрату заліза. Зафіксовано прояви впливу розмірних ефектів на ширину забороненої зони синтезованих гідротермальним методом ультрадисперсних систем оксидів /гідроксидів заліза. Виявлено, що електропровідність, ультрадисперсних систем оксидів/ гідроксидів заліза реалізується за допомогою перколяційного перенесення електронів по дефектній структурі за механізмом недебаєвських релаксацій у твердому стані, що описується нелінійним законом Джоншера. Встановлено кореляцію між шириною забороненої зони та електропровідністю, що є результатом зміни розміру кристалітів, ступеня дисперсності та стану приповерхневих шарів матеріалу. Виявлено позитивну залежність між електропровідністю матеріалів та їх фотокаталітичною активністю: збільшення електропровідності зумовлює зростання фотоактивності матеріалів. Запропоновано модель згідно якої збільшення провідності обумовлює зростання рухливості електронів у поверхневих шарах фотокаталізаторів, що, в свою чергу, призводить до збільшення квантової ефективності виходу електронів, та покращення фотоактивності матеріалів. Встановлено, що максимальною фотокаталітичною активністю в реакції деструкції метилену блакитного та формальдегіду володіють ультрадисперсний $?-FeO(OH)$ (КМВ = 0,015 хв-1, КФ = 0,038 хв-1), для якого реалізуються гетерогенний процес Фентона та нанодисперсний композит $?-Fe_2O_3/?-Fe_2O_3$ (КМВ = 0,022 хв-1, КФ = 0,040 хв-1), в якому забезпечується просторове розділення генерованих носіїв заряду завдяки сумісності електронних структур магеміту й гематиту.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.03.19.0267/0218U003423

Геометричні властивості метричних просторів, динамічних систем та особливості параболічних рівнянь: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Шевчук І.О., Коляда С.Ф. Довгоший О.А – ДР 0117U006353. УДК 524.8.

27 с.

Звіт присвячено описанню отриманих результатів в області теорії метричних просторів, динамічних систем та дослідження параболічних рівнянь. Отримано ряд вагомих наукових результатів. А саме, знайдено необхідні і достатні умови ізоморфізму діаграм Гассе болеанів скінчених напівметричних просторів. Отримано точний вигляд профілю розв'язку квазілінійного параболічного рівняння із сингулярними граничними даними. Отримано точні достатні умо-

ви того, щоб сума скінченного числа доповнюваних підпросторів банахового простору була доповнювана.

31.03.19.0268/0218U003424

Властивості, механізми регуляції та функціональна роль систем пасивного та енергозалежного транспорту іонів Са в гладеньком'язових клітинах. Перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Костерін Сергій Олексійович. – ДР 0117U006348. УДК 576.32/.36.

43 с.

У звітний період переважна увага виконавців проекту була спрямована на вивчення закономірностей впливу калікс[4]аренів, які містять халконові групи, на вибрані властивості мітохондрій міометрія. Було продемонстровано, що калікс[4]арени, які містять від 2 до 4 халконових груп, сприяють збільшенню рівня поляризації мембран мітохондрій міометрія. Калікс[4]арен, у структурі якого міститься лише одна халконова група, не впливав на поляризацію мембран мітохондрій. За нетривалої (5-10 хв) інкубації мітохондрій міометрія у присутності калікс[4]аренхалконамідів (у концентрації 10 мкМ) збільшується концентрація іонізованого Са у матриці мітохондрій.

31.03.19.0269/0218U003425

Геометричні властивості метричних просторів, динамічних систем та особливості параболічних рівнянь: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Шевчук І.О., Коляда С.Ф., Довгоший О.А – ДР 0117U006353. УДК 524.8.

27 с.

Звіт присвячено описанню отриманих результатів в області теорії метричних просторів, динамічних систем та дослідження параболічних рівнянь. Отримано ряд вагомих наукових результатів. А саме, знайдено необхідні і достатні умови ізоморфізму діаграм Гассе болеанів скінчених напівметричних просторів. Отримано точний вигляд профілю розв'язку квазілінійного параболічного рівняння із сингулярними граничними даними. Отримано точні достатні умови того, щоб сума скінченного числа доповнюваних підпросторів банахового простору була доповнювана.

31.03.19.0270/0218U003426

Встановлення фізичних механізмів збудження молекул кисню у функціональних наносистемах для застосування у медицині. Перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Чехун Василь Федорович, Коломис Олександр Федорович. – ДР 0117U006345. УДК 544.525.

92 с.

На основі результатів виконаних досліджень розроблено принципово нову методику синтезу гібридних наносистем в розгалуженій водорозчинній полімерній матриці Декстран-Поліакриламід та Декстран-N-поліакриламід для їх подальшого тестування для фотодинамічної протиухлиної терапії. Показано, що синтезовані наноконізати є стабільними в часі і мають розмір наночастинок золота 10-20 нм. Розроблено методику синтезу потрібної наносистеми, яка містить

наночастинок золота та фотосенсибілізатор в полімерній матриці та досліджено її фотофізичні властивості. Створений наноконізат, який синтезовано в аніонній полімерній розгалуженій матриці рекомендовано для тестування in vitro на культурах клітин з використанням фотодинамічної терапії.

31.03.19.0271/0218U003427

Соматичні та гермінальні мутації, які асоційовані із імунологічними порушеннями, при раку грудної залози та яєчників у пацієнток з України. Перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Кашуба Володимир Іванович. – ДР 0117U006346. УДК 575: 618.1.

16 с.

Проведено збір біологічного матеріалу та клінічних даних пацієнток з раком грудної залози та раком яєчників, створено колекції біологічних зразків та ДНК пацієнток з РГЗ та РЯ. Розроблено та відпрацьовано методики аналізу втрати гетерозиготності маркерних ділянок HLA-регіону та мутацій в генах BRCA1, BRCA2 та інтерлейкінів (IL1B, IL6, IL10), які можуть спричиняти порушення імунної відповіді і бути асоційовані з важкістю перебігу онкозахворювання та зниженням чутливості до терапії. Проведено оцінку гетерозиготності та інформативності STR-маркерів з геномного локусу HLA на зразках ДНК контрольної групи умовно здорових індивідів.

31.03.19.0272/0218U003433

Зелений синтез" та оцінка біобезпечності квантум-дот наночастинок сульфідів срібла (I). Перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Ємець Алла Іванівна. – ДР 0117U006349. УДК 577.1.

43 с.

Науково-дослідна робота присвячена розробці відтворюваних методик біологічного синтезу напівпровідникових наночастинок сульфідів срібла (I) за допомогою міцелію базидіального гриба *Pleurotus ostreatus*. У результаті роботи було синтезовано люмінесцентні квантові точки Ag₂S. Було встановлено, що для отриманих напівпровідникових наночастинок характерні максимуми поглинання на довжинах хвиль 315 нм та 470 нм. Спектри поглинання є типовими для квантових точок Ag₂S. Крім того, здійснено аналіз синтезованих квантових точок за допомогою трансмісійної електронної мікроскопії високого розділення. Результати електронної мікроскопії підтверджують наявність у зразках напівпровідникових наночастинок сульфідів срібла, які мають однорідну, сферичну морфологію, не мають поверхневих дефектів та мають розміри в межах 20 - 25 нм. Протягом 2017 року було виконане дослідження біологічної активності синтезованих квантових точок Ag₂S на про- та еукаріотичних (рослинних) клітинах. Зокрема, було оцінено цитотоксичний вплив синтезованих квантових точок Ag₂S на клітини бактерій *Escherichia coli* та *Bacillus thuringiensis*, а також на клітини проростків коренів *A. cepa* (Allium-тест). У результаті було показано, що для синтезованих біологічним методом наночастинок Ag₂S спостерігається виражена антибактеріальна активність. Характерною ознакою квантових точок Ag₂S у концентрації 3 мг/мл є вплив на проходження мітозу, що проявляється у накопичення клітин у мета- та анафази та індукція певних генетичних порушень, що в цілому вказує на антимиотичний характер його дії. Проте, при зниженні його концентрації цитотоксичний ефект знижується або повністю зникає. Таким чином, синтезовані за допомогою гри-

бної біологічної матриці квантові точки Ag₂S є новою перспективною розробкою для медико-біологічних досліджень. Також встановлено, що отримані в результаті біологічного синтезу квантові точки Ag₂S не проявляють вираженого цитотоксичного впливу на В- та Т-лімфоцити людини.

31.03.19.0273/0218U003434

Прогнозування стабільності та довговічності карбінкових нанопровідників. Перший рік виконання проекту:

Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Котречко Сергій Олексійович. – ДР 0117U006351. УДК 539.4.

20 с.

Започатковано новий напрямок у фізиці, який полягає в розробці теоретичних основ прогнозування ресурсу нанопристроїв. Розроблено флуктуаційну модель втрати стабільності міжатомної взаємодії у карбін-графенових нанопристроях і на цій основі запропоновано підхід до прогнозування ресурсу (часу функціонування) карбінкових нанопровідників. За результатами DFT-розрахунків встановлені закономірності атомних перебудов в процесі деформації та руйнування карбін-графенового наноелемента. Передбачено існування забороненої зони для рівноважних станів атомів в деформованому карбін-графеновому наноеlementі. Показано, що це є ключовою особливістю поведінки наноеlementів на основі карбіну при дії механічних напружень і має вирішальний вплив на ресурс карбін-графенових нанопристроїв.

31.03.19.0274/0218U003435

Молекулярні механізми запального хронічного болю. Перший рік виконання проекту:

Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Войтенко Нана Володимирівна. – ДР 0117U006347. УДК 616.89.

16 с.

Частота і амплітуда сЗПСС у ретроградно маркованих проєкційних нейронах пластини І в ізолюваному препараті поперекового відділу спинного мозку щура в разі розвитку периферичного запалення перевищують відповідні величини, виміряні в контрольних тварин. Очевидно, що фонове збуджує синаптичне бомбардування таких нейронів в умовах наявності запалення призводило до істотної модифікації збудливості таких одиниць (її підвищення) насамперед у пластині ІІ. Таке підвищення зберігалось у нейронних мережах згаданої пластини, зумовлювало підвищення частоти їх фонової імпульсації та відповідної частоти сЗПСС у нейронах пластини І в умовах ізолюваного препарату ділянки спинного мозку. Кінцевим ефектом таких зрушень буде полегшення передачі ноцицептивної інформації в структури мосту та таламуса. Така гіперзбудливість нейронних мереж дорсального рогу взагалі та проєкційних нейронів пластини І зокрема може забезпечувати помітний внесок у розвиток гіпералгезії при хронічних запальних больових станах і полегшувати генерацію емоції болю. За допомогою кометного електрофорезу показано, що характер кінетики виходу ДНК з нуклеоїдів, отриманих з нейронів дорсальних корінцевих гангліїв, є типовим для клітин з високою загальною транскрипційною активністю.

31.03.19.0275/0218U003436

Прояви темної енергії і темної матерії в модифікаціях стандартної космологічної моделі". Перший рік виконання проекту:

Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при На-

ціональній академії наук України; Керівник Штанов Юрій Володимірович. – ДР 0117U006354. УДК 524.8.

59 с.

Розглянуто питання, пов'язані із теорією темної енергії (ТЕ), темної матерії (ТМ) та модифікованої гравітації, у тому числі, із скалярно-польовими моделями ТЕ, а також проблеми виникнення великомасштабних магнітних полів у Всесвіті. Отримано фізичні ефекти, що виникають у моделі світу на брані та кіральной модифікованій гравітації. За аналізом спектрів скупчень галактик знайдено лінію випромінювання на енергії 3.55 кеВ, що може бути сигналом від розпаду ТМ. Розроблено новий напіваналітичний метод для моделювання профілів густини ферміонної темної матерії. У моделі інфляції Старобінського з кінетичним зв'язком ефективного поля інфлатона з електромагнітним полем досліджено можливість генерації великомасштабних магнітних полів під час інфляції та розігріву. Розглянуто випадок експоненційної функції зв'язку і показано, що для певного вікна параметрів можливе створення великомасштабних магнітних полів, що відповідають спостережуваним даним в сучасну епоху. Спектр цих магнітних полів має ухил у блакитну сторону. Також було виведено замкнену систему рівнянь для знаходження узгодженої еволюції лептонної асиметрії нейтринної модифікації Стандартної Моделі та спіральних магнітних полів у ранньому Всесвіті. Досліджено якісну поведінку масштабного фактора та густини енергії в гідродинамічній моделі однорідного ізотропного Всесвіту з загальним баротропним рівнянням стану. Подано класифікацію, яка включає можливі сценарії космологічної еволюції з інфляцією, аналоги "Великого розриву" у майбутньому чи у минулому, розв'язки без сингулярностей та осцилюючі всесвіти. Знайдено умови відповідності гідродинамічної та скалярно-польової моделей динамічної темної енергії в ізотропному однорідному Всесвіті. Отримано й досліджено 3-параметричну сім'ю розв'язків спільної системи рівнянь Ейнштейна та мінімально-зв'язаного масивного скалярного поля. Показано, що для деяких значень параметрів отриманої сім'ї може виникати незв'язний розподіл стійких кругових орбіт пробних тіл навколо конфігурацій, що відповідають голим сингулярностям або чорним дірам.

31.03.19.0276/0218U003437

Розробка технології виготовлення та дослідження електродинамічних характеристик радіопрозорої, надміцної, високотемпературної кераміки для антенних комплексів Перший рік виконання проекту:

Заключний звіт /Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Пріхна Тетяна Олексіївна. – ДР 0117U006350. УДК 566.65.

53 с.

В результаті виконання науково-технічного проекту проведено дослідження сучасних інформаційних технологій для побудови нового перспективного способу керування БпЛА, що дозволить істотно розширити перелік вирішуваних задач безпілотними авіаційними системами. Синтезовано методологічні основи для подальшої розробки інформаційної технології інтелектуального дистанційного керування БпЛА. Основні результати роботи становлять наукову основу для створення новітніх безпілотних авіаційних систем в умовах переходу до нових концепцій виконання польотів БпЛА.

31.03.19.0277/0218U003438

Вплив анізотричних наночастинок на електро- і фотоіндуковані перетворення в рідких кристалах. Перший рік виконання проекту:

Заключний звіт /Відділення цільової підго-

товки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України; Керівник Лисецький Лонгін Миколайович, Лебовка Микола Іванович. – ДР 0117U006352. УДК 539.196.

43 с.

Досліджено суміші нематичних рідких кристалів та нанокомпозитних систем, легованих вуглецевими нанотрубками. Крім того, досліджено перетворення рідкокристалічної суміші в холестеричний рідкий кристал шляхом додавання ефірів холестеролу. Отримані спектри оптичної передачі таких систем та DSC-термограмм. Органомодифікований лапоніт синтезували двома способами - "холодними" і "гарячими". Отримано мікрофотографії синтезованих зразків. Побудовано комп'ютерну модель поведінки оптичної густини для систем, наповнених частинками різних характеристик, зокрема, дископодібними частинками та ігольними подовженими частинками. Проаналізовано залежність світлової передачі таких систем від заданого набору параметрів обчислювальної моделі.

31.03.19.0278/0218U003443

Розробка та виготовлення комплектуючих елементів феритових НВЧ приладів: Заключний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Білоус Анатолій Григорович. – ДР 0116U007717. УДК 546.05:544.163:666.653/022.532.

76 с.

Проведені дослідження фізико-хімічних характеристик феритових матеріалів іноземного виробника (Російська Федерація), які поставлялися для потреб Державного підприємства "Укроборонсервіс" і в даний час припинена їх поставка. Встановлено, що досліджені матеріали за хімічним складом і рядом електрофізичних параметрів відповідають феритам марки 10СЧ12. В процесі виконання проекту розроблено методи одержання феромагнітних порошків та розробки на їх основі феромагнітних керамічних елементів зі структурою шпінелі, які відповідають феритам марки 10СЧ12. Розроблені методи одержання феромагнітних порошків та розроблені на їх основі феромагнітні керамічні елементи зі структурою шпінелі, які відповідають феритам марок 2СЧ4, 1СЧ2, 1СЧ9 та 3СЧ8. Підготована і передана технологічна документація по виготовленню НВЧ феритів марки 10СЧ8 Казенному підприємству "Науково виробничий комплекс "Іскра" м. Запоріжжя. Розроблена методика виготовлення та проведено досліджень феритових матеріалів марки 60СЧ2Б для потреб Казенного підприємства "Науково виробничий комплекс "Іскра" м. Запоріжжя, які раніше поставлялися від іноземного виробника (Російська Федерація) і в даний час поставка з Росії припинена. Налагоджено стенд для вимірювання фізичних характеристик феромагнітних матеріалів в надвисокочастотному діапазоні, зокрема, діелектричної проникності, тангенсу кута діелектричних втрат, намагніченості насичення. Проведені випробування розроблених в проєкті феромагнітних НВЧ елементів, які показали потенційну можливість їх використання при розробці вентилів та циркуляторів з низьким рівнем фазових шумів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.03.19.0279/0218U003546

Структурна самоорганізація сполук металів ІV групи в пористій полімерній матриці та її вплив на фізико-хімічні властивості гібридних речовин: Заклучний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Дзязько Юлія Сергіївна. – ДР 0114U000399. УДК 544.726; +661.183.123.2.

199 с.

Науково обґрунтовано та експериментально підтверджено підхід, який дозволяє спрямовано регулювати розмір частинок, інкорпорованих до полімерних матриць: катіонно-аніоннообмінних або інертних. Встановлено механізм самоорганізації частинок неорганічних іонітів у полімерах: лімітуючою стадією є дифузія інкорпорованих наночастинок, а агрегація відбувається при їх налипанні до невеликого утворення. Встановлено вплив інкорпорованих частинок на пористу структуру полімерної складової: нативні наночастинки блокують гідрофільні пори полімеру, а агреговані наночастинки у гідрофобних порах здавлюють та розтягують гідрофільні пори. Деформація пор обумовлена додатковим тиском набухання, який спричинений осмотично активними центрами у гідрофобних порах. Трансформація пористої структури полімерної складової призводить до пришвидшення переносу іонів в орґано-неорґанічних з іоніобмінних матеріалах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.03.19.0280/0218U003979

Матеріали на основі каркасних сполук перехідних елементів з функціональними флуоресцентними, магнітними, надпровідними та оптичними властивостями: Заклучний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Тереміленко Катерина Володимирівна. – ДР 0116U007405. УДК 546.04/05;54-386.

120 с.

Синтез та дослідження нових координаційних та складнооксидних сполук з ориґінальними магнітними та оптичними властивостями є важливим з огляду створення функціональних матеріалів для розробки компонентів різноманітних мікроелектронних пристроїв, люмінофорів, LEDів та сенсорів. Було розроблено матеріали, які можуть змінювати свої властивості між діаманітними та парамагнітними внаслідок явища зміни спінового стану, дизайні та синтезі нових гетерометалічних кластерних сполук 3d та 4f металів, що демонструють властивості "молекула-магніт", а також одержання високотемпературних надпровідних матеріалів. Було розроблено підходи до синтезу моно- та полікристалічних комплексів феруму(II) зі спіновим переходом та ряду сполук з унікальними магнітними властивостями на основі гетерометалічних комплексних конструкційних блоків типу 15-металокраун-5 та різних аніонних лінкерів. Для розробки новітніх неорґанічних люмінофорів було встановлено закономірності утворення ряду нових оксидних сполук, які є перспективними матрицями для активації йонами РЗЕ, вивчення їх будови та спектральних характеристик.

31.19 Аналітична хімія

31.03.19.0281/0218U003359

Створення державного первинного еталона одиниці густини рідин: Заклучний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Овчар Людмила Олександрівна. – ДР 0117U002952. УДК 543.27.

103 с.

Проаналізовано теорію вимірювань густини, сучасний стан вимірювань густини, нові розробки та перспективи розвитку еталонної бази в галузі вимірювання густини рідин; проаналізовано методи відтворення одиниці густини рідин та зіставлення метрологічних характеристик національних еталонів деяких провідних країн; визначено узагальнений склад первинного еталона, перелік основних блоків та систем, складено структурну та функціональну схему еталона; сформульовано детальні вимоги до конструкції та ха-

рактик окремих складових частин еталона та розроблено ескізи їхньої конструкції; проаналізовано теоретичні рівняння та залежності, що стосуються відтворення одиниці густини методом гідростатичного зважування; складено бюджет та математичну модель бюджету невизначеності вимірювань для державного первинного еталона; придбано деталі та змонтовано в окремі вузли підйомного механізму еталона, а саме: кроковий двигун з гальмами, драйвером і джерелом живлення та кульково-гвинтову пару з ремінною передачею; проведено дослідження, щоб вибрати робочу рідину еталона; досліджено математичну модель похибки та невизначеності еталона; розроблено проекти документів на еталон, у тому числі проектів паспорту еталона, правил зберігання та застосування еталона та методики досліджування еталона.

31.25 Хімія високомолекулярних сполук

31.03.19.0282/0218U003640

Розробка біо/хемосенсорних аналізаторів для визначення вмісту формальдегіду, L- та D-лактату, їх метрологічна оцінка та дослідна апробація. Розробка, метрологічне забезпечення та апробація аналізатора формальдегіду на основі портативного кондуктометра "МХР-3" та дослідження можливості його адаптації для визначення L- та D-лактату: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики; Керівник Корпан Ярослав Ізидорович. – ДР 0113U002507. УДК 577.113+681.586.

60 с.

Дослідження було скеровано на отримання нових біоселективних елементів кондуктометричних та імпедиметричних сенсорів для визначення L-лактату. Проведено аналіз кількох підходів до формування біоселективних мембран на поверхню платинових тонкоплівкових планарних електродів із застосуванням як біорозпізнавальних молекул бактерійних L-лактатдегідрогенази та піруватоксидази, зокрема, шляхом зшивки глутаровим альдегідом та включення під полімерні плівки. Встановлено, що обидва підходи є ефективними, оскільки забезпечують добру адгезію селективного шару на поверхню платинових кондуктометричних перетворювачів. Виявилось також, що селективні елементи є високочутливими (ліміт детекції відносно L-лактату складає $25 \mu\text{g/l}$ ($i(100\%)\text{.}iiii - iii, i, i, iiiii.iiiL - i251, iii.iiL - .iiii()$).

34 БІОЛОГІЯ

34.01 Загальні питання біології

34.03.19.0283/0218U003255

Розробка системи радіолокаційних спостережень за трансконтинентальними міграціями птахів у ключових природних та техногенних моніторингових полігонах Азово-Чорноморського регіону: Заключний звіт /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; Керівник Черничко Йосип Іванович. – ДР 0115U000256. УДК [502.171:620.179.148]:57.081.11:598.2(262.54)(262.5).

248 с.

Об'єкт дослідження - Азово-Чорноморський екологічний коридор, міграційні комплекси птахів та рукокрилих. Радіолокаційні моніторингові полігони. Площадки вітрових електростанцій та ліній електромереж. Мета роботи - створення сучасних механізмів технічного вдосконалення досліджень сезонних трансконтинентальних міграцій птахів

на Азово-Чорноморському узбережжі України за допомогою радарних спостережень та впровадження отриманих результатів в економічну та соціальну сфери. Методи дослідження - систематизація наукового матеріалу, аналітична оцінка, системне прогнозування, обробка та моделювання наукових даних, використання авторських програмних продуктів, адаптація методик. Вперше для України дослідження з біорізноманіття ґрунтуються на новітніх технологіях, які базуються на використанні мобільної радіолокаційної станції для вивчення трансконтинентальних міграцій птахів. Створена інтегральна схема адаптації радарних досліджень процесу міграцій в розроблену раніше регіональну систему спостережень за міграціями птахів на Азово-Чорноморському узбережжі України, яка включає реєстр моніторингових пунктів спостережень для подальших радарних досліджень з вивчення трансконтинентальних міграцій з урахуванням головних міграційних коридорів, що перетинаються на Азово-Чорноморському узбережжі. Впровадження результатів проекту пов'язано зі створенням комплексу програмних продуктів на базі клієнт-серверної технології, що дозволить сформувати об'єктивну інформаційну базу даних з міграції птахів, на основі якої за допомогою комп'ютерного моделювання можна оцінити вплив техногенних об'єктів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03 Теоретична біологія

34.03.19.0284/0218U003181

Розробка та впровадження технологій біологізації вирощування сільськогосподарських культур з одержанням високоякісної продукції на продовольчій цілі: Заключний звіт /Уманський національний університет садівництва; Керівник Карпенко Віктор Петрович. – ДР 0116U003773. УДК 57.02:633/635:338.439.52.

20 с.

Розроблені теоретичні аспекти створення технологічних комплексів біологічних препаратів для біологізованих технологій; проведено випробування, перевірку та вивчення розроблених комплексів у польових умовах; розроблені та апробовані комплекси біологічних препаратів були впроваджені у виробництво. Новизна: у порівнянні з практикою вітчизняних та закордонних учених виконавцями проекту запропоновані елементи біологізованих технологій з багатоконтактним використанням біологічних препаратів вітчизняного виробництва, співрозробниками яких є автори, у тому числі регуляторів росту рослин природного походження з біозахисним ефектом, що мають сертифікати "Organic". Значимість та практичне застосування: вітчизняна та світова наука поповнилася якісно новими знаннями в галузі біології та сільського господарства, зокрема щодо особливостей проходження біологічних процесів у рослинах за дії біологічних препаратів та їх комплексів з хімічними речовинами бік формування високої продуктивності посівів, що спонукатиме вітчизняних вчених до розробки нових видів біологічних препаратів з більш широкими можливостями та галузями їх застосування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.15 Молекулярна біологія

34.03.19.0285/0218U003589

Застосування метаболічної інженерії метилогрофних дріжджів *Hansenula polymorpha* для покращення алкогольної ферментації альтернативних джерел вуглецю (кислоти та гліцерину): Заключний звіт /Інститут біології клітини НАН України; Керівник Сибірний Андрій Андрійович. –

ДР 0116U003669. УДК 577.21:577.164.1.

33 с.

З метою подальшого підвищення продукції етанолу при ферментації гліцерину у дріжджів *O. polymorpha* сконструйовано рекомбінантні штами з надекспресією генів, що кодують ферменти, задіяні в катаболізмі гліцерину (GCY1, DAK1, GUT1, GPD1). Ці штами продукували до 13 разів більше етанолу з гліцерину в порівнянні зі штамом дикого типу. Також на основі штамів NCYC495 (штам дикого типу) і WT/PDC1/ADH1/GCY1/DAK1 було сконструйовано рекомбінантні штами *O. polymorpha* з надекспресією гетерологічного гена FPS1Pr, що кодує транспортер гліцерину в *Pichia pastoris*. Отримані штами краще росли й продукували більше етанолу в порівнянні зі штамом дикого типу під час алкогольної ферментації в середовищі, що містило забруднений гліцерин (відходи виробництва біодизелю). Також було проведено адаптацію *P. pastoris* до росту на середовищі, що містило гліцериновмісні відходи виробництва біодизелю, як джерело Карбону. Отримані адаптовані штами краще росли на згаданому середовищі та продукували до 17% більше етанолу з забрудненого гліцерину.

34.03.19.0286/0218U003590

Застосування методів метаболічної інженерії промислових штамів *Saccharomyces cerevisiae* - продуцентів етанолу для підвищення їх термотолерантності: Заключний звіт /Інститут біології клітини НАН України; Керівник Дмитрук Костянтин Васильович. – ДР 0116U003668. УДК 577.21:577.164.1.

29 с.

Отримано рекомбінантні штами дріжджів *S. cerevisiae* з делецією гена NTH1, що кодує фермент нейтральну трегалазу, на основі термотолерантного штаму *S. cerevisiae* Y-563 та рекомбінантного штаму GS010, що здатний зброджувати ксилозу, та проведено їх генетичний та біохімічний аналіз. Штам nth1d практично не виявляв активності нейтральної трегалази і мав підвищений внутрішньоклітинний вміст трегалози в порівнянні з вихідним штамом GS010.

34.03.19.0287/0218U003591

Розробка лабораторного та напівпромислового регламентів отримання пекарських дріжджів, здатних до надсинтезу трегалози та гліцерину, що стійкі до висушування, заморожування та осмотичного шоку: Заключний звіт /Інститут біології клітини НАН України; Керівник Сибірний Андрій Андрійович. – ДР 0117U004684. УДК 582.282.23.017.73.

50 с.

У результаті проведеної роботи за допомогою методів метаболічної інженерії на основі лабораторного штаму *S. cerevisiae* BY4742 отримано рекомбінантні штами, що продукували до 19 г/л гліцерину. На основі промислового штаму Y-563 отримано рекомбінантні штами з підвищеною в 3,3 раза внутрішньоклітинною концентрацією трегалози, які продукували більше етанолу під час високотемпературної ферментації глюкози. Перевірено резистентність отриманих рекомбінантних штамів до різних стресових факторів. Штам BY/TRP25/gpd1gpp2f/fps1 з підвищеною продукцією гліцерину виявляв найвищу осмотолерантність. Штами BY/TRP25/gpd1gpp2f (з підвищеною продукцією гліцерину), 563 TSL1 №2, 563 TPS 1/2 №9 та 563 TPS 1/2 TSL 1 №10 (з підвищеним внутрішньоклітинним вмістом трегалози) виявляли вищу стійкість до заморожування в порівнянні з відповідними штамми дикого типу. Також було перевірено деякі важливі для випікання хлібу властивості штамів Y-563 та похідного 563 TPS 1/2 TSL1 №10 у пілотному ферментері й виявлено, що рекомбінантний штам з підвищеним вмістом

трегалози краще ферментував цукор у здобному тісті та довше зберігав активність при 35°C в порівнянні з вихідним штамом. Спільно з ПрАТ "Компанія Ензим" (м. Львів) розроблена напівпромислова модель технології отримання пекарських дріжджів, стійких до стресових факторів.

34.17 Біофізика

34.03.19.0288/0218U003095

Розвиток і застосування грид-технології для дослідження структури та динаміки макромолекул ДНК та їх комплексів з білками: Заключний звіт /Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я.Усикова НАН України; Керівник Шестопалова Ганна Вікторівна. – ДР 0117U001337. УДК 577.323.7.

29 с.

У повному обсязі виконано завдання по розширенню оперативної пам'яті робочих вузлів кластера ІРЕ НАН України. Запропоновано механізм виникнення точкових мутацій, які утворюються в результаті таутомерних перетворень основ комплементарних пар ДНК. Показана можливість молекул пероксиду водню блокувати процеси зчитування генетичної інформації та руйнувати молекулу ДНК при застосуванні променевої терапії. Проведено модифікацію оригінальної Інтернет-бази ProtNA-ASA (www.protna.biopage.org), яка у новій версії містить додаткову інформацію щодо значень та розподілу електростатичного потенціалу малого жолобка вільної ДНК та ДНК у складі білково-нуклеїнових комплексів.

34.19 Цитологія

34.03.19.0289/0218U003415

Молекулярні механізми трансгенераційного перепрограмування метаболізму: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"; Керівник Луцак Олег Володимирович. – ДР 0117U005109. УДК 576.3:544.432:577.151.4:57.017.7:577.12.

34 с.

Розроблено підходи для аналізу дієти і деяких показників організму, що стосуватимуться оптимізації харчування для зниження хворобливості нащадків для зниження ризику розвитку у них метаболічних порушень.

34.21 Ембріологія

34.03.19.0290/0218U003840

Будова та закономірності індивідуальної анатомічної мінливості головного мозку людини: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Степаненко Олександр Юрійович. – ДР 0115U000231. УДК 611.81.

64 с.

Здійснено аналіз структури білої речовини часточок черв'яка та півкуль мозочка, розроблена їх систематизована класифікація та підрахована їх поширеність. Визначено зв'язок будови часточок мозочка із будовою півкуль та черв'яка та уточнені основні положення принципу медіо-латеральної неперервності. Встановлена залежність будови часточок мозочка від лінійних розмірів мозочка. Проведено фрактальний аналіз поверхневої судинної мережі білої речовини мозочка людини.

34.27 Мікробіологія

34.03.19.0291/0218U003291

Розробка поживного середовища на основі відходів для виробничого культивування

ння продуцентів мікробіологічних засобів захисту рослин: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Лобан Людмила Людвігівна. – ДР 0117U000452. УДК 579.64.

21 с.

Розроблено два способи одержання поживного середовища на основі барди (відходів післяспиртового виробництва) для культивування біопрепаратів фунгіцидної та ентомоцидної дії в умовах біовиробництва. Підготовлено "Методичні рекомендації з виробництва мікробіологічних засобів захисту рослин на поживних середовищах, основою яких є барда" Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.19.0292/0218U003292

Оптимізація систем транспортування рідких субстратів у виробництві мікробіопрепаратів на основі комплексного зниження гідралічних опорів: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Ярошевський Владислав Петрович. – ДР 0117U000451. УДК 579.64, 621.643.

53 с.

Проведено аналіз можливостей зниження затрат електроенергії на транспортування рідких субстратів та інших рідин у виробництві мікробіопрепаратів. Розроблено метод оптимізації таких систем на основі зменшення втрат енергії у місцевих опорах шляхом збереження цілісності течії у проточній частині. На базі методу створено два способи зниження гідралічних опорів елементів системи. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.19.0293/0218U003293

Створення поживного середовища на основі відходів харчової промисловості для біотехнології одержання технічного біоклею на основі бактерії *Leuconostoc mesenteroides* (Lc. m.) для деревообробної та паперової промисловості: Заключний звіт /Інженерно-технологічний інститут "Біотехніка" Національної академії аграрних наук України; Керівник Лобан Людмила Людвігівна. – ДР 0117U003569. УДК 579.64.

14 с.

Створено поживне середовище на основі м'яса бурякової (побічного продукту при виробництві цукру) для біотехнології одержання технічного біоклею на основі бактерії *Leuconostoc mesenteroides* Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03.19.0294/0218U003684

Проведення досліджень щодо пошуку оптимальних параметрів та технологічних рішень культивування мікроорганізмів *Pseudomonas aureofaciens*: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Скроцький Сергій Олександрович. – ДР 0117U001642. УДК 65.012(57.087).

13 с.

Було оптимізовано фізіолого-біохімічні параметри, в тому числі підбір засівного матеріалу, виявлення їх поживних потреб, ростових властивостей досліджуваних штамів бактерій, збереження біологічної активності продуцентів. Основні технологічні параметри можливо відтворити в умовах виробничої ферментації та отримувати культуральну рідину з високим титром колонієутворюючих одиниць Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03.19.0295/0218U003685

Проведення досліджень щодо оптимізації біотехнологічних прийомів культивування мікроорганізмів родів *Pseudomonas* і *Bacillus* для можливості подальшого створення на їх основі ефективних препаратів захисту рослин: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Скроцький Сергій Олександрович. – ДР 0117U001643. УДК 65.012(57.087).

15 с.

Було оптимізовано фізіолого-біохімічні параметри, в тому числі підбір засівного матеріалу, виявлення їх поживних потреб, ростових властивостей досліджуваних штамів бактерій, збереження біологічної активності продуцентів. Основні біотехнологічні прийоми можливо відтворити в промислових умовах. Напрацьовано дослідні партії культуральної рідини наданих штамів мікроорганізмів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03.19.0296/0218U003686

Проведення досліджень щодо пошуку оптимальних параметрів культивування мікроорганізмів родів *Pseudomonas* sp., *Bacillus* sp., *Streptomyces* sp. з метою їх подальшого спільного використання з прилипачем ЕПАА в складі біопрепаратів для комплексного захисту рослин: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Скроцький Сергій Олександрович. – ДР 0117U001636. УДК 65.012(57.087).

13 с.

Було оптимізовано фізіолого-біохімічні параметри, в тому числі підбір засівного матеріалу, виявлення їх поживних потреб, ростових властивостей досліджуваних штамів бактерій, збереження біологічної активності продуцентів. Основні технологічні параметри можливо відтворити в умовах виробничої ферментації та отримувати культуральну рідину з високим титром колонієутворюючих одиниць Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.31 Фізіологія рослин

34.03.19.0297/0218U003462

Удосконалення існуючих і розробка нових методів клонального мікророзмноження та постасептичної адаптації рослин *in vitro*: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Мацкевич В'ячеслав Вікторович. – ДР 0113U004045. УДК 581.143.6.

37 с.

За результатами досліджень розкрито фізіолого-біохімічні, анатомо-морфологічні основи технологічного процесу культивування рослин *in vitro*, *ex vitro* для розробки і впровадження у виробництво комплексу удосконалених прийомів усіх чотирьох етапів мікроклонального розмноження та постасептичної адаптації: введення в асептичні умови; мультиплікація; ризогенез; постасептична адаптація. При вивченні впливу ламп світло носіїв на рослини-регенеранти *in vitro* та *ex vitro* встановлено, що рослини вирощені при освітленні лампами з меншим світловим потоком (Промінь 30) порівняно з контрольними (ЛБ-36) мають більші розміри стебла та меншу кількість листків, але з більшими листовими пластинками. При освітленні ЛБ-36 навпаки переважав розвиток над ростом: рослини були меншими, але з більшою кількістю міжвузль. Ця закономірність зберігається як при вирощуванні регенерантів *in vitro* так і *ex vitro*.

34.33 Зоологія

34.03.19.0298/0419U001138

Поморцева Наталія Анатоліївна. Гематологічні показники риб у водоймах з різним рівнем радіонуклідного забруднення: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 21.02.2019.

УДК [597+574.583] : 556.53.

207 с.: 26 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Вперше надано комплексну оцінку стану кровотворної системи краснопірки звичайної, окуня звичайного, плітки звичайної і караса сріблястого у забруднених тривало існуючих радіонуклідами водоймах ЧЗВ. Виявлено широкий спектр цитогенетичних і морфологічних аномалій клітин еритроцитарної ланки крові риб, які було спричинено впливом радіаційного чинника. Розраховано лейкоцитарні формули і зміни співвідношення формених елементів крові залежно від дозового навантаження на організм риб у водоймах ЧЗВ. Експериментально встановлено, що в популяціях риб, які тривалий час населяють забруднені радіонуклідами водойми, підвищується радіостійкість лейкоцитів до додаткового опромінення і зростає спектр порушень у генетичних структурах еритроцитів.

34.03.19.0299/0218U003126

Оцінити стан водних біоресурсів у дніпровських водосховищах і Дніпровсько-Бузькій гирловій системі для визначення можливих лімітів і прогнозів вилучення та розробити оптимальні режими їх рибогосподарської експлуатації: Заключний звіт /Інститут рибного господарства НААН; Керівник Бузевич Ігор Юрійович. – ДР 0117U005017. УДК 597(282.247.32):639.2.052.2.

88 с.

Оцінений сучасний стан іхтіофауни основних рибогосподарських внутрішніх водних об'єктів. Проаналізовані стан та динаміка структури популяцій основних промислових видів. Встановлені найбільш значущі показники, які характеризують іхтіофауну, як сировинну базу промислу. Визначені та проаналізовані основні фактори, які впливають на показники промислового вилову. Проведені розрахунки запасів та допустимих обсягів вилучення у 2018 р. Встановлена оптимальна величина інтенсивності промислу для забезпечення невиснажливої експлуатації водосховищ України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.35 Екологія

34.03.19.0300/0419U001099

Чорномаз Наталія Михайлівна. Дендроценози схилів Києва (екологічні умови, сучасний стан та шляхи оптимізації): Дис... к.б.н. /Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. – Захищена 05.02.2019.

УДК 581.52+631.61:911.375 (477-25).

231 с.: 61 табл., 108 іл. – Бібліогр.: 265 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню дендроценозів на схилах міста Київ, їх екологічним умовам, сучасному стану та шляхам оптимізації насаджень та територій схилів міста. У роботі наведено характеристику геоморфологічних особливостей та екологічних умов схилів Києва. Визначено метеорологічний режим приземного шару в насадженнях на схилах міста (освітлення, температура та відносна вологість повітря) в залежності від екологічних та ценотичних факторів. Вперше визначено сучасний таксономічний склад деревної та чагарникової рослинності, її просторову, біоморфну та екологічну структури. Проведений аналіз життєвості та дана характеристика онтогенетичного спе-

ктру рослин основних лісоутворюючих видів, встановлено особливості поновлення та санітарного стану. Удосконалено принципи добору асортименту деревної та чагарникової рослинності з врахуванням локальних екологічних умов. За цими даними розроблено комплексну систему заходів для оптимізації насаджень та територій схилів міста Київ, а також запропоновані практичні рекомендації.

34.03.19.0301/0419U001100

Прокоцук Мар'яна Сергіївна. Інвазії макрофітів в Середньому Придніпров'ї: Дис... к.б.н. /Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. – Захищена 05.02.2019.

УДК 581.557:582.26/27(477.4/6).

191 с.: 15 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 238 назв.

Дисертаційне дослідження становить аналіз генезису проникнення та регіональних особливостей інвазій чужорідних видів макрофітів у водні екосистеми Середнього Придніпров'я. Проведено інвентаризацію чужорідних видів вищих водних рослин Середнього Придніпров'я, досліджено особливості їхнього поширення, біотопічного приурочення, регіональні особливості екології та стратегії поведінки; описані нові місцезнаходження для ряду чужорідних макрофітів (*Azolla caroliniana* Willd., *Elodea nuttallii* (Planch.), *Egeria densa* Planch. та *Pistia stratiotes* L.) у Середньому Придніпров'ї; вказано на флуктуаційний характер розвитку популяцій *Egeria densa* для регіону досліджень; проаналізовано зв'язок продукційних показників ценопопуляцій та фенотипічної мінливості особин елодей з гідрологічним та трофічним режимами біотопів; на основі виявленого впливу вмісту основних біогенних речовин на формування екоморф у *Elodea nuttallii* запропоновано підходи щодо біологічної індикації антропогенної евтрофікації водойм; розроблено оригінальну методику оцінки інвазійного потенціалу вищих водних рослин та оцінено ступінь екологічної загрози чужорідних макрофітів для природних екосистем Середнього Придніпров'я.

34.03.19.0302/0218U003233

Фізіолого-біохімічні та цитогенетичні механізми пристосування риб та безхребетних до несприятливих змін екологічних чинників:

Заклучний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Романенко В. Д. – ДР 0113U001581. УДК [(597+592) : (591.1+576.3)] : 574.522.

627 с.

Встановлено особливості еколого-фізіологічної адаптації риб та безхребетних за дії екологічних чинників, фізіолого-біохімічних та цитогенетичних механізмів їх пристосування до нових умов існування. Показано, провідну роль температурного режиму у визначенні просторового розподілу та структурно-функціональних характеристик популяцій водних тварин. За різких змін температури процес їх фізіологічної адаптації проявляється в мобілізації захисних функцій організму і характеризується горизонтальними і вертикальними міграціями, метаболічними змінами, різноманітністю стратегій пристосування до змін абіотичних чинників. Дослідження структурно-функціональної характеристики геному природних і модельних популяцій безхребетних вперше дозволило спрогнозувати рівні критичних температур. Встановлено, що для популяцій гамарид перевищення рівня абераційних клітин вище 10 % є межею їх відтворюваності. Вперше встановлено накопичення у різних складових водних екосистем України забруднювачів нового класу (emerging contaminants) - ксенобіотичних органічних речовин. Створено пілотну систему оцінки токсичності, біодоступності та міграційної здатності речовин токсичної дії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03.19.0303/0218U003460

ДНК-поліморфізм гена BoLa-PRV3 у популяціях великої рогатої худоби: Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Димань Тетяна Миколаївна. – ДР 0113U004041. УДК 574.3:577.213.3:632.2.

11 с.

Було досліджено алейне різноманіття стада корів чорно-рябої породи СТОВ "Агросвіт" за геном BoLa-DRB3. Встановлено високий рівень гомозиготності дослідженої вибірки тварин. Отримані результати свідчать про необхідність застосування цього типу генетичних маркерів у селекційній практиці з метою підвищення як загального рівня генетичного різноманіття, так і стійкості тварин до інфекційних захворювань.

34.03.19.0304/0218U003461

Дослідження генетичного поліморфізму популяції великої рогатої худоби за ДНК-маркерами: Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Димань Тетяна Миколаївна. – ДР 0113U004040. УДК 574.3:577.213/.215:636.2.

16 с.

За розподілом генотипів і частотами алелів QTL-генів українська чорно-ряба молочна порода, яка відтворюється у господарствах Київської області, має велику подібність з іншими породами чорно-рябого генеалогічного кореня. Генетична структура досліджених стад худоби загалом відповідає структурі молочних порід України і характеризується низькими частотами алейних варіантів В за локусами генів капа-казеїну, бета-лактоглобуліну та лептину, V – гормону росту, K – ацил-КоА-діацилгліцерол ацилтрансферази 1, A – фактора транскрипції Pit1 та C – STAT5A, які вважають більш сприятливими для формування ознак молочної продуктивності, ніж альтернативні. Потенціал молочної продуктивності досліджених стад низький, що потребує удосконалення селекційної роботи з ними.

34.03.19.0305/0218U003586

Екосистемологічні засади оптимізації структури і середовищевітвірних функцій антропогенно трансформованих гірських екосистем: Заклучний звіт /Інститут екології Карпат НАН України; Керівник Козловський Микола Павлович. – ДР 0113U001434. УДК 574.4:87.2 (477.83).

164 с.

Обґрунтовано екосистемологічні засади переходу до екологоцентричної концепції природокористування та її специфіки в гірських умовах з метою керування екосистемними процесами реконструкції вторинних екосистем та коригування процесів спонтанної сільватизації колишніх орних земель. Досліджено біорізноманіття та особливості структурно-функціональної організації зооценозів у первинних та вторинних екосистемах, зокрема зміни видового складу, структури та функціональної організації угруповань внаслідок антропогенної трансформації лісових екосистем та вплив змін функціональної організації ґрунтової фауни на функціонування похідних лісових і післялісових екосистем для підтримання їхніх середовищевітвірних функцій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03.19.0306/0218U003587

Зміни структури популяцій рідкісних і ендемічних видів високогір'я Українських Карпат та проблеми їх збереження: Заклучний звіт /Інститут екології Карпат НАН України; Ке-

рівник Кияк Володимир Григорович. – ДР 0113U001435. УДК 580:502.75; 574:3 (477.83).

230 с.

Вивчено зміни структури популяцій рідкісних і ендемічних видів рослин і тварин (земноводних і нижчих ракоподібних) у високогір'ї Українських Карпат за сучасних умов трансформації середовища їх існування. Встановлено структурні перебудови популяцій на системному рівні та визначено роль їхніх складових у функціонуванні й збереженні життєздатності під дією природних і антропогенних чинників, передусім, кліматичних змін, демутаційних сукцесій і рекреації. Виявлено фактори загроз та окреслено проблеми і способи збереження раритетного популяційно-видового і ценотичного різноманіття високогір'я. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.03.19.0307/0218U003645

Гідробіологічна характеристика, визначення видового складу чисельності та біомаси гідробіонтів водних об'єктів: Заклучний звіт /Херсонська гідробіологічна станція НАН України; Керівник Овечко Сергій Вікторович. – ДР 0117U003567. УДК 574.58.

31 с.

Визначено гідробіологічні характеристики, видовий склад, чисельність та біомаси гідробіонтів (фіто-, зоо-, бактеріопланктону, макрзообентосу) п'яти водних об'єктів, по одному комплекту проб з кожного об'єкту.

34.03.19.0308/0218U003650

Біологічні особливості екотонних ділянок водних об'єктів пониззя Дніпра: Заклучний звіт /Херсонська гідробіологічна станція НАН України; Керівник Овечко Сергій Вікторович. – ДР 0112U000515. УДК 574.5(282.247.3).

180 с.

Виконано дослідження екотонних систем водойм та водотоків пониззя Дніпра, дана оцінка їх біологічному різноманіттю, дано характеристику основних структурно-функціональних показників угруповань гідробіонтів екотонних ділянок, їх змін в просторі і часі, вивчено структуру і характер формування угруповань гідробіонтів на екотонних ділянках в умовах тривалого й інтенсивного природокористування. Розглянута екологічна роль зони заплеску (субліторалі), як екотонної ділянки між водним об'єктом і сушею, в самоочисній здатності водних мас дослідженого регіону.

34.39 Фізіологія людини і тварин

34.03.19.0309/0218U003268

Експериментально-клінічне визначення впливу пренатального опромінення I-131 на нейрогенез та розвиток когнітивних і емоційно-поведінкових розладів: Заклучний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Талько Вікторія Василівна, Логановський Костянтин Миколайович. – ДР 0115U002697. УДК 579.253.2:614.876:616-008.841.5:678.048.

141 с.

Об'єкт дослідження - нейрорадіобіологічні ефекти в організмі пренатально опромінених I-131 щурів Вістар. Стан нервової системи та психіки 155 опромінених внутрішньоутробно внаслідок аварії на ЧАЕС і 147 неекспонованих in utero осіб. Мета роботи - експериментально-клінічне визначення ефектів впливу пренатального опромінення I-131 на нейрогенез та розвиток когнітивних і емоційно-поведінкових розладів. Методи дослідження: в експерименті - поведінкові,

імуноферментні, біохімічні, морфологічні, статистичні. Дизайн і методи клінічного дослідження - осліплене поперечне когортне дослідження із паралельними зовнішнім та внутрішнім контролем; клінічні нейропсихіатричні, нейро- і психометричні, нейропсихологічні, нейрофізіологічні, статистичні, дозиметричні. Порівняльна оцінка експериментальних і клінічних радіонейроембріологічних робіт підтверджує радіовразливість центральної нервової системи до дії малих доз іонізуючої радіації, зокрема йоду-131. Наші клінічні і експериментальні дослідження внутрішньоутробно опроміненних на радіоактивно забруднених територіях внаслідок аварії на ЧАЕС, у тому числі у Чорнобильській зоні відчуження, у порівнянні з дозами внутрішнього опромінення йодом-131 в експерименті переконливо свідчать про наявність когнітивного дефіциту та емоційно-поведінкових розладів. Розроблена концепція механізмів формування ефектів пренатального опромінення інкорпорованим I-131 та рекомендації щодо інноваційних методів реабілітації пацієнтів із травматичними ураженнями ЦНС. У пренатально експонованих осіб підтверджений специфічний нейрокогнітивний і емоційно-поведінковий дефіцит, який полягає у збереженні виявленої у дитинстві дисгармонії інтелектуального розвитку за рахунок відносного зниження вербального інтелекту; соматоформних, тривожних і депресивних розладах. Дозозалежно знижена потужність тета-діапазону кЕЕГ, що свідчить про радіаційне ураження гіпокампу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.03.19.0310/0218U003834

Патогенез ушкоджуючої дії на організм екзогенних факторів в сучасних умовах : Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Ніколаєва Ольга Вікторівна. – ДР 0115U000991. УДК 616.37-099-092:612.345:613.1/2.

100 с.

Визначено, що у всіх щурів-матерів досліджуваних груп та їх потомства має місце системна гуморальна відповідь на пошкодження ПЗ у вигляді дисбалансу про- і проти-запальних цитокінів та різні варіанти дисбалансу макро- і мікроелементів, що може поглиблювати порушення метаболізму, що виник внаслідок гормонально-субстратних зсувів при гіпер- чи гіпокалорійній дієті або внаслідок тривалого стресування протягом вагітності, а гіпокалорійна дієта стає суттєвим фактором розвитку патології підшлункової залози з секреторною недостатністю. Здійснено застосування ЕМВ (850-950 МГц) на наднирники та щитоподібну залозу щурів, що супроводжується компенсаторною активацією ферментів антиоксидантної системи, підвищенням рівня молекул середньої маси порівняно із контролем та є відповіддю на накопичення вільних радикалів, пошкодження клітинних мембран та структур ендокринних залоз.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.03.19.0311/0519U001008

Боягіна Ольга Дмитрівна. Індивідуальна варіативність статевого диморфізму мозолистого тіла людей у віковому аспекті: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 12.12.2018.

УДК 611.813.9-053.

409 с.: 17 табл., 72 іл. – Бібліогр.: 287 назв.

У дисертаційній роботі досягнуте більш глибоке розуміння закономірностей морфологічної організації мозолистого тіла, доповнено та розширено уявлення про його анатомічну форму та зовнішню будову. З'ясована широта індивідуального різноманіття статевого диморфізму мозолистого тіла у віковому аспекті. Встановлено принцип багаторівневої системної організації в ньому основних тканинних елементів -

упорядкованих у тривимірному просторі мієлінізованих нервових волокон, гліальних клітин та кровоносних мікросудин. Вивчені особливості кровопостачання мозолистого тіла та конструкція його кровоносного мікроциркуляторного русла, а також розглянуто питання про організацію шляхів позасудинної циркуляції рідини серед мієлінізованих нервових волокон. Встановлено морфологічний зв'язок мозолистого тіла з супроводжуваними його структурами: поздовжніми смугами, мозковим склепінням та прозорою перегородкою.

34.03.19.0312/0519U001009

Степаненко Олександр Юрійович. Закономірності будови та індивідуальної анатомічної мінливості мозочка людини: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 26.12.2018.

УДК 611.817.1(043.3).

425 с.: 24 табл., 299 іл. – Бібліогр.: 437 назв.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення проблеми індивідуальної анатомічної мінливості мозочка людини. Досліджено діапазон і встановлено закономірності індивідуальної мінливості лінійних розмірів, маси, форми, зовнішньої будови, структури поверхневого судинного русла мозочка людини та структури білої речовини його черв'яка (arbor vitae). Отримані дані можуть бути використані як критерії норми при секційних і клінічних дослідженнях мозочка. Встановлено вікову динаміку маси мозочка, взаємозв'язок між масою мозочка і величиною та формою мозкового відділу черепа, довжиною тіла і сомато-типом; одержано нові дані щодо статевих відмінностей маси мозочка. Досліджено форму мозочка людини, запропоновано кількісні критерії її визначення; досліджено вплив форми на зовнішню будову мозочка і структуру його поверхневого судинного русла. Описано вісім гілок білої речовини, які формують часточки черв'яка мозочка, встановлено закономірності їхньої будови і варіанти індивідуальної мінливості, запропоновано їхню термінологію. Описано ділянки білої речовини, загальні для двох (третьої і четвертої; п'ятої і шостої; шостої і сьомої) або трьох (п'ятої, шостої та сьомої) гілок. Для кількісної характеристики будови поверхневого судинного русла мозочка людини і розгалуженості структури білої речовини мозочка вперше застосовано морфометричний метод фрактального аналізу.

34.03.19.0313/0419U001060

Антонець Олена Володимирівна. Сонографічні параметри селезінки у практично здорових чоловіків і жінок першого зрілого віку різних соматотипів: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 16.01.2019.

УДК 611.41:612.014.5.

244 с.: 49 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

За результатами проведеного дослідження уперше встановлені регіональні межі довірчих інтервалів і процентильного розмаху морфометричних сонографічних показників селезінки та селезінкової вени (довжини, товщини, висоти селезінки, площі її поздовжнього та поперечного перерізів, показника акустичної щільності тканини селезінки і діаметра селезінкової вени) та виявлені ознаки статевого диморфізму за даними показниками у практично здорових 90 чоловіків (віком від 22 до 35 років) і 147 жінок (віком від 21 до 35 років) першого зрілого віку, мешканців Поділля. Уперше встановлені зв'язки та проведена оцінка зв'язків морфометричних сонографічних параметрів селезінки та селезінкової вени з антропометричними і соматотипологічними показниками в загальних і різних за соматотипом групах осіб першого зрілого віку, що дозволило розробити регресій-

ні моделі індивідуальних сонографічних розмірів селезінки, характерних для здорових чоловіків і жінок даної вікової групи. Розроблена комп'ютерна програма для застосування результатів моделювання у практичній роботі лікарів, де після введення антропометричних і соматотипологічних даних автоматично вираховуються індивідуальні сонографічні лінійні розміри та об'єм селезінки, належні для здорової особи першого зрілого віку.

34.03.19.0314/0419U001061

Бурега Ігор Юрійович. Особливості впливу сироватки крові тварин отриманої за умов попереднього моделювання стану стимуляції та пригнічення еритропоезу на рівень сироваткового заліза (експериментальне дослідження): Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 15.01.2019.

УДК 612.33612.111.13357.088.657.086612.392.4.053.

173 с.: 19 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 242 назви.

Дослідження присвячено вивченню впливу сироватки крові тварин, що отримана за умов попереднього моделювання стану стимуляції та пригнічення еритропоезу на зміни рівня сироваткового заліза в референтної групи тварин. У роботі на експериментальних моделях гіпоксичної гіпоксії, введенні розчину епобіокрину, гемолітичній анемії та пост-трасфузійній поліцитемії до-ведено, що отримана за умов стимуляції еритропоезу сироватка крові збільшує показники вмісту сироваткового заліза та при цьому не впливає на сам еритропоез. Встановлено, що введення сироватки крові тварин зі стимульованим еритропоезом викликає приріст сироваткового заліза незалежно від потреб організму в залізі. Виявлено, що введення сироватки крові еритропоетинстимульованих тварин викликає збільшення показників рівня заліза з максимальним приростом на 3-тю добу та подальшим поступовим його зниженням до меж фізіологічної норми на 7-му добу без додаткової корекції. Отримані результати вказують на те, що серед речовин, які підвищують рівень заліза в сироватці крові, отриманої за умов посилення еритропоезу, діє фактор небілкової природи.

34.03.19.0315/0419U001062

Була Назар Степанович. Роль гідроген сульфід у механізмах цитопротекції слизової оболонки стравоходу: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 15.01.2019.

УДК 612.387:546.221.

165 с.: 5 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 296 назв.

Вперше досліджено механізми цитопротекції слизового бар'єру стравоходу у аспекті фізіологічної ролі гідроген сульфід (H₂S) за фізіологічних умов та на моделях неерозивного та медикаментозного езофагітів, індукованих цитотоксичним впливом тетрахлорметану, висококалорійним високовуглеводним харчуванням, гальмуванням активності систем H₂S/цистатіонін-?-ліази, H₂S/цистатіонін-?-синтази, нестероїдними протизапальними препаратами (NSAIDs) для моделювання біосинтезу ейкозаноїдів та застосування H₂S-асоційованих NSAIDs за структурно-функціональними змінами бар'єрної функції стравоходу, показниками гематокристу, вмістом GCP-2, IL-6, IL-10, IL-17. Доведено, що розвиток неерозивного езофагіту пов'язаний з дією H₂S. Показано, що H₂S-асоційовані NSAIDs чинять езофагопротекторний і захисний вплив на бар'єрну функцію СОС і прояви протизапальних властивостей на відміну від дії класичних NSAIDs, що дозволяє зробити припущення про доцільність їхніх подальших доклінічних та клінічних досліджень.

34.03.19.0316/0419U001063

Орловський Володимир Олександрович. Комп'ютерно-томографічні розміри малих кутніх зубів у практично здорових чоловіків із різних регіонів України та їх зв'язок із показниками кефалометрії: Дис... к.мед.н. /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова. – Захищена 16.01.2019.

УДК 616-073.756.8:611.314:79-055.1(477):[616.714.1-071.3].

296 с.: 65 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 296 назв.

У результаті проведених досліджень встановлені межі процентильного розмаху та відмінності КТ-розмірів малих кутніх зубів у практично здорових чоловіків із різних адміністративно-територіальних регіонів України, різних краніотипів та типів обличчя, представників центрального регіону України різних краніотипів та типів обличчя, а також побудовані регресійні моделі (з коефіцієнтом детермінації R² більшим, ніж 0,5) індивідуальних лінійних розмірів малих кутніх зубів у залежності від особливостей кефалометричних показників, краніотипу і типу обличчя чоловіків із різних регіонів України. Встановлено регіональні особливості кефалометричних показників та підтверджені процеси брахіцефалізації і граціалізації населення.

34.43 Імунологія

34.03.19.0317/0218U003604

Особливості імунно-ендокринних порушень у хворих на ВІЛ-інфекцію і їх динаміка на фоні високоактивної антиретровірусної терапії:

Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Живиця Дмитро Георгійович. – ДР 0113U001607. УДК 616.9:615.281:612.0171-07-036.8.

50 с.

У ВІЛ-інфікованих на фоні АРТ вже через 24 тижні після початку лікування статистично значимо підвищується абсолютна кількість CD4-лімфоцитів (на 57%), відносна кількість CD4-лімфоцитів (на 50%) та імунорегуляторний індекс (у 2 рази). У хворих на ВІЛ-інфекцію спостерігається зниження сироваткового рівня дегідроепіандростерона, трийодтироніну і тенденція до зниження тироксину, при збереженому рівні тиреотропного гормону. При тяжкому імунodefіциті (кількість CD4-лімфоцитів менше 100 мкл⁻¹) спостерігається тенденція до підвищення вмісту сироваткового кортизолу. У хворих на ВІЛ-інфекцію СІН замісна підтримувальна терапія значно підвищує імунологічну і вірусологічну ефективність АРТ через 48 тижнів лікування. У хворих на ВІЛ-інфекцію СІН, які не отримували замісну підтримувальну терапію в період з 24 по 48 тижнів лікування відбувається збільшення кількості пацієнтів з вірусологічною невдачею.

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.23 Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки і фотограмметрії

36.03.19.0318/0218U003290

Інформаційно-технологічне забезпечення оцінювання впливу парникового ефекту на зміни клімату та довкілля на регіональному рівні за матеріалами космічних зйомок та полігонних досліджень: Заключний звіт /Державна установа "Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України"; Керівник Попов Михайло Олексійович. – ДР 0117U006288. УДК 004:556.5887:(528.88+528.855). 131 с.

Звіт про НДР: 133 сторінки, 61 рисуноків, 16 таблиць, 155 бібліографічних посилань. Мета роботи - підвищення точності оцінки впливу парникового ефекту на зміни клімату та довкілля на регіональному рівні для типових фізико-географічних зон України з використанням матеріалів космічних і полігонних спектро- та газометричних зйомок для оптимізації регіонального природокористування. Робота виконана на замовлення Президії НАН України за результатами спільного конкурсу наукових проектів НАН України та Українського науково-технологічного центру (УНТЦ) 2015 року за Програмою "Цільові дослідження та розвиваючі ініціативи" та розпорядження Президії НАН України від 25.04.2016 № 254. Основна частина звіту складається зі вступу, семи розділів, 20 підрозділів, висновків та додатків. У першому розділі проведено аналіз сучасних підходів до вирішення задачі оцінювання впливу парникового ефекту на зміни клімату та довкілля. Другий розділ присвячено опису експериментального визначення кругообігу вуглецю в різних фізико-географічних зонах України на репрезентативних ділянках за супутниковими і наземними спектро- та газометричними вимірами, зокрема, вивченню варіативності середньорічних показників GPP території України та вивченню корелятивних зв'язків вегетаційних індексів червоного краю з валовою первинною продуктивністю за даними газо- та спектрометричних вимірів для виробничих посівів озимої пшениці в Баришівському районі Київської області. У третьому розділі наведено обґрунтування

фізико-біологічні моделі потоків вуглецю для різних типів рослинного покриву в різних ландшафтно-кліматичних зонах України; зіставлення та побудова залежностей між даними ДЗЗ та біофізичними. У четвертому розділі представлено оцінювання площинного розподілу різних типів рослинного покриву, включаючи основні сільськогосподарські культури, та інтегральна оцінка потоків вуглецю в межах різних класів земного покриву для території України. П'ятий розділ присвячено побудові математичних моделей для прогнозування впливу парникового ефекту на зміни клімату на регіональному рівні. У шостому розділі наведено можливості Побудова довготривалих часових серій супутникових вимірювань концентрацій парникових газів в межах території досліджуваного регіону та отримання трендів і періодичних компонентів. Сьомий розділ містить концептуальні засади реалізації геоінформаційного забезпечення дистанційних та наземних вимірювань зі створенням тематичної ГІС на територію досліджуваного регіону. Ключові слова: вуглецевий цикл, дистанційне зондування, вегетаційні індекси, наземні тестові полігони, рослинний покрив, парникові гази.

36.03.19.0319/0218U003295

Розробка та впровадження в практику технологій, методів, моделей і рекомендацій для ГІС, фотограмметрії та дистанційного зондування Землі: Заключний звіт /Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Карпінський Ю.О. – ДР 0115U005151. УДК 625.76:510.63]:681.3.016:001.891/.892.

64 с.

1. Об'єкт дослідження - інфраструктура геопросторових даних, геоінформаційні та кадастрові системи. Мета роботи - розроблення сучасних ГІС кадастрових систем та систем прийняття рішень на основі концепції інфраструктури геопросторових даних. У звіті проведено основні результати наукових досліджень, виконаних співробітниками кафедри геоінформатики і фотограмметрії КНУБА в 2015 - 2017 рр. Зокрема: розроблення профілю національних стандартів з географічної інформації, інфраструктурний підхід до створення сучасної системи містобудівного кадастру, формуван-

ня системи багатоцільового земельного кадастру, геоінформаційні системи для прийняття управлінських рішень.

36.33 Картографія

36.03.19.0320/0419U001123

Попович Наталія Валеріївна. Картографічне забезпечення регіональних стратегій розвитку територій (на прикладі Харківської області): Дис... к.геогр.н. /Інститут географії НАН України. – Захищена 15.02.2019.

УДК 528.94:332.1(477.54).

232 с.: 9 табл., 62 іл. – Бібліогр.: 227 назв.

У дисертаційній роботі вирішено науково-практичну задачу обґрунтування й розробки методики укладання карт для регіональних стратегій розвитку територій (СРТ) та її апробації на прикладі Харківської області. Сформовано рекомендації щодо вибору елементів математичної і географічної основ, показників і характеристик картографування, зображувальних засобів. Практична реалізація авторських розробок здійснена шляхом створення окремих карт і серій карт для СРТ Харківської області.

36.03.19.0321/0218U003196

Електронна візуалізація природної спадщини України: Заключний звіт /Інститут географії НАН України; Керівник Поливач Катерина Анатоліївна. – ДР 0116U008492. УДК 528.9:912.43.

52 с.

Об'єкт дослідження - території та об'єкти природної спадщини України. Мета цього дослідження - розвиток методичних основ і практики картографування та електронної візуалізації природної спадщини України. Метод дослідження - картографічне моделювання. У результаті досліджень набули розвитку концептуальні засади картографування та візуалізації природної спадщини.

37 ГЕОФІЗИКА

37.15 Геомагнетизм і високі шари атмосфери

37.03.19.0322/0218U003516

Дослідження хвильових процесів в іоносфері методом некогерентного розсіяння :

Заклучний звіт /Інститут іоносфери НАН та МОН України; Керівник Панасенко Сергій Валентинович. – ДР 0117U004490. УДК 550.388.2.

52 с.

Об'єкт дослідження - хвильові процеси в середньоширотній і високоширотній іоносфері. Ціль роботи - оцінка параметрів хвильових процесів в іоносфері за допомогою радарів некогерентного розсіяння та станцій вертикального радіозондування України та EISCAT в магнітоспокійних умовах і під час варіацій космічної погоди. Методи дослідження - радіофізичні методи дистанційного зондування: некогерентного розсіяння радіохвиль і вертикального радіозондування. Проведено спільні дослідження процесів у середньоширотній і високоширотній іоносфері за допомогою радарів некогерентного розсіяння та іонозондів України та EISCAT. Проаналізовано часові варіації критичної частоти F2 області іоносфери foF2 над Харковом і Тромсьо поблизу періоду осіннього рівнодення. Показано, що передзахідні максимуми foF2 мали місце в обох регіонах, в той час як передсхідний мінімум foF2 чітко спостерігався тільки в Тромсьо. Знайдено хвильові процеси в період сильної геокозмічної бурі 7 - 10 вересня 2017 р. Виявлено їх підсилення в діапазоні висот 100 - 400 км як в середньоширотній, так і в високоширотній іоносфері. Для встановлення чіткої кореляції між параметрами рухомих іоносферних збурень і

варіаціями глобальних індексів магнітної збуреності необхідно продовження систематичних спільних спостережень і залучення даних магнітометрів, розташованих у високих широтах на близьких до Харкова та Тромсьо географічних довготах. Досліджено добово-сезонні варіації концентрації електронів у середньопівнічній іоносфері в період спаду сонячної активності. У всі сезони в шарі F2 іоносфери в період спаду сонячної активності проявлялися переважаючі хвилі з середнім періодом 150 - 260 хв. Їх тривалість у різні сезони складала 13 - 17 год. Результати науково-дослідницької роботи можуть бути використані в фундаментальних дослідженнях сонячно-земних зв'язків і навколоземного середовища, а також для розв'язання прикладних задач, пов'язаних з урахуванням впливу хвильових процесів у іоносферній плазмі на телекомунікації та на функціонування супутникової апаратури у відкритому космічному просторі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

37.31 Фізика Землі

37.03.19.0323/0218U003515

Прогнозування варіацій параметрів фізичних процесів та іонного складу в іоносферній плазмі по даним харківського радара некогерентного розсіяння: Заключний звіт /Інститут іоносфери НАН та МОН України; Керівник Ляшенко Михайло Володимирович. – ДР 0115U002542. УДК 550.388.2.

93 с.

Експериментальні та теоретичні дослідження, які представлено у даній роботі, в період зменшення рівня сонячної активності спрямовано на отримання нових фундаментальних знань про варіації таких параметрів фізичних процесів у геокосмосі над Україною, як електронна і іонна температури та складові іонної компоненти (кисень, гелій, водень). Представлено результати спостереження сезонно-добових варіацій параметрів геокосмічного середовища в діапазоні висот від 100 до 1000 км за допомогою методу некогерентного розсіяння. Результати роботи з метою прогнозування цих параметрів використовуються для вдосконалення та подальшого розвитку регіональної моделі іоносфери за даними харківського радара некогерентного розсіяння. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38 ГЕОЛОГІЯ

38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі

38.03.19.0324/0218U003769

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика будівництва житлових будинків за адресою: Одеська область, Лиманський район, с. Крижанівка, вул. Николаївська, 3 між землями СТ "Садовод" та землі МО - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України; Керівник Кендзера Олександр Володимирович. – ДР 0118U001455. УДК 550.34.

77 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча). Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких

землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.03.19.0325/0218U003770

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика будівництва багатофункціонального торговельно-розважального комплексу з готельним блоком і житловим комплексом в ІІ мікрорайоні, вул. Шевченка, 6/н, м. Южний, Одеської області - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України; Керівник Кендзера Олександр Володимирович. – ДР 0118U001454. УДК 550.34.

80 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча). Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.03.19.0326/0218U003958

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика реконструкції виробничих потужностей ТОВ "Дельта Вілмар СНД" рафінації та гідрогенізації Комплексу переработки та переробки тропічних олій розташованого за адресою: Одеська обл., м. Южне, вул. Індустріальна, 6 - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України; Керівник Кендзера Олександр Володимирович. – ДР 0118U001747. УДК 550.34.

76 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча). Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.03.19.0327/0218U003959

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика будівництва за адресою: Одеська обл., ІІ-МКР м. Южне, ж/д 1Д/1 и ж/д 1Д/2 - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заклучний звіт /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України; Керівник Кендзера Олександр Володимирович. – ДР 0118U001919. УДК 550.34.

79 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча).

Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.33 Геохімія

38.03.19.0328/0218U003217

Геохімічні особливості рудних та техногенних аномалій в умовах Українських Карпат (на прикладі Карпатського біосферного заповідника): Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Жовинський Едуард Якович. – ДР 0112U006806. УДК 550.42:551.2(477).

134 с.

Об'єкт дослідження - рудні та техногенні аномалії в умовах Українських Карпат. Мета роботи - встановити закономірності розподілу хімічних елементів у природних комплексах Карпатського біосферного заповідника (КБЗ), з'ясувати геохімічні особливості рудних та техногенних аномалій. Методи дослідження - спектральний, атомної абсорбції, іон-селективний, ІСР-МС та інші. Інтерпретація аналітичних результатів здійснювалася з використанням статистичних програм "Minitab 13", "Alta", "Statistica", термодинамічні розрахунки - за допомогою програми "PHREEQC", графічні побудови - "Marinfo Professional", "Surfer 7". В результаті літохімічних, гідро- та біогеохімічних досліджень в межах Мармароського, Кузій-Трибушанського (Кузійського), Чорногірського та Свидовецького заповідних масивів КБЗ було встановлено геохімічні особливості рудних та техногенних аномалій у природних комплексах (ґрунтах, водах, рослинах) на різних орографічних рівнях природних ландшафтів КБЗ. З'ясовано рівень (інтенсивність) впливу природних (наявність родовищ і рудопроявів, тектонічних порушень) і техногенних (лісгосподарювання, автотранспорт) чинників на еколого-геохімічний стан території КБЗ. Визначено параметричні та непараметричні характеристики аномалій природного і техногенного походження.

44/81 ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.01 Загальні питання енергетики

44.03.19.0329/0218U003168

Розроблення та прийняття методом перекладу 441 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-3): Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики Національної академії наук України; Керівник Дубовський Сергій Васильович. – ДР 0117U006165. УДК 19.080.

23 с.

Мета роботи: Розроблення ДСТУ EN 61010-2-081 (EN 61010-2-081:2015, IDT) Вимоги щодо безпеки до електричного устаткування для вимірювання, керування та лабораторного застосування. Частина 2-081. Додаткові вимоги до автоматичного й напівавтоматичного лабораторного устаткування для аналізування та інших потреб. Розроблення національного НД на заміну ДСТУ EN 61010-2-081:2015 (прийнятого методом підтвердження). Виконано такі роботи: розроблення проекту національного гармонізованого стандарту згідно з розділом 6 ДСТУ 1.2:2015; переклад (чорновий, робочий, ідентичний (для опублікування)) міжнародного/європейського стандарту; розроблення національних

структурних елементів та національних пояснень за необхідності (згідно з ДСТУ 1.5:2015 та ДСТУ 1.7:2015); оформлення проекту національного стандарту з урахуванням національних структурних елементів; аналізування наявних су-перечливих чи неактуальних чинних стандартів (національних, міждержавних тощо) відповідної тематики та, за необхідності, надання пропозицій щодо їх перегляду (скасування). Погоджено проекти національних стандартів згідно з 6.5 та 5.3.6 ДСТУ 1.2:2015 та складання відповідного протоколу ТК/РГ. Надано до ДП "УкрНДНЦ" справи національних гармонізованих стандартів, сформованих згідно з 6.7 ДСТУ 1.2:2015.

44.03.19.0330/0218U003369

Регіональна політика розвитку відновлювальної енергетики: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Лютак Олена Миколаївна. – ДР 0115U002199. УДК 332.1:620.9.

555 с.

Мета науково-дослідної роботи полягає у розробці теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо розвитку відновлювальних джерел енергії у регіонах держави. Об'єктом дослідження є процес формування регіональної політики розвитку відновлювальної енергетики. Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади формування регіональної політики розвитку відновлювальної енергетики. Методи дослідження - системно-структурного, просторового, компілятивного, стратегічного аналізу, логічного узагальнення, порівняння, групування, синтезу та дедукції; економіко-статистичні; графічні, картографічні, табличні методи; економіко-математичне моделювання та інші. В процесі виконання науково-дослідної роботи одержано найважливіші наукові результати: розроблено концептуальну модель розвитку відновлювальної енергетики як перспективного напрямку забезпечення сталого розвитку регіонів та методик аналізу та оцінки ефективності використання відновлювальних джерел енергії у регіоні на засадах концепції сталого розвитку, в основу яких покладено ефекти від розвитку відновлювальної енергетики в економічній, екологічній та соціальній сферах життєдіяльності регіону, реалізація яких дозволить забезпечити баланс інтересів між зростаючими потребами у енергетичних ресурсах та наявними обсягами таких ресурсів та досягти сталого розвитку регіону; удосконалено понятійно-термінологічний апарат, що характеризує регіональну політику розвитку відновлювальної енергетики; запропоновано методик визначення резервів забезпечення конкурентоспроможності регіонів держави на основі впровадження альтернативної енергетики в економіку регіону; сформовано методологічний підхід до формування регіональної політики розвитку відновлювальної енергетики, який включає в себе принципи, підходи, методи, критерії, індикатори, показники оцінки розвитку видів відновлювальних джерел енергії на концептуальних засадах забезпечення сталого розвитку регіону; розроблено методик оцінки економічної ефективності сумісного використання традиційних і відновлюваних джерел енергії в електроенергетичній системі України; запропоновано методичний підхід до аналізу потенціалу нарощення конкурентоспроможності регіонів України в результаті впровадження відновлювальної енергетики; удосконалено методичний підхід до проведення енергетичного аудиту будівель у містах України шляхом ідентифікації передумов та особливостей його здійснення; досліджено систему державного регулювання розвитку відновлювальних джерел енергії у країнах Західної Європи (Німеччина, Португалія, Польща); запропоновано модель функціонування енергетичної системи регіонів України, яка, на основі оцінки традиційних та нетрадиційних (відновлювальних) джерел енергії, дозволить активізувати впровадження

і використання "зелених" технологій; сформовано підхід до виявлення та систематизації проблем, особливостей та факторів впливу на розвиток відновлювальної енергетики; запропоновано підхід до створення транскордонних енергетичних кластерів як ефективного інструменту регулювання та проведення політики енергозбереження в транскордонному співробітництві; сформовано підхід до удосконалення територіальної організації відновлюваної енергетики міст та регіонів, що ґрунтується на розробці відповідного картографічного матеріалу, проектуванні малих ГЕС як засобів альтернативного постачання енергії; створенні макету міні ГЕС; сформовано методичний підхід до стратегічного планування та управління організації використання відновлюваних джерел енергії в містах та регіонах України; удосконалено підхід до розробки механізму стимулювання використання ВДЕ в регіоні; запропоновано методичний підхід до формування системи маркетингу відновлювальної енергетики в регіоні, що ґрунтується на розробці моделей "комплексу засобів маркетингу" територій із відновлювальною енергетикою, а також інструментів та заходів реалізації стратегій іміджевої промоції відповідних територій.

44.09 Енергоресурси. Енергетичний баланс

44.03.19.0331/0218U003207

Розроблення математичних моделей прогнозу та оптимізації процесів перетворення енергії вітру в енергетичних системах:

Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Кудря Степан Олександрович. – ДР 0113U000930. УДК 621.311.24:621.311.21. 419 с.

Розроблено математичні моделі і методи оперативного прогнозування енергетичних показників роботи вітрових електростанцій та програмні засоби комп'ютерної реалізації запропонованих математичних моделей прогнозу та оптимізації перетворення енергії вітру в енергетичних системах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.19.0332/0218U003209

Розробити науково-технічні засади ефективного перетворення біомаси на основі оптимізації режимів функціонування біоенергетичних установок, шифр "Органіка-2":

Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Ключ Володимир Павлович. – ДР 0113U000929. УДК 662.92.

119 с.

Об'єкт дослідження біоенергетичні установки різних типів, технології виробництва твердих та газоподібних біопалив. Мета роботи - розвиток науково-технічних засад енергоефективного перетворення біомаси в енергію. Методи дослідження - теоретичні та експериментальні дослідження з використанням сучасного газового хроматографа Agilent та рентгенофлуоресцентного аналізатора Expert. Сфера використання - комунальна теплоенергетика, перероблення органічних відходів сільськогосподарських підприємств.

44.29 Електроенергетика

44.03.19.0333/0218U003122

Інтегральна оцінка електромагнітних втрат і збитків у масштабі України, оптимізація якості електроенергії в електричних мережах:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Жежеленко Ігор Володимирович. – ДР 0115U000168. УДК 621.31.004.12 (047.31).

82 с.

Об'єкт дослідження - електроенергетична система України. Мета дослідження - розробка теоретичних основ оцінки втрат електроенергії та збитків через зниження якості електроенергії та побудови систем оптимізації якості електроенергії у масштабах України. Методи досліджень доповнюються проведенням експериментів в лабораторіях і на виробництві. Розрахунки виконуються на ЕОМ за стандартними і спеціально розробленими програмами. Розроблені нові математичні моделі електромереж та їх елементів, які ураховують вплив якості електроенергії на її втрати та надійність електрообладнання на підставі статистичної інформації. Скориговані функціональні залежності між параметрами, що характеризують рівні втрат електроенергії, надійності та показниками якості електроенергії, дозволили удосконалити методи розрахунку надійності електропостачання. Встановлено закономірність і інтенсивність протікання електромагнітних процесів в промислових електромережах з частотними перетворювачами. Отримані результати дають можливість підвищити економічність та надійність функціонування систем електропостачання за рахунок зменшення втрат електроенергії та збитків, що виникають внаслідок зниження її якості, а також збільшити ефективність використання технічних засобів, що призначені для підвищення якості електроенергії. Галузь використання - проектні та науково-дослідні інститути електротехнічного напрямку, відділи енергетики промпідприємств. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.19.0334/0218U003344

Енергетична та техногенна безпека в умовах трансформації системи забезпечення національної безпеки:

Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Суходола Олександр Михайлович. – ДР 0117U004185. УДК 351.862.4:621.31.

27 с.

Обґрунтовано пріоритетні завдання і механізми реалізації державної політики у сфері енергетичної та техногенної безпеки України в умовах трансформації системи національної безпеки у внутрішній і зовнішній сферах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.19.0335/0218U003667

Проведення комплексного енергетичного аудиту Власівського пансіонату для ветеранів війни та праці з дослідженням енергоефективних заходів та розробленням енергетичного паспорту головного корпусу:

Заключний звіт /Центральноукраїнський національний технічний університет; Керівник Плешков Петро Григорович. – ДР 0117U005300. УДК 681.5(045).

83 с.

Виконано енергетичний аудит Власівського пансіонату для ветеранів війни та праці з геріатричним відділенням, виявлено джерела підвищених втрат теплової та інших видів енергії, обґрунтовано комплекс з 15 енергозаощаджуючих заходів, визначено клас енергоефективності будівлі головного корпусу пансіонату та розроблено його енергетичний паспорт. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.19.0336/0218U003668

Дослідження світлотехнічних характеристик та енергетичний аудит системи зовнішнього освітлення м. Олександрія:

Заключний звіт /Центральноукраїнський національний технічний університет; Керівник Плешков Петро Григорович. – ДР 0117U006909. УДК 681.5(045).

102 с.

Досліджені світлотехнічні характеристики та виконаний енергетичний аудит системи зовнішнього освітлення м. Олександрія. Визначений базовий рівень електроспоживання для вулиць 2-ї та 3-ї категорії з урахуванням нормативного рівня освітленості та втрат у живильчій електромережі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.19.0337/0218U003677

Виконання енергетичного аудиту спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву "Надія", обґрунтування енергоефективних заходів та розроблення енергетичного паспорту будівлі: Заключний звіт /Центральноукраїнський національний технічний університет; Керівник Плешков Петро Григорович. – ДР 0117U006910. УДК 681.5 (045).

80 с.

Виконано енергетичний аудит обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву "Надія" (ОСДЮСШОР "Надія"), виявлено джерела підвищених втрат теплової та інших видів енергії, обґрунтовано комплекс з 14 енергозаощаджуючих заходів, визначено клас енергоефективності будівлі та розроблено її енергетичний паспорт. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.19.0338/0218U003867

Створення технічних засобів підвищення енергоефективності електричного обладнання: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Гулаков Сергій Володимирович. – ДР 0118U005162. УДК 621.316.727, 621.341.572, 004.41.

70 с.

Об'єкт дослідження (проекування), мета дослідження, методи дослідження та апаратура, теоретичні і практичні результати, новизна, ефективність впровадження, сфера (галузь) використання): Об'єкт дослідження - методи і підходи до створення технічних засобів підвищення енергетичної ефективності систем електропостачання. Мета роботи - розробка вдосконалених методів та технічних засобів підвищення ефективності систем електропостачання, підвищення якості електроенергії, діагностування стану електрообладнання, оцінки втрат від погіршення якості електроенергії. Методи дослідження - в роботі використовувався математичний апарат аналізу і синтезу систем автоматичного управління безперервної і імпульсної дії; теорія лінійних і нелінійних електричних ланцюгів; пряме і зворотне перетворення Фур'є; математичний апарат цифрової обробки сигналів; методи розрахунку процесів в імпульсних перетворювачах електроенергії. Достовірність результатів розрахунків підтверджена їх зіставленням з результатами експериментів. Запропоновано новий підхід до створення силових паралельних активних фільтрів з підвищеною швидкістю зміни вихідного струму і зменшеними втратами потужності, що дає можливість покращити якість роботи такого обладнання. Запропоновано метод діагностування асинхронних двигунів маслорасосів шляхом аналізу спектру віброприскорень. Запропоновано спосіб оцінки економічних втрат при роботі асинхронного двигуна в умовах зниженої якості електроенергії. Сфера використання - електроенергетика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.19.0339/0218U003913

Енергетична ефективність систем електропостачання: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Саєнко Юрій Леонідович. – ДР 0117U007321. УДК 621.311.

95 с.

Об'єкт дослідження - процеси в електричних мережах та системах електропостачання споживачів електроенергії. Мета дослідження - аналіз факторів, що впливають на енергетичну ефективність систем електропостачання. Методи дослідження - математичне моделювання методу ідентифікації джерел несиметрії напруг, моделювання електротехнічних пристроїв з використанням аксіальної складової електричного поля, методи нечіткої логіки, методи спектрально-кореляційної теорії випадкових процесів. Розроблені методика і алгоритм ідентифікації джерел несиметрії напруг в точці загального приєднання, модель електромагнітного вимірювального механізму з джерелом аксіального магнітного поля, підхід до реконфігурації розподільчих мереж за допомогою методів нечіткої логіки. Досліджено вплив вітроенергетичних установок на якість в електричних мережах з розподіленою генерацією, а також вплив устаткування індукційного нагріву на показники якості електроенергії мережі живлення. Проведено аналіз факторів, що впливають на енергетичну ефективність систем електропостачання, в тому числі вплив несинусоїдності напруги на функціонування електричних мереж. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка

44.03.19.0340/0218U003225

Термоелектричний тепловий насос з граничними характеристиками для систем регенерації води: Заклучний звіт /Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України; Керівник Анатичук Лук'ян Іванович. – ДР 0116U002609. УДК 621.382.

180 с.

Звіт про НДР: 180 сторінок, 84 рис., 8 таблиць, 177 джерел. Об'єктом дослідження є термоелектричний тепловий насос для систем регенерації води космічного призначення. Предметом дослідження є фізичні процеси перетворення енергії в термоелектричному тепловому насосі для систем регенерації води космічного призначення. Метою роботи є розробка високоефективного термоелектричного теплового насосу з граничними характеристиками для системи регенерації води космічного призначення. Для досягнення мети виконано наступні завдання: створено теоретичні основи розробки термоелектричного теплового насосу із розподіленими параметрами та розроблено математичну модель у вигляді системи диференціальних рівнянь із відповідними граничними умовами; створено на її основі комп'ютерні програми багатопараметричної оптимізації термоелектричних теплових насосів; знайдено оптимальні теплові та електричні умови функціонування складових (елементарних секцій) термоелектричного теплового насосу, що забезпечують його найбільшу інтегральну ефективність при мінімальних масогабаритних характеристиках; розроблено технології спеціалізованих термоелектричних перетворювачів енергії; створено нові оптимізовані термоелектричні матеріали; проведено комплексну комп'ютерну багатопараметричну оптимізацію та розроблено на її основі конструкцію термоелектричного теплового насосу; виготовлено зразок термоелектричного теплового насосу та проведено повний цикл досліджень його параметрів та характеристик; проведено маркетингове дослідження щодо можливості просування розробленої продукції на світовий ринок. Результати роботи забезпечать суттєвий прорив у розвитку космічної та медичної галузі та сприятимуть розвитку суміжних галузей промисловості. Отримані при виконанні проекту науково-технічні результати за своїм рівнем перевищують відомі аналоги. Актуальність проблеми створення термоелектричних теплових насосів з граничними характеристиками для систем регенерації

води космічного використання є виключно високою, оскільки її розв'язок забезпечує можливості для підготовки нових пілотованих місій дослідження далекого космосу, а також місій на орбітальних космічних станціях. Наявність таких приладів, якість яких переважає кращі зарубіжні аналоги, сприяє участі України у довготривалих космічних програмах з космонавтами, що плануються в інших країнах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.03.19.0341/0218U003494

Розробка вакуумно-випарного термотрансформатора для системи охолодження ТЕС і АЕС: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Харлампіді Діоніс Харлампійович. – ДР 0117U003602. УДК 621.484/484, 621.577.

125 с.

У ході виконання роботи запропоновано науково обґрунтовану методологію створення систем вакуумно-випарного охолодження технологічного обладнання ТЕС і АЕС з використанням сучасних методів прикладної термодинаміки, математичного моделювання та оптимізації теплогідрравлічних процесів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.03.19.0342/0218U003797

Муніципальна енергетична реформа в Україні: Моделювання та розробка політик і заходів для Сьомого національного повідомлення про зміну клімату та Стратегії низьковуглецевого розвитку України : Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Дячук Олександр Анатолійович. – ДР 0117U005642. УДК 620.9:351:504:338.

153 с.

В роботі представлено методологію дослідження шляхів переходу України до економічного та енергетичного низьковуглецевого розвитку; визначено цілі, політики, заходи для скорочення викидів і збільшення поглинання ПГ в Україні та адаптації до зміни клімату, а також визначено основні проблеми та бар'єри на шляху до їх реалізації; проаналізовано поточний стан енергоемності та вуглецеємності економіки України; визначено основні умови та припущення базового та низьковуглецевих сценаріїв розвитку України; здійснено модельні енерго-еколого-економічні оцінки реалізації політик і заходів Стратегії низьковуглецевого розвитку України з використанням моделі TIMES-Україна та обчислюваної моделі загальної рівноваги; підготовлено проект розділів Стратегії низьковуглецевого розвитку України та Сьомого національного повідомлення про зміну клімату.

44.33 Атомна енергетика

44.03.19.0343/0218U003106

Розробка технології та створення дослідного виробництва нанощаруватих графітових ущільнень екстремально високої стійкості для ядерних реакторів: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Бондаренко Борис Іванович. – ДР 0117U002734. УДК 661.183:661.666.2.

30 с.

Визначено вплив фізико-механічних характеристик графітової фольги та параметрів процесу пресування на механічні властивості ущільнюючих елементів. Розроблено технологічний регламент пресування фольги в ущільнюючі елементи з ТРГ, розроблено засади визначення фізико-механічних характеристик прокладок для парогенераторів АЕС.

44.03.19.0344/0218U003375

Радіогідроекологічний моніторинг в районі об'єкта "Укриття": Заключний звіт /Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України; Керівник Панасюк Микола Іванович. – ДР 0117U002964. УДК 556.314:504.43.06(477.41):621.311.

200 с.

Досліджено ґрунтові, підземні, поверхневі, а також блочні води. В пробах з спостережних свердловин визначалися ^{90}Sr , ^{137}Cs , U , ^{238}Pu , $^{239+240}\text{Pu}$ та ^{241}Am . Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.35 Гідроенергетика

44.03.19.0345/0218U003357

Визначити гідроенергетичний потенціал малих річок України з урахуванням природоохоронних вимог та сучасної нормативно-правової бази: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Васько Петро Федосійович. – ДР 0113U000822. УДК 621.311.21.

142 с.

Розроблено математичну модель визначення технічного гідроенергетичного потенціалу малих річок, яка враховує критерії екологічної цінності територій та імовірнісний розподіл витрат стоку, що дозволяє враховувати природоохоронні обмеження на використання води для виробництва електроенергії та території для спорудження малих ГЕС. Визначено технічний потенціал гідроенергетичних ресурсів основних 166 малих річок України, перспективних для спорудження малих ГЕС, на рівні 1,27 млрд. кВт·годин/рік (375 МВт встановленої потужності), та його розподіл за адміністративно-територіальними областями країни.

44.37 Геліоенергетика

44.03.19.0346/0218U003914

Наноструктуровані напівпровідники для енергоефективних екологічно безпечних технологій, що підвищують рівень енергозбереження та екологічної безпеки урбосистем: Заключний звіт /Бердянський державний педагогічний університет; Керівник Сичікова Яна Олександрівна. – ДР 0116U006961. УДК 620.91+62-4.

950 с.

Об'єкт: Енергоефективні енергозберігаючі технології у альтернативних джерелах енергії. Мета: напрацювання комплексу заходів щодо встановлення взаємозв'язку між фізичними характеристиками та морфологічними властивостями наноструктур, сформованих на підкладках монокристалічних напівпровідників АЗВ5 та А2В6, теоретичне обґрунтування доцільності використання отриманих наноструктур як матеріалу для фотоелектричних пристроїв отримання та накопичення енергії, розроблення основ системи забезпечення екологічної безпеки та енергоефективності держави. Наноструктуровані шари напівпровідників одержували методом електрохімічного та фотоелектрохімічного травлення. Морфологію поверхні досліджували за допомогою сканувального електронного мікроскопу, хімічний склад поверхневих шарів - методом електронної спектроскопії для хімічного аналізу (EDAX), рентгенівської спектроскопії. Для дослідження якості наноструктур застосовували метод системного аналізу. Розроблено критеріальний апарат оцінки якості та доцільності використання наноструктурованих напівпровідників у ФЕП та суперконденсаторах. Експериментально встановлено кореляції між рецептурно-технологічними чинниками та морфологією наноструктур. Для пояснення набуття напівпровідника

ми нових властивостей під час їх наноструктурування було розроблено математичну модель, на основі якої визначено номенклатуру показників якості наноструктур. Розроблено узагальнений критерій якості наноструктур, синтезованих на поверхні напівпровідників, що дозволить виготовляти наноструктури для ФЕП у промислових масштабах. Вперше дослідження щодо отримання наноструктурованих напівпровідників, визначення їхніх характеристик та застосування їх в енергетиці виконано в контексті методологічно обґрунтованого забезпечення екологічної безпеки урбосистем України. Концептуально (теоретично обґрунтовано) поєднано для сумісного використання у гібридному суперконденсаторі фосфід індію та плівковий телурид кадмію. Показано, що зменшення напружень, що виникають як результат невідповідності кристалічних ґраток, можливе за рахунок використання у якості буферного шару поруватого прошарку фосфіду індію. Розроблено методологічні основи системи управління екологічною безпекою процесу життєдіяльності урбосистеми з використанням розроблених нових видів наноструктурованих напівпровідників. Значним практичним напрацюванням є розробка проектів нормативно-технічної документації, у вигляді методичних рекомендацій, проектів стандартів підприємства, проекту кодексу усталеної практики, опису та паспортів стандартних зразків підприємства тощо.

44.03.19.0347/0218U003915

Наноструктуровані напівпровідники для енергоефективних екологічно безпечних технологій, що підвищують рівень енергозбереження та екологічної безпеки урбосистеми: Заключний звіт /Бердянський державний педагогічний університет; Керівник Сичікова Яна Олександрівна. – ДР 0116U006961. УДК 620.91+62-4.

950 с.

Об'єкт: Енергоефективні енергозберігаючі технології у альтернативних джерелах енергії. Мета : напрацювання комплексу заходів щодо встановлення взаємозв'язку між фізичними характеристиками та морфологічними властивостями наноструктур, сформованих на підкладках монокристалічних напівпровідників АЗВ5 та А2В6, теоретичне обґрунтування доцільності використання отриманих наноструктур як матеріалу для фотоелектричних пристроїв отримання та накопичення енергії, розроблення основ системи забезпечення екологічної безпеки та енергоефективності держави. Наноструктуровані шари напівпровідників одержували методом електрохімічного та фотоелектрохімічного травлення. Морфологію поверхні досліджували за допомогою сканувального електронного мікроскопу, хімічний склад поверхневих шарів - методом електронної спектроскопії для хімічного аналізу (EDAX), рентгенівської спектроскопії. Для дослідження якості наноструктур застосовували метод системного аналізу. Розроблено критеріальний апарат оцінки якості та доцільності використання наноструктурованих напівпровідників у ФЕП та суперконденсаторах. Експериментально встановлено кореляції між рецептурно-технологічними чинниками та морфологією наноструктур. Для пояснення набуття напівпровідниками нових властивостей під час їх наноструктурування було розроблено математичну модель, на основі якої визначено номенклатуру показників якості наноструктур. Розроблено узагальнений критерій якості наноструктур, синтезованих на поверхні напівпровідників, що дозволить виготовляти наноструктури для ФЕП у промислових масштабах. Вперше дослідження щодо отримання наноструктурованих напівпровідників, визначення їхніх характеристик та застосування їх в енергетиці виконано в контексті методологічно обґрунтованого забезпечення екологічної безпеки урбосистем

України. Концептуально (теоретично обґрунтовано) поєднано для сумісного використання у гібридному суперконденсаторі фосфід індію та плівковий телурид кадмію. Показано, що зменшення напружень, що виникають як результат невідповідності кристалічних ґраток, можливе за рахунок використання у якості буферного шару поруватого прошарку фосфіду індію. Розроблено методологічні основи системи управління екологічною безпекою процесу життєдіяльності урбосистеми з використанням розроблених нових видів наноструктурованих напівпровідників. Значним практичним напрацюванням є розробка проектів нормативно-технічної документації, у вигляді методичних рекомендацій, проектів стандартів підприємства, проекту кодексу усталеної практики, опису та паспортів стандартних зразків підприємства тощо.

44.03.19.0348/0218U003916

Наноструктуровані напівпровідники для енергоефективних екологічно безпечних технологій, що підвищують рівень енергозбереження та екологічної безпеки урбосистеми: Заключний звіт /Бердянський державний педагогічний університет; Керівник Сичікова Яна Олександрівна. – ДР 0116U006961. УДК 620.91+62-4.

950 с.

Об'єкт: Енергоефективні енергозберігаючі технології у альтернативних джерелах енергії. Мета : напрацювання комплексу заходів щодо встановлення взаємозв'язку між фізичними характеристиками та морфологічними властивостями наноструктур, сформованих на підкладках монокристалічних напівпровідників АЗВ5 та А2В6, теоретичне обґрунтування доцільності використання отриманих наноструктур як матеріалу для фотоелектричних пристроїв отримання та накопичення енергії, розроблення основ системи забезпечення екологічної безпеки та енергоефективності держави. Наноструктуровані шари напівпровідників одержували методом електрохімічного та фотоелектрохімічного травлення. Морфологію поверхні досліджували за допомогою сканувального електронного мікроскопу, хімічний склад поверхневих шарів - методом електронної спектроскопії для хімічного аналізу (EDAX), рентгенівської спектроскопії. Для дослідження якості наноструктур застосовували метод системного аналізу. Розроблено критеріальний апарат оцінки якості та доцільності використання наноструктурованих напівпровідників у ФЕП та суперконденсаторах. Експериментально встановлено кореляції між рецептурно-технологічними чинниками та морфологією наноструктур. Для пояснення набуття напівпровідниками нових властивостей під час їх наноструктурування було розроблено математичну модель, на основі якої визначено номенклатуру показників якості наноструктур. Розроблено узагальнений критерій якості наноструктур, синтезованих на поверхні напівпровідників, що дозволить виготовляти наноструктури для ФЕП у промислових масштабах. Вперше дослідження щодо отримання наноструктурованих напівпровідників, визначення їхніх характеристик та застосування їх в енергетиці виконано в контексті методологічно обґрунтованого забезпечення екологічної безпеки урбосистем України. Концептуально (теоретично обґрунтовано) поєднано для сумісного використання у гібридному суперконденсаторі фосфід індію та плівковий телурид кадмію. Показано, що зменшення напружень, що виникають як результат невідповідності кристалічних ґраток, можливе за рахунок використання у якості буферного шару поруватого прошарку фосфіду індію. Розроблено методологічні основи системи управління екологічною безпекою процесу життєдіяльності урбосистеми з використанням розроблених нових видів наноструктурованих напівпровідників. Значним практичним

напрацюванням є розробка проектів нормативно-технічної документації, у вигляді методичних рекомендацій, проектів стандартів підприємства, проекту кодексу ustalеної практики, опису та паспортів стандартних зразків підприємства тощо.

44.41 Пряме перетворення енергії

44.03.19.0349/0218U003107

Розробка, оптимізація конструкцій та промислове впровадження високоефективних рекуператорів з посиленою радіаційною складовою теплообміну для паливних печей:

Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Сорока Борис Семенович. – ДР 0116U006056. УДК 519.6:536.423: 532.5:621.565.9.

34 с.

Проведено реконструкцію великомасштабного стенду для вогневих випробувань трубчастих рекуператорів з облаштуванням: вогнетривкого мурування, встановленням зовнішніх вторинних випромінювачів в секціях та поновленням вимірювальної апаратури. Розроблена методологія випробувань, виконано CFD - моделювання та проведені пробні запуски стенду.

45 ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

45.01 Загальні питання електротехніки

45.03.19.0350/0218U003124

Розробка наукових основ проектування енергоефективних засобів компенсації реактивної потужності та активної фільтрації вищих гармонік в електричних мережах:

Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Гулаков Сергій Володимирович. – ДР 0115U000170. УДК 621.341.572.

134 с.

Об'єкт дослідження - електромагнітні процеси, що протікають в електричній мережі, які обумовлені роботою нелінійного навантаження або навантаження, що споживає реактивну потужність. Мета роботи - розробка наукових основ проектування енергоефективних засобів компенсації реактивної потужності та активної фільтрації вищих гармонік в електричних мережах. Методи дослідження - теоретичні й експериментальні дослідження електромагнітних процесів, що протікають в електричній мережі, які обумовлені роботою нелінійного навантаження або навантаження, що споживає реактивну потужність. Виконані дослідницькі роботи по вивченню процесів, що протікають в електричній мережі під впливом нелінійних навантажень або навантажень, що є споживачами реактивної потужності. Проведене математичне моделювання реальної електричної мережі в комплексі з пристроями компенсації реактивної потужності, активними фільтрокомпенсуючими пристроями з підвищеною енергоефективністю. Розроблені принципи побудови систем управління компенсаторами реактивної потужності та активними фільтрами вищих гармонік. Розроблені схем та дослідні зразки пристроїв компенсації реактивної потужності та активних фільтрокомпенсуючих пристроїв з підвищеною енергоефективністю. Розроблені методи оптимізації розподілу перетоків потужності в реальному часі. Технічні рішення, покладені в основу проекту, захищені патентами України, знаходяться на рівні кращих світових аналогів і не поступаються ним своїми якісними показниками, а по окремим параметрам перевищують їх. Результати виконання проекту можуть бути поширені на системи електропостачання промислових підприємств. Так, можлива розроб-

ка комплексу централізованого керування споживачами електричної енергії, зокрема синхронними машинами, в межах крупного промислового підприємства з метою мінімізації витрат на оплату спожитої електроенергії та приведення параметрів якості електроенергії в мережі підприємства до сучасних європейських стандартів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

45.03 Теоретична електротехніка

45.03.19.0351/0218U003679

Методологічні аспекти конструювання вузлів технічних засобів: Заклучний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Терлецький Тарас Володимирович. – ДР 0117U004775. УДК 656.073.5.002.5.

93 с.

Звіт з НДР: 93 с., 31 рис., 7 таблиць. Метою роботи є вирішення методологічних аспектів організаційних і технічних заходів компонування та встановлення технічних засобів на митних терміналах шляхом теоретичного обґрунтування їх вибору та отримання оптимальних поєднань взаємодоповнюючих підсистем. В роботі отримано наступні науково-технічні результати: - розроблено та запропоновано систему охоронних заходів; - розроблено системний підхід до комплектування технічними засобами митних терміналів із урахуванням їх особливостей; - встановлено аналітичні залежності між елементами пари "надійність ТЗ" - "вартість технічної системи"; - запропоновано методику розрахунку оптимального значення кратності резервування технічних систем залежно від рівня захисту об'єктів. Ключові слова: технічні засоби, митний термінал, охоронні заходи, надійність, резервування, об'єкт контролю, правопорушення, огляд.

45.09 Електротехнічні матеріали

45.03.19.0352/0218U003441

Розроблення і створення високороздільних рентгенівських методів і обладнання для сертифікації нанорозмірних матеріалів: Заклучний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Кладько Василь Петрович. – ДР 0115U005035. УДК 62.382.2017.7; 621.397.579.017.

17 с.

Перевірені різні методики рентгенівського аналізу халькогенідних стекол As₂Se₃, легованих марганцем. Протестоване програмне забезпечення рентгенівських методик контролю характеристик досліджуваних об'єктів на об'єктах як кристалічної, так і аморфної структури. Досліджена структура, розмір та деформаційний стан нанокристалів різних матеріалів вбудованих в аморфну матрицю на основі квантових точок CdS. Проведено випробування розроблених методик на різних етапах технологічних процесів виготовлення наноматеріалів та приладних структур на їх основі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

45.03.19.0353/0218U003442

Розроблення і створення технологій виробництва наноструктурованих карбонованих матеріалів кремнію та карбїду кремнію для опто- і мікроелектронних приладів: Заклучний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Лисенко Володимир Сергійович. – ДР 0114U000677. УДК 563.53;621.397.579.017.

30 с.

Виготовлено та вивчено електролюмінесцентні властивості на гетероструктурах a-SiOC:H/Si з використанням в якості активного випромінюючого шару плівки a-SiOC:H збагачені вуглецем, і плівок ZnO як напівпрозорого електричного контакту. Вивчено зміцнюючі та антикорозійні властивості покриттів a-SiOC:H осаджених методом реактивного магнетронного розпилення на високотемпературно-стійку кераміку. Відпрацьовано методику осадження тонких плівок a-C(:Si:O:H) в режимі високого тиску і низької потужності магнетронного розряду для підвищення ступеня пористості структури плівок і підвищення ефективності фотолюмінесценції (ФЛ). Показано, що такі плівки мають високу ефективність фотолюмінесценції в ближній УФ і всій видимій області. Проведено дослідження спектральних властивостей фотолюмінесценції. Показано, що спектр ФЛ складається з двох широких смуг з максимумами близько 360-380 нм та 450-500 нм. Відносний внесок в загальну інтенсивність залежить від протоку метану в процесі осадження.

45.03.19.0354/0218U003688

Розроблення і створення технологій вирощування монокристалів детекторного германію для сенсорів іонізуючого випромінювання та їх апробація в закладах забезпечення радіаційної безпеки: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Пекар Григорій Соломонович. – ДР 0114U001818. УДК 537.311.322.

23 с.

Розроблено технології одержання надчистого германію та вирощено на його основі монокристали детекторного германію для виготовлення сенсорів радіаційного випромінювання з метою використання їх у метрологічному обладнанні атомних електростанцій, метеорологічних станцій, установ екологічного моніторингу, медичних установ, тощо.

45.29 Електричні машини

45.03.19.0355/0218U003802

Комплекси управління розподілом електроенергії альтернативних джерел в структурі інтелектуальних мереж електроспоживання:

Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Гладир Андрій Іванович. – ДР 0117U007444. УДК 621.313.

59 с.

Структура комплексу альтернативних джерел живлення з інтелектуальною системою керування процесом генерації та розподілу електричної енергії. Аналітична робота представляє собою дослідження режимів роботи комбінованою системи електропостачання. Найбільша енергетична ефективність (мінімальне енергоспоживання) може бути досягнута шляхом мінімального енергоспоживання з мережі за рахунок максимально можливого використання енергії з відновлюваних джерел. Максимальна ефективність такої комплексної системи електропостачання може бути досягнута шляхом автоматичної підтримки коефіцієнта завантаження поновлюваного джерела з урахуванням мінливого характеру сонячного світла, а також з урахуванням змінного графіка електричних навантажень споживача.

45.03.19.0356/0218U003822

Надання рекомендацій з подальшої ефективної експлуатації АД на основі проведеної діагностики та визначення технічного стану електричних машин ДЗФ згідно з відомістю дефектів: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Ке-

рівник Загірняк Михайло Васильович. – ДР 0118U005149. УДК 621.313.333.

59 с.

Об'єктом досліджень був технічний стан асинхронних електроприводів технологічного устаткування дробильно-збагачувальної фабрики Полтавського ГЗК, що налічує 10 одиниць. Дослідження виконувались відповідно до вимог державних стандартів щодо проведення вимірювань, випробувань, аналізу режимів роботи та умов експлуатації електричних машин. Діагностика технічного стану та оцінювання ефективності поточного режиму роботи та експлуатації електричних машин виконувались на базі методів діагностики аналізу сигналів струму, напруги та потужності, отриманих за допомогою розроблених математичних моделей роботи АД при різному ступені розвитку найбільш розповсюджених дефектів. Це дозволив виявити закономірності впливу наявних дефектів на формування спектрального складу потужності та сформулювати ряд коефіцієнтів для діагностики АД. Для можливості якісної діагностики було розроблено метод непрямого визначення енергетичних показників і потужності на валу АД. Отримані аналітичні вирази для активної та реактивної потужностей, гармонік та середньоквадратичних значень змінних складових потужності дозволяють аналізувати режими роботи електромеханічного обладнання в аналітичному вигляді. Результати роботи були використані для оцінювання і поліпшення якості роботи систем АД, Робота передається за кордон за договірною ціною.

45.03.19.0357/0218U003824

Розробка комплексу методів випробувань асинхронних двигунів із оптимізацією періоду їх експлуатації в умовах ПАТ "Полтавський ГЗК": Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Загірняк Михайло Васильович. – ДР 0118U005150. УДК 621.313.333.

98 с.

Представлено розвиток методу діагностики дефектів та оцінювання загального технічного стану асинхронних двигунів за аналізом частотного спектру та інтегральних характеристик споживаної трифазним АД потужності. Аналіз сигналів струму, напруги та потужності, отриманих за допомогою розроблених математичних моделей роботи АД при різному ступені розвитку найбільш розповсюджених дефектів, дозволив виявити закономірності впливу наявних дефектів на формування спектрального складу потужності та сформулювати ряд коефіцієнтів для діагностики АД. Розроблено метод непрямого визначення енергетичних показників і потужності на валу асинхронного двигуна. Отримані аналітичні вирази для активної та реактивної потужностей, гармонік та середньоквадратичних значень змінних складових потужності дозволяють аналізувати режими роботи електромеханічного обладнання в аналітичному вигляді.

45.37 Силова перетворювальна техніка

45.03.19.0358/0218U003324

Портативні високоефективні фотоелектричні джерела живлення для військових застосувань: Заключний звіт /Чернігівський національний технологічний університет; Керівник Гусев Олександр Олександрович. – ДР 0116U004695. УДК 621.314.1:621.383.51.

116 с.

Загальний обсяг звіту: 116 сторінок. Кількість частин звіту: 11 розділів. Кількість таблиць: 6 таблиць. Кількість джерел згідно з переліком посилань: 50 джерел. Ключові слова: портативна система електроживлення, фотоеле-

ктричні перетворювачі, напіпровідникові перетворювачі, накопичувальні елементи. Характер НДР: прикладне дослідження/розробка. Секція: Нові технології транспортування, перетворення та зберігання енергії; впровадження енергоефективних, ресурсозберезувальних технологій; освоєння альтернативних джерел енергії; безпечна, чиста й ефективна енергетика. Пріоритетний напрям: Енергетика та енергоефективність. Назва пріоритетного тематичного напрямку організації-виконавця: Нові технології транспортування, перетворення та зберігання енергії; впровадження енергоефективних, ресурсозберезувальних технологій; освоєння альтернативних джерел енергії; безпечна, чиста й ефективна енергетика.

45.03.19.0359/0218U003745

Комп'ютерне моделювання паралельних активних фільтрів трифазних систем електроживлення: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Артеменко Михайло Юхимович. – ДР 0116U007500. УДК 621.314.

36 с.

В результаті проведення роботи розроблена комп'ютерна модель паралельного активного фільтра трифазної системи електроживлення, що зменшує енергоспоживання нелінійних навантажень за рахунок компенсації неактивних складових потужності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

45.03.19.0360/0218U003804

Теорія та практика підвищення енергоефективності систем електропостачання та електроспоживання промислових підприємств:

Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Бялобржеський Олексій Володимирович. – ДР 0117U007443. УДК 621.314.12.

31 с.

Відзначено, що відоме використання розподілу потужності на активну, реактивну та спотворення для приведення балансу з повною потужністю не відбиває повноти енергетичних процесів, а остання фактично є узагальнюючою мірою потужності енергії. Для однофазного кола при дії полігармонійних струмів та напруг, за відомими методами Фур'є аналізу в тригонометричній формі, виконано розрахунок миттєвої потужності, визначені її складові, в окрему групу при цьому винесені складові зумовлені різними за частотою гармонійними струму та напруги. Зазначено, що саме ці складові, чи їх комбінації, або ефективні значення можуть бути використані для оцінки кількості та якості електричної енергії. Вимірювання обсягів споживання електричної енергії та оцінка показників якості за рівнем напруги не дозволяють належним чином врахувати неякісність споживання чи постачання енергії, відповідно диференціювати обсяги неякісного та якісного продукту (енергії).

45.47 Проводи і кабелі

45.03.19.0361/0218U003224

Матеріалознавство термоелектричних структур на основі Zn-Cd-Sb: Заключний звіт /Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України; Керівник Анатичук Лук'яна Іванович. – ДР 0112U007834. УДК 621.315.5.

182 с.

Звіт про НДР, 182 с., 12 табл., 59 рис., 151 джерело. Об'єкт дослідження - термоелектричні матеріали на основі системи Zn-Cd-Sb. Мета роботи - розробка фізичних моделей

і комп'ютерних методів для оптимізації термоелектричних матеріалів на основі Zn-Cd-Sb. Також мета роботи включає в себе розробку фізичних моделей та опис явищ переносу тепла та електрики в порошкових термоелектричних матеріалах на основі Zn-Cd-Sb з врахуванням класичних розмірних ефектів. Для досягнення мети використано методи нерівноважної статистичної фізики для знаходження кінетичних коефіцієнтів монокристалічних та порошкових термоелектричних матеріалів з врахуванням механізмів розсіювання носіїв заряду та фононів, притаманних монокристалові, а також їх розсіювання на межах порошинок. Визначено оптимальні концентрації носіїв заряду, і, отже, однозарядних легуючих домішок у матеріалах на основі Zn-Cd-Sb як для термопарних, так і для анізотропних термоелементів. Розроблено моделі хімічного зв'язку у матеріалах системи Zn-Cd-Sb, які в подальшому можуть бути використані для удосконалення технології отримання даних матеріалів. Запропоновано удосконалену установку зонного плавлення, яка дозволить отримувати монокристали термоелектричних матеріалів системи Zn-Cd-Sb більш високої якості та з меншими енергетичними затратами. Запропоновано також метод зонного плавлення, який дозволить підвищити якість отримуваних монокристалів. Запропоновано конструкцію термопарного термоелемента, впровадження якої дозволить зменшити витрати телуру удвічі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.09 Матеріали для електроніки і радіотехніки

47.03.19.0362/0218U003104

Розуміння нанорозмірної організації органічних сонячних елементів: роль зонда атомно-силового мікроскопу у візуалізації донорних і акцепторних доменів: Заключний звіт /Інститут фізики напіпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Дімітрієв Олег Петрович. – ДР 0117U006313. УДК 538.911; 538.975; 537.312.9.

60 с.

Випробувались нанопорошки кестериту у поєднанні з напіпровідниками n-типу. Зображення атомно-силової мікроскопії Кельвін-зонда, зроблені під освітленням, показали розподіл потенціалу на поверхні з негативною величиною потенціалу на напіпровідникових областях n-типу та позитивним потенціалом у областях кестериту, що є наслідком розділення зарядів на межі поділу компонентів. Найкращий результат був отриманий для композиції CdS-CZTS, яка показала різницю потенціалів між областями до 250 мВ.

47.03.19.0363/0218U003670

Технологія синтезу кремнієвих мікро- та наноструктур з високим аспектним відношенням: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут прикладної електроніки Національного технічного університету України "КПІ"; Керівник Коваль Вікторія Михайлівна. – ДР 0117U007245. УДК 621.314.

80 с.

Об'єктом дослідження є наноструктуровані сонячні елементи на основі підкладок кремнію з нановіскерами. Предмет роботи - дослідження структурних, електричних та оптичних характеристик наноструктурованих ФЕП. Мета роботи - дослідити процес осадження тонких плівок на наноструктуровані підкладки для виготовлення на їх основі наноструктурованих ФЕП. В першому розділі подано огляд літератури, що розглядає аналіз сонячних елементів першого, другого та третього покоління. Розглядаються принципи

роботи, аналіз структури та основних характеристик фотоперетворювачів. В другому розділі роботи подано огляд існуючих на сьогодні наноструктурованих сонячних елементів. Розглядаються принцип роботи, особливості та переваги таких структур. В третьому розділі наведені методи осадження тонких плівок на наноструктуровані підкладки, а також результати дослідження їх основних характеристик: АСМ знімки структури кремнієвих плівок, темнові та світлові вольт-амперні характеристики, люкс-амперні характеристики.

47.03.19.0364/0218U003671

Технологія осадження тонких напівпровідникових та діелектричних плівок для прозорі електроніки: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут прикладної електроніки Національного технічного університету України "КПІ"; Керівник Коваль Вікторія Михайлівна. – ДР 0117U007244.

УДК 621.314.

86 с.

Об'єкт дослідження - багаточастотні прозорі структури, що були осаджені на скляні або кварцеві підкладки. Предмет дослідження - дослідження електричних та фоточувливих властивостей отриманих тонкоплівкових структур на прозорих підкладках. Мета роботи - дослідити процес осадження напівпровідникових, металевих та діелектричних плівок на скляні підкладки для застосування їх у прозорих сонячних елементах. Методи дослідження - осадження тонких напівпровідникових, металевих та діелектричних плівок на скляні підкладки здійснювалось методами електронно-променевого випаровування, ВЧ-магнетронного розпилення та іонно-променевого розпилення, характеристики плівок досліджувались методом вольт-амперних характеристик, люкс-амперних характеристик та оптичних спектрів пропускання. В першому розділі подано огляд літератури, в якому розглядається аналіз існуючих технологій осадження напівпровідникових тонких плівок. В другому розділі роботи проводився огляд актуальності тонких прозорих фотоелементів в сучасному часі, подано перелік застосувань в певних галузях, в яких використовуються прозорі тонкоплівкові ФЕП. В третьому розділі наведено технологічний маршрут виготовлення тонкоплівкових структур на прозорих підкладках, та дослідження їх електричних та оптичних характеристик.

47.31 Прискорювачі заряджених частинок і плазми

47.03.19.0365/0419U001002

Батраков Олексій Борисович. Радіаційно-пучковий технологічний комплекс на базі імпульсних сильноточових прискорювачів релятивістських електронних пучків: Дис... к.т.н. /Інститут плазмової електроніки і нових методів прискорення ННЦ ХФТІ. – Захищена 04.12.2018.

УДК 537.531.2, 537.533.9.

160 с.: 10 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 156 назв.

У дисертації вирішена задача зі створення та експериментального дослідження радіаційно-пучкового технологічного комплексу на основі імпульсних сильноточових прискорювачів РЕП. Розроблено комплексний метод збільшення потужності РЕП та ГРВ при незмінному енергетичному запасі. Комплекс дає можливість опромінювати, як РЕП з $E_p=750$ кеВ і $I_p=21,5$ кА, так і потужним ГРВ з експозиційною дозою в 9100 Р за імпульс без наведеної активності. Експериментально встановлено, що для сильноточових РЕП з $E=0,75$ МеВ необхідно використовувати конвертери з Та. Отримано просторово-кутовий розподіл інтен-

сивності ГРВ від РЕП трубчастої геометрії з $E_p=750$ кеВ і $I_p=21,5$ кА. Дозу ГРВ можна збільшити на 70% використовуючи трубчастий РЕП. Розроблено магнітну систему для фокусування та транспортування РЕП до камери взаємодії, з джерелом живлення, що працює без використання накопичувачів, розрядників, трансформаторів, баластних опорів. Розроблено комбіновану магнітну систему з напруженою магнітного поля $H=1,7\cdot 10^6$ А/м, що дозволяє сформувати і провести в камеру взаємодії РЕП з струмом більше 20 кА. Застосування запатентованого автором дисертації криогенного насосу дозволило отримати безмасляний вакуум та збільшило час імпульсу струму РЕП до 1,5 мкс. Розроблено модульну перешкоду захищену синхронізуючу стійку. У роботі удосконалено метод нанесення покриттів на поверхню твердого тіла трубчастими РЕП з $E_p=750$ кеВ.

47.03.19.0366/0419U001004

Пристапа Валерій Іванович. Збудження когерентних кільватерних полів у діелектричних, плазмових та плазмово-діелектричних мультибанчевих кільватерних прискорювачах: Дис... к.ф.-м.н. /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України. – Захищена 11.12.2018.

УДК 537.533.7; 537.86.

155 с.: 2 табл., 72 іл. – Бібліогр.: 187 назв.

Викладено результати експериментальних досліджень когерентності кільватерних полів, збуджених регулярно послідовністю релятивістських електронних згустків у діелектричних, плазмових та гібридних плазмово-діелектричних структурах. Для відрізка хвилеводу збуджене згустком поле залишає хвилевід, так що кількість згустків послідовності, кільватерні поля яких додаються, визначається довжиною хвилеводу. Експериментальним доказом когерентності збуджених полів є лінійне зростання сумарного кільватерного поля з числом згустків, а отже з довжиною хвилеводу. Варіюванням щільності плазми створюється відхилення плазмової частоти від частоти слідування згустків, що дозволило експериментально не тільки збудити плазмово-кільватерне поле, але й прискорити в ньому згустки тієї ж послідовності. В діелектричній структурі подібне відхилення досягалося варіюванням частоти слідування згустків шляхом зміни частоти задаючого генератора клістронного підсилювача. В гібридній плазмово-діелектричній структурі було збуджене як діелектричне кільватерне поле для прискорення, так і плазмово-кільватерне поле для фокусування прискорюваних згустків. Щільність плазми 10^{11} см⁻³ в прольотному каналі гібридної плазмово-діелектричної структури привело до фокусування згустків по діаметру в 1,8 разів, що фіксувалось експериментально здвоєними циліндрами Фарадея, які вимірюють периферійну та осьову частини струму пучка.

47.33 Твердотільні прилади

47.03.19.0367/0218U003222

Оптимальне керування динамічними тепловими процесами при лікуванні людини термоелектричними приладами: Заключний звіт /Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України; Керівник Анатичук Лук'ян Іванович. – ДР 0115U000066. УДК 621.382.

203 с.

Звіт про НДР: 203с., 104 рис., 12 табл., 1 дод., 239 джерел. Об'єкт дослідження - теплообмінні процеси в організмі людини та керований вплив на них термоелектричного охолодження та нагріву. Мета роботи - розробка теорії для визначення оптимальних динамічних теплових процесів при

взаємодії медичного інструменту з біологічною тканиною тіла людини для досягнення необхідного лікувального ефекту та їх експериментальна перевірка на ряді актуальних термоелектричних приладів. Методи дослідження - методи математичної фізики для визначення розподілів фізичних полів у біологічній тканині тіла людини та у робочому інструменті термоелектричного приладу, об'єктно-орієнтоване комп'ютерне моделювання теплових процесів, розрахункові методи, експериментальні методи термоелектрики та теплофізики. Розроблено фізичну модель та виконано математичний опис системи, що складається з термоелектричного теплового насосу, біологічної тканини та системи керування струмом. Визначено граничні умови для моделі, властивостей біологічної тканини, включаючи фазові переходи та тепломасообмін. Побудовано систему рівнянь для опису фізичної моделі в динамічних режимах роботи. Розроблено методи розв'язання обернених задач для визначення оптимальних функцій струму. Побудовано теорію термоелектричних приладів для створення заданих динамічних змін температури і теплових потоків у біологічній тканині. Створена теорія оптимального керування динамічними тепловими процесами при лікуванні людини не має аналогів у світі. Вперше було побудовано теорію динамічних процесів у медичній апаратурі та методи її реалізації в конкретних медичних приладах. Отримано закономірності оптимального керування динамічними тепловими процесами при лікуванні людини термоелектричними приладами. Розвинуто теорію теплофізичних процесів організму людини та теорію теплового впливу на біологічну тканину тіла людини. Визначено закономірності теплообмінних процесів людини з врахуванням впливу зовнішніх теплових чинників. Розроблено комп'ютерні методи визначення оптимальних функцій струму термоелектричних модулів для створення оптимальних функцій зміни температури і теплового потоку в біологічній тканині. За допомогою комп'ютерного моделювання отримано розподіли теплових полів у біологічній тканині при взаємодії з робочим інструментом відповідних термоелектричних приладів. Визначено оптимальну конструкцію та оптимальні динамічні режими роботи термоелектричних приладів медичного призначення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.03.19.0368/0218U003223

Закономірності термоелектричного перетворення енергії тепла людини та прилади на їх основі: Заключний звіт /Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України; Керівник Анастасук Лук'ян Іванович. – ДР 0115U000064. УДК 621.382.

216 с.

Звіт про НДР: 216 с., 19 табл., 116 рис., 2 дод., 141 джерело. Об'єкт дослідження - теплові та електричні процеси, що мають місце при взаємодії термоелектричного перетворювача з тілом людини; теплообмінні процеси в організмі людини; механізми теплопродукції людини; розподіли теплових потоків на поверхні організму людини та їх використання для отримання електричної енергії; внутрішні теплові потоки людини та термодинаміка їх перетворення в електричну енергію. Мета роботи - встановлення та визначення закономірностей термоелектричного перетворення енергії тепла людини, з'ясування особливостей впливу термоелектричних перетворювачів на організм людини. Методи дослідження - методи математичної фізики для визначення розподілів фізичних полів у біологічній тканині тіла людини та у робочому тілі термоелектричних перетворювачів, об'єктно-орієнтоване комп'ютерне моделювання теплових процесів, розрахункові методи, експериментальні методи термоелектрики та теплофізики. Розвинуто теорію термодинаміки термоелектричного перетворення теплової енергії людини.

Побудовано фізичні моделі біологічної тканини з термоелектричними перетворювачами енергії та виконано їх математичний опис. За допомогою об'єктно-орієнтованого комп'ютерного моделювання визначено закономірності розподілів теплових потоків організму людини. Визначено значення інтегральних характеристик тепловиділень людського організму. Побудовано та досліджено фізичні моделі термоелектричних перетворювачів для живлення малопотужної електронної медичної апаратури. Розроблено комп'ютерні методи моделювання теплофізичних процесів у біологічній тканині з врахуванням кровообігу та метаболізму. Розроблено комп'ютерні методи проектування термоелектричних перетворювачів енергії тепла людини. Отримано локальні розподіли температури та ліній густини теплового потоку в біологічній тканині тіла людини та термоелектричному перетворювачі. Розроблено конструкції малопотужної електронної апаратури з термоелектричними джерелами живлення, що використовують тепло людини та виконано оптимізацію цих конструкцій для досягнення максимальної ефективності. Розроблено та виготовлено макетні зразки малопотужної електронної медичної апаратури, що використовує тепло людини, та виконано комплексні випробування такої апаратури. Створена на основі проведених фундаментальних досліджень термоелектрична медична апаратура за своїми характеристиками перевершує відомі світові аналоги та підвищує конкурентоспроможність вітчизняної продукції. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.49 Радіолокація. Радіонавігація. Радіокерування

47.03.19.0369/0419U001075

Горішна Ірина Ярославівна. Тренажерне забезпечення моделювання адаптивного радіолокаційного зондування в умовах перешкод:

Дис... к.т.н. /Національний центр управління і випробування космічних засобів. – Захищена 24.01.2019.

УДК 621.391.83.

185 с.: 4 табл., 83 іл. – Бібліогр.: 119 назв.

Дисертаційну роботу присвячено підвищенню продуктивності роботи оператора тренажерного комплексу при визначенні цільових об'єктів на підстилаючій поверхні зони зондування бортової РЛС. Запропоновано моделювання об'єктів, щоб діяти в динамічних умовах подібних натурним з використанням процедури самоорганізації процесів максимізації відношення сигнал/шум для виділення корисних сигналів з метою візуалізації об'єктів про навколишнє середовище під час адаптивного радіолокаційного зондування в умовах перешкод. Запропоновано ергатичний метод самонавчання стосовно пари сигнал/фільтр для подавлення небажаних бічних пелюсток з метою покращення процесів виявлення та ідентифікації цільових об'єктів оператором тренажерного комплексу. Обґрунтовано якісні характеристики та етапи просторово-часової обробки сигналів в РЛС в умовах узгодженої функції взаємної кореляції між прийнятим і очікуваним сигналами.

47.03.19.0370/0218U003094

Дослідження властивостей природних середовищ, їх поверхонь розподілу та структурних неоднорідностей методами дистанційного зондування і радіолокації:

Заключний звіт /Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я.Усикова НАН України; Керівник Сугак Володимир Григорович. – ДР 0115U002003. УДК 621.371.332.4:537.877.

309 с.

Розроблено метод дистанційного виявлення невеликих об'єктів під поверхнею землі, у діапазоні частот 1200 - 1800

МГц із застосуванням синтезу апертури антени для збільшення роздільної здатності за азимутальним кутом. Розроблено і експериментально обґрунтовано метод виявлення рухомих об'єктів за листям дерев і чагарників, заснований на використанні ентропії фазової структури відбитих сигналів у діапазоні 1200 - 1400 МГц. Розроблено принцип підвищення ефективності випромінювання і прийому рамкових магнітних антен для задач підповерхневого зондування на глибини понад сотні метрів у діапазоні частот 0,5 - 5 МГц. Розроблено методику створення цифрового профілю поверхні вітрового морського збурення для радіофізичних задач із визначення розсіяного від нього електромагнітного поля. Досліджено методи спектрального оцінювання MUSIC і MATRIX PENCIL для задачі підвищення точності вимірювання кутів місця маловисотних цілей в умовах різноманітних перешкод. На основі теорії складності розроблено методику обробки статистичних результатів у задачах скануючої томографії. Розроблено "двочастотний" однозначний гетеродинамічний інтерферометр міліметрового діапазону для вимірювання лінійної інтегральної концентрації електронів високотемпературної плазми у двохдіодному автодині 8-мм діапазону на діодах Ганна. Досліджено вплив стану шкіряного покриву людини на характеристики власного радіотеплового випромінювання в міліметровому діапазоні радіохвиль. Досліджено емісійні властивості металевих пофарбованих матеріалів у 3-мм діапазоні радіохвиль при наявності пошкоджень лакофарбового покриття та появи іржі на поверхні металу для діагностики стану промислових металевих об'єктів.

47.53 Запис і відтворення сигналів

47.03.19.0371/0218U003235

Оцифрування, відновлення та збереження фонографічних циліндрів колекції Моісея Береговського: Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Петров Вячеслав Васильович. – ДР 0117U002766. УДК 681.84, 534.41. 43 с.

Відновлено фонограми аудіозаписів з 200 воскових фонографічних циліндрів колекції М. Береговського з використанням розробленого алгоритму цифрової обробки сигналів, що дає можливість вирішити проблему очищення фонограм, враховуючи ступінь впливу окремих процедур відновлення та реконструкції сигналу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

49 ЗВ'ЯЗОК

49.03 Теорія зв'язку

49.03.19.0372/0218U003282

Розвиток сервісів ВО "Медгрід" для підтримки мобільних діагностичних платформ та персоналізованої діагностики на базі електрокардіографії та спірометрії. Другий рік виконання: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Вишневський Віталій Вячеславович. – ДР 0117U002721. УДК 004.77:621.391:002. 30 с.

Продовжені роботи по повномасштабній підтримці форматів діагностичних даних ЕКГ та спірометрії для нових мобільних діагностичних платформ, що з'явилися на медичному ринку в останні роки. 1. Адаптація Веб-сервісів проекту "Медгрід", зокрема порталу "Телемед", для транспорту та зберігання електрокардіограм до хмарної інфраструктури OpenStack. Відпрацювання типового Веб-порталу для

моніторингу стану здоров'я пацієнтів одного сімейного лікаря. 2. Продовження роботи з імплементації до Веб- та грід-сервісів проекту "Медгрід" алгоритмів ідентифікації людини за її електрокардіограмою. 3. Продовження роботи з дослідження алгоритмів персоналізованої діагностики стану здоров'я людини на базі аналізу трендів змін її ЕКГ. Основні науково-технічні результати. 1. На основі використання хмарної архітектури, розроблено та розпочато дослідну експлуатацію типового Веб-порталу сімейного лікаря для оцінки рівня здоров'я його пацієнтів на основі експрес-аналізу електрокардіограми зі зменшеною кількістю відведень. 2. Завершені роботи по автоматизації транспорту даних з одноканального мобільного кардіореєстратора БІОСС та сформульовані аналогічні задачі для приладу українського виробництва компанії Сольвейг, що з'явився на ринку 2017 року. 3. Розвинуто функціональність динамічної бібліотеки для автоматизації процедури ідентифікації людини за його кардіограмою. На цей час ця бібліотека може використовуватись тільки для багатоканальних кардіограм в форматі SCP-ECG, що зберігаються у грід-сховищі. 4. Дані, що почали накопичуватись в рамках дослідної експлуатації типових Веб-порталів сімейного лікаря дозволили приступити до досліджень алгоритмів аналізу трендів змін рівня здоров'я людини на основі ЕКГ зі зменшеною кількістю відведень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

49.29 Лінії зв'язку

49.03.19.0373/0218U003997

1. Розробка методики побудови оптимальної системи передачі інформації інфокомунікаційної мережі: Заключний звіт /Державний університет телекомунікацій; Керівник І. Барабаш Олег Володимирович – ДР 0115U004571. УДК 621.391.8. 130 с.

У науково-дослідній роботі вирішене актуальне наукове завдання синтезу, оптимальної телекомунікаційної мережі, що дозволяє зменшити затримку передачі інформації та забезпечити підвищення якості функціонування інфокомунікаційної мережі в цілому. Розроблено методику синтезу оптимальної телекомунікаційної мережі відповідно до умови зменшення затримки передачі інформації на основі фактичних показників якості мережі з поєднанням безумовного та умовного критеріїв переваги. Завдяки цьому вдалося отримати оптимальні показники якості, які є реально досяжними для мережі з використанням існуючих в ній ресурсів. Запропоновано методику розрахунку статистичної інформації якості функціонування телекомунікаційної мережі, що забезпечить зменшення розбіжностей між отриманими в результаті розрахунків та усереднення показників якості та реальними показниками якості мережі. Удосконалено методику оптимізації телекомунікаційної мережі на основі мінімізації середнього квадратичного відхилення забезпечить вирішення нагальної проблеми якості функціонування телекомунікаційної мережі - розбіжність між показниками якості. Моделювання вказаних методик за допомогою програмного забезпечення підтвердило покращення якості та достовірності функціонування телекомунікаційної мережі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки

50.03.19.0374/0218U003397

Технологія створення розумних енергетичних мереж багатфункціональних споруд

з метою ефективного розподілення електроенергії між споживачами: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Ткачов Віктор Васильович. – ДР 0116U004623. УДК УДК 681.518.3.

105 с.

У роботі вирішена прикладна проблема аналізу та синтезу імітаційної та фізичної моделей розумної енергетичної мережі багатофункціональної споруди в умовах невизначеної структури енергетичної мережі та її електротехнічних характеристик. Створені централізований та децентралізований алгоритми автоматичного та розумного управління розподілом потужності між споживачами багатофункціональної споруди з адаптацією під змінні структури енергетичної мережі, обмеження щодо споживаної потужності для різних ділянок структури, режими роботи споживачів та динаміку теплообміну у контрольованих приміщеннях. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.03.19.0375/0218U003870

Формалізоване представлення процесів та систем для сучасних інформаційних технологій: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Федосова Ірина Василівна. – ДР 0117U007327. УДК 004.03 (047.31).

127 с.

Об'єкт дослідження - формалізація виробничих процесів та систем сучасними математичними методами для використання в інформаційних технологіях. Предмет дослідження - системи показників і критеріїв; методи та підходи до формалізованого представлення складних виробничих систем, розробки, аналізу та оцінки роботи моделі (адекватність, чутливість та інші показники ефективності). Мета роботи аналіз існуючих математичних методів та підходів, що використовуються для формалізованого представлення складних виробничих систем. Методи дослідження - методи оптимізації, метод вібротермографування, метод найменших квадратів, інтерполяційний метод Ньютона для нерівновіддалених значень аргументу, метод апроксимації натуральним кубічним сплайном, методи математичного планування експериментів, технології та методи ABC-аналізу, методи комп'ютерного зору та розпізнавання об'єктів, нечітка логіка, методи розподілу та обробки транспортних послуг. Новизна - отримали подальший розвиток розроблені математичні моделі формалізованого представлення складних виробничих процесів та систем. Сфера використання - виробництво, освіта, підприємства різних форм власності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.03.19.0376/0218U003871

Інформаційні технології у наукових дослідженнях, навчальному процесі, бізнесі та виробництві: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Чичкарьов Євген Анатолійович. – ДР 0117U007331. УДК 004.9.

60 с.

Об'єкт дослідження. Звіт про держбюджетну науково-дослідну роботу кафедри інформатики - це комплекс робіт науково-дослідницького характеру в різних галузях діяльності, тому кожний розділ має свої об'єкти дослідження. Мета роботи - використання інформаційних технологій у наукових дослідженнях та, в інформатизації навчального процесу та в різних галузях львівської діяльності. Метод дослідження - теоретичні та експериментальні дослідження з використання інформаційних технологій. Це математичне комп'ютерне моделювання процесів фізики твердого тіла та

в галузі металургійного виробництва, це й використання ІТ для обробки зображень та з метою стратегічного управління бізнес-процесами та ін. Усі наукові дослідження та розробки можна розділити на наступні загальні напрями: використання інформаційних технологій в управлінні навчальним процесом, у металургійному виробництві, дослідженнях з фізики твердого тілу, у сфері бізнесу. Різноманітність тематик розділів звіту не дає можливості навести у рефераті результати кожної роботи. Ці результати приведені в окремих розділах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.03.19.0377/0218U005000

Розробка нейроподібних методів паралельно-ієрархічного оброблення складних текстурних біомедичних зображень: Заключний звіт /Державний університет інфраструктури та технологій; Керівник Тимченко Леонід Іванович. – ДР 0115U000393. УДК 004.032.26.

385 с.

Об'єкт дослідження - процес цифрового аналізу складних текстурних біомедичних зображень в комп'ютерних системах на основі нейроподібних методів паралельно-ієрархічного їх оброблення. Процес діагностики із використанням томографічних та термографічних зображень головного мозку, томограм макулярної області сітківки ока на основі використання сучасних методів аналізу біомедичної інформації шляхом застосування розробленої системи. Предмет дослідження - геометричні розміри та інформаційні ознаки біомедичних об'єктів. Похибки цифрової обробки складних текстурних біомедичних зображень об'єктів різної природи. Методи дослідження базуються на розробленій теорії паралельно-ієрархічного оброблення зображень, теорії цифрової обробки та аналізу зображень, на окремих розділах прикладної математики та математичної статистики. В процесі дослідження були використані теорія алгоритмів для побудови алгоритму оброблення біомедичних зображень макулярної області сітківки ока та алгоритму аналізу структурних змін патологій очного дна, на основі нечітких множин; нечіткі множини для оцінювання інформаційних ознак біомедичних об'єктів; методи фільтрації зображень для усунення шумів різної природи та покращення їх якості; методи клінічних та медичних досліджень для перевірки роботи та достовірності розробленої системи. Очікувані результати - розробка нейроподібних принципів і підходів для розпізнавання біомедичних зображень на основі теорії паралельно-ієрархічного перетворення. Розробка інформаційних технологій для прогнозування стану показників окремих захворювань. Розробка методів аналізу біомедичних зображень. Отримали подальший розвиток математичні моделі для аналізу біомедичних зображень на основі просторово-зв'язного препарування в частині виділення характерних ознак зображень, його фрагментація (скорочення розмірності) з урахуванням інваріантності до повороту зображень, що дозволяє зменшити апаратні витрати при одночасному підвищенні завадостійкості розпізнавання біомедичних образів. Удосконалено метод автоматичного вибору оптимального порогу градієнтного фільтра, що підвищує достовірність прогнозування швидкості змін досліджуваних показників біомедичних зображень в умовах динамічних збурюючих факторів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.09 Елементи, вузли й пристрої автоматики, телемеханіки й обчислювальної техніки

50.03.19.0378/0218U003853

Створення нових енергозберігаючих технологій отримання функціонально-структурованих робочих поверхонь деталей

машин: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Ковалевський Сергій Вадимович. – ДР 0115U004730. УДК 621.002:621.9.01.

145 с.

Об'єкт дослідження - Перспективні технологічні процеси виготовлення виробів машинобудування. Предмет дослідження - нові методи обробки, системне забезпечення технологічних процесів і технологічного оснащення. Мета роботи - створення нових технологічних процесів для структурованих робочих поверхонь деталей важкого машинобудування. Новизна: створення нових перспективних технологічних процесів і перспективного технологічного обладнання і оснащення з використанням комбінованих організованих джерел енергії для структурованих робочих поверхонь деталей важкого машинобудування; виявлення та ефективне застосування нових методів, принципів і методів створення комбінованих технологічних процесів. Для цього у третьому етапі проведені експериментальні дослідження та на основі їх результатів було розроблено рекомендації по впровадженню процесів формування функціональних поверхонь деталей машин електророзрядними та комбінованими методами, можливостей акустичних методів діагностування та створення еталонних моделей обладнання з паралельною кінематикою. Ефективність: поліпшення показників якості робочих поверхонь деталей машин на основі комплексного застосування енергозберігаючих комбінованих джерел енергії для розширення можливостей формоутворення виробів машинобудування і впливу на їх фізико-механічні властивості. Результати досліджень на основі розроблених рекомендацій впроваджені в навчальний процес та у виробництво на машинобудівних підприємствах Краматорська, а також (через публікації та виступи на наукових та науково-методичних конференціях) для апробації в інших технічних ВНЗ і провідних машинобудівних підприємствах України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.37 Обчислювальні центри (ОЦ)

50.03.19.0379/0218U003872

Застосування комп'ютерного моделювання для задач виробництва та економіки. Математичні аспекти навчання математики в технічному університеті: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Холькін Олександр Михайлович. – ДР 0117U007328. УДК 004: 378.14.014.13 (047.31).

77 с.

Об'єкт дослідження - аналітичні та чисельні методи, математичне моделювання та методика викладання математики. Мета роботи - побудова математичних моделей процесів у виробництві та освіті, вдосконалення моделювання цих процесів. Розробка та вдосконалення методики викладання математики. Метод дослідження - аналітичне та чисельне моделювання. Розробка та вдосконалення проблемних лекцій та вправ евристичної спрямованості. Побудована резольвента для сингулярного несамопряженого диференційного оператора. Досліджено вплив паркових зон на вітрові потоки в районах міських забудов. Узагальнено поняття ітераційного середнього. Досліджено функціонування багатоканальної системи масового обслуговування у стаціонарному режимі. Розв'язано задачу пружності для обмежених кусково-однорідних областей. Досліджена можливість комп'ютерного тестування студентів в системі Moodle за допомогою тесту з множинними варіантами відповіді. Застосована варіаційна методика при одержанні дисперсійної функції для анізотропного призматичного хвилеводу трикутного перерізу. Досліджено суть і значення лекцій проблемного типу для викладання математичних дисциплін. Вдосконалена

методика розвитку творчих здібностей учнів за допомогою евристичних прийомів на уроках математики. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.03.19.0380/0218U003315

Дослідження механізмів електронної ідентифікації та розгортання робочого макету для створення інтегрованої системи електронної ідентифікації: Заключний звіт /Приватне акціонерне товариство "Інститут інформаційних технологій"; Керівник Горбенко Юрій Іванович. – ДР 0117U006541. УДК 004.056.52.

327 с.

Об'єкт дослідження - регламентні процедури та процеси електронної ідентифікації та автентифікації, які застосовуються для надання доступу фізичним та юридичним особам до електронних довірчих послуг та процесів для отримання адміністративних та інших видів послуг в електронній формі у відповідності з міжнародними та національними вимогами відносно інтероперабельності, інформаційної безпеки та гарантій автентифікації. Мета дослідження - забезпечення доступу фізичних та юридичних осіб до послуг та забезпечення вимог національного законодавства у сфері надання електронних довірчих послуг за рахунок розроблення та впровадження методів, механізмів, протоколів, алгоритмів та засобів електронної ідентифікації, гармонізації вимог національної та європейської нормативної бази в сфері електронної ідентифікації, гарантій автентифікації та електронних довірчих послуг, а також створення інтегрованої системи електронної ідентифікації України. Методи дослідження - при виконанні НДДКР використовувалися методи системного аналізу, морфологічного аналізу та методи системного проектування. Теоретичні та практичні результати та їх новизна: - вперше проведені морфологічний аналіз вимог гарантій автентифікації та запропонована система вимог гарантій автентифікації для України; - запропонована модель, архітектура та функціональна схема інтегрованої системи електронної ідентифікації України; - розроблені онтологічні моделі предметної області електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, що дозволили порівняти нормативні бази ЄС, України, а також положення європейських та міжнародних стандартів; - запропонована стратегія електронної ідентифікації України, яка впроваджує стратегічний напрямок розвитку технологій електронної ідентифікації в Україні, принципи електронної ідентифікації, та реалізація якої дозволяє створити інфраструктуру електронної ідентифікації України. Галузь застосування. Електронне урядування, сфера надання електронних довірчих послуг, електронна ідентифікація громадян та юридичних осіб. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.03.19.0381/0218U003130

Методологія проектування робастно-оптимальних систем автоматичного керування складними технологічними об'єктами та комплексами: Заклучний звіт /Центральноукраїнський національний технічний університет; Керівник Осадчий Сергій Іванович. – ДР 0115U003101. УДК 681.5.004.415.

263 с.

У науково-дослідній роботі розроблена нова методологія застосування експериментально-аналітичного принципу проектування оптимальних систем стохастичного керуван-

ня складними багатовимірними об'єктами с зазізненнями. Обґрунтовані нові методи ідентифікації, синтезу та аналізу якості, які відрізняються застосуванням модифікованого з-перетворення. Вони дозволяють здійснювати проектування оптимальних систем керування в умовах одночасної дії стохастичних збурень та шумів вимірювання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.03.19.0382/0218U003553

Розробка наукових основ раціонального управління працездатністю систем автоматичного управління об'єктами аерокосмічної техніки в умовах дестабілізуючих дій: Заключний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Кулік Анатолій Степанович. – ДР 0115U000829. УДК 629.7.05:681.51.

207 с.

Предмет дослідження - принципи, моделі, методи і засоби забезпечення потрібного рівня працездатності систем автоматичного управління об'єктами аерокосмічної техніки (АКТ) в умовах дестабілізуючих дій. Об'єкт дослідження - процеси управління об'єктами АКТ в умовах дестабілізуючих дій. Метою проекту є формування умов для суттєвого підвищення якості систем автоматичного управління об'єктами АКТ і забезпечення конкурентоздатності їх вітчизняного виробництва шляхом розробки і впровадження нових принципів, моделей, методів і засобів раціонального управління працездатністю в умовах дестабілізуючих дій.

52 ГІРНИЧА СПРАВА

52.01 Загальні питання гірничої справи

52.03.19.0383/0419U001048

Куваєва Тетяна Володимирівна. Стратегія взаємодії промислового підприємства на засадах маркетингу партнерських відносин: Дис... к.е.н. /Національний технічний університет "Дніпровська політехніка". – Захищена 09.01.2019.

УДК 658.8:339.1:005.93.

238 с.: 23 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретично-методичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо формування маркетингової стратегії взаємодії промислового підприємства на засадах партнерських відносин. Систематизовано основні підходи до формування стратегії взаємодії на основі маркетингу партнерських відносин. Удосконалено науково-методичні підходи до формування маркетингової стратегії взаємодії підприємств на основі партнерських відносин, до оцінювання впливу маркетингових стратегій взаємодії споживача-постачальника на організацію їхньої діяльності, а також до прогнозування зміни форми стратегій взаємодії. Доведено доцільність виділення підприємства-інтегратора з числа учасників партнерства, визначено його роль та функції. Обґрунтовано методичний підхід до оцінювання доцільності взаємодії промислового підприємства у партнерстві.

52.03.19.0384/0218U003391

Енергозберігаюче управління електромеханічними технологічними комплексами і системами гірничо-металургійної промисловості: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Куваєв Володимир Миколаєвич. – ДР 0115U002296. УДК 621.771:004.18.

276 с.

Виконано дослідження електромеханічних технологічних комплексів гірничої промисловості, збагачення залізорудної сировини та виробництва сортового прокату з метою розробки принципів, методів і алгоритмів управління ними. Запропоновано концепцію побудови системи нечіткого автоматичного управління вугледобувним комбайном. Обґрунтовано управління збагаченням на основі роздільного збагачення руд і ідентифікації властивостей руди і параметрів секції збагачення. Запропоновано застосування контурів стабілізації натягу сортового прокату на ділянці моталка-випускна кліть шляхом корекції заданого струму намотування і частоти обертання привода кліті. Одержано 6 Патентів України на винаходи по управлінню намотуванням сортового прокату. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.13 Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин

52.03.19.0385/0419U001047

Літвінов Юрій Ігоревич. Технологічні засади розкриття та розробки горизонтальних кар'єрних полів при обмеженому порушенні природних ресурсів: Дис... к.т.н. /Національний технічний університет "Дніпровська політехніка". – Захищена 13.12.2019.

УДК 622.271.3:504.

162 с.: 8 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню технологічного взаємозв'язку між способом розкриття та системою розробки кар'єрного поля як напряму удосконалення технологічної схеми відпрацювання горизонтального родовища за умови обмеженого порушення природних ресурсів. Визначений вперше спільний вплив способу розкриття та системи розробки горизонтального родовища на технологію реконструкції кар'єру при найменшому пошкодженні оточуючого природного середовища. Реконструкція передбачає удосконалення способів шляхом розкриття робочих горизонтів траншеями, що переміщуються, розміщення гірничо-транспортного устаткування у стиснутій робочій зоні, утворення випереджаючої траншейної виробки в підшві внутрішнього відвала, а також відпрацювання надрудного уступу на повну ширину заходки. У результаті цього зменшується площа земельного відводу, повніше використовується простір внутрішнього відвала та збільшується площа відвальної поверхні для гірничотехнічної рекультивції. Визначено умови та ефективність впровадження результатів досліджень стосовно марганцевих кар'єрів Покровського ГЗК

52.03.19.0386/0218U003173

Розроблення паро-плазмової технології переробки донних мулів станцій аерації: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Жовтянський Віктор Андрійович. – ДР 0116U005638. УДК 662.65: 662.763: 621.387.14.

284 с.

Створений дослідний зразок модуля реактора для паро-плазмової переробки відходів. Проведені його попередні та приймальні випробування у складі дослідно-промислової установки для паро-плазмової конверсії вуглецевмісних матеріалів. Проведені демонстраційні цикли газифікації вуглецевмісної сировини (у режимі напів-механізованого завантаження) на прикладі деревної пелети та донних мулів станції водоочищення м. Івано-Франківськ. В обох випадках отриманий високоякісний синтез-газ. В останньому випадку він має такий склад: H₂ - 51,2%; CO - 25,8%; CO₂ - 12,3%; CH₄ - 10,7%, який є цілком придатним в якості палива для газодизельних електростанцій. Це забезпечить високу енергети-

чну ефективність режиму роботи газифікатора за рахунок виробництва додаткової електричної енергії. Показано, що досягнення передбачуваної продуктивності та якісних показників роботи модуля реактора стане можливим лише за умови переходу до механізованого завантаження сировини, що забезпечить стабілізацію теплотехнічних показників його роботи.

52.03.19.0387/0218U003392

Стійкість наноструктур вугілля і геомеханічне обґрунтування геолокаційного прогнозу силових та структурних неоднорідностей складноструктурного вуглепородного середовища: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Шашенко Олександр Миколайович. – ДР 0115U002297. УДК [622.2+622.817]622.335.

405 с.

Мета НДР - оцінка термодинамічної стійкості системи вугілля-газ при зовнішніх діях та розробка методології прогнозу структурних та силових неоднорідностей в масиві при відпрацюванні вугільних пластів. Розроблена математична модель ініціювання процесу раптового викиду, заснована на рішенні задачі фільтрації газу у вугіллі. Вперше експериментально одержані результати під час дії слабого електричного поля на стійкість хімічних зв'язків маси вугілля. Обґрунтований критерій прогнозу викиду зі зміненнями оксидів заліза у вугіллі. Вперше застосована обробка вугілля слабкими полями, що призводять до підвищення його хімічної активності, що може бути використано в технології газифікації, гідрогенізації і видобутку вугільного метану. Розроблені теоретичні основи прогнозу газодинамічних явищ у вуглепородному масиві. Запропонована математична модель поширення акустичного сигналу в породному середовищі, заснована на аналізі амплітудно-фазової модуляції несучих частот. Встановлено зв'язок між інформаційною складовою штучно генерованого акустичного сигналу і параметрами структурних та силових неоднорідностей масиву, що дозволяє визначити місцезнаходження діз'юнктивів у вугільному пласті. Розроблена нова методика обробки хвильового пакета зондуючого сигналу. Методика підтвердила ефективність в шахтних умовах. Розроблена і апробована методика акустичних спостережень із застосуванням апаратури АК-1М для прогнозу газодинамічних явищ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0388/0218U003393

Наукове обґрунтування методологічної, технологічної, екологічної і правової бази вилучення корисних компонентів з техногенних родовищ України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Бузило Володимир Іванович. – ДР 0116U004619. УДК 622.17:504.064.45.

401 с.

Проект спрямований на розроблення методологічних, технологічних, екологічних та правових основ комплексного вилучення корисних компонентів з техногенних родовищ. Розроблено технології глибокого збагачення сировини техногенних родовищ із застосуванням селективного розкриття продуктів переробки та послідовного вилучення компонентів при максимальній можливій крупності частинки. Сформовано реєстр місць розташування техногенних родовищ, складено схематичні карти їх розміщення з оціненими обсягами накопичення та площами, що вони займають. Розроблена методика інтегральної екологічної оцінки наслідків впливу техногенних родовищ на навколишнє середовище. Удосконалено технологію комплексної переробки золи ви-

носу вугільних ТЕЦ з вилученням цінних промислових продуктів. Створено новітні методи отримання вугільних продуктів з техногенних родовищ з низьким вмістом золи, сірки та шкідливих і токсичних речовин (Hg, Ni, Pb, As та ін.). Обґрунтовано технологічні схеми глибокої переробки металургійних та сталеливарних шлаків для отримання високочистих металевих продуктів. Сформовано сучасну електронну базу даних про наявні технології вилучення цінних компонентів з техногенних родовищ України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0389/0218U003394

Комплексне використання бурого вугілля та супутніх порід при відкритій розробці родовищ України над сольовими штоками:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Дриженко Анатолій Юрійович. – ДР 0116U004620. УДК 622.271.32.

190 с.

Об'єкт дослідження - нові буровугільні родовища над сольовими штоками (Північно-Західний Донбас). Мета роботи - створення методології й концептуальних підходів до високопродуктивних, економічних й екологічно безпечних технологій з розробки бурого вугілля відкритим способом в умовах надсольових депресійних западин. Методи дослідження: аналітична оцінка ресурсів буровугільних покладів, геологічний та інженерно-гідротехнічний аналіз, системне і техніко-економічне обґрунтування показників добувних і розкривних робіт. Довивчені геологічні та інженерно-технічні особливості родовищ бурого вугілля України. Встановлені їх геологічні будови, вугленосність та якість вугілля, загальні запаси і промислове значення. Обґрунтовані параметри уступів і робочих площадок, що дають змогу зменшити поточні обсяги виїмання порід розкриття та перенести максимальні їх значення на завершальний період розробки кар'єру. Обґрунтовані раціональні комплекси гірничо-транспортного обладнання для розробки кар'єрного поля за критеріями потужності, продуктивності та енергоємності з урахуванням різних вантажопотоків переміщення гірничої маси в кар'єрах і на поверхні. Видані рекомендації на проєктування розробки Ново-Дмитрівського родовища бурого вугілля. На базі досліджених родовищ Північно-Західного району Донбасу доцільно створити єдиний вугледобувний комплекс з переробки бурого вугілля та супутніх корисних копалин, які будуть використовуватись у якості основної сировини заводами будівельних матеріалів і конструкцій, підприємствам хімічної та металургійної промисловості. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0390/0218U003395

Розробка екологобезпечних технологій видобування корисних копалин і гірничотехнічної рекультивациі, спрямованих на ефективне використання постгірничопромислових територій: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Собко Борис Юхимович. – ДР 0116U004621. УДК 622.271.3.001.57.

193 с.

Робота присвячена розробці та впровадженню екологобезпечних технологій відкритої розробки корисних копалин і гірничотехнічної рекультивациі на різних етапах освоєння родовищ для підвищення ефективності використання постгірничопромислових територій у господарській діяльності. Виконані дослідження дозволили розробити методiku визначення раціональних параметрів технології планування техногенних об'єктів гірничого відводу для їх подальшого використання у господарській діяльності залежно від

систем розробки родовища та напрямків використання відновлених територій; методику прийняття проектних і планових рішень з пріоритетом природоохоронних критеріїв - мінімізації коефіцієнта розкритих порід, максимізації видобутку корисних копалин, мінімізації кондицій корисних копалин, мінімізації втрат та збіднювання, мінімізації втрат земельних угідь під зовнішніми шламосховищами; методику оперативного управління гірничотранспортними роботами в умовах розробки залізрудних кар'єрів з урахуванням селективного виймання корисної копалини та скорочення річних викидів шкідливих речовин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0391/0218U003396

Теоретико-прикладні основи створення енергоефективних та екологічно безпечних систем глибоководного підйому корисних копалин: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Колосов Дмитро Леонідович. – ДР 0116U004622. УДК [531.391+539.4]:622.673.

192 с.

Розроблено теорію та методи розрахунку напружено-деформованого стану гнучкої композитної тягово-несучої системи - гумотросового каната трубчастої форми для його використання у системах видобутку корисних копалин з придонних шарів водойм. Обґрунтовано вимоги до конструкцій плоских гумотросових канатів для глибоководного підйому, яким надається трубчаста форма. Виконано математичний опис та встановлено раціональні параметри транспортного трубопроводу глибоководного ерліфту та відповідних витратних, конструктивних і енергетичних параметрів гідропідйому. Визначено режими роботи морського ерліфтного гідропідйому зі ступінчастою формою трубопроводу на основі оптимального проектування та керування його експлуатаційними параметрами. Обґрунтовано технічні рішення щодо створення енергоефективних та екологічно безпечних систем глибоководного підйому корисних копалин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0392/0218U003398

Розробка наукових засад фазових перетворень техногенних і природних газогідратів та створення новітніх технологій їх видобування: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Бондаренко Володимир Ілліч. – ДР 0115U002294. УДК 622.324.5:544.032.

241 с.

При виконанні роботи розроблено новітні технології видобування та отримання газогідратів. Дослідження, проведені у ході виконання роботи, базуються на моделюванні термобаричних умов процесу гідратуутворення, обґрунтуванні термодинамічних і термохімічних характеристик фазових переходів, що дало можливість розробити основні технологічні параметри і принципову схему установки з виробництва газогідратів безпосередньо в промислових умовах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0393/0218U003400

Розвиток наукових основ управління навантаженням кріпильних, охоронних систем повторно використовуваних виробок. Підвищення ефективності протипилового захисту: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Симанович Геннадій Анатолійович. – ДР 0115U002295. УДК 622.272.74.001.

495 с.

Розроблено схеми підтримки й проведено розрахунок параметрів кріпильних і охоронних систем виробок у шаруватому масиві слабких порід, конструкції стелів та методики випробувань респіраторів. Отримано результати оцінки захисних і ергономічних властивостей респіраторів. Наведено рекомендації щодо конструктивних рішень протипилових засобів індивідуального захисту органів дихання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.03.19.0394/0218U003404

Експлуатація і ремонт бурових свердловин на рідкі і газоподібні корисні копалини: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Кожевніков Анатолій Олександрович. – ДР 0115U005618. УДК 622.233:551.49.

61 с.

На основі аналізу патентних та літературних джерел, а також накопиченого досвіду на промислах підприємств України та Світу: визначено комплекс робіт з життєзабезпечення експлуатаційних свердловин, як на рідкі, так і газоподібні корисні копалини; розроблено рекомендації з освоєння нафтових, газових свердловин, а також свердловин для питного та технічного водопостачання; розроблено рекомендації, що до технологій експлуатації газових, нафтових та гідрогеологічних свердловин; обґрунтовано питання організації і технології проведення поточного та капітального ремонтів експлуатаційних свердловин на рідкі та газоподібні корисні копалини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52.35 Розробка родовищ вугілля і паливних сланців

52.03.19.0395/0218U003399

Наукові засади видобутку та переробки органічних палив комплексними енергетичними підприємствами: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Бешта Олександр Степанович. – ДР 0115U002293. УДК 622.278.273.2.

450 с.

Обґрунтовано технологічні параметри та схеми енергохімічного підприємства на базі підземної газифікації вугілля з урахуванням енергетичної та хімічної складових. Запропонована концепція створення комплексного, комбінованого, безвідходного гірничо-хімічного підприємства, що забезпечує трансформацію різних традиційних підходів розвитку науково-технічного прогресу у вугільній промисловості. Це призводить до зміни пріоритетів у оцінці альтернативних варіантів оновлення виробничих процесів на основі прогресивних технологічних рішень. Замість традиційних кількісних параметрів пріоритет одержують якісні чинники нетрадиційних технологій, що забезпечують максимальну ефективність використання корисних копалин за рахунок високого рівня функціонування екологічно чистих рішень. Проведена економічна оцінка рівня техніко-економічної ефективності газогенераторного підприємства, що дає можливість на основі геологічних та технологічних складових процесу газифікації у вартісній формі встановлювати народногосподарську значущість родовища та оцінити ефективність капіталовкладень. Розроблені технологічні рекомендації зі створення енергохімічної системи на базі підземної газифікації з урахуванням районування вуглевидобувних підприємств і попиту на продукцію при газифікації вугілля. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53 МЕТАЛУРГІЯ

53.01 Загальні питання металургії

53.03.19.0396/0218U003121

Отримання мультикомпонентних градієнтних покриттів і модифікованих шарів на легованих інструментальних сталях та білих чавунах обробкою високоенергетичним імпульсно-плазмовим розрядом: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Чабак Юлія Геннадіївна. – ДР 0117U001793. УДК 669.13 (043.3).

36 с.

Об'єкт досліджень - процеси формування захисних покриттів при використанні імпульсно-плазмової обробки поверхні. Мета роботи - підвищення трибологічних характеристик легованих білих чавунів та сталей ледебуритного класу шляхом розробки технологічного процесу поверхневої змінювальної обробки з використанням плазмового струменя. Методи досліджень: оптична та електронна мікроскопія, енергодисперсійна спектроскопія, рентгенівська дифрактометрія, вимірювання мікротвердості; випробування на зносостійкість. В роботі описано мікроструктуру та властивості мультикомпонентних градієнтних покриттів, отриманих на сталі X12Ф та чавуні 260X15Г4ФТ імпульсно-плазмовим напиленням із використанням катоду, виготовленим із ледебуритної сталі 170X14Г3С3Н1ФР1. В якості джерела плазми використано електротермічний аксіальний плазмовий прискорювач. Встановлено, що імпульсно-плазмова обробка призводить до формування модифікованого шару зі змінною структурою на поверхні, що обробляється. В покритті утворюється пересичений твердий розчин, який при постплазмовій термічній обробці забезпечує протікання твердофазної реакції виділення карбідної (M7C3) і карбоборидних (M2(C,V) і M5(C,V)3) фаз у різних співвідношеннях по перетину покриття. Встановлено, що об'ємна доля включень становить в середньому 55 %, що вище на 23% по відношенню до вихідного стану матеріалу катоду. Показано, що утворення такої структури забезпечує підвищення мікротвердості поверхні в 1,5 рази (до 885-1100 HV) та трибологічних характеристик поверхні (абразивної зносостійкості) в середньому в 1,35 разів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.19.0397/0218U003883

Дослідження шляхів підвищення міцності та надійності обладнання металургійного виробництва: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Буцукін Валерій Віталійович. – ДР 0117U007295. УДК 669.013-192.

69 с.

Об'єкт дослідження - обладнання для металургійного виробництва. Мета дослідження - пошук шляхів забезпечення належного та підвищеного рівню міцності та надійності діючого устаткування. Методи дослідження - експериментальні і теоретичні дослідження механічних властивостей та хімічного складу композитного матеріалу "Мультиметал-сталь 1018", впливу індуктивності якірного ланцюга електродвигунів постійного струму з незалежним збудженням на динаміку електромеханічних приводів, контактних напружень, які виникають у вузлах металургійного обладнання, працездатності та надійності шламових насосів металургійних цехів, а також впливу локального легування шлакових чаш на їхню деформацію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.07 Металургійна теплотехніка

53.03.19.0398/0218U003905

Теорія МГС - фаз і розробка на її основі нових методів досліджень процесів шлакоутворення і рафінування залізобудівних розплавів: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Троцан Анатолій Іванович. – ДР 0117U007326. УДК 669.046.581.4; 669.049.44(047.31).

32 с.

Об'єкт дослідження - структурно-хімічний стан металургійних фаз у процесах рафінування залізобудівних розплавів. Мета роботи - подальший розвиток теорії будови металургійних фаз у рідкому й твердому станах по моделі гармонійних структур речовини; розробка на її основі шлаків підвищеної адсорбційної ємності, оптимальних складів феросплавів і лігатур, а також технології їх застосування. Методи дослідження - фазовий, структурно-хімічний та термодинамічний аналізи, графоаналітичний метод побудови полігональних діаграм стану, оптична металографія, математичне моделювання. Проведено дослідження, в якому на основі вивчення процесів рафінування з урахуванням структуризації шлакометалевих іонно-молекулярних комплексів, запропонована феноменологічна теорія будови металургійних фаз в рідкому і твердому станах, яке засноване на моделі гармонійних структур (теорія МГС-фаз). Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.31 Виробництво чорних металів і сплавів

53.03.19.0399/0218U003901

Ресурсозберігаюча технологія виробництва сталі поліпшеної якості з використанням поліагрегатного рафінування при позапічної обробці: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Руських Володимир Петрович. – ДР 0117U007316. УДК 669.168.

51 с.

Поліреагентного рафінування для одержання конвертерних сталей підвищеної якості із заданими фізико-хімічними властивостями конкурентно-здатними на світовому ринку. Дослідження фізико-хімічних процесів при проведенні поліреагентного ковшового рафінування сталі активними шлаками. Вивчити кінетику видалення сірки й розробити математичний опис процесів перемішування рідкого металу в сталерозливному ковші. Описати термодинамічні особливості десульфурзації сталі активними шлаками на основі СаО-вміщуючих шлакоутворюючих сумішей і рідкісноземельними металами. Технологія модифікування неметалічних включень у сталі лужноземельними й рідкісноземельними металами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.19.0400/0218U003902

Теорія розкислення. Розкислення ЛЗМ:

Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Назюта Людмила Юріївна. – ДР 0117U007317. УДК 669.18.

22 с.

Об'єктом дослідження є лужноземельні метали, термодинаміка розкислення заліза ЛЗМ, отриманими різними авторами на підставі термодинамічного аналізу і експериментальних даних з використанням різних методик. Аналіз розчинності і термодинаміки розкислення за даними літературних джерел, літературний огляд вітчизняних і зарубіжних авторів. Вибір найбільш достовірних значень констант

розкислення заліза ЛЗМ. На підставі цього розробка найбільш ефективних технологій мікролегування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.19.0401/0218U003903

Розробка способів підвищення ефективності аглодоменого виробництва шляхом вдосконалення технології доменної плавки і спікання агломерату: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Руських Володимир Петрович. – ДР 0117U007320. УДК 669.162.1(047.31).

73 с.

Об'єкт дослідження: доменний процес. Мета дослідження: підвищення техніко-економічних показників доменного виробництва. Методи дослідження та апаратура: фізичне та математичне моделювання. Обґрунтовано технологію доменної плавки з сумісним вдуванням у горні доменної печі оксидів заліза і пиловугільного палива. Представлено механізм взаємодії вугільних частинок з частинками оксидів заліза у фурменій зоні. Розглянуто показники відновних процесів у доменних печах, зокрема ступінь використання відновної здібності газового потоку. Розглянуто вплив частки окатишів у шихті доменних печей на їхні ТЕП та формування структури стовпа матеріалів, що обумовлює повноту використання відновної енергії пічних газів та економічність доменної плавки. Запропоновано до впровадження системи завантаження доменних печей, які сприятимуть зниженню питомої витрати коксу за рахунок підвищення ступеня використання відновної роботи газового потоку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.19.0402/0218U003904

Дослідження процесів виплавки, позаагрегатної обробки, розливання та кристалізації сталі з метою поліпшення якості готової металопродукції: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Макуров Сергій Леонідович. – ДР 0117U007311. УДК 669.333.3:669.1(047.71).

73 с.

Об'єкт дослідження - процеси виробництва сталі із застосуванням позаагрегатної обробки розплавів, модифікування, розливки зливків великої маси і вплив на ці процеси різних технологічних прийомів. Мета дослідження - теоретичні та експериментальні дослідження процесів модифікування неметалевих включень ітрієм, дослідження процесу кисневого конвертування методами математичної статистики, дослідження та удосконалення процесів лиття великих сталевих злитків з метою поліпшення їх якості. Методи дослідження - Порівняння металевого розплаву на різних стадіях його виробництва модифікаторами; металографічний метод дослідження макроструктури злитка; пакет STATISTICA Апаратура- металографічний мікроскоп; засоби для вимірювання високих температур; різноманітна обчислювальна техніка; енерго-дисперсійний спектрометр для визначення спектральним методом складу металу у твердому стані. - Теоретичні і практичні результати, новизна, ефективність впровадження На підставі експериментального дослідження процесу лиття великих сталевих злитків встановлені оптимальні температурні та швидкісні режими розливки із використанням тепло ізолюючих сумішей. Розроблено технологію модифікування сталі ітрієм, що дозволяє поліпшити склад, розмір і характер розподілу неметалевих включень. В результаті статистичної обробки масиву експериментальних даних про характеристики металевого розплаву, встановлений взаємозв'язок важливою змінною інших змінних в умовах комбінованого кисневого конвертування, що дозволило

суттєво знизити витрати на проведення хімічного аналізу. Встановлено, що модифікування металу ітрієм, призводить до позитивних змін природи, форми, розмірів і характеру розподілу неметалевих включень. При цьому в металі, який вміщує 0,02% Y зустрічаються тільки оксисульфіди, тоді як в металі з кількістю 0,01% Y є присутніми ще сульфіди марганцю. Збільшення концентрації ітрію понад 0,02% не вносить подальшої зміни в характер макроструктури зливка. Дослідження процесу кисневого конвертування у конверторі із комбінованим продуванням із використанням статистичних методів дозволило одержати взаємозв'язок вмісту вуглецю в металевому розплаві з вмістом кисню і фосфору, що суттєво знижує витрати на проведення хімічного аналізу. Отримані результати включені у курси лекцій при підготовці магістрів, спеціалістів та бакалаврів з металургії у дисциплінах "Теоретичні основи процесів за фахом", "Теорія металургійних процесів". Галузь використання - металургійна промисловість. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.37 Виробництво кольорових металів і сплавів

53.03.19.0403/0218U003795

Розробка інтерметалідних сплавів на основі алюмінідів титану для деталей газотурбінних двигунів та авіаційно-космічної техніки: Заключний звіт /Запорізька державна інженерна академія; Керівник Белоконь Юрій Олександрович. – ДР 0116U007400. УДК 621.438:669.719.

155 с.

Розглянуто можливість отримання інтерметалідних титанових сплавів для лопаток компресору газотурбінних двигунів на основі методу саморозповсюджувального високотемпературного синтезу (СВС). Показано, що розроблені склади СВС-сумішей і технологічні режими СВС-процесу, дозволяють створювати інтерметалідних сплави на основі алюмінідів титану. Результати мікрорентгеноспектрального аналізу дозволили довести отримання в TiAl сплаві двофазної структури з інтерметалідних фазами TiAl + Ti₃Al. Встановлено, що запас міцності лопаток компресору сучасних ГТД виготовлених з інтерметалідних титанових сплавів відповідають вимогам нормативних документів.

53.43 Прокатне виробництво

53.03.19.0404/0218U003283

Розробка методів пластичної обробки та створення високопродуктивних технологічних процесів виробництва профілів зі сплавів на основі алюмінію з питомою міцністю більше 120 м²/с²: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Фролов Ярослав Вікторович. – ДР 0116U002657. УДК 621.771.01.

196 с.

Об'єктом дослідження є - процеси пластичної деформації алюмінієвих сплавів. Предметом виступають режими пластичного деформування сплавів на основі алюмінію. Метою роботи є удосконалення режимів деформації та розробка технології отримання виробів зі сплавів на основі алюмінію з питомою міцністю більше 120 м²/с² шляхом визначення закономірностей впливу деформаційних параметрів процесів пластичного деформування на формозміну металу й енергосилові параметри з прогнозованим рівнем механічних властивостей. До основних завдань проекту слід віднести: - теоретично і експериментально дослідити комплексний вплив операцій вільного кування (операції осадки з подальшою операцією протягування/протяжки) на механічні властивості та структуру виробу; - розробити ре-

жими попередньої обробки тиском операціями вільного кування обраного сплаву для досліджень з метою ліквідації структурної неоднорідності і підвищення механічних властивостей вихідної заготовки перед наступною деформацією; - теоретично і експериментально (за допомогою чисельних методів) визначити закономірності впливу геометричних та температурно-швидкісних параметрів процесу пресування на механічні властивості та енергоємність проведення процесу; - удосконалити температурно-деформаційні параметри процесу гарячого пресування з метою підвищення точності прес-виробів; - розрахунково-експериментальним шляхом визначити енергосилові параметри пресування зазначених виробів; - розробити технологію виробництва виробів із обраного сплаву з урахуванням попередньої обробки тиском вихідної заготовки та удосконалених режимів пресування; - визначити формозміну матеріалу при гарячій прокатці штаб, встановити вплив параметрів деформації та температури на механічні властивості матеріалу. Поставлена задача вирішується тим, що поліпшення структурної неоднорідності в заготовках під час прямого пресування виконується за рахунок проведення попередньої обробки тиском, а саме виконання операцій вільного кування, замість високотемпературної довготривалої гомогенізаційної обробки. Розроблено режими використання операцій вільного кування заготовки перед подальшим прямим пресуванням, які забезпечують зменшення розмірів зерна металу, що деформується, та гомогенізацію структури металу у поперечному перерізу заготовки за рахунок того, що при послідовному виконанні операцій вільного кування "осадження" та послідувочої операції "протягування" відбувається інтенсивне накопичення знакозмінної деформації в об'ємі заготовки. У ході виконання роботи використовували відомі методики проведення повнофакторного експерименту. Теоретичні дослідження здійснювали у програмному комплексі QForm, який використовує метод скінчених елементів та базується на відомих закономірностях теорії пластичного плину твердих тіл. Всі дослідження включають чотири основних складових: теоретичні, експериментальні дослідження, аналіз та порівняння отриманих даних, розробка рекомендацій. Структура теоретичних досліджень - визначення та завдання граничних умов для моделювання процесів пластичної деформації, підготовка вихідних даних для моделювання, обробка результатів моделювання. Експериментальні дослідження включатимуть розробку плану експерименту, підготовку зразків та обладнання, виконання плану досліджень та обробка отриманих даних. Уперше з урахуванням реологічних властивостей сплаву системи Al-Mg-Sc теоретично з використанням методів комп'ютерного моделювання визначені характеристики напружено-деформованого стану й температури металу при операціях гарячого вільного кування, а саме операції осадки та протяжки. Відмінність розробки полягає в урахуванні реологічних властивостей зазначеного сплаву при температурно-швидкісних умовах притаманних процесам гарячої ОМТ. Це дозволяє уточнити розташування зон з небезпечними для цілісності металу напруженнями й температурами. Аналіз логарифмічних деформації дає можливість оцінити пропрацювання заготовки. Одержали подальший розвиток відомості щодо теоретично визначених закономірностей впливу швидкісних і температурно-деформаційних режимів на силу при прямому гарячому пресуванні труб з важкодеформівного алюмінієвого сплаву системи Al-Mg-Sc. Розробка відрізняється тим, що дані отримані для випадку прямого гарячого пресування труб на оправці зі співвідношенням $D/S=4 \dots 8$ та з коефіцієнтом витяжки до $l=100$. Це дозволяє прогнозувати силу пресування при розробці технології виготовлення готових профілів, обирати пресове обладнання та підвищити продуктивність пресової лінії. Одержали подальший розвиток про вплив температури та сту-

пеня деформації, геометричних параметрів зони деформації на силу при прокатці штаб з важкодеформівного алюмінієвого сплаву системи Al-Mg-Sc. Розробка відрізняється комплексним впливом факторів прокатки на силу процесу в діапазоні 360-420 °C та співвідношенні розмірів заготовки $h/h = 1 \dots 3$. Це дозволяє прогнозувати силу прокатки при розробці технології виготовлення штаб, обирати раціональний розподіл деформацій по клітям (проходам) прокатного стану. В результаті виконання роботи були побудовані регресійні залежності, які дозволяють не тільки якісно, але і кількісно оцінити вплив параметрів процесу осадки і протяжки і їх сумісний вплив на температурні показники. При аналізі показників твердості наведених зразків видно, що операція вільного кування "Осадка" при 40% деформації призводить до підвищення твердості по НЛ заготовки з 379 до 400, але при виконанні подальшої операції вільного кування "Протягання" показник твердості по НЛ заготовки з 400 до 406. Це може свідчити про підвищення механічних властивостей зразка. Але цей не дуже великий приріст показника твердості вказує на те, що в матеріалі заготовки не відбувається суттєвого наклепу матеріалу. Отримані в ході експериментальних досліджень і теоретичного аналізу результати з реології Al-Mg-Sc сплаву дозволили підтвердити наявність ділянки динамічного знеміцнення, що обумовлено активним проходженням динамічної рекристалізації в процесі гарячої пластичної деформації. В результаті виконання роботи були побудовані регресійні залежності, які дозволяють оцінити вплив деформаційних (в діапазоні $\epsilon=15 - 35 \%$) і температурних (в діапазоні $t = 360 - 420 \text{ }^\circ\text{C}$) параметрів процесу поздовжньої прокатки на енергосилові параметри процесу, а саме силу і момент прокатки, та геометричні розміри штаби (розширення). У процесі досліджень встановлено факт отримання безшовних труб необхідних розмірів і якостей. Однак, при використанні великих коефіцієнтів витяжки (>40) і високих температур пресування ($>440 \text{ }^\circ\text{C}$) відбувалося часткове, а часом, і повне руйнування виробів. Рекомендованими технологічними параметрами при пресуванні для обраних сплавів є наступні режими: - сплав 7075 - температура пресування 440 °C, швидкість пресування - 0,5 мм/с, матеріал інструменту - жароміцна сталь марки 1.3243; - сплав 2024 - температура пресування 440 °C; швидкість пресування: 0,1 мм/с., матеріал інструменту - жароміцна сталь марки 1.3243; - сплав системи Al-Mg-Sc (01570) - температура пресування 410 °C, швидкість пресування - 1 мм/с, матеріал інструменту - жароміцна сталь марки 1.3243. Оцінка результатів вимірювань механічних властивостей показує, що твердість матеріалу майже постійна по товщині стінки. Це спостереження стосується як для типу сплаву, так і для всіх зразків. У стані після пресування всі виміряні значення твердості обраних сплавів знаходяться в діапазоні 100-115 HV. При цьому величини характеристик міцності знаходяться на рівні, в залежності від типу сплаву і деформаційних особливостей: межа міцності - 375 ... 390 МПа; межа плинності - 220 ... 265 МПа; відносне подовження - 13 ... 18%. Отримані, в рамках проведення НДР, дані мають практичну цінність та можуть бути використані при проектуванні перспективних зразків трубних профілів для машинобудування та кольорової промисловості в цілому (акт про використання результатів НДР від ТОВ НУВФ "ПРЕЦИЗІОНТРУБ-ЮГ") Також, результати досліджень НДР з удосконалення режимів деформації та розробки технології отримання виробів зі сплавів на основі алюмінію з питомою міцністю більше 120 м2/с2 шляхом визначення закономірностей впливу деформаційних параметрів процесів пластичного деформування на формозміну металу й енергосилові параметри з прогнозованим рівнем механічних властивостей використовуються в курсах лекцій, практичних та лабораторних заняттях НМетАУ з дисциплін : "Теорія про-

цесів обробки металів тиском", "Технологія процесів обробки металів тиском", "Моделювання та оптимізація процесів обробки металів тиском", "Процеси та машини обробки тиском", "Технології обробки тиском кольорових металів і сплавів", "Деформаційно-термічна обробка металів та сплавів", а також при виконанні студентами кафедри обробки металів тиском магістерських та випускних робіт бакалаврів (акт впровадження результатів НДР у навчальний процес кафедри ОМТ ім. акад. О. П. Чекмарьова НМетАУ від 09.11.2017 р.). Під керівництвом д.т.н., проф. Головка О. М. за результатами проведеного дослідження виконавцями НДР "Розробка методів пластичної обробки та створення високопродуктивних технологічних процесів виробництва профілів зі сплавів на основі алюмінію з питомою міцністю більше 120 м²/с²" на кафедрі ОМТ НМетАУ було створено та передано для використання рекомендації та пропозиції, шляхом укладання договорів на проведення НДР, на загальну суму 1200 тис. грн., а саме: НДР "Розробка технологічного завдання для виробництва безшовної труби з титанового порожнистого зливка" (шифр теми Х125030007. Керівник роботи - д.т.н., с.н.с. Медведєв М. І.).

53.03.19.0405/0218U003907

Удосконалення та розробка інженерних методик обробки металів тиском в світі сучасних потреб виробництва: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Кухар Володимир Валентинович. – ДР 0117U007307. УДК 621.771.23.

118 с.

Об'єктом дослідження є процеси та машини обробки металів тиском; мета дослідження полягала у розвитку науково-технологічних основ процесів та обладнання для обробки матеріалів тиском та підвищенні техніко-економічних показників виробництва металопродукції; основні методи дослідження - системний аналіз, інженерні та чисельні методи теорії обробки металів тиском, методи теорії планування експерименту; теоретичні і практичні результати - класифікація компенсаторів системи "пресштамп", методика аналізу напружено-деформованого стану (НДС) оболонки при надпластичній формовці, технологія штампування циліндричних коліс, методика розрахунку енергосилових параметрів холодної прокатки штаб, розширені уявлення про НДС металу при куванні, методика розрахунку товщини шарів матеріалів при прокатці біметалів, конструкції лінійок маніпуляторів товстолистових станів; ефективність впровадження - підвищення точності об'ємного штампування циліндричних зубчастих коліс, підвищення зносостійкості та терміну експлуатації наділок лінійок маніпуляторів товстолистових станів (ТЛС), зменшення браку поверхні товстих листів та підвищення продуктивності ТЛС; сфера (галузь) використання - машинобудування, металургія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.49 Металознавство

53.03.19.0406/0218U003244

Розробка теоретичних основ і технологічних режимів виготовлення композиційних матеріалів для потреб оборонної промисловості України: Заключний звіт /Дніпровський державний технічний університет; Керівник Буря Олександр Іванович. – ДР 0116U004863. УДК 669.017.3:620.18;678.5.

165 с.

Узагальнено результати досліджень процесів структуроутворення металевих матеріалів у нерівноважних умовах гартування з рідкого стану (ГРС), які отримували методом узгодженого чисельного розв'язання теплової та кінетичної

задач. Запропонований у звіті оригінальний принцип моделювання кінетики кристалізації забезпечує адаптацію моделі до складних перетворень, які мають конкурентний характер, спрощує алгоритм розрахунків мікроструктурних параметрів швидкозагартованих матеріалів та забезпечує можливість прогнозування термічних режимів утворення мікро-, нанокристалічних і аморфних структур. Розроблено нові полімерних композиційних матеріалів (ПКМ) для потреб оборонної промисловості. Виконано комплексні дослідження взаємозв'язків між складом, структурою та властивостями матеріалів, а також створено нові і удосконалені існуючі технологічні процеси. Виготовлено пробні партії шариків опорно-поворотного пристрою башти бронемашини БМП та проведено їх експлуатаційні випробування. Розроблено бронеелементи особистого захисту з ПКМ, проведено експериментальні дослідження згідно держстандартів, що дозволили встановити якісне поєднання компонентів та досягнути позитивного результату (матеріалів відповідних 2-му класу захисту). Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.03.19.0407/0218U003906

Розробка способів та зміцнюючих технологій для підвищення властивостей та вторинного використання функціональних матеріалів: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Чейлях Олександр Петрович. – ДР 0117U007329. УДК 669.017.3:669.018.2.0015.

79 с.

Об'єкт дослідження - напівфабрикати та вироби з конструкційних та інструментальних сталей, які піддавалися різним методам об'ємного та поверхневого зміцнення та властивості покриттів на основі полімеру. Мета роботи - підвищення якості металопродукції за рахунок легування, поверхневої та об'ємної обробок, визначення адгезійних властивостей полімерних покриттів. Методи дослідження - аналітичні розрахунки, дилатометричний метод, макро- і мікроскопічний аналізи, рентгенівський фазовий аналіз, випробування механічних та експлуатаційних властивостей. У першому розділі за рахунок нетрадиційних режимів термічної обробки, а також ХТО суттєво збільшена зносостійкість штампових сталей. Встановлено, що присутність в структурі сталей залишкового аустеніту разом з мартенситом і карбідами позитивно впливає на абразивну зносостійкість. Рекомендовано на одному з заводів замінити сталь ДІ-42 на 65Х2СМФ або Х12МФ при виготовленні пластин формовача. У другому розділі вперше використаний метод дилатометричний метод для аналізу структурного стану і перетворень, що протікають при нагріванні в ресорній сталі 60С2ХФА, що підлягала Q-n-P-обробці. Встановлено, що Q-n-P-обробка призводить до зростання частки залишкового аустеніту в сталі 60С2ХФА в порівнянні з загартуванням. Для отримання підвищеної кількості Азал температура "Q" повинна бути не нижче 160 °С, а температура "P" - не нижче 260 °С. При виборі режиму обробки слід враховувати, що в міру зниження температури "Q" скорочується тривалість стадії "Partitioning", необхідна для досягнення максимальної кількості Азал. У третьому розділі досліджений вплив температурних параметрів штампування та наступної термічної обробки на властивості сталі категорії міцності S460. Встановлено, що точки зору механічних властивостей оптимальна температура нормалізації складає 930-950 оС. Для збереження властивостей міцності рекомендована температура відпуску всієї зварної конструкції не повинна перевищувати 530-560 оС. Але для зняття напруг у котлах цистерн температура відпуску може бути підвищена до 580-600 оС. В четвертому розділі вивчені такі властивості покриттів

ття із полістиролу, як адгезія, опір стиранню, твердість, міцність покриття, масло- і водостійкість. Найвищим комплексом властивостей володіє досліджуваний матеріал із 30 % полістиролу в скипидарі, він може служити заміною існуючим захисним полімерним покриттям. В'ятому розділі для виготовлення валів-шестерень складної конфігурації, зубчастих колес і інших відповідальних важко навантажених деталей, що працюють при великих швидкостях і ударних навантаженнях, запропоновані сталі 12X2H4MA і 18X2H4MA. В роботі досліджені вплив температури гарту та відпустки на градієнтні зміни мікроструктури цементованого шару, мікротвердість та зносостійкість покриттів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55 ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ

55.01 Загальні питання машинобудування

55.03.19.0408/0218U003912

Розробка енерго- та ресурсозбережних заходів у металургії та комунальному господарстві: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Бежан Володимир Андрійович. – ДР 0117U007313. УДК 621, 669.

123 с.

Об'єкт дослідження - теплоенергетичні та теплотехнічні процеси енергетичного та металургійного виробництва. Мета роботи - отримання нових теплоенергетичних та теплотехнологічних параметрів металургійного та комунального господарства. Метод дослідження - теплотехнологічні та газодинамічні методи вивчення теплотехнологічних процесів. Науково-дослідна робота присвячена широкому колу тепло технології та теплоенергетики. Розглянуті технічні рішення організації водно-хімічного режиму котелень, використана оцінка ефективності використання низькопотенційних джерел теплоти у структурі енергогосподарства металургійного комплексу. Виконана економіко-математична модель при вирішенні питань термореновації багатоквартирних будинків у ЖКГ, а також запропоновано використання імпульсної системи підведення теплоти у системах опалення. На основі запропонованої методики, розглянута швидкість вітання частинок в процесах термічного розширення графіту, що дозволяє визначити необхідну висоту реактора. Запропоновані математичні моделі нагріву металів у прохідних печах, теплових процесів при нагріві сталерозливних ковшів, на багатокритеріальній основі факторів та ефективностей розглянута безперерйна робота промислових підприємств, розглянуто вплив концентрацій пилувугільного палива при течії газозавису у форсунці доменної печі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03 Машинознавство і деталі машин

55.03.19.0409/0218U003682

Технологічне керування температурою на операціях безцентрового шліфування функціональних поверхонь обертання: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Марчук Віктор Іванович. – ДР 0117U004772. УДК 621.822.681.2:369.64.

121 с.

Об'єкт дослідження - технологічні процеси шліфування поверхонь обертання кілець роликотіпінників в умовах автоматизованого переналагоджувального підшипникового виробництва. Мета роботи - підвищення ефективності шліфувальних операцій та стабілізації параметрів якості функціональних поверхонь обертання на операціях абразивного

оброблення за рахунок створення науково-практичних рекомендацій для удосконалення технологічного процесу, впровадження технології високопродуктивного бездефектного переривчастого шліфування в умовах серійного переналагоджувального виробництва. Робота направлена на підвищення ефективності шліфувальних операцій та стабілізації параметрів якості функціональних поверхонь обертання кілець на операціях безцентрового, абразивного оброблення за рахунок створення науково-практичних рекомендацій для удосконалення технологічного процесу, впровадження технології високопродуктивного, бездефектного, переривчастого, безцентрового шліфування. Виявлені закономірності розповсюдження тепла під час шліфування поверхонь обертання кілець, отримані залежності для визначення глибини нагрівання поверхневого шару шліфованої поверхні для заданої швидкості переміщення теплового джерела вздовж шліфованої поверхні, аналітично визначені умови зменшення температури та швидкості її проникнення в тіло заготовки. Вперше отримані функціональні залежності між режимами шліфування, конструктивними особливостями шліфувального інструменту (число ріжучих виступів круга) під час зміни типорозмірів кілець, які запускаються у виробництво, та температурою в зоні безцентрового шліфування поверхонь обертання.

55.09 Машинобудівні матеріали

55.03.19.0410/0218U003203

Особливості росту мікро - та нановолокон sic та їх використання для створення нових конкурентоздатних нанокompозитних матеріалів на полімерній та графітовій основах:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Солонін Юрій Михайлович. – ДР 0117U003996. УДК 621.762;621.002.3-419;661.665.1.

52 с.

Об'єкти досліджень - мікро - та нановолокна карбиду кремнію (SiC), синтезовані методом хімічного газозафазного осадження з метилтрихлорсилану при різних технологічних параметрах на високопористих металевих та неметалевих підкладах. Мета роботи - аналіз літературних та патентних джерел з питань синтезу, властивостей та використання мікро- та нановолокон SiC та дослідження впливу природи підкладки на особливості синтезу мікро- та нановолокон SiC та виготовлення їх дослідних зразків. Методи дослідження - хімічне газозафазне осадження, растрова та просвічуюча електронна мікроскопія, рентгенофазовий аналіз. В даній роботі проведено аналіз літературних та патентних джерел з питань синтезу, властивостей та застосування мікро- та нановолокон SiC. Проведені також термодинамічні дослідження проміжних стадій реакції синтезу SiC та визначений механізм осадження карбиду кремнію. Методом хімічного газозафазного осадження синтезовано мікро- та нановолокна SiC на високопористих підкладах, таких як пінонікель, вуглецева та кремнеземна тканина. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.13 Технологія машинобудування

55.03.19.0411/0218U003882

Оптимізація процесів механічної та фізико-технічної обробки матеріалів: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Самотугін Сергій Савелійович. – ДР 0117U007322. УДК 621,7; 621.8; 621.9; 658.5; 669.11; 669.14.

52 с.

Об'єкт досліджень - конструкції та технологія виробництва високопродуктивних ріжучих інструментів, прогресивні технологічні процеси зміцнення інструментальних матеріалів, процеси розподілу температури та напружень, фазові і структурні перетворень, зношування та руйнування в робочій зоні "інструмент з модифікованим шаром-деталь". Метою етапу є розроблення математичної моделі оптимального управління процесом плазмової поверхневої модифікації металообробного інструменту. Методи дослідження: розроблено методи оптимізації параметрів плазмового модифікування інструментальних матеріалів. Проведено, експериментальні дослідження точності порожнистий та суцільних циліндричних деталей при нагріві та охолодженні при фрезеруванні. Досліджено коливання системи СПІД при зубофрезеруванні. Удосконалено методику розрахунку на жорсткість валів та шпінделей приводів металорізальних верстатів. Досліджено вплив зносу зміцнених твердосплавних пластин на точність обробленої поверхні. Змодельовано процес дифузії хімічних елементів в твердих розчинах при плазмохімічній обробці. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.19 Різання матеріалів

55.03.19.0412/0218U003681

Метрологічне забезпечення точності вимірювань та керування якістю деталей приладів: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Пташенчук Віталій Віталійович. – ДР 0117U004773. УДК 621. 923.

78 с.

Метою роботи є забезпечення якості виготовлення деталей на операціях механічного оброблення та метрологічне забезпечення апробації результатів вимірювань. В роботі отримано наступні науково-технічні результати: 1. Досліджено залежність між різальною здатністю та геометричними параметрами переривчастого абразивного інструменту. 2. Розроблено конструкцію та проведено розрахунок абразивного переривчастого шліфувального інструменту для проведення оброблення за понижених контактних температур з подачею змащувально-охолоджувальної рідини в зону різання через канавки круга зі збереженням його високої різальної здатності. 3. На підставі експериментальних досліджень розроблені рекомендації щодо вибору раціональних режимів оброблення переривчастим інструментом плоских поверхонь деталей зі сталі ШХ15. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.19.0413/0218U005009

Комплексна розробка методів підвищення ефективності оброблення важкооброблювальних матеріалів за рахунок удосконалення різальних інструментів та умов їх застосування: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Залого Вільям Олександрович. – ДР 0115U000663. УДК 621.9.011/013:621.9.02.

140 с.

Мета проекту - створення теоретичних основ, технічних засобів та програмних продуктів визначення напружено-деформованого стану лезових інструментів в процесі їх експлуатації та розроблення методології проектування і прогнозування працездатності нових та удосконалення існуючих конструкцій лезових інструментів. Об'єктом дослідження є процеси різання лезвійними інструментами нових конструкційних важкооброблюваних матеріалів. Предметом дослідження є теорія моделювання методом кінцевих елементів процесу різання багатокомпонентних структур і композиційних матеріалів. У звіті на основі даних літературного огля-

ду розглянуті питання підвищення ефективності оброблення важкооброблювальних матеріалів. Розроблено класифікацію конструктивних матеріалів, у тому числі волокнистих полімерних композиційних матеріалів та його складових, створені структури моделей на мікрOMEХАНІЧНОМУ РІВНІ, експериментально визначені рівняння та критерії руйнування для окремих марок композиційних матеріалів та їх складових, розроблені методи експериментального визначення констант моделей цих матеріалів. Розроблені теоретичні положення і методологія керування геометрією різальної частини лезових інструментів при обробці важкооброблюваних матеріалів, отримані математичні залежності інтенсивності зношування інструменту від схеми зрізання припуску, а також від форми різального леза при токарній обробці, експериментально визначені сили різання при точінні, а також отримано коефіцієнт пропорційності, що зв'язує вібрації при токарній обробці з високою частотою обертання шпіндела та їх вплив на якість оброблених поверхонь, розроблена методологія керування геометрією різальної частини лезових інструментів при обробці важкооброблюваних матеріалів та отримано коефіцієнти математичної моделі.

55.21 Термічна і зміцнювальна обробка

55.03.19.0414/0218U003129

Теоретична оцінка впливу вихідних неточностей заготовок стволів на викривлення осі виробу: Заключний звіт /Центрально-український національний технічний університет; Керівник Кириченко Андрій Миколайович. – ДР 0117U003576. УДК 621.919:621.787.4.

55 с.

За результатами виконання НДР розроблені експериментальні методики: визначення сил протягування, фактичної довжини контакту, коефіцієнту тертя, контактного тиску, осевих деформацій оброблених заготовок. Розроблена експериментально-аналітична модель для визначення викривлення осі обробленої деталі. Розрахунки, згідно розробленої моделі, дозволили встановити технологічні шляхи управління величиною цієї похибки. Це дозволило ефективно використовувати деформуюче протягування для обробки отворів в різнотовщинних деталях значної довжини. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.23 Виробництво виробів із порошкових матеріалів

55.03.19.0415/0218U003202

Кінетичні закономірності ущільнення і структуроутворення ансамблів наночастинок в процесах колоїдного формування під впливом зовнішніх полів: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Рагуля Андрій Володимирович. – ДР 0115U002109. УДК 621.762.2:66.063:541.18.

329 с.

Методом трафаретного друку були одержані двошарові об'єкти "провідник - діелектрик" на основі нанопорошків ВаTiO₃ та Ni/NiO із товщиною діелектричного шару 0,7 - 0,8 мкм та шорсткістю поверхні 20 - 25 нм. Встановлено, що регулюючи розмір молекули полімеру шляхом проведення його пластифікації можна керувати інтенсивністю і повнотою проходження процесів флокуляції і відповідно розмірами структурних елементів у зсувному потоці. Показано, що для формування плівок нанокристалічного ВаTiO₃ методом трафаретного друку із товщиною менше 1 мкм та шорсткістю поверхні співрозмірною із розміром однієї наночастинок, пасти повинні проявляти "реопексний - тиксотропний" характер течії і мати ступінь реопексії $1,5 > P > 0,5$ кПа/с та

ступінь тиксотропності $T > 1,5$ кПа/с. Була розроблена методологія плівкового лиття сирих плівок на основі нанодисперсних порошків легованого титанату барію з товщиною близько 300 нм та з шорсткістю $R_a = 24$ нм, що відповідає розміру однієї наночастинки порошку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.31 Інструментальне виробництво

55.03.19.0416/0218U003351

Створення наукових основ прогнозуючого 3D моделювання робочого процесу абразивного шліфування пластичних металевих матеріалів:

Заключний звіт /Чернігівський національний технологічний університет; Керівник Кальченко Володимир Віталійович. – ДР 0115U002361. УДК 621.923.42.

361 с.

Предмет дослідження - наукові основи прогнозуючого 3D моделювання абразивного шліфування конструкційних і легованих сталей, мідних, титанових і алюмінієвих сплавів. Об'єкт дослідження - процес високошвидкісного шліфування конструкційних і легованих сталей, мідних, титанових і алюмінієвих сплавів абразивними кругами. Мета науково-дослідної роботи - розробка наукових основ прогнозуючого 3D моделювання робочого процесу високошвидкісного шліфування конструкційних і легованих сталей, мідних, титанових і алюмінієвих сплавів абразивними кругами; На сучасному етапі відсутні методики прогнозуючого 3D моделювання абразивного високошвидкісного шліфування конструкційних і легованих сталей, мідних, титанових і алюмінієвих сплавів, яке ґрунтується на методі скінчених елементів. Відсутній аналіз методом скінчених елементів напружено-деформованого стану плями контакту абразивного круга і деталі з пластичних матеріалів, що унеможливило створення повноцінної термомеханічної моделі робочого процесу шліфування, як традиційними способами, так і зі схрещеними осями інструмента і деталі. При збільшенні швидкості шліфування майже до 100 м/с, відбуваються істотні зміни у фізичній картині перебігу процесу шліфування абразивними кругами конструкційних і легованих сталей, мідних, титанових і алюмінієвих сплавів. Розроблені теоретичні основи термомеханічної моделі робочого процесу абразивного шліфування дозволять прогнозувати напружено-деформований та тепловий стан в зоні різання, що дасть можливість визначити оптимальні режими різання при обробленні деталей з пластичних матеріалів, підвищити продуктивність шліфування в 2-2,5 рази і забезпечити високі фізико-механічні властивості і якість поверхневого шару обробленої поверхні. Результати дослідження стануть науковою базою для створення нових пластичних металевих матеріалів, перспективного абразивного інструменту, нових технологій і способів абразивного шліфування. Ключові слова: шліфування зі схрещеними осями інструмента і деталі, абразивне шліфування пластичних матеріалів, термомеханічна модель робочого процесу шліфування.

55.37 Турбобудування

55.03.19.0417/0218U003452

Науково - технічна експертиза теплових і вентиляційних розрахунків капсульного гідрогенератора потужністю 22000 кВт з різними системами охолодження (радіальною, аксіальною та аксіально-радіальною):

Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Русанов Андрій Вікторович. – ДР 0118U003634. УДК 621.224; 620.9:662.92; 658.264.

80 с.

Розрахунки проводилися на сучасному програмному комплексі SolidWorks (пакет Flow Simulation), на використання якого у Замовника є ліцензія, що свідчить про те, що використовувалася оригінальна верифікована комерційна версія. Під час формування адекватних математичних і комп'ютерних моделей, підготовці вихідних даних і обробці результатів застосовувалися сучасні наукові підходи та загальноприйняті методики. Методика проведення розрахунків та подані на експертизу матеріали свідчать про те, що їх виконано на належному якісному рівні. Отримані результати розрахунків дозволяють зробити висновки про можливість експлуатації гідрогенератора при роботі системи охолодження на номінальному та частковому режимі та про можливість роботи гідрогенератора у режимі з обома вимкненими нагнітачами охолоджувального повітря при використанні аксіальної системи вентиляції з відцентровим та осьовим вентиляторами на роторі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.41 Локомотивобудування і вагонобудування

55.03.19.0418/0218U005002

Заощадження енергетичних та матеріальних ресурсів на тягу поїздів на основі досліджень опору руху залізничного рухомого складу:

Заключний звіт /Державний університет інфраструктури та технологій; Керівник Ткаченко Віктор Петрович. – ДР 0116U004690. УДК 629.4.032.

212 с.

Об'єкт дослідження - процеси фрикційної взаємодії коліс залізничних екіпажів із рейками і їх спрямування рейковою колією. Предмет дослідження - складова опору руху рухомого складу, пов'язана із спрямуванням залізничних екіпажів рейковою колією та знос поверхонь кочення коліс і рейок. Мета дослідження є розробка концептуальних вимог до створення конструктивних схем ходових частин рухомого складу залізниць з точки зору матеріало- та енергозаощадження на основі розвитку положень теорії опору руху, теорії спрямування залізничних екіпажів рейковою колією та теорії замкнутих силових контурів. Методи дослідження. Автори використовували загальнонаукові підходи і методи: системний, структурно-функціональний, планування експерименту, декомпозиції, імовірнісний, моделювання та формалізація. При цьому, метод моделювання має найбільше значення в силу специфіки об'єкта, що досліджується. Використовуються математичне і фізичне моделювання. Математичне моделювання передбачає створення двох типів моделей: динамічних і псевдо-статичних. Динамічні моделі детерміновані математичні моделі на основі систем диференціальних рівнянь руху екіпажів у прямих ділянках колії. Псевдо-статичні моделі рівняння рівноваги вписування екіпажів у криві ділянки колії. Суміщення двох типів моделей для дослідження опору руху і керованості є оновленням відомих методів математичного моделювання руху фізичних об'єктів. Практична цінність. Результати досліджень будуть використані для галузі залізничного транспорту України при проектуванні, виробництві, модернізації та ремонті рухомого складу, зокрема для швидкісного руху. Закупка у Південній Кореї поїздів Hyundai підтвердила необхідність розробки і виробництва власних швидкісних поїздів. Результати досліджень дозволять: прогнозувати на стадії проектування опір руху рухомого складу, як один з основних показників матеріало- та енергозаощадження; обґрунтовувати вибір конструктивних рішень при проектуванні ходових частин на основі критеріїв керованості і опору руху. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.42 Двигунобудування

55.03.19.0419/0218U003533

Формування наукових основ створення систем автоматичного керування, забезпечення теплового режиму та інтенсифікації процесів згоряння авіаційних двигунів:

Заключний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Єпіфанов С.В. – ДР 0115U003330. УДК [621.452.3:519.6+621.452.3 - 6:536.46](047.31).

74 с.

В даній роботі розроблені методичні підходи до формування структури та визначення параметрів швидкодіючих динамічних математичних моделей (ММ) ГТД, виконавчих та вимірвальних пристроїв ГТД, орієнтованих на реалізацію у бортових обчислювальних системах; алгоритми і програми для ідентифікації газодинамічних і теплофізичних процесів в об'ємах випробувального та експлуатаційного обладнання, де розташовано ГТД або ГТУ, із використанням ММ процесів, що супроводжують перетворення енергії в термодинамічному циклі, за результатами випробувань та експлуатації із використанням по вузлових термогазодинамічних ММ; отримали подальший розвиток теорії електрохімічної активації горіння і створенні методичних основ ідентифікації процесів горіння в камер згоряння ГТД з використанням ММ обчислювальної аерогідродинаміки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.43 Автомобілебудування

55.03.19.0420/0218U003799

Дослідження експлуатаційних властивостей будівельних самоскидів КраЗ в умовах будівництва кар'єру:

Заклучний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Павленко Олександр Володимирович. – ДР 0117U007447. УДК 629.3.016.

34 с.

Об'єкт дослідження - продуктивність будівельних самоскидів КраЗ безкапотної компоувальної схеми при будівництві кар'єрів. Предмет дослідження - дослідження зміни продуктивності кар'єрних самоскидів на початкових етапах розробки відкритого кар'єру в залежності від основних конструктивних параметрів на прикладі самоскидів КраЗ безкапотної компоувальної схеми. Мета роботи: підвищення ефективності використання будівельних самоскидів КраЗ при будівництві кар'єрів шляхом удосконалення їх конструкції. У першому розділі було проведено аналіз основних факторів, що впливають на швидкісні властивості та паливну економічність автомобіля. У другому розділі виконано розрахункове дослідження залежності продуктивності і швидкісних властивостей самоскида від його конструктивних параметрів.

55.47 Авіабудування

55.03.19.0421/0218U003135

Системні методи відновлення керованості літальних апаратів в умовах аварійних ситуацій у польоті за рахунок реконфігурації:

Заклучний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Казак Василь Миколайович. – ДР 0115U002464. УДК 629.735.051:681.323.

190 с.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку аварійної та катастрофічної ситуації у польоті з причин пошкоджень зовнішніх обводів ЛА. Предметом дослідження є системні методи відновлення керованості та стійкості ЛА за рахунок ре-

конфігурації керуючих дій, методи синтезу алгоритмічних і програмних засобів, методи моделювання та оцінки ефективності застосування автоматичних реконфігурованих систем керування ЛА для запобігання розвитку аварійної ситуації у польоті або її переростання у катастрофічну. Мета роботи полягає у розробці концепції, теоретичних основ та системних методів відновлення керованості ЛА за рахунок реконфігурації керуючих дій для збереження або максимально можливого збереження у ситуації, що склалася у польоті, керованості і стійкості ЛА та запобігання переростання її у катастрофічну. Теоретичні і практичні результати. Розроблено концепцію системного відновлення керованості та стійкості руху ЛА за рахунок його реконфігурації, що дає змогу забезпечити заданий рівень безпеки польотів в умовах виникнення аварійних ситуацій у польоті. Метод параметричної реконфігурації, якій полягає у зміні передатних чисел зворотних зв'язків, що дозволило забезпечити задані характеристики динамічної керованості та стійкості руху ЛА в особливих ситуаціях у польоті; Метод структурної реконфігурації, якій полягає у перерозподілі керувальних дій між справними органами для створення необхідних керувальних сил і моментів, що дає змогу відновлювати керованість і стійкість руху ЛА в умовах виникнення типових аварійних ситуацій у польоті; Метод реконфігурації об'єкта керування якій полягає у зміні конфігурації об'єкта керування, тобто надання органам механізації ЛА додаткових, непритаманних у штатному режимі польоту функцій, що дасть можливість запобігти розвитку аварійної ситуації та переходу її у катастрофічну; Метод реконфігурації цілей польоту, якій полягає у формуванні своєчасних і однозначних підказок екіпажу з урахуванням ситуації, яка склалася у польоті, що дозволило оптимізувати режим продовження польоту серед можливих альтернатив; Новизна. Під час проведення досліджень були розроблені: - нові методи відновлення керованості ЛА в умовах виникнення аварійної ситуації: - параметричної реконфігурації; - структурної реконфігурації; - об'єктної реконфігурації; - реконфігурації цілі; - методика діагностування аеродинамічного та технічного стану ПК і його систем в умовах виникнення аварійної ситуації; - чотири нових методи виявлення, ідентифікації та класифікації типових аварійних ситуацій з причин виникнення пошкоджень зовнішніх обводів ЛА у польоті: - метод реєстрації змін аеродинамічних коефіцієнтів сил та моментів; - метод реєстрації змін теплових полів; - інфрачервоний метод; - іонно-міточний метод; - концепція та теоретичні основи відновлення керованості та стійкості ЛА в умовах раптового виникнення аварійної ситуації у польоті; - алгоритм функціонування реконфігурованої системи автоматичного керування; - концепцію і модель діагностування зовнішніх обводів ЛА з використанням розробленого іонно-міточного методу; - класифікатор типових пошкоджень зовнішніх обводів на основі інтелектуальних технологій; - структурні та функціональні схеми автоматичної системи реконфігурації керування ЛА в умовах аварійної ситуації у польоті; - методи аналізу та оцінки якості функціонування автоматичних систем відновлення керованості ЛА за рахунок реконфігурації; - алгоритм створення програмного пакету для обробки результатів моделювання типових авіаційних ситуацій; - алгоритм програми комп'ютерного моделювання АСРК; - програмний пакет для обробки результатів моделювання типових аварійних ситуацій з причин виникнення пошкоджень зовнішніх обводів ЛА у польоті Ефективність впровадження. Отримані результати дозволять забезпечити високий рівень безпеки польотів. Сфера (галузь) використання: аерокосмічна. Реферат Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0422/0218U003279

Методологія ситуаційного колективного управління пілотованими і безпілотними літальними апаратами в єдиному повітряному просторі : Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Шмельова Тетяна Федорівна. – ДР 0115U002462. УДК 656.7.052.

358 с.

Основною ідеєю проекту є розроблення системи методологічних і методичних принципів побудови інтегрованої динамічної системи для ситуаційного управління пілотованими і БПЛА в єдиному ПП в умовах зміни паритетів, тобто в умовах ризику, невизначеності, багатокритеріальності, багатофункціональності, динаміки зовнішнього середовища. Інтегрована динамічна система ситуаційного колективного управління пілотованими і безпілотними літальними апаратами (БПЛА) в єдиному повітряному просторі (ПП), керуванню об'єднаною цивільно-військовою системою призначена для ефективного використання в автоматизованій системі (АС) управління повітряним рухом (УПР) і бортових системах керування польотом (FMS). З метою досягнення максимальної ефективності використання ПП представлено систему методологічних і методичних принципів побудови інтегрованої динамічної системи ситуаційного колективного управління пілотованими і БПЛА в єдиному ПП, що містить: методологію побудови інтегрованих моделей корпоративного паритетного управління в умовах ситуаційного стану ДПО з урахуванням зміни пріоритетів обслуговування; методику розроблення навчально-методичного комплексу професійних завдань для підготовки користувачів системи; прототип програмного забезпечення комплексу автоматизованого управління пілотованими і БПЛА в єдиному ПП. Розробка може бути також рекомендована для тренажерної підготовки студентів, які навчаються за фахом "Обслуговування повітряного руху (ОПР)" (кваліфікації "Диспетчер управління повітряним рухом", "Оператор наземних засобів керування БПЛА") і підвищення кваліфікації відповідного персоналу. Ключові слова: прийняття рішень, конфліктна ситуація, єдиний повітряний простір, безпілотний літальний апарат, літальний апарат, динамічна повітряна обстановка, дистанційно пілотоване повітряне судно, безпілотна авіаційна система, пункт дистанційного пілотування, розподілена система підтримки прийняття рішень, система підтримки прийняття рішень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0423/0218U003549

Створення та дослідження високоефективних термоемісійних катодів з регульованим комплексом електрофізичних властивостей для застосування в авіаційно-космічній техніці: Заключний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Таран Анатолій Олексійович. – ДР 0115U003326. УДК 621.3.032.21:629.7.002:533.9.

158 с.

Об'єкт дослідження - явище термоелектронної емісії в твердих тілах. Мета науково-дослідної роботи - створення і дослідження високоефективних термоемісійних катодів з регульованим комплексом електрофізичних властивостей для застосування в авіаційно-космічній техніці. Мета етапу - проведення випробувань порожнистого катода електроактивного двигуна з використанням нового розробленого емісійного матеріалу на основі скандалів барію-сронціокальцію, дослідження термоелектронної емісії монокристалічного додекабориду ітрію, дослідження параметрів макетних зразків нових генераторів плазми холлівського типу. Випробування електроактивного двигуна свідчать про те,

що порожнистий катод з емітером 30 мас. % Ва3Sc4O9 - 70 мас. % W у його складі забезпечує кращі характеристики у порівнянні з емітерами інших складів. Встановлено, що поверхня монокристалу YB12 [100] у високому вакуумі при температурах до 1978 К зазнає фазові перетворення із зменшенням вмісту бору, що веде до підвищення густини термоемісійного струму. Наведено результати робіт з модернізації системи електроживлення технологічного генератора плазми холлівського типу, що дозволяє без переривання процесу напилування керувати його параметрами та впливати на структуру та фізичні властивості напилених шарів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.19.0424/0218U003556

Методологічні основи розробки безпілотної авіаційної техніки в єдиному інформаційному просторі: Заклучний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Дружинін Євген Анатолійович. – ДР 0115U000825. УДК 629.7.014-519: 658.012.23.

356 с.

Робота спрямована на створення теоретичних основ управління розробкою безпілотної авіаційної техніки (БАТ) шляхом використання методів структуризації даних і знань процесів проектування, методів імітаційного моделювання взаємного обміну інформації на різних рівнях інформаційного простору з метою підвищення науково-технічної обґрунтованості проектно-конструкторських і технологічних рішень, методів накопичення та використання позитивного досвіду попередніх розробок для забезпечення реалізованості проекту створення БАТ з урахуванням особливостей структури та рівня безпеки об'єкта розробки. Особлива увага приділяється оновленню і змінам в інформаційному середовищі розробки БАТ на різних рівнях використання даних: міжнародні та державні нормативи і інформація про аналогі, дані організації розробника і її контрагентів та ін. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.19.0425/0218U003810

Виготовлення і зварювання елементів маketу ТЗС: Заклучний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Саленко Олександр Федорович. – ДР 0118U005139. УДК 621.762:891.

151 с.

Об'єкт дослідження-процес зварювання-паяння жаростійких легких сплавів Ni-20Cr-6Al-1Ti-1Y2O3. Предмет досліджень- сполучення елементів надлегкої теплозахисної системи методами паяння у вакуумі. Головна ідея роботи - довести можливість виконання зварювано-паяного нероз'ємного з'єднання елементів ТЗС космічного корабля у виробничих умовах. При цьому формування з'єднання відбуватиметься не за рахунок створення ванни розплаву в місці високоенергетичного впливу, а шляхом введення присадкового матеріалу - нікелю або нікелевих припоїв типу ВПр, які при дії променевого тепла або локального нагрівання та силового навантаження в умовах вакууму утворюють адгезійний шар малої товщини, що забезпечить міцність конструкції в цілому в умовах малоциклового та багатоциклового навантажень при нетривалій дії високих температур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0426/0218U003812

Розробка та виготовлення елементів оснащення на 3D принтері. Обробка надміцних вуглецевмісних матеріалів гідроабразивним різанням: Заклучний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керів-

ник Саленко Олександр Федорович. – ДР 0118U005140. УДК 621.762:891.

197 с.

Мета роботи - розробка принципів і засобів виготовлення комплекту зразків із застосуванням машин 3-Ддруку, відпрацювання технологій та виготовлення комплекту виробів із композиційних та полімерних матеріалів. Об'єкт дослідження - процес формоутворення засобами 3-Ддруку з високотемпературних полімерів та полімерів, армованих рубленим карбоновим волокном. Предмет досліджень - удосконалення процесу друку, виявлення раціональних режимів друку, розробка технології забезпечення високої точності при виготовленні виробів із високотемпературних пластиків. У результаті виконаної роботи здійснено відпрацювання технології друку високотемпературним PET пластиком та пластиком із вуглецевим рубленим волокном при виготовленні виробів, які використовуються при вакуумуванні. Здійснено удосконалення засобів 3D друку, зокрема принтеру дипу "дельта" та принтеру CoreXY. Проаналізована стабільність процесу, виявлені умови виникнення браку, розроблені заходи для передупинення браку та підвищення відтворюваності технологічного процесу. Створено модель та вивчено зразок плетіння під карбонізацію окремих елементів вуглець-вуглецевої групи. Розроблено бібліотеку програм та здійснене випробування представників виробів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0427/0218U003815

Виготовлення і зварювання елементів макету ТСЗ: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Саленко Олександр Федорович. – ДР 0118U005141. УДК 621.762:891.

22 с.

Об'єкт дослідження-процес зварювання-паяння жаростійких легких сплавів Ni-20Cr-6Al-1Ti-1Y2O3. Предмет досліджень- сполучення елементів надлегкої теплотахопитної системи методами паяння у вакуумі. Головна ідея роботи - довести можливість виконання зварювано-паяного нероз'ємного з'єднання елементів ТСЗ космічного корабля у виробничих умовах. При цьому формування з'єднання відбуватиметься не за рахунок створення ванни розплаву в місці високоенергетичного впливу, а шляхом введення присадкового матеріалу - нікелю або нікелевих припоїв типу ВПр, які при дії променевого тепла або локального нагрівання та силового навантаження в умовах вакууму утворюють адгезійний шар малої товщини, що забезпечить міцність конструкції в цілому в умовах малоциклового та багатациклового навантаження при нетривалій дії високих температур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0428/0218U003816

Дослідження поведінки зразків нероз'ємних з'єднань в умовах експлуатації: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Саленко Олександр Федорович. – ДР 0118U005142. УДК 621.396.67:629.78.01.

116 с.

Мета роботи – удосконалення систем вакуумування зразків нероз'ємних з'єднань та розробка методики дослідження їх поведінки в умовах експлуатації. Об'єкт дослідження – системи вакуумування із форвакуумним та дифузійним насосами, способи та засоби вивчення поведінки зразків в умовах експлуатації космічних апаратів. Предмет досліджень – удосконалення вакуумних систем на базі існуючих вакуумних камер. Головна ідея роботи – забезпечити надійну та ефективну технологію дослідження поведінки зразків нероз'ємних з'єднань в умовах космічного простору, яка базується

на стандарті ECSS-Q-ST-70-02C (15.11.2008); з цією метою планується удосконалення конструкції систем низького тиску вакуумного посту ВУП-5. також передбачається розробка методики прогнозування поведінки зразків в умовах надглибокого вакууму на основі результатів, отриманих при тиску 10-3 -10-4 Па. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0429/0218U003817

Визначення рівня газовиділення неметалевих матеріалів, що застосовуються в КА: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Саленко Олександр Федорович. – ДР 0118U005143. УДК 621.396.67:629.78.01.

162 с.

Об'єкт досліджень – зразки неметалевих матеріалів, що плануються до використання в КА. Предмет досліджень – газовиділення зразків при випробуваннях відповідно до стандарту ECSS-Q-ST-70-02C. Мета роботи – визначення рівня газовиділення неметалевих матеріалів, що плануються до використання в КА. Приведено обґрунтування рівня вакууму для випробувальної камери ра, обґрунтовано засоби контролю вакууму; засоби підтримання та контролю температури на нагрівачі камери Тп, засоби охолодження та контролю температури конденсаційних пластин Тх, використовуваний для випробування таймер для визначення часу випробувань ?. Детально описано підготовку матеріалу до випробувань та його зважування на вагах із точністю позначки 10-5 г, зважування колекторних пластин (дзеркал); формування файлу результатів випробувань за допомогою АЦП M-Daq, в додатках подано відповідні атестаційні документи та протоколи попередніх випробувань камери, а також робочі протоколи випробувань представленої гами матеріалів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.49 Космічна техніка і ракетобудування

55.03.19.0430/0218U003534

Теоретичні основи створення єдиної комплексної системи управління якістю відповідальних деталей аерокосмічної техніки технологічними методами: Заключний звіт /Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"; Керівник Долматов Анатолій Іванович. – ДР 0115U001220.

УДК 621.91.01:539.4.011:530.145:621.793.7.

139 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування комплексу фізико-механічних властивостей поверхневих шарів при механічному обробленні та напилюванні широкого спектру матеріалів; Предмет дослідження - інтенсифікація ефектів дії середовища при механічному обробленні матеріалів та взаємодії часток з підкладкою при напиленні. Ціль - отримання нового рівня ефективності комплексу виробничих процесів газодинамічного напилення та механічного оброблення важкооброблюваних матеріалів за рахунок оптимізації параметрів напилювання, спрямованої активації ефектів дії середовища в зоні різання та реалізації комплексного підходу до всіх етапів виробництва як до єдиної технологічної системи. Задачі, на вирішення яких спрямовано проєкт: 1) аналіз процесів розгону та нагріву часток порошку різної форми у соплах різної конфігурації при газодинамічному напилюванні та розробка математичних моделей для оптимізації геометрії сопел; 2) аналіз процесів ударної взаємодії часток порошку з підкладкою та розробка математичної моделі для розрахунку критичних енергетичних параметрів; 3) розробка науково обґрунтованих промислових

рекомендацій щодо впровадження безпечної, енергозберігаючої та екологічно чистої технології холодного напилювання для заміни газоплазменевих, плазмових та детонаційних технологій; 4) розкриття фізичної суті явищ і процесів, що виникають при дії різних середовищ і методів активації їх дії на зону оброблення; 5) створення математичних моделей найважливіших аспектів дії середовища і методів активації ефектів дії середовища на процеси механічного оброблення; 6) розроблення методології комплексних теоретико-експериментальних досліджень процесів механічної обробки з активацією дії різних середовищ у зоні оброблення, що дозволяє виявити ефект їх дії та шляхи управління ними; 7) реалізація методики управління активацією ефектів дії середовища в зоні різання для формування заданих показників якості оброблених поверхонь; 8) розробка науково обґрунтованих промислових рекомендацій, реалізація яких дозволить збільшити ефективність та екологічну безпеку механічної обробки важкооброблюваних матеріалів за рахунок зменшення енергоємності процесів та використання екологічно чистих ЗОР (на водяній основі); 9) розробка науково обґрунтованих промислових рекомендацій, щодо реалізації комплексної системи керування якістю деталей за рахунок комплексного підходу до всіх етапів виробництва, як до єдиної технологічної системи Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.03.19.0431/0218U003996

Розробка технічного проекту. Платформа геостационарного супутника зв'язку. Пояснювальна записка. Частина 3. Система управління. Розробка ПЗН СУ: Заключний звіт /ТОВ "Науково-виробниче підприємство "ХАРТРОН-ЮКОМ"; Керівник Єфименко Микола Володимирович. – ДР 0118U001722. УДК 629.783:550.

3 с.

Об'єктом проектування є система управління (СУ) геостационарного супутника зв'язку (ГСЗ). Метою досліджень була розробка технічного проекту СУ, що забезпечує роботу бортової апаратури ГСЗ. У процесі випуску технічного проекту отримані наступні практичні результати: розроблена структурна схема СУ, проведена оцінка точностних характеристик СУ, проведений розрахунок енерго-масових характеристик, проведена оцінка техніко-економічних показників розробки СУ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.51 Підйомно-транспортне машинобудування

55.03.19.0432/0218U003884

Дослідження обладнання у підйомно-транспортній та металургійній галузях машинобудування: Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Суглобов Володимир Васильович. – ДР 0117U007324. УДК 621.873.

99 с.

Об'єкт дослідження - підйомно-транспортні машини і металургійне обладнання. Ціль роботи - підвищення надійності й довговічності підйомно-транспортних і металургійних машин на етапах проектування та у процесі експлуатації. Метод дослідження - теоретичні й експериментальні дослідження роботи підйомно-транспортних і металургійних машин у процесі експлуатації. Проаналізовані шляхи зниження навантажень на механізм зміни вильоту стріли порталного крану. Визначено залежності опору деформації конструкційної сталі від режимів її обробки. Розглянуті особливості збирання черв'ячних редукторів. Проведені

дослідження причин втрати працездатності типових деталей підйомно-транспортного обладнання в умовах морського порту. Розроблено методологію дослідження напружено-деформованого стану металевих конструкцій ПТМ. Наведені результати досліджень коливань вузлів металорізальних верстатів. Виконані дослідження з підвищення експлуатаційної довговічності важко навантажених елементів металургійного устаткування. Запропонована вдосконалена методика викладання мультимедійної лекції. Розроблено комп'ютерні тести по завданню "Комп'ютерна графіка". Розроблено мультимедійну презентацію теми "Визначення кордону земельних робіт". Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0433/0218U003885

Технічне регулювання надійності та конструктивної безпеки з урахуванням вимог протикорозійного захисту: Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Гібаленко Олександр Миколайович. – ДР 0117U007298. УДК 621.86.078.6:620.193.(047.31). 39 с.

В даному звіті розміщені наукові роботи, що виконані співробітниками кафедри будівництва, технічної експлуатації і реконструкції за умовами державного фінансування в 2017-2018 навчальному році. Тематика робіт відповідає науковим напрямкам кафедри: 1. Розробка методів первинного і вторинного захисту металоконструкцій від корозійного зносу. 2. Подальше удосконалення конструкторсько-технологічних засобів сталого розвитку будівництва. 3. Захист металургійних машин від руйнування. Мета досліджень - розробити і впровадити модель розрахункових ситуацій за умовами живучості для вирішення завдань моніторингу і технічного діагностування корозійного стану металоконструкцій в період проектування, зведення і експлуатації. Сформулювати конструктивні принципи, розроблено алгоритм розрахунку інтегрального показника живучості для виявлення залишкового ресурсу металоконструкцій. Результати цих розробок опубліковані і захищені патентами України. Більшість отриманих результатів впроваджені у виробництво і дають значний економічний ефект. Сфера застосування отриманих результатів будівельні конструкції, будівлі і споруди. Матеріали, що надані в звіті мають бути корисними студентам, аспірантам і науковим співробітникам, що працюють у вказаних напрямках. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.57 Тракторне і сільськогосподарське машинобудування

55.03.19.0434/0218U003201

Розроблення науково-технічних передумов створення дозуючо-висівної системи безпілотного радіокерованого літального апарату для розселення трихограми: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Маранда Сергій Олександрович. – ДР 0117U000151. УДК 631.331.

76 с.

Звіт про НДР. Об'єкт досліджень - робочий процес дозування та розселення трихограми дозуючо-висівною системою безпілотного літального апарата. Предмет досліджень - закономірність дозування і розподілу біоматеріалу на поверхні поля в залежності від параметрів та режимів роботи дозуючо-розподільної системи безпілотного літального апарата. Мета досліджень - підвищення ефективності використання ентомологічного препарату трихограми шляхом обґрунтування раціональних параметрів дозуючо-висівної си-

стеми, що забезпечить рівномірність розподілу біоматеріалу на поверхні поля та задану норму внесення. Метод досліджень - аналітичний та експериментальний. Проведено аналіз дозаторів сипких матеріалів, технічних засобів і технологій для дозування та розселення трихограми, на основі якого виявлено ряд їх недоліків, що суттєво впливають на якість розселення. Визначено технічні рішення, які використані при розробці дозуючо-висівної системи безпілотної літального апарата для розселення трихограми. Визначено параметри дозуючо-висівної системи для розселення трихограми та виготовлено її експериментальний зразок. Проведено лабораторно-польові дослідження із перевірки режимів роботи дозуючо-висівної системи безпілотної літального апарата для розселення трихограми. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.03.19.0435/0218U003678

Вдосконалення причепного пристрою бункера-накопичувача перевантажувального БНП-30ПП: Заключний звіт /Центрально-український національний технічний університет; Керівник Свірень Микола Олександрович. – ДР 0117U005301. УДК 631.3.072.

35 с.

За результатами виконання НДР визначено оптимальну конструкцію причіпного пристрою бункера-накопичувача перевантажувального БНП-30ПП. Розроблено програму та методику досліджень. Проведено експериментальні дослідження бункера-накопичувача перевантажувального БНП-30ПП з удосконаленим причіпним пристроєм у польових умовах. Розроблено креслення удосконаленого причіпного пристрою бункера-накопичувача перевантажувального БНП-30ПП. Впровадження розробки сприяє підвищенню ефективності використання збирально-транспортних комплексів при вирощуванні сільськогосподарських культур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.31 Застосування ізотопів і іонізуючих випромінювань

58.03.19.0436/0218U003253

Дослідження процесів розсіяння за участю електронів, важких іонів та легких ядер середніх енергій в умовах прояву складних рефракційних ефектів і аномального розсіяння назад; розробка фундаментальних основ радіаційних нанотехнологій: Заключний звіт /Інститут електрофізики і радіаційних технологій НАН України; Керівник Литвиненко Володимир Вікторович. – ДР 0113U001143. УДК 539.1.04:06.

305 с.

Застосовано розкладання перетинів на ближній та дальній компоненти для інтерпретації складних структур, що спостерігаються в диференційних перетинах, що аналізуються. Проаналізовано формування картини навколбарерного розсіяння в термінах рефракційного та дифракційного внесків, а також показано, що кулонівський внесок є відповідальним за відтворення картини розсіяння у всьому діапазоні кутів. Проведено вивчення впливу прискорених пучків багатозарядних іонів благородних газів, що імітують уламки поділу ядерного палива на поверхню цирконієвих сплавів. Створено модель зворотного викиду речовини металевих мішеней, що опромінюються сильно струмовими релятивістськими електронними пучками. Розроблені фізичні моделі часової динаміки абляції та термопружного ефекту в опромінюваних сплавах застосовані для нового процесу нанесення алюмінію на мідну підкладку. Розроблена техноло-

гія виробництва полістирол-металічних радіаційно-захисних матеріалів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58.33 Ядерні реактори

58.03.19.0437/0218U003957

Розробка теоретичних та чисельних моделей нелокальної взаємодії електромагнітних полів з плазмою в сучасних та перспективних тороїдальних установках керованого термоядерного синтезу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Греков Дмитро Леонідович. – ДР 0117U001815. УДК 621.039.53.

25 с.

Об'єкт дослідження - плазма з параметрами, що необхідні для термоядерного реактору. Мета роботи - подальший розвиток аналітичних та чисельних методів дослідження взаємодії електромагнітних полів з плазмою для застосування цих полів в демонстраційному термоядерному реакторі і діючих сучасних прототипах. Метод дослідження - теоретичні дослідження та програмування з використанням програмного середовища Фортран та методів паралельних обчислень.

58.35 Дія випромінювань і захист від них

58.03.19.0438/0218U003766

Модель викиду та зовнішнього середовища Запорізької атомної електростанції для коду MACCS: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки"; Керівник Богорад Володимир Іванович. – ДР 0118U000452. УДК 621.039.586:004.9.

41 с.

Об'єкт дослідження - результати оцінок радіаційних наслідків важкої аварії, отриманих під час моделювання аварійного викиду та зовнішнього середовища для умов аварійного сценарію для Запорізької атомної електростанції (ЗАЕС) "Повне знеструмлення без локалізації ГО" за допомогою системи підтримки прийняття рішень з позаоб'єктового реагування на аварійні ситуації на атомних електростанціях (АЕС) - РОДОС, розрахункових кодів MELCOR Accident Consequence Code System (MACCS) та HotSpot. Мета роботи - розробка розрахункової моделі викиду та зовнішнього середовища ЗАЕС для розрахункового коду MACCS та оцінка можливості застосування цього коду як інструмента аварійного планування. Метод дослідження - порівняльний аналіз розрахункових моделей системи РОДОС, комп'ютерних кодів MACCS та HotSpot, а також результатів виконаних розрахунків радіаційних наслідків важкої аварії. У звіті наведені результати порівняльного аналізу оцінки радіаційних наслідків важкої аварії, отриманих під час моделювання аварійного викиду та зовнішнього середовища для умов аварійного сценарію для ЗАЕС "Повне знеструмлення без локалізації ГО" за допомогою розрахункових кодів MACCS та HotSpot, а також системи РОДОС. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58.03.19.0439/0218U003785

Комплексний аналіз безпеки енергоблоків Хмельницької АЕС у 2017 році: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки"; Керівник Серафим Роман Ігоревич. – ДР 0118U005107. УДК 621.039:586.

33 с.

Мета роботи - аналіз поточного рівня експлуатаційної безпеки енергоблоків ХАЕС у 2017 році та надання допомоги регулюючому органу у нагляді за дотриманням стандартів ядерної та радіаційної безпеки. У цьому звіті містяться результати аналізу поточного рівня експлуатаційної безпеки енергоблоків ХАЕС в 2017 році. Під час всебічного аналізу матеріалів звіту ХАЕС була проведена оцінка: повноти та правильності вхідних даних, що використовуються ХАЕС для розрахунку показників безпеки; правильності інтерпретації отриманих результатів розрахунку показників безпеки; повноти розгляду виявлених тенденцій за результатами розрахунку показників безпеки; - правильності та повноти загальної оцінки рівня експлуатаційної безпеки та технічного стану енергоблоків ХАЕС. Результати цієї роботи можуть бути основою для прийняття регуляторних рішень, спрямованих на оптимізацію та підвищення ефективності контролю за безпекою енергоблоків ХАЕС з точки зору планування та проведення перевірок. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58.03.19.0440/0218U003786

Комплексний аналіз безпеки енергоблоків Южно-Української АЕС у 2017 році: Заключний звіт /Державне підприємство "Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки"; Керівник Серафим Роман Ігорович. – ДР 0118U005108. УДК 621.039:586.

31 с.

Мета роботи - аналіз поточного рівня експлуатаційної безпеки енергоблоків ЮУАЕС у 2017 році та надання допомоги регулюючому органу у нагляді за дотриманням стандартів ядерної та радіаційної безпеки. У цьому звіті містяться результати аналізу поточного рівня експлуатаційної безпеки енергоблоків ЮУАЕС в 2017 році. Під час всебічного аналізу матеріалів звіту ЮУАЕС була проведена оцінка: повноти та правильності вхідних даних, що використовуються ЮУАЕС для розрахунку показників безпеки; правильності інтерпретації отриманих результатів розрахунку показників безпеки; повноти розгляду виявлених тенденцій за результатами розрахунку показників безпеки; - правильності та повноти загальної оцінки рівня експлуатаційної безпеки та технічного стану енергоблоків ЮУАЕС. Результати цієї роботи можуть бути основою для прийняття регуляторних рішень, спрямованих на оптимізацію та підвищення ефективності контролю за безпекою енергоблоків ЮУАЕС з точки зору планування та проведення перевірок.

Робота розповсюджується за договірною ціною.

59 ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

59.35 Прилади для вимірювання складу і фізико-хімічних властивостей речовин і матеріалів

59.03.19.0441/0218U003123

Гідроксиди з регульованою високоорганізованою нанопористою структурою - селективні сорбенти і каталізатори захисту навколишнього середовища: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Капустін Олексій Євгенович. – ДР 0115U000169. УДК 541.128.

145 с.

Об'єктом дослідження були забруднені промислові стоки, повітря робочої зони промислових підприємств. Предметом дослідження були гідроксиди з регульованою високоорганізованою нанопористою структурою. Метою науково-дослідної роботи є забезпечення екологічної безпеки водних

об'єктів, шляхом зниження вмісту токсичних речовин, а також розробка технічних рішень з очищення стічних вод від органічних і неорганічних забруднювачів до показників ГДК. Оцінку якості доочищення промислових стічних вод за вмістом катіонних і аніонних форм хрому, сульфідів, фенолів, нафтопродуктів, нафталіну та його похідних проводили за допомогою кінетичного методу (з фотометричним аналізом продуктів реакції). Використовувався рентгеноструктурний аналіз для визначення міжплощинних відстаней у синтетичних аніонних глинах і для визначення області існування шпинелей, також використовувалася термогравіметричний аналіз, індикаторне титрування, хроматографічний аналіз. Обробку отриманих даних проводили з використанням сучасних методів статистичної обробки. На підставі проведених досліджень, була синтезована дослідна партія синтетичних гідроксидних глин різного складу, які потім використовувалися в якості сорбентів для видалення нафталіну із газової фази. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.03.19.0442/0218U003669

Розробка приладу виміру вологості зерна в потоці з інтерфейсом за протоколом Modbus та Owen: Заключний звіт /Центральноукраїнський національний технічний університет; Керівник Минайленко Роман Миколайович. – ДР 0118U003947. УДК 631.115.61.

35 с.

Процес сушіння зерна є одним із найбільш енерговитратних і важливих із всього циклу зберігання і переробки зерна. Це пов'язано як з прямими витратами, обумовленими втратами якості зернових і неможливістю зберігання при невідповідній вологості, а також великими енергетичними витратами, пов'язаними із забезпеченням процесу сушіння. При використанні традиційних способів вимірювання вологості зерна час отримання результатів складає майже 60 хвилин, що є неприйнятним. Це приводить до нерациональних витрат теплоносіїв, а в деяких випадках і зниження якості зернових. На деяких підприємствах застосовують експрес-аналізатори вологості зерна, який має наступні недоліки: наявність людського фактора, який може проявитись в несвоєчасному вимірюванні вологості зерна; відібрана проба, може характеризувати не все зерно, а лише ту частину, яка знаходиться в експрес-аналізаторі. Таким чином, вітчизняний агропромисловий комплекс не має вологоміра зерна в потоці доступного по ціні і відповідаючого необхідним вимогам і показникам достовірності вимірювання та надійності. Тому, розміри втрат, навіть на рівні окремих комбінатів хлібопродуктів досягають десятків тисяч гривень в сезон. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.41 Прилади для вимірювання оптичних і світлотехнічних величин і характеристик

59.03.19.0443/0218U003296

Дослідження однорідності оптичних властивостей при різних товщинах нанесення аморфних гідрогенізованих алмазоподібних вуглецевих плівок: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Маслов Володимир Петрович. – ДР 0117U003255. УДК 535.45, 53.082.539.

43 с.

Звіт про виконання першого етапу НТР "Дослідження однорідності оптичних властивостей при різних товщинах нанесення аморфних гідрогенізованих алмазоподібних вуглецевих плівок": 43 с., 3 рис., 2 табл., 5 посилань. Підстави для виконання роботи - НТР "Дослідження однорідності оптичних властивостей при різних товщинах нанесення аморфних

гідрогенізованих алмазоподібних вуглецевих плівок" виконується за договором від 20.03.2017 р. №31. Мета роботи відповідно до ТЗ: розробка методики контролю однорідності оптичних властивостей при різних товщинах нанесення АГ АВП, розробка рекомендацій щодо контролю однорідності нанесення, дослідження зразків за розробленою методикою. Методи дослідження - загальнонаукові фізичні методи, методи спектрального аналізу в інфрачервоному діапазоні, методи системного і порівняльного аналізу. В рамках виконання етапу було проведено патентно-інформаційне дослідження по патентних базах України та Російської Федерації. В зв'язку з тим, що придатних для використання технічних рішень не було знайдено, спільно з Замовником було розроблено нове технічне рішення для виконання поставленої мети, на нове рішення була подана заявка та отриманий спільний (ІФН ім. В.Є. Лашкарьова НАН України та ІНМ ім. В.М. Бакуля НАН України) патент України на корисну модель №121327 від 12.11.2017 р. Спосіб нанесення алмазоподібного покриття на великогабаритні оптичні деталі. Ключові слова: поверхневий плазмонний резонанс, алмазоподібні плівки, вуглецевісні плівки, оптичний показник заломлення.

59.45 Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів

59.03.19.0444/0218U003445

Розроблення і створення акустоемісійного експрес-методу контролю і прогнозування надійності напівпровідникових матеріалів і структур: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Власенко Олександр Іванович. – ДР 0114U001481. УДК 621.383:621.381.2, 534.2, 535.376, 535.211. 15 с.

Створено установку та використано в державних установках неруйнівний метод контролю критичних дефектних областей у GaN структурах по мікроплазмам для прогнозування їх надійності та діагностики. Створено енергоощадну освітлювальну систему для макету теплиці на основі RGB та фітосвітлодіодів і мікроконтролеру. Створено блок ультрафіолетового (УФ) знезараження на основі потужних УФ-світлодіодів (365 нм) для макету інкубатора з інтелектуальним управлінням мікроклімату. Оптимізовано енергоефективність 4-камерної установки для бактерицидного знезараження води ультрафіолетовим випромінюванням в широкому діапазоні швидкостей протікання води. Отримано акт реалізації результатів (Сумісно з кафедрою автоматики та електропривода ПолНТУ ім. Ю. Кондратюка).

59.03.19.0445/0218U003521

Дослідження вихрострумового методу неруйнівного контролю з використанням імпульсного збудження перетворювача: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Куц Юрій Васильович. – ДР 0116U004742. УДК 620.179.14.

65 с.

В роботі розроблено та протестовано методику обробки та аналізу інформативних параметрів сигналів вихрострумового перетворювача в імпульсному режимі збудження, в основі якої лежить визначення запропонованих інформативних параметрів цих сигналів через їх амплітудну та фазову характеристики за допомогою застосування перетворення Гільберта. Розроблено інформаційно-діагностичну систему імпульсного вихретокового неруйнівного контролю, що реалізує розроблену методику аналізу і обробки інформативних параметрів сигналів перетворювача, на базі якої проведено

експериментальні дослідження на серіях зразків (плоскої та циліндричної форми).

60 ПОЛІГРАФІЯ. РЕПРОГРАФІЯ. ФОТОКІНОТЕХНІКА

60.29 Поліграфія

60.03.19.0446/0218U003187

Розроблення і комплексний аналіз адміністративних даних випуску видань України у 2016–2017 рр. та формування електронних довідково-інформаційних ресурсів: Заключний звіт /Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова"; Керівник Сенченко Микола Іванович. – ДР 0117U000155. УДК 655.3.06+025.5-028.27[(477)"2016/2017"] :001.891.

434 с.

Об'єкт дослідження - обов'язкові примірники видань, форми звітності видавців про випуск видавничої продукції, українські та зарубіжні засоби масової інформації, законодавчі й нормативні документи, довідково-інформаційна база. Мета роботи - забезпечення галузі та суспільства адміністративними даними випуску видавничої продукції, що характеризують явища й процеси, які відбуваються у видавничій сфері, електронними довідково-інформаційними ресурсами з питань видавничої та бібліотечної справи і сприяння ефективному використанню видавчими нормативних документів для підвищення загального рівня культури видавничої продукції; Метод дослідження ? моніторинг, систематизування, аналізування. Результати НР - адміністративні дані (звіти) про: випуск періодичних і продовжуваних видань (крім газет) в Україні у 2016 р., випуск газет в Україні у 2016 р., випуск неперіодичних видань в Україні у 2016 р.; оперативні дані про випуск книг і брошур станом на грудень 2017 р.; узагальнені дані про доставляння обов'язкових примірників видань України за 2017 р. (станом на грудень); бази даних: українських і зарубіжних ЗМІ, які висвітлюють ситуацію в Україні у 2017 р., друкованих ЗМІ 2016–2017 рр., "Переліку помилок в оформленні вихідних відомостей у книжкових виданнях", "Переліку помилок в оформленні вихідних відомостей у періодичних (крім газет) і продовжуваних виданнях та публікацій у них" за 2017 р., законодавчих і нормативних документів за 2017 р., суб'єктів видавничої справи (видавців) - користувачів систем ISBN та ISMN за 2017 р.; електронний масив 5-ої, зміненої та доповненої редакції методичних рекомендацій "Знак охорони авторського права у виданнях, які містять твори науки, літератури та мистецтва"; електронний реєстр помилкових ISBN, ISMN та електронні реєстри ідентифікаторів видавців у системах ISBN, ISMN за 2017 р.; електронні інформаційні масиви: україномовного видання "Універсальна десятикова класифікація (УДК). Зміни та доповнення (2013)", "АПП до Таблиць зіставлення індексів ББК і УДК"; електронні ресурси видання "Календар знаменних і пам'ятних дат" за II, III, IV кв. 2017 р., I кв. 2018 р.; аналітичні огляди за темою роботи; річний звіт про виконання НР. Наукова новизна: розроблено та опрацьовано адміністративні дані випуску видавничої продукції суб'єктами видавничої діяльності у 2016-2017 рр., проаналізовано: роль ЗМІ у формуванні позитивного іміджу України у світі, стан функціонування систем ОП, ISBN/ISMN, повноту інформаційного наповнення вихідних відомостей видань, створено нові електронні довідково-інформаційні ресурси. Результати НР призначені для використання: Держкомтелерадіо, Державною службою статистики України, іншими органами державної влади для визначення напрямів державної політики у видавничій справі та інформаційній сфері, суб'єктами видавничої й бібліотечної справи, організаціями в галузі ЗМІ, наукови-

ми та навчальними закладами. Галузь застосування: зведені адміністративні дані, аналітично-інформаційні матеріали, електронні довідково-інформаційні ресурси використовуються в статистичній, видавничій, книготорговельній, бібліотечній, інформаційній сферах, у науково-дослідній роботі, навчальному процесі, у сфері підготовки спеціалістів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

60.03.19.0447/0218U003451

Розроблення науково-інформаційного та змістового наповнення сегменту Великої української енциклопедії: Заключний звіт /Державна наукова установа "Енциклопедичне видавництво"; Керівник Киридон Алла Миколаївна. – ДР 0117U002451. УДК УДК 81'374'06(031.061)(477).

172 с.

Метою наукової роботи є розроблення концептуальних засад науково-інформаційного та змістового наповнення сегменту Великої української енциклопедії та підготовка розширеної версії енциклопедичного порталу. Розроблення та удосконалення навігації енциклопедичного порталу, підготовка інструкцій, довідок, методичних рекомендацій, значно оптимізує роботу порталу. Розроблення методики підготовки статей до електронної версії Великої української енциклопедії (літери А-Я) дає змогу більш ефективніше та якісніше використовувати авторський потенціал. Сегментарне наповнення енциклопедичного порталу дозволить користувачам, авторам, редакторам, рецензентам працювати над змістовним наповненням Великої української енциклопедії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.01 Загальні питання хімічної технології і хімічної промисловості

61.03.19.0448/0218U003615

Визначити можливість підвищення ступеню розділення тонкодисперсних суспензій за рахунок удосконалення конструкції осаджувальної центрифуги: Заключний звіт /Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"; Керівник Цейтлін Мусій Абрамович. – ДР 0116U000965. УДК 66.00.68.

63 с.

Об'єктом дослідження є процес розділення шламів вод з полідисперсною твердою фазою в осаджувальній центрифугі. Мета роботи: дослідження закономірностей процесу зневоднення полідисперсних шламів різних виробництв в осаджувальних центрифугах. Методи досліджень базуються на використанні фізичного та математичного моделювання досліджуваних процесів. Результатом роботи є вдосконалення конструкції осаджувальної центрифуги та режиму підготовки шламу до зневоднення. Новими є результати вперше досліджених закономірностей впливу концентрації і дисперсного складу полідисперсних шламів на збереження міцності флокул. Галузі застосування: хімічна та харчова промисловості, вуглезабагачення, інші галузі де є потреба у зневодненні шламів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.31 Технологія неорганічних речовин і продуктів

61.03.19.0449/0218U003673

Осадження металів на поверхню магнію та

алюмінію гальванічним заміщенням: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Кунтий Орест Іванович. – ДР 0116U002848. УДК 621.35; 54-386; 621.37/.39.002.2:621.9.048.7.

33 с.

Розроблено теоретичні засади формування мікро- і наноструктурних осадів металів на алюмінієві і магнієві основи методом контактного заміщення у водних розчинах і середовищах органічних розчинників з метою нанесення підшару для гальванічних покриттів.

61.53 Технологія переробки твердих палих копалин

61.03.19.0450/0218U003278

Отримання та використання високоефективних екологічнобезпечних компонентів сумішевих авіаційних палив: Заключний звіт /Національний авіаційний університет; Керівник Бойченко Сергій Валерійович. – ДР 0116U004631. УДК 662.75.004.12(083.13).

192 с.

Мета дослідження - аналітичне та експериментальне обґрунтування вибору кількості біодобавки з насіння рижію посівного (*Camelina sativa*) та аліфатичних спиртів різної природи для авіаційних сумішевих палив. Методи дослідження та апаратура - під час виконання досліджень було використано монографічний, аналітичні методи, стандартні та евристичні методи дослідження фізико-хімічних, експлуатаційних і екологічних властивостей авіаційних палив та розроблені авторами проекту хімотологічні та методологічні основи дослідження основних властивостей нових високоефективних біокомпонентів сумішевих авіаційних палив. Під час виконання роботи було використано наступне обладнання: термостат "Гradient-2", титратор автоматичний 702 SM Titrino, ваги лабораторні електронні АВТ 220-5 DM, АРНП, прилад для визначення температури початку кристалізації, реактори лабораторні і промислові, печі напівпромислові і промислові, інше лабораторне аналітичне обладнання, ПК ASUS P 5 GC - MX/1333 підключений до мережі Інтернет, ПК ASUS P 5 GZ - MX підключений до мережі Інтернет. Теоретичні і практичні результати: - досліджено фізико-хімічні властивості олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - розроблено проект технології виробництва екобезпечних біокомпонентів авіаційних палив на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); -

досліджено молекулярну будову та властивостей екобезпечних біокомпонентів на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - створено характеристику фізико-хімічних властивостей екобезпечних авіаційних палив, модифікованих біокомпонентами на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - створено характеристику експлуатаційних властивостей екобезпечних авіаційних палив, модифікованих біокомпонентами на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - створено характеристику екологічних властивостей екобезпечних авіаційних палив, модифікованих біокомпонентами на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - розроблено рецептури екобезпечних авіаційних палив, модифікованих біокомпонентами на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - розроблено рецептури екобезпечних авіаційних палив, модифікованих біокомпонентами на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*) у кількості до 50%; - розроблено дослідні зразки екобезпечних авіаційних палив, модифікованих біокомпонентами на основі олії рижію посівного (*Camelina sativa*); - розроблено рецептуру альтернативних моторних палив для поршневих авіаційних двигунів із вмістом етанолу у кількості 15 %; - розроблено рецептуру альтернативних моторних палив для поршневих авіаційних двигунів із вмістом метанолу у кількості 15 %; - розроблено рецептуру альтернативних моторних палив для поршневих авіаційних двигунів із вмістом бутанолу у кількості 15 %; - отримано дослідних

зразків авіаційних бензинів з оптимізованим вмістом аліфатичних спиртів; - розроблено порівняльну характеристику фізико-хімічних та експлуатаційних властивостей бензинів для поршневих авіаційних двигунів з різним вмістом аліфатичних спиртів; - розроблено методику визначення метрологічних характеристик стандартних зразків палива; - розроблено Рекомендації щодо підвищення екологічної безпеки поршневої авіаційної техніки впровадженням альтернативних моторних палив. Наукова новизна полягає у модифікації авіаційного сумішевого палива біокомпонентами із сировини вітчизняного виробництва. Ефективність впровадження - Результати НДР упроваджені у навчальний процес кафедри екології під час розробки нових лекційних матеріалів та лабораторних робіт для підготовки фахівців освітніх ступенів Бакалавр та Магістр за спеціальностями 101 "Екологія", 161 "Хімічні технології", що створить можливість набуття необхідних компетентностей майбутнім спеціалістам у відповідності до міжнародних вимог. Результати роботи мають сприяти подальшому розвитку наукових основ хімотології авіаційних палив, енергоощадних технологій та раціонального і ефективного використання альтернативних палив та мастильних матеріалів. Сфера (галузь) використання - наведені вище практичні результати НДР є придатними для упровадження у підрозділах системи авіапаливозабезпечення, машинобудівної промисловості, сільського господарства, хіміко-технологічної галузі. Робота розповсюджується за довірливою ціною.

61.61 Технологія пластмас

61.03.19.0451/0218U003420

Розробка процесів створення високоміцних, високотемпературних, корозійностійких алюміній-магнієвих сплавів та отримання на їх основі напівфабрикатів із застосуванням методів інтенсивної пластичної деформації: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України; Керівник Гогаєв Казбек Олександрович. – ДР 0115U002252. УДК 621.762. 142 с.

У науково-дослідній роботі проведені дослідження по розробці методів отримання водорозпиленних порошків алюмінієвих сплавів, теоретичні дослідження методів асиметричної прокатки порошкових алюмінієвих матеріалів, методів формування порошків та впливу режимів прокатки та екструзії на властивості матеріалу. Вивчено вплив режимів деформації на структуроутворення і механічні властивості порошкових матеріалів на основі алюмінієво-магнієвих сплавів, отриманих методами надшвидкої кристалізації розплаву при диспергуванні його водою високого тиску. Показано, що при збільшенні ступеня деформації при прокатці високолегованих порошкових матеріалів відбувається зростання міцності. При цьому використання асиметричної прокатки дозволяє отримати більш міцний прокат в порівнянні з прокатом, продеформованим з використанням симетричної схеми прокатки.

61.03.19.0452/0218U003960

Біодеградабельні пакувальні матеріали на основі модифікованого термопластичного крохмалю: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Савченко Богдан Михайлович. – ДР 0116U006989. УДК 678.552:621.789. 47 с.

Об'єкт дослідження - процеси одержання, модифікації та переробки термопластичного крохмалю. Мета науково-дослідної роботи - розробка інноваційної технології виготовлення плівкових пакувальних матеріалів з модифікованого

термопластичного крохмалю. Відпрацьована методика визначення вмісту амілози та амілопектину в термопластичному крохмалі різного складу, що ґрунтується на оцінці вмісту амілози за кольоровими координатами розчину крохмалю за допомогою портативного спектрофотометру. Розроблена методика визначення реологічних характеристик термопластичного крохмалю, що основана на використанні вдосконаленого двоциліндрового капілярного віскозиметру постійних витрат з капілярами збільшеного діаметру. Розроблена методика оцінки кінетики ретроградації термопластичного крохмалю за зміною втрати маси та зміни фізико-механічних властивостей полімеру в часі при різних значеннях вологості. Отримані таким способом дані дозволяють вдосконалити рецептуру термопластичного крохмалю для подолання чутливості до вологи. Запропоновано та відпрацьовано інноваційні технології модифікації термопластичного крохмалю різними добавками: епоксидованим соевим маслом, деревинним борошном, тваринним жиром. Введення таких добавок призводить до підвищення механічних, бар'єрних властивостей та підвищення водостійкості термопластичного крохмалю. Опрацьовано декілька способів поєднання термопластичного крохмалю з іншими природними полімерами, такими як полікапролактон та полімолочна кислота. Під час дослідження виявлено новий модифікатор для ТПК на основі природнього полімеру лігніну - лігносульфонат. Композиції з такими добавками дозволяють вдосконалити рецептуру термопластичного крохмалю для подолання стійкості до підвищеної вологості. Створено дослідну установку для термоформування виробів з термопластичного крохмалю з врахуванням технологічних особливостей полімеру. Встановлені технологічні режими термоформування виробів. Встановлено технологічні режими та параметри орієнтаційного витягування термопластичного крохмалю в процесі термоформування.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.13 Біотехнологічні процеси й апарати

62.03.19.0453/0218U003529

Розроблення і створення мультипараметричних приладів для експресного детектування і моніторингу хімічних та біологічних рідинних сполук та їх апробація в медичних закладах: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Кукла Олександр Леонідович. – ДР 0114U002731. УДК 621.315.592; 577.152; 53.082.72. 35 с.

Звіт про НДР: 35 стор., 10 рис., 1 табл., 63 літер. джер. Створено робочі зразки мультипараметричних сенсорних приладів ІСПТ2 і ІСПТ3 для експресного визначення загальної токсичності та окремих токсичних речовин у водних розчинах. Малу серію цих приладів впроваджено в лабораторію молекулярної електроніки ІМБГ НАНУ (2014-2015 рр.). Розроблено експериментальний зразок імпедансного аналізатора розчинів "ІМ-1" для дослідження якості водно-спиртових напоїв та проведено випробування приладу з Інститутом спирту УкрІндеїБіопрод (2012 рр.). Розроблено експериментальний зразок універсального газового аналізатору "КД-2" на основі масиву оптоелектронних колориметричних сенсорів для детектування парів органічних речовин (2014 р). Розроблено оптоелектронні блоки "КД-3" до течешукача аміаку для визначення місць розгерметизації промислового обладнання, що заповнене аміаком (2016-2017 рр.).

62.35 Технологічна біоенергетика

62.03.19.0454/0218U003486

Наукові основи глибокої переробки насіння рицини на олію та високобілкові корми: Заключний звіт /Таврійський державний агротехнологічний університет; Керівник Дідур Володимир Аксентійович. – ДР 0116U004694. УДК 631.362.23.

300 с.

Наукові і науково-практичні результати НДР полягають в обґрунтованих технологічних режимах та конструктивних параметрах обладнання по глибокій переробці рицини адаптованого до малотоннажного підприємства. Наведені здобутки базувалися на дослідженнях розроблених математичних моделей основних технологічних процесів, а саме процесу волого-теплової обробки м'ятки олійної сировини рицини та віджиму рицинової олії в шнековому пресі. Особливістю цих моделей є те, що вони вперше у вітчизняній та в світовій практиці враховують гідродинаміку руху м'ятки у жаровні та витрати енергії відриву вологи від м'ятки. Така модель процесу дозволяє точніше розрахувати траєкторії швидкості переміщення мезги в чані, процеси тепломасо переносу при різних параметрах самої жаровні. Друга математична модель відрізняється тим, що вперше віджим олії в шнековому пресі розглядався як процес безперервного зменшення пористості матеріалу. Причому пористість зменшується до тих пір, доки "скелет", що стискається не врівноважує своїм опором подальше ущільнення мезги. Наведені дослідження дозволили розробити технологічну схему переробки рицини на рицинову олію і кормовий жмых та технологічний регламент, що є вигідними даними для проектування малотоннажних підприємств. Робота розповсюджується за договірною ціною.

64 ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ

64.01 Загальні питання легкої промисловості

64.03.19.0455/0218U003755

Розроблення проектів змін до технічних умов на тканини фільтрувальні технічні та на полотно тканинов'язане рукавне: Заключний звіт /Державне підприємство "Київський державний науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості"; Керівник Прокопова Євгенія Анатоліївна. – ДР 0117U007332. УДК 006; 677:075.

20 с.

Об'єкт дослідження : тканини фільтрувальні технічні та полотно тканинов'язане рукавне. Мета роботи - розроблення проектів двох змін до технічних умов на тканини фільтрувальні технічні та полотно тканинов'язане рукавне в умовах конкурентоспроможності продукції на ринку України. Розроблені два проекти змін до технічних умов: Зміна №1 до ТУ У 13.9-23152014-020:2013 "Тканини фільтрувальні технічні" та Зміна №1 до ТУ У 17.2-23152014-021:2012 "Полотно тканинов'язане рукавне"

64.03.19.0456/0218U003756

Розроблення проектів двох змін до технічних умов на шкіру еластичну підвищеної комфортності "Чинбар" та шкіру гідрофобну "Водограй": Заключний звіт /Державне підприємство "Київський державний науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості"; Керівник Прокопова Євгенія Анатоліївна. – ДР 0117U006697. УДК 006; 677:075.

15 с.

Об'єкт дослідження : шкіра еластична підвищеної комфортності "Чинбар" і шкіра гідрофобна "Водограй". Мета

роботи - розроблення проектів двох змін до технічних умов на шкіру еластичну підвищеної комфортності "Чинбар" та на шкіру гідрофобну "Водограй" в умовах конкурентоспроможності продукції на ринку України. Результат роботи - Розроблення проектів змін до технічних умов: Зміна №2 до ТУ У 19.3-00307856-008:2005 "Шкіра еластична підвищеної комфортності "Чинбар" та Зміна №2 до ТУ У 19.3-00307856-007:2005 "Шкіра гідрофобна "Водограй" в зв'язку з перевіркою вказаних технічних умов для продовження вироблення безпечної для людей і довілля продукції різного призначення.

64.29 Текстильна промисловість

64.03.19.0457/0218U003383

Розробка технології виготовлення ендопротез-стрічки (типу "Урсіт") з поліпропіленових монониток діаметром 0,15 мм вітчизняного виробництва: Заключний звіт /Державне підприємство "Київський державний науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості"; Керівник Прокопова Євгенія Анатоліївна. – ДР 0117U005605. УДК 677.07:006.354.

16 с.

Об'єкт дослідження - дрібносітчастий трикотаж для ендопротез-стрічки. Мета роботи - розробка технології виготовлення ендопротез-стрічки дрібносітчастої структури трикотажу (типу "Урсіт") шириною 12 мм з поліпропіленових монониток діаметром 0,15 мм. Метод дослідження - експериментальний. Обладнання - основов'язальна машина КОКЕТТ 18 класу. Відповідно до технічних вимог Замовника проведені експериментальні дослідження, в результаті чого розроблені технологічні параметри стрічок шириною 12 мм дрібно сітчастої структури трикотажу з нефарбованих поліпропіленових монониток діаметром 0,15 мм вітчизняного виробництва; розроблений тимчасовий технологічний режим виготовлення стрічки та вироблена дослідна партія ендопротез-стрічки з давальницької сировини в кількості 1560 пог.метрів і передана Замовнику в установленому порядку.

64.03.19.0458/0218U003384

Розробка технологічних параметрів виготовлення дрібносітчастого трикотажу для ендопротезів (типу "Альфа-Віта 90") з поліпропіленових монониток діаметром 0,15 мм вітчизняного виробництва: Заключний звіт /Державне підприємство "Київський державний науково-дослідний інститут текстильно-галантерейної промисловості"; Керівник Прокопова Євгенія Анатоліївна. – ДР 0117U005604. УДК 677:688.3.

17 с.

Мета роботи - розробка технологічних параметрів дрібносітчастого трикотажу з поліпропіленових монониток діаметром 0,15 мм. Метод дослідження - експериментальний. Обладнання - основов'язальна машина КОКЕТТ 18 класу. Відповідно до технічних вимог Замовника проведені експериментальні дослідження, в результаті чого розроблені технологічні параметри двох структур дрібносітчастого трикотажу для ендопротезів типу "Альфа-Віта 90" з нефарбованих поліпропіленових монониток діаметром 0,15 мм вітчизняного виробництва; розроблені тимчасові технологічний режим виготовлення полотен за розробленими структурами та вироблені дослідні партії трикотажного полотна в кількості 300 кв.м (зразки № 1 та № 2), що передані Замовнику в установленому порядку.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.03.19.0459/0218U003469

Розроблення діагностичних тест-систем на основі ПЛР у реальному часі для оцінювання безпеки та якості харчових продуктів:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Димань Тетяна Миколаївна. – ДР 0113U005453. УДК 619:616.98-07:578.832.1:636.5.

20 с.

Метою роботи було розроблення методичного підходу до визначення глютенів злакових культур та створення і апробація вітчизняного діагностикуму на основі методу ПЛР у реальному часі (ПЛР-РЧ, Real-Time PCR) для виявлення та ідентифікації походження глютену в харчовій продукції. Проведені дослідження і випробування довели, що розроблена тест-система дає змогу виявляти та ідентифікувати присутність пшениці, жита, ячменю та вівса як у продовольчій сировині (крупа, борошно), так і продуктах, що піддавались термічному обробленню, ферментації або гідролізу (сухі сніданки, печиво, солодові екстракти). Рівня чутливості тест-системи достатньо для виявлення так званого прихованого глютену, який може бути присутнім у складі продуктів промислового виробництва у вигляді добавок-загусників, формуютьорувачів, стабілізаторів, пшеничного борошна, крохмалю та ін. Запропонована тест-система може бути використана як скринінговий тест для якісного аналізу харчової продукції на вміст глютену

65.33 Хлібопекарська і макаронна промисловість

65.03.19.0460/0419U001059

Лісовська Тетяна Олегівна. Технологія бісквітного напівфабрикату з використанням борошна кукурудзяного екструдованого:

Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 26.12.2018.

УДК 664.681.2. 664.641.4.

151 с.: 36 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

У дисертаційній роботі науково обґрунтовано технологію бісквітного напівфабрикату з використанням борошна кукурудзяного екструдованого. Установлено закономірності впливу борошна кукурудзяного екструдованого на формування органолептичних, фізико-хімічних, реологічних показників бісквітного напівфабрикату. Досліджено механізм перерозподілу форм зв'язку вологи в бісквітному напівфабрикаті з використанням борошна кукурудзяного екструдованого. Науково обґрунтовано та розроблено технологію бісквітного напівфабрикату з використанням борошна кукурудзяного екструдованого у різних співвідношеннях з борошном пшеничним та повною заміною останнього, досліджено її функціонування як технологічної системи. Одержано комплекс нових даних, що характеризують органолептичні, фізико-хімічні, реологічні, мікробіологічні показники, харчову цінність нової продукції, науково обґрунтовано термін зберігання. Розроблено та затверджено нормативну та технологічну документацію, здійснено впровадження нових технологій на підприємствах галузі, розраховано економічний ефект від впровадження.

65.55 Харчосмакова промисловість

65.03.19.0461/0519U001020

Грушецький Роман Іванович. Наукове обґрунтування та розроблення комплексної те-

хнології фруктанів і дієтичних добавок на основі рослинної сировини: Дис... д.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 28.12.2018.

УДК 664.994:547.

270 с.: 62 табл., 100 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

Дисертація присвячена розробленню технології фруктанів та дієтичних добавок на їх основі із рослинної сировини. Науково обґрунтовано та експериментально встановлено можливість одержання високомолекулярних фруктанів та дієтичних добавок на їх основі із рослинної сировини. Виявлено залежність фізико-хімічних властивостей фруктанів від виду сировини та способу фракціонування її складових, що забезпечує отримання продукту прогнозованої якості в системі сировина-инулін. Вперше теоретично обґрунтовані та розроблені наукові положення інноваційної біотехнології високомолекулярних фруктанів із різної інулінвмісної сировини з отриманням інуліну зі ступенем полімеризації 30 і більше одиниць. Обґрунтовано рецептури та розроблено технології дієтичних добавок лікувально-профілактичного призначення на основі високомолекулярних фруктанів. Розроблено технологічні схеми одержання дієтичних добавок на основі високомолекулярних фруктанів. Клінічними дослідженнями доведено доцільність використання отриманих високомолекулярних фруктанів та дієтичних добавок на їх основі. Доведено рентабельність від впровадження технологій одержання високомолекулярних фруктанів та дієтичних добавок на їх основі.

65.63 Молочна промисловість

65.03.19.0462/0519U001019

Гринченко Наталя Геннадівна. Наукове обґрунтування технологій напівфабрикатів на основі молочної сировини, одержаних шляхом реалізації потенціалу лактокальцію:

Дис... д.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 27.12.2018.

УДК 001.891:637.521:637.044.

323 с.: 71 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 531 назва.

Дисертаційну роботу присвячено теоретичному та експериментальному обґрунтуванню технологій стабілізованих та структурованих сфероподібних напівфабрикатів на основі молочної сировини, одержаних шляхом реалізації потенціалу лактокальцію. Виробництво розроблених напівфабрикатів дозволило підвищити ефективність технологічних процесів переробки молочної сировини, розробити широкий асортимент конкурентоспроможної продукції з високими споживними властивостями та експортним потенціалом. На підставі теоретичних та експериментальних досліджень сформульовано та доведено наукову концепцію - керовані зміни вмісту йонного лактокальцію у складі технологічних рідких середовищ на основі молочної сировини шляхом корегування розчинності кальційвміщуючих солей та утворення альгінат-лактокальцієвих комплексів дозволять забезпечити колоїдну стабільність і структурування харчових систем з одержанням широкого асортименту напівфабрикатів із новими споживними властивостями. Одержано комплекс даних, які характеризують органолептичні, фізико-хімічні, мікробіологічні та токсикологічні показники нової продукції, її харчову та біологічну цінність. Розроблено та затверджено нормативну та технологічну документацію, здійснено впровадження науково-технічних розробок у виробництво та освітній процес.

65.65 Олійно-жирова промисловість

65.03.19.0463/0519U001018

Тищенко Ольга Павлівна. Наукове обґрун-

тування технологій напівфабрикатів оліе-жирових капсульованих для кулінарної та кондитерської продукції: Дис... д.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 26.12.2018.

УДК 001:891:(664.3.033:641.55).

323 с.: 68 табл., 115 іл. – Бібліогр.: 348 назв.

У дисертаційній роботі науково обґрунтовано та практично реалізовано інноваційні технології, обладнання та процеси капсулювання ліпідів харчової сировини, що дозволило створити новий науково-практичний напрям з їх використання в технологіях харчової продукції та розвинути теоретичні положення про структуроутворення полікомпонентних систем із використанням іонотропних полісахаридів у капсули з внутрішнім гідрофобним умістом. Розроблено та перевірено на адекватність теоретичні моделі, визначено закономірності та досліджено кінетику процесів капсулювання, обґрунтовано технологічні параметри утворення капсул "ліпідів харчової сировини – оболонкоутворювач" за вертикальної коаксіальної екструзії в середовищі повітря за самочинного розпаду та в середовищі олії дезодорованої за примусового керованого розпаду. Науково обґрунтовано та розроблено технології капсульованих олій соняшникової, оливкової, олій вітамінізованих, жирів тугоплавких, параметри технологічних процесів і технологій харчової продукції з використанням ліпідів харчової сировини – дресінгів, оливки структурованої, борошняних, кондитерський виробів, кулінарної продукції тощо. Одержано комплекс даних про якість та безпеку нової продукції. Розроблено та апробовано спеціалізоване обладнання та промислові лінії з виробництва ліпідів харчової сировини капсульованих. Розроблено та затверджено нормативну та технологічну документацію, впроваджено серійне виробництво нової продукції на харчових підприємствах України та за кордоном, проаналізовано соціально-економічний ефект від впровадження.

66 ЛІСОВА І ДЕРЕВООБРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

66.45 Целюлозно-паперова промисловість

66.03.19.0464/0218U003717

Процес сушіння паперу із використанням енергії випромінювання: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Марчевський Віктор Миколайович. – ДР 0115U001991. УДК 676.2.026.5.

203 с.

робота присвячена дослідженню процесу сушіння флютингу із застосуванням енергії інфрачервоного випромінювання. Теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено ефективність сушіння флютингу із застосуванням енергії інфрачервоного випромінювання, насамперед в періодах нагрівання та першому періоді сушіння. В основу теоретичних досліджень покладено принципи фізичного та математичного моделювання. Отримано нові кінетичні залежності процесу сушіння флютингу із застосуванням енергії інфрачервоного випромінювання за різних технологічних параметрів процесу. Показано, що температура флютингу в першому періоді сушіння за малої густини променевого потоку майже не змінюється і є рівною температурі мокрого термометра; а зі збільшенням густини променевого теплового потоку температура флютингу в першому періоді сушіння збільшується і наближається до температури насичення. Встановлено вплив технологічних параметрів на інтенсивність процесу та надано рекомендації щодо раціонального вибору цих параметрів. Встановлено питомі затрати на енергоресурс під час сушіння флютингу із застосуванням енер-

гії ІЧВ за різних тарифікації електроенергії та порівняно з затратами на використання водяної пари в сушильних циліндрах. Показано, що застосування ІЧВ для сушіння флютингу зменшить витрати природного газу на виробництво водяної пари та викиди вуглекислого газу в атмосферу при спалюванні природного газу. Результати роботи впроваджені на папероробному обладнанні.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.01 Загальні питання будівництва

67.03.19.0465/0218U003780

Науково-технічний супровід об'єкту: "Будівництво житлового будинку з вбудованими приміщеннями по проспекту Оболонському (біля будинку № 30) у Оболонському районі м.Києва з метою добудови поверхів: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Максименко Валерій Петрович. – ДР 0118U001170. УДК 69:001.89;728.

157 с.

Виконано просторовий перевірочний розрахунок несучих конструкцій каркасу житлового будинку, використано аналітично-розрахунковий метод із застосуванням складних статичних та динамічних розрахункових моделей комп'ютерного моделювання. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0466/0218U003995

Розроблення проекту Зміни №1 ДБН В.2.5-56-2014 "Системи протипожежного захисту": Заключний звіт /Приватне підприємство "Науково-технічний центр УСВПШП"; Керівник Платкевич Борис Станіславович. – ДР 0117U006314. УДК 69.614.84 : 699.81.

6 с.

Внесення змін до чинних та прийняття нових будівельних норм з урахуванням міжнародно визнаних принципів нормування у будівництві, актуалізація положень державних будівельних норм з урахуванням сучасних технологій, що дає змогу усунути непередбачені законодавством регуляторні процедури, виключити із будівельних норм положення, які є предметом регулювання нормативно-правових актів, а також сприяє розвитку підприємництва у містобудівній діяльності.

67.03 Інженерно-теоретичні основи будівництва

67.03.19.0467/0218U003390

Визначення ресурсу будівельних сталевих конструкцій в умовах довготривалої експлуатації для забезпечення технологічної безпеки підприємства: Заключний звіт /Донбаська національна академія будівництва і архітектури; Керівник Колесніченко Сергій Володимирович. – ДР 0116U000566. УДК 624.076.2.

203 с.

Розробка теоретичних підходів до обґрунтування показників технологічної безпеки на основі оцінювання ризиків при продовженні залишкового ресурсу конструкцій, що експлуатуються в умовах корозійного середовища та з урахуванням динамічних навантажень. Основними завданнями, на вирішення яких спрямований проект, є розробка методів оцінювання залишкового ресурсу конструкцій з урахуванням гіпотетичних (невиявлених) дефектів та пошкоджень,

розробка інженерного методу розрахунку показників безпеки подальшої експлуатації сталевих конструкцій будівель та споруд в умовах вичерпання ресурсу та з урахуванням можливих ризиків. Впровадження спеціальних методів досліджень стану сталевих конструкцій при обстеженні.

67.03.19.0468/0218U003683

Деформативність та тріщиностійкість тонкостінних оболонок покриття: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Ужegov Сергій Олегович. – ДР 0117U004769. УДК 624.074. 163 с.

Звіт про НДР: 163 с., 53 рисунки, 13 таблиць. Мета проекту: розробка уточнених теоретико-експериментальних методів розрахунку і оцінки надійності тонкостінних конструкцій зі сталевібробетону та створення і впровадження технологій виготовлення таких конструкцій в лабораторних і виробничих умовах. В роботі отримані наступні науково-технічні результати: 1) розроблена та застосована на практиці методика розрахунку оболонок від'ємної гаусової кривини за різних граничних умов і навантаженнях за допомогою методу скінчених різниць. Виведені скінченнорізницеві рівняння міцності та стійкості у лінійній постановці для внутрішніх вузлів оболонок і для різних граничних умов на контурі. 2) розроблена комп'ютерна програма "Розрахунок оболонок", що призначена для обчислення деформацій та дослідження стійкості оболонок обертання з від'ємною гаусовою кривиною типу однопорожнинного гіперболічного параболоїда. 3) розроблено конструкцію тонкостінної оболонки покриття зі сталевібробетону у формі гіперболічного параболоїда, що має кращі міцнісні показники ніж аналогічні конструкції покриття з залізобетону або армоцементу. Ключові слова: гіперболічний параболоїд, гіпар, тонкостінна оболонка, залізобетон, сталевібробетон, сталева фібра, короткотривале навантаження, повторні навантаження, несуча здатність, деформативність, тріщиностійкість, метод скінчених елементів, ПК Ліра. Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.07 Архітектура

67.03.19.0469/0419U001107

Кобейссі Хішам Хасан. Житловий інтер'єр у дизайнерській практиці Лівану: традиції та сучасність: Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 30.01.2019.

УДК 728:747 (569.3) (043.3).

165 с.: 74 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

У дисертації висвітлено теоретико-методологічні засади вивчення традиційного житлового будинку в Лівані, визначено чинники, що зумовили особливості організації житлового середовища і його естетичного осмислення. На прикладі збережених пам'яток конкретизовано типові інженерні, планувальні, функціональні та художньо-образні рішення. Уперше проаналізовано сучасну дизайнерську практику Лівану: висвітлено особливості формування професійної спільноти, її представників, підходи та прийоми організації житлового інтер'єру. Обґрунтовано перспективні галузі та підходи до проектування житлового інтер'єру, визначено напрями подальших досліджень.

67.03.19.0470/0218U003314

Монументальні пам'ятки Чернігівщини ранньомодерного часу (XVII-XVIII ст.) в контексті актуальних проблем дослідження, збереження, охорони та популяризації історико-культурної спадщини України: Заключний звіт /Чернігівський національний педагогічний

університет імені Т.Г.Шевченка; Керівник Черненко Олена Євгенівна. – ДР 0117U007355. УДК 725.94/726.

128 с.

Розробка та створення методики датування монументальних пам'яток Північного Лівобережжя XVII-XVIII ст. на підставі визначення регіональних хронологічних ознак будівельної техніки. Це дозволить розширити знання щодо багатьох унікальних об'єктів архітектурної спадщини, історія котрих недостатньо відображена у писемних джерелах. Створення тематичної анотованої карти з визначенням будівельної історії кожного об'єкту ранньомодерного часу (XVII-XVIII ст.) в Чернігівській області

67.11 Будівельні конструкції

67.03.19.0471/0218U003312

Розрахункові моделі силового опору складнонапружених прогінних залізобетонних конструкцій з урахуванням дії малоциклового навантаження високих рівнів: Заключний звіт /Одеська державна академія будівництва та архітектури; Керівник Карпюк Василь Михайлович. – ДР 0116U002340. УДК 624.012.41:563.3.

183 с.

Об'єктом дослідження є статично визначені та статично невизначені одно-, дво- і багатопрогінні залізобетонні конструкції балочного типу, в яких окрім плоского може виникнути загальний випадок напруженого стану. Мета роботи? дослідження впливу знакозмінного та знакопостійного малоциклового навантаження високих рівнів на міцність, деформативність та тріщиностійкість прогінних залізобетонних конструкцій з урахуванням конструктивних чинників та їх підсилення, вдосконалення деформаційного методу їхнього розрахунку, розробка розрахункових моделей їхнього силового опору з урахуванням фізичної нелінійності бетону і арматури, уточнення та розвиток загального інженерного методу розрахунку їхньої міцності. Методи дослідження полягають у застосуванні комплексного підходу з використанням теорії математичного планування багатofакторних натурних і числових експериментів, деформаційних та деформаційно-силових методів визначення їх несучої здатності із застосуванням феноменологічних критеріїв міцності бетону й арматури (в тому числі втомної міцності), діаграм їх стану, а також методів механіки руйнування композитних матеріалів та ін. За результатами досліджень були виявлені основні закономірності деформування, тріщиноутворення та руйнування прогінних залізобетонних елементів в зоні сумісної дії поперечних сил та згинальних моментів при малоцикловому навантаженні. Були встановлені суттєві відмінності напружено-деформованого стану дослідних елементів при знакозмінному навантаженні, які характеризуються утворенням та розвитком наскрізних нормальних тріщин у зоні чистого згину і перехресних похилих тріщин на їхніх приопорних ділянках. Після обробки даних за допомогою програми COMPLEX отримані математичні моделі основних параметрів працездатності дослідних елементів, які разом з результатами моделювання НДС залізобетонних конструкцій шляхом нелінійних скінчено-елементних розрахунків за допомогою ПК "Ліра САПР" дозволили розробити фізичні моделі опору зазначених елементів вказаному навантаженню та створити аналітичні розрахункові моделі їхньої втомної міцності. Отримані результати досліджень частково впроваджені в діючі національні норми проектування ДБН В.2.6-98:2009, ДБН В.2.6-100:2010, ДСТУ Б.В.2.6-156:2010, ДСТУ-Н Б.В.2.6-205:2015, ДСТУ Б.В.2.6-207:2016, в шістьох монографіях, п'ятьох навчальних посібниках, опублікованих статтях, а також при обстеженні та підсиленні пошкоджених силовими впливами балкових залізобетонних конструкцій, у навчальному процесі.

67.13 Технологія будівельно-монтажних робіт

67.03.19.0472/0218U003100

Перегляд КД 12.009-95 "Порядок і організація обстеження будівельних конструкцій і споруд шахтної поверхні": Заклучний звіт /Державне підприємство "Державний науково-дослідний, проектно-конструкторський і проектний інститут вугільної промисловості"; Керівник Куліш Владислав Андрійович. – ДР 0116U008483. УДК 621.879.48.

123 с.

В роботі переглянуто, погоджено і затверджено керівний документ КД 12.009 95 (із змінами) "Порядок і організація обстеження будівельних конструкцій і споруд шахтної поверхні" Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03.19.0473/0218U003101

Перегляд КД 12.011-96 "Будівлі і споруди технологічних комплексів шахтної поверхні. Вимоги до експлуатації": Заклучний звіт /Державне підприємство "Державний науково-дослідний, проектно-конструкторський і проектний інститут вугільної промисловості"; Керівник Куліш Владислав Андрійович. – ДР 0116U008484. УДК 621.879.48.

83 с.

В роботі переглянуто, погоджено і затверджено керівний документ КД 12.011-96 (із змінами) "Будівлі і споруди технологічних комплексів шахтної поверхні. Вимоги до експлуатації" Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.03.19.0474/0218U003725

Комплексне обстеження будівлі насосної станції № 4 за адресою вул.Курганівська,4 у вісях 1-3,Б-Е: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Чуканова Наталя Петрівна. – ДР 0116U005902. УДК 69.059;628.12:696.11.

142 с.

Проведено візуальні та інструментальні обстеження технічного стану будівлі; виявлено основні недоліки,дефекти і пошкодження будівельних конструкцій; визначено технічний стан об'єкта; виконано інженерно-геологічні вишукування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0475/0218U003726

Обстеження та оцінка технічного стану господарського блоку на об'єкті:"Реконструкція нежилої будівлі для відновлення діяльності дитячого дошкільного закладу на вул.Дегтярівській,43-А у Шевченківському районі м.Києва": Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Чуканова Наталя Петрівна. – ДР 0116U008393. УДК 69.059;725.

45 с.

Виконано візуальне обстеження будівлі; інструментальне обстеження конструкцій; обміри приміщень; складено обмірні креслення;розроблено рекомендації для забезпечення умов подальшої безпечної експлуатації будівлі. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0476/0218U003727

Обстеження будівлі по об'єкту "Реконструкція дошкільного навчального закладу № 661 на вул.Прирічний,3 в Оболонському районі.": Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва";

Керівник Чуканова Наталя Петрівна. – ДР 0116U008398. УДК 69.059;725.

80 с.

Проведено обстеження будівельних конструкцій; здійснено оцінку дійсного технічного стану об'єкту;надано рекомендації з поліпшення експлуатації конструкцій; виконано обмірні креслення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0477/0218U003734

СТП. Інженерні споруди. Мости залізничні. Правила обстеження і випробування : Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Тютюкін Олексій Леонідович. – ДР 0118U004508. УДК 624.19.

75 с.

"СТП. Інженерні споруди. Мости залізничні. Правила обстеження і випробування" встановлює загальні правила та методологію обстеження і випробування мостів всіх систем (конструкцій) та труб, що є новозбудованими (після реконструкції, капітального ремонту) та таких, що знаходяться в експлуатації на існуючих залізничних коліях та на дорогах, суміщених для руху автомобільного транспорту із залізницею, метрополітеном, трамваєм. "СТП. Інженерні споруди. Мости залізничні. Правила обстеження і випробування" застосовують при виконанні робіт з обстеження та випробування мостів і труб для визначення механічного опору та стійкості споруд з метою забезпечення безпеки експлуатації, безпеки життя та здоров'я людини. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0478/0218U003735

Проведення досліджень та розробки рекомендацій із застосування зовнішнього армування при виготовленні прогонових будов залізничних мостів: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Марочка Віталій Владиславович. – ДР 0118U004509. УДК 624.19.

15 с.

В роботі проведено дослідження із застосування зовнішнього армування при виготовленні прогонових будов залізничних мостів. Проаналізовано діючі та відмінені на сьогодні типові проекти на території України, враховано закордонний досвід виконання подібних конструкцій та розроблено ряд удосконалень, що суттєво покращують надійність та довговічність залізобетонних прогонових будов. Розроблені конструкції експериментальної прогонової будови, проведені дослідження її роботи та надані рекомендації щодо її влаштування та експлуатації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0479/0218U003781

Проведення польових випробувань контрольних паль на об'єкті:"Будівництво комплексу будівель і споруд для виробництва будівельних матеріалів по вул.Індустріальна,7 смт Калинівка Васильківського району Київської області: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Братусь Василь Григорович. – ДР 0117U005179. УДК 624.15; 725.4.

36 с.

Вивчені інженерно-геологічні умови. Визначена несуча здатність дослідних паль на контрольних випробуваннях робочих паль для можливості подальшого будівництва. Розро-

блено заключення про несучу здатність паль. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0480/0218U003782

Оцінка технічного стану основних утримуючих конструкцій тераси будівлі "JUSTSAFE" по вул.Б.Хмельницького,39 що до можливості реконструювання та подальшої безпечної експлуатації: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Братусь Василь Григорович. – ДР 0117U005180. УДК 69.059;725.

27 с.

Дослідження технічного стану основних утримуючих конструкцій ґрунтувалось на виявленні ушкоджень та дефектів, визначені причини їх утворень, відхилень від сучасних норм будівельного проектування та видача рекомендацій що до можливості реконструювання та подальшої безпечної експлуатації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0481/0218U003783

Оцінка технічного стану частини адмінбудівлі що до можливості проведення реконструкції та безпечної експлуатації в майбутньому за адресою: м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 12-а: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Братусь Василь Григорович. – ДР 0117U005181. УДК 69.059;725.

38 с.

Дослідження технічного стану основних утримуючих конструкцій ґрунтувалось на виявленні ушкоджень та дефектів, визначені причини їх утворень, відхилень від сучасних норм будівельного проектування та видача рекомендацій що до можливості реконструювання та подальшої безпечної експлуатації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0482/0218U003784

Проведення польових випробувань контрольних паль на об'єкті будівництва торговельного комплексу на вулиці Михайла Грушевського, 119-В місто Дубно, Ровенська область: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Братусь Василь Григорович. – ДР 0117U006135. УДК 624.15; 725; 728;.

48 с.

Вивчені інженерно-геологічні умови. Визначена несуча здатність дослідних паль на контрольних випробуваннях робочих паль для можливості подальшого будівництва. Розроблено заключення про несучу здатність паль. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.03.19.0483/0218U003789

Обстеження та визначення технічного конструктивних елементів будівлі ДП "МСЧ" завод "Кузня на Рибальському" за адресою: м. Київ, вул. Електриків, 26, корпус 87 з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої її експлуатації: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Яцик Петро Максимович. – ДР 0117U005168. УДК 69.059;725.4.

59 с.

В результаті виконання данної роботи проведено обстеження та визначення технічного стану конструктивних елементів будівлі з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої її експлуатації. Проведено науковий аналіз існуючої технічної документації; причин виникнення пошкоджень та деформацій основних конструктивних елементів будівлі. Виконане наукове обґрунтування, надані пропозиції по відновленню конструкцій, розроблені пропозиції щодо підвищення і забезпечення надійності і безпеки їх подальшої експлуатації.

67.03.19.0484/0218U003790

Обстеження та оцінка технічного стану антенно-щоглових споруд Житомирської філії Концерну РРТ: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Яцик Петро Максимович. – ДР 0117U005169. УДК 69.059;725.4.

41 с.

В результаті виконання данної роботи проведено обстеження та оцінка технічного стану металевої споруди з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої її експлуатації. Проведено науковий аналіз існуючої технічної документації; діагностика металевих конструкцій та елементів, аналіз результатів обстеження, оцінка технічного стану. Виконане наукове обґрунтування та вироблені рекомендації про придатність конструкцій та елементів щодо подальшої експлуатації з визначенням першочергових заходів по забезпеченню безпечної експлуатації споруди.

67.03.19.0485/0218U003791

Обстеження та оцінка технічного стану антенно-щоглових споруд Луганської філії Концерну РРТ: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Яцик Петро Максимович. – ДР 0117U005170. УДК 69.059;725.4.

47 с.

В результаті виконання данної роботи проведено обстеження та оцінка технічного стану металевої споруди з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої її експлуатації. Проведено науковий аналіз існуючої технічної документації; діагностика металевих конструкцій та елементів, аналіз результатів обстеження, оцінка технічного стану. Виконане наукове обґрунтування та вироблені рекомендації про придатність конструкцій та елементів щодо подальшої експлуатації з визначенням першочергових заходів по забезпеченню безпечної експлуатації споруди.

67.03.19.0486/0218U003792

Обстеження , оцінка технічного стану та паспортизація будівель і споруд Київської філії Концерну РРТ з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої їх експлуатації: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Яцик Петро Максимович. – ДР 0117U005171. УДК 69.059;725.4.

170 с.

В результаті виконання данної роботи проведено обстеження та оцінка технічного стану будівель та споруд Київської філії Концерну РРТ з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої їх експлуатації. Проведено науковий аналіз існуючої технічної документації; причин виникнення пошкоджень та деформацій основних конструктивних елементів будівель та споруд, аналіз результатів обстеження. Виконане наукове обґрунтування, надані

пропозиції по відновленню конструкцій розроблені рекомендації щодо підвищення і забезпечення надійності і безпеки їх подальшої експлуатації. Зроблені висновки про технічний стан. Складено паспорти технічного стану будівель і споруд.

67.03.19.0487/0218U003793

Обстеження та оцінка технічного стану конструктивних елементів будівлі на об'єкті Заможника з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої експлуатації: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Яцик Петро Максимович. – ДР 0117U005172. УДК 69.059;725.4.

47 с.

В результаті виконання данної роботи проведено обстеження та визначення технічного стану конструктивних елементів прибудови заможника з наданням висновків про технічний стан та рекомендацій щодо подальшої їх експлуатації. Проведено науковий аналіз існуючої технічної документації; причин виникнення пошкоджень та деформацій основних конструктивних елементів будівель та споруд, аналіз результатів обстеження. На підставі проведеного аналізу отриманих при візуальному обстеженні даних, наведені висновки про технічний стан конструкцій та прибудови в цілому.

67.15 Технологія виробництва будівельних матеріалів і виробів

67.03.19.0488/0218U003313

Розробка науково-теоретичних основ отримання низькоенергоємних екологічно безпечних композитів з використанням комп'ютерного матеріалознавства: Заключний звіт /Одеська державна академія будівництва та архітектури; Керівник Шинкевич Олена Святославівна. – ДР 0115U000573. УДК 666.965:661.683.3:519.2.

173 с.

Об'єкт дослідження - високоякісні та прогресивні будівельні композити нового покоління різного призначення з необхідними рівнями властивостей за комплексом показників якості та перспективні низькоенергоємні технологічні рішення та їх опис і дослідження на основі багатокритеріальних експериментально-статистичних моделей. Мета дослідження - розвиток наукових основ багатокритеріального аналізу, дослідження взаємозв'язків "склад - технологія - структура - властивості", які описані експериментально-статистичними моделями, для створення будівельних композитів нового покоління зі спеціальними властивостями і за низькоенергоємними та екологічно безпечними перспективними технологіями. Методи дослідження: для аналізу процесу структуроутворення обрані й адаптовані методичні прийоми, які сприяють поглибленому рішенням завдань дослідження. Запропоновано варіант східчастого композиційного планування серії експериментів, який дозволяє аналізувати властивості дисперсних систем і матеріалів на стадії їхнього приготування, тужавлення і твердіння на основі зв'язку "склад - технологія - структура - властивості". Для регулювання якості отриманого комплексно активованого композиту на силікатній матриці виконано аналіз зв'язку властивостей з параметрами структури, складом і режимами твердіння за експериментально-статистичними моделями. Обрані й адаптовані методичні прийоми, які сприяють поглибленому рішенням завдань дослідження. Розроблено прийоми багатокритеріальної оптимізації із застосуванням поетапного скорочення факторного простору на основі аналізу кореляційного зв'язку між характеристиками структури та комплексом критеріїв якості. Узагальнення резуль-

татів експериментально-статистичного моделювання забезпечило одержання нової важкодоступної в натурному експерименті інформації для прийняття технологічних рішень. Отримані результати дозволили розширити методологію та методи комп'ютерного матеріалознавства, поглиблюють та доповнюють відомі знання про процеси та явища в будівельному матеріалознавстві, дозволяють впровадити більш широке використання комп'ютерного матеріалознавства при розробці прогресивних сучасних будівельних матеріалів та провести комп'ютеризацію промислових виробництв з метою підвищення якості виробів і економії енергоносіїв.

67.21 Інженерні вишукування в будівництві

67.03.19.0489/0218U003728

Обстеження, встановлення маяків і спостереження за ними та виконання інженерно-геодезичних робіт із спостережень за осіданнями будинків по вул. В'ячеслава Липинського: буд. 52В, по вул. Михайла Коцюбинського: буд. 1 по об'єкту: "Реставрація із пристосуванням для сучасного використання велотреку на вул. Богдана Хмельницького, 58 та благоустроєм території у межах вулиць Богдана Хмельницького, Михайла Коцюбинського та В'ячеслава Липинського у Шевченківському районі м. Києва до початку активних будівельних робіт майданчика поруч: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Чуканова Наталія Петрівна. – ДР 0116U008395. УДК 624.131.2;728;725.

230 с.

Виконано збір та ознайомлення з документацією; закладено стінні, деформаційні марки для спостереження за осіданнями; визначено осідання частини будинків (півелювання 2 кл.) існуючої забудови до початку будівництва. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67.23 Архітектурно-будівельне проектування

67.03.19.0490/0218U003794

Розробка альбому технічних рішень та типової технологічної карти на улаштування інфрачервоної теплої підлоги: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва"; Керівник Максимов Артем Сергійович. – ДР 0116U007053. УДК 721.01:658.511.54;69:006;693.6.

33 с.

Розроблено альбом технічних рішень та типову технологічну карту на улаштування інфрачервоної теплої підлоги в житловому будівництві по жорстких бетонних або цементно-піщаних основах, які не зазнають під час експлуатації значних перепадів температури та вологості, значних деформацій.

67.25 Районне планування. Містобудування

67.03.19.0491/0218U003459

Водні ландшафтно-інженерні системи Правобережного Лісостепу України: дослідження стану і проблем їх функціонування: Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Гамалій Ірина Петрівна. – ДР 0113U004039. УДК 712.5:504.064.4.

23 с.

Водні ландшафтно-інженерні системи (ВЛІС) - водосховища, стави, канали - географічні антропогенні блокові системи, частково керовані людиною об'єкти з високою динамічністю розвитку, які займають проміжне положення між ландшафтними системами (ЛС) та інженерними спорудами (ІС), функціонування яких контролюється управлінською підсистемою (УП) в особі людини, що надає право називати їх ландшафтно-інженерними системами (ЛІС). У структурі ВЛІС доцільно виділяти три групи (власне ВЛІС, ВЛТЧС, ВЛІАС) ландшафтних комплексів. Відмінність між ними полягає в особливостях формування, функціонування, розвитку і, як наслідок, структури. У результаті проведених досліджень нами виділені такі основні причини аварій ІС: порушення правил експлуатації; часткова або повна відсутність проектною документації; не виконання ремонту укосів земляних гребель; неправильне регулювання стоку ВЛІС внаслідок чого ІС працюють в інтенсивнішому режимі, ніж передбачено проектом; капітальний ремонт ІС, обумовлений термінами експлуатації ВЛІС, замінюється поточним ремонтом. Для оцінювання стану ІС варто враховувати, зокрема рівень спрацювання системи шлюзів, наявність ушкоджень ґрунтово-накидної греблі, характер функціонування і рівень руйнації паводкового (аварійного) водоскиду.

67.29 Об'єкти будівництва

67.03.19.0492/0218U003986

Оцінка взаємного впливу на будівництво житлового комплексу з вбудовувано-прибудованими нежитловими приміщеннями та підземним паркінгом на вул Патріса Лумумби 12 у Печерському районі м. Києва головного каналізаційного колектору: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U001854. УДК 728/628.2.

53 с.

Обов'язково необхідний постійний контроль за станом колектору на ділянці майданчика житлового комплексу методами телеметрії. При своєчасному виявленні дефектів та деформацій, стан яких може призвести к руйнуванню кріплення з подальшим виходом склепіння обвалення в менш міцні шари ґрунтової основи, що підстиляють область активних деформацій основи паливових фундаментів, необхідно вжити технічні рішення щодо забезпечення міцності колектору. Робота розповсюджується за договірною ціною.

67.53 Інженерне забезпечення об'єктів будівництва

67.03.19.0493/0218U003999

Розроблення проекту Зміни №1 ДБН В.2.5-75:2013 "Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди": Заключний звіт /Український державний науково-дослідний і проектно-вишукувальний інститут "УкрНДІводоканалпроект"; Керівник Оглобля Олександр Іванович. – ДР 0117U004947. УДК 628.1.

5 с.

Розроблено першу, другу та остаточну редакції Зміни №1. Погоджено з чотирма Міністерствами. Напрвлено до Мінрегіону для розгляду та затвердження

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

68.01 Загальні питання сільського господарства

68.03.19.0494/0218U003236

Організаційно-економічний механізм імплементації європейських засад сільського розвитку в Україні: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Бородіна Олена Миколаївна. – ДР 0115U005550. УДК [338.43.02:330.342.146](477):001.891.

284 с.

Звіт про науково-дослідну роботу викладено на 284 сторінках комп'ютерного тексту, складається зі вступу, 5 розділів, висновків, рекомендацій, 11 додатків, переліку посилань, який включає 85 найменувань, ілюстрований 14 таблицями та 20 рисунками. Об'єкт дослідження: суспільні відносини у сфері реалізації завдань і досягнення цілей сільського розвитку в країнах ЄС та Україні. Мета роботи: обґрунтування шляхів і механізмів сільського розвитку в Україні на основі гармонізації інтересів і цілей сільськогосподарського виробництва, сільського населення і всього суспільства, активізації і підтримки сільської життєдіяльності та ініціатив сільських громад з використанням підходів Європейського Союзу та з урахуванням специфіки вітчизняних реалій. Методи дослідження: економіко-математичний, графічний, монографічний, статистичний, систематизації та класифікації, експертних оцінок, порівняльного та просторового аналізу, абстрактно-логічний, системного підходу. Наукові результати: узагальнено засади сільського розвитку в Європейському Союзі, форми і методи досягнення його цілей; встановлено, що в міжсекторальній політиці ЄС використовується концептуальний підхід "rural proofing" ("селоцентризм"), який варто практикувати і в Україні; аргументовано доцільність орієнтувати вітчизняну політику сільського розвитку на посилення здатності села здійснювати вагомий внесок в економічне зростання і продукування суспільних благ та формувати подібну до європейської систему розробки стратегій та програмних завдань зрівноваженого розвитку сільського господарства і села. Обґрунтовано стратегічні напрями та механізми: вдосконалення земельних відносин на основі європейських соціально-орієнтованих підходів до їх регулювання з метою деконцентрації землеволодіння і землекористування для досягнення цілей аграрного і сільського розвитку; якісного оновлення і реалізації людського капіталу на селі із запровадженням освітніх моделей та інноваційних мережевих структур для дорослого населення, а також підвищення доступності базових послуг; підвищення життєздатності і конкурентоспроможності господарювання на селі, особливо в частині сприяння становленню сімейного фермерського укладу європейського зразка; консолідації сільських громад, збереження та реалізації їх самоврядних функцій в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Результати дослідження реалізовано у розроблених з участю авторів НДР пропозиціях до проекту Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року; зауваженнях та пропозиціях до проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, низці науково-аналітичних матеріалів, поданих до центральних органів влади України. Результати дослідження оприлюднено в колективній монографії "Імплементація Європейських засад сільського розвитку в Україні" та ряді статей, опублікованих у наукових журналах та інших виданнях.

68.29 Землеробство

68.03.19.0495/0218U003136

Розробити комплексну модель формування продуктивності зернових колосових культур у різноротаційних сівозмінах в лівобережній частині Лісостепу України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Літвінов Дмитро Вікторович. – ДР 0117U004416. УДК 631.582:631.8:631.5.

38 с.

Об'єкти досліджень: процес зміни продуктивності зернових колосових культур у різноротаційних сівозмінах Мета досліджень - Провести оцінку впливу погодних умов на формування продуктивності зернових колосових культур (пшениці озимої і ярої, ячменю ярого) залежно з насиченням різноротаційних сівозмін зерновими культурами від 57 до 100% в лівобережній частині Лісостепу України. Розробити комплексну модель формування продуктивності зернових колосових культур у різноротаційних сівозмінах за сучасних агрометеорологічних ризиків в Лівобережному Лісостепу України. Указану мету реалізовано шляхом створення математичних моделей, на основі кореляційно-регресійного аналізу залежності урожайності пшениці озимої і ярої та ячменю ярого від метеорологічних умов. Дослідження проводились у тривалому стаціонарному досліді на чорноземі типовому малогумусному Панфільській дослідній станції ННЦ "Інститут землеробства НААН" у різноротаційних сівозмінах. Грунт - чорнозем типовий неглибокий малогумусний крупнопилувато легкосуглинковий. Наведено узагальнення багаторічних показників метеорологічних умов протягом вегетації зернових колосових культур за останні 77 років. Статистичний аналіз метеорологічних даних окремих місяців засвідчив, що температурні показники найвищу мінливість мали у квітні ($V = 34,1\%$) та вересні ($V = 19,8\%$) в інші місяці варіювання показників було середнім ($V = 10,5-16,5\%$). Встановлено, що урожайність ярих культур (пшениця та ячмінь) більше залежала від комплексу погодних умов травня та червня, а пшениці озимої травня, червня і липня. У ці місяці вплив погодних умов на урожайність сягав 60-70%. Вплив погодних умов на якість зерна протягом вегетації змінювався від 13,2 до 53,4%.

68.03.19.0496/0218U003198

Методологія сталого функціонування адаптивної енергоощадної системи виробництва овочевої продукції: Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Муравйов Віктор Олександрович. – ДР 0111U005079. УДК 635.1:631.5.

64 с.

Розроблено методологію сталого функціонування адаптивної енергоощадної системи виробництва овочевої продукції, яка за зниження техногенного застосування сидеральних та інших органічних добрив сприяє підвищенню активності целюлозорозкладаючих мікроорганізмів на 12-16%. За рахунок зниження затрат: електроенергії на 10 %, мінеральних добрив на 64, пестицидів на 80, амортизаційних відрахувань на 17, поточного ремонту на 17, зрошення на 25% та інших статей затрат знижено собівартість на 12 %, що дало змогу підвищити рівень рентабельності в цілому по сівозміні до 113 % (за інтенсивного контролю – 95 %).

68.03.19.0497/0218U003463

Теоретичні і практичні аспекти селекції пшениці м'якої озимої на підвищення адаптивного потенціалу для умов Лісостепу України:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний

університет; Керівник Лозінський Микола Владиславович. – ДР 0113U004043. УДК 631.111"324".631.52(477.44).

75 с.

Аналіз гібридів F1 виявляє складну природу генетичної детермінації довжини стебла у досліджених реципрокних гібридів. Ступінь домінування (hr) коливався від від'ємного до позитивного наддомінування залежно від комбінації схрещування. За довжиною стебла у реципрокних гібридів F2 спостерігається значний формотворчий процес. Успадкування довжини головного колосу реципрокними гібридами пшениці озимої мало різноманітний характер. В гібридних популяціях спостерігалися наступні типи успадкування: від'ємне домінування, проміжне успадкування, позитивне домінування і позитивне наддомінування. Результати досліджень свідчать, що материнська форма значно впливає на формування довжини головного колосу. Реципрокні гібриди значно різняться між собою за ступенем і частотою позитивних трансгресій, а також за крайніми значеннями довжини головного колосу.

68.35 Рослинництво

68.03.19.0498/0519U001011

Панахид Галина Ярославівна. Агробіологічні та технологічні основи формування продуктивності різновікових лучних фітоценозів у Західному Лісостепу: Дис... д.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". – Захищена 27.12.2018.

УДК 633.2.03:631.816.1:631.816.2:631.811.98:631.821:631.895:636.085.2. 453 с.: 132 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 572 назви.

Об'єкт - лучні сіяні травостої тривалого використання (6-10-річний та 37-41-річний) і новостворені бобово-злакові травостої (люцерно-лядвенцево-злаковий та конюшино-злаковий); удобрення, вапнування, застосування біопрепаратів; продуктивність травостоїв та якість кормів. Мета - теоретичне і експериментальне обґрунтування наукових основ підвищення продуктивності лучних агрофітоценозів як тривалого використання, так і новостворених бобово-злакових із урахуванням доз мінеральних добрив, строків та режимів скошування трав, застосування вапнування, інокуляції, стимуляторів росту, мікроелементів, композиційних органічних добрив та агроенергетичної ефективності кормовиробництва у Західному Лісостепу. Методи - польовий, візуальний, ваговий, хімічний, статистичний, розрахунково-порівняльний. Розроблено технологію раціонального використання і поновлення довготривалих лучних травостоїв за оптимального удобрення і режимів відчуження та технологію вирощування злаково-бобових травосумішок для отримання високобілкового корму в умовах Західного Лісостепу; розроблено науково-методичні рекомендації щодо поліпшення довготривалих і багаторічних травостоїв з метою подовження продуктивного довголіття, практичні рекомендації щодо створення та ефективного використання різновікових сіяних травостоїв у Західному Лісостепу. Впровадження отриманих результатів досліджень проводили в 2008-2017 рр. у господарствах Львівської області на загальній площі 3,1 тис. га. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.03.19.0499/0419U001041

Шевченко Наталія Василівна. Вплив технологічних прийомів вирощування на продуктивність гібридів кукурудзи для виробництва біоетанолу в умовах Лісостепу правобережного: Дис... к.с.-г.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 26.12.2018.

УДК 631.527.5:633.15:620.952(477.4+292.485).

209 с.: 36 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

У дисертаційній роботі наведено результати досліджень з вивчення особливостей росту, розвитку та формування фотосинтетичної, зернової продуктивності гібридів кукурудзи залежно від впливу передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень, а також дана економічна, енергетична оцінки та розрахунковий вихід біоетанолу з зерна кукурудзи та енергії з біоетанолу. Одержаний і узагальнений матеріал дає можливість рекомендувати у виробництво найбільш економічно вигідну технологію вирощування кукурудзи гібриду Діалог в умовах правобережного Лісостепу України, яка забезпечує формування урожайності зерна кукурудзи на рівні 12,57 т/га з вмістом крохмалю 69,39 % та його виходом 8,72 т/га.

68.03.19.0500/0218U003197

Теоретично обґрунтувати та розробити селекційну модель конкурентноздатних гібридів і сортів перцю солодкого з використанням методів системного аналізу: Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Крутько Роман Васильович. – ДР 0117U002399. УДК 635.649:631.527.

36 с.

Встановлено генотипові особливості сучасних гібридів F1 і сортів перцю солодкого за цінними господарськими ознаками. Виявлено різні типи формування урожайності у гібридів F1 перцю солодкого і їх батьківських компонентів (пропорційний і диспропорційний). Показано наявність специфічності генотипів у взаємозв'язках між складними ознаками і їх компонентними складовими. Визначено базові селекційні ознаки вихідних форм перцю солодкого з найбільшим рівнем кореляції з урожайністю гібридів, одержаних на їх основі. Обґрунтовано та за допомогою методу Дискримінантного канонічного аналізу розроблено моделі на основі дискримінантних функцій, які дозволяють прогнозувати рівень урожайності гібридних комбінацій за рівнем ознак батьківських компонентів.

68.03.19.0501/0218U003218

Дослідити жатку-обчісувач на збиранні насінневих посівів льону-довгунця: Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Коропченко Сергій Петрович. – ДР 0117U000665. УДК 631.358:633.52.

63 с.

Об'єкт дослідження - технологічний процес збирання льону-довгунця. Мета роботи - визначити придатність жатки-обчісувача збирати насінневі посіви льону-довгунця. Предмет досліджень - стеблостій льону-довгунця, процеси скошування стебел, приготування трести, збирання та одержання волокнистої сировини, технічні засоби для збирання. Одержано вихідні дані для обґрунтування технологічного процесу одержання насіння льону-довгунця на корені та конструкції жатки-обчісувача для виконання запропонованого процесу. Результати досліджень дозволяють запропонувати виробникам сировини з льону-довгунця суттєво модернізувати процес одержання якісного насіння льону-довгунця включивши в технологію збирання використання операцію очісування стебел на корені. Обґрунтовано впровадження даної операції в технології збирання, що забезпечить вироблення більшої кількості якісного насіння льону-довгунця і дозволить скоротити виробничі витрати на 15-25 % та підвищити продуктивність робіт на 30 %.

68.03.19.0502/0218U003219

Дослідити селекційний матеріал льону-довгунця на посухостійкість, отриманий рі-

зними методами: Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Верещагін Ігор Володимирович. – ДР 0117U000666. УДК 633.521:631.527.

29 с.

Об'єкт дослідження - прийоми, методи селекції на посухостійкість, сорти льону-довгунця. Предмет досліджень: посухостійкість льону-довгунця за несприятливих умов вирощування, пов'язаних з перегрівом та зневодненням. Мета роботи - дослідити джерела вихідного матеріалу льону-довгунця для селекції на посухостійкість в умовах північно-східного Полісся України, отриманий різними методами. Методи досліджень: лабораторний, польовий, вимірювально-ваговий, статистичний. Досліджено вплив добору насіння з рослин, отриманих в умовах посушника, на морфологічні ознаки сортів льону-довгунця, здійснено порівняльну оцінку стійкості до посухи зразків льону-довгунця в умовах посушника та лабораторних умовах. Встановлено стійкість до посухи гібридів, отриманих від мікрогаметофітної селекції.

68.03.19.0503/0218U003260

Розробити методику застосування портативного флуорометра "Флоратест" для визначення селекційної цінності зразків пшениці м'якої озимої шляхом вимірів інтенсивності флуоресценції хлорофілу: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Булавка Наталія Василівна. – ДР 0117U004221. УДК 633.1:11:581.132.

16 с.

Об'єкт: сорти пшениці м'якої озимої. Мета роботи - відпрацювати методичні прийоми визначення потенціалу продуктивності та адаптивності зразків пшениці на основі показників фотосинтезу. Методика досліджень - польові, лабораторні та статистичні. Результати досліджень. Відпрацьовано методичні прийоми визначення потенціалу продуктивності зразків пшениці м'якої озимої шляхом виміру інтенсивності флуоресценції хлорофілу в польових умовах портативним флуорометром "Флоратест." Використання приладу "Флоратест" у сприятливих умовах вегетації дозволяє визначити продуктивний потенціал зразків, а в екстремальних умовах - стійкість до стресових факторів. Сфера використання: селекція озимої пшениці.

68.03.19.0504/0218U003261

Розробити спосіб оцінки та добору селекційного матеріалу пшениці твердої ярої за непрямыми індексними показниками: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Хоменко Світлана Олегівна. – ДР 0117U004222. УДК 633.11"321":631.524.

13 с.

Об'єкт досліджень - селекційні індекси перспективних сортів та ліній пшениці твердої ярої. Мета - встановити найбільш ефективні індексні показники для визначення селекційної цінності ярої пшениці. Методика - польові дослідження з використанням селекційними індексів, а саме - перспективності (ІР), фіно-скандинавського (FSI), мексиканського (МІ) та білоцерківського (БІ) індексу, полтавського (РІ), лінійної щільності колоса (ЛЩК), щільності колоса (ЩК). Результати. Проведена оцінка ліній та сортів пшениці твердої ярої за селекційними індексами. Для ліній найбільш ефективними виявились індекси: РІ, МІ, ЩК, а для сортів у 2016 р. - ЩК, БІ, МІ, оскільки вони характеризувались помірним кореляційним зв'язком з урожайністю. Рекомендуюмо для добору продуктивних форм у ранніх поколіннях

використовувати індекс щільності колоса та мексиканський індекс. Виділено по 4 лінії Леукомелян 14-05, Гордеїформе 15-06, Гордеїформе 15-07, Леукурум 15-38 і сорти МПП Магдалена, МПП Райдужна, Славута, Кучумівка за комплексом селекційних індексів, що характеризувались оптимальним співвідношенням між досліджуваними ознаками і рекомендуються для залучення у селекційні програми. Сфера вткостання: селекція ярої пшениці.

68.03.19.0505/0218U003262

Відпрацювати методику ранньої діагностики та добору жаро- посухостійкого селекційного матеріалу пшениці м'якої озимої:

Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Кириленко Віра Вікторівна. – ДР 0117U004223. УДК 633.11"321":581.1.032.3:631.527.

22 с.

Об'єкт дослідження: прояв жаростійкості та посухостійкості у гібридних та гібридно-мутантних популяцій, ліній та сортів пшениці м'якої озимої. Мета. Відпрацювати прийоми ранньої діагностики і розробити методику добору за жаро- посухостійкістю селекційного матеріалу пшениці м'якої озимої. Методи: загальнонаукові, лабораторні, польові, статистичні. Результати. Встановлено диференціацію перспективних ліній, сортів, гібридних та гібридно-мутантних популяцій на високо- середньо- і слабжаростійкі після дії (+57...+58 °С) температури. Виявлено позитивний кореляційний зв'язок між урожайністю та схожістю насіння після дії температурного стресу. Виділено цінний селекційний матеріал з достатнім рівнем прояву ознак адаптивності та продуктивності. Виділені жаро- посухостійкі сорти пшениці озимої: Світанок Миронівський, Естафета миронівська. Розроблено методичні рекомендації "Способи добору жаро- посухостійкого селекційного матеріалу пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.)". Сфера використання: селекція озимої пшениці.

68.03.19.0506/0218U003263

Розробити методичні прийоми використання морфофізіологічного аналізу визначення потенційної та реальної продуктивності пшениці м'якої озимої для ранньої оцінки сортів у процесі селекції:

Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Гуменюк Олександр Володимирович. – ДР 0117U004224. УДК 633.11:631.524.85.

21 с.

Об'єкт дослідження: перспективні лінії та сорти пшениці озимої. Мета роботи - розробити методичні прийоми використання морфофізіологічного аналізу для ранньої оцінки сортів за потенційною та реальною продуктивністю. Методи дослідження: загальнонаукові, польові; лабораторні, статистичні. Результати. У польових та лабораторних умовах МПП НААН проведено оцінку морфофізіологічного стану рослин 5 перспективних ліній та 5 сортів пшениці м'якої озимої. Встановлено особливості формування кількості стебел та величини конуса наростання на I-III етапах органогенезу. Розраховано прогноз потенційної урожайності на основі числа сформованих колосків у колосі. Розроблена модель колоса з елементами відтворення потенційної та реальної продуктивності. Сфера використання: селекція озимої пшениці.

68.03.19.0507/0218U003370

Науково-технічне забезпечення органічного виробництва продукції рослинництва: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Ке-

ривник Говоров Олександр Федорович. – ДР 0117U004300. УДК 633/635+001.5.

108 с.

Звіт про НДР. Об'єкт досліджень - варіанти технологічних процесів, типів машин та їх характеристик.-технічні засади створення Мета роботи - підвищення ефективності виробництва органічної продукції рослинництва за рахунок застосування раціональних технологій і комплексів машин. Метод досліджень - аналітично - експериментальний. Досліджено, що рекомендації для переходу на органічне землеробство достатньо 3-5 років не використовувати мінеральні добрива, пестициди та ГМО є необхідними. Необхідно визначити валовий вміст хімічних елементів у ґрунті і порівняти їх концентрацію з ГДК та за результатами порівнянь зробити висновок про можливість переходу на органічне землеробство. Основним способом боротьби з бур'янами залишається механічний з поєднанням деяких біологічних ЗЗР. В середньому бур'яни виносять із ґрунту кг/га: азоту (23,0-39,0), фосфору (7,5-32,5) і калію (3,2-8,0). Установлено, що основним чинником який спричиняє зниження родючості ґрунту є неповернення рослинних решток у ґрунт і недостатнє внесення добрив, зокрема гуміфікованого компосту. За період 2011-2015 рр. з площі 89157,2 тис.га в ґрунті остався запас азоту 566,9 тис. т. і дефіцити фосфору 2317,1 тис. т. і калію 3918 тис.т. та окрім того винесено з ґрунту тисячі тонн (30%) хімічних елементів таблиці Д.І. Менделєєва, які також приймають участь у внутріґрунтових хімічних реакціях. Біологічна система землеробства є виснажуючою для ґрунту і в порівнянні з класичною виносить з ґрунту більше азоту в 3,69 раз, фосфору в 3,36 раз і калію в 3,74 раз, тому необхідно терміново провести НДР з визначення впливу біопрепаратів на зниження вмісту гумусу та встановити нижню допустиму межу вмісту гумусу на якій заборонити використання біопрепаратів. Короткострокові сівозміни органічного землеробства не забезпечують повернення у ґрунт винесеного об'єму хімічних елементів, тому необхідно включати в короткострокові сівозміни кукурудзу на зерно і соняшник з застосуванням біодеструкторів для стебел кукурудзи і соняшнику. Біологічні ЗЗР не забезпечують 100 % захисту рослин, тому основними є сівозміни і механічний обробіток ґрунту. Результати можуть бути використані виробниками органічної продукції. Галузь застосування - сільськогосподарське виробництво, зокрема органічне. Економічна ефективність - відтворення родючості ґрунту. Для впровадження результатів роботи у виробництво необхідно розробити лазерний аналізатор для визначення валового вмісту у ґрунті хімічних елементів в режимі руху агрегату. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.19.0508/0218U003468

Агротехнічні основи обґрунтування технології вирощування зернових, зернобобових, олійних, технічних, кормових культур для отримання альтернативних видів палива:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Грабовський Микола Борисович. – ДР 0113U007057. УДК 633.1/7:620.952.

53 с.

Мета досліджень полягала в теоретичному та агробіологічному обґрунтуванні технологічних прийомів вирощування агрофітоценозів кукурудзи і сорго цукрового в одновидових та сумісних посівах як біоенергетичних культур для виробництва біогазу в Центральному Лісостепу України. Встановлено, що в зоні Центрального Лісостепу України на формування продуктивності кукурудзи і сорго цукрового суттєвий вплив мають гідротермічні умови липня-серпня. В цей період відбувається цвітіння качанів та волотей а також налив та досягання зерна. Неприятливі кліматичні умови

в цей період зумовлюють зменшення врожайності біомаси кукурудзи на 38,5-46,3% і сорго цукрового на 28,7-38,5% порівняно з кращими за вологозабезпечення роками. Продуктивність агрофітоценозів кукурудзи і сорго цукрового залежить від їх сортових особливостей. Більш адаптованими до умов регіону є гібриди кукурудзи Моніка 350 МВ та Бистриця 400 МВ та сорго цукрового Довіста: в середньому за роки досліджень врожайність зеленої маси в них була в межах 50,1-75,1 т/га, сухої - 15,3- 17,6 т/га, розрахунковий вихідбіогазу 7,2-9,4 тис. м³/га.

68.37 Захист сільськогосподарських рослин

68.03.19.0509/0218U003470

Ентомокомплекс на однорічних бобових культурах та контроль чисельності фітофагів в Центральному Лісостепу України: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Шушківська Н.І. – ДР 0113U004317. УДК 632.6/7:633.31/37(477.4).

19 с.

В агроценозах однорічних бобових культур виявлені комахи, що належать до рядів: твердокрилі (44,2 %), перетинчастокрилі (17,3 %), напівтвердокрилі (14,6 %), двокрилі (9,7 %), лускокрилі (8 %), торочоккрилі (4 %), рівнокрилі (2,7 %), прямокрилі (1,3 %) та сітчастокрилі (1,3 %). Серед твердокрилих 52,6 % складають фітофаги з родини довгоносиків (Curculionidae). Частка ентомофагів становить 38,2 %. Більшість з них представники родин Carabidae та Coccinellidae. Ряд Hymenoptera в агроценозі гороху (86,1 %) представлений ентомофагами з надродини хальцидоїдних їздів та афідіїдів. Домінують серед напівтвердокрилих (ряд Hemiptera) в агроценозі гороху польовий клоп *Lygus pratensis* L. (родина сліпняки Miridae), та хижий клоп набіс *Nabis ferus* L. (родина клопи-мисливці Nabidae). Істотну роль в обмеженні чисельності фітофагів відіграють хижі личинки мух дзюрчалок (ряд Diptera родина Syrphidae), личинки мух тахін (ряд Diptera родина Tachinidae), які паразитують в комах та золотоочка *Chrysopa perla* (L.) (ряд Neuroptera родина Chrysopidae).

68.03.19.0510/0218U003642

Використання безглютенної сировини і сучасних добавок утворювачів структури для створення харчових продуктів лікувальної дії: Заключний звіт /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені П.М.Василенка; Керівник Шаніна Ольга Миколаївна. – ДР 0115U000583. УДК 632.1 : 581.20.

59 с.

Метою роботи є наукове обґрунтування і розробка інноваційної технології безглютенних бездріжджових хлібців на основі борошняних сумішей шляхом використання в якості структуроутворювачів добавок білкової і полісахаридної природи. Об'єкти дослідження - технологія безглютенних бездріжджових хлібців. В ході дослідження проаналізовано сучасні тенденції в технології безглютенних хлібопекарських виробів та вивчені закономірності утворення безглютенного бездріжджового хлібного тіста

68.39 Тваринництво

68.03.19.0511/0218U003180

Вивчити рівень прояву господарсько-корисних ознак мікроліній курей різного походження породи Плімутрок білий: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Панькова Світлана Миколаївна. – ДР 0117U004801. УДК 636.52.

23 с.

Підтверджено ефективність селекційної роботи з птицею в заводській лінії Г2 м'ясо-яєчної породи Плімутрок білий, особливо в напрямі підвищення несучості та маси яєць, оскільки ці показники високовірогідно вищі у порівнянні з птицею цієї ж породи, яка тривалий час утримувалася без здійснення селекційних заходів. Розроблено програму використання птиці мікролінії Г25 у роботі племзаводу з розведення курей породи Плімутрок білий. Молодняк селекційної лінії Г2 характеризується більшою живою масою, особливо у перші 10 тижнів життя, коли перевага над мікролінією Г25, в якій селекція тривалий час не проводилася, досягала 43 %. В кінці вирощування (16 тижнів життя птиці) різниця між групами становила 4,8 % на користь селекційної - 1,74 кг проти 1,66 кг. Несучість дорослих курей відселекціонованої птиці лінії Г2 за 40 тижнів життя становила 74,4 шт. на середню несучку, що на 8 % вище за мікролінію Г25. За весь період використання (51 тиждень життя) несучість курей лінії Г2 складала 110 яєць, на 10 % вище за мікролінію Г25. За масою яєць несучки лінії Г2 істотно переважали відповідний показник в мікролінії Г25 як у віці 30 тижнів (на 6 %), так і в 49 тижнів (на 8,5 %). За рахунок менших затрат корму на виробництво 10 яєць утримання курей селекційної лінії Г2 є більш рентабельним - 87,7 % проти 78 % у невідселекціонованої мікролінії Г25, собівартість інкубаційного яйця - 4,36 грн. проти 4,62 грн., відповідно. Економічна ефективність виробництва інкубаційних яєць птицею лінії Г2 складала 16,5 грн./гол.

68.03.19.0512/0218U003226

Розробити техніко-технологічні передумови переробки курячого посліду: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" НААН; Керівник Дешко Віталій Іванович. – ДР 0117U0033003. УДК 637.03.

84 с.

Мета досліджень - підвищення ефективності використання курячого посліду як органічного добрива чи палива шляхом розроблення техніко-технологічних передумов переробки курячого посліду. Об'єкти досліджень - Техніко-технологічні складові процесу підготовки до використання курячого посліду як органічного добрива чи палива. Методи дослідження - аналітичний, статистичний, дедуктивний. Галузь застосування - в подальших наукових дослідженнях по розробці нових технічних засобів сушіння посліду, які будуть задіяні в лініях переробки посліду на органічне добриво. Проведено техніко-економічний аналіз трьох перспективних ліній з використанням запропонованого нового обладнання для переробки посліду, яке потрібно розробити. Встановлена перспективність розробки дробарки-сушарки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.19.0513/0218U003257

Підвищити ефективність проведення гону та рівня відтворювальної здатності пєсцїв в умовах сучасних звірогосподарств України: Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук України; Керівник Бойко Олександр Васильович. – ДР 0117U000509. УДК 636.93.

21 с.

Об'єкт досліджень - процес перебігу естрального циклу у самок пєсцїв кліткового розведення в умовах звірогосподарства Центрального регіону України. Мета роботи - удосконалення методики визначення фізіологічного стану самиць пєсцїв в період гону в умовах сучасних звірогосподарств України з урахуванням взаємодії "генотип-середовище". Метод дослідження - зоотехнічний, статисти-

чний аналіз отриманих даних. На основі дослідження взаємозв'язків перебігу статевого циклу самок пєсцїв та факторів оточуючого середовища, мікроскопічного аналізу церві кального слизу, удосконалено спосіб визначення стадії еструсу у пєсцїв кліткового розведення. Встановлено, що в умовах звірогосподарства Черкаської облспоживспїлки про яв статевої охоти у самок пєсцїв кліткового утримання реєструється з другої декади лютого і триває до другої декади березня. Самки досліджуваної групи характеризують високою багатоплідністю, проте втрати на отриманні молодняку і утриманні безплідних самок сягають 10 %. Максимальний зв'язок відтворювальної здатності пєсцїв в умовах звірогосподарства Центральної частини України відмічено за показником температури навколишнього середовища та сонячною активністю в період проведення гону. Використання методу мікроскопічної оцінки стадії естрального циклу за цитологічними показниками піхвових мазків самок та їх поведінки під час проведення гону дають змогу об'єктивно оцінити готовність самки до розмноження. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03.19.0514/0218U003265

Розробити панель чотирьох пар олігону-клеотидних праймерів для ампліфікації мікросателітних ДНК-маркерів локалізованих на Y-хромосомі свині: Заключний звіт /Інститут свинарства ім. О.В.Квасницького НААН України; Керівник Почерняев Костянтин Федорович. – ДР 0117U002570. УДК 636.4.082.

13 с.

Розроблено панель чотирьох олігону-клеотидних праймерів, які дозволяють ампліфікувати в ПЛР чотири мікросателітні ДНК-маркери, локалізовані на Y-хромосомі свині.

68.41 Ветеринарія

68.03.19.0515/0218U003466

Розробка критеріїв комплексної оцінки якості й безпечності сировини і харчових продуктів тваринного походження за гармонізацією нормативно-технічних документів:

Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Хіцька Оксана Анатоліївна. – ДР 0113U004044. УДК 616:614.31:637.1/.5:006.83/.88.

31 с.

Запропоновані методи якісних способів удосконалення горизонтального методу виявлення *Listeria monocytogenes*, *Salmonella* та коагулазопозитивних стафілококів у молоці та молокопродуктах можна використовувати у комплексі з іншими методами визначення їх безпечності (визначення загальної кількості мікроорганізмів (КМА-ФАНМ), бактерій групи кишкової палички (БГКП), сальмонел, стафілококів). Розроблено комплексну оцінку молока корів за біохімічними та фізико-хімічними маркерами, запропоновано системний підхід до впровадження належної гігієнічної практики виробництва молока-сировини та молочних продуктів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.03.19.0516/0218U003467

Паразитози риб (поширення, діагностика і профілактика): Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Джміль Володимир Іванович. – ДР 0113U004042. УДК 616:616.99:639.3.09.

23 с.

Метою даної роботи було проведення моніторингу ураженості прісноводних корошових риб, що вирощуються в ри-

бницьких господарствах різних форм власності в центральній частині України та запропонувати методи профілактики даних хвороб. Було проведено моніторинг гідрохімічних показників води в ставках для вирощування риби за умов Київської області, а також моніторинг паразитологічне дослідження корошових риб, що вирощуються в ставках господарств різних форм власності центральної частини України. В ході даної роботи вивчена інтенсивність інвазії досліджуваних риб збудниками інвазійних хвороб та екстенсивність інвазії досліджуваних риб збудниками інвазійних хвороб, удосконалені методи діагностики та профілактики інвазійних хвороб корошових риб.

68.03.19.0517/0218U003471

Роль мікроскопічних грибів та їх метаболітів у патології сільськогосподарських тварин і птиці:

Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Зоценко Володимир Миколайович. – ДР 0113U004316. УДК 619:616-022:579.62:282.281.21.

20 с.

Метою даної роботи було вивчення розповсюдження мікроміцетів на зерні в різних регіонах України, та їх токсигенні властивості. Дослідити вплив фумонізіну В1 на організм курчат і протективну дію мікосорбу. Встановлений кількісний і якісний склад епіфітної і ендоефітної мікобіоти зерна ячменю урожаїв 2016 та 2017 рр. різних фізико-географічних регіонів України та виявлені продуценти Т-2 токсину, зеараленону, моніліформіну, ДОНу, ократоксину, коєвої, аспергілової і пеніцилової кислот і вперше встановлена здатність штамів *A. niger* продукувати ократоксин А. Розроблений експресний метод визначення здатності грибів роду *Fusarium* продукувати зеараленон, встановлені оптимальні умови біосинтезу ОТА штамом *A. ochraceus*, вивчено вплив ОТА на організм білих мишей і перепелів та встановлено протективну дію L-фенілаланіну при ократоксикозі. Мікологічними дослідженнями в 1 г зерна ячменю виявлено від 7,5x10² до 2,1x10⁴ КУО грибів, що в середньому становить 6,6x10³+/-1,2x10³; найбільше мікроміцетів знаходилось в зерні із зони Степу, а найменше - з лісостепової зони. Мікобіота зерна ячменю представлена 27-ма видами та 6-ма різновидами грибів, що віднесені до 16-ти родів. Домінуючими були представники родів *Aspergillus* Mich., *Alternaria* Nees., *Rhizopus* Ehrenb., *Phoma* Sacc., *Penicillium* Link., *Drechslera* S.Ito., *Fusarium* Link., частими - ізоляти роду *Monascus* v. *Tiegh.*, постійними - види *Absidia* Sacc., а решта ізолятів були рідкісними. У зерні ячменю з регіону Полісся найбільш частими контамінантами є гриби родів *Fusarium* Link., *Penicillium* Link., *Alternaria* Nees., *Phoma* Sacc., та *Drechslera* S.Ito., в лісостеповій зоні - види *Monascus* v. *Tiegh.* та мукоральні гриби, а в Степу - *Aspergillus* Mich.

68.03.19.0518/0218U003472

Ветеринарні превентивні технології і управління ними у системі протиепізоотичних заходів у тваринництві:

Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Корнієнко Леонід Євгенович. – ДР 0113U004315. УДК 619:614.91:636.

30 с.

Повноцінне функціонування сучасних племінних і товарних господарств неможливе без розробки і впровадження високотехнологічної системи управління. Вона дозволяє керівникам підприємств і структурних підрозділів оперативно контролювати ситуацію, отримувати необхідну упереджувальну інформацію для прийняття управлінських рішень з метою негайного реагування на проблеми, які виникають за сучасного ведення свинарства. Система управління

товарами і засобами ветеринарного призначення, формування товарних запасів є складовими високотехнологічної системи управління сучасних племінних і товарних свиносподарств. Управління ветеринарними препаратами в умовах свиноферми впливає і напряму залежить від технологічних особливостей ведення галузі свинарства. Формування максимального рівня запасів засобів ветеринарного призначення не завжди виправдане. Незначні коливання у технологічному процесі у бік зменшення призводять до збільшення розміру перехідного і страхового запасів, що являє загрозу потенційним економічним збиткам внаслідок невикористання та закінчення терміну придатності засобів ветеринарного призначення. Тому формування товарних запасів має виходити з доцільності і економічної обґрунтованості. В цілому застосування можливих методів ерадикації патогенів та успішні програми ерадикації визначаються особливостями патогену та можливістю сформувати у господарстві негативний по захворюванню ремонтний молодняк. На практиці широко застосовують: депопуляцію і репопуляцію; пряму експозицію патогену; запобіжні щеплення; сегреговане ранне відлучення; часткову депопуляцію; аналізи і видалення позитивних тварин зі стада; закриті стада та програму медикаментозної терапії.

68.03.19.0519/0218U003949

Еколого-моніторингові дослідження біотичного різноманіття межиріччя Тилігулу-Дніпра: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Наконечний Ігор Володимирович. – ДР 0116U003789. УДК 619 : 636.09, : 616,98.

35 с.

В роботі досліджено сучасний стан біотичного різноманіття агрогенно трансформованих сухих степів межиріччя Тилігулу-Дніпра. Встановлені та вивчені екологічні особливості становлення новітньо-синтетичних за походженням біотичних комплексів агроландшафту в процесі його агрогенної експлуатації. Вперше для регіону отримані детальні міжсезонні та сезонні багаторічні дані щодо сучасного стану, структури і функціональної організації біотичних комплексів сухо-степової підзони. Вперше чітко підтверджено загально-регіональну зміну клімату та доведено циклічну трифазову динамічність цього явища. Показано зменшення весняних температур ґрунту, зумовлених низьким рівнем його зволоженості і відповідно - теплопровідності. Деталізація цих важливих у прикладному відношенні явищ є ключовою основою подальшого природокористування в такій екологічно уразливій зоні, якою є південно-степова місцевість Тилігуло-Дніпровського межиріччя.

68.47 Лісове господарство

68.03.19.0520/0218U003618

Фітогеохімічний моніторинг атмосферного випадання важких металів та вивчення їх просторового розподілу та часового тренду на лісовкритих територіях Українського Полісся: Заключний звіт /Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка НАН України; Керівник Блюм Олег Борисович. – ДР 0115U002582. УДК 581.526.42:[551.577.2+504.73.05](477.41/.42).

67 с.

В результаті виконання роботи отримані важливі наукові результати: - В природних умовах центральної та західної частини Українського полісся) найбільш придатними для біогеохімічного моніторингу є мохи *Pleurozium schreberi* та *V. oedipodium*. В пробах мохів, відібраних в межах Житомирської, Київської та Чернігівської обл. в 2015-2017 ро-

ках, методом атомно-емісійної спектроскопії з індуктивно-зв'язаною плазмою визначено вміст 24-х хімічних елементів, а саме: основних 11-ти хімічних елементів (As, Cd, Cr, Cu, Fe, Pb, Ni, V, Zn, Al, Sb), що включаються до атласу атмосферного забруднення Європи важкими металами, а також інших 13-ти елементів (B, Ba, Ca, Co, K, Mg, Mn, Na, P, S, Sr, Ti, Se) з метою еколого-геохімічної оцінки їх ролі в навколишньому природному середовищі. атомно-емісійної спектроскопії з індуктивно-зв'язаною плазмою визначено вміст 24-х хімічних елементів, а саме: основних 11-ти хімічних елементів (As, Cd, Cr, Cu, Fe, Pb, Ni, V, Zn, Al, Sb), що включаються до атласу атмосферного забруднення Європи важкими металами, а також інших 13-ти елементів (B, Ba, Ca, Co, K, Mg, Mn, Na, P, S, Sr, Ti, Se) з метою еколого-геохімічної оцінки їх ролі в навколишньому природному середовищі. - За допомогою факторного аналізу були визначені еколого-геохімічні причини, що обумовлюють надходження хімічних елементів в атмосферу, їх осідання на поверхню і поглинання мохами цих продуктів техногенезу. Основними з таких причин є: вплив крупнодисперсних аерозолів дезінтеграції природного і техногенного походження, вплив дрібнодисперсних пірогенних аерозолів конденсації місцевого походження, вплив трансграничного переносу, вплив закислення атмосферних опадів, вплив процесів біологічного поглинання хімічних елементів. - Специфічними джерелами атмосферного забруднення для дослідженої території є розробки титанових руд в Житомирській обл., бєлігеративна діяльність у Чернігівській обл., трансграничний перенос забруднених повітряних мас від галузьних підприємств Білорусі. - За двадцятирічний період (1995-2015/2017 роки) концентрації хімічних елементів в зразках мохів як збільшувалися, так і зменшувалися. Основні причини таких часових змін концентрацій хімічних елементів у мохах це - розростання Київського мегаполісу із збільшенням теплоенергетичного навантаження на атмосферу; зменшення антропогенного навантаження, пов'язаного зі зникненням малих населених пунктів в останні десятиріччя; диверсифікація палива, що використовується на ТЕС; зменшення використання тетраетил свинцю в автомобільному пальному при одночасному збільшенні кількості автомобілів; підсилення континентального техногенного навантаження на атмосферу. Отримані результати будуть використані при складанні Атласу забруднення Європи важкими металами, а також можуть бути використані при розробці проблем охорони навколишнього природного середовища та у наукових та учбових закладах.

68.03.19.0521/0218U003811

Прикладні рішення оцінювання резервуару вуглецю в мортмасі лісових екосистем на основі сучасних системних підходів: Заключний звіт /Національний університет біоресурсів і природокористування України, НДІ лісівництва та декоративного садівництва. ННІ лісового і садово-паркового господарства.; Керівник Білоус Андрій Михайлович. – ДР 0116U006965. УДК 630*41:612.392.1.

220 с.

Об'єкт дослідження - формування резервуару вуглецю в мортмасі лісів. Мета дослідження - розроблення алгоритмів та системи моделей і нормативно-інформаційного забезпечення для оцінювання резервуару органічного вуглецю в мортмасі лісів основних лісотвірних порід. Методи дослідження - таксаційні методи, експертні оцінювання, математичне моделювання, методи аналізу, синтезу та системного підходу. Галузь застосування - лісове господарство. Робота розповсюджується за договірною ціною.

69 РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО

69.01 Загальні питання рибного господарства

69.03.19.0522/0218U003644

Дослідження впливу рідкого органічного добрива "Ріверм" на гідробіологічні характеристики кормових організмів в ставах ДУ "Новокаховський рибоводний завод частикових риб" та ДУ "Херсонський виробничо-експериментальний рибоводний завод по розведенню молоді частикових риб": Заключний звіт /Херсонська гідробіологічна станція НАН України; Керівник Овечко Сергій Вікторович. – ДР 0117U003565. УДК 574.5(282.247.3).

62 с.

Мета науково-дослідної роботи полягала в дослідженні специфіки розвитку всіх компонентів природної кормової бази, її якісний та кількісний склад, а також величини рибопродуктивності дослідних ставів деяких рибоводних підприємств Південного регіону України за умов застосування рідкого комплексного добрива "Ріверм". У ставах, де здійснювалося вирощування різновікової молоді риб, виконані гідрохімічні, гідробіологічні та рибогосподарські дослідження. Було визначено особливості якісного та кількісного розвитку основних кормових гідробіонтів після внесення рідкого добрива

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.25 Стічні води, їх очищення і використання

70.03.19.0523/0218U003821

Розробка схеми оптимізації систем централізованого водопостачання та водовідведення м.Харків (КП Харківводоканал) код за ДК 021:2015-71350000-6: Заклучний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерьевич. – ДР 0117U003944. УДК 628.3, 628.1.

179 с.

Проведено аналіз та розроблено схему оптимізації систем централізованого водопостачання та водовідведення м.Харків (КП Харківводоканал) код за ДК 021:2015-71350000-6 Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.03.19.0524/0218U003900

Ліквідація сполук азоту та аміаку з стічних вод металургійних і коксохімічних підприємств: Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Капустін Олексій Євгенович. – ДР 0117U007304. УДК 628.316.12.

52 с.

Метою роботи було дослідження: стану і складу стічних вод металургійних і коксохімічних підприємств на даний момент на території України; досліджено об'єкти, що забруднюють навколишнє середовище в промислових регіонах, на прикладі міста Маріуполя. Дослідження показали, що використання сорбентів на основі шаруватих подвійних гідроксидів дозволяє досягти нормативних показників і доочистити стічні води від сполук азоту та аміаку. Поєднання сорбційних технологій з іншими методами очищення дозволяє досягти нормативних вимог по всім забруднюючим речовинам. Вивчено процеси, що призводять до забруднення сполуками аміаку та азоту, запропоновані і успішно реалізовані ме-

тоди дезактивації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.27 Якість води

70.03.19.0525/0218U005003

Визначення фізико-хімічних основ отримання силікатних композитів з високими гідрофізичними характеристиками: Заклучний звіт /Харківський національний університет будівництва та архітектури; Керівник Вандоловський Олександр Георгієвич. – ДР 0115U000635. УДК 691.00.

70 с.

Теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено, що введення до силікатних сумішей хімічних добавок (3,5% від маси цементу) знижує відкриту капілярну пористість композиту до 1,28% (більш ніж у 5 разів). Встановлено, що найкращими гідрофізичними характеристиками володіє склад композиту, що містить: 0,2% мікрофібри, 1,5% перлітового піску, 11% тонкодисперсної добавки карбонату кальцію та 3,5% суміші хімічних добавок, які сприяють синтезу додаткових кристалогідратів, що ущільнюють структуру на мікрорівні. Встановлено, що проникнення компонентів розробленого гідроізоляційного складу в пористий матеріал забезпечується за рахунок дифузії їх іонів через водяні пори, а глибина кольматації визначається довжиною шляху дифузії за час, що відповідає строкам тужавіння гідроізоляційного складу. Для розробленого композиту на силікатній основі глибина проникнення та, відповідно, кольматації пористих мінеральних основ (бетону, цегли, каменю, тощо), визначена розрахунковим шляхом і підтверджена експериментально за рахунок введення в них добавки-люмінофора, і складала 7- 10 мм. Розроблено силікатну композиційну суміш з підвищеними гідрофізичними характеристиками на цементній основі з показниками міцності при стиску та згині 41,1 МПа і 12,5 МПа, відповідно, адгезією до бетонної основи більше 2,36 МПа, водонепроникністю більше W12, морозостійкістю більше F200, деформацією усадки через 6 місяців 0, 07%, що в кілька разів перевищує вимоги нормативних документів до подібних складів (складів проникної дії на цементній основі); Встановлена залежність гідрофізичних характеристик цементних композитів від електроповерхневих властивостей їх структурних компонентів, зокрема, встановлено, що підвищення водонепроникності забезпечується синтезом додаткових кристалів гідратів - гідрокарбоалюмінатів, гідронітроалюмінатів гідрохлоралюмінатів кальцію, а також кальциту, що володіють позитивним поверхневим зарядом, на поверхнях пір, капілярів, волокон які мають негативний поверхневий потенціал; Встановлені закономірності формування кристалів струму на поверхнях пор, капілярів, волокон з урахуванням їх електропровідних характеристик, зокрема, встановлено, що кришталево подібні форми утворюють з ними електрогетерогенні контакти, що забезпечують високі показники міцності, щільності, непроникності. Управління розробленого композиційного матеріалу можливе на наявних потужностях підприємств з виробництва будівельних сумішей

71 ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

71.01 Загальні питання внутрішньої торгівлі

71.03.19.0526/0218U003457

Розвиток організаційно-економічних засад функціонування збутової інфраструктури ринку агропромислової продукції: Заклучний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет;

Керівник Варченко Ольга Миронівна. – ДР 0113U000904. УДК 339.146.4:338.432-027.3.

50 с.

Об'єктом дослідження є економічні відносини у ланцюзі "виробник-споживач", система збутової діяльності сільськогосподарських підприємств, фактори, процеси та явища, які формують і визначають її розвиток. Основною метою наукової роботи є теоретичне й методичне обґрунтування організаційно-економічних засад забезпечення ефективності збутової діяльності сільськогосподарських підприємств та розроблення науково обґрунтованого механізму його реалізації. Методи дослідження. Для реалізації поставлених у науковій роботі завдань використовувалися наступні методи та прийоми: монографічний, статистичних групувань, кореляційно-регресійного аналізу і графічний - для комплексного вивчення сучасного стану виробництва та збуту продукції сільськогосподарськими підприємствами, визначення факторів, що впливають на її ефективність; вибірковий - для детального обстеження окремих сільськогосподарських підприємств господарств; анкетування - з метою збору інформації для виявлення особливостей укладення контрактів у процесі збуту продукції сільськогосподарськими підприємствами; групування - для визначення впливу різних факторів на рівень ефективності збутової діяльності сільськогосподарських підприємств, порівняння - для зіставлення економічних явищ у різні часові періоди з метою виявлення причинно-наслідкового зв'язку, проведення порівняльного аналізу організації збутової діяльності сільськогосподарських товаровиробників України із провідними країнами світу; абстрактно-логічний, розрахунково-конструктивний та балансовий - для обґрунтування системи управління дебіторською заборгованістю та визначення раціональних параметрів розподільчої інфраструктури на перспективу. У цілому дослідження ґрунтувалося на загальноприйнятих і перевіреніх часом та практикою методах економічних досліджень.

71.03.19.0527/0218U003876

Проблеми розвитку маркетингу та бізнес-адміністрування в сучасних умовах України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Гончар Вікторія Василівна. – ДР 0117U007300. УДК 339.13(047.31).

154 с.

Об'єкт дослідження - процеси сталого економічного розвитку промислових підприємств. Мета роботи - розробка методології формування і розвитку системи управління сталим економічним та маркетинговим розвитком, яка б враховувала, з одного боку, нинішній стан вітчизняних підприємств, а, з другого, передовий в технічному відношенні зарубіжний досвід і ринкову кон'юнктуру. Предмет дослідження - теоретичні та методичні засади, принципи і методи створення та реалізації маркетингових стратегій для сталого економічного розвитку підприємств. Методи дослідження: аналіз й синтез; системне узагальнення; порівняльний аналіз. Розроблено рекомендації по вдосконаленню управління маркетингу в рамках формування цінової політики, планування об'єму продажів, інноваційної діяльності, управління персоналом, інфраструктурними об'єктами, оцінки та аналіз конкурентоспроможності та рівня науково-технічного прогресу. Результати дослідження використовуються в учбовому процесі при підготовці бакалаврів і магістрів зі спеціальності 075 "Маркетинг" та магістрів зі спеціальності 073 "Менеджмент" з освітньо-професійної програми "Бізнес-адміністрування". - Новизна - розробки відповідають міжнародному рівню та є новими пропозиціями з наукової точки зору. - Ефективність впровадження - запропоновані розроб-

ки є ефективними. - Сфера використання - економічна система України та її регіонів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

71.33 Громадське харчування

71.03.19.0528/0218U003567

Вивчення доцільності та ефективності використання спеціальних харчових продуктів в раціонах харчування населення України:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеева Національної академії медичних наук України"; Керівник Корзун Віталій Наумович. – ДР 0115U000741. УДК 613.292.

40 с.

Об'єкт дослідження - харчові продукти для спеціального дієтичного споживання (ХПСДС), функціональні харчові продукти та дієтичні добавки Мета роботи - аналіз доцільності та ефективності використання спеціальних харчових продуктів. Замовники: ПП "Вікторія" (Україна, м. Київ, вул. Велика Житомирська, б. 40/1), ПП "Віта-94" (Україна, м. Київ, вул. Щербакова, 49), ТОВ "Тібецька формула" (Україна м.Вінниця, вул. Пушкіна), ТОВ "КРКА Україна" (м. Київ, вул. Ст.Наводницька, 13/127), ТОВ "Віконсалт Альянс" (м. Київ, вул.Єлизавети Чавдар, 2/142), ТОВ "Грінвуд" (м. Київ,03148, вул.Г.Юри,9), ТОВ "ФітоСвіт" (Україна, Київ, вул. Смірнова-Ласточкина, 14), ТОВ "ГИС" (Україна, 54034, м. Миколаїв, вул. Південна 36/13), ПНВП "Українські бальзами" (Україна, 54000, м. Миколаїв, вул. Артилерійська, 21/8), ТОВ "Фітокапс" (Україна, 61050, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, 12 а), ТОВ "Українське дитяче харчування НВП" (Україна, Київ, вул. Багровутивська 8/10), ТОВ "Хіроу Ю.Ей" (Україна, 01103, м. Київ, просп. Воз'єднання 19, 414), ТОВ "Тіенс Україна" (04073, м. Київ, пр-т Московський, 13 В/літ "А"), ТОВ "Юніверс Фарм" (04080 м. Київ, вул. Набережно-Лугова, 29), ПАТ "Київський вітамінний завод" (04073, м. Київ, вул. Копилівська, 38), ТОВ "Веселка Біо-Фарм" (49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 19, кв.84).

71.03.19.0529/0218U003588

Вивчення безпечності та необхідності використання харчових добавок: Заключний звіт /Державна установа "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеева Національної академії медичних наук України"; Керівник Корзун Віталій Наумович. – ДР 0115U000740. УДК 613.292.

30 с.

Об'єкт дослідження - харчові добавки. Мета роботи - вивчення безпечності та обґрунтованості додавання харчових добавок до складу харчових продуктів. Замовники: ТОВ "Есаром Юкрейн" (02090 м.Київ, вул.Алма-Атинська, 8), Центральна лабораторія продуктів переробки плодовоовочів, картоплі і винограду (Україна, 03190, м. Київ, вул. Баумана, 9/12, кім. 7), ТОВ "Маслозавод "Заріг" (Україна, Полтавська обл., Оржицький р-н, с. Заріг, вул. Леніна, 24.), ТОВ "Українська хімічна мережа" (Україна, 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 45, кімната 406), ТОВ "ГАЛС ЛТД" (Україна, м. Чернівці, вул Першотравнева 60 А), ПАТ "САН Ін Бев Україна" (м. Київ, вул. Фізкультури, 30-В), ПАТ "Оболонь" (04655, м. Київ, вул. Богатирська, 3.), ПП "Імперіал" (Україна, Черкаська обл., смт. Чорнобай, вул. Леніна, 177), ТОВ "Яросвіт С" (Україна, 01004, м. Київ, вул. Горького, 14), ТОВ "Юнілівер Україна" (Україна, 04119, м.Київ, вул. Дегтярівська, 27-Т, літера А).

72 ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

72.25 Світові товарні ринки

72.03.19.0530/0218U003945

Структурні трансформації національних економік в глобальному вимірі: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Стройко Тетяна Володимирівна. – ДР 0115U001206. УДК 339.97.

270 с.

Проект мав на меті поглибити теоретичні, методологічні, методичні питання та розробити практичні рекомендації щодо структурних трансформацій національних економік в глобальному вимірі. В дослідженні проаналізовано теоретичні, методологічні, методичні питання та розроблено практичні рекомендації щодо структурних трансформацій національних економік в глобальному вимірі. Результатами дослідження є: розроблені теоретико-методологічні основи та методичні підходи структурних трансформацій національних економічних систем в умовах глобалізації; можливість застосування на практиці сформульованих висновків і рекомендацій для розвитку теорії та методології національної економіки, визначені пріоритетів трансформації національної економіки України в умовах глобалізації.

72.03.19.0531/0218U005051

Тенденції розвитку теорії маркетингу в сучасних умовах господарювання: Заключний звіт /Одеський національний політехнічний університет; Керівник Окландер Михайло Анатолійович. – ДР 0113U005204. УДК 339.13.01+658.8.

330 с.

Робота присвячена вирішенню наукової проблеми розробки теоретичних та

прикладних положень цифрового маркетингу як специфічної форми маркетингу в умовах інформатизації суспільства. Визначено, що цифровий маркетинг - це своєрідна маркетингова діяльність, яка через цифрові канали дозволяє цифровим мультимедіа зв'язуватися індивідуально для взаємодії з цільовими сегментами ринку у віртуальному та реальному середовищі. Показано, що цифрові методи обробки та використання інформації стають основним джерелом підвищення ефективності маркетингової діяльності.

73 ТРАНСПОРТ

73.01 Загальні питання транспорту

73.03.19.0532/0218U003808

Дослідження методів і заходів аналізу автомобільних господарств регіону, що приймають участь у конкурсах по маршрутах міських пасажирських перевезеннях: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Мороз Микола Миколайович. – ДР 0117U007438. УДК 656.135.330.115.

25 с.

Аналіз існуючих методик проведення конкурсів по маршрутах міських пасажирських перевезеннях проводився з метою їх вдосконалення. Було проведено обстеження автомобільних господарств, їх стан відносно відповідності умовам конкурсу, технічної бази підприємств, організації перевізного процесу. На основі проведених аналізів було вдосконалено методики аналізу підприємств на їх відповідність, проведено заходи щодо покращення параметрів обстеження придатності підприємств до участі у конкурсах.

73.03.19.0533/0218U003819

Надання науково-технічних послуг з розроблення технічних умов на екстер'єр та інтер'єр тролейбусу: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Джола Наталія Дмитрівна. – ДР 0118U000337. УДК 656 :006.

10 с.

Надано науково-технічні послуги з розроблення технічних умов на екстер'єр та інтер'єр тролейбусу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0534/0218U003820

Надання науково-технічних послуг з розроблення технічного завдання та технічних умов на проведення капітального ремонту з переобладнанням трамвайних вагонів типу КЗМ, КЗР-N за кодом ДК 71350000-6: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Джола Наталія Дмитрівна. – ДР 0118U000339. УДК 656 :006.

13 с.

Надано науково-технічні послуги з розроблення технічного завдання та технічних умов на проведення капітального ремонту з переобладнанням трамвайних вагонів типу КЗМ, КЗР-N за кодом ДК 71350000-6 Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.29 Залізничний транспорт

73.03.19.0535/0419U001045

Гревцов Сергій Веніамінович. Підвищення ефективності процесу розформування составів на сортувальних гірках з немеханізованими парковими гальмовими позиціями: Дис... к.т.н. /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. – Захищена 02.12.2018.

УДК 656.212.5(23.01).

164 с.: 15 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 105 назв.

Метою дисертаційної роботи є підвищення ефективності розформування-формування составів вантажних поїздів на сортувальних гірках з немеханізованими гальмовими позиціями за рахунок оптимізації управління швидкістю скочування відчепів. З використанням методів математичної статистики та кореляційного аналізу, методів управління ризиками виконано оцінку показників безпеки процесу розформування составів поїздів на сортувальних гірках з немеханізованими гальмовими позиціями. Імітаційне моделювання, числові методи розв'язання диференціальних рівнянь, методи математичного програмування застосовувалися для розробки методів вибору режимів розформування составів на сортувальних гірках з немеханізованими гальмовими позиціями та для розробки вимог до організації сортувального процесу в умовах зменшення гальмової потужності уповільнювачів. Теорія ймовірностей, теорія маневрової роботи, імітаційне моделювання, математична статистика - для удосконалення методів оцінки переробної спроможності сортувальних гірок. Отримані в дисертаційній роботі результати можуть бути використані для складання технологічних процесів роботи станцій, планування штату регулювальників швидкості вагонів, розробки рекомендацій гірковим операторам, черговим по сортувальних гірках та маневровим диспетчерам.

73.03.19.0536/0218U003721

Експериментальні дослідження зношуван-

ня пари тертя сильнострумового контакту:

Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна; Керівник Антонов Андрій Владиславович. – ДР 0118U003619. УДК 29.423.33:621.336.2.

42 с.

РЕФЕРАТ Звіт з НДР: 42 с., 32 рис., 3 табл., 39 джерел. Об'єкт дослідження - процес зношування пари тертя "контактний провід - струмознімальний елемент" електро-транспорту. Мета роботи - визначення закономірностей та отримання залежностей між впливовими факторами на процес зношування елементів пари тертя і величиною їх зносу. Метод дослідження - проведення експериментальних досліджень на зношування пар тертя сильнострумового контакту на експериментальній установці. Звіт містить основні відомості про вплив контактної мережі та струмоприймачів на процес зношування пари тертя сильнострумового контакту, результати експериментальних досліджень на зношування, технічні рішення та рекомендації щодо зменшення зношування пари тертя сильнострумового контакту електро-транспорту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0537/0218U003722

Аналіз методів удосконалення транспортної пасажирської системи великих міст : Заключний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна; Керівник Авраменко Світлана Ігорівна. – ДР 0117U005457. УДК 656.2.

41 с.

Удосконалення технічної і технологічної взаємодії різних видів транспорту у вузлах має сприяти: створенню єдиної комплексної інтеграційної системи управління пасажирськими перевезеннями у вузлі; складанню узгоджених графіків руху транспортних одиниць різних видів транспорту; оптимізації часток участі в перевізному процесі вузла різних видів транспорту; оптимізації підсистем і елементів транспортного вузла. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0538/0218U003723

Дослідження взаємодії залізничної станції та метрополітену у великих транспортних вузлах: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна; Керівник Нестеренко Галина Іванівна. – ДР 0117U005458. УДК 656.2.

20 с.

Дослідження направлено на можливість спорудження станції пересадки метрополітену на залізничному підході, що призведе до перерозподілу пасажиропотоків і зниження завантаження головної ділянки між станцією пересадки і вокзалом. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0539/0218U003729

Аналіз використання колійних машин при виконанні ремонтів колії: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Губар Олексій Васильович. – ДР 0118U004209. УДК 625.144.5.

59 с.

Подальший розвиток колійних машин передбачає завершення комплексної механізації колійних робіт, створення комплексів машин, наприклад колієукладачів для одноетапного укладання безстиквої колії, високопродуктивних рейкошліфувальних поїздів тощо. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0540/0218U003730

Розробка технічного рішення рейко зварювальної машини для зварювання рейок конверторного виробництва: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Губар Олексій Васильович. – ДР 0118U004210. УДК 625.1.

27 с.

Технічною задачею, що вирішується технічним рішенням, є модернізація рейко-зварювальної машини ПРСМ-3 для можливості зварювання рейок конверторного виробництва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0541/0218U003731

Встановлення допустимої швидкості руху поїздів в кривих радіусом менше 400 м методом стріл: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Арбузов Максим Анатолійович. – ДР 0117U006820. УДК 625.172:625.041.1.

36 с.

При зростанні швидкостей руху проблема забезпечення правильного положення залізничної колії набуває особливої актуальності. Вивчення цієї проблеми дозволить розробити рекомендації щодо покращення безпеки руху та встановлення допустимої швидкості. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0542/0218U003732

Дослідження роботи залізничної колії із врахуванням стану баластного шару: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Маркуль Руслан Володимирович. – ДР 0117U006823. УДК 625.141.

16 с.

Дуже важливим є зв'язок між витратами на вкладання та витратами на відновлення баластної колії, а також постійні витрати на її утримання. Остаточною задачею є прийти до мінімуму загальних витрат на життєвий цикл колії. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0543/0218U003733

Аналіз використання колійних машин при виконанні ремонтів колії: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Губар Олексій Васильович. – ДР 0117U006824. УДК 625.144.6:625.173.

26 с.

Основною частиною роботи є аналіз використання колійних машин важкого типу філіалу "Центр експлуатації та ремонту колійних машин" (ЦРЕКМ) за 2016 рік. Сам аналіз носить порівняльний характер. Проаналізовано роботу колійних машин структурного підрозділу "Верхівцевський центр механізації колійних робіт" з 2008 по 2016 рік. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0544/0218U003736

Розробка інтелектуальних технологій ефективного енергозабезпечення транспортних систем: Заклучний звіт /Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна; Керівник Босий Дмитро Олексійович. – ДР 0116U006982. УДК 621.333.4.

391 с.

Об'єктом дослідження є процеси в системах енергозабезпечення транспорту з інтегрованими відновлюваними джерелами в режимах споживання і рекуперації енергії, а також мобільність інших видів транспорту на базі залізниць. Метою роботи є зменшення енергоємності перевізного процесу та підвищення мобільності і комфортності пересування сучасними транспортними системами. Методи дослідження - експериментальні та теоретичні. В результаті виконаних досліджень запропоновано і теоретично обґрунтовано інструментарій для розв'язання практичних завдань, пов'язаних з підвищенням ефективності систем енергозабезпечення транспорту та побудовою інтелектуальних технологій примусового управління енергетичними процесами при електроспоживанні та рекуперації в умовах впровадження сучасного енергетичного обладнання та відновлюваних джерел енергії в системи тягового електропостачання, а також забезпечення ефективною взаємодією транспортної енергетичної інфраструктури та розширення її функціональних можливостей при роботі з зарядними станціями автономного електротранспорту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0545/0218U005001

Теоретичні дослідження розподілених комп'ютерних мереж оптимізації електропостачання і інтелектуалізації енергозберігаючих безаварійних технологій перевезень залізниць України: Заключний звіт /Державний університет інфраструктури та технологій; Керівник Стасюк Олександр Іонович. – ДР 0116U004689. УДК 656.2.:004.75. 152 с.

Об'єкт дослідження - процеси моніторингу, комп'ютеризації, інтелектуалізації і енергозбереження мереж постачання електроенергії залізничному транспорту. Предмет дослідження - це принципи організації і методи синтезу розподілених комп'ютерних мереж і сучасних інформаційних технологій керування електричними системами постачання електроенергії на тягу залізничного транспорту. Аналіз еволюції розвитку тягових електричних систем залізниць і розподілених комп'ютерних мереж управління ними дозволив авторам проекту зробити вивід, що максимальну ефективність інтелектуалізації залізничної енергетики можливо отримати шляхом застосування нового методу, суть якого полягає в проведенні циклу досліджень спільних властивостей топології тягових мереж і їх математичних моделей, комп'ютерно - орієнтованих методів, алгоритмів, спектру архітектур комп'ютерних мереж адекватних топології електричної мережі і інформаційних технологій управління електропостачанням на тягу. Практична цінність. Проведені дослідження комплексної проблеми інноваційного перетворення тягових електричних мереж залізниць. Запропоновано математичні моделі організації ковзкого моніторингу параметрів режимів тягових електричних мереж залізниць. На основі теорії диференційних перетворень, розроблено математичні моделі, які орієнтовані на підвищення рівня інформативності первинних даних. Наведено узагальнену архітектуру інтелектуального середовища тягової підстанції сформованого на базі сучасної SMART Grid - технології в результаті взаємної інтеграції архітектури тягової мережі електропостачання і комп'ютерної інформаційної архітектури. Розроблено диференційні математичні моделі для проведення спектрального аналізу окремих гармонічних складових багатоаспектної первинної інформації. Показано, що процеси інноваційного перетворення електричних мереж тісно пов'язані з розв'язанням проблеми комп'ютеризації процедур ідентифікації аномальних режимів електричних систем, локалізації ушкоджень, мінімізації втрат електроенергії при внезапній появі аварійного або аномального режи-

му як основи формування енергозберігаючих технологій для зменшення собівартості перевезень і покращення рівня безпеки руху. Запропоновано математичні моделі, що дозволяють описувати доаварійні, аварійні і післяаварійні процеси функціонування електричної мережі синхронно за часом і роботою системи захисту, включаючи визначення відстані до місця аварії для інтелектуалізації процедур оптимізації електропостачання і створення енергозберігаючих технологій електроспоживання. Наведено концептуальні основи інноваційного перетворення тягових електричних мереж залізниць. Розроблені методи синтезу архітектур мікропроцесорних систем захисту тягових мереж з гнучкою логікою і широкими функціональними можливостями розпізнавання аномальних і аварійних режимів функціонування систем електропостачання. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.31 Автомобільний транспорт

73.03.19.0546/0419U001010

Колесник Іван Васильович. Підвищення ефективності контролю технічного стану рульового керування трактора на транспортних роботах: Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 19.12.2018. УДК 629.1.02.

191 с.: 12 табл., 49 іл. – Бібліогр.: 117 назв.

Основний науковий результат дисертаційної роботи - розробка теоретичних основ і методологічних принципів підвищення ефективності контролю технічного стану рульового керування трактора на транспортних роботах. Запропонований показник оцінки керованості трактора на транспортних роботах - передавальна функція кутових прискорень керованого і рульового коліс, яка дозволяє оцінити його функціонування без втручання в конструкцію або припинення транспортного процесу. Розроблено експрес-метод оцінки технічного стану гідрооб'ємного рульового керування трактора і його елементів без демонтажу. Проведені експериментальні дослідження оцінки стійкості руху трактора на транспортних роботах і трудомісткості діагностування гідрооб'ємного рульового керування трактора по обґрунтованому експрес-методу.

73.03.19.0547/0218U003712

Розробка науково-технічної продукції по проведенню обстеження пішохідного мосту через річку Псел по вул. Заливній: Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Кожушко Віталій Петрович. – ДР 0117U003779. УДК 625.745.1/.2.

44 с.

Проведено обстеження, огляд, обмірювання, інструментальна зйомка. Складена відомість дефектів та видано технічне заключення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0548/0218U003713

Розробка науково-технічної продукції по проведенню обстеження та випробування шляхопроводу по вул. Чернігівській: Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Кожушко Віталій Петрович. – ДР 0117U003780. УДК 625.745.1/.2.

72 с.

Проведено обстеження, огляд, обмірювання, інструментальна зйомка. Складена відомість дефектів та видано технічне заключення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0549/0218U003714

Науково-дослідницькі роботи по обстеженню трьох мостів в м. Харків. Розробка технічних рішень по подальшій експлуатації споруд:

Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Кожушко Віталій Петрович. – ДР 0117U001983. УДК 625.745.1/.2.

188 с.

Проведено обстеження, огляд, обмірювання, інструментальна зйомка. Складена відомість дефектів та видано технічне заключення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0550/0218U003715

Послуги з інженерного проектування (послуги з розробки схеми організації дорожнього руху на дорогах Дніпровського району):

Заклучний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Ширін Валерій Вікторович. – ДР 0117U004878. УДК 656.13.072/.073.

47 с.

Виготовлення схеми організації дорожнього руху на дорогах Дніпровського району м. Запоріжжя. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0551/0218U003716

Комплексне обстеження пасажиропотоків на міських маршрутах загального користування міста Слов'янськ (автобусні маршрути та маршрути електротранспорту): Заклучний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Нагорний Є.В. – ДР 0117U003306. УДК 656.13.072/.073.

110 с.

Вивчено попит населення на пасажирські перевезення на міських маршрутах загального користування (автобусні маршрути та маршрути електротранспорту) для визначення обсягу перевезень. Робота передається за кордон за договірною ціною.

73.03.19.0552/0218U003910

Процеси удосконалення ефективності автомобільних перевезень шляхом впровадження новітніх технологій: Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Пірч Ігор Іванович. – ДР 0117U007319. УДК 656.13 (047.31).

126 с.

Об'єкт дослідження - автомобільні перевезення. Мета роботи - удосконалення ефективності автомобільних перевезень шляхом дослідження нових і удосконалення існуючих форм організації транспортної роботи, впровадження новітніх технологій в організаційні процеси автомобільних перевезень. Методи досліджень: теоретичні і експериментальні дослідження, імітаційне та математичне моделювання, математична обробка статистичних даних, статистичний аналіз, аналітичні, хронометражні, розрахунково-теоретичні та ін. Удосконалено процес відновлення швидкозношуваних деталей автомобільного транспорту методом поверхневого зміцнення. Дано практичні рекомендації щодо вибору режимів ремонту і відновлення. Проведено дослідження варіативності існуючих систем організації міських пасажирських перевезень; обґрунтовано і запропоновано методи моніторингу якості автобусних пасажирських перевезень. Розроблений механізм кількісної оцінки потенційної конфліктності транспортних потоків на перехрестях. Запропоновано методи вирішення конфліктних ситуацій на

прикладі міста Маріуполя. Проведено дослідження взаємодії конфліктних транспортних потоків у фазових переходах та запропоновано механізм управління стабільністю фазових станів транспортних потоків у міському середовищі. На основі впровадження новітніх технологій при навантажувально-розвантажувальних роботах запропоновано застосування контейнерів для виключення зайвих елементів та етапів навантажувально-розвантажувальних робіт та скорочення часу на перевантаження зерна у технологічному процесі на ДП "ММТП". Розроблено і обґрунтовано впровадження в транспортно-логістичну роботу інтелектуального механізму вибору оптимального логістичного маршруту розподілу товарів в умовах транспортної системи міста. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0553/0218U003961

Провести дослідження та розробити технологію приготування модифікованих бітумів і асфальтобетонів для влаштування покриття мостів на автомобільних дорогах I-III категорій:

Заклучний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Онищенко А. М. – ДР 0116U007513. УДК 625.7.

287 с.

Проведено дослідження щодо модифікації бітумів та приготування асфальтобетону на їх основі з метою деформативності для влаштування покриттів на транспортних спорудах, зокрема залізобетонних мостах на автомобільних дорогах I-III категорій. Проведено дослідження довговічності таких асфальтобетонів з урахуванням параметрів модифікації бітуму, інтенсивності руху, складу транспортного потоку, погодньо-кліматичних умов. Розроблено методичні рекомендації з приготування та застосування модифікованих бітумів та асфальтобетонів на їх основі для влаштування покриття на залізобетонних мостах.

73.03.19.0554/0218U003962

Провести дослідження та розробити методику визначення гранулометричного складу цементобетонних дорожніх сумішей при операційному контролі їх якості:

Заклучний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Онищенко А. М. – ДР 0117U001967. УДК 625.7.

143 с.

Наведено існуючих способів підбору складу цементобетонної суміші, технологій виготовлення цементобетонних сумішей та особливостей їх застосування з різними гранулометричними складами. Проведено підбір складу цементобетонної суміші, технологій виготовлення цементобетонних сумішей та особливостей їх застосування з різними гранулометричними складами. Розроблено методику визначення гранулометричного складу цементобетонних дорожніх сумішей.

73.03.19.0555/0218U003963

Виконати аналіз та розробити довідник кліматичних характеристик та кліматичного районування території України для регулювання водно-теплового режиму в дорожньому будівництві:

Заклучний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Славінська Олена Сергіївна. – ДР 0116U007514. УДК 625.731.3.

200 с.

В роботі виконано збір статистичної метеорологічної інформації за десять років по тридцять восьми метеорологічних станціях, шляхом статистичної обробки масивів метеорологічної інформації сформовано довідниково-статистичну

базу та розроблено методологію користування довідниковими даними та структурно-логічні схеми запропонованої методології. На основі кластерного аналізу розроблено карти кліматичного районування території України за показниками середньої інтенсивності опадів. Результатом виконання роботи стало розроблення таблиць даних, кліматологічних карт та методології врахування кліматичних характеристик при проектуванні споруд з регулювання волого-теплого режиму, розроблено карту районування території України, що увійшли до Довідника кліматичних характеристик. Використання Довідника дозволить розробляти обґрунтовані удосконалені заходи щодо регулювання водно-теплого режиму дорожньої конструкції з виключенням трудомісткого процесу отримання та статистичної обробки масивів метеорологічної інформації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.49 Інші види транспорту

73.03.19.0556/0218U003402

Розробка сучасних технологій і математичних моделей в галузі автомобільного транспорту: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Національний гірничий університет"; Керівник Бас Костянтин Маркович. – ДР 0113U003912. УДК 622.627.001.57.

158 с.

В роботі розроблено новий математичний апарат на підставі кватерніонних матриць для дослідження просторового руху автомобілів з урахуванням специфіки та стану дорожньої поверхні. Запропоновано на основі рівнянь кінестатики аналітичний метод визначення контактних рушійних керуючих сил колісного екіпажу в динаміці для структурної схеми, що має три опорні точки з урахуванням ознаки ведучого-веденого колеса: повнопривідна, передньопривідна, задньопривідна схеми. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.03.19.0557/0218U003803

Моніторинг та оцінка стану електромеханічних систем тягових рухомих вузлів гірничо-збагачувальних підприємств: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Чорна Вікторія Олегівна. – ДР 0117U007442. УДК 622.625.28.

45 с.

На базі теорії мереж Петри побудовано мережеву модель і створено нову структуру комплексної підсистеми захисту та контролю елементів тягових електродвигунів від нештатних режимів роботи; розроблено в структурі тягового електропривода постійного струму нову структуру комплексної системи моніторингу та захисту з реальними захисними параметрами тягових електротехнічних модулів від надструмів та перенапруг. Розроблено способи та самотехнічні рішення по безконтактному контролю та захисту тягових електричних двигунів електричних мереж від перевищення температурних режимів функціонування, за безконтактним контролем швидкості руху електричних мереж. Розроблені схемотехнічні рішення з комплексною системою захисту від аварійних режимів функціонування та структури системи контролю тягового електроприводу.

75 ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

75.31 Комунальне господарство

75.03.19.0558/0218U003887

Розробка паспорту місця видалення відходів у м. Рівне: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U004653. УДК 628.4.

19 с.

На базі попередніх досліджень стану утворення ТПВ та визначення норм відходів, розроблено паспорт місця видалення відходів у м. Рівному. Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0559/0218U003888

Розроблення схеми санітарного очищення Овідіопольської селищної ради: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U004654. УДК 628.4.

192 с.

Схема санітарного очищення Овідіопольської селищної ради розроблена на розрахунковий період до 20 років у відповідності з генеральним планом населеного пункту. Завдання Схеми полягає у виборі найбільш ефективних в санітарному, технічному, технологічному та екологічному відношеннях заходів щодо збирання, перероблення, утилізації, видалення та знешкодження твердих і рідких побутових відходів, використанні сучасних методів прибирання територій населеного пункту, раціональному розміщенні об'єктів санітарної очистки та прибирання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0560/0218U003889

Розробка норм надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Рівне: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U000335. УДК 628.4.

47 с.

Визначено норми надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Рівне Проведено дослідження стану утворення побутових відходів та розроблення Норм надання послуг з вивезення побутових відходів для житлових будинків багатоквартирних та одноквартирних упорядкованих (з наявністю усіх видів благоустрою), житлових будинків індивідуальної забудови (будинки приватного сектору), з присадибною ділянкою, готелів, гуртожитків, вищих та середніх спеціальних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів, ліцеїв, профтехучилищ, дошкільних дитячих закладів, складів, адміністративних та громадських установ і організацій, промтоварних закладів торгівлі, продуктових закладів торгівлі, ринків, закладів громадського харчування (ресторани, кафе, їдальні та ін.), підприємств побутового обслуговування, лікарень, поліклінік, вокзалів, автовокзалів, закладів культури і мистецтва, аптек, Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0561/0218U003890

Розробка норм надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Попасна: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-

дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U004655.

УДК 628.4.

40 с.

Проведено дослідження стану утворення побутових відходів та розроблено Норми надання послуг з вивезення побутових відходів у м. Попасна Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0562/0218U003891

Розробка норм надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Краматорськ: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U000334. УДК 628.4.

45 с.

Визначено норми надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у м. Краматорськ Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0563/0218U003892

Розроблення схеми санітарного очищення Лиманської ОТГ, за ДК 021:2015 71320000-7: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U000336. УДК 628.4.

144 с.

Схема Лиманської ОТГ розроблена на розрахунковий період до 20 років у відповідності з генеральним планом населеного пункту. Завдання Схеми полягає у виборі найбільш ефективних в санітарному, технічному, технологічному та екологічному відношеннях заходів щодо збирання, перероблення, утилізації, видалення та знешкодження твердих і рідких побутових відходів, використанні сучасних методів прибирання територій населеного пункту, раціональному розміщенні об'єктів санітарної очистки та прибирання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0564/0218U003987

Розробка проекту Методики розрахунку технологічних витрат, витоків і необлікованих втрат гарячої води у системах централізованого постачання гарячої води: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0117U003942. УДК 644.61/62; 628.1.

63 с.

Розрахунок ТНВГВ є невід'ємною складовою розрахунку тарифів за послуги гарячого водопостачання. Методика повинна стимулювати підприємство до скорочення втрат та необлікованих втрат води. Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0565/0218U003988

ДК 021:2015: 71240000-2 (Архітектурні, інженерні та планувальні послуги) Оцінка необхідності елементів комплексу для технологічного обслуговування та експлуатації систем генерації та подачі теплової та електричної енергії в м. Києва: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U001853. УДК 644.11/644.3.

39 с.

У ході роботи над звітом було застосовано наступний метод. Позички переліку було згруповано по основним напрямкам. Після цього по кожному напрямку було проведено оцінку необхідності обладнання та його кількості (у тих випадках, коли це було можливо). За результатами проведено оцінку цілісності комплексу з технологічної точки зору. Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0566/0218U003989

Здійснення оцінки робочого стану окремих об'єктів та елементів системи теплопостачання та допоміжних механізмів і обладнання які забезпечують функціонування системи теплопостачання м. Києва та знаходяться в комунальній власності м. Києва: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут міського господарства"; Керівник Кравченко Олександр Валерійович. – ДР 0118U001316. УДК 644.11.

90 с.

З 159 перевірених об'єктів та елементів 47 (або 30%) перебували не в робочому стані, мали не відповідний переліку інвентарний номер або були не відповідної до паспорту моделі. Загальна кількість об'єктів та елементів системи теплопостачання згідно загального переліку становить близько 94 200 од. Рекомендуємо провести оцінку для всіх об'єктів та елементів системи теплопостачання м. Києва. Крім того, пропонуємо провести оцінку необхідності об'єктів та елементів згідно переліку, їх взаємодію та відповідність їх технічних характеристик вимогам системи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

75.03.19.0567/0218U003998

Розроблення проекту Зміни №1 ДБН В.2.5-64:2012 "Внутрішній водопровід та каналізація": Заключний звіт /Український державний науково-дослідний і проектно-вишукувальний інститут "УкрНДІводоканалпроект"; Керівник Оглобля Олександр Іванович. – ДР 0117U004948. УДК 644.6.

5 с.

Розроблено першу, другу та остаточну редакцію Зміни №1 ДБН. Погоджено з двома Міністерствами, отримано висновок перевірки. Направлено до Мінрегіону для розгляду та затвердження

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.01 Загальні питання медицини й охорони здоров'я

76.03.19.0568/0218U003215

Визначити тенденції розвитку наукових досліджень за проблемою охорони здоров'я дітей та підлітків з 2001 по 2016 роки та рівень використання наукового продукту: Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Коренев Микола Михайлович. – ДР 0115U001022. УДК 001.892: 616-053.5/.6.

82 с.

Об'єкт: інформаційні та інноваційні ресурси дослідницьких робіт, які проведено у 2001–2016 рр. в галузі охорони здоров'я дітей та підлітків; дані анкетування фахівців щодо використання наукового продукту. Мета: удосконалення інформаційного забезпечення планування дослідницьких робіт за пріоритетними напрямками та оптимізація процесу використання результатів дослідження. Методи: інформаційної аналітики, наукометричній, кваліметричній аналізі,

контент-аналіз, статистичні, патентної статистики. Результати: визначено стан і тенденції розвитку дослідницьких робіт у галузі охорони здоров'я дітей та підлітків за період 2001–2016 рр. на підставі наукометричних показників (кількість, тематична спрямованість, динаміка, термін виконання, найбільш розроблювані напрямки); проведено кваліметричний аналіз інформаційних та інноваційних ресурсів; показано перспективні напрямки подальших досліджень; встановлено тенденції розвитку наукових комунікацій в галузі, їх використання і роль у трансфері медичних технологій; визначено рівень використання наукового продукту. Запропоновано методику кваліметричної оцінки некомерційного трансферу наукового продукту. Новизна: отримано нові дані про стан і тенденції розвитку наукових досліджень в галузі педіатрії, шкільної та підліткової медицини за тривалий термін (2001–2016 рр.); надано кваліметричну оцінку результативності дослідницьких робіт за їх публікаційною та інформаційною складовими, створено методику кваліметричної оцінки некомерційного трансферу наукового продукту. Ефективність: удосконалення інформаційного забезпечення планування дослідницьких робіт за пріоритетними напрямками, оптимізація їх оцінювання на всіх етапах їх виконання, підвищення ефективності трансферу наукового результату дослідницьких робіт, удосконалення науково-інформаційного забезпечення лікарів. Галузь застосування: охорона здоров'я дітей та підлітків, медичне наукознавство, науково-інформаційна діяльність. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0569/0218U003843

Експериментальне обґрунтування прогнозу небезпеки та корекції структурно-патогенетичних порушень в організмі в проблемі розробки гігієнічних нормативів поверхнево-активних речовин для води водойм: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Щербань Микола Гаврилович. – ДР 0115U000233. УДК 614.777:504.5(285):543.395:616-036-08.

111 с.

Визначено, що в основі розвитку патологічних процесів в організмі теплокровних під впливом ПАР лежить мембранна патологія за принципом радіаційного та канцерогенного ефектів. Здійснено: створено концепцію розробки способів корекції патології в організмі внаслідок шкідливого впливу ПАР та прогнозу їх токсичності.

76.03.19.0570/0218U005017

Морфофункціональний моніторинг стану органів і систем організму за умов порушення гомеостазу: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Сікора Віталій Зіновійович. – ДР 0115U000685. УДК 611/71:612/1/2-008.

114 с.

Об'єкт дослідження - процеси взаємодії зовнішнього середовища з організмом людини. Предмет дослідження - морфо-функціональний стан органів та систем організму в умовах дії екоантропогенних факторів зовнішнього середовища північно-східного регіону України і процеси утворення біомінералів при порушенні гомеостазу. За результатами роботи отримана інформація використана для оцінки забруднення повітря промисловими підприємствами та для оцінки зв'язку захворюваності на патологію верхніх дихальних шляхів та розвитку онкологічних хвороб у населення відповідних регіонів. Вивчений вплив підгострого впливу солей важких металів та порушення водно-електролітного балансу організму на морфофункціональний стан кісткової тканини та ряду внутрішніх органів. Розроблені рекомендації щодо

заходів з профілактики та корекції змін внутрішніх органів в умовах екологічної ситуації, яка склалась у північно-східних регіонах України.

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.03.19.0571/0519U001007

Кихтенко Олена Валеріївна. Патологічна анатомія гемато-енцефалічного бар'єру при гіпоксичному стресі в перинатальному періоді: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 28.11.2018.

УДК 616.831-005-001.8-053.12/.36]-091.8.

440 с.: 103 табл., 104 іл. – Бібліогр.: 406 назв.

Дисертація присвячена вивченню патоморфологічних змін компонентів гемато-енцефалічного бар'єру плодів і новонароджених, які зазнали впливу гіпоксії різного генезу і в різні терміни перинатального періоду. При цьому гіпоксія розглядається як стресовий стан і, відповідно, патологоанатомічні зміни в гемато-енцефалічному бар'єрі зіставляються з рівнем морфофункціональної активності стресорганізуючих нейроендокринних структур, а саме епіфіза мозку і адренкортикотропоцитів гіпофіза. В роботі вивчено архівний, секційний і експериментальний матеріал. Використані наступні методи дослідження: антропометричний, соматометричний, органометричний, макроскопічний, гістологічний, гістохімічний, морфометричний, імуногістохімічний, цитофотометричний, електронно-мікроскопічний і статистичний. Проведене комплексне морфологічне дослідження дозволило сформулювати концепцію несприятливого результату при різних по етіології і тяжкості гіпоксичних ушкодженнях як зриву компенсаторно-приспосувальних процесів, що формуються при цьому та ресурси яких регулюються і визначаються потенціалом стресорганізуючих ендокринних залоз, що продемонстровано на прикладі епіфіза мозку і адренкортикотропоцитів гіпофіза. При порушенні проникності гемато-енцефалічного бар'єру з розвитком вазогенного і цитотоксичного набряку мозку, що приводить до летального результату, морфологічним маркером фази декомпенсації можна назвати виснаження морфо-функціональних ресурсів епіфіза мозку і адренкортикотропоцитів гіпофіза аж до розвитку в них процесів масової клітинної загибелі.

76.03.19.0572/0519U001034

Фурдичко Любомир Орестович. Патогенетичні особливості формування експериментальної виразки шлунка при пневмонії та їх корекція тіотриазоліном: Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 07.02.2019.

УДК 616.33-002.44-092.9-06:616.24-002]-092-092.9-08.

366 с.: 116 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 451 назва.

Мета дослідження: з'ясувати патогенетичні особливості порушень метаболічних і імунних процесів в динаміці формування виразки шлунка та експериментальної пневмонії та встановити вплив на них тіотриазоліну. Встановлено, що за умов розвитку виразки шлунка в поєднанні з експериментальною пневмонією відбувається гіперактивація процесів ліпопероксидації, протеолізу, гуморальної ланки імунітету, ендогенної інтоксикації, прозапальних цитокінів, стабільних метаболітів NO і сумарної активності NO-синтаз на тлі зниження активності ферментів антиоксидантної системи, інгібіторів протеаз, вмісту L-аргініну, інтерлейкіну-10, T-лімфоцитів, фагоцитарної активності лейкоцитів у крові і легенях особливо на 10-у і 18-у доби експерименту проти контролю. Застосування тіотриазоліну має виражений мембраностабілізуючий та імунокорегуючий вплив на порушення метаболічних та імунних процесів піддослідних тварин

за умов формування даних поєднаних патологій – виразки шлунка і експериментальної пневмонії, що дає нам підставу для позитивного ствердження перспективності та доцільності його подальшого вивчення.

76.03.19.0573/0519U001037

Васюк Валентина Леонідівна. Дисбіоз у патогенезі експериментальних гепатопатій та їх антидисбіотична профілактика: Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 08.02.2019.

УДК 616.361-089:576.8-002:615.24.

290 с.: 107 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 408 назв.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню дисбіотичних аспектів патогенезу різних за етіологічними факторами гепатопатій і на даній підставі розробленню їх антидисбіотичної профілактики та терапії. Проведене моделювання різних форм гепатопатій з використанням різних патогенних чинників показало, що в усіх випадках спостерігається розвиток дисбіоза як в печінці, так і системного (генералізованого) дисбіозу. Отримані дані дають підстави вважати дисбіоз головним патогенетичним фактором розвитку гепатопатій. Дана обставина обумовила стратегію профілактики й лікування гепатопатій за допомогою антидисбіотичних засобів. У процесі виконання дисертаційної роботи автором було розроблено 4 нові антидисбіотичні засоби з гепатопротекторною активністю (леквін, лекасил, лізоцим-форте, квертулідон), а також використано ряд антидисбіотичних засобів, які були запропановані іншими дослідниками: квертулін, біотрит, квертгіал, виноградні харчові добавки "МВВ" і "ЕВЛ". Автором також було запропоновано використовувати для профілактики гепатопатій жирового генезу високоолеїнову соняшникову олію в якості харчового продукту, випуск якої здійснює НВА "Одеська біотехнологія".

76.03.19.0574/0419U001116

Верба Руслан Вікторович. Особливості перебігу гострого перитоніту на тлі гіпотиреозу в експерименті: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 07.02.2019.

УДК 616.24-02:616.36.

198 с.: 27 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертація присвячена з'ясуванню особливостей перебігу гострого поширеного перитоніту на тлі мерказоліл-індукованого гіпотиреозу та ефективності застосування стовбурових клітин кордової крові для його корекції. Встановлено особливості стану клітинного і гуморального імунітету в експериментальних тварин з гострим перитонітом на тлі гіпотиреозу. З'ясовано особливості процесів ліпідної пероксидації і стану антиоксидантної системи у щурів з гострим каловим перитонітом, що перебігає на тлі гіпотиреозу. Встановлено ступінь ендогенної інтоксикації за умов гострого експериментального перитоніту на тлі гіпотиреозу. На основі інтегральної оцінки основних ланок патогенезу порушень імунних процесів, ліпідної пероксидації, ендогенної інтоксикації в експериментальних тварин з

гострим перитонітом на тлі гіпотиреозу запропоновано нові підходи до їх корекції з використанням стовбурових клітин кордової крові.

76.03.19.0575/0419U001117

Худан Іванна Іванівна. Патогенетичне обґрунтування застосування полімерних наночастинок з інкапсульованими протизапальними і антиоксидними препаратами та інгібіторами індукцибельної NO синтази при

контактному дерматиті: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 08.02.2019.

УДК 616-001.1-06:616.36-008.6-02:616.89-092]-092.9.

188 с.: 10 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 171 назва.

Дисертація присвячена з'ясуванню патогенетичних особливостей ураження печінки на тлі комбінованої механотермічної травми та встановленню ролі попереднього психоемоційного стресу в механізмах його розвитку. В умовах комбінованої механотермічної, травми порівняно з окремими опіком і політравмою, відмічаються більші порушення функціонального стану печінки на 1-7 доби спостереження з вищим рівнем показників перекисного окиснення, ендогенної інтоксикації, маркерів цитолізу і більшими порушеннями часточкової структури гепатоцитів. Відзначається виснаження вмісту SH-груп гомогенату печінки, до 3 доби спостереження збільшуються вміст церулоплазміну та загальна пероксидазна активність крові з наступним їх зниженням. Попередній стрес тривалістю 60 хвилин супроводжується покращенням більшості досліджуваних показників на 7 і, особливо, на 14 доби після травми і супроводжується відновленням структури печінкової часточки і посиленням регенерації. В його основі лежить мобілізація стрес-лімітуючих систем організму, що свідчать про те, що показники математичного аналізу серцевого ритму на 7 та 14 доби змінюються в бік парасимпатикотонії.

76.03.19.0576/0218U003525

Розробка та дослідження магнітних та магнітоелектричних елементів пристроїв на основі багаточарових композиційних ферит-п'єзоелектричних структур: Заключний звіт /Інститут магнетизму НАН та МОН України; Керівник

Джежеря Ю.І. – ДР 0115U003536. УДК 539.2;536.42;538.22.

198 с.

Заклучний звіт НДР "Розробка та дослідження магнітних та магнітоелектричних елементів пристроїв на основі багаточарових композиційних ферит-п'єзоелектричних структур" складається зі вступу, трьох розділів, висновків і літератури. В звіті розглянуті та визначені методами теоретичної фізики неоднорідні магнітні конфігурації та їх вплив на динамічні властивості феромагнітних плівок з просторово модульованими параметрами. Зокрема, на основі рівнянь динаміки намагніченості Ландау - Ліфшица описані особливості формування міжфазної границі в умовах просторової модуляції константи анізотропії по товщині плівки, досліджено резонанс коливань цієї границі у змінному магнітному полі. Показано, що резонансні явища мають місце у вузькому польовому діапазоні і дуже чутливі до напрямку зовнішнього магнітного поля. З урахуванням зазначених властивостей магнітних плівок з модульованою анізотропією був побудований макет магнітоелектричного модулятора, який коливання магнітного поля на пряму перетворює в коливання електричного поля в низькочастотному діапазоні. Подано дві заявки на патент. Другий розділ присвячено дослідженню магнітомеханічних властивостей матеріалів з пам'яттю форми. Метою досліджень роботи є вивчення залежності магнітних і механічних характеристик сплаву на основі Cu-Al-Mn від впливу попередньої термомагнітної обробки (ТМО) при формуванні системи нанорозмірних магнітних частинок. Дані матеріали розглядаються як основа функціональних елементів для створення магнітоелектричного модулятора. Визначено деформаційну поведінку сплавів з пам'яттю форми на основі Fe-Ni-Co-Ti при різних термомеханічних режимах деформування, які можуть виступати в якості самостійних систем управління, завдяки своїм унікальним фізико-механічним властивостям. Вони цілком здатні стати основою для використання в якості можливих

демпферів або виконавчих механізмів різних пристроїв. У третьому розділі досліджено особливості локалізованих станів нелінійних хвиль у середовищах з двома ідентичними пастками або дефектними шарами, які моделюються прямокутними потенціальними ямами, в залежності від лінійності/нелінійності середовищ у потенціальних ямах та в областях поза ними. Знайдено точні розв'язки для всіх можливих випадків та з'ясовано характер локалізації нелінійних стаціонарних хвиль. Отримані результати можуть бути корисними при вивченні нелінійних локалізованих станів у системах з дефектами/інтерфейсами в багатьох областях сучасної фізики, зокрема, при дослідженні магнітних шаруватих середовищ.

76.09 Медичні матеріали, засоби і виробы

76.03.19.0577/0218U005018

Розробка та дослідження наноструктурованих апатит-біополімерних композитних матеріалів та покриттів для медицини: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Суходуб Леонід Федорович. – ДР 0116U002625. УДК 615.31:541.64:539.6:615.28:617-089.844:616.71-74.

166 с.

Об'єкт дослідження - процеси біомінералізації полімерних матриць, властивості, структура, хімічний склад та біоактивність апатит-полімерних зразків; вплив органічних та неорганічних включень на стан кристалічної решітки гідроксиапатиту (НА); біосумісність нанокompозитних матеріалів і покриттів *in vivo*. Мета роботи - дослідження процесів біомінералізації, впливу іонів металів, білкових молекул, наночастинок різної природи на структуру матеріалу; розробка технологій отримання наноструктурованих матеріалів на основі НА та природних полімерів. Зроблено наступне: розроблені методики синтезу апатит-полімерних композитів на основі НА, досліджені їх механічні та хімічні властивості, вплив полімеру, ZnO, ультразвуку, надвисоких частот на формування НА; методики утворення наночастинок ZnO, ZnS та досліджено їх протимікробні властивості; створений біоматеріал на основі фосфорельованого хітозану. На модифікованій поверхні титанового імплантату створені багатшарові покриття з біоінертного та біоактивного шарів. Розроблені методики отримання біоматеріалів застосовано в циклі лабораторних робіт для магістрів за спеціальністю "Біомедична інженерія" та впроваджено в навчальний процес.

76.13 Медична техніка

76.03.19.0578/0218U003221

Багатофункціональний апаратно-програмний комплекс діагностики, фізіотерапії та хірургії для оснащення стаціонарних та мобільних медичних пунктів: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Мачуський Євгеній Андрійович. – ДР 0116U003774. УДК 616.7.

315 с.

Розроблено методики, алгоритми, програмне забезпечення, експериментальні зразки складових частин комплексу: засобів діагностики організму методом біомпедансометрії, засобів діагностики методами тонкого аналізу електрокардіограм та електроенцефалограм; апарату багатоканальної низькочастотної електромагнітної фізіотерапії; приладів високочастотної електрохірургії з автономним живленням. Проведено попередні медичні випробування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.19.0579/0218U003602

Діагностика та сучасне лікування хвороб органів травлення при поєднаній серцево-судинній патології: Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Решетілов Юрій Іванович. – ДР 0114U002602. УДК 616.3:616.1-07-085-036.8.

43 с.

У результаті роботи визначені особливості добового профілю артеріального тиску та ремоделювання мокарду у хворих зі сполученим перебігом артеріальної гіпертензії та кислото-залежних захворювань. Вивчено вплив лікування хворих на артеріальну гіпертензію з патологією гастродуоденальної зони на моторно-евакуаторну функцію верхніх відділів шлунково-кишкового тракту небівололом, оцінена антигіпертензивна ефективність призначеного лікування, що дозволило скласти диференційований підхід до лікування артеріальної гіпертензії у хворих з різними хронічними захворюваннями печінки і верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

76.03.19.0580/0218U003675

Модернізація портативного реєстратора з автономним живленням для реєстрації та збереження 12-ти стандартних відведень ЕКС, з подальшою передачею даних в системі швидкісного інтернету 3G та в системі "Android" мобільної телефонії: Заключний звіт /Особливе конструкторське бюро "Шторм" при Національному технічному університеті України "КПІ"; Керівник Лімонник Юхим Мойсеевич. – ДР 0116U002339. УДК 616-71.

13 с.

1. Розроблено дослідний зразок для зручної реєстрації ЕКС, зі збереженням накопичених даних та їх передачею в системі швидкісного інтернету 3G та в системі "Android" мобільної телефонії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.29 Клінічна медицина

76.03.19.0581/0519U001010

Антонян Ігор Михайлович. Застосування клітин стромы кісткового мозку для лікування еректильної дисфункції на тлі андрогенного дефіциту (експериментально-клінічне дослідження): Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.12.2018.

УДК 616.69-008.1-02:[612.616.31:616-008.64]-08:611.018.1"712.4":616-092.9-092.689.

314 с.: 22 табл., 108 іл. – Бібліогр.: 378 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено поліпшенню ефективності лікування еректильної дисфункції на тлі дефіциту тестостерону у хворих з цукровим діабетом та надлишковою масою тіла шляхом експериментальної розробки та клінічної апробації методу клітинної терапії із застосуванням клітин стромы кісткового мозку. В експериментальній частині дослідження з використанням статевозрілих самців щурів розроблено модель експериментального андрогенного дефіциту шляхом інтраперитонеального введення гонадотоксичної хімічної сполуки - хлориду кадмію (CdCl₂) у дозі 150 мкг/100 г маси тіла тварини. Розроблена модель характеризувалася розвитком необхідного гонадотоксичного ефекту зі стійким зниженням концентрації загального тестостерону в крові та пригніченням копулятивної поведінки тварин за відсутності суттєвого загальногетоксичного ефекту. На моделі експериментального гіпогонадизму вивчено результати його лікування за допомогою КСКМ та доведено ефективність їх інтра-

тестикулярного введення в обидва яєчка в дозі 200 000 клітин. У відділеному періоду при гістологічному дослідженні статевих органів ознак онкологічної трансформації не виявлено. У клінічній частині роботи вперше здійснено клінічну апробацію методу інтратестикулярної трансплантації аутологічних КСКМ для лікування еректильної дисфункції у хворих з андрогенним дефіцитом на фоні цукрового діабету 2-го типу з надмірною вагою. Доведено, що клітинна терапія з використанням аутологічних КСКМ у комплексі з лікуванням цукрового діабету та заходами, спрямованими на нормалізацію ваги, сприяє відновленню показників еректильної функції, концентрації загального тестостерону в крові поряд з нормалізацією показників вуглеводного та жирового обміну. Побічних явищ протягом дослідження не зареєстровано.

76.03.19.0582/0519U001013

Теренда Наталія Олександрівна. Медико-соціальне обґрунтування оптимізації системи надання медичної допомоги хворим на інфаркт міокарда: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 18.12.2018.

УДК 614.21:616.127-005.8-082.

412 с.: 46 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 438 назв.

Дисертація присвячена актуальній науковій проблемі - обґрунтуванню оптимізації системи надання медичної допомоги хворим на інфаркт міокарда. Комплексним медико-соціальним дослідженням виявлено, що в існуючій системі надання медичної допомоги існують ризики системного характеру, невідповідність її кращому досвіду країн з даною проблемою. Основними доменами оптимізованої системи надання медичної допомоги хворим на інфаркт міокарда стали пацієнт з існуючими факторами ризику розвитку серцево-судинних захворювань та проблемами зі здоров'ям, мультидисциплінарна робоча система та наслідки як для пацієнта, так і для системи охорони здоров'я. Запропонована оптимізована система передбачає комплексний вплив мультидисциплінарної координованої системи на пацієнта з метою подолання факторів ризику розвитку інфаркту міокарда, посилення взаємодії хворого з лікарем, призначення оптимального лікування та реабілітації. Використання функціональних інтеграційних стратегій, моніторингу сприятливих та несприятливих наслідків як для пацієнта, так і для системи дозволить уникнути діагностичних та лікувальних помилок, підвищити безпеку пацієнта і довіру населення до системи охорони здоров'я.

76.03.19.0583/0519U001027

Борисова Інна Станіславівна. Особливості етіології і клініки, фактори прогнозу та оптимізація лікування пневмоній, асоційованих з порушеннями імунітету на фоні онкогематологічної патології: Дис... д.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 18.01.2019.

УДК 616.24-002-02:612.017.2:616.15]-085.33.375.

411 с.: 54 табл., 61 іл. – Бібліогр.: 394 назви.

1. Об'єкт дослідження: пневмонія, асоційована з порушеннями імунітету у хворих на фоні онкогематологічної патології. Мета дослідження: удосконалення підходів щодо діагностики та лікування пневмоній, асоційованої з порушеннями імунітету, у хворих з онкогематологічною патологією, на основі встановлення особливостей клінічної картини та етіологічних чинників з розробкою математичної моделі прогнозу виникнення і настання фатального наслідку. Методи дослідження: загальноприйняті клінічні, лабораторні та інструментальні методи - для діагностики і диференціаль-

ної діагностики пневмонії та нозологічної форми онкогематологічного захворювання; вивчення анамнезу перебігу онкогематологічного захворювання; клінічний моніторинг хворих для визначення особливостей перебігу пневмонії; мікробіологічний та бактеріологічний методи - для ідентифікації основних збудників пневмонії (ЗП) у харкотинні та в рідині бронхо-альвеолярного лаважу (БАЛ); інструментальні - фібробронхоскопія (ФБС) для отримання рідини БАЛ; імуноферментні - для оцінки стану клітинного та гуморального імунітету; для обробки результатів дослідження та створення моделі прогнозу захворювання - математичні та статистичні методи дослідження. Наукова новизна: Уперше встановлено частоту виникнення, розповсюдженість та частоту настання фатальних наслідків пневмонії у хворих з порушеннями імунітету на фоні онкогематологічної патології. Визначені фактори ризику, що обумовлюють виникнення пневмоній у хворих з порушеннями імунітету. На основі комплексу клініко-лабораторних показників розкрито особливості клінічної картини та перебігу таких пневмоній та запропоновано покерований алгоритм діагностичного пошуку інфекції - пневмонії у хворих на фоні онкогематологічної патології. Вперше вивчено основні ЗП та їх резистентність до антибактеріальних препаратів та визначено мікробіологічні особливості пневмоній. Запропоновано підходи оптимізації антибактеріальної терапії (АБТ) пневмоній та вивчені фактори, що обмежують застосування схем моно- та комбінованої АБТ. Вперше обґрунтовано можливість застосування імуномодулюючої терапії пневмоній, асоційованих з порушеннями імунітету на фоні онкогематологічної патології, та запропоновано удосконалені схеми лікування. На підставі комплексу показників клініко-лабораторних показників визначено фактори, що обумовлюють тяжкість клінічного перебігу пневмонії і встановлено незалежні предиктори виникнення фатального наслідку пневмонії (ФНП), уперше розроблено математичну модель прогнозу ФНП. Проведено аналіз виживаності хворих та вперше на розроблено модель прогнозу виникнення пневмонії для своєчасної модифікації лікування та визначення місця лікування. Наукова новизна отриманих результатів підтверджена 5 державними патентами України.

76.03.19.0584/0519U001030

Лебідь Ігор Григорович. Аналіз стану та розробка програм ведення дорослих із вродженими вадами серця: Дис... д.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України. – Захищена 12.02.2019.

УДК 616-007-053.1+126:616-053.81:616-08-035:616-089.151:616-037.

405 с.: 33 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 377 назв.

У дисертаційній роботі вперше в Україні на підставі зрізового клінічного дослідження проведено аналіз стану та розроблено програми ведення дорослих із вродженими вадами серця незалежно від номенклатури вади, перенесеного хірургічного та/або інтервенційного втручання, статі, віку на момент обстеження. На первинному етапі обстеження всім прооперованим та неоперованим дорослим із вродженими вадами серця слід проводити оцінку якості життя, пов'язаної зі здоров'ям, із використанням стандартизованих опитувальників та толерантності до фізичного навантаження із застосуванням степ-ергометричного способу визначення фізичної працездатності (PWC170) і показника максимального споживання кисню. Для верифікації діагнозу та

уніфікації результатів сучасних методів діагностики у дорослих пацієнтів із вродженими вадами серця слід використовувати білінгвальну номенклатуру діагнозів, кардіологічних та кардіохірургічних втручань.

76.03.19.0585/0519U001032

Шурпак Сергій Олександрович. Реабілітація репродуктивного здоров'я жінок з дисгормональними змінами репродуктивних органів і коморбідною патологією: Дис... д.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 24.01.2019.

УДК 618.1-007.61-02[612.018:616-008.6]-039.51-036.82.

368 с.: 46 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 483 назви.

У дисертації наведено нове вирішення наукової проблеми поєднаних дисгормональних проліферативних захворювань репродуктивної системи у жінок з коморбідними станами (дефіцит вітаміну D, дисфункція щитоподібної залози, ожиріння, хронічний ендометрит), встановлено нові ланки патогенезу, які полягають у поєднанні дисгормональних порушень (дисбаланс секреції гонадотропінів, транзиторна гіперпролактинемія, десинхронізація синтезу статевих стероїдів, порушення метаболізму естрогенів, недостатність лютеїнової фази зі зміною співвідношення естрогену/прогестерону) з розвитком гіперплазій на тлі зниження експресії рецепторів VDR, десинхронозу експресії естрогенових і прогестеронових рецепторів, порушень співвідношення проліферативних та апоптичних процесів на тканинному рівні гормонозалежних тканин репродуктивних органів. Ефективність запропонованої диференційованої терапії щодо нормалізації менструального циклу склала 97,2% при 73,3% в групі порівняння, щодо редукції больового синдрому - 94,7% і 60,6%, циклічної мастодинії - 93,9% і 43,9%, редукції вегето-судинних і неспецифічних симптомів - 94,8+/-3,9% та 24,3+/-16,7% відповідно. Застосування диференційованої фармакотерапії дозволило знизити частоту рецидивів клінічних проявів поєднаної проліферативної дисгормональної патології протягом 12 місяців спостереження з 14,5% до 4,1% і досягти бажаної вагітності без стимуляції овуляції і застосування допоміжних репродуктивних технологій у 64,1% пацієнток у порівнянні з 30,6% при звичайній практиці.

76.03.19.0586/0519U001040

Лазирський Вячеслав Олексійович. Клініко-експериментальне обґрунтування вибору реконструктивно-відновних операцій після комбінованої гастректомії: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 07.02.2019.

УДК 616.33-089.87 - 089.844.12 - 085.

357 с.: 47 табл., 116 іл. – Бібліогр.: 36 назв.

Дисертація присвячена поліпшенню результатів лікування пацієнтів на ускладнений МПРШ шляхом удосконалення існуючих та розробки нових методів хірургічного лікування, а також індивідуалізації тактики лікування на основі вивчення причин незадовільних результатів лікування, визначення характеру розповсюженості пухлини шлунка, розробки алгоритму та двохетапної хірургічної тактики лікування, прогнозування ризику виникнення патологічних післягастректомічних синдромів. Представлено результати експериментальних досліджень з відтворенням моделі артефіціального шлунка й подальшим вивченням морфологічного стану ілеоцекального сегмента кишечника та стравоходу, що відображають розвиток процесів адаптації в трансплантаті в різні терміни після гастропластики й визначають можливість використання ілеоцекального сегмента кишечника на реконструктивному етапі після комбінованої гастректомії. На великому клінічному матеріалі представлено варіанти перебігу ускладнень МПРШ: гострої шлункової кровотечі, стенозу й перфорації пухлини шлунка та їх поєднання. Визначено тактичні підходи в пацієнтів даної категорії з пріоритетним застосуванням мініінвазивних технологій на першому етапі хірургічного лікування. Запропонова-

но радикальні комбіновані операції при різних видах місцевого розповсюдження раку шлунка. Застосування розроблених комбінованих операцій з резекцією підшлункової залози, печінки, товстої кишки, стравоходу, а також мультівисцеральних резекцій дозволило знизити кількість паліативних і симптоматичних операцій з 70,8% до 27,2% і підвищити радикальність лікування з 29,2% до 72,8%. Визначено місце ризиків реконструктивно-відновних операцій на відновлювальному етапі після комбінованої гастректомії в залежності від об'єму резекції сусідніх органів, тяжкості стану хворого, ступеня порушення показників гомеостазу та схильності до розвитку патологічних післягастректомічних синдромів. При розповсюженості пухлини шлунка на ободову кишку, що потребує комбінованої гастректомії, на відновлювальному етапі методом вибору реконструкції травного тракту є гастропластика ілеоцекальним сегментом кишечника.

76.03.19.0587/0419U001008

Діденко Дар'я Вікторівна. Ішемічна хвороба серця та хронічне обструктивне захворювання легень: особливості діагностики і клінічного перебігу при їх поєднанні: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 14.12.2018.

УДК 616.12-005.4:616.24-002.2-07-036.

163 с.: 70 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 260 назв.

Результати дослідження ґрунтуються на даних обстеження 272 пацієнтів, серед них 98 пацієнтів із поєднанням стабільної ішемічної хвороби серця (ІХС) та хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ), 96 осіб із стабільною ІХС без суттєвого ХОЗЛ та 78 пацієнтів з ізольованим ХОЗЛ. Встановлено частоту недиагностованого ХОЗЛ серед пацієнтів із стабільною ІХС, котрі заперечували наявність хронічних неспецифічних захворювань органів дихання, на рівні 25,7%. Розроблено та обґрунтовано використання анкети для діагностики ХОЗЛ у пацієнтів із стабільною ІХС. Після проведення комплексного клініко-функціонального обстеження встановлено негативний вплив поєднаної патології на перебіг захворювань, а саме зростання ознак ремоделювання камер серця, достовірне зростання кількості надшлуночкових та шлуночкових порушень серцевого ритму порівняно із пацієнтами з ізольованим перебігом даних патологій. Вперше визначено можливість виникнення порушень ритму у пацієнтів з ІХС, ХОЗЛ та їх поєднаним перебігом під час проведення спірографії з бронходилатативним тестом. Зокрема, виникнення ШЕ високих градацій діагностовано у 11 (20,7%) пацієнтів із поєднанням ІХС та ХОЗЛ (p=0,008) та пароксизмальних порушень ритму у 7,6% осіб (p=0,023). Розраховані предиктори виникнення ШЕ високих градацій для пацієнтів із поєднаною патологією, що включають показники ехокардіографії та добового моніторингу електрокардіограми. Результати роботи впроваджені у практичну медицину та навчальний процес.

76.03.19.0588/0419U001009

Самойлова Світлана Олегівна. Оптимізація діагностики та корекція порушень плазмотромбоцитарного гомеостазу при гіпертонічній хворобі в поєднанні з хронічним обструктивним захворюванням легень: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 14.12.2018.

УДК 616.12-008.331.1:616.233-002:616.151.5.

163 с.: 18 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Робота присвячена підвищенню ефективності діагностики тромбофілічних змін при поєднаному перебігу ГХ та ХОЗЛ на основі визначення впливу ХОЗЛ на стан різних ланок системи згортання крові та можливість їх корекції з

використанням плейотропних ефектів іАПФ та БКК. Отримані дані підтвердили підвищення активності заключних етапів гемокоагуляції у хворих з поєднанням ГХ та ХОЗЛ, що асоціюється із ступенем важкості бронхообструкції, на фоні пригнічення антикоагулянтної та фібринолітичної ланки системи гемостазу з найбільшим гальмуванням фібринолізу. Встановлено підвищення функціональної активності тромбоцитів у пацієнтів із поєднаним перебігом ГХ та ХОЗЛ, особливо за важкого перебігу ХОЗЛ, що проявляється збільшенням ступеня спонтанної агрегації, АДФ та адреналін-індукованої агрегації тромбоцитів, зростанням арахидон-індукованої агрегації тромбоцитів із суттєвим прискоренням агрегаційного процесу. Встановлені особливості впливу іАПФ та БКК на показники тромбоцитарного та плазматичного гемостазу у пацієнтів з ГХ та супутнім ХОЗЛ дозволяють диференційовано підходити до призначення цих груп антигіпертензивних препаратів з урахуванням характеру змін у системі коагуляції: за наявності переважної активації згортуючої ланки та пригнічення процесів фібринолізу позитивний вплив слід очікувати від призначення іАПФ, в свою чергу при підвищенні функціональної активності тромбоцитів та зниженні антикоагулянтного потенціалу - від лікування БКК.

76.03.19.0589/0419U001013

Карп Святослав Юрійович. Оптимізація хірургічного лікування та профілактики оростом та фарингостом: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. - Захищена 28.12.2018.

УДК 616.311/.321-006.6-031.13-089.12-084.

205 с.: 18 табл., 48 іл. - Бібліогр.: 206 назв.

Дисертаційне дослідження присвячено проблемі комплексного хірургічного лікування та профілактики появи оростом та фарингостом, які виникають, як хірургічне ускладнення. На основі аналізу лікувального процесу у 213 пацієнтів було вирішено ряд завдань, які дозволили оптимізувати лікувальність та профілактику. Зокрема, використовуючи метод логістичної регресії, було виявлено основні фактори ризику, які при поєднаній дії достовірно впливають на формування стоми в процесі лікування. На основі цієї прогностичної моделі створено комп'ютерну програму для оцінки ризику. Також було розроблено новий спосіб консервативного лікування стом із застосуванням ін'єкційних імплантів на основі нестабілізованої 1% гіалуронової кислоти, який дав можливість покращити ефективність консервативного лікування. Застосований в роботі метод хірургічного лікування стом із використанням модифікованого Філатовського клаптя, об'єднав в собі простоту та малотравматичність місцевих пластик та високу ефективність від використання васкуляризованих тканинних комплексів. В процесі виконання роботи було науково доведено ефективність розробленого інтегрованого лікувального алгоритму, який дав змогу оптимізувати ведення хворих з оростомами та фарингостомами шляхом поєднаного застосування консервативних та хірургічних методик, враховуючи тип, вихідні розміри та динаміку перебігу стоми. Завершальним етапом було проведено оцінку ефективності профілактичних заходів та визначено оптимальні для застосування в клінічній практиці.

76.03.19.0590/0419U001014

Боднарук Наталія Іванівна. Клінічно-лабораторне обґрунтування профілактики карієсу тимчасових зубів у дітей з патологією опорно-рухового апарату: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. - Захищена 28.12.2018.

УДК УДК: 616.314.9-002-06:616.7]-036-07-084.

177 с.: 31 табл., 17 іл. - Бібліогр.: 256 назв.

Обстежено 357 дітей 3-6 років з патологією опорно-рухового апарату, які відвідували дитячі садочки м. Львова, на базі яких організовані групи для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та 120 умовно-здорових дітей без соматичної патології. Встановлено, що найвищі показники ураженості карієсом спостерігаються у дітей з поєднаною патологією опорно-рухового апарату. Виявлено взаємозв'язок між інтенсивністю карієсу тимчасових зубів та фізичним розвитком дітей, антенатальними, аліментарними та санітарно-гігієнічними чинниками ризику виникнення карієсу. Встановлено зменшення мінеральних компонентів в ротовій рідині, знижена активність лужної фосфатази та електрофоретична активність клітин букального епітелію. Встановлено збільшену екскрецію загального кальцію та магнію за добовою сечею, а також у частини дітей виявлено підвищені показники глікозаміногліканів, знижений вміст креатиніну та наявний в сечі оксипролін. Розроблений комплекс профілактичних заходів включав гігієнічне навчання та виховання дітей та батьків, професійну гігієну порожнини рота з наступним покриттям поверхонь зубів ремінералізувальним лаком з вмістом фтору, глибоке фторування засобами з вмістом кальцій-фтору, застосування в домашніх умовах засобів з вмістом сполук кальцію та фосфату. Рекомендовано корекцію харчування та застосування дітям з патологією ОРА препарат "Кальцикер", а дітям з патологією ОРА на тлі НДСТ - "Smart Omega Kids". Ефективність запропонованого комплексу карієспрофілактики підтверджена редукцією приросту інтенсивності карієсу, яка у дітей з патологією ОРА за 24 місяці спостереження склала 62,74 %, а у дітей патологією ОРА на тлі НДСТ - 66,67 %.

76.03.19.0591/0419U001018

Аліфер Ольга Олександрівна. Оцінка якості життя пацієнтів з артеріальною гіпертензією в практиці сімейного лікаря: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". - Захищена 14.12.2018.

УДК 616.12-008.331.1-052:[616-051:316.356.2.

194 с.: 57 табл., 8 іл. - Бібліогр.: 194 назви.

Об'єкт дослідження: артеріальна гіпертензія, ступені, серцево-судинний ризик, якість життя. Мета дослідження: Провести аналіз динамічних змін показників якості життя у пацієнтів з артеріальною гіпертензією у віковому та статевому аспекті при досягненні цільового рівня артеріального тиску в залежності від її ступеня та рівня серцево-судинного ризику на тлі базисної антигіпертензивної терапії та при включенні в схему лікування ноотропних засобів в умовах амбулаторії загальної практики-сімейної медицини. Методи дослідження: загальноклінічні та параклінічні - для оцінки клінічних проявів АГ та вивчення етіологічних чинників захворювання; антропометричні - для оцінки статури та індексу маси тіла (ІМТ); лабораторні: біохімічні - для визначення наявності гіперхолестеринемії; інструментальні: електрокардіографія, домашнє моніторування артеріального тиску, "офісне" моніторування артеріального тиску, добове моніторування артеріального тиску для визначення проявів АГ та виключення серцевих аритмій, що спричиняють порушення гемодинаміки та потребують медикаментозної корекції; соціологічні - анкетування: адаптовані опитувальники SF-36, шкала САН для визначення якості життя, опитувальник Моріскі-Гріна для визначення прихильності до лікування; визначення 10-річного ризику фатальних серцево-судинних подій за шкалою SCORE; біостатистичні - з метою математичної обробки математичних даних. Наукова новизна одержаних результатів. Уперше вивчено вплив вікового та статевого факторів, різних ступенів артеріальної гіпертензії та

серцево-судинного ризику на показники якості життя у пацієнтів з артеріальною гіпертензією, які перебувають під спостереженням сімейного лікаря. Автором уперше проведена порівняльна оцінка впливу комбінованої антигіпертензивної терапії в пацієнтів з артеріальною гіпертензією 2 та 3 ступенів та помірним, високим і дуже високим серцево-судинним ризиком на показники якості життя. Дисертант обґрунтувала доцільність використання ноотропної терапії в пацієнтів з артеріальною гіпертензією 3 ступеня з урахуванням її впливу на показники якості життя. Вперше обґрунтовано можливість поліпшення якості життя хворих на артеріальну гіпертензію з урахуванням їх клініко-психологічного статусу та характеру антигіпертензивної терапії у загальній амбулаторній практиці сімейного лікаря.

76.03.19.0592/0419U001019

Медвідь Ігор Ігорович. Особливості вегетативного статусу, лікування та реабілітації при коморбідності гіпертонічної хвороби з хронічним панкреатитом: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 14.12.2018.

УДК 616.839-02:616.12-008.331.1-06:616.37-002.

165 с.: 23 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 171 назва.

Об'єкт дослідження: клінічні прояви ГХ та ХП, показники варіабельності серцевого ритму, тривожність, нейротизм, стан калікреїн-кінінової системи, антиоксидантного захисту, ендогенної інтоксикації, якість життя у 96 хворих на гіпертонічну хворобу та супутній хронічний панкреатит та у 35 хворих на гіпертонічну хворобу. Мета дослідження: підвищити ефективність лікування та реабілітації хворих на ГХ у поєднанні із супутнім ХП в умовах первинної медичної допомоги на основі розробки диференційованих програм корекції виявлених вегетативних порушень. Методи дослідження: клініко-anamnestичний - для оцінки вираженості гастроентерологічних скарг та обрахунку ризику серцево-судинних ускладнень; антропометричний - індекс маси тіла (для встановлення трофологічних змін); лабораторний - супероксиддисмутаза, відновлений глутатіон та каталаза (для встановлення стану антиоксидантного захисту), середньомолекулярні пептиди з максимумом поглинання на довжині хвилі 254 нм та 280 нм, сорбційна здатність еритроцитів (з метою оцінки ендогенної інтоксикації), протеолітична активність плазми за гідролізом протамінсульфату, калікреїн, прекалікреїн, ?1-інгібітор протеїназ, ?2-макроглобулін, кініназа-II (для дослідження стану протеолітичних процесів, виявлення особливостей впливу кінінів на регуляцію артеріального тиску в умовах коморбідності); результати електрокардіографічного, ехокардіографічного, ультразвукового дослідження (для пошуку ознак гіпертрофії міокарду і проявів структурного ураження підшлункової залози), стандартні статистичні та спектральні показники варіабельності серцевого ритму з метою детальної оцінки вегетативної регуляції - варіаційний розмах, амплітуда моди, індекс вегетативної рівноваги, індекс напруження, автономна реактивність, показник активності регуляторних систем, загальна потужність спектру (TP - total power), високочастотні коливання (HF - high frequency), низькочастотні коливання (LF - low frequency), дуже низькочастотні коливання (VLF - very low frequency), співвідношення LF/HF; соціологічний - анкетування, статистичний. Наукова новизна отриманих результатів: вперше були визначені особливості порушень варіабельності серцевого ритму при поєднаному перебігу ГХ із ХП. Поглиблено знання про стан гомеостатичних процесів в умовах поєднання ГХ та ХП. Доведена залежність показників прогресування вказаних патологій, змін антиоксидантного захисту, ендогенної інтоксикації, по-

рушень калікреїн-кінінової системи від особливостей варіабельності серцевого ритму. Вперше запропоновано і доведено ефективність комплексних лікувальних і реабілітаційних програм медикаментозної корекції виявлених порушень з використанням препарату мекікару та курсу ПБРА на основі використання клінічного перебігу ГХ, утримання ремісії ХП, поліпшення вегетативної регуляції, нормалізації біохімічних показників, а також зростання фізичного та психічного компонентів якості життя в процесі лікування та реабілітації. На основі знайдених кореляційних зв'язків запропоновано диференційований підхід до призначення вегетокоригуючих засобів при несприятливому перебігу поєднання ГХ і ХП.

76.03.19.0593/0419U001026

Стебловська Ірина Сергіївна. Оптимізація хірургічного лікування вікової катаракти:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 19.12.2018.

УДК 617.741-004.1-089-053.

132 с.: 27 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 246 назв.

Дисертація присвячена проблемі підвищення ефективності хірургічного лікування вікової катаракти, шляхом вивчення особливостей і механізмів розвитку післяопераційного макулярного набряку та його зв'язку з системою простаноїдів внутрішньоочної рідини, а також розробці нового методу його прогнозування. Розроблено значимі критерії прогнозування розвитку макулярного набряку після хірургічного лікування вікової катаракти, такі як вік, показник CDE, час інтраокулярного етапу операції, коефіцієнт відношення 6-keto-PGF1альфа / тромбоксан. Розроблено критерій ризику не досягнення високої максимально некоригованої гостроти зору у пацієнтів з віковою катарактою через 1 рік після проведення факоемulsифікації. Значення коефіцієнта співвідношення 6-keto-PGF1альфа / Тромбоксан В2 може бути використано в якості маркеру прогнозування зорових функцій в післяопераційному періоді. Виявлені критерії ризику розвитку макулярного набряку, дозволяють зробити припущення про розвиток даного ускладнення ще в до- та інтраопераційному етапі, що в свою чергу дають можливість своєчасно підготувати та повідомити пацієнта про можливість виникнення ускладнень та низької гостроти зору в післяопераційному періоді.

76.03.19.0594/0419U001027

Філіп Жанна Володимирівна. Особливості інтенсивної терапії етапного оперативного лікування тяжких опіків: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України". – Захищена 14.12.2018.

УДК 616-001.17:612.887-089.

239 с.: 43 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 349 назв.

У дослідження включені результати обстеження й лікування 105 постраждалих з опіками. Визначено, що на відтермінування початку ОЛ тяжких опіків впливає наявність супутньої патології, опіку полум'ям (93,3 %) з одночасним ураженням дихальних шляхів (53,3 %). Встановлено, що ускладнений перебіг ОХ асоціювався зі збільшенням площі глибокого опіку >20 % (p=0,001), об'ємом інфузійної терапії на 1 добу (p=0,001) і 2 добу (p=0,005) опікового шоку, із необхідністю збільшення темпу внутрішньовенного ведення кристалолідів для досягнення цільового темпу діурезу >0,5 мл/кг/год. протягом першої доби після опіку (p=0,001). Проведено порівняльну характеристику періопераційної динаміки показників, що характеризують метаболічну та запальну відповідь, можливе формування СПОН в залежності від строків початку ОЛ опіків. Обґрунтовано доцільність дотримання тактики "Damage Control Resuscitati-

оп", що спрямована на виконання ОЛ опіків з урахуванням стабілізації стану постраждалого та спроможності адаптаційних можливостей організму. Це обумовило необхідність розробки та використання схеми періопераційного ведення постраждалих, що сприяє відновленню показників гомеостазу на тлі проведення етапних оперативних втручань тяжких опіків.

76.03.19.0595/0419U001035

Айзятулової Дінара Рушанівна. Діагностика та корекція морфофункціонального стану ендометрія при заплідненні in vitro, ускладненому синдромом гіперстимуляції яєчників: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.12.2018.

УДК 618.2-089.163+612.613.1:618.11-008.6+618.14-002.

200 с.: 31 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

У дисертаційній роботі приведено нове рішення актуального завдання акушерства та гінекології, зокрема репродуктивної медицини, - підвищити частоту живонародження у жінок з безпліддям при заплідненні in vitro, ускладненому синдромом гіперстимуляції яєчників (СГСЯ). На підставі оцінки репродуктивних результатів за даними статистичних звітів про допоміжні репродуктивні технології, виявлення особливостей морфофункціонального стану ендометрія у самиць мишей із експериментальним моделюванням СГСЯ різними дозами гонадотропінів, отримання нових даних про морфофункціональні зміни ендометрія (стан піноподій, молекулярного профілю ендометріальних факторів імплантації, активності індукцибельної синтази окису азоту, місцевої імунореактивності) у жінок, встановлення кореляційні взаємозв'язків між експресією в ендометрії лейкоцитного інгібіторного фактору і глікопротеїну 130 та їх вмістом в маткових змивах розроблена малоінвазивна методика діагностики рецептивності ендометрія та методика ведення пацієнтки при заплідненні in vitro, ускладненому СГСЯ, з проведенням індивідуалізованої корекції морфофункціонального стану ендометрія перед переносом вітрифікованих / відігрітих ембріонів, що у сукупності привело до збільшення числа живонароджень у 2,11 раза.

76.03.19.0596/0419U001046

Починська Марина Володимирівна. Значення класів пульсового артеріального тиску в медикаментозному контролі пацієнтів із імплантованими електрокардіостимуляторами та кардіоресинхронізуючою терапією: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 28.12.2018.

УДК 616.12-008.33-089.843-085.817-085.22-036.8.

171 с.: 10 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

Дисертаційна робота присвячена встановленню значення рівня пульсового артеріального тиску в підвищенні якості діагностики та медикаментозної терапії пацієнтів із імплантованими електрокардіостимуляторами (ЕКС) і кардіоресинхронізуючою терапією. До імплантації, в ранній постімплантаційний період, через 6 та 12 місяців обстежені 215 пацієнтів (70 +/- 9 років), які розподілені на 5 класів пульсового артеріального тиску. У пацієнтів до імплантації ЕКС нормальний рівень пульсового артеріального тиску зустрічався у 32%, високий - у 33%, дуже високий - у 35%. Зі збільшенням рівня пульсового артеріального тиску асоціювалися підвищення частоти зустрічальності постінфарктного кардіосклерозу та фібриляції передсердь - в 5, стабільної стенокардії та артеріальної гіпертензії (АГ) - в 4, цукрового діабету 2 типу - в 2, хронічної серцевої недостатності (ХСН) - в 3 рази. Показано, що у пацієнтів зі збільшенням пульсового артеріального тиску після імплантації ЕКС підвищення

частоти призначення основних антигіпертензивних засобів і зростання дози діуретиків та β -адреноблокаторів асоціювалися з його нормалізацією у 74% пацієнтів. Медикаментозна терапія з імплантацією сприяла зниженню частоти зустрічальності початково високих функціональних класів (ФК) стабільної стенокардії, ступенів тяжкості АГ, стадій і ФК ХСН більшою мірою при нормальному та високому рівнях пульсового артеріального тиску.

76.03.19.0597/0419U001053

Жалдак Дар'я Олександрівна. Особливості перебігу та лікування дисліпідемій у хворих на гіпотиреоз у поєднанні з неалкогольною жировою хворобою печінки: Дис... к.мед.н. /ДЗ "Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України". – Захищена 14.12.2018.

УДК 616-098:577.125:[616.441-008.64+612.354]:616.12-004-08(043.5).

209 с.: 26 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 179 назв.

Об'єкт дослідження: дисліпідемія, гіпотиреоз та неалкогольна жирова хвороба печінки (НАЖХП). Мета дослідження: підвищення ефективності лікування дисліпідемії у хворих на гіпотиреоз у поєднанні з неалкогольною жировою хворобою печінки в практиці сімейного лікаря на підставі вивчення особливостей її перебігу залежно від поліморфних варіантів rs 38088607 гена CYP7A1 та розроблення оптимального підходу до медикаментозної і немедикаментозної корекції порушень ліпідного обміну. Методи дослідження: загальноклінічне обстеження пацієнтів (збір скарг, анамнезу захворювання та життя, об'єктивний огляд всіх органів та систем), оцінювались антропометричні дані (маса тіла, окружність талії, індекс маси тіла); біохімічний аналіз крові з визначенням ліпідного спектру; імуноферментне дослідження з визначенням рівня тиреотропного гормону, тироксину вільного, антитіл тиреоглобуліну, антитіл тиреопероксидази; аланінамінотрансферази, аспартатамінотрансферази, гаммаглутамілтрансферази, лужної фосфатази; молекулярно-генетичне дослідження з визначенням поліморфних варіантів -204A > C (rs 3808607) гена CYP7A1; тест "ФіброМакс"; ультразвукографічне дослідження щитоподібної залози, печінки та жовчного міхура; пакет програм "Statistica-Stat-Soft" (США). Наукова новизна одержаних результатів: дисертаційна робота містить новий підхід до розв'язання наукового завдання, що передбачає дослідження особливостей клінічного перебігу, розвитку дисліпідемій та біохімічних показників гепатобіліарної системи при коморбідному перебігу гіпотиреозу та НАЖХП. Установлено неоднорідність дисліпідемій у хворих на гіпотиреоз у поєднанні з НАЖХП не лише за фенотипом, а й за генотипом. Доведено, що дисліпідемія при гіпотиреозі та поєднанні з НАЖХП не лише пов'язана з недостатністю тиреоїдних гормонів, а й має генетичну складову. Розроблено спосіб комбінованого лікування дисліпідемій у цієї категорії хворих із використанням статинів, омега-3 поліненасичених жирних кислот та внутрішньовенної лазерної терапії на тлі приймання L-тироксину, який засвідчив високу ефективність гіполіпідемічної дії. На основі молекулярно-генетичного аналізу вперше встановлено поліморфні варіанти rs 38088607 гена CYP7A1, що дало можливість з'ясувати вплив на них статинів, омега-3 жирних кислот та внутрішньовенної лазеротерапії, а також резистентні до цих методів лікування випадки, що обґрунтовує персоналізований підхід до лікування дисліпідемій у хворих на гіпотиреоз у поєднанні з неалкогольною жировою хворобою печінки, а в перспективі - необхідність визначення цього генетичного маркера для первинної профілактики дисліпідемії.

76.03.19.0598/0419U001071

Аксьонов Олексій Анатолійович. Оптимізація діагностики і хірургічного лікування внутрішньопроотокових новоутворень грудної залози: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 23.01.2019.

УДК УДК 618.193 006 07 089.

150 с.: 12 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 130 назв.

Метою дисертації є поліпшення результатів лікування внутрішньопроотокових новоутворень грудної залози на основі комплексного застосування відомих і розроблених методик з використанням ендоскопічної мамодуктоскопії.

76.03.19.0599/0419U001072

Лобода Антон Дмитрович. Комплексне лікування хворих на місцево поширений рак грудної залози з використанням магнітотермії: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 23.01.2019.

УДК УДК 618.19 006.6 036.4 085.

180 с.: 20 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 163 назви.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної проблеми сучасної онкології підвищенню ефективності лікування хворих на місцево поширений рак грудної залози шляхом впровадження методики комплексного лікування з використанням магнітотермії.

76.03.19.0600/0419U001073

Рибка Олена Сергіївна. Значення інсуліносенситивності в толерантності до фізичних навантажень та формуванні кардіометаболічного ризику у дітей з ожирінням: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 28.12.2018.

УДК 616.12-008.9-037-053.5/.67-056.52:613.73:57.08'175.722.
159 с.: 28 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 171 назва.

Дисертація присвячена вдосконаленню способів діагностики кардіометаболічного ризику в дітей із ожирінням за вивченням варіантів інсуліносенситивності й толерантності до фізичних навантажень. Установлено, що близько половини осіб із ожирінням є метаболічно здоровими (менше 3 компонентів метаболічного синдрому з різною їх комбінацією, але за наявності інсулінорезистентності). У якості популяційного предиктора зниження чутливості до інсуліну доцільно розглядати той факт, що харчування дітей незалежно від індексу маси тіла не є збалансованим і не відповідає сучасним вимогам щодо збереження кардіоваскулярного здоров'я. Визначено, що інсулінова відповідь на навантаження глюкозою відрізняється у осіб з різним ІМТ, причому варіабельність інсуліну менше ніж 200% у сукупності з відсутністю зниження концентрації інсуліну з 60-ої хвилини тесту за наявності гіперінсулінізму натще можуть виступати в якості доклінічних маркерів цукрового діабету 2 типу в дітей з ожирінням і значно корелює з рівнем НbA1C, який має бути рекомендований для вимірювання всім підліткам із надлишковою вагою й ожирінням. Встановлено, що фізична тренуваність зменшена як при надлишку, так і браку маси, незважаючи на той самий рівень повсякденної фізичної активності. В умовах однакового навантаження при ожирінні втрачається менше калорій порівняно з іншими групами. Визначено, що метаболічно нездорові підлітки з ожирінням мають ризик виникнення хронотропної недостатності протягом фізичного навантаження. Доведено, що порушення загальної інсуліносенситивності за рахунок периферичної має безпосереднє відношення до ефективності спалювання калорій протягом фізичного навантаження. Рівень повсякденної фізичної активності доцільно розглядати як найбільш значимий фактор підвищення кардіоваскулярної тренуваності

підлітків із ожирінням.

76.03.19.0601/0419U001076

Комариця Олександра Йосифівна. Обґрунтування ефективності застосування композицій на основі гідрогелю адгезивно-активного полімеру при передпротезній підготовці хворих до ортопедичного лікування:

Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 25.01.2019.

УДК 616.314-089.28-039.74-085.462:678.

182 с.: 16 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

У клінічній частині дослідження залучено 105 хворих у віці від 55 до 90 років, які потребували видалення зубів при передпротезній підготовці, із наступною ортопедичною реабілітацією тимчасовими знімними протезами. Результати здійснених досліджень дозволили прослідкувати фармакокінетику процесів сорбції-десорбції хлоргексидину біглюконату із гідрогелю адгезивно-активного полімеру у лабораторії та у клініці. На основі проведених лабораторно-технічних досліджень опрацьовано та удосконалено індивідуальне моделювання стоматологічної конструкції як самостійної форми, так і в поєднанні з акриловим базисом знімного протезу. При порівнянні клінічних показників запального процесу та динаміки раневого загоєння спостерігалась позитивна динаміка, однак у пацієнтів, які використовували модифікований тимчасовий протез виявлено скорочення термінів загоєння на 3-4 доби.

76.03.19.0602/0419U001077

Змарко Юлія Костянтинівна. Клінічно-патогенетичне обґрунтування використання нанотехнологічного гелю у комплексному лікуванні дітей із хронічним катаральним гінгівітом: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 25.01.2019.

УДК 616.311.2-002.2-053.2-085.454-022.532.

175 с.: 27 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 298 назв.

Об'єкт дослідження - катаральний гінгівіт у дітей різного віку та його експериментальна модель. Встановлена висока ефективність розробленого лікувально-профілактичного комплексу, що підтверджувалося покращенням стану пародонта, біохімічних показників ротової рідини. Обстеження через півроку засвідчило покращення показників ротової рідини, що свідчило про тривалий ефект і, відповідно, патогенетичну направленість запропонованих лікувально-профілактичних заходів.

76.03.19.0603/0419U001081

Рудік Микола Валерійович. Комп'ютерно-томографічна ангіопульмографічна діагностика тромбоемболії легеневої артерії та її ускладнень: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 22.01.2019.

УДК 616.131-005.6/7-06:616-073.756.8.

155 с.: 22 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

Дисертаційна робота мала за мету удосконалити діагностику гострої ТЕЛА та хронічної тромбоемболічної легеневої гіпертензії (ХТЛГ) на основі комплексного вивчення даних КТАПГ з розробкою діагностичних критеріїв і з визначенням прогнозу тяжкості ураження судинного русла легень та оцінкою ефективності лікування. За допомогою комплексного комп'ютерно-томографічного ангіопульмографічного (КТАПГ) дослідження були уточнені та доповнені діагностичні критерії гострої ТЕЛА і ХТЛГ та проведена КТАПГ-діагностика легеневих ускладнень, асоційова-

них з цими станами. Розроблена методика розрахунку об'єму ураження артеріального русла (ОУАР) легень, що складається з суми артеріального (максимально - 18 балів) та перфузійного (максимально - 18 балів) індексів, та визначені ступені тяжкості тромбоемболічного ураження від I (легкий) до IV (вкрай важкий). Проаналізовано зміни ОУАР на тлі лікування та підтверджено зручність і

легкість у використанні цього індексу для оцінки ефективності терапії. Відмічено достовірне зниження індексу ОУАР як у хворих на гостру ТЕЛА, так і на ХТЛГ, хоча у перших - більш значуще ($p < 0,05$). У 52,1 % хворих був досліджений D-дімер у плазмі крові (середній рівень - 10785,7 +/- 2990,616 нг/мл) та визначена його висока пряма кореляція з розмірами правого шлуночка ($r = 0,87$, $p < 0,001$) та середня - з розмірами лівого шлуночка серця ($r = 0,51$, $p < 0,05$).

76.03.19.0604/0419U001084

Дерієнко Тетяна Анатоліївна. Особливості медикаментозного супроводу пацієнтів з артеріальною гіпертензією після імплантації електрокардіостимулятора: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 25.01.2019.

УДК 616.12-008.331.1-085.817-085.22-036.

141 с.: 12 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Дисертаційна робота присвячена встановленню особливостей змін ступеню артеріальної гіпертензії (АГ) та їх значення у медикаментозному супроводі пацієнтів з імплантованими електрокардіостимуляторами (ЕКС). До імплантації АГ 1 ступеня зустрічалася у 9%, АГ 2 ступеня ? у 54%, АГ 3 ступеня ? у 37%. На річному етапі електрокардіостимуляції медикаментозна оптимізація сприяла збільшенню концентрації пацієнтів в групі АГ 1 ступеня, за рахунок зменшення в групах АГ 2 і 3 ступеня та досягненням цільового рівню АГ у групі пацієнтів. На річному етапі після імплантації ЕКС у пацієнтів з АГ оптимізація медикаментозної терапії сприяла зниженню систолічного артеріального тиску (САТ) і діастолічного артеріального тиску (ДАТ), зменшенню кінцево-сistolічний об'єм (КСО) і кінцево-діастолічного об'єму (КДО), збільшенню фракції викиду лівого шлуночка (ФВ ЛШ). Встановлено, що на фоні посилення антигіпертензивної терапії DDDR стимуляція сприяла достовірно більшому зниженню систолічного та діастолічного артеріального тиску. Уперше показано, що у пацієнтів із імплантованими електрокардіостимуляторами найбільш ефективною антигіпертензивною терапією є комбінація інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту або блокаторів рецепторів ангіотензину II із блокаторами повільних кальцієвих каналів; інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту або блокатори рецепторів ангіотензину II із діуретиком, та потрійна антигіпертензивна терапія інгібіторами ангіотензинперетворюючого ферменту або блокаторами рецепторів ангіотензину II із блокаторами повільних кальцієвих каналів та діуретиком. Найбільш вагомими факторами, які впливають на досягнення адекватного контролю за рівнями артеріального тиску у пацієнтів з артеріальною гіпертензією є вік, цукровий діабет, DDD(R) та VVI(R) режими стимуляції. Найбільш вагомими факторами, які впливають на досягнення адекватного контролю за рівнями артеріального тиску у пацієнтів з артеріальною гіпертензією є вік, цукровий діабет, DDD(R) та VVI(R) режими стимуляції.

76.03.19.0605/0419U001086

Комісарова Ольга Сергіївна. Ішемічна хвороба серця у поєднанні з дисбіозом кишечника: клінічні, імунологічні і метаболічні порушення та методи їх корекції: Дис... к.мед.н.

/Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 18.01.2019.

УДК 616.12-005.4-06:616.34-008.9:579.8]-097-085.22:615.246.188 с.: 44 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Об'єкт дослідження: ішемічна хвороба серця (ІХС) в поєднанні з дисбіозом кишечника. Предмет дослідження: показники клінічного стану, перекисного окиснення ліпідів, системи "оксидативний стрес-антиоксидантний захист", імуннозапального статусу; параметри ліпідного спектра крові; фактори системної запальної відповіді; їх взаємозв'язок і динаміка під впливом лікування; предиктори ефективності лікування; метод прогнозування ефективності терапії. Мета дослідження: Підвищення ефективності лікування пацієнтів зі стабільною ІХС в поєднанні з дисбіозом кишечника на основі оптимізації комплексної терапії з урахуванням особливостей клінічного перебігу, порушень ліпідного обміну, показників імунного запалення, оксидативного стресу та профілю мікробіоти. Методи дослідження: клініко-анамнестичні; лабораторні - загальний холестерин, тригліцериди, ліпопротеїди низької, дуже низької та високої щільності, дієновий кон'югат, та малоновий діальдегід, каталаза, супероксиддисмутаза, показники клітинної та гуморальної ланки імунітету; мікробіологічний - аналіз калу на дисбіоз, інструментальні - електрокардіографія, ехокардіографія; статистичний. Наукова новизна отриманих результатів: Уперше у хворих на ІХС із постінфарктним кардіосклерозом, хронічною серцевою недостатністю II функціонального класу і дисбіозом кишечника 1-го і 2-го ступеня доведено предикторне значення кількості нападів стенокардії на тиждень і рівня в крові С-реактивного протеїну в оцінці прогнозу ефективності лікування. Розширено наукові уявлення про взаємозв'язки дисбіозу кишечника з більш тяжким клінічним перебігом ІХС, більш вираженими порушеннями ліпідного обміну, оксидативного й імуннозапального гомеостазу, зі зниженнями активності клітинної ланки імунної системи та фагоцитарної активності нейтрофілів, з активацією реакцій гуморального імунітету. Уперше науково обґрунтовано, що включення до стандартної схеми лікування хворих на ІХС із дисбіозом кишечника 1-го і 2-го ступеня комбінації про- і пребіотиків лінексу по 2 капсули 3 рази на день після прийому їжі і дюфалаку по 15-30 мл під час сніданку протягом 8 тижнів, порівняно з ефектами базисної терапії, приводить до більш вираженої позитивної динаміки показників клінічного статусу, мікробіоценозу кишечника, метаболічного, окисного й імуннозапального гомеостазу. Уперше доведено, що в умовах початкових стадій дисбіозу кишечника у хворих на стабільну ІХС комплексна синбіотична терапія сприяє значному поліпшенню стану мікробіоценозу кишечника і має виражену протизапальну й антиоксидантну дію, про що свідчать статистично більш значуще порівняно з ефектами стандартної терапії зниження рівня в крові С-реактивного протеїну і збільшення вмісту супероксиддисмутази.

76.03.19.0606/0419U001087

Грібенюк Олена Вікторівна. Значення коморбідної неалкогольної жирової хвороби печінки в модифікації перебігу гіпертонічної хвороби та можливості оптимізації медикаментозного лікування: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 25.01.2019.

УДК 616.36 - 003.826: 616.12 - 008. 331.1 - 07 - 08.

300 с.: 38 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 277 назв.

Дисертація присвячена покращенню діагностики важкості перебігу гіпертонічної хвороби II стадії в залежності від наявності супутньої неалкогольної жирової хворо-

би печінки, а саме неалкогольного стеатогепатозу, на підставі оцінки показників структурно-функціонального стану серця і судин та окремих маркерів ліпідного (ліпідного спектру, ліпопротеїну (а)), вуглеводного (інсуліну, індексу Homeostasis Model Assessment), жирового (адипонектину) обмінів, неспецифічного системного запалення (високочутливого С-реактивного протеїну, фактора некрозу пухлин), а також оптимізації лікування таких хворих. Встановлено асоціативні зв'язки між наявністю неалкогольного стеатогепатозу та зростанням величин артеріального тиску при офісному вимірюванні і добовому моніторингу (в тому числі, підвищенням систолічного артеріального тиску, його варіабельності у нічний час та патологічними змінами добового профілю артеріального тиску по типу "nondipper"), підвищенням показників жорсткості судинної стінки та частоти виявлення атеросклеротичних бляшок обох сонних артерій, прогресуванням ендотеліальної дисфункції, проатерогенними змінами ліпідного спектру сироватки крові, підвищенням сироваткових рівнів ліпопротеїну (а), зростанням інсулінорезистентності та активності неспецифічного системного запалення на фоні суттєвого зниження рівня адипонектину у пацієнтів із коморбідним перебігом гіпертонічної хвороби II стадії та неалкогольного стеатогепатозу. Розроблено математичну модель фенотипових особливостей хворого із коморбідним перебігом гіпертонічної хвороби II стадії та неалкогольної жирової хвороби печінки, яка відображає особливості перебігу гіпертонічної хвороби II стадії із супутнім неалкогольним стеатогепатозом та демонструє наявність характерного комплексу клініко-інструментально-біохімічних порушень, з великою долею ймовірності притаманного цим пацієнтам. Встановлено, що додавання до схеми базисної терапії хворих із коморбідністю гіпертонічної хвороби II стадії та неалкогольного стеатогепатозу урсодезоксихолиєвої кислоти супроводжувалося більш суттєвим ($p < 0,05$) зниженням проатерогенних зсувів ліпідного спектру сироватки крові. Введення до комплексної терапії таких пацієнтів мельдонію сприяло достовірному ($p < 0,05$) зниженню величин артеріального тиску протягом доби, покращенню судиннорухливої функції ендотелію, зниженню рівнів загального холестерину ліпопротеїнів низької щільності, зменшенню показника індексу Homeostasis Model Assessment та маркерів активності неспецифічного системного запалення, зростання концентрації адипонектину сироватки крові.

76.03.19.0607/0419U001091

Кабіру Ахмад. Клініко-патогенетичні особливості хронічного бактеріального простатиту та результати комплексного лікування хворих: Дис... к.мед.н. /Державна установа „Інститут урології НАМН України“. – Захищена 12.02.2019.

УДК 616-071+616.65-002+616-08.

163 с.: 31 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної проблеми клінічної урології - підвищенню ефективності лікування хворих на хронічний бактеріальний простатит шляхом комплексного вивчення клініко-патогенетичних ланок розвитку задля обґрунтування нових підходів до їх корекції та розробка на цій основі доповнень до профілактичних та лікувальних рекомендацій ведення таких пацієнтів. В основу дослідження покладено порівняльні результати обстеження 120 хворих на ХБП та 25 здорових чоловіків в якості контролю. Дослідження складалось із двох етапів. На першому етапі за результатами обстеження сформувавши групу хворих, в яких підтверджений діагноз ХБП. На другому етапі хворих розподіляли у підгрупи, в залежності від застосованого лікування. У роботі доведено значення комплексу змін оксидантної та імунної систем, біоелементів, ендотеліальної функції судин, як складових механізму розвитку ХБП. Вперше вста-

новлено діагностичну цінність визначення активності маркерів запалення в еякуляті хворих на ХБП. З'ясовано, що визначення рівня СРБ у еякуляті дає можливість тривалого моніторингу перебігу хвороби з метою діагностики, прогнозування і оцінки ефективності терапії. Встановлено, що рівень СРБ в еякуляті значно перевищує його вміст у сироватці крові. Проведена комплексна оцінка рівня цитокінів (ІЛ-6, ІЛ-8, ФНП-?), які вважаються основними індукторами виділення СРБ у еякуляті хворих на ХБП, що дало можливість розширити знання про патогенетичні ланки розвитку місцевої запальної відповіді у передміхуровій залозі. Вперше встановлено підвищення продуктів ОМБ у хворих на ХБП, яке відбувається та тлі зниження ферментів АОС, що сприяє розширенню уявлень щодо ланок патогенетичного ланцюга. Вперше проведений комплексний аналіз рівня цинку та міді у крові хворих на ХБП. Доведено дефіцит цинку у даних хворих та підтверджено його роль у дисбалансі стану системи ОМБ-АОС та підвищенні активності місцевої запальної відповіді. Патогенетично обґрунтовано та запропоновано удосконалені схеми комплексного лікування хворих на ХБП за допомогою розширення існуючих призначенням препаратів антиоксидантної та імуномодулюючої дій, спрямованих на корекцію виявлених процесів механізму розвитку захворювання.

76.03.19.0608/0419U001092

Недорезова Карина Михайлівна. Профілактика перинатальної патології у жінок з кесаревим розтинном в анамнезі: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 07.02.2019.

УДК 618.5-089.888.61-06-084.

150 с.: 29 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 150 назв.

Дисертація присвячена зниженню частоти несприятливих перинатальних наслідків у жінок з кесаревим розтинном (КР) в анамнезі шляхом вдосконалення алгоритму медичного супроводу при вагітності та в пологах, на основі комплексного клінічного, ехографічного дослідження, уточнення стану фето-плацентарного комплексу. Актуальність дослідження визначається неухильним зростанням частоти операції КР в Україні, необхідністю оптимізації тактики ведення і розродження жінок з КР на користь вагінальних пологів. Клініко-епідеміологічне дослідження (матеріал 2013-2017 рр.) показало можливість зниження числа КР шляхом, зокрема, поширення практики вагінальних пологів. Проведення їх зі сприятливим перинатальним виходом ймовірно у 35-55 %. Констатовано поступове, більш, ніж двократне, зростання відсотку жінок з оперованою маткою за 10 років. Показано, що темпи росту плода у жінок з КР в анамнезі в III триместрі є уповільненими, з 34-35 тиж. з'являються ознаки централізації кровообігу, що засвідчує менш сприятливі умови розвитку плода в оперованій матці, найбільш виразні у випадках при нездатності матки до реалізації пологів. Підтверджені та доповнені новими даними існуючі уявлення про перинатальне значення фактору "кесарів розтин в анамнезі", морфологічною документацією якого є комплекс напружених адаптаційних реакцій в плаценті. Для запобігання перинатальної патології запропоновано і впроваджено низку прогностично-діагностичних і превентивних лікувальних заходів, які забезпечують зниження потреби в ургентному кесаревому розтині, задовільні перинатальні результати.

76.03.19.0609/0419U001093

Сербенюк Анастасія Валеріївна. Оптимізація підготовки ендометрія після невдалих спроб ДРТ при трубно-перитонеальному безплідді: Дис... к.мед.н. /Національна медична ака-

демія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 25.01.2019.

УДК 618.177-089.888.111-06:618.14-007.415-07.

172 с.: 14 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

Роботу присвячено ефективності лікування методами ДРТ трубно-перитонеального фактора безпліддя поєднаного з відставанням розвитку ендометрія у жінок репродуктивного віку шляхом розробки комплексу діагностично-лікувальних заходів на підставі вивчення клінічних, ультразвукових, цитологічних, доплерометричних особливостей відставання розвитку ендометрія в циклах лікування методами ДРТ. В циклах лікування безпліддя трубно-перитонеального генезу методами ДРТ частота відставання розвитку ендометрія (різного ступеня вираженості) становить третину випадків від загальної кількості проведених циклів. Відставання розвитку ендометрія, виявлене на 7-й день ЦС, зберігається впродовж усієї проліферативної фази до введення ЛХГ у 100 % пацієнтів. Достовірне зниження частоти настання вагітності і зростання частоти ранніх репродуктивних втрат в програмах лікування безпліддя методами ДРТ спостерігається лише у випадках вираженого відставання в розвитку ендометрія - при його товщині 4 мм і менше на 7-й день циклу стимуляції/ЗГТ із запланованим перенесенням ембріонів. Ультразвуковими ознаками відставання розвитку ендометрія є зниження його товщини (до 4 мм і менше при вираженому відставанні) та порушення макроструктури (відсутність чіткої тришарової структури у 74,8 % пацієток при вираженому і 46,2 % - при помірному відставанні). Відставання розвитку ендометрія супроводжувалося змінами показників кровотоку в маткових, аркуатних і радіальних артеріях матки: зростанням S/D та PI, зниженням IR (0,82+/-0,04, 0,66+/-0,03 і 0,61+/-0,02 відповідно). Цитологічні критерії відставання розвитку ендометрія (атрофічний ендометрій без ознак проліферації) мають високу діагностичну та прогностичну значимість та є простими, ефективними, атравматичними для ендометрія та матеріально не витратними. У програмі стандартного лікування методами ДРТ виконання ін'єкційного скретчинга аутоплазмою у пацієток з вираженим відставанням розвитку ендометрія виправдано тільки на 7-й день контрольованого циклу стимуляції, але не в циклі, що передує циклу лікування методами ДРТ. Виконання ін'єкційного скретчинга аутоплазмою на 7-й день ЦС у жінок з вираженим відставанням у розвитку ендометрія в програмі стандартного лікування методами ДРТ забезпечує вірогідне зростання показника частоти настання вагітності (з 9,8 до 27,5 %) і зниження частоти ранніх репродуктивних втрат (з 50,0 до 27,3 %). У програмі КРІО-ЕТ виконання ін'єкційного скретчинга аутоплазмою у пацієток з вираженим відставанням розвитку ендометрія після перших 7 днів монотерапії зі стартовою дозою естрадіолу супроводжується значним поліпшенням клінічних результатів за показником частоти настання вагітності (зростання з 11,1 до 23,5 %) і значним зниженням частоти ранніх репродуктивних втрат (з 100 до 25 %).

76.03.19.0610/0419U001094

Мандрикова Аліса Сергіївна. Оптимізація тактики ведення вагітності та ранніх передчасних пологів у жінок після допоміжних репродуктивних технологій: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л.

Шупика. – Захищена 25.01.2019.

УДК 618.177-089.888.11-085.357]-06: [618.34/.36-008.1:618.396]-08-035-084.

154 с.: 32 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 242 назви.

Дисертаційна робота присвячена зниженню частоти перинатальних ускладнень у жінок з ранніми передчасними пологами після допоміжних репродуктивних техно-

логій шляхом розробки та впровадження удосконаленого алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. Науково обґрунтована роль цитокинового дисбалансу як основного предиктору ранніх передчасних пологів, з'ясування його корелятивний зв'язок із морфофункціональними і гемодинамічними змінами фето-плацентарного комплексу у жінок з відновленою репродуктивною функцією. Встановлено, що цитокиновий дисбаланс виступає предиктором ранніх передчасних пологів у вагітних після допоміжних репродуктивних технологій, змінюючи вектор направленості імунної відповіді при ремоделюванні імунологічної толерантності материнського організму. Доведено, що морфофункціональні зміни фетоплацентарного комплексу у жінок після допоміжних репродуктивних технологій на фоні передчасного розриву плодових оболонок мають локалізований характер і набувають деструктивно-дистрофічного характеру лише після п'ятої доби очікувальної акушерської тактики ведення вагітності без клінічних ознак хоріоамніоніту. З наукової точки зору обґрунтовано вибір оптимальної тактики ведення вагітності та ранніх передчасних пологів після допоміжних репродуктивних технологій, що надало можливість удосконалити та впровадити алгоритм діагностичних та лікувально-профілактичних заходів акушерської допомоги з метою зниження частоти перинатальних ускладнень. Доведено, що вагітність внаслідок допоміжних репродуктивних технологій належить до групи високого акушерського ризику.

76.03.19.0611/0419U001095

Чайка Оксана Іванівна. Тактика ведення індукованої вагітності при патології щитовидної залози: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 07.02.2019.

УДК 618.3-02:618.112-035.256.5:616.441.

169 с.: 33 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

Дисертація присвячена проблемі підвищення ефективності відновлення репродуктивної функції у жінок з безпліддям в анамнезі на тлі патології щитовидної залози шляхом вивчення клініко-лабораторних, ехографічних змін, особливостей тиреоїдного статусу, розробки та впровадження науково обґрунтованого комплексу діагностичних і лікувально-профілактичних заходів при індукованій вагітності. Науковий аналіз одержаних результатів дозволив розширити дані, що є, про взаємозв'язок порушення репродуктивної функції та дисфункцію тиреоїдної системи. Проведене комплексне вивчення соматичного й акушерсько-гінекологічного анамнезу у вагітних з даною патологією, що дозволило науково обґрунтувати необхідність розробки корекції тиреоїдних порушень на прегравідарному етапі у жінок з безпліддям в анамнезі. Вперше вивчено поширеність і структуру патології щитовидної залози у жінок з безпліддям, а також оцінено стан оваріального резерву у них. Вперше вивчено функціональний стан гіпофізарно-тиреоїдної системи протягом індукованої вагітності у жінок з патологією щитовидної залози. Доведено, що при індукованій вагітності на тлі патології щитовидної залози плацентарна дисфункція проявляється порушеннями гормональної функції плаценти з ранніх термінів вагітності. Представлена роль патології щитовидної залози у жінок з безпліддям в анамнезі, вплив корекції тиреоїдної функції на прегравідарному етапі, під час індукції вагітності, а також подальших перинатальних наслідків. Науково обґрунтовано необхідність удосконалення алгоритму профілактики акушерських та перинатальних ускладнень у жінок з патологією щитовидної залози під час вагітності. В результаті проведеного дослідження розроблено та запропоновано для використання в клінічній практиці алгоритм відновлення репродуктивної функції у пацієток з безплід-

дям і тиреоїдною патологією з урахуванням оваріального резерву. Розроблена комплексна тактика ведення індукованої вагітності з урахуванням вихідного функціонального стану щитовидної залози (гіпотиреоз субклінічний, гіпотиреоз медикаментозно компенсований, еутиреоїдний зоб: вузловий і дифузний) та виявлених особливостей перебігу вагітності у жінок з тиреоїдною патологією. Удосконалено і впроваджено алгоритм прегравідарної підготовки і тактики ведення індукованої вагітності з урахуванням функціонального стану щитовидної залози.

76.03.19.0612/0419U001096

Чонко Ольга Юріївна. Профілактика прееклампсії у жінок з передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 08.02.2019.

УДК 618.3-06:616.8-009.24-071.1-039.71.

155 с.: 17 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Наукова робота присвячена рішення актуального питання сучасного акушерства та гінекології - зниження частоти прееклампсії у вагітних із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі шляхом оптимізації діагностично-лікувальної тактики. Здійснено вивчення особливостей ускладнень вагітності, пологів, післяпологового та перинатального періодів у жінок із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі. Встановлено особливості формування функціонального стану фето-плацентарного комплексу у вагітних із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі. Встановлено взаємозв'язок між клінічними, гемостатичними, мікробіологічними аспектами функціонування системи "мати - плацента - плід" у жінок із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі, що дозволило поглибити знання про патогенез прееклампсії у жінок із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі, а також науково обґрунтувати комплекс лікувально-профілактичних заходів, скерованих до покращення наслідків розродження. Представлено порівняльні аспекти клінічного перебігу вагітності, пологів та раннього неонатального періоду у жінок із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі. Запропонована методика профілактики прееклампсії вагітності та перинатальної патології у жінок із передчасним відшаруванням нормально розташованої плаценти в анамнезі. Крім того, встановлений взаємозв'язок між перинатальними наслідками розродження та функціональним станом фетоплацентарного комплексу.

76.03.19.0613/0419U001097

Феськов Владислав Олександрович. Тактика лікування безпліддя з використанням допоміжних репродуктивних технологій у жінок з ендометріозом яєчників: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 08.02.2019.

УДК 618.177-0.89.888.11:618.11-007.61(043.3).

135 с.: 33 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 279 назв.

Дисертація присвячена поліпшенню якості надання акушерсько-гінекологічної допомоги жінкам з ендометріозом яєчників з метою підвищення ефективності застосування допоміжних репродуктивних технологій шляхом удосконалення тактики лікування безпліддя. Для досягнення встановленої мети було проведено визначення і оцінка гормонального стану, цитокінового та ендотеліального статусу, паракринних факторів, вмісту вітаміну D у 90 жінок з ендометріозом яєчників, які отримали лікування безпліддя

методами допоміжних репродуктивних технологій (ДРТ) та у 30 жінок контрольної групи. Вивчені якісні і кількісні характеристики оваріального резерву, з'ясовані особливості та результати контрольованої оваріальної стимуляції, визначені ембріологічні аспекти культивування та динаміки розвитку ембріонів, розроблена лікувальна тактика та проаналізована клінічна ефективність комплексного підходу до лікування безпліддя з використанням запропонованої тактики ДРТ у жінок з ендометріозом яєчників. У результаті багатокomпонентного клініко-лабораторного обстеження жінок розроблено сучасна тактика комплексного лікування безпліддя методиками ДРТ для жінок з ендометріозом яєчників з плануванням характеру хірургічного втручання. Проведене дослідження дозволить вдвічі покращити репродуктивне здоров'я пацієнток з ендометріозом яєчників шляхом профілактики виникнення головної проблеми - передчасного закінчення генеративної функції. На основі визначення порушень паракринної регуляції фолікулогенезу у жінок репродуктивного віку вдосконалена діагностика і розкриті окремі ланцюги патогенезу зниження оваріального резерву жінок після хірургічного лікування ендометріозу яєчників. Завдяки розробленому сучасному алгоритму проведення програм запліднення in vitro, досягли зниження частоти втрат оваріального резерву, що підвищує можливість жінкам реалізувати репродуктивну функцію.

76.03.19.0614/0419U001118

Франчук Максим Валентинович. Оптимізація лікування хворих на подагру з ожирінням та ураженням нирок: стратифікація факторів ризику, прогнозування та корекція: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 06.02.2020.

УДК 616-002.78-06:616.-056.52-06:616.61]037-08.

183 с.: 57 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 278 назв.

Дисертація присвячена вивченню предикторів та факторів ризику розвитку ураження нирок у хворих на хронічний подагричний артрит з ожирінням шляхом виявлення взаємозв'язків між клінічними характеристиками захворювання та його супутніми станами. На підставі виявлення підвищеного рівня мікропротеїнів в сечі констатоване ураження нирок у 56,3 % хворих на подагру з ожирінням, у яких виявлені значущі взаємобтяження між мікропротеїнурією та гіперурикемією ($r_1 = 0,85$; $r_2 = 0,73$), гіпоурикозурією ($r_1 = -0,79$; $r_2 = -0,63$), зниженим кліренсом сечової кислоти ($r_1 = -0,67$; $r_2 = -0,56$), гіперхолестеролемією ($r_1 = 0,39$; $r_2 = 0,44$), гіпертригліцеролемією ($r_1 = 0,84$; $r_2 = 0,78$), підвищеним рівнем ліпопротеїнів низької щільності ($r_1 = 0,77$; $r_2 = 0,79$). Також встановлені взаємозв'язки між ураженням нирок та супутньою артеріальною гіпертензією ($r = 0,81$), цукровим діабетом ($r = 0,59$). Апробація модифікованого лікування довела його вірогідну ефективність, що характеризувалась досягненням кращого гіпоурикемічного ($p = 0,033$) та гіперурикозуричного ($p < 0,001$) ефектів. Рівень мікроальбуміна та a1-мікроглобулінурії достовірно ($p_1 = 0,022$ та $p_2 = 0,002$ відповідно) зменшився і досягнув нормальних величин за модифікованого лікування.

76.03.19.0615/0419U001119

Курило Оксана Юріївна. Прегравідарна підготовка жінок із ендометріозом: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 06.02.2019.

УДК 618.2-059:618.145-006.03.

217 с.: 35 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

Дисертація присвячена підвищенню ефективності прегравідарної підготовки хворих з ендометріодними кістами шляхом обґрунтування системи надання етапної медичної допомоги з метою збереження та відновлення репродуктивного здоров'я у жінок з генітальним ендометріозом. Виявлено роль анамнестичних чинників у розвитку ендометріоза в обстежених пацієнток, наявність спадкової схильності, характер і особливості менструальної і репродуктивної функцій, встановлено кореляційні паралелі. Вивчено особливості клінічного перебігу генітального ендометріозу, а також оцінено стан окремих параметрів оваріального резерву у пацієнток з ендометріодними кістами яєчників після лапароскопічної цистектомії. Проведено сучасне комплексне дослідження у жінок з генітальним ендометріозом, з вивченням основних патогенетичних ланок цього захворювання за допомогою біохімічних, ультразвукових, цитофлюометричних, морфологічних, інструментальних та інших методів обстеження. Виявлено значимість системи факторів апоптозу та некрозу в генезі розвитку гетеротопій. Вперше на основі проведених досліджень розроблено та апробовано науково обґрунтований лікувальний комплекс трьохетапної прегравідарної підготовки пацієнток із генітальним ендометріозом, які мають репродуктивні плани, що сприяло зниженню рецидивів захворювання та збільшенню абсолютних значень клінічних вагітностей.

76.03.19.0616/0419U001121

Іванкова Оксана Миколаївна. Оптимізація неoad'ювантного лікування хворих на місцево поширений первинно неоперабельний рак грудної залози: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 20.02.2019.

УДК УДК 618.19 006.6 033.2 085.

210 с.: 11 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології - підвищенню ефективності комплексного лікування хворих на місцево поширений первинно неоперабельний рак грудної залози III стадії шляхом розробки та застосування методики неoad'ювантної променевої терапії з використанням радіомодифікатора тегафуру з урахуванням молекулярно-біологічних характеристик пухлини

76.03.19.0617/0419U001122

Майданевич Наталія Миколаївна. Індивідуалізація прогнозування та профілактики розвитку токсичності хіміотерапії у хворих на метастатичний рак грудної залози: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 20.02.2019.

УДК УДК 618.19 ? 006.6 - 033.2 ? 085.28.

160 с.: 30 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 152 назви.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної клінічної онкології - покращенню якості життя хворих на метастатичний рак грудної залози, які проходять ХТ за стандартною схемою ТС, шляхом прогнозування та профілактики гастроінтестинальної та гематологічної токсичності. Роботу виконано на підставі аналізу результатів лікування 101 хворої на метастатичний рак грудної залози.

76.03.19.0618/0419U001134

Левченко Дмитро Анатолійович. Підвищення ефективності хірургічного лікування хворих на нефролітіаз шляхом використання мікро- та ультра-мініперкутанної нефроліто-трипсії: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 07.02.2019.

УДК 616.62-003.7-089.879-089.844.

147 с.: 23 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 246 назв.

Дисертація посвячена актуальній проблемі клінічної урології - підвищенню ефективності малоінвазивного оперативного лікування больних нефролітіазом шляхом використання диференційованого підходу к выбору и оптимизации методик с учетом клинической формы заболевания. Разработана концепция выбора и объективизированы показания к применению различных технологий малоинвазивного хирургического вмешательства, включая микро- и ультра-миниперкутанную нефролитотрипсию, в зависимости от характеристик нефролитиаза и прогнозирования степени субоперационной травматизации паренхимы почки. Предложено применение диагностического маркера - цистатина С - для определения степени субоперационного повреждения почки у больных нефролитиазом, позволяющего прогнозировать осложнения хирургического вмешательства. Разработан алгоритм выбора способа малоинвазивного лечения больных нефролитиазом.

76.03.19.0619/0419U002176

Дерієнко Тетяна Анатоліївна. Особливості медикаментозного супроводу пацієнтів з артеріальною гіпертензією після імплантації електрокардіостимулятора: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 25.01.2019.

УДК 616.12-008.331.1-085.817-085.22-036.

141 с.: 12 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Дисертаційна робота присвячена встановленню особливостей змін ступеню артеріальної гіпертензії (АГ) та їх значення у медикаментозному супроводі пацієнтів з імплантованими електрокардіостимуляторами (ЕКС). До імплантації АГ 1 ступеня зустрічалася у 9%, АГ 2 ступеня ? у 54%, АГ 3 ступеня ? у 37%. На річному етапі електрокардіостимуляції медикаментозна оптимізація сприяла збільшенню концентрації пацієнтів в групі АГ 1 ступеня, за рахунок зменшення в групах АГ 2 і 3 ступеня та досягненням цільового рівню АГ у групі пацієнтів. На річному етапі після імплантації ЕКС у пацієнтів з АГ оптимізація медикаментозної терапії сприяла зниженню систолічного артеріального тиску (САТ) і діастолічного артеріального тиску (ДАТ), зменшенню кінцево-систолического об'єму (КСО) і кінцево-діастолічного об'єму (КДО), збільшенню фракції викиду лівого шлуночка (ФВ ЛШ). Встановлено, що на фоні посилення антигіпертензивної терапії DDDR стимуляція сприяла достовірно більшому зниженню систолічного та діастолічного артеріального тиску. Уперше показано, що у пацієнтів із імплантованими електрокардіостимуляторами найбільш ефективною антигіпертензивною терапією є комбінація інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту або блокаторів рецепторів ангіотензину II із блокаторами повільних кальцієвих каналів; інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту або блокатори рецепторів ангіотензину II із діуретиком, та потрійна антигіпертензивна терапія інгібіторами ангіотензинперетворюючого ферменту або блокаторами рецепторів ангіотензину II із блокаторами повільних кальцієвих каналів та діуретиком. Найбільш вагомими факторами, які впливають на досягнення адекватного контролю за рівням артеріального тиску у пацієнтів з артеріальною гіпертензією є вік, цукровий діабет, DDD(R) та VVI(R) режими стимуляції. Найбільш вагомими факторами, які впливають на досягнення адекватного контролю за рівням артеріального тиску у пацієнтів з артеріальною гіпертензією є вік, цукровий діабет, DDD(R) та VVI(R) режими стимуляції.

76.03.19.0620/0218U003161

Розробити методи профілактики серцево-судинних ускладнень у хворих на діабетичну нефропатію на підставі визначення змін в

системі FGF23/фосфорно-кальцієвий обмін:

Заключний звіт /Державна установа "Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України"; Керівник Топчій Іван Іванович. – ДР 0115U001028. УДК 616.61:616.379-008.64-06-084-07:616.1.

89 с.

Об'єкт дослідження: хворі на цукровий діабет 2-го типу, ускладнений діабетичною нефропатією (ДН). Методи дослідження - клінічні, біохімічні та функціональні. Результати дослідження. Встановлено, що у хворих на ДН має місце прогресивне підвищення вмісту фактору росту фібробластів 23 (FGF-23) в плазмі крові залежно від стадії захворювання. Найвищі рівні FGF-23 були виявлені на пізніх стадіях захворювання. В порівнянні з контролем та доклінічними стадіями ДН на пізніх етапах захворювання порушення мінерального обміну характеризуються гіперфосфатемією. Доведено, що у хворих на ДН підвищення рівнів FGF23 асоціюється з тривалістю та ступенем компенсації цукрового діабету. Між станом міокарда, серцевою гемодинамікою та активністю системи FGF23/фосфорно-кальцієвий обмін, особливо FGF23, виявлено тісний взаємозв'язок, який скоріше за все опосередковується не тільки через ренін-ангіотензин-альдостеронову систему. Крім того, виявлені сильні кореляційні зв'язки між концентрацією фосфору та товщиною міокарда задньої стінки лівого шлуночка (ЛШ) та міжшлуночковою перетинкою, об'ємними показниками ЛШ, а також чіткий зворотній кореляційний зв'язок з фракцією викиду ЛШ. Базова патогенетична терапія призводила до зниження рівнів FGF23 в усіх досліджуваних групах: у хворих з початковими стадіями захворювання було виявлено більш суттєве зниження FGF23 в порівнянні з хворими з протеїнурією та гіперфосфатемією. На фоні покращення показників

функціонального стану нирок та ліпідного обміну вірогідних змін показників мінерального обміну під впливом базової терапії у хворих з гіперфосфатемією не виявлено. Комплексна терапія зі застосуванням нікотинової кислоти зменшувала вміст FGF23 в сироватці крові хворих на ДН. Додаткове призначення нікотинової кислоти на відміну від базової терапії призводило до суттєвого зниження рівнів фосфору на 30 %. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0621/0218U003210

Розробити технологію підтримки довгострокової мотивації до самоконтролю цукрового діабету I типу у дітей та підлітків:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Будрейко Олена Анатоліївна. – ДР 0115U001021. УДК 616.441 : 616.379-008.64-053.2/.5.

102 с.

Об'єкт: перебіг цукрового діабету у підлітків, самоконтроль хвороби, стан компенсації вуглеводного обміну, вплив застосування новітніх технологій на мотивацію до самоконтролю формування діабетичних ускладнень у дітей та підлітків. Мета: удосконалити технологію медичного супроводу дітей та підлітків, хворих на цукровий діабет I типу. Методи: загальноклінічні, біохімічні, імуноферментні, інструментальні, психодіагностичні, статистичні. Результати: доведено 76,6 % хворих із ЦД I типу, що хворіють понад три роки, адаптовані до свого стану незалежно від статі, їх показники тривожності, агресивності, фрустрованості та ригідності знаходяться на низькому рівні. Встановлено, що на формування та підтримку мотивації до самоконтролю впливають комплаєнтність підлітків, локус контролю здоров'я, особистісні особливості та поведінкові стратегії в ситуації захворювання. Створено пакет психодіагностичних інструментів. Виявлено особливості локус-контроль здоров'я підлітків із ЦД I типу. З'ясована гендерна відмінність у питаннях від-

повідальності щодо стану свого здоров'я (втрічі більше у хлопців, ніж у дівчат). Медичний супровід хворого на ЦД потребує якісної та кількісної оцінки мотивації до самоконтролю хвороби з урахуванням стану глікемічного контролю. Новизна: вперше вивчено структуру мотивації у хворих на ЦД підлітків, виділено чинники, що впливають на формування та підтримку мотивації до самоконтролю, визначено значущість впливу мотивації на стан компенсації ЦД, створено пакет психодіагностичних інструментів для оцінки рівня довгострокової мотивації у підлітків. Ефективність - технологія підвищення мотивації до самоконтролю ЦД забезпечує більш оптимальний рівень компенсації ЦД та попереджує його ускладнення. Галузі застосування – ендокринологія, педіатрія, терапія, реабілітація, психологія, санаторно-курортне лікування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0622/0218U003212

Вивчити особливості розвитку гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби та функціональної диспепсії у підлітків:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Коренев Микола Михайлович. – ДР 0115U001018. УДК 616.33-002-053.6:616.33-008.8.

85 с.

Об'єкт: клінічні, психологічні, біохімічні, серологічні, морфо-функціональні прояви у підлітків з гастроєзофагеальною рефлюксною хворобою (ГЕРХ) та функціональною диспепсією (ФД). Мета: розширити уявлення про сучасні патогенетичні механізми розвитку ГЕРХ та ФД у підлітків на підставі дослідження моторно-евакуаторної функції стравоходу та шлунку, характеру кислотоутворення, нейрогормональної регуляції, внутрішньої картини здоров'я (ВКЗ) з урахуванням інфікування *Helicobacter pylori* (HP). Методи: загальноклінічні, психологічні, біохімічні, інструментальні, імуноферментні, дихальний тест (сенсорний аналіз). Результати: встановлено особливості клінічних та морфо-функціональних проявів ГЕРХ та ФД у підлітків. Доказано, що у 49,9 % хворих ГЕРХ супроводжувалась розвитком рефлюкс-езофагіту (РЕ), який діагностувався частіше у дітей з обтяженим антенатальним анамнезом, характеризувався більш тяжким перебігом та більш вираженими дизрегуляторними порушеннями. Встановлено частоту та характер змін вмісту кортизолу, мелатоніну та серотоніну, з'ясовано особливості нейроендокринної регуляції хворих із даною патологією, відмічено схожі зміни їх метаболізму у підлітків із ФД та ГЕРХ без езофагіту. Доведено, що ГЕРХ та ФД у переважній більшості пацієнтів супроводжуються зниженням моторно-евакуаторної функції шлунку, частота та вираженість їх більш властиві ФД. Вперше визначено особливості ВКЗ підлітків із ГЕРХ та ФД, показано наявність недостатньо проявлених поведінкового, ціннісного та вольового компонентів ВКЗ. Вперше визначено характеристики дихального тесту (сенсорний аналіз) підлітків із ГЕРХ, показано присутність асоціацій поміж окремими параметрами видихуваного газу та серотоніном у хворих із ГЕРХ та ФД. Розроблено технологію ранньої скринінгової діагностики РЕ. Новизна: вперше у дітей підліткового віку встановлено наявність спільних рис та відмінностей поміж ГЕРХ та ФД, обґрунтовано значення різних рівнів регуляції та розкрито деякі механізми розвитку цих захворювань, визначено найбільш вагомі чинники, що впливають на їх перебіг. Вперше представлено психологічну характеристику ВКЗ пацієнтів підліткового віку та проаналізовано показники видихуваного газу підлітків із ГЕРХ з використанням сенсорних пристроїв. Ефективність: впровадження результатів дослідження сприятиме вдосконаленню методів

діагностики, лікування та профілактики ГЕРХ та ФД, підвищить ефективність терапії та профілактики цієї патології в підлітковому віці. Галузь використання: сімейна медицина, педіатрія, дитяча гастроентерологія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0623/0218U003213

Удосконалення системи виявлення порушень психічного розвитку у дітей раннього віку: Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Кукуруза Ганна Володимирівна. – ДР 0115U001019. УДК 616.89 - 008.1 - 07 - 053.5/.7.

86 с.

Об'єкт: послуга раннього втручання для дітей раннього віку та сімей, що їх виховують. Мета: підвищення ефективності виявлення порушень психічного розвитку у дітей раннього віку шляхом обґрунтування та впровадження методики скринінг-оцінки ASQ-3 та ASQ:SE. Методи: скринінг-оцінка розвитку дітей раннього віку ASQ-3 та ASQ:SE, хронометраж робочого часу, "Європейська шкала задоволеності батьків послугою раннього втручання". Результати: розроблено технологію надання послуги раннього втручання, яка включає алгоритм раннього виявлення та оцінки порушень психічного розвитку у дітей та алгоритм надання послуги раннього втручання, обґрунтовано модель взаємодії між командою фахівців та батьків, валідизовано опитувальники ASQ-3 та ASQ:SE, отримано нормативні показники психічного розвитку для українських дітей віком від 2 до 60 місяців. Новизна: запропонована технологія раннього втручання реалізує біо-психо-соціальну модель допомоги, ґрунтується на Міжнародній класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я для дітей та підлітків, та інтегрує медичну, педагогічну та психологічну складову допомоги дітям з порушеннями психічного розвитку. Ефективність: розроблена технологія раннього втручання дозволить своєчасно виявляти та надавати цю послугу для допомоги дітям з ризиком формування порушень психічного розвитку на засадах міждисциплінарності, сімейно-центрованості, функціональності, попереджувати формування стійких порушень розвитку та інвалідизації дітей. Галузь використання: медична психологія, психологія розвитку, педіатрія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0624/0218U003214

Визначити особливості адапції до фізичного навантаження дітей з патологією серцево-судинної системи: Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Рак Лариса Іванівна. – ДР 0115U001020. УДК 616.1-053.2/.5:371.715+577.175.

100 с.

Об'єкт: функціональний стан серцево-судинної системи, толерантність до фізичного навантаження підлітків із вторинними кардіоміопатіями (ВКМП) та артеріальною гіпертензією (АГ). Мета: визначити особливості адаптації та резерви функціональних можливостей серцево-судинної системи у дітей із порушеннями артеріального тиску та вторинними кардіоміопатіями і обґрунтувати доцільність фізичних навантажень для цієї категорії дітей. Методи: проба Руф'є, парна проба "6-хвилинна ходьба", кліно-ортостатична проба, варіабельність серцевого ритму, ехокардіоскопія в спокої та після навантаження, велоергометрія, вміст кортизолу, серотоніну та лактату в крові, катехоламінів у добовій сечі, статистичні. Результати: встановлено частоту зниження толерантності до фізичного навантаження у підлі-

тків із ВКМП та АГ. Вивчено особливості вмісту кортизолу та лактату, екскреції катехоламінів у пацієнтів залежно від толерантності до фізичного навантаження. Визначено прогностичну значущість параметрів серцево-судинної системи, даних антропометрії пацієнтів, показників симпато-адреналової системи, кортизолу, серотоніну й лактату крові для оцінки толерантності до фізичного навантаження. Обґрунтовано об'єм функціональних проб для повноцінної оцінки адаптаційних можливостей серцево-судинної системи і дозволу фізичних навантажень для дітей з зазначеною патологією. Новизна: вперше обґрунтовано необхідність комплексної оцінки адаптаційних можливостей дітей з серцево-судинною патологією, яка включає визначення стану вегетативного забезпечення діяльності, оцінку реакції "швидкої" адаптації та витривалості. Встановлено прогностично значущі ознаки щодо зниження адаптаційних можливостей дітей з ВКМП та АГ: тахікардія, гіпердіастолічний варіант кліно-ортостатичної проби, гіперкінетичний варіант гемодинаміки, низькі аеробні резерви, наявність коморбідної патології. Ефективність: впровадження дозволить адекватно формувати групи фізичного виховання в школі, розширити навантаження спортивного характеру для дітей з ВКМП та АГ; оптимізувати реабілітацію дітей з кардіоваскулярними порушеннями. Галузь використання: педіатрія, сімейна медицина, дитяча кардіоревматологія, реабілітація. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0625/0218U003216

Дослідити вплив застосування препаратів рослинної клітковини на ефективність лікування дітей та підлітків з ожирінням: Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Будрейко Олена Анатоліївна. – ДР 0117U003726. УДК 616.39-053.2/5:615.241.

38 с.

Об'єкт: ознаки ураження органів та систем при ожирінні у дітей та підлітків, вплив пасти чорниці на обмін речовин. Мета: визначити ефективність застосування чорничної пасти у дітей з ожирінням. Методи: біохімічні, імунологічні, радіоімунні, інструментальні. Результати: встановлено, що у 60% дітей з ожирінням вживання чорничної пасти або ліфлізованого напою з чорниці призводить до зниження вмісту загального холестерину, холестерину ліпопротеїдів низької щільності (ХС ЛПНЩ), коефіцієнту атерогенності (КА) при тривалому (не менше 3 місяців) застосуванні цього продукту. Майже втричі зменшилась частка хворих з високими та дуже високими значеннями ХС ЛПНЩ. Оцінка динаміки КА, свідчить про вірогідне зниження середніх його значень у 60% хворих. Істотного впливу на вміст тригліцеридів та холестерин ліпопротеїдів високої щільності не встановлено. Інсулінорезистентність зменшилась у 30% пацієнтів, що застосовували пасту чорниці, та додержувалися дієти та режиму фізичних навантажень. Щоденне споживання 50 г чорничної пасти сприяло зниженню індексу маси тіла у дівчат (з 30,2 до 27,5), інсулінорезистентності (ІР) у хлопців (динаміка Індекса НОМА з 5,19 до 4,36). Доцільно рекомендувати чорничну пасту для корекції порушень ліпідного та вуглеводного обміну, як додаток до основного лікування. Новизна: вперше вивчено вплив пасти з ягід чорниці на обмін речовин у дітей з ожирінням, проведено аналіз зміни показників ліпідограми, ІР при споживанні чорничної пасти. Ефективність: доведено позитивну дію продукту на функціональний стан печінки, ліпідний обмін, самопочуття хворих. Галузь застосування: ендокринологія, педіатрія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0626/0218U003234

Механізм активації нейтрофільних гранулоцитів під дією природних нанокристалів: Заключний звіт /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького; Керівник Білий Ростислав Олександрович. – ДР 0117U003845. УДК 616.155.34:544.002.2.

23 с.

Встановлено, що розмір наночастинок відіграє вирішальне значення. Взаємодія нанокристалів із плазматичною мембраною клітин призводить до її пошкодження. Крім того, у місцях взаємодії спостерігається поява внутрішньоклітинних мембран, а також переміщення ДНК у ці мембранні везикули. При додаванні нанокристалів до нейтрофільних гранулоцитів відбувається деконденсація та екстерналізація ядерного матеріалу, тобто їхня активація та формування нетів. Базуючись на отриманих результатах, нами запропоновано механізм взаємодії нанокристалів із поверхнею клітин. Частинки, розміри яких близькі до товщини ліпідного бішару, проникають через плазматичну мембрану, порушуючи її бар'єрну функцію. Всередині клітини пошкоджені мембрани зливаються із первинними лізосомами, викликаючи витік лізосомального вмісту, що, у свою чергу, викликає каскад подій, пов'язаних із продукцією реактивних форм кисню та екстерналізацією хроматину. При порушенні цілісності плазматичної мембрани частина клітинного вмісту витікає назовні. Відмираючі та загиблі клітини виділяють інозин, який через рецептори аденозину здатний стимулювати проліферацію клітин. Запальні реакції та пошкодження тканин спричинені невеликими за розмірами частинками (саме 10 нм), які діють як ад'юванти специфічних гуморальних та клітинних імунних реакцій.

76.03.19.0627/0218U003266

Вплив стромального мікрооточення та його ендокринної регуляції на кістковомозковий гемопоєз і стан кісткової тканини у дітей з гострими лейкоміями, які зазнають дії несприятливих факторів Чорнобильської аварії: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Бруслєва Катерина Михайлівна. – ДР 0115U002695. УДК 616-053.2:1:616.7:615.84.

129 с.

Об'єкт дослідження: 592 дитини (148 хворих на гострі лейкомії, 454 осіб групи порівняння-без онкогематологічної патології). Мета роботи: підвищення ефективності лікування дітей з гострими лейкоміями, які зазнають дії несприятливих факторів Чорнобильської аварії, зі змінами в кістковомозковому гемопоєзі і структурно-функціональному стані кісткової тканини на підставі дослідження стромального мікрооточення і його ендокринної регуляції та розробка заходів з реабілітації осіб з вогнепальними травмами та переломами кісток. Методи дослідження: клінічні, імунологічні, цитологічні, біохімічні, культуральні, біофізичні, статистичні. Перелік апаратури - гемоаналізатор, біохімічний та амінокислотний аналізатори, аналізатор кислотнo-лужного стану. Науково обґрунтована ефективність лікувальних заходів у дітей з гострими лейкоміями, які зазнають дії несприятливих факторів Чорнобильської аварії, та розкриті механізми радіаційного канцерогенезу на підставі оцінки структурно-функціональних змін в кістковій тканині та кістковомозковому гемопоєзі і розроблені заходи з реабілітації осіб з вогнепальними травмами і переломами кісток.

76.03.19.0628/0218U003269

Обґрунтування методів корекції ендотеліальної дисфункції та порушень психоемоцій-

ного стану у дітей-мешканців радіоактивно забруднених територій, та дітей, які переміщені з південного сходу України: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Степанова Євгенія Іванівна. – ДР 0115U002701. УДК 616.13-053.2:614.876:546.36.

236 с.

Об'єкт дослідження: вплив донаторів оксиду азоту на метаболізм NO та арт-терапії на психоемоційний стан дітей. Мета роботи: Визначити ефективні засоби корекції ендотеліальної дисфункції та порушень психоемоційного стану на підставі досліджень ефективності донаторів оксиду азоту, антиоксидантів, нормобаричної гіпоксигенації і арт-терапії та запропонувати алгоритм їх застосування для поліпшення стану здоров'я дітей - мешканців радіоактивно забруднених територій та дітей, переміщених з південного сходу України. Методи досліджень: клінічні, лабораторні, інструментальні, статистичні. Результати та їх новизна. Встановлено позитивний вплив переривчастої нормобаричної гіпокситерапії, донатора NO та потенційного донатора NO на прояви ендотеліальної дисфункції; їх гарна переносимість та відсутність побічних ефектів. При порушенні метаболізму NO з перевалюванням клінічних ознак ендотеліальної дисфункції з боку бронхолегеневої та серцево-судинної систем найбільш ефективним було застосування переривчастої нормобаричної гіпокситерапії терапії; при перевалюванні порушень ендотеліальної вазодилатації - застосування донатора оксиду азоту (L-аргінін); при перевалюванні пригнічення синтезу NO, антиоксидантного захисту, імунітету та активації процесів ПОЛ - потенційного донатора оксиду азоту (цитруліну малат). Розроблено алгоритм їх застосування. Психоемоційний стан дітей - мешканців радіоактивно забруднених територій та дітей, переміщених з південного сходу України характеризувався високою частотою станів тривожності виснаження та агресивності, проте у дітей, вимушених переселенців стан агресивності зустрічався достовірно частіше (93,0 %) ніж у дітей - мешканців РЗТ (62,5 %), $p < 0,05$. Застосування арт-терапії у вигляді серійного малюнка та ігрової терапії позитивно впливало на психоемоційний стан дітей обох груп спостереження призводило до зниження частоти станів тривожності виснаження та агресивності.

76.03.19.0629/0218U003360

Розробити стратегію застосування інформаційної технології Національного канцер-реєстру для оптимізації управління галуззю та проведення наукових досліджень: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Федоренко Зоя Павлівна. – ДР 0115U000811. УДК 616-006:007 (477) +614.2:658.5(477).

210 с.

Об'єкт дослідження – уточнені дані Національного канцер-реєстру про хворих на рак (C00-C96), що перебувають на обліку онкологічних закладів України, на кінець 2015 року – всього 1157323 осіб. Мета роботи – забезпечення органів управління галуззю та наукових досліджень в онкології своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційної технології канцер-реєстру. Методи дослідження – медичної інформатики, дескриптивної епідеміології, математичної статистики, інформаційного моделювання. Проведено дослідження для розширення використання інформаційної технології Національного канцер-реєстру не лише для вивчення онкоепідеміологічної ситуації в країні, але й для оцінки стану організації протиракової боротьби в Україні та окремих її регіонів. Вивчено основні параметри, що характеризують якість даних в НКР: повнота, достовірність та своєчасність надходже-

ння інформації. Встановлено, що за означеними критеріями інформація НКР відповідає вимогам Міжнародна агенція з дослідження раку та Міжнародна асоціація канцер-реєстрів, про що свідчить включення України до двох останніх видань ВООЗ "Cancer Incidence in Five Continents". В 2015 році автоматизовану процедуру кодування дитячих онкологічних захворювань за класифікацією ІССС-3 було імplementовано у програмне забезпеченні НКР, що створило передумови та технічну можливість отримувати коди ІССС-3 для всіх записів, наявних в НКР, представляти дані України для міжнародних досліджень та включення у "International Incidence of Childhood Cancer", Volume III. Розроблено автоматизовану технологію лінкіджу даних між реєстрами різних рівнів для уточнення та розширення інформації НКР. Науково обґрунтовано методику обчислення показника виживаності на основі бази даних канцер-реєстру, як інтегрально-критерію оцінки стану онкологічної допомоги населенню. Встановлено, що рівні запевданості злоякісного процесу, летальності до року та охоплення спеціальним лікуванням хворих на рак у переважній більшості регіонів не відповідають величині показника 5-річної виживаності; рівень летальності до року у 1,5-2,0 рази перевищує рівень запевданості виявлених випадків раку, що свідчить про штучне заниження стадії виявлених випадків захворювання або недотримання лікувальних стандартів; за основними нозологічними формами раку показник 5-річної популяційної виживаності в Україні у 1,5-3,0 рази нижчий, ніж у країнах Європи; найбільш різюча відмінність між показниками 5-річної виживаності зареєстрована у хворих на ЗН передміхурової залози, величина якого у країнах Європи перевищує 90,0%, а в Україні не наближається до 60,0% при тому, що в окремих областях не досягає 25,0%.

76.03.19.0630/0218U003361

Розробити нові методики неoad'ювантної терапії хворих на рак грудної залози : Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Смолянка Іван Іванович. – ДР 0115U000814. УДК 618.19-085.28-085.357-089.

174 с.

Об'єкт дослідження - 689 хворих на рак грудної залози. Мета роботи - Підвищити ефективність комплексного лікування та покращити якість життя хворих на рак грудної залози шляхом розробки нових методик неoad'ювантного лікування. Проаналізовані безпосередні та віддалені результати лікування хворих на рак грудної залози із застосуванням стандартних та розроблених нових методик неoad'ювантної поліхіміотерапії. Порівняльний аналіз отриманих результатів свідчить про вирогідну перевагу методів модифікованої хіміопроменевої терапії та селективної внутрішньо-артеріальної поліхіміотерапії порівняно із стандартної системної поліхіміотерапії. Застосування системно-селективної НПХТ при лікуванні набрякових форм раку грудної залози дозволило підвищити кількість випадків (повних на 4,2 % та часткових регресій пухлини на 18,3 %) та зменшити частоту прогресування захворювання на 13,2 %. Розроблена методика системно-селективної НПХТ дозволила виконати радикальне оперативне втручання більше ніж половині пацієнтів основної групи з НРГЗ завдяки високому показнику регресії пухлини. Розроблена методика дозволила виконати радикальне оперативне втручання більше ніж половині пацієнтів основної групи завдяки високому показнику часткової регресії пухлини. Розроблена методика лікування хворих на місцево поширений рак грудної залози із застосуванням системно-селективної неoad'ювантної поліхіміотерапії з використанням магнітотермії сприяє достовірному збільшенню об'єктивної відповіді пухлини на лікування (дозволяє збільшити на 17,4 % кількість випадків повної та часткової

регресії первинної пухлини за критеріями RECIST). Проведення неoad'ювантної системно-селективної поліхіміотерапії з використанням магнітотермії дозволяє на 11,5% збільшити відсоток проведення органозберігаючих хірургічних втручань та у 12,5 % хворих провести реконструктивно-відновні операції. Додавання МТ до НПХТ дозволило збільшити 3-річну загальну виживаність хворих на МП РГЗ ІІВ-ІІІА стадій на 7,5% ($p < 0,05$), а 5-річну на 14,6% ($p < 0,05$). Доведено, що проведення неoad'ювантної променевої терапії на тлі радіомодифікатора тегафуру покращує відповідь пухлини на проведенне лікування, достовірно збільшуючи кількість часткових (на 37,3 %) та повних (на 4,05 %) регресій пухлини. Розроблений метод лікування хворих на місцево поширений первинно неоперабельний РГЗ достовірно подовжує період виживаності хворих без прогресії на 15,17 % та збільшує загальний показник їх 5-річної виживаності на 10,48 %.

76.03.19.0631/0218U003362

Удосконалити лікування хворих на неходжкінські дифузні В-великоклітинні лімфоми з урахуванням імуногістохімічних та молекулярно-генетичних маркерів: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Крячок Ірина Анатоліївна. – ДР 0115U000813. УДК 616-006.44-07.

229 с.

Мета роботи - визначити роль імуногістохімічних та молекулярно-генетичних маркерів у прогнозі перебігу неходжкінських дифузних В-великоклітинних лімфом, оптимізувати лікування хворих на неходжкінські дифузні В-великоклітинні лімфоми із застосуванням новітніх схем хіміотерапії. Проведено аналіз прогностичного значення імуногістохімічних та молекулярно-генетичних маркерів прогнозу перебігу захворювання у 267 хворих ДВКЛ. Не виявлено достовірної різниці в позитивній експресії таких маркерів, як Bcl-2, MUM1 і CD30 між групами пацієнтів, які відповіли на лікування першої лінії та первинно-рефрактерних пацієнтів (84,7 % і 82,1 %; 70,8 % і 60,0 %; 23,3 % і 25,0 % відповідно, $p > 0,05$ відповідно). Відзначалася тенденція до більш частоті позитивної експресії CD10 в групі, які відповіли на лікування першої лінії: 44,3% і 28,6% відповідно, $p > 0,05$. Позитивна експресія Bcl-6 достовірно рідше відзначалася в групі пацієнтів первинно-рефрактерних (67,6 % і 36,4 % відповідно, $p < 0,05$). Виявлено, що IDO-позитивна експресія є важливим маркером, який пов'язаний зі зниженням виживаності без прогресування (ВВП) у хворих з ДВКЛ. 4-річна ВВП у групі IDO-позитивних пацієнтів склала 50 % в порівнянні з 73 % у групі IDO-негативних пацієнтів ($p = 0,002$). Встановлено, що 1-річна виживаність на 13 %, 3-річна на 12 %, а 5-річна на 11 % вище у хворих, які отримували хіміопроменевою терапію у порівнянні з хворими, які отримували тільки хіміотерапію ($p = 0,02$). Метаболічний об'єм пухлини (MTV), оцінений при ПЕТ-КТ до початку лікування є незалежним прогностичним фактором. Значення MTV вище 1155 мл є прогностично несприятливим фактором та асоціюється з частим розвитком рефрактерності та прогресії захворювання не дивлячись на проведення ритуксимаб-вмісної терапії ризик прогресії зростає ($p=0,005$), ВШ = 1,4 (95 % ВІ 1,1 -1,7) на кожні 100 одиниць зростання MTV. Наявність експресії c-myc та транслокації t (8;14) у хворих на ПМВКЛ не пов'язана з виживаністю (87,2 % в групі з c-myc "-" проти 93,3 % в групі з c-myc "+") ($p?0,05$), що не підтверджує їх прогностичну значущість. Визначено, що серед біологічних факторів для ДВКЛ групи несприятливого прогнозу негативне прогностичне значення на показник 2-річної БПВ та 2-річної ЗВ має експресія білка BCL-2 ($P = 0,02$ та $P = 0,03$ відповідно). Показники безпосередніх та віддалених результатів терапії ДВКЛ групи несприятливого прогнозу були найкращими в групі пацієнтів які отримували

курси ХТ за схемою R-DA-ЕРОСН. У даній групі спостерігалися найвищі показники загальної відповіді на терапію ($P = 0,047$) і частоти ПР ($P = 0,005$) так віддалених результатів лікування ($P = 0,0096$ для 2-річної БПВ та $P = 0,043$ для 2-річна ЗВ). Проведення ПТ хворим на ДВВКЛ групи несприятливого прогнозу покращує результати терапії в усіх групах).

76.03.19.0632/0218U003363

Розробити нові методики комплексного лікування хворих на злоякісні пухлини органів грудної порожнини: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Кіркілевський Станіслав Горович. – ДР 0115U000812. УДК 617.54-006.6-08.

161 с.

Об'єкт дослідження - хворі на злоякісні новоутворення органів грудної порожнини. Мета роботи - підвищити ефективність лікування хворих на злоякісні пухлини органів грудної порожнини за рахунок розробки нових методик комплексного лікування. Під час виконання НДР розроблені: методика із використанням неoad'ювантної поліхіміотерапії та вакцинації на основі дендритних клітин при лікуванні хворих на недрібноклітинний рак легені ІВ - ІІА стадій - медіана виживаності в хворих, які отримували неoad'ювантну ПХТ та післяопераційно ДК-аутовакцину, склала 35,1 міс, а у хворих, що отримували тільки неoad'ювантну ПХТ - 23,4 міс. Розроблена методика лікування пацієнтів на злоякісні пухлини середостіння із застосуванням магнітотермії за основними характеристиками патологічного процесу (гістологічна структура, локалізація, поширеність пухлини). Найбільш ефективними підходами в лікуванні виявляються комплексний і комбінований, в яких радикальному видаленню пухлини сприяє неoad'ювантна хіміотерапія та/або променева терапія, а використання індивідуалізованих методик лікування дає можливість зберегти працездатність у більшій кількості хворих. При використанні розробленої методики комплексного лікування хворих на рак середньої та нижньої частин грудного відділу стравоходу, що поєднує курс неoad'ювантної радіохіміотерапії, зокрема селективної (внутрішньоартеріальної) та радикальне оперативне втручання однорічна виживаність у порівнянні з традиційними стандартними схемами лікування підвищилася з 55,82 % до 80,98 % , а дворічна - з 33,1 % до 55,8 % відповідно. Розроблена методика періопераційного лікування хворих на рак шлунку з поширенням на стравохід із застосуванням мультимодальної програми "Fast Track Surgery" дозволяє скоротити післяопераційне перебування хворого в стаціонарі з 12 до 7 діб, а при застосуванні новітніх лапароскопічних хірургічних методик, може бути досягнуто скорочення післяопераційного стаціонарного лікування приблизно ще на 1-у добу.

76.03.19.0633/0218U003364

Розробити методи хірургічного та ад'ювантного лікування хворих на злоякісні пухлини органів черевної порожнини: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Колеснік Олена Олександрівна. – ДР 0115U000810. УДК 617.55-006.6-085-089.

94 с.

Об'єкт дослідження - хворі на рак підшлункової залози, прямої та ободової кишки та інші злоякісні новоутворення черевної порожнини та заочеревинного простору. Мета НДР - підвищити ефективність лікування хворих на злоякісні пухлини органів черевної порожнини шляхом розробки нових та удосконалення існуючих методів хірургічного, хіміо- та променевого лікування. Досліджено ефективність застосування порційної лімфодиссекції у хворих на злоякісні новоутворення підшлункової залози показало, що виконання та-

кий підхід не отримав вірогідної розбіжності між групами за показниками тяжких післяопераційних ускладнень (Clavien?Dindo 3 ступеня і вище) відповідно склали (7,1 +/- 2,1) % і (8 +/- 1,8) %; $p=0,7$, що свідчить про задовільну безпеку запропонованого оперативного втручання. Медіана виживаності хворих ? (19 +/- 5,1) і (27 +/- 6,2) міс; $p=0,053$ відповідно у групі розширеної та стандартної дисекції. Дослідження функціонального стану гепатоцитів оперованої печінки у хворих на метастатичний колоректальний рак показали, що клітини аденокарциноми метастатичного вузла, розмір яких не перевищує 5 мм, впливають на стан енергетичної та детоксикаційної систем, що проявляється зниженням активності FeS-білка N-2 в ЕТЛ до значень 0,33 +/- 0,05, 0,43 +/- 0,04 відн. од., відповідно; норма (1,51 +/- 0,10) відн. од., компенсаторним зростанням активності убіхінон-цитохром с-рудуктази і FeS-центру Rieske (сигнал ЕПР з $g=2,10$). З метою оптимізації тактики комбінованого лікування хворих на рак прямої кишки, в тому числі і з синхронно діагностованими віддаленими метастазами (смКРР), було виявлено, що більшість тяжких ускладнень (?ІІа ступня) зареєстровано у пацієнтів, які перенесли "велику" резекцію печінки із синхронними метастазами, зокрема в групі І - у 13 (21,0 %) хворих, тоді як при "малих" резекціях - лише у 3 (4,8 %), $p = 0,007$. У групі ІІ такої тенденції не виявлено - 4 (8,3 %) і 6 (12,5 %) відповідно в разі "великих" і "малих" резекцій ($p = 0,5$).

76.03.19.0634/0218U003365

Розробити критеріальні показники оцінки якості та ефективності виконання державних програм з онкології: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Михайлович Юрій Йосипович. – ДР 0115U000815. УДК 616 - 006 (477)+614.2 : 658.562 (477).

100 с.

Об'єкт дослідження: критеріальні показники якості оцінки ефективності виконання державних програм в онкології. Мета роботи - розробити критерії оцінки ефективності виконання державних програм в онкології на основі новітніх підходів, що визначаються проблемою обмеженого державного фінансування. Методи дослідження - метод структуризації, експертних оцінок, медичний аудит, методи непараметричної математичної статистики (Statistica 6,0; Excel 8). До основних результатів дослідження слід віднести наступні положення: ефективність системи охорони здоров'я, яка оцінюється в трьох аспектах - соціальному, медичному і економічному. При цьому соціальна і медична ефективність є визначальними при виборі тієї чи тієї медичної технології. Показники економічної ефективності, необхідні для вибору найбільш оптимальних варіантів фінансування, можуть допомогти у встановленні черговості проведення тих чи тих заходів в умовах обмежених фінансових ресурсів. Порівняльна оцінка індикаторів соціальної, медичної та економічної ефективності з використанням автоматизованої інформаційної системи є основою для прийняття ефективних управлінських рішень щодо ефективності використання трудових та матеріальних ресурсів, витрачання бюджетних коштів тощо. Галузь застосування роботи: управління організації протиракрової боротьби, управління якості медичної допомоги онкологічним хворим.

76.03.19.0635/0218U003366

Розробити комплексну цитологічну діагностику пухлин підшлункової залози, печінки за допомогою сучасних цитологічних досліджень: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Болгова Лідія Севастянівна. – ДР 0115U000809. УДК 616.36+616.37[-006-076.5.

112 с.

Об'єкт дослідження - цитологічні препарати хворих на новоутворення підшлункової залози та печінки. Мета - Розробити комплекс сучасних цитологічних методів для удосконалення морфологічної діагностики пухлин підшлункової залози і печінки. Методи дослідження, апаратура: цитологічний, цитогенетичний, імуноцитохімічний, статистичний; мікроскопи: OLYMPUS CX41; OLYMPUS CX 21. В результаті комплексного дослідження матеріалів пункційних біопсій новоутворень підшлункової залози, печінки і реактивного мезотелію виявлені квантитативні цитоморфологічні, цитогенетичні та імуноцитохімічні особливості їх ознак, які сприяють уточненню біологічного характеру новоутворення, визначенню гістологічних типів новоутворень підшлункової залози, печінки і реактивного мезотелію, ступеня анаплазії пухлинних клітин, їх проліферативної активності, що вносить вагомий вклад в розвиток морфологічної науки, та має безпосереднє практичне значення. Результати дослідження сприятимуть підвищенню ефективності цитологічної діагностики, що дозволить обгрунтовано приймати рішення про тактику лікування, яке сприятиме покращенню прогнозу. Результати досліджень висвітлені на з'їздах, форумах, конференціях, семінарах, в фахових журналах та рекомендуються для використання в навчальних планах на кафедрах клінічної лабораторної діагностики в післядипломних медичних академіях, а також при цитологічній діагностиці на різних етапах обстеження хворих на новоутворення підшлункової залози, печінки та реактивного мезотелію, що сприятиме визначенню характеру патологічного процесу, прискоренню лікування та поліпшенню прогнозу.

76.03.19.0636/0218U003367

Вдосконалити показання та тактику комплексного лікування хворих з місцево-поширеним та метастатичним раком сечового міхура: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Стаховський Едуард Олександрович. – ДР 0115U000808. УДК 616.62-006.6-033-08.

243 с.

Об'єкт дослідження - 247 хворих на місцево поширений (T4) та метастатичний рак сечового міхура (N1-3 або M1). Мета роботи - підвищити рівень медико-соціальної реабілітації та якість життя хворих на місцево-поширений та метастатичний рак сечового міхура шляхом вдосконалення показань і визначення ефективності хірургічної тактики в комплексному лікуванні. Виявлено, що основними патоморфологічними особливостями які обумовлюють високу агресивність пухлин і приводять до розвитку місцево-поширеного та метастатичного РСМ є значна частка низько- та недиференційованих форм перехідноклітинного раку (57,9 %) та високий відсоток плоскоклітинної (36,8 %) та залозистої метаплазії (6,1 %). В результаті рандомізованого дослідження встановлено, що при розповсюдженному РСМ циторедуктивна цистектомія без лімфаденектомії є операцією вибору. Такий підхід у порівнянні із ПХТ значно покращує якість життя пацієнтів за рахунок зниження показників больових відчуттів і загального здоров'я пацієнтів та підвищення показників психічного здоров'я пацієнтів, та не впливає на її загальну тривалість ($p = 0,71$). Порівняльний аналіз зовнішньої деривації сечі за Бріккером та модифікованої уретерокутанеостомії показав високу ефективність останньої, а саме: простота виконання, зниження кількості післяопераційних ускладнень раннього післяопераційного періоду в 2,3 разів та зменшення післяопераційного ліжка дня на 2,7 ($p < 0,01$). Розроблений в клініці новий спосіб на шкірної деривації сечі - модифікована уретерокутанеостомія є простим, малотравматичним та високоєфективним методом: час її проведення складає (187 +/- 73) хвилини, не вимагає резекції

кишки, що знижує рівень післяопераційних ускладнень до 11,7 %. Доведено, що використання мультимодальної анальгезії на основі декскетопрофену та парацетамолу з епідуральним блоком і ранній початок парентерального харчування при проведенні цистектомії сприяють адекватному знеболенню, стабільній гемодинаміці, зменшенню ускладнень у післяопераційному періоді, ранньому відновленню нутритивного стану та зменшенню тривалості лікування хворих на місцево-поширений та метастатичний РСМ.

76.03.19.0637/0218U003368

Розробити та удосконалити методи вагінальної та абдомінальної трахелектомії у хворих на рак шийки матки, спрямовані на збереження репродуктивної функції: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Свінцицький Валентин Станіславович. – ДР 0115U000807. УДК 616.146-006.6-089-085-084.

195 с.

Об'єкт дослідження - 210 пацієнок із раком шийки матки Tis-T1b. Мета роботи - підвищення ефективності лікування та покращення якості життя хворих репродуктивного віку на рак шийки матки шляхом розробки та удосконалення методів діагностики та органозберігаючого лікування. Методи дослідження - клінічні, клініко-лабораторні, променеві, морфологічні, ультразвукові, статистичні. Розроблено, удосконалено та класифіковано органозберігаючі операції трахелектомії типів А, В, С (проведено лікування 102 хворих) та подвійних конізацій шийки матки (поведено лікування 108 хворих) у хворих на РШМ репродуктивного віку, в залежності від обсягу видалених тканин параметрію та шийки матки при збереженні фертильної та репродуктивної функції пацієнтки. Визначені показання до операції трахелектомії у хворих на РШМ та розроблено алгоритм діагностики та органозберігаючого лікування хворих на РШМ. Вивчені та систематизовані кольпоскопічні ознаки початкового інвазивного РШМ. Визначено показання та протипоказання до проведення органозберігаючих операцій у хворих на РШМ репродуктивного віку та розроблений алгоритм проведення діагностично-лікувальних втручань, а саме: у пацієнок з РШМ Tis-T1a на першому етапі проводять подвійну конічну ексцизію шийки матки з подвійним контролем межі зрізу (тип 1 або 2). Встановлено три варіанти поширення атипичного епітелію при РШМ на склепіння та стінки піхви, визначено умови та показання для проведення комбінованих органозберігаючих операцій у хворих на РШМ: подвійної конізації шийки матки при 1 варіанті, та операції трахелектомії типів А, В, С при 2 та 3 клінічних варіантах. Безпосередні результати застосування розроблених видів органозберігаючих операцій вказують на 100 % збереження генеративної, репродуктивної та фертильної функцій у хворих на РШМ, якість життя у пацієнок після розроблених методик вірогідно вище у порівнянні з традиційними.

76.03.19.0638/0218U003405

Розробити моделі прогнозування пубертатних маткових кровотеч та альгодисменореї у дівчат в залежності від конституціональних особливостей організму: Заклучний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник Прокопенко Сергій Васильович. – ДР 0115U001168. УДК 618.14-005-055.23:616-037.

414 с.

Встановлені особливості антропометричних і соматогістологічних показників, показників статевих гормонів та сонографічних показників матки і яєчників у дівчат пубертатного віку, хворих на пубертатні маткові кровотечі і альгодисменорею у різні фази оваріо-менструального циклу з ура-

хуванням конституціональних типів дівчат. На основі конституціональних особливостей організму розроблені достовірні інформативні дискримінантні моделі для виявлення груп ризику щодо захворювань на пубертатні маткові кровотечі та альгодисменорею в юнацькому віці, що надає змогу застосування необхідних заходів щодо профілактики та зменшення частоти їх виникнення і має суттєве практичне значення в формуванні репродуктивного здоров'я населення. Результати НДР упроваджені в практичну роботу відділень клінічних лікарень МОЗ України, в навчальний процес кафедр медичних ВНЗ України, впроваджене галузеве нововведення. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - використання результатів для розробки та удосконалення методів й підвищення ефективності прогнозування виникнення аномальних маткових кровотеч та первинної дисменореї. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.19.0639/0218U003479

Експериментальне дослідження статевих особливостей впливу наночастинок рідкісноземельних металів на репродуктивну функцію: Заключний звіт /Державна установа "Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України"; Керівник Карпенко Ніна Олексіївна. – ДР 0115U001033. УДК 636:591.1-15+612.62.38:612.07.591.3:591.3.

251 с.

Об'єкт дослідження: розлади репродуктивної функції, наночастинок (НЧ) оксидів рідкісноземельних металів. Мета дослідження: визначити статеві особливості дії НЧ GdVO₄:Eu³⁺ на репродуктивну функцію при тривалому застосуванні та обґрунтувати можливість їх використання для терапії репродуктивних розладів. Виявлено статеві відмінності імпринтингової дії емоційного стресу та надлишку фітоестрогенів під час фізіологічного молочного вигодовування. У самок затримується статеве дозрівання, змінюється естральний цикл, статева поведінка, зменшується імплантація зародків у вагітних без суттєвого погіршення репродуктивного потенціалу. У самців прискорюється статеве дозрівання і майже вдвічі зменшується репродуктивний потенціал на тлі метаболічних розладів, можливо, внаслідок порушення програмування піка тестостерону у критичний період онтогенезу. Досліджено можливість корекції виявлених порушень за допомогою НЧ GdVO₄:Eu³⁺. Розроблено склад та технологію рідкої лікарської форми на основі НЧ для перорального застосування, визначено її агрегатну та мікробіологічну стабільність, розроблено лабораторну методику виготовлення. Визначено критерії оцінки якості гідрозольної субстанції НЧ та фармацевтичної композиції на її основі, запропоновано методику якісного та кількісного аналізу. У самок з неонатальним обтяженням та повторним стресуванням у 7-міс. віці застосування НЧ зменшувало сексуальну атракцію, викликало агресивність до статевого партнера. У сібсів-самців нормалізувався статевий потяг, запліднювальна здатність, характеристики спермограми, емоційний стан. У запліднених самок покращувався перебіг вагітності та фізичний стан плодів. У пролікованих самців не збільшувалась маса тіла, нормалізувались масові коефіцієнти статевих органів й селезінки, рівень глюкози, нівелювались проатерогенні зміни та дефіцит аргініну при збереженні надмірного утворення стабільних метаболітів циклу NO. На здорових статевозрілих щурах обох статей досліджено нешкідливість фармацевтичної композиції на основі НЧ. У самок (преконсумаційно, впродовж 3-4 естральних циклів) погіршувався перебіг вагітності і на 30 % зменшувався репродуктивний потенціал. У самців (преконсумаційно, 70 діб) на тлі деяких змін спермограми зберігався репродуктивний потенціал, не

змінювався ембріональний розвиток нащадків, їхні соматостатеві характеристики та статеве дозрівання. Не виявлено гіпоглікемічного ефекту сполуки, змін концентрації статевих гормонів, показників ліпідного та білкового обміну, рівнів аргініну та NOx, абсолютної маси більшості органів. При надходженні НЧ у дозі, що у 10 разів більша умовно терапевтичну, зменшується репродуктивний потенціал (на 25,6 %), зростає маса вентральної простати. Встановлена залежність біологічної активності НЧ GdVO₄:Eu³⁺ від складу носія, що свідчить про нагальну потребу фундаментальних досліджень взаємозв'язку біологічної активності наноматеріалів та мікрооточення у складі фармацевтичних композицій. Галузь застосування: фізіологія, ендокринологія, андрологія.

76.03.19.0640/0218U003480

Біогенні аміни в регуляції гормонально-метаболічних порушень у хворих на аденоми гіпофіза: Заключний звіт /Державна установа "Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України"; Керівник Хижняк Оксана Олегівна. – ДР 0115U001034. УДК 616.432:616-006.55:616-08.

109 с.

Об'єкт дослідження: клінічний перебіг ізольованих пролактином і соматомаммотропіном, якісні та кількісні характеристики біогенних амінів у хворих на аденоми гіпофіза. Мета дослідження: встановити значення мелатоніну (Мт) та інших біогенних амінів в патогенезі гормонально-метаболічних порушень у хворих на аденоми гіпофіза та на підставі отриманих результатів обґрунтувати шляхи до їх корекції. Методи дослідження: клінічні, біохімічні, імуноферментні, інструментальні, статистичні. Ступінь виразності порушень вуглеводного обміну у хворих на соматотропіному (СТ) та соматомаммотропіному (СМТ) асоціюється з віком і загальною тривалістю захворювання, а серед можливих механізмів розвитку гіперінсулінемії у хворих на акромегалію можна розглядати стимулюючий вплив гіперсоматотропінемії і високої концентрації інсуліноподібного ростового фактору - 1 (ІРФ-1) безпосередньо на панкреатичні бета-клітини, зниження чутливості тканин до інсуліноопосередкованого засвоєння глюкози та порушення кліренсу інсуліну. Порушення ліпідного обміну встановлено у 77,4 % хворих. На ступінь виразності цих порушень впливають такі фактори як вік хворого, центральний тип розподілу жиру, рівень соматотропінемії і асоційований з ним стан гомеостазу глюкози, а також інверсія добового ритму мелатоніну (Мт), що була виявлена у 62,5 % обстежених, значення якої є не менш суттєвим, ніж рівень ІРФ-1 і соматотропіного гормону (СТГ). Наявність порушень вуглеводного обміну лише у пацієнтів з аденомами гіпофіза, що продукують соматотропний гормон (СМТ, СТ), та значно більший відсоток виявлення дисліпідемій у цих хворих свідчить про те, що стан гіперсоматотропінемії грає вирішальну роль у формуванні порушень вуглеводного та ліпідного обміну. При вивченні гіпофізарно-епіфізарних відношень встановлено, що у хворих з акромегалією, як і у здорових осіб відповідного віку, Мт є супресором гонадотропної функції гіпофіза. В той же час, при аналізі залежності рівня пролактину в крові від добової екскреції Мт не отримано достовірних даних а ні у хворих на акромегалію, а ні у пацієнтів з пролактиномою. Порушення циркадного ритму секреції Мт є визначальним чинником супутніх для СТ та СМТ серцево-судинних ризиків, а саме: артеріальної гіпертензії та дисліпідемії. Нормалізація співвідношення денної та нічної мелатонінемії за рахунок призначення синтетичного аналогу Мт призводить до зниження рівня артеріального тиску, корекції дисліпідемії і може бути рекомендований для використання в якості

додаткової патогенетичної терапії у хворих на гормонально-активні аденоми гіпофіза. Галузь застосування: ендокринологія, нейрохірургія, сімейна медицина, охорона здоров'я.

76.03.19.0641/0218U003481

Вивчення наслідків впливу негативних змін умов внутрішньоутробного розвитку плода на морфофункціональні характеристики щитоподібної залози (експериментальне дослідження): Заключний звіт /Державна установа "Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України"; Керівник Сергієнко Лоріана Юріївна. – ДР 0115U001035. УДК 364.25:612.647 -612.44.

168 с.

Об'єкт дослідження: експериментальні тварини - нащадки різного віку, отримані від інтактних самиць щурів породи Вістар та самиць, у яких продовж вагітності відтворювали ситуацію пасивного тютюнопаління на тлі зниженого харчування. Окрему групу склали нащадки піддослідних самиць, яким впродовж вагітності вводили нову фармацевтичну композицію. Мета дослідження: встановити причинно-наслідковий зв'язок між порушенням умов внутрішньоутробного розвитку плода внаслідок пасивного тютюнопаління та зниженого харчування матерів під час вагітності та появою в дорослому віці структурно-функціональних змін в щитоподібній залозі нащадків, що складають патогенетичне підґрунтя тиропатії та зсувів метаболічно-енергетичних процесів при коморбідних ендокринних хворобах; обґрунтувати можливість та розробити підходи (шляхом створення нової фармацевтичної композиції) до профілактики гестаційно обумовлених захворювань щитоподібної залози. Методи дослідження та апаратура: патофізіологічні, гістологічні, імуногістохімічні, імуноферментні, морфометричні, фізико-хімічні, фармтехнологічні, статистичні методи, терези та ваги різного класу точності, центрифуги, термостати, мікрометри, рН-метр, секундомер, світловий мікроскоп "Primo Star" з фотокамерою Canon G 10. Встановлено нові експериментально доведені дані відносно наслідків впливу таких негативних чинників навколишнього середовища як пасивне тютюнопаління та зниження калоражу харчування вагітних на стан фето-плацентарного комплексу, соматичний розвиток плодів, показники життєздатності нащадків після народження, динаміку їх сомато-статевого розвитку, визначені структурні та функціональні особливості щитоподібних залоз у цих нащадків на різних етапах післянатального онтогенезу. Важливим результатом дослідження є створення нової фармацевтичної композиції з захисним впливом на фето-плацентарний комплекс у матерів, підданих дії тютюнопаління та зниженого харчування. Отримані позитивні результати при вивченні сомато-статевого розвитку та структурно-функціонального стану щитоподібних залоз нащадків різного віку, матері яких під час гестації були піддані впливу негативних чинників з властивостями ендокринних дистракторів, та одночасно отримували запропоновану фармацевтичну композицію. Проведено оцінку способів одержання таблеткових мас, здійснено їх фармако-технологічні випробування, відібрано найбільш прийнятну технологію, згідно якої напрацьовано маси для таблетування для проведення подальших аналітичних та біологічних досліджень. Галузь застосування: неонатологія, педіатрія, ендокринологія, терапія, сімейна медицина.

76.03.19.0642/0218U003482

Розробка нових підходів до диференційної діагностики та комплексного лікування хворих на фолікулярні неоплазії щитоподібної залози: Заключний звіт /Державна установа "Інститут

проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського Національної академії медичних наук України"; Керівник Караченцев Юрій Іванович. – ДР 0115U001036. УДК 616.441-006:616-08.

192 с.

Об'єкт дослідження: хворі на фолікулярні пухлини щитоподібної залози (ЩЗ). Мета дослідження: на підставі проведення ретроспективного, генетичного та клінічного обстеження хворих на фолікулярні неоплазії (ФН) ЩЗ оптимізувати тактику хірургічного лікування цієї патології. Методи дослідження: загальноклінічні, імуноферментні, сонографічні, патоморфологічні та імуногістохімічні методи дослідження тканини ЩЗ, методи формальної генетики, статистичні. Проведено імуногістохімічне дослідження операційного матеріалу (видалену тиреоїдну тканину) 50 хворих на ФНЩЗ. Було виявлено високий рівень спорідненості доброякісних аденом ЩЗ і ФНЩЗ за показниками проліферації (Ki-67), порушеннями механізмів апоптозу (p53 та BCL 2), клітинного диференціювання та функціонування (NIS та E-кадгерини), ангіогенезу (ММР 9 та CD 34). Солідні та фетально-ембріональні фолікулярні аденоми ЩЗ мали властивості, більш власні злоякісному процесу на відміну до простих (нормофолікулярних) аденом. Вірогідно, що саме ці типи ФН мають найвищий потенціал до малігнізації і подальшого метастазування. Аналіз родинного накопичення захворювань та спадкової схильності до раку ЩЗ (РЩЗ) проводилося за допомогою генетичного обстеження 45 хворих на ФНЩЗ, 120 хворих на РЩЗ та 178 хворих на ВЗ. Отримані дані свідчать про полігенне успадкування ФНЩЗ, а виявлені частоти хворих на ФНЩЗ серед родичів першого та другого ступеня споріднення вказують на родинний характер накопичення захворювання. Була розроблена і апробована нова тактика ведення пацієнтів при комбінованому застосуванні TI-RADS/TBSRTC. Комбіноване використання діагностичних систем (TIRADS і TBSRTC) забезпечило більш точні дані для індивідуального прогнозування результату: майже у 90 % власників позитивного результату на рак ЩЗ пухлина була підтверджена при остаточному патоморфологічному дослідженні. Розроблена і апробована технологія високочастотного зварювання тканин при проведенні хірургічних втручань на ЩЗ з високоефективного і безпечно за рахунок ефективного гемостазу, зменшення кількості ускладнень, тривалості операції та анестезіологічного забезпечення пацієнта. Нами було проведено дослідження рівня Se у волоссі у жінок у віці 25-55 років та двічі-підлітків що проживають не менше 10-ти років в Дніпрі, Одесі, Сумах та Харкові, та Харківській і Запорізькій областях. Дані проведеного дослідження дозволяють зробити попередній висновок про наявність вираженого селенодефіциту в Дніпропетровській, Одеській, Сумській та, особливо, Харківській областях. У 64,3 % обстежених мало місце збільшення розмірів ЩЗ. Галузь застосування: медицина, хірургія, ендокринологія, патоморфологія.

76.03.19.0643/0218U003584

Іноваційні підходи до діагностики та лікування дітей з хірургічною патологією: Заключний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник Погорілий Василь Васильович. – ДР 0112U007699. УДК 617-0890532/5-071-089-612.-015.036..

39 с.

Обґрунтована доцільність практичного використання нових технологій при хірургічному лікуванні дітей з хронічними колостазами. Впроваджено спосіб визначення ендогенної інтоксикації організму при хронічних колостазах, який дозволяє точно визначити рівень хронічного ендотоксикозу, з подальшим визначенням його змін в перебігу па-

тологічного процесу, за рахунок одночасного аналізу похідних клітин білого та червоного паростків крові та їх кількісного співвідношення з цільною кров'ю. Впроваджено в хірургічну практику спосіб формування колостоми, при якому завдяки розсіченню серозно-м'язового та слизово-підслизового футлярів стінки товстої кишки на різних рівнях з роздільною їх фіксацією до шкіри, що попереджує евагінацію виведеної стоми. Розроблена і впроваджена методика електрофізіологічної корекції товстокишкового колостазу у дітей, яка дозволяє покращити перистальтичну активність дистальних відділів товстої кишки та м'язову спроможність дна тазу. Розроблено спосіб рентгенологічної діагностики колоректальних закрепів у дітей, який дозволяє підвищити точність діагностики між функціональними та органічними закрепамі і знизити частоту виконання оперативних втручань при функціональних закрепах у дітей. Розроблено спосіб хірургічного виконання тазової ректопластики при хворобі Гіршпрунга шляхом відновлення внутрішнього рельєфу ампули прямої кишки за допомогою моделювання поперечних складок прямої кишки. Доведена можливість відтворення в експерименті нейрон-м'язових чинників порушення товсто-кишкового транзиту. Розроблено та впроваджено в практичну охорону здоров'я спосіб кутометрії груднини та пригрудинних ділянок, який дозволяє покращити діагностику та контроль результатів лікування дітей з вродженою кілевидною деформацією грудної клітки. Удосконалено та впроваджено в практику спосіб хірургічної корекції у дітей з вродженою кілевидною деформацією грудної клітки, в основі якого лежить нерезекційна передня торакопластика, яка дозволяє отримати в безпосередній та віддалений термін лікування задовільні функціональні та косметичні результати. Розроблено об'єктивний спосіб оцінки рівня дегідратації у дітей за допомогою бально-відсоткової шкали. Оптимізовано протокол лікування дітей хворих на гнійно-запальні захворювання на тлі цукрового діабету, шляхом доповнення схеми лікування застосування перорального сорбенту "Атоксіл". Створено нову експериментальну модель сколіотичної деформації на експериментальних тваринах, що дозволить використовувати її при розробці нових підходів до діагностики, лікування та прогнозування перебігу сколіотичної хвороби. Результати дослідження впроваджено в роботу клініки дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова та обласних дитячих лікарень м. Хмельницького, м. Житомира, м. Івано-Франківська, м. Києва, м.Кривого Рога. Основні положення науково-дослідної роботи використовуються у педагогічному процесі кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова.

76.03.19.0644/0218U003600

Медико-соціальне обґрунтування удосконалення роботи лікаря загальної практики/сімейного лікаря в умовах реформування галузі охорони здоров'я: Заключний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Лашкул Зінаїда Василівна. – ДР 0115U003358. УДК 614.23:001:[613.4:616.1].

65 с.

У роботі обґрунтовано удосконалення системи надання психіатричної допомоги на первинному рівні, розроблені та запроваджені моделі реформування ПМСД на регіональному рівні, розроблені та запроваджені моделі удосконалення профілактики ЗСК, захворювань серед підлітків пов'язаних з ризиковою поведінкою, в т.ч. підвищення кваліфікації лікарів ЗП/СМ з питань профілактики серцево-судинних захворювань, розладів психіки та поведінки, а також удосконалення профілактики захворюваності підлітків

асоційованих з поведінковими факторами ризику на основі "дружнього підходу".

76.03.19.0645/0218U003601

Нейрогуморальний і ендотеліальний дисбаланс при ішемічній хворобі серця, хронічній серцевій недостатності та артеріальній гіпертензії і можливості їх медикаментозної корекції в умовах роботи сімейного лікаря:

Заклучний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Кошля Володимир Іванович. – ДР 0113U001608. УДК 616.1:611.018.74-008-07-085:[614.2].

98 с.

У роботі обґрунтовано доцільність додавання інгібітору Іf-каналів синусового вузла івабрадину при стабільній стенокардії напруги та інгібітору альдостерону еплеренону до базисної терапії хронічної серцевої недостатності та інгібітору ренину аліскерена при появі ознак рефрактерного перебігу захворювання.

76.03.19.0646/0218U003603

Особливості формування, розвитку та контролю нейро-ендокринних і імунних механізмів запального процесу різного генезу при соматичних захворюваннях у дітей:

Заклучний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Овчаренко Леонід Сергійович. – ДР 0113U001609. УДК 616-053.4/5-002-097:612.43/.47-07-085-084.

40 с.

На підставі порівняння результатів методів цитологічного, мікробіологічного, імунологічного аналізу було доведено, що неінвазивне лікування характеризується більш низькою частотою рецидивів запальних захворювань дитячої області носоглотки, усуваючи можливість оперативних та післяопераційних ускладнень і тому є способом вибору лікування для пацієнтів з рецидивуючими захворюваннями носоглотки та супутньої гіперплазії лицьової глоткової тканини. Використання передових методів дезінфекції та протизапальних заходів може запобігти ризику розвитку імунних розладів у дітей після аденотомії.

76.03.19.0647/0218U003605

Удосконалення сучасних малоінвазивних технологій в діагностиці і лікуванні хірургічних захворювань черевної порожнини:

Заклучний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Ярешко Володимир Григорович. – ДР 0113U002420. УДК 616.33/.38-072-089.8-035.

62 с.

На підставі одержаних результатів впровадженні нові методи ранньої діагностики та удосконалені алгоритми використання малоінвазивних методик при лікуванні хворих з хірургічною патологією черевної порожнини, що дозволяє зменшити кількість ускладнень у цієї категорії хворих.

76.03.19.0648/0218U003607

Діагностика і профілактика нефросклерозу при захворюваннях нативних нирок і хворобах ниркового алотрансплантату:

Заклучний звіт /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Никоненко Олександр Семенович. – ДР 0117U003366. УДК 616.61-089.843-07-036-084.

32 с.

Авторами вперше встановлено зв'язок активності ферменту аспартат-аміно-трансферази у сечі в пізньому періоді після трансплантації з подальшим швидким та достеменним зниженням функції трансплантату протягом короткого періоду часу, незалежно від базальної функції трансплантата. Також встановлено зв'язок перитрансплантаційної концентрації розчинної CD-молекули sCD30 у сироватці зі сповільненою функцією алотрансплантату, гострим відторгненням, пієлонефритом, та гіршою функцією графту у віддалений період. Вперше порівняно предикторну цінність існуючих індивідуальних та композитних (гострих, хронічних, сумарних) гістологічних предикторів виживаності ниркового алографту та запропонована власна система оцінки.

76.03.19.0649/0218U003655

Розробити систему оцінки тяжкості бойової хірургічної травми: Заключний звіт /Українська військово-медична академія; Керівник Заруцький Ярослав Леонідович. – ДР 0116U007313. УДК 616-001.

105 с.

Звіт про НДР: 105 с., вступ, 3 розділи, аналіз та узагальнення результатів дослідження, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел літератури, додатки, 19 рисунків, 6 таблиць, 102 джерела літератури. Об'єкт дослідження - вогнепальна рана, оцінка тяжкості поранень. Предмет дослідження - методи оцінки тяжкості поранень, прогноз, організація надання медичної допомоги. Мета роботи - розробка шкали оцінки тяжкості бойової хірургічної травми. Методи дослідження - ретроспективна оцінка, системний підхід, імітаційне моделювання, статистичний. Анотація на 1 стор. На основі проведеного дослідження вивчено клініко-позологічну структуру поранених та травмованих під час АТО, удосконалена методика оцінки тяжкості поранених і травмованих на I та II рівнях надання медичної допомоги шляхом розробки анатомо-функціональної шкали. Проведено порівняння розробленої шкали з існуючими стандартизованими шкалами на рахунок достовірності результатів при оцінці тяжкості поранених і травмованих на момент поступлення на I та II рівнях надання медичної допомоги. Вперше розроблено і запропоновано шкала AdTS (Admission trauma score - оцінка травм при поступленні - заявка на корисну модель у 2017 01741 від 23.02.2017р.), яка враховує анатомічні пошкодження та функціональні порушення, а також дозволяє ефективно оцінити тяжкість травми різного генезу (вогнепальні та невогнепальні пошкодження), що дозволяє підвищити достовірність оцінки тяжкості травми та прогноз для життя при поступленні, а також в мінімальні терміни обрати місце та об'єм надання медичної допомоги пораненим та травмованим

76.03.19.0650/0218U003737

Вдосконалення методів лікування аденом гіпофізу з інфра-параселярним поширенням: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Гук Андрій Петрович. – ДР 0116U007020. УДК 616.432-006.55-08.

98 с.

Встановлено, що ендоскопічний ендоназальний трансфеноїдальний метод, на відміну від радіохірургічного та радіотерапевтичного, є ефективним способом хірургічного лікування аденом гіпофізу та пухлин параселярної локалізації. Використання ендоскопічної техніки дозволяє видалити пухлину статистично достовірно ($p < 0,05$) більш радикально і з меншими показниками летальності, порівняно з результатами мікрохірургічних трансфеноїдальних операцій. Класифікація поширення АГ в КП дозволяє якісно і кількісно визначити показання для адаптації хірургічного до-

ступу. Видалення задніх відділів носової перегородки при Grade 2 і Grade 3 поширенні в КП необхідно для проведення безпечної ендоскопічної ендоназальної хірургії, що створює передпухлинний простір в порожнині КП. Інтраопераційна ультразвукова доплерографія є інформативним методом, який сприяє безпечному ЕЕТ видаленню аденом гіпофізу з латероселярним поширенням. Всі аденоми гіпофіза, що поширюються на кавернозний синус потребують тривалого позитивного мультидисциплінарного спостереження та комплексного лікування з використанням можливостей сучасної радіотерапії та радіохірургії.

76.03.19.0651/0218U003738

Дослідити ефективність сучасних методів пластики післяопераційних дефектів дна передньої черепної ямки та визначити оптимальні варіанти пластики у хворих із доброякісними та злоякісними пухлинами дна передньої черепної ямки: Заключний звіт /Державна установа "Інститут нейрохірургії імені академіка А. П. Ромоданова"; Керівник Гук Андрій Петрович. – ДР 0116U007021. УДК 616.714.33-006-04-089.844.

55 с.

За результатами даної НДР було визначено ефективність сучасних методів пластики післяопераційних дефектів дна передньої черепної ямки. Досліджено варіанти закриття післяопераційних дефектів дна передньої черепної ямки. Проведено порівняльний аналіз різних варіантів пластики дна передньої черепної ямки. Визначено найбільш оптимальні варіанти закриття післяопераційних дефектів при пухлинах дна передньої черепної ямки.

76.03.19.0652/0218U003739

Особливості кохлеовестибулярної симптоматики при хірургічному лікуванні вестибулярних шваном: Заклучний звіт /Державна установа "Інститут нейрохірургії імені академіка А. П. Ромоданова"; Керівник Скобська Оксана Євгенівна. – ДР 0116U004435. УДК 616.282.3-006-385-07.

71 с.

Звіт про НДР: 71 с., 9 табл., 58 джерел. Розроблено та впроваджено стандартизовану комплексну схему отоневрологічного обстеження пацієнтів з вестибулярною шваномою (ВШ), яке включає детальний збір анамнезу (етапність, виразності і послідовність розвитку скарг), інструментальні методи дослідження (порогова та надпорогова аудіометрія; електроміографічне дослідження функції черепних нервів, комп'ютерна стабілографія (КС) - для оцінки функції рівноваги та координації рухів), магнітно-резонансна томографія із застосуванням внутрішньовенного парамагнітного підсилення, (дозволяє візуалізувати співвідношення пухлин задньої черепної ямки з оточуючими черепними нервами (VIII, VII, V); спіральна комп'ютерна томографія (дозволяє візуалізувати поліпозиційно всі структури внутрішнього вуха, оцінити форму, анатомічні розміри, щільність і гомогенність будови капсули лабіринту та його просвіту, вікна лабіринту, та взаємовідношення структур) Доведено, що КС дозволяє об'єктивно оцінити ступінь збереження функції і компенсації центральних регуляторних механізмів статокординаторної системи, кількісно оцінити статокординаторні порушення у пацієнтів з ВШ і діагностувати їх за відсутності клінічних ознак вестибулярної дисфункції. Застосування КС при обстеженні пацієнтів з підозрою на ВШ суттєво підвищує ефективність діагностики та дозволяє уникнути ускладнень. Огрунтовано покази до вибору певного методу лікування в залежності від локалізації ВШ, особливостей перебігу захворювання. Підвищено ефективність діагностики та лікування хворих з ВШ ускладнених вестибулярною дис-

функцією. Застосування запропонованої діагностичної схеми та індикаторів якості лікування дозволяє своєчасно обґрунтувати вибір тактики ведення пацієнта з ВШ, зменшити кількість ускладнень та зберегти на належному рівні якість життя пацієнта. Запропоновано бальну оцінку індикаторів якості хірургічного лікування пацієнтів з ВШ доцільно інтегрувати у загальну схему оцінки обстеження пацієнта із застосуванням об'єктивних інструментальних методів дослідження.

76.03.19.0653/0218U003740

Менінгіоми бічних шлуночків: клініка, діагностика і хірургічне лікування: Заключний звіт /Державна установа "Інститут нейрохірургії імені академіка А. П. Ромоданова"; Керівник Поліщук Микола Єфремович. – ДР 0118U003193. УДК 616.831.38-005.071-089.

32 с.

Об'єкт дослідження - менінгіоми бічних шлуночків. Мета дослідження - вивчення частоти виникнення менінгіом бічних шлуночків в структурі первинних пухлин бічних шлуночків в ряді установ України, виявлення особливостей клінічного перебігу, а також поліпшення діагностики та оптимізація результатів хірургічного лікування з урахуванням доступів і техніки їх видалення. Методи дослідження - хірургічні методи видалення пухлин, патоморфологічна діагностика пухлин, неврологічна оцінка стану хворих. Розроблений алгоритм вибору хірургічного доступу. Показано, що на результати хірургічного лікування впливають розмір пухлини, їх локалізація, адекватність хірургічних доступів, тривалість операції, множинність менінгіом, наявність системних (нейрофіброматоз) та інших супутніх захворювань. Для передньої локалізації варіантом вибору є передній транскортикальний доступ. При МБШ зони трикутника і задніх рогів застосовується декілька доступів: скроневий, верхній парієтальний і потиличний транскортикальний доступи. Оптимізація доступу є важливою ланкою, яка впливає на результат лікування. Вивчені особливості локалізації, клінічні прояви і діагностика менінгіом бічних шлуночків в структурі первинного і вторинного менінгіоматоза шлуночкової системи, а також у зв'язку з нейрофіброматозом другого типу. Запропонований алгоритм етапності проведення хірургічних втручань у таких пацієнтів. Представлені приклади клінічних спостережень цих рідких випадків МБШ.

76.03.19.0654/0218U003741

Застосування сучасних малоінвазивних медичних технологій у лікуванні вертеброгенних больових синдромів: Заключний звіт /Державна установа "Інститут нейрохірургії імені академіка А. П. Ромоданова"; Керівник Цимбалюк Віталій Іванович. – ДР 0115U005109. УДК 616.711:616.8-009.7-08-035.

17 с.

Об'єкт дослідження:- хворі з вертеброгенними больовими синдромами, обумовленими різними етіопатогенетичними чинниками. Мета роботи: Покращення результатів лікування пацієнтів з вертеброгенними больовими синдромами шляхом вивчення переваг малоінвазивних медичних технологій, передусім радіочастотної денервації, з подальшою розробкою та впровадженням методики у практичну діяльність. Методи дослідження: Клініко-неврологічний, діагностичний, статистичний. Результати. В роботі обґрунтовано доведено, що радіочастотна денервація є перспективним та високоефективним методом лікування болю при фасет-синдромі, який зумовлений явищами спонділоартрозу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.19.0655/0218U003832

Клініко-патогенетичні аспекти формуван-

ня дисметаболических і демієлінізуючих захворювань нервової системи: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Товажнянська Олена Леонідівна. – ДР 0115U000988. УДК [616.832-004.2+616.379-008.64]-018.834-097-008.9-07-036-092.

57 с.

Визначено, що провідними синдромами діабетичної енцефалопатії були когнітивні розлади, цефалічний, вестибуло-атактичний, тривожний, поліневропатичний синдроми. Порушення біоелектричної активності мозку характеризувались превалюванням дезорганізованого типу ЕЕГ, збільшенням латентності піку Р300. Церебральна гемодинаміка - уповільненням швидкості кровотоку на тлі підвищення індексу опору. Визначено, що провідними синдромами у хворих на РС були когнітивні, зорові, сфінктерні порушення, атактичний синдром, парези. Інструментальними маркерами демієлінізуючого ураження були поява дезорганізованого типу ЕЕГ, подовшення латентності піків зорових та слухових викликаних потенціалів, наявність вогнищ демієлінізації за даними магнітно-резонансної томографії (МРТ). Встановлено, що у хворих на РС є наявність збільшення вмісту заліза, фосфору неорганічного та міді, і зменшення рівня магнію. Найбільш виражене зниження активності маркерних мембранозв'язаних ферментів спостерігалось при цереброспінальної формі і у хворих з тривалістю РС більше 10 років, що є маркером тяжкості стану хворих, виснаження резервних можливостей організму і ступеня генералізації процесу.

76.03.19.0656/0218U003833

Особливості формування кардіоваскулярних порушень у хворих на цукровий діабет 2 типу в умовах поєднаної патології та шляхи їх корекції: Заклучний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Журавльова Лариса Володимирівна. – ДР 0115U000993. УДК 616.379-008.64-06:616.1-08.

113 с.

У роботі на основі системного підходу розширено наукові дані щодо впливу маркерів дисфункції ендотелію (фракталіну та АДМА) на розвиток і прогресування атеросклеротичного процесу коронарного і каротидного басейнів, підвищення артеріальної жорсткості. Науково обґрунтовано позитивний вплив комбінованої терапії із включенням до схем лікування альфа-ліпоєвої кислоти на динаміку зниження маркерів дисфункції ендотелію, показники ліпідного обміну, ураження судин у хворих на ішемічну хворобу серця, в тому числі із супутнім цукровим діабетом 2-го типу.

76.03.19.0657/0218U003835

Експериментальне обґрунтування нефропротекторних властивостей лікарських засобів специфічної та неспецифічної дії при патології нирок: Заклучний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Єрмоленко Тамара Іванівна. – ДР 0115U000234. УДК 616.61-085.254-092.9.

152 с.

Визначено, що ПДТ-На проявляє нефропротекторну дію при всіх використаних моделях ГПН. Здійснено дослідження та встановлено, що нефропротекторна дія ПДТ-На при всіх використаних моделях ГПН обумовлена відновленням вмісту основних ферментів сироватки крові (ЛДГ, ГГТ, ЛФ) та електролітів (натрій, калій) за рахунок нормалізації метаболічних процесів у тканинах нирок, нормалізацією балансу активності процесів перекисного окислення ліпідів (зниження рівня ДК та ТБК-АП в крові та тканині нирок) та антиоксидантного захисту (підвищення активності каталази та

СОД, рівня GSH в крові та тканині нирок).

76.03.19.0658/0218U003836

Індивідуальна анатомічна мінливість діафрагми людини: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Дуденко Володимир Григорович. – ДР 0115U000242. УДК 611.26-053-055. 75 с.

Проводиться співставлення морфометричних даних, отриманих на трупах людей із даними, отриманими в наслідок прижиттєвого вивчення будови діафрагми людини за допомогою сучасних методів дослідження - СКТ та МРТ. Вперше використовуються сучасні методи отримання графічних зрізів тіла людини для індивідуального тривимірного моделювання діафрагми та її структур з метою планування передбачуваного мініінвазивного втручання. Вперше, на сучасному рівні розвитку діагностичної медичної техніки, з урахуванням морфометричних даних дослідження трупів людей, вивчаються індивідуальні особливості будови діафрагми людини, крайні форми норми та дисперсія середніх значень. Моделювання точної, аргументованої тривимірної моделі діафрагми людини надає можливість більш точно планувати оперативне втручання, розраховувати його обсяг та необхідність допоміжних засобів, розраховувати необхідну кількість аллопластичних матеріалів тощо.

76.03.19.0659/0218U003838

Розробка нових методів діагностики, лікування та профілактики патології щелепно-лицевої ділянки у дітей та дорослих: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Соколова Ірина Іванівна. – ДР 0115U000230. УДК 616.31-053;616.716.8+617.52-07-08-084. 93 с.

Визначено: що в осіб, уражених паразитозами спостерігається зниження активності як гуморальних, так і клітинних чинників імунітету. Імунологічними відмінностями перебігу ГП на тлі паразитозів порівняно з показниками хворих на ГП без паразитозів є: статистично достовірно знижена активність у ротовому секреті лізоциму і sIgA; підвищена позаклітинна пероксидазна активність; знижена продукція антитіл до етіологічних інфекційних антигенів і низька їхня афінність, а також нижча поглинальна й перетравлююча здатність нейтрофілів. Вивчена ступінь резистентності різних ділянок емалі зуба, підвищена точність діагностики ступеня резистентності емалі зуба в різних її ділянках, експериментально обґрунтована діагностична значимість розробленої методики для клінічного застосування.

76.03.19.0660/0218U003839

Оптимізація лікування неалкогольної жирової хвороби печінки на тлі гіпертонічної хвороби з урахуванням метаболічних, судинних аспектів та поліморфізму гена AGTR1: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Бабак Олег Якович. – ДР 0115U000236. УДК 616 36-004.2-085:616.12-008 331 1:575 191. 86 с.

Встановлено, що у хворих на НАЖХП на тлі ГХ має місце порушення вуглеводного та ліпідного обміну, підвищення рівня висфатину та адипонектину, порушення ендотелію залежної вазодилатації та зростання ФНП-? та ендотелію 1. Більш важкі зміни спостерігалися у хворих з алеллю С гена AGTR1. З метою корекції встановлених порушень запропоновано схему комбінованої терапії, що включає застосування аторвастатину, лізіноприлу, УДХК і ОЗ-ПНЖК, що разом з модифікацією способу життя дозволили знизити загаль-

ний кардіометаболічний ризик і поліпшити прогноз життя у пацієнтів з НАЖХП і ГХ.

76.03.19.0661/0218U003844

Оптимізувати психосоціальну реабілітацію хворих на психічні розлади на основі розробки та впровадження психоосвітніх програм: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Кожина Ганна Михайлівна. – ДР 0115U000238. УДК 616.895.1-08-036.838:364.622. 44 с.

Визначено ефективність індивідуалізованого соціотерапевтичного підходу, що дозволяє поряд з фармакотерапією основного захворювання оптимізувати психокорекційну роботу з психічно хворими та їх рідними, спрямовану на досягнення максимально можливої в кожному конкретному випадку клінічної та соціальної компенсації.

76.03.19.0662/0218U003874

Інформаційні технології побудови біотехнічної системи змістовних моделей накісткового остеосинтезу: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Азархов Олександр Юрійович. – ДР 0117U007292. УДК 616.71-001.5-089.84:669.295. 46 с.

Об'єкт дослідження - біотехнічні метало-полімерні та металеві системи для інтрамедулярного металополімерного остеосинтезу та субфасціального біологічного остеосинтезу. Метою роботи є розробка, теоретичне та експериментальне обґрунтування конструкцій для стабільного остеосинтезу довгих кісток. У роботі за допомогою інформаційних технологій розроблено методики розрахунку параметрів напружено-деформованого стану елементів біотехнічних систем, визначення необхідних геометричних форм, розмірів та кількості елементів їх конструкцій. Розроблено обладнання та експериментальні установки для оцінки в лабораторних умовах міцності та жорсткості існуючих та розроблених і запропонованих біотехнічних фіксуєючих систем при дії на них простих та складних видів навантажень. Запропоновано низку металополімерних фіксуєючих конструкцій щодо накісткового остеосинтезу, що мають переваги та можуть бути застосовані в медицині. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0663/0218U005006

Зв'язок алельного поліморфізму "генів ектопічної кальцифікації" з розвитком поширених серцево-судинних хвороб та їх ускладнень: Заключний звіт /Сумський державний університет; Керівник Атаман Олександр Васильович. – ДР 0115U000688. УДК 616.12:575.113.2+577.152.1. 122 с.

У ході дослідження одержано нові знання щодо ролі генетичних факторів, зокрема однонуклеотидного поліморфізму генів, у розвитку основних ускладнень склеротичних уражень артерій - гострого коронарного синдрому (ГКС) та ішемічного атеротромботичного інсульту (ІАТІ). Суть і новизна одержаних результатів полягають у тому, що існує певна асоціація між поліморфними варіантами деяких "антикальциногенних" генів і частотою розвитку зазначених вище ускладнень артеріосклерозу у представників української популяції. Так, виявлено зв'язок між ГКС і поліморфними варіантами генів VDR (BsmI), GGCCX (Arg325Gln) і VKORC1 (T2255C). Зокрема, ризик ГКС у гомозигот за мінорним алелем для BsmI (P=0,031), T2255C (P=0,012) і Arg325Gln (P=0,037) поліморфізмів приблизно у 2 рази вищий, якщо порівнювати з гомозиготами за основним алелем.

Виявлено асоціацію між IAT1 та поліморфним варіантом гена VKORC1 (T2255C). У гомозигот за мінорним алелем C/C (T2255C поліморфізм) ризик недуги у 2,2 раза, якщо порівнювати з гомозиготами за основним алелем (T/T) ($P = 0,013$). Встановлено, що вплив генетичного чинника на розвиток кардіо- і цереброваскулярної патології має статеві особливості. У чоловіків, носіїв В/В генотипу (поліморфізм BsmI гена VDR), ризик ГКС у 2,7 раза вищий, ніж у гомозигот за мінорним алелем (b/b) ($P = 0,013$), а в осіб чоловічої статі, які є носіями C/C генотипу (поліморфізм T2255C гена VKORC1), ризик IAT1 у 2,5 раза вищий, ніж в осіб із генотипом T/T ($P = 0,023$). Уперше досліджено розподіл алелів та генотипів за поліморфізмами K121Q гена ENPP1, у практично здорових осіб та хворих з ГКС в українській популяції. Проаналізовано зв'язок поліморфізмів генів інгібіторів та активаторів ектопічної кальцифікації з ГКС у пацієнтів з різними величинами індексу маси тіла (ІМТ). У хворих з ГКС, які мають К/К генотип, виявлено порушення ліпідного спектра плазми крові та коагуляції крові, що свідчать про більшу схильність як до розвитку атеросклерозу, так і до його ускладнень. Вплив генетичного чинника на розвиток кардіо- і цереброваскулярної патології має статеві особливості. Особи жіночої статі, гомозиготні за мінорним алелем А/А (поліморфізм G-7A гена MGP), у 5,6 раза частіше хворіють на ГКС ($P = 0,015$) і у 6,6 раза - на IAT1 ($P = 0,017$), ніж жінки-носії основного алеля (G/A+G/G). Виявлено асоціацію ряду досліджених поліморфізмів з деякими факторами ризику ГКС: індексом маси тіла (ІМТ), артеріальною гіпертензією, палінням, стресовими професіями. Доведено, що поліморфізм A69314G гена TNAP асоційований з розвитком ГКС: ризик ГКС у носіїв мінорного алеля для A69314G поліморфізму у 2,2 раза вищий, ніж у гомозигот за основним алелем, а ризик виникнення ГКС в осіб чоловічої статі з A/G + G/G генотипом у 2,19 раза вищий, ніж у пацієнтів з A/A генотипом. Ризик виникнення ГКС у курців, носіїв мінорного алеля (A/G + G/G), майже у 3,4 раза вищий, ніж у гомозигот за основним алелем (A/A). Вивчено зв'язок між поліморфізмом 2-го екзону гена BMP-2 і розвитком ускладнень ГКС. Достовірної різниці у розподілі генотипів між пацієнтами з ускладненнями і тими, хто переніс хворобу без ускладнень, виявлено не було. Проте зв'язок із розвитком ускладнень ГКС виявився для пацієнтів чоловічої статі ($P = 0,018$); хворих без дисліпопротеїнемії атерогенного характеру ($P = 0,038$) і без ожиріння ($P = 0,016$); пацієнтів, які палять ($P = 0,021$). На підставі одержаних результатів зроблено загальний висновок про існування зв'язку між деякими алельними поліморфізмами окремих генів "ектопічної кальцифікації" і ускладненнями склеротичних уражень артерій, а також зовнішніми факторами їхнього ризику. Це значно розширює і поглиблює наукові уявлення про вплив спадкових чинників на схильність до виникнення і розвитку поширених серцево-судинних хвороб.

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.03.19.0664/0419U001124

Умінська Катерина Анатоліївна. Розробка методик для контролю якості та визначення стабільності комбінованих екстемпоральних мазей з компонентами рослинного походження: Дис... к.фарм.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищено 15.02.2019.

УДК 615.12:615.454.1:615.072:615.322.

193 с.: 46 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 163 назви.

Об'єкти – комбіновані мазі аптечного виготовлення, що містять настойки календули, евкаліпту та ментол; мета – вибір, розробка та валідація методик ідентифікації і кіль-

кісного визначення активних фармацевтичних інгредієнтів мазей аптечного виготовлення з настоянками евкаліпту, календули та ментолом для подальшого вивчення їх стабільності, а також контроль якості мазей згідно з наведеними в статті "М'які лікарські засоби, виготовлені в аптеках" ДФУ вимогами; методи – газова хроматографія (ГХ) (парофазний аналіз, ГХ з мас- та полуменево-іонізаційним детектором), абсорбційна спектрофотометрія в ультрафіолетовій області, титриметрія (комплексометричне титрування), двошарове та глибинне висівання (для оцінки мікробіологічної чистоти), статистичний аналіз результатів хімічного експерименту, валідація аналітичних методик; новизна – вперше розроблено методики ідентифікації біологічно активних компонентів мазей з настоянками календули та евкаліпту методами парофазного аналізу та ГХ з мас-детектором, розроблено та валідовано відповідно до вимог ДФУ методики кількісного визначення 1,8-цинеолу в мазі з настоянкою евкаліпту та ментолу в мазі Симановського (патент України на корисну модель № 126228) методом ГХ з полуменево-іонізаційним детектором, здійснено верифікацію методик кількісного визначення фенілефрину гідрохлориду методом абсорбційної спектрофотометрії в УФ-області та цинку оксиду методом комплексометрії в мазі Симановського, проведено оцінку мікробіологічної чистоти та збереження реологічних параметрів досліджуваних мазей протягом місяця при їх зберіганні за температури 5+/-3 0C, вивчена фізико-хімічна стабільність мазі Симановського протягом місяця при її зберіганні за температури 5+/-3 0C; результати – виділено маркери для вивчення стабільності мазей з настоянками календули та евкаліпту методом парофазного аналізу та ГХ з мас-детектором, розроблено та валідовано методики кількісного визначення 1,8-цинеолу і ментолу методом ГХ з полуменево-іонізаційним детектором, верифіковано методики кількісного визначення фенілефрину гідрохлориду та цинку оксиду в складі мазі Симановського, обрано оптимальні умови прободіготовки для проведення досліджень стабільності мазей та контролю їх якості, оцінено мікробіологічну чистоту мазей протягом 30 днів та вивчено їх реологічні параметри, доведено можливість збільшення терміну придатності мазі Симановського до 10 до 30 днів; впроваджено – в практику Державних служб України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та виробничих аптек ряду областей України, у науково-педагогічний процес вищих навчальних закладів; галузь – фармація.

76.03.19.0665/0218U003772

Дослідити антибактеріальні та антифунгальні властивості аміноспиртів з адамантильним або N-алкіларильним радикалом по відношенню до біоплівкових форм мікроорганізмів: Заключний звіт /ДУ "Інститут фармакології та токсикології НАМН України"; Керівник Вринчану Ніна Олексіївна. – ДР 0115U002442. УДК 615.281.9/282:579.61+57.083.1/.084.1.

135 с.

Об'єктом дослідження були аміноспирти з адамантильним або N-алкіларильним радикалом, які проявляють активність по відношенню до біоплівок бактерій та грибів. Мета дослідження - здійснити оцінку антимікробних властивостей аміноспиртів з адамантильним або N-алкіларильним радикалом по відношенню до біоплівок та встановити перспективність розробки на їх основі засобів для лікування шкірних ран з антимікробним ефектом. За результатами проведених досліджень виділено найбільш активні похідні аміноспиртів з адамантильним або N-алкіларильним радикалом АМ-166, КВМ-97, КВМ-194, які проявляють широкий спектр дії по відношенню до біоплівок, утворених клінічними штамми бактерій, грибів та мікробних асоціацій; виявля-

ють перевагу або практично не поступаються офіційним препаратам при дії в концентрації 5,0 МІК. Встановлено, що антибіоплівкову активність досліджуваних сполук та антимікробних препаратів підвищують препарати інших фармакологічних груп, найбільш виражена дія по відношенню до тест-штамів спостерігається у ібупрофену та диклофенаку. Для подальшої розробки лікарської форми було обрано сполуку АМ-166, яка проявляє виразну антимікробну активність по відношенню до планктонних та біоплівкових форм мікроорганізмів, у т.ч. полірезистентних штамів. Показано, що сполука зменшує адгезивні властивості бактерій та грибів, пригнічує формування ростових трубочок дріжджоподібними грибами, тобто може попереджувати прикріплення та інвазію мікроорганізмів у місці інфікування. На основі АМ-166 було розроблено рідку лікарську форму - розчин "Адасепт", що проявляє специфічну антисептичну дію відносно бактерій та грибів, ефект зберігається протягом (5 - 30) хв. В експерименті *in vivo* Адасепт запобігає інфікуванню ранової поверхні та зменшує мікробне обсіменіння ран, за тривалістю антимікробного ефекту переважає дію хлоргексидину. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.19.0666/0218U003773

Вивчення змін кровообігу в малому колі при порушенні енергетичного метаболізму та їх фармакологічна корекція: Заключний звіт /ДУ "Інститут фармакології та токсикології НАМН України"; Керівник Соловйов Анатолій Іванович. – ДР 0115U002444. УДК 612.133; 615.225; 611.018.61; 611.13.

81 с.

Об'єкти дослідження - механізми розвитку серцево-судинних дисфункцій у малому колі кровообігу за умов цукрового діабету (ЦД) та гіпоксії. Мета і задачі дослідження: вивчити зміни тонуусу легеневих артерій за умов гіперглікемічного та гіпоксичного впливу. Показано, що розвиток експериментального цукрового діабету (ЦД) призводить до зростання чутливості легеневих артерій щурів до вазоконстрикторної дії фенілефрину. У гладеньком'язових клітинах як основних легеневих артерій, так і внутрішньолегеневих артерій (ВЛА) щурів з ЦД, величина загального К+ - струму була значно більшою порівняно з контролем. Вплив гіпоксії зменшував (на 24 %) площу просвіту ВЛА у щурів контрольної групи, а у тварин з ЦД, навпаки, - збільшував її на 24 %. Отримані дані дозволяють зробити припущення про серйозні порушення регуляції судинного тонуусу в малому колі кровообігу за даної моделі ЦД, що імовірно може призвести до небажаних змін у газообміні легень в умовах нестачі кисню.

76.03.19.0667/0218U003774

Експериментальне обґрунтування використання ліпосомальних форм лікарських засобів за гіповолемічного шоку та травматично-опікових уражень очей: Заключний звіт /ДУ "Інститут фармакології та токсикології НАМН України"; Керівник Хромов Олександр Станіславович. – ДР 0115U002443. УДК 616-001.36; 616-001.4; 616-005.1; 617.7-001.17.

232 с.

Фізико-хімічні властивості та стабільність ліпосомальної форми цитохрому с (Ліпохром), відповідають вимогам фармакопейної статті "Ліпосомальні препарати" ДФУ II видання. Одноразове в/в введення препарату Ліпохром у максимальних об'ємах для даного шляху введення не призводить до загибелі тварин та не справляє токсичного впливу на їх організм, що дозволяє віднести його до класу відносно нешкідливих препаратів. За умов повторних в/о введення

протягом 14 та 28 днів в умовно терапевтичній дозі та п'ятикратній терапевтичній дозі Ліпохром не спричиняє загибелі тварин, відсутні ознаки токсичної дії. Дослідження показали можливість використання ліпосомальних препаратів (Ліпохром, Ліпофлаво) для корекції порушень кровообігу при геморагічному шоці. Доцільно комбіноване застосування з інфузійними препаратами, які є похідними гідроксіетикромхмалю. Застосування Ліпохрому у відтермінований період часу запобігає розвитку синдрому дисемінованого згортання крові. На моделі світлової катаракти встановлено, що очні краплі "Ліпохром С" призводять до нормалізації ензиматичних порушень у волозі передньої камери та кришталику, перешкоджають подальшому розвитку помутніння кришталика. Інстиляції або субкон'юнктивальне введення Ліпофлавоу при термічному опіку рогівки виявляє виразну протизапальну і протинабрякову дію, стимулює регенеративні процеси. За репаративною активністю субкон'юнктивальне введення перевищує інстиляції. Введення Ліпофлавоу обумовлюють покращення динаміки та прискорення розсмоктування помутніння рогівки після її термічного опіку.

76.03.19.0668/0218U003842

Розробити науково обґрунтовану технологію епідеміологічного нагляду за інфекціями та шляхи стримування резистентності мікроорганізмів до антимікробних препаратів: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Чумаченко Тетяна Олександрівна. – ДР 0115U000232. УДК 616.9-036.22-085.28:615.015.8:614.3.

89 с.

Визначено рівень розповсюдженості грамнегативних мікроорганізмів, які були збудниками інфекцій, що пов'язані з наданням медичної допомоги (ІПМД) в урологічному стаціонарі та здатність виділених штамів грамнегативних мікроорганізмів до продукції карбапенемаз. Здійснено удосконалення системи епідеміологічної діагностики та стеження за антибіотикорезистентністю мікроорганізмів - збудників ІПМД. Науково обґрунтовано технологію епідеміологічного нагляду за ІПМД в лікувальних установах. Побудовано математичну мультиагентну модель поширення ванкоміцин-резистентних ентерококів (ВРЕ). Розроблено програмний продукт "Тест ІСШ" та діагностичну систему для епідеміологічної діагностики катетер-асоційованої інфекції сечовивідних шляхів у лікувально-профілактичному закладі.

76.33 Гігієна й епідеміологія

76.03.19.0669/0518U000098

Панчук Олександр Юхимович. Наукове обґрунтування теоретичних та методичних основ гігієнічної діагностики професійної придатності студентів закладів медичної освіти (на прикладі стоматологічних спеціальностей): Дис... д.мед.н. /Державна установа "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України". – Захищена 30.03.2018.

УДК 613:616-07-053.82: 378.6:616.31.

567 с.: 68 табл., 77 іл. – Бібліогр.: 582 назви.

В ході виконання дисертаційної роботи науково обґрунтовані теоретичні та методичні основи гігієнічної діагностики і прогностичної оцінки професійної придатності студентів закладів медичної освіти (на прикладі стоматологічних спеціальностей), проведена гігієнічна оцінка особливостей організації трудового процесу та умов праці лікарів-стоматологів під час використання новітніх технологій діагностики, лікування та профілактики, визначені гігієнічні основи професіографічної оцінки професійно-знаючих психологічних

гічних функцій і особливостей особистості та науково обґрунтовані психофізіограми і психограми професійної діяльності за основними стоматологічними спеціальностями (терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія, ортопедична стоматологія, ортодонція, дитяча терапевтична і хірургічна стоматологія), що обумовлюють високий рівень професійної компетентності фахівців, проведена гігієнічна оцінка умов перебування і організації добової діяльності, рівня професійно-значущої навчальної адаптації та стану здоров'я студентів стоматологічного факультету, встановлені особливості процесів розвитку провідних професійно-значущих психофізіологічних функцій організму та формування особливостей особистості студентів-стоматологів на різних етапах здобуття вищої освіти, розроблені та науково обґрунтовані методика комплексної бальної оцінки особливостей перебігу професійної адаптації і формування високої професійної придатності студентів, які здобувають стоматологічний фах у закладах медичної освіти, що дозволяє розрахувати значення показників психофізіологічної і особистісної професійно-значущих детермінант професійної придатності студентів, а також комплекс заходів щодо оптимізації професійного навчання, психогігієнічної корекції перебігу професійної адаптації і запобігання виникнення несприятливих змін у психофізіологічному стані організму майбутніх лікарів-стоматологів, використання якого забезпечує статистично значуще покращання з боку таких показників функціонального стану вищої нервової діяльності, як швидкість простої ($p(t) < 0,05-0,01$) і диференційованої ($p(t) < 0,001$) зорово-моторної реакції та врівноваженість нервових процесів ($p(t) < 0,01-0,001$), характеристик стійкості уваги і розумової працездатності ($p(t) < 0,01-0,001$), координативних здібностей ($p(t) < 0,05-0,001$), таких особливостей особистості, як ситуативна тривожність ($p(t) < 0,05$), рівень вираження астеничного ($p(t) < 0,05-0,01$) і депресивного ($p(t) < 0,05$) станів та ряду інших особистісних рис, зокрема, характеристик рівня суб'єктивного контролю та агресивних проявів особистості дівчат і юнаків.

76.03.19.0670/0419U001085

Нестеренко Валентина Геннадіївна. Вплив медико-соціальних чинників на формування здоров'я академічно здібних дітей середнього шкільного віку: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 11.01.2019.

УДК 371.212.3+376.54] : 371.71.

160 с.: 22 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертаційна робота присвячена розв'язанню актуальної проблеми - удосконаленню системи профілактики неінфекційних захворювань та шкільної дезадаптації академічно здібних учнів середнього шкільного віку при інтенсифікації їх навчальної діяльності в умовах комплексного використання освітніх моделей актуалізації, поглиблення та збагачення в процесі адаптації до базової школи. Надано гігієнічну та медико-соціальну характеристику навчальної діяльності академічно здібних учнів базової школи. Досліджено динаміку фізичного розвитку та стану здоров'я академічно здібних учнів під час адаптації до основної школи. Виявлено гендерні особливості шкільної адаптації академічно здібних дітей на етапі переходу з початкової до основної школи. Визначено вплив гігієнічних та медико-соціальних чинників шкільного середовища на стан здоров'я учнів в процесі їх адаптації до базової школи. Розроблено рекомендації з первинної профілактики неінфекційних захворювань та підвищення розумової працездатності академічно здібних дітей при адаптації до базової школи в умовах меритократичної освіти.

76.03.19.0671/0218U003211

Розробити систему профілактичних заходів з оптимізації навчальної діяльності академічно здібних дітей під час їх адаптації до основної школи за умов меритократичної освіти: Заключний звіт /Державна установа "Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків Національної академії медичних наук України"; Керівник Даниленко Георгій Миколайович. – ДР 0115U001017. УДК 616-056.2-053.5.

202 с.

Об'єкт дослідження: стан здоров'я, шкільна адаптація та умови навчання академічно здібних та обдарованих учнів під час переходу з початкової до основної школи. Мета: гігієнічне обґрунтування і розробка системи медико-соціальних заходів з оптимізації навчальної діяльності академічно здібних дітей під час їх адаптації до основної школи за умов меритократичної освіти. Методи: санітарно-гігієнічна оцінка умов навчання, гігієнічні дослідження життєдіяльності, клінічні, психолого-педагогічні, статистичні методи. Результати: за результатами досліджень авторами визначені гігієнічні проблеми впровадження меритократичної освіти в основній школі, досліджено вплив родини на навчальну діяльність академічно здібних учнів, визначені особливості розумової працездатності академічно здібних дітей під час переходу з початкової до основної школи, з'ясовано вплив меритократичної освіти на сформованість навичок здорового способу життя учнів; доведено, що впровадження системи меритократичної освіти в основній школі за програмою "Інтелект України" супроводжується інтенсифікацією навчального процесу на основі комплексного поєднання освітніх моделей: збагачення, проблематизації та поглиблення. Новизна: на підставі гігієнічного обґрунтування і розробки системи медичних та психогігієнічних заходів з оптимізації навчальної діяльності запропонована технологія медико-психологічного супроводу академічно здібних учнів закладів загальної середньої освіти, впровадження якої сприятиме покращенню їх шкільної адаптації. Ефективність: впровадження психогігієнічних заходів щодо збереження сталого рівня розумової працездатності та цільового програмування збереження і зміцнення здоров'я академічно здібних учнів під час адаптації до основної школи сприятиме оптимізації гігієнічного контролю за впровадженням нових педагогічних технологій у навчальний процес і профілактиці неінфекційних захворювань дітей середнього шкільного віку. Галузь застосування: гігієна дітей та підлітків, педіатрія, шкільна медицина, підліткова терапія, практична психологія. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03.19.0672/0218U003660

Наукові дослідження препарату блокбастер, КЕ: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006023. УДК 613:632.95.

24 с.

Проведена гігієнічна оцінка умов праці при застосуванні препарату Блокбастер, КЕ. Вивчена динаміка залишкових кількостей діючої речовини препарату у сільськогосподарських культурах.

76.03.19.0673/0218U003661

Наукова експертиза нормативної документації на виготовлення препаратів Замовника: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001062. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза нормативної документації на виготовлення препаратів Замовника з метою встанов-

лення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України.

76.03.19.0674/0218U003662

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єкту: "Біорегенератор Оксидол ("Oxydol")": Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001202. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів з метою встановлення відповідності вимогам медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Біорегенератор Оксидол ("Oxydol")"

76.03.19.0675/0218U003663

Наукова експертиза нормативно-технічної документації на виробництво засобу для покращення адгезії на основі ПАР для агрохімії "Омега Екстра" та засобу, виготовленого згідно цих ТУ: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001081. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено науково-дослідні роботи з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України нормативно-технічної документації на виробництво засобу для покращення адгезії на основі ПАР для агрохімії "Омега Екстра" та засобу, виготовленого згідно цих ТУ

76.03.19.0676/0218U003664

Наукова експертиза технологічної документації на виробництво добрив рідких азотних КАС: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001068. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України технологічної документації на виробництво добрив рідких азотних КАС

76.03.19.0677/0218U003665

Токсиколого-гігієнічна оцінка комплексного добрива "Біфоліар макро+мікро": Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001082. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка комплексного добрива "Біфоліар Макро+Мікро", підготовлений експертний висновок щодо можливості його державної реєстрації в Україні.

76.03.19.0678/0218U003700

Токсиколого-гігієнічна оцінка регулятора росту ВМ 86®, РК: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U007783. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка безпеки продукції (яблука, персики, абрикоси, черешня), вирощеної при застосуванні регулятора росту ВМ 86®, РК

76.03.19.0679/0218U003701

Наукові дослідження регулятора росту рослин Рутер, РК: Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006320. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка безпеки продукції (озима пшениця, ріпак), вирощеної при застосуванні регулятора росту рослин Рутер, РК .

76.03.19.0680/0218U003702

Токсиколого-гігієнічна оцінка препаратів АгрІнсекта, Біонорма,р., Біонорма, гр., ризоактив бобові, ризоактив концентрат, п. і ризоактив концентрат, р: Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006673. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка препаратів АгрІнсекта, Біонорма,р., Біонорма, гр., ризоактив бобові, ризоактив концентрат, п. і ризоактив концентрат, р.

76.03.19.0681/0218U003703

Обґрунтування ОБРВ флутріафолу, метрибузину, клетодиму, крезоксим-метилу та тербутилазину в повітрі робочої зони (для умов виробництва): Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006643. УДК 613:632.95.

3 с.

Підготовлені матеріали по обґрунтуванню ОБРВ флутріафолу, метрибузину, клетодиму, крезоксим-метилу та тербутилазину в повітрі робочої зони (для умов виробництва).

76.03.19.0682/0218U003704

Наукові дослідження препарату Аканто Плюс 28, КС: Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U002844. УДК 613:632.95.

40 с.

Проведено науково-дослідні роботи з розробки методів визначення пікоксистробіну (д.р. препарату Аканто Плюс 28, КС) в горосі, пугі, люпині.

76.03.19.0683/0218U003705

Наукові дослідження препаратів Зенкор Ліквід SC, КС і Церон 480 SL, РК: Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U002841. УДК 613:632.95.

25 с.

Проведена розробка гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування препаратів Зенкор Ліквід SC, КС і Церон 480 SL, РК

76.03.19.0684/0218U003748

Наукові дослідження препаратів ТРОЙ, РК, етофол, кс і мікротіол спеціаль, ВГ: Заклучний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006077. УДК 613:632.95.

19 с.

Проведено санітарно-гігієнічні дослідження умов праці при застосуванні препаратів трой, рк, етофол, кс і мікротіол

спеціаль, ВГ, розроблено інструкції безпечного застосування препаратів.

76.03.19.0685/0218U003749

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єкту: "Разові нестерильні нітрилові рукавички": Заключний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U003942. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено наукову експертизу з метою встановлення медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Разові нестерильні нітрилові рукавички".

76.03.19.0686/0218U003750

Наукові дослідження препарату SMT - стар, КС: Заключний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006143. УДК 613:632.95.

32 с.

Проведено санітарно-гігієнічні дослідження умов праці при застосуванні препарату SMT - стар, КС на соняшнику та кукурудзі, розробка інструкції безпечного застосування препарату на цих культурах.

76.03.19.0687/0218U003751

Наукові дослідження препарату Ремонталь ВГ: Заключний звіт /Національний медичний університет ім.О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006025. УДК 613:632.95.

25 с.

Проведені санітарно-гігієнічні дослідження умов праці при застосуванні препарату Ремонталь ВГ на помідорах і картоплі, розроблена інструкція безпечного застосування препарату на цих культурах.

76.03.19.0688/0218U003752

Наукові дослідження препаратів СА-1703 КС, СА-1704 РК, СА-1705 ТН, СА-1706 ТН, СА-1707 КС, СА-1708 КС, СА-1709 КЕ та СА-1710 ВР: Заключний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006024. УДК 613:632.95.

23 с.

Проведена розробка гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування препаратів СА-1703 КС, СА-1704 РК, СА-1705 ТН, СА-1706 ТН, СА-1707 КС, СА-1708 КС, СА-1709 КЕ та СА-1710 ВР.

76.03.19.0689/0218U003753

Наукові дослідження препаратів Мілонга, СЕ та Сімба, КЕ: Заключний звіт /Національний медичний університет ім.О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U002724. УДК 613:632.95.

42 с.

Проведено санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні препаратів Мілонга, СЕ та Сімба, КЕ, розроблено інструкції безпечного застосування препаратів.

76.03.19.0690/0218U003758

Наукова експертиза технологічних інструкцій з виробництва пива "Ізюмське оригінальне" та "Ізюмське світле": Заклучний

звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001291. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено наукову експертизу технологічних інструкцій з виробництва пива "Ізюмське оригінальне" та "Ізюмське світле" з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України

76.03.19.0691/0218U003759

Наукові дослідження препарату Квадріс 250 SC: Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001287. УДК 613:632.95.

3 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Квадріс 250 SC

76.03.19.0692/0218U003760

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів багатоплової плівки для пакування у вакуум та газомодифіковане середовище (МАР пакування): Заклучний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001288. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено наукову експертизу з метою встановлення медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Плівка багатоплового прозора, кольорова, з надруком, ламінована з папером, для пакування у вакуум та газомодифіковане середовище (МАР пакування)".

76.03.19.0693/0218U003761

Токсиколого-гігієнічна оцінка добрив "POLIFOSKA 8", "Артал Грейн (Artal Grain), р." і "Суплофол (Suplofol), р.": Заклучний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001290. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка добрив добрив "POLIFOSKA 8", "Артал Грейн (Artal Grain), р." і "Суплофол (Suplofol), р.".

76.03.19.0694/0218U003762

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єктів: "Поверхнево-активна речовина "Вет-Ол (Wet-All) і "Поверхнево-активна речовина "Сільвет Голд (Silwet Gold)":

Заклучний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001299. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено наукову експертизу з метою встановлення медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Поверхнево-активна речовина "Вет-Ол (Wet-All)" і "Поверхнево-активна речовина "Сільвет Голд (Silwet Gold)"

76.03.19.0695/0218U003763

Наукова експертиза нормативно-технічної документації, що поширюється на добриво фасоване "ІЗАБІОН", розчин":

Заклучний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001196. УДК 613:632.95.

5 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України нормативно-технічної документації: "ТУ У 20.1-39776373-004:2017 "ДОБРИВО "ІЗАБІОН" РОЗЧИН ФА-СОВАНЕ ТЕХНІЧНІ УМОВИ"

76.03.19.0696/0218U003764

Наукова експертиза нормативно-технічної документації на виробництво засобу для захисту ушкоджень дерев та засобу, виготовленого згідно цих ТУ: Заключний звіт /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001198. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза нормативно-технічної документації: "Технічні умови ТУ У 24.52-40017470-004:2018 "Захисні засоби для захисту дерев та садів" з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України та реєстраційних матеріалів об'єкту: "Садовий вар "СадОк" з метою встановлення медичних критеріїв безпеки

76.03.19.0697/0218U003765

Наукові дослідження препарату Стомп Аква, СК: Заключний звіт /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001055. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено вивчення динаміки залишкових кількостей пендиметаліну в озимій та ярій пшениці, озимому та ярому ячменю.

76.03.19.0698/0218U003922

Оцінка впливу технології електронної водопідготовки HydroFlow на життєздатність тест-культури E.coli (кишкова паличка): Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U003937. УДК 613:632.95.

5 с.

Проведена оцінка впливу технології електронної водопідготовки HydroFlow на життєздатність тест-культури E.coli (кишкова паличка)

76.03.19.0699/0218U003923

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів ПАР "Кодасайд" і "Експедитор": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U003931. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено наукову експертизу реєстраційних матеріалів об'єктів: "Поверхнево-активна речовина "Кодасайд" і "ПАР "Експедитор" з метою встановлення медичних критеріїв безпеки

76.03.19.0700/0218U003925

Наукові дослідження препаратів Суперкіл Форте, 550 KE і AM 375, РК: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006146. УДК 613:632.95.

38 с.

Проведено санітарно-гігієнічні дослідження умов праці при застосуванні препаратів Суперкіл Форте, 550 KE і AM 375, РК. Вивчена динаміка залишкових кількостей діючих речовин цих препаратів в сільськогосподарських культурах.

76.03.19.0701/0218U003926

Наукові дослідження препаратів СМ П-ГОЛД ТЗ, КС і СМ ЕВРІК, РК: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006022. УДК 613:632.95.

38 с.

Проведено санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні препаратів СМ П-ГОЛД ТЗ, КС і СМ ЕВРІК, РК. Розроблено інструкції безпечного застосування препаратів на сільськогосподарських культурах

76.03.19.0702/0218U003927

Наукові дослідження препарату Рімон, KE: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U003945. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведено науково-дослідні роботи з визначення вмісту діючої речовини в наданому зразку препарату Рімон, KE (д.р. новалурон).

76.03.19.0703/0218U003928

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів засобів для захисту та підживлення кімнатних рослин, технологічного регламенту та змін №2 до технічних умов на їх виробництво: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001289. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів засобів для захисту

та підживлення кімнатних рослин, технологічного регламенту та змін №2 до технічних умов на їх виробництво

76.03.19.0704/0218U003929

Наукові дослідження препаратів Акрамайт, КС і Ранкона 450, ТН: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006319. УДК 613:632.95.

25 с.

Проведена розробка гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування препаратів Акрамайт, КС і Ранкона 450, ТН

76.03.19.0705/0218U003930

Наукові дослідження препаратів Пропоніт 72, KE та F1544aa: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U007781. УДК 613:632.95.

35 с.

Проведена розробка гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування препаратів Пропоніт 72, KE та F1544aa

76.03.19.0706/0218U003965

Наукові дослідження препаратів Сінтаміномікс OD, МД, Сінтазо SC, КС, Сінтмезо SE, CE і Сінтозат SA, ВР: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006151. УДК 613:632.95.

32 с.

Проведені санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні препаратів Сінтаміномікс OD, МД, Сінтазо SC, КС, Сінтмезо SE, CE і Сінтозат SA, ВР на сільськогосподарських культурах, розроблені інструкції безпечного застосування препаратів.

76.03.19.0707/0218U003966

Наукові дослідження препарату Спесімен ВГ: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006152. УДК 613:632.95.

25 с.

Проведені санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні препарату Спесімен ВГ на сільськогосподарських культурах, розроблена інструкція безпечного застосування препарату.

76.03.19.0708/0218U003967

Наукові дослідження препарату Code VCP1016H, SC, KC: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006153. УДК 613:632.95.

35 с.

Проведені санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні препарату Code VCP1016H, SC, KC на сільськогосподарських культурах, розроблена інструкція безпечного застосування препарату.

76.03.19.0709/0218U003968

Наукові дослідження препаратів Імідаклоприд 480 + Фіпроніл 50, ТН і АГ-М1-480, КС: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006517. УДК 613:632.95.

48 с.

Розроблено гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препаратів Імідаклоприд 480 + Фіпроніл 50, ТН і АГ-М1-480, КС

76.03.19.0710/0218U003969

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єкту: "Сульфат калію (д.р. K2O - 51-56%, SO4 - 45-50%)": Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U005089. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів з метою встановлення відповідності вимогам медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Сульфат калію (д.р. K2O - 51-56 %, SO4 - 45-50 %)"

76.03.19.0711/0218U003970

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів насіння батьківських форм гібриду соняшника для сівби, обробленого препаратами: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002154. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів з метою встановлення відповідності медичним критеріям безпеки насіння батьківських форм гібриду соняшника для сівби, обробленого препаратами

76.03.19.0712/0218U003971

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єкту: "Кондиціонер води Ікс-Чейндж (X-Chahge)": Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002155. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведено наукову експертизу з метою встановлення медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Кондиціонер води Ікс-Чейндж (X-Chahge)"

76.03.19.0713/0218U003972

Наукова експертиза нормативно-технічної документації "ТУ У 36.6-3000114318-003:2009 "Кабінети навчальні. Засоби навчання та обладнання": Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002161. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності вимогам діючого санітарного законодавства України нормативно-технічної документації: "ТУ У 36.6-3000114318-003:2009 "Кабінети навчальні. Засоби навчання та обладнання"

76.03.19.0714/0218U003973

Наукові дослідження препарату Ранкона 450, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U007782. УДК 613:632.95.

42 с.

Проведена розробка гігієнічних нормативів і регламентів безпечного застосування препарату Ранкона 450, ТН

76.35 Інші галузі медицини й охорони здоров'я

76.03.19.0715/0218U003267

Дослідження модифікації радіаційно-індукованого мутагенезу в лімфоцитах периферичної крові людини in vitro з використанням астаксантину: Заклучний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Піліська Марія Андріївна. – ДР 0115U002696. УДК 579.253.2:614.876616-008.841.5:678.48.

108 с.

Об'єкт: лімфоцити периферичної крові людини. Мета: встановити частоти різних типів аберацій хромосом в лімфоцитах периферичної крові умовно здорових волонтерів при дії іонізуючого випромінювання in vitro в G0 та G2-стадіях першого мітотичного циклу та можливої зміни показників метилування ДНК. Методи: цитогенетичні, молекулярно-генетичні. Результати: При сумісній дії гамма-опромінення in vitro в дозі 1,0 Гр та астаксантину в концентрації 20 мкг/мл встановлено зменшення частоти радіогенних маркерів - дидентриків і центричних кілець на G0 стадії; на G2 стадії клітинного циклу астаксантин не проявив модифікуючих властивостей; визначено зміну частоти показників пошкодженості ДНК в лімфоцитах на стадіях G0 та G2 мітотичного циклу; зафіксовано зміну рівня глобального метилування ДНК. Галузь використання: радіаційна генетика. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.19.0716/0218U003513

Розробити систему медико - організаційних технологій надання медичної допомоги населенню в умовах проведення контртерористичних операцій: Заклучний звіт /Державний заклад "Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України"; Керівник Гур'єв Сергій Омелянович. – ДР 0115U002515. УДК 614.2:355.588]:323.285-025.44.

270 с.

Даний проект має створити передумови створення сучасної системи медичного реагування на виклики, які виникають в суспільстві (державі) через виникнення соціального напруження під час змін геополітичних векторів, а також

у разі негативного впливу ззовні, що можуть призвести до зниження захищеності цивільного населення.

76.03.19.0717/0218U003837

Судово-медичне обґрунтування морфо-клінічних критеріїв для експертної оцінки тілесних ушкоджень, визначення давності та причини смерті: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Ольховський Василь Олексійович. – ДР 0115U000229. УДК 340.66:616-001-091.8-079.6/.7-073.75.

78 с.

В роботі наведені результати досліджень випадків експертиз постраждалих з внутрішньомозковими крововиливами за направленням судово-слідчих органів у відділ судово-медичної експертизи потерпілих, обвинувачуваних та інших осіб Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи з 2007–2017 роках. Визначено характер внутрішньомозкових крововиливів при судово-медичній експертизі. Розроблено алгоритм по виявленню та обґрунтуванню судово-медичних діагностичних критеріїв визначення давності утворення внутрішньочерепних крововиливів.

76.75 Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я

76.03.19.0718/0519U001033

Кравченко Василь Віталійович. Медико-соціальне обґрунтування концептуальної функціонально-організаційної моделі консультативно-діагностичного центру на принципах державно-приватного партнерства: Дис... д.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 25.01.2019.

УДК 614.2:001:614.1:364.046.22(477).

433 с.: 37 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 329 назв.

У дисертації вирішено актуальну науково-практичну проблему охорони здоров'я - науково обґрунтовано і розроблено сучасну концептуальну функціонально - організаційну модель консультативно-діагностичного центру, як нову організаційно-правову форму закладу охорони здоров'я на принципах державно-приватного партнерства, для забезпечення населення якісною вторинною амбулаторною медичною допомогою.

76.03.19.0719/0419U001043

Яремена Ірина Василівна. Медико-соціальне обґрунтування економічних механізмів оптимізації госпітальної медичної допомоги вторинного рівня (на прикладі стаціонарних відділень м. Вінниці): Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 19.12.2018.

УДК 614.2: 577.4- 02.

195 с.: 21 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 153 назв.

У дисертації обґрунтовані можливості зниження ризику повторної госпіталізації на базі спеціально розробленої економічної моделі поведінки лікаря стаціонару в умовах різного навантаження пацієнтами з використанням розкладу за Слудським. Ефекти моделі показали, що зростання конкурентного середовища призводить до: а) зменшення кількості послуг, що надаються лікарем стаціонару; б) переключення на виконання функцій, які сприяють підвищенню якості лікувального процесу; в) збільшення середньої тривалості лікування. Висновки теоретичної економічної моделі верифіковані емпірично. Зокрема показані сучасні тенденції: а) скорочення кількості лікарів стаціонарних відділень;

б) збільшення навантаження лікаря стаціонару пацієнтами та ліжко-днями в) зменшення середньої тривалості перебування у стаціонарі. За результатами трьох специфікацій МРН моделі на панельному масиві 2220 пацієнтів показано, що за збільшення навантаження лікар достовірно ($p < 0,05$) скорочує середній термін перебування пацієнта у стаціонарі. Оцінки ефектів МРН моделі конкурентних ризиків показали, що у разі наступної госпіталізації з тієї ж причини, що була здійснена попередня, кожний додатковий день перебування у стаціонарі при вирівнянні на вік, діагноз та інші змішувальні фактори, забезпечує достовірний приріст ТПМГ на 2,5%. Обґрунтовані економічні механізми зменшення ризику повторних госпіталізацій, а саме: а) компенсація повороту кривої прибутку через компенсаторні механізми оплати якості праці лікаря стаціонару; б) збільшення цінової еластичності попиту споживача стаціонарних послуг; в) зменшення монополістичної потужності виробника стаціонарних медичних послуг; е) посилення моносонічної потужності споживача медичних послуг. Впровадження окремих елементів системи довело свою ефективність як за експертною оцінкою, так і за натурним експериментом.

76.03.19.0720/0218U003757

Аналіз та оцінювання можливості зміни порядку визначення розміру пенсії за віком і запровадження двоскладової формули обчислення пенсії: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Коцюба О.В. – ДР 0118U003465. УДК 368:914:331.25.

77 с.

Напрацьовано можливі зміни порядку визначення розміру пенсії та запропоновано двоскладову формулу обчислення пенсії. Надано пропозиції щодо подальших змін у сфері пенсійного законодавства Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.03.19.0721/0218U003841

Особливості інтегративних та вегетативних функцій в процесі адаптації до інтелектуальних, емоційних та фізичних навантажень: Заключний звіт /Харківський національний медичний університет; Керівник Маракушин Дмитро Ігорович. – ДР 0115U000239. УДК 614.612.766.1:612.821:378:61.

64 с.

Було встановлено, що у осіб зі зниженим артеріальним тиском спостерігається зменшення функціонального резерву серцево-судинної системи, що також підтверджено шляхом аналізу показників гемодинаміки при фізичному навантаженні. Показано, що оцінка адаптаційного потенціалу повинна здійснюється за комплексом функціональних показників та їх змін при дозованих навантаженнях. Доведено, що в осіб з первинною артеріальною гіпотонією відбувається деяке зниження активності гормонального та медіаторного ланцюгів симпатоадреналової системи, що підтверджується підвищеною екскрецією із сечею діоксифеніланіну, дофаміну на тлі зниження норадреналіну, адреналіну та кінцевих продуктів їх інактивації - ванільмідальної та гомованілінової кислот. Такі зміни свідчать про зниження механізмів адаптації та резистентності організму за умов розвитку порушень з боку серцево-судинної системи. Проведене дослідження серед студентів 1-го та 6-го курсів ХНМУ показало, що спосіб життя студентів є напруженим, має ризик розвитку стресів та хворобливих станів через недотриманість режиму дня, харчування, незадовільний рівень фізичної активності та наявності шкідливих звичок. Таким чином були визначені проблемні аспекти способу життя студентів, які спрямують увагу лікарів та педагогів на про-

філактичному напрямку диспансерного спостереження цієї групи респондентів. На основі отриманих даних побудована модель моніторингу стану здоров'я студентів-медиків з метою динамічного спостереження за їх станом здоров'я для корекції та управління ним

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.03.19.0722/0218U003179

Розробка та реалізація інноваційних технологій у фізичному вихованні різних груп населення: Заключний звіт /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту; Керівник Москаленко Н.В. – ДР 0116U003476. УДК 796.01.

516 с.

Об'єкт дослідження - сучасний стан системи фізичного виховання різних груп населення України. Мета роботи - наукове обґрунтування, розробка та впровадження оздоровчих інноваційних технологій фізичного виховання для залучення населення до різних форм фізкультурно-оздоровчої діяльності та покращення стану здоров'я. Методи дослідження - теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, анкетування, педагогічне тестування, антропометрія, медико-біологічне тестування, методи визначення рівня здоров'я, хронометраж діяльності людини, педагогічний експеримент, методи математичної статистики. Проведені дослідження дають такий науковий результат : - вперше науково обґрунтовано сучасні інноваційні технології щодо використання засобів чердансу та елементів спортивних танців, які включають: засоби хореографії, ігрові технології та музично-ритмічну підготовку у різних формах фізкультурно-оздоровчих занять з урахуванням фізичного стану дітей молодшого шкільного віку; - вперше розроблено методику використання засобів капоейри, як нового виду фітнесу, під час оздоровчих занять з хлопчиками 15-16 років, яка включає: основні технічні елементи, акробатику і флорею; - вперше теоретично обґрунтовано технологію формування ціннісного ставлення у студентів до фізичної культури в процесі самостійних занять, яка спрямована на залучення студентської молоді до різних видів рухової активності, структурними компонентами якої є: передумови, мета, завдання, принципи фізичного виховання, етапи формування мотивації до самостійних занять фізичною культурою, критерії готовності та ефективності самостійних занять; - вперше розроблено концепцію психофізичної підготовки студентів залізничних вищих навчальних закладів в процесі фізичного виховання, яка включає передумови, мету, принципи реалізації, організаційно-педагогічні умови, етапи впровадження, компоненти готовності до професійної діяльності, критерії ефективності; - розроблено комплексний підхід щодо використання засобів фізкультурно-оздоровчої спрямованості, що включають елементи системи "пілатес", програми "пор де бра" та атлетичної гімнастики для жінок другого періоду зрілого віку; - розроблено теоретико-функціональну модель вдосконалення виробничої фізичної культури, основні методологічні положення, компоненти фізкультурно-оздоровчої діяльності, умови її впровадження в залежності від структури підприємств; - доповнено дані про рівень теоретико-методичної, фізичної підготовленості, фізичного розвитку та стану здоров'я різних груп населення.

77.03.19.0723/0218U003896

Використання засобів прикладної фізичної культури у патріотичному вихованні молоді: Заключний звіт /Державний вищий навчальний за-

клад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Зюзь Володимир Миколайович. – ДР 0117U007302. УДК 796.011.1:374.33 (047.31).

42 с.

Об'єкт дослідження - фізичне виховання студентів. Мета роботи - формування структури фізичної підготовленості студентів Метод дослідження - теоретичні дослідження літературних джерел з прикладної фізичної культури в циклі загальних гуманітарних і соціально-економічних дисциплін. Зміст прикладної фізичної культури для ефективної професійної діяльності та трудового колективу, збереження і зміцнення здоров'я, формування стійких позитивних мотивів здорового способу життя, до занять фізичною культурою і спортом. Запропонована система прикладної фізичної культури молоді у ВНЗ для вдосконалення професійних, морально-психічних якостей особистості, впевненість, сміливість, рішучість, витримка у будь-яких ситуаціях. Впроваджена у навчальний процес система прикладної підготовки з використанням гімнастичної смуги перешкод, що сприяє особистісному і професійному розвитку, самовдосконаленню, організації здорового способу життя. Робота розповсюджується за договірною ціною.

77.29 Методичні основи видів спорту

77.03.19.0724/0419U001049

Пікінер Олександр Сергійович. Підвищення фізичного стану баскетболістів з вадами слуху на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 21.12.2018.

УДК 796.323.015.1-056.263(043.3).

232 с.: 2 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 328 назв.

У дисертації вперше розроблено методику підвищення рівня фізичного стану баскетболістів з вадами слуху на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей, з урахуванням рівня розвитку фізичних здібностей, показників функціонального стану та властивостей нервової системи, для покращення ефективності змагальної діяльності. Науково обґрунтовано структуру та зміст фізичної підготовки баскетболістів з вадами слуху на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей, з визначенням змісту та обсягу видів фізичної підготовки, що застосовуються залежно від мети, завдань та спрямованості етапів підготовки в річному макроциклі та фаз становлення спортивної форми. Проведений експеримент підтвердив ефективність використання в підготовчому та змагальному періодах засобів допоміжної та спеціальної фізичної підготовки, які за структурою рухової діяльності та переважною спрямованістю на розвиток вестибулярної стійкості, пропріоцептивної чутливості та властивостей нервової системи сприяють підвищенню фізичного стану баскетболістів з вадами слуху. Це дає підстави рекомендувати до використання розроблену методику підвищення рівня фізичного стану баскетболістів з вадами слуху на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей.

77.03.19.0725/0419U001050

Печко Ганна Юріївна. Фізична підготовка висококваліфікованих бар'еристів з вадами слуху на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 21.12.2018.

УДК 796.012:796.422.12.09.352-056.263(043).

210 с.: 46 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 156 назв.

У дисертації розглянута структура та зміст фізичної підготовки висококваліфікованих легкоатлетів з вадами слуху, які спеціалізуються в бігу з бар'єрами, яка сьогодні не враховує особливостей даної нозологічної групи та не має достатнього науково-методичного підґрунтя відносно їхньої змагальної та тренувальної діяльності. Методика вдосконалення структури та змісту фізичної підготовки з врахуванням особливостей фізичного стану висококваліфікованих легкоатлетів з вадами слуху, які спеціалізуються в бігу з бар'єрами, мала наступні відмінності: збільшено час для відновлення між повтореннями вправ, збільшено інтенсивність бігового навантаження та зменшено його тривалість, змінено співвідношення засобів загальної, спеціальної та допоміжної фізичної підготовки (ДФП), що стало можливим завдяки перерозподілу годин, а також використанню трьох поспіль ударних мікроциклів у осінньо-зимовому та весняно-літньому підготовчих періодах. Результати впровадження методики фізичної підготовки дозволили достовірно підвищити результати змагальних виступів, що свідчить про доцільність та ефективність використання розробленої методики.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.01 Загальні питання військової справи

78.03.19.0726/0218U003527

Теоретичні та технологічні засади дистанційного навчання у національній військовій освіті України: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Прибілев Юрій Борисович. – ДР 0117U002727. УДК 378.147:355.02.

252 с.

Об'єкт дослідження - процес дистанційного навчання у вищих навчальних закладах, як форма навчання та засіб, що забезпечує доступність та надання якісної освіти та освітніх послуг у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) ЗСУ. Предмет дослідження - методи, технології й інструментальні засоби розробки та створення дистанційних навчальних курсів (ДНК). Мета: удосконалення системи військової освіти України за допомогою використання в навчальному процесі ВВНЗ технологій проектування, розробки та впровадження ДНК. Основні результати: наукове обґрунтування теоретичних технологічних засад проектування, розробки та впровадження ДНК у навчальний процес ВВНЗ, методичні рекомендації щодо використання зазначених технологій в системі військової освіти України

78.03 Вчення про війну й армію

78.03.19.0727/0218U003337

Пріоритети оборонної реформи України в умовах воєнної агресії Росії: Заклучний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Горovenko Валентин Костянтинівич. – ДР 0117U004178. УДК 355.02.001.73(477)+(470).

25 с.

Визначено пріоритетні напрями, механізми та важелі діяльності центральних органів виконавчої влади в оборонній сфері для підвищення рівня воєнної безпеки держави в процесі забезпечення стабілізації воєнно-політичної обстановки навколо України, перед усім у зоні проведення АТО. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.03.19.0728/0218U003338

Формування оборонної та оборонно-промислової політики України в умовах

євроінтеграції та євроатлантичного співробітництва: Заклучний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Шевцов Анатолій Іванович. – ДР 0117U004179. УДК 355.02:339.923.061.1.

27 с.

Проаналізовано воєнно-політичні зміни архітектури європейської та євроатлантичної безпеки, оцінено стан забезпечення безпеки і оборони України в контексті змін безпечового середовища й розроблено напрями підвищення рівня задіяності України в трансформаційних процесах ЄС та НАТО. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.19 Воєнна наука

78.03.19.0729/0218U003719

Розвиток засад стратегічного керівництва силами оборони України відповідно до принципів та стандартів НАТО: Заклучний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Корецький Андрій Анатолійович. – ДР 0117U004925. УДК 336.144: 355.02.

284 с.

Об'єкт дослідження - сили оборони сектору безпеки і оборони України. Мета роботи - розробити теоретичні засади та рекомендації щодо стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони відповідно до принципів і стандартів НАТО. Методи досліджень - системний аналіз, структурна декомпозиція, аналіз ієрархій та функціональний аналіз. Основними результатами НДР на третьому етапі є: аналіз системи стратегічного керівництва Збройними Силами України іншими складовими сил оборони; аналіз зарубіжного досвіду організації стратегічного керівництва збройними силами; проблемні питання основ стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони сектору безпеки і оборони України. Галузь застосування - воєнна наука.

78.21 Воєнно-прикладні науки

78.03.19.0730/0218U003387

Розроблення методологічних засад та інтелектуальної системи психофізіологічної реабілітації людини під час перебування в зоні бойових дій: Заклучний звіт /Інститут проблем штучного інтелекту Міністерства освіти і науки України і Національної академії наук України; Керівник Горго Юрій Павлович. – ДР 0116U002538. УДК 004.838+519.7.

120 с.

Об'єкт дослідження: Методологічні засади і моделі психофізіологічних станів людини. Предмет дослідження: Система, моделі і алгоритми психофізіологічної корекції стану людини із застосуванням інформаційно-біологічного зворотного зв'язку. Мета дослідження: Створення нової ефективної системи психофізіологічної реабілітації людини в умовах дії надекстремальних умов за рахунок розроблення інтелектуальної системи діагностики і корекції психофізіологічного стану людини на засадах розроблення нових і удосконалення існуючих методик психофізіологічної діагностики і корекції з біологічним зворотним зв'язком. Методи дослідження - системного аналізу, бібліосемантичний, натурно-експерименту, описового моделювання, статистичний. В процесі виконання роботи вивчено методологічні підходи такої маловивченої галузі психофізіології людини, як реакції організму під час та після перебування в умовах бойових дій. Практична реалізація наукових розробок дозволить створити умови створення експертної системи вибору і адаптації процедур психофізіологічної корекції із застосуванням комплексного підходу до прийняття рішень на засадах автор-

ських розробок Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.25 озброєння і Воєнна техніка

78.03.19.0731/0218U003319

Техніко-економічна оцінка варіантів перспективної гусеничної бойової машини піхоти:

Заключний звіт /Казенне підприємство Харківське конструкторське бюро по машинобудуванню ім. О.О. Морозова; Керівник Глебов Василь Васильович. – ДР 0117U003391. УДК 623.438.14.

46 с.

Об'єкт дослідження - варіанти перспективної гусеничної бойової машини піхоти. Мета - визначення концепції створення перспективної гусеничної бойової машини вітчизняного виробництва, що має сучасні бойові та технічні характеристики для забезпечення частин і підрозділів Збройних Сил України, а також для збільшення експортного потенціалу промисловості України. Розглянуто сучасний стан та тенденції розвитку гусеничних бойових машин піхоти; визначено критерії оцінки технічних характеристик; розроблено загальні технічні вимоги та компоновання двох варіантів перспективної гусеничної бойової машини піхоти; виконано рохрахунки вартості та термінів розроблення робочої конструкторської документації двох варіантів перспективної гусеничної бойової машини піхоти. Галузь застосування - виробництво зброї та боєприпасів, виробництво військових транспортних засобів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.03.19.0732/0218U003320

Розроблення бойової машини піхоти БМП-У для потреб Збройних Сил України:

Заключний звіт /Казенне підприємство "Конструкторське бюро з машинобудування імені О.О.Морозова"; Керівник Жадан Володимир Андрійович. – ДР 0117U003390. УДК 623.438.33. 29 с.

Об'єкт дослідження - бойова машини піхоти БМП-У. Мета - створення гусеничної бойової машини піхоти вітчизняного виробництва, що має сучасні бойові та технічні характеристики для забезпечення частин і підрозділів Збройних Сил України. Методи дослідження - моделювання, порівняльний аналіз, системний підхід. Розроблено загальні технічні вимоги та компоновання бойової машини піхоти БМП-У; розроблена робоча конструкторська документація дослідного зразка. Галузь застосування - виробництво зброї та боєприпасів, виробництво військових транспортних засобів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.03.19.0733/0218U003386

Створення довгострокової інтелектуальної вогневої системи у броньованому корпусі з автоматизованим розпізнаванням і знищенням наземних цілей:

Заключний звіт /Інститут проблем штучного інтелекту Міністерства освіти і науки України і Національної академії наук України; Керівник Шевченко Анатолій Іванович. – ДР 0116U002537. УДК 004.838+519.7; 623.618.

140 с.

Об'єкт дослідження - послідовність відеокадрів в градах сірого, отриманих з камер, які направлені на одну сцену, відеообрази рухомих наземних цілей, роботизовані комплекси оборонного призначення. Предмет дослідження - моделі, методи та алгоритми розпізнавання і ідентифікації цільових об'єктів у відеопотоці, методи і алгоритми дистанційного керування роботизованими комплексами оборонного призначення, комплексні методи і

алгоритми визначення координат цілей на місцевості і керуючих впливів для системи управління роботизованим комплексом. Мета роботи - створення інтелектуальної системи оборонного призначення, що дозволяє керувати роботизованими комплексами дистанційно і виводити людину з контуру бойових дій для зменшення втрат особового складу, збільшення ефективності стрілецької зброї. Методи дослідження - елементи теорії множин, методи обробки цифрових зображень і дискретних перетворень двовимірної інформації для трансформації вхідних зображень і прискореного розрахунку згорток, методи статистичної обробки експериментальних даних, методи розпізнавання зображень, методи оптичного потоку. Розроблено загальну схему роботизованого комплексу з використанням двох камер - 1) нерухомої камери з широким кутом обзору, яка охоплює весь сектор обстрілу; 2) курсової камери, яка повертається разом зі зброєю і призначена для наведення на ціль. Розроблено комплекс процедур для виділення і відстеження цільових об'єктів, а також наведення на них зброї. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.03.19.0734/0218U003771

Розробка програмного модуля для приведення масштабу (роздільної здатності) вихідного зображення до умов корекції ОТР на різних висотах:

Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Мезенцев Олексій Вікторович. – ДР 0117U007335. УДК 623.462.

531 с.

Результатом роботи є розроблений програмний модуль у складі програмного комплексу підготовки еталонних зображень, який забезпечує приведення масштабу та роздільної здатності вихідних зображень у відповідність до параметрів поточних зображень у точках корекції на різних висотах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.27 Збройні сили

78.03.19.0735/0218U003746

Дослідження водолазної справи у Міністерстві оборони та Збройних Силах України:

Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Гапоненко Геннадій Миколайович. – ДР 0118U000440. УДК 358.2 (075.8).

66 с.

Об'єкт дослідження - водолазна справа у Міністерстві оборони та Збройних Силах України. Мета роботи - відпрацювання проекту Наставови з водолазних робіт у Міністерстві оборони та Збройних Силах України. Для реалізації поставлених завдань використовувався метод системного аналізу, який забезпечував досягнення мети науково-дослідної роботи. Основні результати дослідження: проаналізовано сутність та методологію систематизації водолазної справи; надано практичні та методичні рекомендації щодо вдосконалення окремих аспектів. Запропоновані матеріали спрямовані на забезпечення здійснення моніторингу нормативно-правової бази в питаннях водолазної справи у Міністерстві оборони та Збройних Силах України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81 ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

81.09 Матеріалознавство

81.03.19.0736/0419U001012

Панасюк Тетяна Сергіївна. Закономірності

впливу конфігурації і складу елементів комірки шестипуансонного апарата високого тиску для вирощування монокристалів алмазу на її тепловий стан: Дис... к.т.н. /Інститут надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля. – Захищена 13.12.2018.

УДК 620.22:004.94:62-984.

154 с.: 1 табл., 99 іл. – Бібліогр.: 135 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню важливої науково-технічної задачі встановлення шляхом комп'ютерного моделювання закономірностей формування теплового стану комірки шестипуансонного АВТ, призначеної для вирощування монокристалів алмазу методом температурного градієнта, в залежності від конфігурації, складу її елементів, впливу температури навколишнього середовища. Встановлено, що зміною розмірів і конфігурації відповідних елементів схеми спорядження ростової комірки можливо виключити ймовірне спонтанне зародкоутворення алмазу в ній за рахунок мінімізації температури до рівня 1000 С в зоні контакту металевих і графітових елементів. Збільшення концентрації діоксиду цирконію в торцевому нагрівачі від 50 до 93 % за масою дозволяє змінювати осьовий градієнт температури в ростовому об'ємі від 7 до 16 град/мм. Зміна температури навколишнього середовища від 5 до 35 С призводить до підвищення температури в різних зонах ростової комірки на величину до 70 С і зменшення осьового перепаду температури на 6 С. Для нівелювання впливу температури навколишнього середовища на тепловий стан ростового об'єму потрібно проводити термостатування пресової установки. В процесі росту кристалів алмазу розрахункове середнє значення осьового градієнта температури в ростовому об'ємі зменшується від вихідного у 10 до 3 град/мм при вирощуванні 21-го кристала масою 2 карат кожний, а при вирощуванні 5-ти кристалів масою 5 карат кожний воно зменшується від 10 до 7 град/мм. На основі отриманих розрахункових даних спроектовано ростову комірку для шестипуансонного АВТ ССР-типу, проведено експерименти з вирощування монокристалів алмазу методом температурного градієнта та отримано кристали алмазу типу Ib масою до 5 карат.

81.03.19.0737/0419U001020

Матвійчук Олександр Олександрович. Закономірності газофазного науглецювання WO₃ до карбіду WC в четверній системі W-C-H-O та структуроутворення при спіканні з нього зносостійких композитів: Дис... к.т.н. /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України. – Захищена 13.12.2018.

УДК 669.018.25:66.0.75:621.762.5.

239 с.: 15 табл., 96 іл. – Бібліогр.: 130 назв.

В результаті виконання роботи вирішена актуальна науково-технічна задача, яка полягає в побудові діаграми стану четверної системи W-C-H-O на основі визначення рівноваги хімічних реакцій в цій системі, і покращенні на її основі способів отримання порошків карбіду вольфраму WC газофазним науглецюванням без домішок W, W₂C або вільного вуглецю шляхом встановлення області, де WC існує в рівновазі з газовим середовищем. Показано, що через значне гальмування зовнішньої дифузії метану середньозернисті порошки WC найбільш доцільно отримувати прямим науглецюванням WO₃ у відкритому реакторі, а надкрупнозернисті - двохладійним способом, що передбачає відновлення WO₃ воднем або метано-водневою сумішшю до W в закритому реакторі, а газофазне науглецювання отриманого надкрупнозернистого порошку вольфраму проводити при температурі 2300° С у відкритому реакторі. Отриманий газофазним науглецюванням надкрупнозернистий (> 50

мкм) порошок WC був використаний: для дослідження його взаємодії з кобальтовим і вольфрамо-кобальтовим розплавами при формуванні мікроструктури твердих сплавів; в якості зносостійкого наповнювача в алмазних бурових коронках, завдяки чому було підвищено ефективність буріння, що було підтверджено технічним актом випробувань. На основі проведених теоретичних і експериментальних досліджень розроблено і впроваджено на ДНВП "Алкон-твердосплав" удосконалені технології отримання сумішей середньозернистого WC з металом зв'язкою і порошку надкрупнозернистого карбіду WC з розміром частинок до 200 мкм.

81.03.19.0738/0218U003680

Технологічне забезпечення зносостійкості фрикційних пар на операціях механічного оброблення: Заключний звіт /Луцький національний технічний університет; Керівник Заблоцький Валентин Юрійович. – ДР 0117U004774. УДК УДК 621.822. 1.

91 с.

Робота присвячена розробленню науково-практичних основ проектування технологічних процесів виготовлення деталей плунжерних пар з урахуванням показників якості вихідної заготовки з метою спрямованого формування експлуатаційних характеристик робочих поверхонь спряжених деталей для підвищення зносостійкості. Розроблено технологічні принципи прогнозування експлуатаційних показників робочих поверхонь фрикційних пар на основі моделювання функціонально-параметричних та структурно-функціональних зв'язків експлуатаційних властивостей поверхонь з параметрами мікрогеометрії та з конструкторсько-технологічними чинниками механообробних операцій. На підставі отриманих результатів теоретичних та експериментальних досліджень розроблено інженерну методику проектування технологічного циклу виготовлення спряжених деталей плунжерної пари. Комплексний підхід до технологічного забезпечення зносостійкості деталей заснований, з одного боку, на оцінці показників якості деталей, які характеризують їх геометричну форму, якість поверхневого шару та об'ємні властивості, в залежності від технологічних факторів та, з іншого боку, на прогнозуванні експлуатаційних властивостей: контактної жорсткості, корозійної стійкості, тощо деталей в залежності від їх показників якості.

81.14 Проектування. Конструювання

81.03.19.0739/0218U005046

Методологічні основи та інструментальні засоби інформаційної технології діагностування станів неперервних об'єктів із застосуванням моделей Вольтерра: Заключний звіт /Одеський національний політехнічний університет; Керівник Павленко Віталій Данилович. – ДР 0115U000410.

УДК 004.93'11:681.5.015.52.
240 с.

Пропонується інтелектуальна інформаційна технологія діагностування, що інтегрує в собі одержання первинного опису об'єктів контролю (ОК) на основі моделей Вольтерра (непараметричну ідентифікацію ОК "вхід - вихід"), редукцію діагностичних моделей (стиснення діагностичної інформації) та побудову визначальних правил оптимальної класифікації (навчання розпізнаючої системи). Розроблені відповідні інструментальні засоби, що дозволяють автоматизувати реалізацію етапів створення систем діагностування.

81.33 Корозія і захист від корозії

81.03.19.0740/0218U003159

Розробка та впровадження технології плазмохімічного осадження захисних та просві-

тлювальних алмазоподібних вуглецевих плівок для оптичних деталей військової техніки:

Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України; Керівник Бочечка Олександр Олександрович. – ДР 0116U008863. УДК 621.793:546.26.

156 с.

Створення комплексу наукових та інженерно-технологічних засад для серійного виготовлення захисних та просвітлювальних покриттів на основі аморфних гідрогенізованих алмазоподібних вуглецевих плівок за технологією їх плазмохімічного осадження для зовнішніх поверхонь оптичних систем військової техніки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.35 Зварювання

81.03.19.0741/0218U003805

Удосконалення технології імпульсної металобробки: Заклучний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Драгобецький Володимир В ячеславович. – ДР 0117U007445. УДК 621.791.76.044.2.

49 с.

Об'єкт дослідження - процеси пластичного деформування деталей газотурбінних двигунів та зміцнення деталей гірничого обладнання. Мета проекту - розв'язання науково-технічної проблеми розвитку теоретичних основ і наукових положень розробки моделей і механізмів ефективного керування параметрами, що удосконалюють технологічні процеси формування, зміцнення та термічної обробки заготовок та виробів із тугоплавких матеріалів і сплавів із забезпечення їх розмірної точності, формостійкості, електростійкості й тріщиностійкості в умовах високих температур, інтенсивного абразивного зносу та ударних навантажень. Предмет дослідження - термомеханічні режими та умови пластичної деформації з подальшою термічною обробкою для придання виробам необхідних експлуатаційних характеристик. Робота націлена на створення спеціальних ефективних технологій обробки тугоплавких матеріалів та їх сплавів для забезпечення високих експлуатаційних характеристик виробів, що спирається на нові принципи керування параметрами технологічних процесів та оптимізаційні моделі пластичного деформування та термічної обробки з визначенням оптимального фізичного стану матеріалу під час обробки. Пропонується визначення умов втрати стійкості теплопровідного режиму, пластичної деформації, дифузії, ударно-хвильових процесів при зміні акустичних властивостей в умовах градієнтів температур, тиску та акустичної жорсткості. Дослідження впливу процесів втрати стійкості на структуроутворення матеріалів, що оброблюються, на основі теоретичних та експериментальних досліджень механізмів процесів деформаційного зміцнення, ущільнення, спікання визначити оптимальні інтенсивності деформації та структуру виробів з тугоплавких матеріалів та сплавів. Це дасть змогу розробити технологію виробництва твердосплавних різальних та бронезахисних пластин, що зміцненні після первинного спікання та нову технологічну схему виробництва бронезахисних пластин для бронезилетів та бронетехніки, а також вольфрамових стрічок і катодів підвищеної якості з високим рівнем експлуатаційних характеристик.

81.03.19.0742/0218U003806

Методи збереження структури матеріалів заготовок при штампуванні та обробці різанням:

Заклучний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Симонова Анастасія Андріївна. – ДР 0117U007446. УДК 621.791.76.044.2.

35 с.

Об'єкт дослідження - технологічна спадковість на всіх етапах життєвого циклу отримання виробів із наноструктурованих матеріалів. Мета проекту - створення методології управління процесами еволюції структурно-фазового стану наноструктурованих металевих матеріалів на всіх етапах життєвого циклу виробу, що дозволить розробити науково-обґрунтовані технології виробництва і експлуатації виробів нового покоління. Предмет дослідження - фізико-механічні та експлуатаційні властивості наноструктурованих матеріалів в процесі отримання виробу в умовах інтенсивної пластичної деформації. Розробка комплексу фізико-математичних і функціональних моделей формування та еволюції структурно-фазового стану і фізико-механічних властивостей наноструктурованих металевих матеріалів як результату пластичного деформування, впливу температурних і часових факторів на технологічних стадіях виробництва і експлуатації. Визначення експериментально-аналітичних залежностей впливу величини накопиченої деформації, теплоти і запасу пластичності (заготівельні операції, механічна обробка, стадія експлуатації) на інтенсивність деградації структурно-фазового стану наноструктурованих металевих матеріалів. Розробка методології проектування технологічних процесів і методів виготовлення деталей складної форми, що забезпечують збереження гранично високих фізико-механічних властивостей наноструктурованих металевих матеріалів за рахунок мінімізації деградації структурного стану на стадіях механічної обробки і експлуатації.

81.03.19.0743/0218U003886

Теоретичні та технологічні основи процесів наплавлення та зварювання:

Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Чигарьов Валерій Васильович. – ДР 0117U007330. УДК 621.791.927.5.

49 с.

Об'єкт дослідження - наплавлення і зварювання сталей і сплавів. Мета роботи - підвищення надійності деталей машин. Метод дослідження - теоретичні і технологічні дослідження процесів наплавлення і зварювання. Надано аналіз зварювання міді з алюмінієм з використанням способу зварювання тертям та вибухом. Встановлено, що при підвищенні швидкості і зменшенні погонної енергії, внаслідок зменшення тепловкладення, деформація основного металу і зварювальні напруги знижуються. Ефективно знижувати погонну енергію за рахунок підвищення швидкості наплавлення, при якому зростає швидкість кристалізації і здрібнюється мікроструктура. Розроблено спосіб високошвидкісного наплавлення бандажованих опорних валків на низькій погонній енергії, який забезпечує мінімальні зварювальні напруги, дрібнозернисту структуру, підвищення тріщиностійкості і відсутність поломок бандажів. Наведено аналіз широкі можливості регулювання хімічного складу наплавленого металу та управління металургійними процесами за рахунок шихти порошкової стрічки при наплавленні алюмінієвих сплавів. Наведені деякі дані щодо речовин, які застосовують для проведення травлення при підготовці зразків для металографічних досліджень, а також їх негативний вплив на людину. Встановлено, що при наплавленні порошковими стрічками одного складу, на одному режимі, але з різною конструкцією - форма проплавлення основного металу значно відрізняється. Таким чином, можливе отримання різної форми проплавлення основного металу, що може бути використано для отримання під впливом подальшого зносу особливих профілів поверхневого шару, в тому числі і пилкоподібної, а також при зварюванні різномірних матеріалів. На основі аналізу умов експлуатації і зносу робочих валків

розроблено енергозберігаючий технологічний процес високошвидкісного зміцнення та відновлення робочих валків із високовуглецевих сталей на низькій погонній енергії, який забезпечує мінімальні мікростворення кристалічної решітки, мікронапруги і щільність дислокацій, здрібнення мікроструктури, підвищення тріщиностійкості, корозійної стійкості і зносостійкості наплавленого металу. Розглянуто промислове впровадження розроблених наплавних матеріалів з азотом, які дозволяють отримати метастабільний аустеніт в наплавленому металі поверхневого шару, а також вплив термічної обробки. На дано аналіз поліпшення стабільності показників наплавлення в 2 - 2,5 рази за допомогою удосконаленої конструкції порошкового електроду. Показано, як зносостійкість наплавлення змінюється по висоті наплавленого валка. Встановлено, що наплавлений шар знощується за механізмом, переважно, викришування карбідів, при цьому подрібнення карбідів і графіту в міру віддалення від поверхні валка забезпечує 1,6-кратне підвищення ерозійної стійкості наплавленого шару. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.79 Кадри

81.03.19.0744/0218U003237

Розробка Концепції регіону, що навчається, як підґрунтя ефективної регіональної освітньої політики (на прикладі Запорізької області): Заключний звіт /Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; Керівник Прийма Сергій Миколайович. – ДР 0116U001527. УДК 378.011(477.64-21).

338 с.

Звіт про НДР: 338 с., 15 додатків, 275 джерел. Об'єкт дослідження – концептуальні засади регіональної освітньої політики (на прикладі Запорізької області). Предмет дослідження – наукові, методичні та прикладні засади розробки і впровадження Концепції регіону, що навчається, як підґрунтя ефективної освітньої політики Запорізького регіону. Мета роботи – теоретичне обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка концептуальних засад регіональної освітньої політики України у сучасних соціально-економічних умовах на прикладі Запорізької області як регіону, що навчається. Завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети: 1. Визначити теоретичні, методологічні підходи та напрями аналізу освітніх потреб жителів Запорізької області. 2. Виявити культурно-освітні потреби громадян та рівень їх задоволеності, умови і перспективи розвитку ринку освітніх послуг Запорізького регіону. 3. Виявити основних стейкхолдерів ринку освітніх послуг, структуру та зміст освітніх програм, їх відповідність структурі та змісту культурно-освітніх потреб населення і запитам роботодавців у Запорізькій області. 4. Теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити Концепцію регіону, що навчається (на прикладі Запорізької області). 5. Розробити рекомендації щодо реалізації концептуальних засад розвитку Запорізької області як регіону, що навчається. Методи дослідження. Дослідження концепту "регіон, що навчається" як багатоаспектного, багатокомпонентного, багатовимірного феномену із складною структурою, типологією та функціями, ґрунтується на міждисциплінарному підході, який уможливорює формування цілісної концепції регіону, що навчається й відображення всіх аспектів (його економіко-географічного положення, соціально-економічний стан з урахуванням адміністративно-територіального устрою, рівень розвитку економіки) досліджуваного явища з позицій регіональної економіки, соціології, педагогіки, психології, менеджменту та інших наук; системний підхід дозволяє дослідити регіони, що навчаються, як цілісну множину

складників системи у сукупності відношень і зв'язків між ними. З метою розробки Концепції регіону, що навчається та визначення умов становлення в Україні таких регіонів на основі управління людськими ресурсами в ході розробки і впровадження Концепції будуть використані методи теоретичного аналізу вітчизняних і зарубіжних досліджень і досвіду, аналіз регіональної ситуації, графічного аналізу (для порівняння, оцінювання, інтерпретації й наочного зображення фактичних результатів і сучасних тенденцій формування і реалізації конкурентних переваг регіонів); порівняння, аналізу й узагальнення; методи багатofакторного економіко-статистичного, соціологічного аналізу, соціологічного опитування населення регіону та інтерв'ю осіб, що приймають рішення та ін. Результати НДР. У процесі виконання проекту вперше в практиці регіональної освітньої політики України здійснено дослідження співвідношення формальної, неформальної й інформальної освіти у розвитку конкретних культурно-освітніх практик регіону (на прикладі Запорізької області); запропоновано інструменти моніторингу освіти упродовж життя на рівні регіону; розроблено рекомендації щодо найбільш оптимальних методів, методик і технологій освіти упродовж життя, які забезпечують прийняття регіональних управлінських рішень; проведено маркетингове дослідження культурно-освітніх потреб Запорізького регіону; встановлено стан і перспективи розвитку ринку освітніх послуг Запорізького регіону; проведено масштабну інформаційну кампанію з інформування населення регіону про провайдерів освітніх послуг та програм формального і неформального навчання; спроектовано і наповнено даними регіональний освітній портал з єдиною системою управління та доступом до бази даних про провайдерів освітніх послуг та набутих освітніх компетенцій; для здобувачів вищої освіти розроблено та апробовано освітні курси "Андрогогіка", "Методологія освіти дорослих в європейському контексті: особливості регіональної освітньої політики" та "Різновікові практики в освіті дорослих: регіональний аспект". Теоретично обґрунтовано і розроблено Концепцію "Запорізька область – регіон, що навчається". Прогнози припущення щодо розвитку об'єкта дослідження: 1. Отримання нових або покращених існуючих технологій. Планується, що розроблена у ході виконання дослідження Концепція "Запорізька область – регіон, що навчається" стане "маршрутною картою" встановлення продуктивного діалогу між соціальними стейкхолдерами у контексті реалізації ефективної регіональної освітньої політики. 2. Створення програмних продуктів. Спроектовано регіональний освітній портал "Запорізька область – регіон, що навчається" з єдиною системою управління та доступом до бази даних про провайдерів освітніх послуг Запорізького регіону. 3. Створення методик і методичних рекомендацій. Теоретично обґрунтовано і розроблено інструменти моніторингу освіти упродовж усього життя. Зібрано матеріал про провайдерів освітніх послуг та випущено Каталог провайдерів освітніх послуг в сфері формальної і неформальної освіти Запорізької області; для здобувачів вищої освіти розроблено освітні курси. 4. Обґрунтування перспективи подальшого розвитку отриманих результатів дослідження. Отримані результати використані у процесі розробки комплексної Програми розвитку освіти у Запорізькій області на 2018-2022 рр.; інструменти моніторингу освіти упродовж усього життя можуть бути використані у процесі розробки регіональної освітньої політики інших регіонів.

81.03.19.0745/0218U003246

Економічні відносини у системі вищої освіти: модернізація в умовах інноваційної економіки: Заключний звіт /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Вітренко

Юрій Миколайович. – ДР 0115U002180. УДК 378.014. 40 с.

Розроблено Нову модель економічної діяльності у сфері вищої освіти України і рекомендовано Кабінету Міністрів України впровадити її у практику. Перехід на нову парадигму економічної діяльності у сфері вищої освіти України - від фінансування на "утримання" ВНЗ до оплати державою, корпораціями, безпосередньо здобувачами вищої освіти конкретних послуг вищої освіти за кожним рівнем та по кожній спеціальності вищої освіти - відповідатиме принципами сучасної ринкової економіки і дозволить підвищити ефективність діяльності сфери вищої освіти України.

81.03.19.0746/0218U003247

Культурно-гуманітарні стратегії розвитку університетської освіти в умовах динамічних суспільних трансформацій: Заключний звіт /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Степаненко Ірина Володимирівна. – ДР 0115U002179. УДК 378.01:330.342 (477).

66 с.

Розроблено концепцію інтернаціоналізації вищої освіти в Україні на основі культурно-гуманітарних стратегій.

81.03.19.0747/0218U003248

Розвиток інституційного потенціалу університетів в контексті глобального лідерства: Заключний звіт /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Курбатов Сергій Володимирович. – ДР 0115U002181. УДК 378..

79 с.

За результатами виконання НДР "Розвиток інституційного потенціалу університетів у контексті глобального лідерства" ідентифіковано 16 закономірностей, 21 тенденцію; сформульовано 10 гіпотез, 2 концепції, 11 наукових принципів; розроблено 8 методологій розвитку складових інституційного потенціалу ЗВО; запропонована модель взаємодії та розвитку ЗВО й суспільства. Підготовлено: 2 препринти (аналітичні матеріали) "Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку інституційного потенціалу університетів у контексті глобального лідерства"; Методичні рекомендації "Оптимальні шляхи та моделі розвитку інституційного потенціалу університетів у контексті глобального лідерства"; монографію "Розвиток інституційного потенціалу університетів у контексті глобального лідерства".

81.03.19.0748/0218U003249

Світоглядні пріоритети гуманізації вищої освіти: Заключний звіт /Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Луговий Володимир Іларіонович. – ДР 0115U002182. УДК 378 (1-87).

48 с.

У процесі дослідження було розроблено концептуальну модель гуманізації вищої освіти як засобу забезпечення її якості. Проаналізовано провідний вітчизняний та зарубіжний досвід гуманізації вищої освіти як засобу забезпечення її якості. Виявлено наступні тенденції розвитку вищої освіти: внутрішнє забезпечення якості вищої освіти на основі посилення інституційної спроможності університетів шляхом концентрації людських, фінансових, матеріально-технічних, дослідницько-інноваційних, організаційних ресурсів; використання провідного європейського і світового досвіду для забезпечення якості вищої освіти; зумовленість академічної свободи інституційною автономією закладу вищої освіти.

81.03.19.0749/0218U003893

Активізація мовної діяльності у студентів в

технічних ВНЗ при оволодінні іноземної мови: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Лазаренко Лариса Миколаївна. – ДР 0117U007308. УДК 378.

58 с.

Об'єкт дослідження - професійно-спрямоване навчання у вищому технічному навчальному закладі. Мета роботи - розробка нових методик викладання іноземних мов за професійним спрямуванням для активізації мовної діяльності у студентів немовних спеціальностей. Метод дослідження - теоретичні й експериментальні дослідження щодо процесу викладання іноземних мов. Розпочато роботу з розробки новітніх методик та технологій викладання іноземних мов основі ситуацій ділового спілкування. Продовжено роботу з впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій, інтерактивних методів навчання та розробки нових навчально-методичних матеріалів, комплексів. Продовжено роботу з впровадження форм контролю, які забезпечують об'єктивність оцінки, всебічність та диференційованість перевірки здобутих знань та навичок. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.03.19.0750/0218U003950

Технологічний підхід у підготовці майбутнього викладача: Заключний звіт /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського; Керівник Серета Ірина Валеріївна. – ДР 0116U005226. УДК 378.147.

183 с.

Аналіз існуючої освітньої практики виявив недостатньо цілеспрямовану й системну роботу з формування технологічної компетентності майбутніх викладачів. Обґрунтовано, що основними шляхами формування технологічної компетентності майбутнього викладача є: зміна пріоритетів при визначенні концепції фахової та психолого-педагогічної підготовки у магістратурі сучасного університету у контексті її технологізації; збагачення мети, завдань, змісту та структури викладання навчальних дисциплін загальнопедагогічного та методичного спрямування теоретичними ідеями та практичними засобами реалізації технологічного підходу; визначення сучасних педагогічних технологій, які підвищують якість підготовки майбутнього викладача та активне їх використання у практичній підготовці магістрів; розробка методичних рекомендацій з використання сучасних педагогічних технологій в освітньому процесі. Експериментально доведено, що обґрунтовані шляхи спроможні ефективно впливати на формування компонентів технологічної компетентності майбутнього викладача. Результати дослідження мають значення для створення методичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності магістерської підготовки. Виділені показники, шляхи та засоби підготовки дозволять цілеспрямовано керувати цим процесом на етапі магістратури, а також сприятимуть професійному самовдосконаленню майбутнього викладача.

81.83 Монтаж, експлуатація і ремонт промислового устаткування

81.03.19.0751/0218U003801

Дослідження проблем та перспектив розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств Кременчуцького регіону в умовах макроекономічної нестабільності: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Маслак Ольга Іванівна. – ДР 0117U007440. УДК 658.589:658.152 "71" (477.53-21 Кременчуг).

54 с.

У науковій роботі проведено обґрунтування теоретико-методологічних засад щодо підвищення результативності управління інноваційним розвитком та ефективності інвестиційних ресурсів промислових підприємств Кременчуцького регіону. У результаті проведеного дослідження розроблено практичні рекомендації, які сприятимуть розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств в умовах динамічності макроекономічного середовища.

81.89 Складське господарство

81.03.19.0752/0218U003909

Підвищення ефективності роботи залізничного транспорту металургійних підприємств на основі застосування логістичних принципів управління: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Маслак Ганна Вікторівна. – ДР 0117U007312. УДК 656.3:658.78(047.31).

89 с.

Об'єкт дослідження - виробничо-транспортна система підприємств. Мета роботи - Підвищення ефективності поточкових процесів металургійних підприємств із застосуванням енергосберігаючих транспортних технологій. Результати досліджень: встановлено, що для вирішення проблеми підвищення ефективності взаємодії виробництва і транспорту необхідний новий підхід, заснований на розробці оптимізаційних моделей роботи підсистем ВТС з використанням ресурсів виробництва з їх інтеграцією в єдину систему, що забезпечить логістичне управління процесом матеріалоруку; розглянуто умови макроекономічної динаміки, визначальні закономірності, по яких реалізуються технології забезпечення логістичних процесів в транспортних системах промислових підприємств; виконано аналіз транспортно-технологічного циклу доставки рідкого чавуну в киснево-конвертерне виробництво; виконано аналіз проблем транспортно-технологічного циклу перевезення агломерату та визначено пріоритетні напрямки для їх вирішення; розглянуто питання визначення техніко-експлуатаційних параметрів маневрового тягача для конкретних експлуатаційних умов підприємств; розглянуто питання ефективності використання існуючого тепловозного парку при обслуговуванні транспортно-вантажного комплексу прокатного цеху металургійного підприємства та виявлено значні втрати ресурсів залізничного транспорту; визначено чинники, що впливають на експлуатаційну діяльність станцій металургійних підприємств, сукупна дія яких призводить до невідповідності місткості путнього розвитку станцій і розмірів вагонного парку та встановлено принципи визначення співвідношення обсягів переробки вагонопотоків і станційної ємкості колій; розроблено модель визначення тривалості розморожування сировини у вагонах та модель визначення витрати теплоносія з урахуванням використання акумульованого тепла. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.03.19.0753/0218U003911

Дослідження формування системи стандартів компетенцій у галузі логістики та управління ланцюгами постачань: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Колосок Валерія Михайлівна. – ДР 0117U007305. УДК 658.788..004.057.02(047.31).

80 с.

Об'єктом дослідження було обрано складові концепції логістичного менеджменту як основи формування професійних компетентностей здобувачів вищої освіти в умовах інтеграції до Європейського Союзу та глобалізації економіки;

за мету роботи взято розробити науково - методичні основи забезпечення формування професійних компетентностей для освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти "Менеджмент транспорту і логістики" та "Логістичний менеджмент" з метою підвищення якості процесу підготовки фахівців та конкурентоспроможності вищої освіти у галузі логістичного менеджменту; методи дослідження - монографічні, гносеологічні, теоретичні й методичні дослідження у галузі логістичного менеджменту в сучасних умовах глобалізації економічних процесів та у відповідності до міжнародних вимог до рамок кваліфікації. Серед досягнутих результатів слід виокремити розробку концептуальної моделі системи підготовки фахівців зі спеціальності "Логістичний менеджмент" (за Європейською та національною рамками кваліфікацій, ЄРК та НРК), впровадження якої в навчальний процес дозволить підвищити якість підготовки фахівців у галузі логістичного менеджменту, та створити передумови для забезпечення сталого розвитку національних транспортно-логістичних компаній; дослідження питання впровадження навчальних програм у ВНЗ України та організації бізнес курсів і бізнес тренінгів, тематика яких відповідає сучасним трендам розвитку нових технологій управління ланцюгами постачань; розробку методичних рекомендацій щодо створення цілісної системи підготовки і підготовки логістичного персоналу; сформульовано основні положення щодо підготовки логістів операційного персоналу у відповідності до європейської рамки кваліфікацій; представлено методичні рекомендації та практичні результати щодо розробки дисциплін професійного спрямування, орієнтованих на формування професійних компетенцій у прив'язці до первинних посад та кваліфікаційних характеристик. Отримані результати дослідження можуть бути застосовані в навчальному процесі українських ВНЗ, що випускають бакалаврів та магістрів зі спеціальності 073 "Логістичний менеджмент" та в роботі підрозділів з управління персоналом національних підприємств та компаній, що функціонують в сфері транспорту та логістики. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.92 Пожежна безпека

81.03.19.0754/0519U001023

Шевченко Роман Іванович. Організаційно-технічні методи попередження надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру місцевого та регіонального рівнів: Дис... д.т.н. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 30.01.2019.

УДК 621.03.9.

372 с.: 63 табл., 87 іл. – Бібліогр.: 282 назви.

Проаналізовано сучасний стан реагування та методів скорочення наслідків надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру. Розглянуто стан та особливості організації процесу попередження надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру та скорочення їх наслідків в Україні. Розроблено організаційно-технічний метод скорочення наслідків надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру місцевого рівня поширення небезпеки. Розроблено організаційно-технічний метод скорочення наслідків надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру регіонального рівня поширення небезпеки. Перевірено достовірність розроблених математичних моделей та організаційно-технічних методів. Розроблено пропозиції з впровадження розроблених математичних моделей та організаційно-технічних методів.

81.03.19.0755/0519U001024

Жартовський Сергій Володимирович. Роз-

виток наукових основ протипожежного захисту об'єктів з пожежним навантаженням із целюлозовмісних матеріалів водними вогнебіозахисними речовинами: Дис... д.т.н. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищено на 31.01.2019.

УДК 614.84.

425 с.: 51 табл., 66 іл. – Бібліогр.: 297 назв.

Дисертацію присвячено розв'язанню актуальної науково-прикладної проблеми у сфері пожежної безпеки, що полягає у подоланні недосконалості методів пасивного і активного протипожежного захисту об'єктів для попередження, локалізації і ліквідації пожеж на початковій стадії їх розвитку, шляхом встановлення закономірностей впливу якісного і кількісного складу вогнебіозахисних речовин на процеси займання, розповсюдження та припинення горіння целюлозовмісних матеріалів: деревини, тканин, паперу, очерету.

81.03.19.0756/0419U001078

Матухно Василь Васильович. Зниження рівня вибухонебезпеки газонафтопереробних об'єктів (на етапі проектування) при надзвичайних ситуаціях з вибухами хмар газоповітряних сумішей: Дис... к.т.н. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищено 30.01.2019.

УДК 544.454:[656.085.6:519.853].

196 с.: 29 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 139 назв.

Вирішено важливу науково-практичну задачу у галузі цивільного захисту - розробка кількісної оцінки рівня вибухонебезпеки технологічного блоку газонафтопереробного підприємства в умовах надзвичайної ситуації з вибухом хмари газоповітряної суміші та методу мінімізації цього рівня шляхом оптимального розміщення вибухонебезпечного обладнання. Вперше розроблено математичну модель задачі мінімізації рівня вибухонебезпеки технологічного блоку газонафтопереробного підприємства на етапі проектування в умовах надзвичайної ситуації з вибухом дрейфуючої хмари газоповітряної суміші. Вдосконалено кількісний критерій оцінки рівня вибухонебезпеки технологічного блоку газонафтопереробного підприємства на етапі проектування в умовах надзвичайної ситуації з вибухом дрейфуючої хмари газоповітряної суміші. Розроблено метод мінімізації рівня вибухонебезпеки технологічного блоку газонафтопереробного підприємства на етапі проектування в умовах надзвичайної ситуації з вибухом дрейфуючої хмари газоповітряної суміші шляхом оптимального розміщення вибухонебезпечного обладнання блоку.

81.03.19.0757/0218U003707

Розроблення методики оцінювання пожежних ризиків від провадження господарської діяльності суб'єктами господарювання у будівлях і спорудах громадського призначення на основі ризик-орієнтованого підходу: Заключний звіт /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Ємельяненко Сергій Олександрович. – ДР 0116U007257. УДК 614.8.

124 с.

Звіт про НДР: чотири розділи, чотири додатки, 124 с., 7 табл., 23 рис., 60 джерел. Об'єкт досліджень: Ризики загибелі від пожеж в будівлях і спорудах громадського призначення. Ціллю роботи є проект методики оцінювання ризиків загибелі від пожеж будівель і споруд громадського призначення. Методи дослідження. В роботі використано комплексний метод досліджень, який включає в себе: аналіз та застосування статистичних методів обробки даних, перевірка

достовірності отриманих результатів, математичного моделювання та інших аналітичних методів. В роботі висвітлено основні результати: розкрито поняття ризику та вказано основні нормативні документи які трактують їх; проаналізовано основні методи та методики оцінювання ризиків для будівель і споруд громадського призначення та зроблено наступні висновки: 1. Методика "FRAME" дозволяє визначити чи система протипожежного захисту достатнього захищає будівлю або діяльність. Але коефіцієнти для розрахунку є недоступними і тому вона не задовольняє нашим цілям. 2. "Методика визначення розрахункових величин пожежного ризику в будівлях та спорудах різних класів функціональної пожежної небезпеки" найкраще підходить для оцінювання пожежних ризиків об'єктів громадського призначення та громадських будівель (або типових об'єктів). Розроблено проект методики для оцінювання ризив загибелі від пожеж в будівлях і спорудах громадського призначення та оцінено для двох об'єктів ці ризики. В проекті методиці запропоновано враховувати час слідування пожежно-рятувальних підрозділів під час визначення часу евакуації. Також запропоновано результати оцінювати за певною кольоровою шкалою, що дозволяє створювати карти ризиків, для їх візуалізації. За допомогою програми CFAST виконано моделювання настання граничних концентрацій небезпечних факторів під час пожеж для двох типових об'єктів.

81.03.19.0758/0218U003709

Автономні джерела електроживлення для систем життєзабезпечення захисних споруд цивільного захисту: Заключний звіт /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Кушнір Андрій Петрович. – ДР 0117U001759. УДК 614.841.95 с.

Звіт про НДР: 95 с., 4 розділи, 45 рис., 3 табл., 71 джерело. Метою роботи є синтез систем автоматичного керування та схемних рішень для резервування живлення систем життєзабезпечення захисних споруд цивільного захисту з використанням альтернативних електричних джерел. Враховуючи електричну складову абсолютно всіх видів систем життєзабезпечення захисних споруд цивільного захисту, забезпечення їх електроенергією стає першочерговим завданням. Тому розробка і використання схем електроживлення від автономних джерел для резервування живлення електроспоживачів систем життєзабезпечення захисних споруд, як альтернативи до використання генераторних установок з двигунами внутрішнього згорання, є актуальною задачею, яка має наукове та практичне значення. В роботі обгрунтовано, що застосування акумуляторних батарей та інверторів напруги в автономних джерелах для резервування електроживлення електроспоживачів систем життєзабезпечення захисних споруд призводить до підвищення ефективності їх функціонування. У багатьох цих системах для приведення в дію виконавчих механізмів використовують асинхронні електродвигуни, для нормальної роботи яких необхідно забезпечити трифазну напругу синусоїдальної форми. В роботі запропоновано систему резервного електроживлення даних електродвигунів від автономного джерела з акумуляторними батареями та інверторами напруги шляхом реалізації закону частотного регулювання пуску із забезпеченням тривалості їх роботи. Використання запропонованих каскадних інверторів напруг, які забезпечують формування напруг квазісинусоїдальної форми, дозволяють зменшити втрати енергії в електроспоживачах систем життєзабезпечення захисних споруд і, тим самим, збільшити час їх роботи.

81.93 Аварійно-рятувальні служби

81.03.19.0759/0218U003711

Розроблення методичних рекомендацій щодо

до виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників ОРС ЦЗ ДСНС України до виконання завдань за призначенням: Заключний звіт /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Пархоменко Руслан Володимирович. – ДР 0117U004711. УДК 614.8.

513 с.

Звіт про НДР: 513 с., 13 розділів, 422 рис., 7 табл., 136 джерел. Розроблення методичних рекомендацій щодо виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників ОРС ЦЗ ДСНС України до виконання завдань за призначенням. Метою цієї роботи є розроблення навчального посібника "Методичні рекомендації щодо виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників ОРС ЦЗ ДСНС України до виконання завдань за призначенням". Актуальність роботи обумовлена: відсутністю єдиної методики виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, що негативно впливає на рівень професійних вмінь і навичок роботи із спорядженням, обладнанням, технікою та механізмами. Це є підставою для розроблення "Методичних рекомендацій щодо виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників ОРС ЦЗ ДСНС України до виконання завдань за призначенням" та впровадження їх в навчальний процес відомчих навчальних закладів і в програми службової підготовки.

81.95 Технічна естетика. Ергономіка

81.03.19.0760/0419U001108

Луговський Олександр Федорович. Пошукове макетування як засіб формування проектного образу в промисловому дизайні: Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 30.01.2019.

УДК 7.05(477)(043).

177 с.: 12 табл., 243 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

У дисертації досліджено використання традиційних засобів формування проектного образу в промдизайні. З'ясовано як в умовах впровадження комп'ютерних технологій відбувається трансформація мислення дизайнера. Висвітлено взаємозв'язок між цифровими та традиційними технологіями при формуванні проектного образу об'єктів промдизайну. Показано існуючий потенціал фізичного макетування, який дає чіткі орієнтири щодо методик підготовки фахівців у галузі дизайну. Проаналізовано досвід провідних дизайнерських шкіл та запропоновано новітні методики підготовки дизайнерів в сучасних умовах та з огляду на перспективу.

82/90 ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)

82 ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ

82.01 Загальні питання організації й управління

82.03.19.0761/0218U003778

Розробка методики проведення вибіркового опитування відвідувачів (туристів та одноденних відвідувачів (екскурсантів) під час

організації та проведення спортивних, туристичних та розважальних заходів, зокрема Дня Європи, Дня Києва та фінальних матчів Ліги чемпіонів УЄФА, тощо: Заключний звіт /Київський національний торговельно-економічний університет; Керівник Ведмідь Надія Іванівна. – ДР 0118U001516. УДК 005.311.11:303.62]:338.48-057.68]:379.8.

23 с.

Метою дослідження є вивчення економічного ефекту від івентивного туризму в м. Києві, у тому числі - від проведення спортивних, туристичних та розважальних заходів, зокрема Дня Європи, Дня Києва та фінальних матчів Ліги чемпіонів УЄФА, тощо. Завдання дослідження: визначити географічну та демографічну структуру потоку відвідувачів (туристів та одноденних відвідувачів (екскурсантів)), що прибувають до міста під час проведення спортивних, туристичних та розважальних заходів, зокрема Дня Європи, Дня Києва та фінальних матчів Ліги чемпіонів УЄФА; оцінити мотиваційну структуру відвідувачів заходів; визначити особливості споживчої поведінки відвідувачів стосовно основних видів туристичних послуг; проаналізувати ступінь задоволеності відвідувачів окремими видами туристичних послуг, що надаються в м. Києві; оцінити обсяг і структуру витрат вітчизняних та іноземних відвідувачів, які прибувають до міста під час проведення спортивних, туристичних та розважальних заходів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.13 Організація й управління державою. Адміністративне управління

82.03.19.0762/0519U001038

Полякова Ольга Станіславівна. Теоретико-методологічні засади становлення та розвитку правової освіти в Україні: публічно-управлінський аспект: Дис... д.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України. – Захищена 30.01.2019.

УДК 351:37+34-005.1.

449 с.: 1 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 543 назви.

У дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню особливостей процесу становлення та розвитку публічного управління правовою освітою населення в Україні. Науково обґрунтовано функціональну модель публічного управління правовою освітою населення в Україні, що базується на стратегічному, аксіологічному, структурно-функціональному, діяльнісному, предметно-проблемному, системно-ситуаційному, системно-векторальному, суспільно значущому, емпіричному підходах, та визначено її основні компоненти - суб'єкти публічного управління (органи державної влади та управління, органи місцевого самоврядування, організації громадянського суспільства) та зв'язки, що визначають взаємодію між ними; правова освіта як об'єкт управління, що формується з трьох складових (формальної, неформальної та інформальної освіти). Узагальнено та систематизовано наукові дослідження з правоосвітньої тематики, здійснено їхній наукометричний і метричний аналіз, виявлено основні тенденції. Запропоновано уніфікований підхід та сформовано тезаурус правової освіти як ієрархічно побудовану систему термінів відповідного наукового напрямку за допомогою розроблених інтелект-карти поняття "правова освіта" і карти понять предметної сфери "публічне управління правовою освітою", що дає можливість усунути непорозуміння, яке має місце як у логіко-правовій організації знань, так і у практичній правоосвітній діяльності. У роботі вдосконалено: класифікацію термінів у сфері публічного управління правовою освітою; періодизацію процесів роз-

вितку публічного управління правовою освітою населення в Україні; упорядкування основних нормативно-правових

актів, що визначають правовий режим у сфері публічного управління правовою освітою населення в Україні; підхід до спостереження за станом розвитку публічного управління правовою освітою населення на основі емпіричного дослідження.

82.03.19.0763/0419U001039

Сердюкова Олена Євгенівна. Механізми забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Захищена 21.12.2018.

УДК 35.071:316.422.

244 с.: 5 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 241 назва.

Систематизовано наукові підходи до визначення основних понять категорійного апарату у сфері застосування інновацій та уточнено зміст термінів "інновація" та "інноваційний розвиток" у контексті публічного управління розвитком територій. Удосконалено модель суб'єкт-об'єктних відносин у системі публічного управління інноваційним розвитком територій з урахуванням сучасних вимог суспільства у процесі його становлення як інформаційного та акцентуванням на софтизації та сервізації діяльності. Здійснено типізацію інноваційних форм розвитку населених пунктів та вдосконалено методи управління процесами упровадження державно-приватного партнерства, що відносяться до владно-управлінських форм розвитку. Удосконалено організаційний та інформаційно-кадровий механізми публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій. Запропоновано підхід до формування механізму оцінювання ефективності упровадження інновацій до різних сфер життєдіяльності територіальної спільноти на підставі розуміння її впливу на рівень конкурентоспроможності території як інтегрованого показника. Розроблено практичні рекомендації з удосконалення механізму нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку територій, упорядкування інформації, на підставі якої необхідно проводити контроль діяльності приватного партнера в ході реалізації державно-приватного партнерства, та доповнення її певними показниками, які характеризують рівень якості послуг, що надаються приватним партнером.

82.03.19.0764/0419U001080

Слоньовський Михайло Васильович. Розвиток людських ресурсів в системі публічного управління: Дис... к.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 29.01.2019.

УДК 352/354.082.1.

201 с.: 11 іл. – Бібліогр.: 234 назви.

Дисертацію присвячено актуальним проблемам розвитку людських ресурсів системи публічного управління, оскільки саме кадри є основою формування та прийняття державно-управлінських рішень. Визначено поняття "розвиток кадрів", "людські ресурси системи публічного управління", "розвиток людських ресурсів системи публічного управління".

82.03.19.0765/0419U001111

Братко Богдан Едуардович. Фінансовий механізм державного регулювання ринку житлової нерухомості: Дис... к.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 31.01.2019.

УДК 351.82.332.85.06.

206 с.: 17 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Об'єкт дослідження: державне регулювання ринку житлової нерухомості. Мета: обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення фінансового механізму державного регулювання ринку житлової нерухомості в Україні. Методи: системний підхід, гіпотетико-дедуктивний, дедуктивний доказ висунутої гіпотези, структурно-функціональний аналіз, ряд порівняльних методів, статистичний, прогностичний; теоретико-концептуальний. Результати: обґрунтовано теоретичні засади та науково-прикладні рекомендації з удосконалення фінансового механізму державного регулювання ринку житлової нерухомості. Новизна: запропоновано якісно новий підхід до формування та реалізації фінансового механізму державного регулювання ринку житлової нерухомості, та критеріальної бази класифікації основних моделей державного регулювання ринку житла; методичний підхід до формування механізму державного регулювання економічної системи шляхом впровадження досвіду регулювання цін на ринку житлової нерухомості в закордонних країнах та соціально-економічного обґрунтування вибору напрямків ринку житла; удосконалено підходи до вдосконалення інструментарію державного регулювання процесів розвитку й розподілу послуг на ринку житла як державної програми; дістало подальший розвиток модель структурних перетворень фінансового механізму державного регулювання втручання у функціонування ринку житла, дістало подальший розвиток обґрунтування науково-практичних рекомендацій з удосконалення фінансового та організаційного механізмів державного регулювання ринку житла в Україні. Впроваджено в діяльність Управління регіонального розвитку та будівництва Хмельницької обласної державної адміністрації, Національного університету цивільного захисту України, Департаментом архітектури, містобудування та земельних ресурсів Хмельницької міської ради, Управлінням житлово-комунального господарства м. Хмельницький, Хмельницької міської ради. Галузі використання: органи державної влади.

82.03.19.0766/0419U001112

Алієва Поліна Ільхамівна. Механізми державного регулювання міжнародним співробітництвом закладів вищої освіти: Дис... к.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 31.01.2019.

УДК 351.85:378.014(477).

212 с.: 7 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

Об'єкт дослідження: державне регулювання міжнародним співробітництвом закладів вищої освіти. Мета: обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання міжнародної діяльності закладів вищої освіти. Методи: системний підхід, гіпотетико-дедуктивний, структурно-функціональний аналіз, статистичний, прогностичний; теоретико-концептуальний. Результати: обґрунтовано теоретичні засади та науково-прикладні рекомендації з удосконалення механізмів державного регулювання міжнародною діяльністю закладів вищої освіти. Новизна: здійснено комплексний аналіз механізмів державного регулювання реалізацією міжнародної діяльності закладів вищої освіти, та розроблено стратегічні напрями формування цільової взаємодії виробників і споживачів міжнародних освітніх послуг; удосконалено інституційний механізм державного регулювання міжнародної діяльності закладу вищої освіти в умовах інтеграції України в загальноєвропейський освітній простір через системний і діяльнісний підходи; удосконалено організаційно-правовий механізм ефективного функціонування моделі міжнародної діяльності ЗВО в умовах інтеграції України в загальноєвропейський освітній простір; дістало

подальший розвиток теоретичні основи наукового узагальнення зарубіжного досвіду інтернаціоналізації системи вищої освіти, дістало подальший розвиток оцінка інституційного механізму державного регулювання розвитку світового ринку освітніх послуг в умовах глобалізації. Впроваджено в діяльність Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації, Національного університету цивільного захисту України, Департаменту міжнародного співробітництва Харківської міської радию. Галузі використання: органи державної влади.

82.03.19.0767/0218U003652

Інституціональне забезпечення розвитку публічної влади на місцевому рівні: Заключний звіт /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Керівник Коротич Олена Борисівна. – ДР 0116U003317. УДК 35.077.

176 с.

Об'єкт дослідження: розвиток системи публічної влади в Україні. Мета дослідження: теоретичне обґрунтування та розробка інституціонального забезпечення розвитку публічної влади на місцевому рівні. Методи дослідження: логічний, історичний, аналіз, синтез, статистичного аналізу, порівнянь, моделювання. Основні результати та їх новизна: уперше сформульовано концептуальний підхід до інституціонального забезпечення розвитку публічної влади на місцевому рівні, який базується на визначенні змісту і напрямів трансформації системи державного управління; удосконалено методичний підхід щодо впорядкування структурно-функціонального забезпечення реалізації владних відносин місцевими органами публічної влади; модель служби в органах публічної влади як служби раціонально-менеджерського типу; дістало подальший розвиток визначення змісту суперечностей у розвитку управлінських відносин у процесі децентралізації влади. Сфера використання: державне управління.

82.03.19.0768/0218U003653

Підвищення ефективності механізму організації публічного управління на регіональному та місцевому рівнях: Заключний звіт /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Керівник Дзюндзюк Вячеслав Борисович. – ДР 0116U003318. УДК 35.077.

278 с.

Об'єкт дослідження: організація публічного управління в Україні. Мета дослідження обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних заходів щодо підвищення ефективності організації публічного управління в Україні на регіональному та місцевому рівнях та опрацювання концептуальних положень щодо забезпечення його дієвості в умовах інформаційного суспільства. Методи дослідження: логічний, історичний, аналіз, синтез, статистичного аналізу, порівнянь, моделювання. Основні результати та їх новизна: уперше розроблено методіку перетворення органів публічного управління на регіональному та місцевому рівні на високоефективні організації; удосконалено підходи до здійснення комунікативної взаємодії органів публічного управління і громадськості на регіональному та місцевому рівні в сучасних умовах; підходи до визначення наслідків політичної модернізації органів публічного управління на регіональному та місцевому рівні; набуло подальшого розвитку оцінювання ефективності діяльності регіональних і місцевих органів влади і визначення можливостей її підвищення; визначення завдань з впровадження та розвитку електронного врядування на регіональному і місцевому рівні. Сфера

використання: державне управління.

82.03.19.0769/0218U003768

Розбудова комплексної системи протидії тінізації ринку підакцизних товарів України в умовах євроінтеграції: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Коротун Володимир Іванович. – ДР 0117U004361. УДК 336.225.67.

417 с.

Об'єктом дослідження є ринок підакцизних товарів України. Мета дослідження полягає у формуванні науково-практичних рекомендацій щодо розбудови комплексної системи протидії тінізації ринку підакцизних товарів (алкогольних напоїв та тютюнових виробів) України в умовах євроінтеграції. Методи наукового дослідження: історико-логічний; системно-структурного та порівняльного аналізу; узагальнень та наукової абстракції; екстраполяції; просторовий; дзеркальної статистики, експертний та економіко-статистичний, сценарний; графічний й табличний методи візуалізації. Наукова новизна та практичне значення ННТР вбачається в площині розробки та узагальнення нових теоретичних поглядів щодо формування державної акцизної політики в умовах євроінтеграції, визначенні критеріїв ефективності її здійснення, обґрунтуванні ключових напрямів реалізації перетворень у сфері реалізації державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів. Найсуттєвіші результати дослідження, що містять наукову новизну, полягають у: виокремленні та систематизації основних напрямів трансформації чинного механізму акцизного оподаткування України в умовах імплементації Угоди про асоціацію з ЄС; гармонізації структури спирту та алкогольних напоїв відповідно до європейських Директив на виконання вимог Угоди про асоціацію України з ЄС; класифікації інструментів контролю та нагляду органів ДФС у сфері обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів; визначенні засад застосування податкових механізмів з метою забезпечення детінізації економіки, а також систематизації чинників, що впливають на формування нелегального обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів з виокремленням переваг та недоліків чинної системи контролю таких товарів; групування методів оцінки нелегального обігу алкогольних напоїв, основою якої стала специфіка інструментарію та особливостей предмету дослідження; розробці методики оцінки нелегального обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів на основі методів оцінки за реалізацією та втрат податкових надходжень для практичної діяльності фіскальних органів; окресленні основних тенденцій розвитку механізмів зниження рівня нелегального обігу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, а також особливостей їх використання в країнах з розвинутими економіками у цілому та країнах-членах ЄС зокрема; визначенні основних заходів для імплементації взятих Україною зобов'язань щодо контролю за обігом тютюнових виробів в рамках міжнародних домовленостей; обґрунтуванні напрямів вдосконалення організаційно-методичного забезпечення державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів через реалізацію заходів інституціонального характеру та впровадження нового інструментарію контрольно-наглядової діяльності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.03.19.0770/0218U003818

Розробка інформаційного-аналітичного інструментарію оцінки ефективності рішень з термомодернізації муніципальних будівель: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Перекрест Ан

дрій Леонідович. – ДР 0118U005144. УДК 004:697.1:725.1. 51 с.

Удосконалено дисконтований метод оцінки ефективності інвестиційних проектів за рахунок введення обмежувальних факторів: режим використання об'єктів, існуючі та прогнозовані тарифи на енергоресурси, джерела фінансування. Розроблено комп'ютеризовану систему для оцінки ефективності впровадження енергозберігаючих технологій в енергозабезпечення муніципальних будівель, яка дозволяє за єдиними критеріями визначити пріоритетність енергозберігаючих заходів з позиції інвестиційної привабливості та зменшення енергоспоживання. Розроблене інформаційне та програмне забезпечення дозволяє швидко і без спеціальної підготовки комплексно оцінити проекти з енергозбереження.

82.15 Організація управління економікою

82.03.19.0771/0519U001014

Федорчак Віктор Васильович. Механізми державного управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій в Україні: Дис... д.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 20.12.2018.

УДК 351.862.4: 614.8.

429 с.: 25 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 451 назва.

Об'єкт дослідження: державне управління Збройними Силами України. Мета: розробка теоретичних і методологічних засад уніфікації механізмів державного управління Збройними Силами України. Методи: соціологічний метод, гіпотетико-дедуктивний метод формування методології дисертаційного дослідження, структурно-функціональний аналіз; статистичний метод; прогностичний; теоретико-концептуальний метод. Результати: запропоновано новий концептуальний підхід до трансформаційних процесів у ході реформування Збройних Сил України; розроблено і науково обґрунтовано евристичну модель уніфікації механізмів державного управління професійною підготовкою кадрів в системі вищої військової освіти. Новизна: розроблено і науково обґрунтовано евристичну модель уніфікації механізмів державного управління професійною підготовкою кадрів в системі вищої військової освіти; удосконалено концептуальні підходи до формування механізмів державного управління Збройними Силами України; дістало подальшого розвитку обґрунтування системного підходу до державного управління сучасними тенденціями будівництва Збройних Сил України. Впроваджено в діяльність: Національним університетом цивільного захисту України, Харківським національним університетом Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Комітетом з питань національної безпеки і оборони Верховної ради України, Радою національної безпеки і оборони України, Головним департаменту з питань національної безпеки та оборони Адміністрації Президента України. Галузі використання: державні органи управління всіх рівнів управління, громадські організації.

82.03.19.0772/0218U003125

Внесок в науково-технічний трансфер Німеччина-Україна: Діалог експертів з очищення стічних вод від забруднення водойм міста Маріуполя важкими металами і розвиток процесів для скорочення викидів чорної металургії: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Капустін Олексій Євгенович. – ДР 0117U001657. УДК 658.567.1(047.31).

77 с.

Досліджено об'єкти, що забруднюють навколишнє середовище в промисловому регіоні, зокрема, стоки шлако-сховищах, відстійниках, накопичувачів небезпечних відходів,

акваторія морського порту. Дослідження показали, що використання сорбентів на основі шаруватих подвійних гідроксидів дозволяє досягти нормативних показників. Поєднання сорбційних технологій з іншими методами очищення дозволяє досягти нормативних вимог по всім забруднюючим

речовин. Вивчено процеси, що призводять до забруднення сульфідами акваторії морського порту, запропоновані і успішно реалізовані методи дезактивації. Проведено дослідження сульфідного озера на березі моря. Проведено лабораторні дослідження, запропонована комплексна схема повного очищення сульфідних вод. Робота розповсюджується за договірною ціною.

82.03.19.0773/0218U003332

Проект щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Горбулін Володимир Павлович. – ДР 0117U004190. УДК 338.24.021.8+35.075.31(477).

928 с.

Оцінено стан реалізації стратегічних завдань розвитку України, розроблено пропозиції щодо шляхів розв'язання актуальних проблем внутрішньої та зовнішньої політики держави Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.03.19.0774/0218U003343

Державна політика розвитку та реформування реального сектору економіки України у забезпеченні відновлення економічного зростання: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Собкевич Оксана Володимирівна. – ДР 0117U004184. УДК 32:330.336.001.73(477).

25 с.

Обґрунтовано напрями і заходи державної політики реформування реального сектору економіки України з метою забезпечення його повноцінного розвитку Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.03.19.0775/0218U003852

Антикризові фінансово-економічні імперативи розвитку соціально-економічних систем: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Єлєцьких Світлана Яківна. – ДР 0116U005581. УДК 330.34.

163 с.

Об'єкт дослідження - соціально-економічні системи на мікро- та макrorівні. Мета дослідження - вивчення методології та методичного забезпечення антикризового механізму та управлінських процесів планування, аналізу та контролю соціально-економічних систем на мікро- та макrorівні. Метод дослідження: теоретичними і методологічними основами роботи слугують положення сучасної економічної теорії, наукові роботи провідних вітчизняних і закордонних вчених з проблем антикризових фінансово-економічних імперативів розвитку соціально-економічних систем, а також законодавчі акти Верховної Ради України, постанови КМ України, укази Президента України тощо. Для рішення поставлених задач застосовані системний аналіз, методи статистичного, економічного аналізу, програмування, економіко-математичного моделювання та інші методи дослідження. Результати дослідження - пакет рекомендацій з формування антикризового механізму фінансово-економічного управління розвитком соціально-економічних систем. Сфера застосування - сфера управління виробничих підприємств, бюджетних організацій та фінансових установ. Результати роботи також використовуються в навчальному процесі при читанні курсів лекцій та при виконанні курсових і диплом-

них робіт зі спеціальностей економічного профілю. Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.03.19.0776/0218U003908

Інтелектуалізація транспортних технологій:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Лямзін Андрій Олександрович. – ДР 0117U007310. УДК 658.7.

77 с.

Об'єкт дослідження - процес інтелектуального управління функціонуванням і взаємодією транспортних потоків в середовищі промислового, приморського міста в умовах невизначеності середовища. Мета роботи полягає в розробці механізмів інтелектуального управління транспортними потоками промислового, приморського міста, які забезпечують підвищення ефективності транспортної системи та сталій розвиток міста. Метод дослідження - сучасні математичні методи і комп'ютерні технології, які дозволяють особі, що приймає рішення, вирішувати слабо структуровані завдання, і такі, які вимагають обробки значних обсягів інформації для пошуку обґрунтованих рішень. Основні завдання дослідження: розробка основи інтелектуального управління екологічного стану приморського міста, яка включає модель екологічного каркасу приморського міста на прикладі м. Маріуполь, концептуальну схему екологічної системи міста, процес функціонування транспортної системи в екосистемі міста, систему показників оцінки сталого розвитку приморського міста; розробка алгоритму та математичної моделі інтелектуального управління логістичними системами тягучого типу; аналіз та вибір програмних комплексів для реалізації моделей інтелектуального управління потоків транспортної мережі; розробка моделі контролю викидів шкідливих речовин і регулювання процесом транспортування промислового підприємства; розробка математичної моделі визначення оптимальних показників функціонування транспортної системи підприємства в умовах фізичної невизначеності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

82.17 Соціальне управління

82.03.19.0777/0218U003654

Національно-патріотичне виховання молоді в Україні: теорія та практика реалізації на регіональному рівні: Заключний звіт /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Керівник Єлагін Віктор Павлович. – ДР 0117U004496. УДК 35.1:353.

125 с.

Об'єкт дослідження: національно-патріотичне виховання молоді на регіональному рівні. Мета дослідження: розробка теоретичних підходів, методів, технологій та засобів здійснення національно-патріотичного виховання української молоді на регіональному рівні. Методи дослідження: логічний, історичний, аналіз, синтез, статистичного аналізу, порівнянь, моделювання. Основні результати та їх новизна: уперше досліджено роль в національно-патріотичному вихованні такого інструменту е-урядування як електронні петиції. Удосконалено методи аналізу становлення та діяльності Координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні. Дістало подальший розвиток визначення поняття патріотичної соціальної реклами як специфічної форми соціальної комунікації органів влади та громадських організацій. Сфера використання: державне управління.

86 ОХОРОНА ПРАЦІ

86.01 Загальні питання охорони праці

86.03.19.0778/0218U003866

Вдосконалення системи забезпечення охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"; Керівник Волошин В'ячеслав Степанович. – ДР 0117U007296. УДК 502.7 (047).

57 с.

Звіт містить матеріали НДР викладачів кафедри ОТ і ОС, присвячених результатам науково-дослідницьких робіт, за для удосконалення нормативно-правової бази охорони праці, оцінки технологічного ризику і травматизму, що забезпечують підвищення безпеки умов праці на підприємствах, якості питного водопостачання, проблемам екології Азовського моря міста Маріуполь. Мета роботи - розробка методологічних основ, що забезпечують підвищення техногенної безпеки в умовах праці на промислових підприємствах та екологічного і соціального захисту населення. Об'єкт дослідження - теоретичні методи оцінки умов праці та безпеки робіт на промислових підприємствах труда м. Маріуполя, в контексті застосування європейських стандартів у галузі охорони праці, шляхи досягнення ефективного використання питної та морської води в регіоні, психологічної допомоги при надзвичайній ситуації. Методи дослідження - теоретичні і експериментальні дослідження умов праці на металургійних, машинобудівних підприємствах промислового розвинутого міста, моніторинг стану водних ресурсів, методи організації надання екстреної психологічної допомоги постраждалим. Робота розповсюджується за договірною ціною.

86.29 Нещасні випадки на виробництві і їхнє попередження

86.03.19.0779/0218U003220

Науково-методичне супроводження інформаційних систем обліку та аналізу показників виробничого травматизму та наглядової діяльності в сфері Держпраці: Заклучний звіт /Державна установа "Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці"; Керівник Кружилько Олег Євгенович. – ДР 0115U005461. УДК 331.45.

181 с.

Розроблені, модернізовані та впроваджені в структурних підрозділах Держпраці інформаційні системи. Сформовані бази даних про наглядову діяльність та виробничий травматизм. Робота передається за кордон за договірною ціною.

86.03.19.0780/0218U003651

Дослідження виробничого травматизму в енергетичному господарстві та на підприємствах харчової, фармацевтичної промисловості: Заклучний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Євтушенко Ольга Володимирівна. – ДР 0115U003534. УДК 331.46:614.82.

71 с.

Розроблено рекомендацій щодо використання інтелектуальної інформаційно-аналітичної системи управління охороною праці для підвищення рівня безпеки праці в енергетичному господарстві підприємств харчової та фармацевтичної промисловості. Розроблена методика пошуку рішення щодо вибору сукупності заходів для підвищення рівня безпеки праці, яка відрізняється від існуючих перевіркою

протиріч інформації в базі знань за принципом поділу цільових функцій, забезпечує можливість виведення складних цільових формул і дозволяє враховувати ієрархічний характер структури інтелектуальної інформаційно-аналітичної системи енергетичного господарства підприємств харчової та фармацевтичної промисловості та загальну архітектуру бази знань. Робота передається за кордон за договірною ціною.

87 ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.01 Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини

87.03.19.0781/0218U003464

Екологічні загрози біорізноманіттю лісових екосистем Північно-східного Придніпров'я: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Лавров Віталій Васильович. – ДР 0113U004314. УДК 504.122:630*4(477.41).

105 с.

Метою даної роботи було виявити особливості впливу негативних екологічних чинників на лісові екосистеми Північно-східного Придніпров'я, дати синекологічну оцінку їх трансформації на прикладі лісів різного функціонального призначення та розробити пропозиції щодо удосконалення управління екологічними загрозами для сприяння охороні і захисту біорізноманіття лісових екосистем регіону. На прикладі характерних лісових масивів і насаджень різного функціонального призначення і цільового використання (природоохоронні, рекреаційно-оздоровчі і захисні ліси) у межах зелених зон м. Києва, м. Біла Церква, м. Умані та дендропарків "Олександрія" і "Софіївка" вперше досліджено особливості впливу негативних екологічних чинників на лісові екосистеми Північно-східного Придніпров'я, з'ясовано просторові і структурні ознаки їх деградації, негативного впливу на біорізноманіття.

87.03.19.0782/0218U003465

Структурно-функціональний аналіз біотичних ресурсів України: Заключний звіт /Білоцерківський національний аграрний університет; Керівник Слободенюк Оксана Іванівна. – ДР 0113U004046. УДК 504:57.047.

38 с.

Метою дослідження було науково-теоретичне обґрунтування формування біотичних ресурсів України та наукове обґрунтування системи заходів щодо збереження біорізноманіття як однієї з фундаментальних передумов переходу України до екологічно-збалансованого розвитку встановлено, що двох- і особливо трьохярусні деревостани, що складаються з кількох порід, є стійкішими до негативних чинників завдяки різній життєздатності видів. У досліджуваних умовах найстійкішою є липа широколиста, відносно стійкими - дуб звичайний, дуб пірамідальний, ясен зелений, тополя пірамідальна, тополя Болле, липа серцелиста, в'яз гладкий; середньо стійкими - клен гостролистий, гірकोкаштан звичайний; нестійкими - гледічя трьохколючкова і робінія звичайна. Санітарний стан і життєвість досліджених порід неоднаково залежить від породного складу, структури деревостану та місця у ньому дерев. По мірі наближення до дороги продемонстрували погіршення санітарного стану лише липа серцелиста і дуб пірамідальний, проте не у всіх деревостанах. Тому потрібне продовження цих досліджень в інших функціональних зонах міста та в інших насадженнях. Вища водна рослинність відіграє важливу роль у екологічній оцінці стану водним рибогосподарського призначення, тому що

у разі забруднення води є першим індикатором її якості. Залежно від певних екологічних умов макрофіти вказують на заболочення, замулення, погіршення кисневого режиму та надлишок органічної речовини у воді. Використовуючи дані показники, без попередніх гідрохімічних досліджень, ми можемо визначити якість води водоєм, а відповідно встановити вплив забруднення на рибне населення водосховищ і ставків.

87.03.19.0783/0218U003639

Концептуальні засади екологічної ініціативи "Використання новітніх досягнень в області нанобіоеlementології та інформаційних технологій для збереження біосфери і здоров'я людини" (Погляд у майбутнє): Заключний звіт /Товариство з обмеженою відповідальністю "Інститут нанобіотехнологій"; Керівник Линник Володимир Олександрович. – ДР 0118U003639. УДК 504.003; 504:338; 504:001.89; 504:338.26; 504:001.18.

16 с.

У міру розвитку цивілізації посилюється її негативний вплив на природу, що призводить до порушення екологічної рівноваги, зміни стану біосфери. Сигналами глобального неблагополуччя біосфери є зміна клімату, руйнування озонового шару Землі, зменшення площі родючих земель, почастішання природних катаклізмів і стихійних лих, зменшення біорізноманіття. Все це свідчить про те, що не відбувається самовідновлення необхідних параметрів біосфери і людство перейшло допустиму межу викидів шкідливих речовин. Зусилля світової спільноти щодо вирішення екологічних проблем під егідою ООН у вигляді Кіотського протоколу, Паризької угоди по клімату, Програми сталого розвитку ООН не дають бажаних результатів. Єдиний вихід з ситуації що створилася полягає в побудові нового світового організаційного порядку управління станом навколишнього середовища, який неминуче повинен змінювати стереотипи міжнародного економічного і політичного співробітництва. Необхідно, щоб всі процеси, які впливають на стан біосфери керувалися виключно на міжнародному, а не на корпоративному або державному рівні, тобто інтереси більшості треба підпорядкувати інтересам меншості. Тільки такий шлях кардинальних змін може врятувати людство від загибелі внаслідок згубних порушень екологічної рівноваги. Мова йде про функціонування такого нового світового порядку взаємодії з біосферою, коли створеним міжнародним організаціям будуть делеговані права контролю і управління всіма процесами впливу на навколишнє середовище.

87.03.19.0784/0218U003693

Розроблення Національної доповіді про реалізацію національної екологічної політики України: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Бондар Олександр Іванович. – ДР 0116U005750. УДК 504:37.03.

113 с.

В ході роботи проаналізовано літературні дані для визначення прогресу за 74 індикаторами. На основі отриманих оцінок встановлено, що впровадження Стратегії державної екологічної політики можна вважати успішним на 48%. Визначено основні недоліки та проблеми на шляху досягнення стратегічних цілей екологізації суспільно-політичної та економічної діяльності на державному та регіональному рівнях. Сформульовані завдання для майбутніх наукових досліджень у сфері забезпечення збалансованого природокористування та сприятливого стану довкілля для життя населення України. Розроблено рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності реалізації державної екополітики

в Україні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.03.19.0785/0218U003694

Розроблення проекту організації території регіонального ландшафтного парку "Тилігульський", охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Смоляр Олена Миколаївна. – ДР 0117U007140. УДК 504:37.03.

68 с.

Розроблено характеристику парку (загальна інформація про парк, інформація про довкілля, соціально-економічна та культурна інформація); визначено пріоритети та проблеми (найважливіші цінності парку та пріоритети щодо їх збереження, оцінка системи управління тощо); зроблено функціональне зонування та режим території парку (характеристика зон); виготовлено карти парку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.03.19.0786/0218U003695

Проведення оцінки та вивчення еколого-техногенного стану Донецької та Луганської областей з метою розробки рекомендацій щодо природно-ресурсного відновлення на екологічних засадах: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Бондар Олександр Іванович. – ДР 0117U006967. УДК 504:37.03.

177 с.

Наукова робота щодо оцінки та вивчення еколого-техногенного стану Донецької та Луганської областей підсумовує наявну на сьогодні інформацію щодо екологічних проблем на сході України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.03.19.0787/0218U003697

Розробка цифрового плану землекористування та плану ґрунтів Державного підприємства "Дослідне господарство "Асканійське" Асканійської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту зрощуваного землеробства Національної академії аграрних наук України: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Третяк Антон Миколайович. – ДР 0118U000313. УДК 504:37.03.

13 с.

Розроблено цифровий план землекористування та план ґрунтів для здійснення експериментальних робіт щодо обґрунтування зміни виду цільового призначення земель, та розроблення проекту організації території для наукових цілей, охорони земельних та інших природних ресурсів, встановлення обмежень землекористування Державного підприємства. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.03.19.0788/0218U003698

Розробка проекту автоматизованої системи моніторингу довкілля Київської області: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Іващенко Тарас Григорович. – ДР 0117U007076. УДК 504:37.03.

319 с.

Вивчено загальні характеристики Київської області, демографічна ситуація, рівень захворюваності населення. Визначено місця розміщення стаціонарних постів автоматизо-

ваної системи моніторингу довкілля Київської області. Технічний опис обладнання стаціонарних постів моніторингу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.03.19.0789/0218U003798

Дослідження способів одержання енергії та палива з відновлюваних джерел енергії та біомаси: Заключний звіт /Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Керівник Єлізаров Михайло Олександрович. – ДР 0117U007454. УДК 574.6:477.63/64.

23 с.

Вилучення ціанобактерій з водойми разом із поверхневим шаром води може бути дієвим заходом для послаблення негативних наслідків цвітіння води у водоймах, евтрофікації яких неможливо запобігти. Можливі різні способи збирання біомаси ціанобактерій: зі стаціонарних берегових станцій та з допомогою спеціально обладнаних суден, причому останні є менш перспективними і більш енергозатратними. Зібрана біомаса після видалення зайвої води в концентраційній колонії може бути успішно піддана анаеробній ферментації в метантенку з одержанням високоякісного біогазу та ефективного органічного добрива. В майбутньому запропоновані методи планується протестувати в акваторії Кременчуцького водосховища для експериментального визначення їхньої ефективності.

87.19 Забруднення й охорона вод суші, морів і океанів

87.03.19.0790/0218U003643

Гідробіологічна та іхтіологічна характеристика, оцінка стану та прогноз можливих змін водних екосистем р. Південний Буг в зоні впливу Мигіївської ГЕС: Заключний звіт /Херсонська гідробіологічна станція НАН України; Керівник Овечко Сергій Вікторович. – ДР 0117U003566. УДК 504.453 (282.247.318+477.73).

136 с.

На ділянці р. Південний Буг в зоні впливу Мигіївської ГЕС виконані гідрологічні, гідрохімічні, гідробіологічні та іхтіологічні дослідження, з'ясовано особливості якісного та кількісного розвитку гідробіонтів, визначено склад та структуру іхтіофауни. Розроблено прогноз впливу експлуатації Мигіївської ГЕС на водні екосистеми. Визначено основні напрямки збитків та проведено розрахунок можливих збитків рибним запасам. Обґрунтовано розмірно-віковий склад зарибку для відновлення рибних запасів досліджуваної ділянки р. Південний Буг.

87.24 Екологічні основи життєдіяльності населення

87.03.19.0791/0218U003676

Дослідження екологічного стану Кременчуцького водосховища в районі водозабору водогону "Дніпро-Кіровоград" (II етап): Заключний звіт /Центральноукраїнський національний технічний університет; Керівник Медведєва Ольга Володимирівна. – ДР 0117U003548. УДК 502.1.574.24:574.52.

119 с.

В результаті досліджень екологічного стану Кременчуцького водосховища в районі водозабору водогону "Дніпро-Кіровоград" здійснено апробацію когнітивної моделі на безхребетних гідробіонтах Дніпра з метою вибору об'єктів для біоіндикації природного стану екосистеми та біотестування якості води. Проведено серійне дослідне біотестування води

Кременчуцького водосховища. Здійснено адаптацію (перевірку можливості і доцільності) використання стандартних методик біотестування екологічної якості води до практичних потреб лабораторій центрально-української кліматичної зони, в тому числі контролю якості води Кременчуцького водосховища. Розроблено доцільні еколого-біотехнічні заходи, спрямовані на збільшення видового різноманіття та біомаси корисних гідробіонтів, що має позитивно вплинути на якість води і кормову базу для риб. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.27 Охорона рослинного і тваринного світу

87.03.19.0792/0218U003585

Розробка Програми допомоги постраждалим диким та екзотичним птахам і тваринам у м. Львові на 2017-2022 роки: Заключний звіт /Інститут екології Карпат НАН України; Керівник Марискевич Оксана Георгіївна. – ДР 0117U006660. УДК 338.349.22.

22 с.

Програма підготовлена на підставі діючого в Україні природоохоронного законодавства та нормативних актів Кабінету Міністрів України. Вона орієнтована на виконання стратегічних цілей та завдань, які визначені Законами України "Про тваринний світ", "Про Червону книгу України", "Про захист тварин від жорстокого поводження" та наказу Мінохорони навколишнього природного середовища України "Про затвердження Порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах" та низки міжнародних конвенцій, ратифікованих Україною, зокрема, "Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори та фауни, що перебувають перед загрозою зникнення (CITES)". На місцевому рівні Програма орієнтована на забезпечення пріоритетів, визначених "Комплексною екологічною програмою для м. Львова на 2017-2022 роки". Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.31 Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються

87.03.19.0793/0218U003321

Біологічні та технологічні особливості вирощування садивного матеріалу деревних рослин, придатних до поширення у Правобережному Лісостепу України: Заключний звіт /Національний дендрологічний парк "Софіївка" НАН України; Керівник Балабак Олександр Анатолійович. – ДР 0115U002090. УДК 581.6:581.16:58.006.

247 с.

Унаслідок виконаних досліджень підібрано асортимент найперспективніших декоративних, горіхоплідних та плодкових деревних рослин, що пройшли інтродукційні випробування і користуються попитом; досліджено можливості інтенсифікації процесів регенерації; визначено оптимальні строки заготівлі матеріалу для живцювання; досліджено ефективність застосування різних методів щеплення, удосконалено технологію дорощування щепленого садивного матеріалу до товарних гатунків; відпрацьовано технології розмноження та дорощування відсадками цінних декоративних, горіхоплідних та плодкових деревних рослин із застосуванням краплинного зрошення.

87.03.19.0794/0218U003379

Збереження природно-історичної спадщини та збагачення біотичного різноманіття парку - пам'ятки садово-паркового мистецтва

"Феофанія": Заключний звіт /Державна установа "Інститут еволюційної екології Національної академії наук України"; Керівник Матяшук Раїса Костянтинівна. – ДР 0115U000006. УДК 502.63:719:712.2+630:574:581.522(477.25). 220 с.

Об'єкт дослідження - зелені насадження парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва (ППСПМ) "Феофанія". Мета роботи - збагачення біотичного різноманіття парку - пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення "Феофанія", урізноманітнення ландшафтно - архітектурних елементів парку зі збереженням історичної унікальності території та формуванням його індивідуальності. Встановлений загальний обсяг депонованого вуглецю в біомасі лісових екосистем парку "Феофанія", його розподіл між фітотомасою та детритом. На території ППСПМ "Феофанія" виявлені ділянки, що становлять культурно-історичну цінність, як місця давньоруських поселень. Складена картосхема поширення антропогенних ґрунтів парку "Феофанія", як джерел історичної інформації та культурних шарів. Створений музейно-інформаційний стенд "Давні поселення людини на території парку "Феофанія". Біотичне різноманіття ППСПМ "Феофанія" збагачене на 23 інтродуценти багаторічних трав'янистих рослин, 14 зразків деревних рослин та декоративних кущів. Вперше впроваджене вертикальне озеленення для урізноманітнення ландшафтно - архітектурних елементів ППСПМ "Феофанія". Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.03.19.0795/0218U003710

Екологічна безпека басейну верхньої частини річки Тисмениця: Заключний звіт /Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Карабин Василь Васильович. – ДР 0117U003486. УДК 502.17+550.43.

75 с.

Звіт про НДР: 75 с., 5 табл., 15 рис., 69 джерел. Об'єкт досліджень - екологічна безпека гідролітосфери басейну верхньої частини р. Тисмениця. Мета роботи - оцінити параметри екологічної безпеки р. Тисмениця шляхом аналізу джерел природних та техногенних впливів та їх зв'язку з мінливістю хімічного складу води верхньої частини басейну р. Тисмениця. Методи дослідження : польові - маршрутного спостереження, польового опису гірських порід; лабораторні - ваговий, титриметричний, оптичний; статистичні. Проаналізовано головні риси будови гідролітосфери верхньої частини р. Тисмениця, джерела техногенних впливів, до яких належать об'єкти нафтовидобутку, озокеритовидобутку, солевидобутку, нафтопереробки, трубопровідного транспорту, об'єкти рекреації, транспорту, сміттєзвалища. З'ясовано чинники формування хімічного складу вод р. Тисмениця. Вперше обґрунтовано зв'язок між хімічним складом вод р. Тисмениця та геологічною будовою району досліджень. За результатами кластерного аналізу та аналізу мінливості концентрації макрокомпонентів вод здійснено районування русла ріки Тисмениця (з її витоків) за зміною концентрацій головних компонентів. Упровадження наукових результатів представлених у звіті Дністровським басейновим управлінням сприятиме більш ефективному здійсненню моніторингу, підвищенню рівня екологічної безпеки та запобіганню надзвичайних ситуацій у межах верхньої частини басейну р. Тисмениця.

87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека

87.03.19.0796/0519U001004

Ткаченко Тетяна Миколаївна. Науково-методологічні основи підвищення рівня

екологічної безпеки урбоценозів шляхом створення енергоефективних технологій "зеленого" будівництва: Дис... д.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 26.12.2018.

УДК 574.4:502.36:692.43:692.23:697.12:628.8.

386 с.: 23 табл., 109 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

Об'єкт досліджень: біотехнічні процеси у "зелених конструкціях" будівель і споруд та їхній вплив на екологічний стан навколишнього середовища урбоценозів і біосфери. Наукова новизна одержаних результатів: уперше розроблено математичну модель розвитку трансформованої екосистеми "зеленої покрівлі"; уперше розроблено метод експериментального визначення термічного опору й "охолоджувального ефекту" рослинного шару; удосконалено концепцію сталого розвитку урбоценозів упровадженням у систему "зеленого будівництва" "зелених конструкцій"; удосконалено метод прогнозування та оцінювання рівня секвестрації CO₂ біомасою "зелених конструкцій"; набуло подальшого розвитку трактування поняття "охолоджувальний ефект" рослин. Практичне значення отриманих результатів: розв'язано науково-практичну проблему розробки науково-методологічних основ упровадження ефективних "зелених конструкцій" у "зелене будівництво"; створено "Проект рекомендацій щодо впровадження "зелених конструкцій" у "зелене будівництво" України"; розроблено проект мапи впровадження "зелених конструкцій" у міста з ущільненою малоповерховою забудовою для поповнення біорізноманіття фітоценозу й орнітофауни; розроблено енергоефективну економічну конструкцію "зеленої покрівлі"; розроблено метод керування надходженням сонячної радіації за допомогою "зелених конструкцій"; розроблено методологію експериментальних досліджень теплотехнічних характеристик рослинного шару на "зелених конструкціях"; результати впроваджені у провідних будівельних організаціях, що займаються "зеленим будівництвом", а також у навчальний процес Київського національного університету будівництва і архітектури та Азербайджанського університету архітектури і будівництва.

90 МЕТРОЛОГІЯ

90.03 Наукові і технічні основи метрології і метрологічного забезпечення

90.03.19.0797/0419U001054

Подколзіна Олена Миколаївна. Удосконалення методів оцінювання невизначеності вимірювань при проведенні випробувань твердого мінерального палива: Дис... к.т.н. /Національний науковий центр "Інститут метрології". – Захищена 26.12.2020.

УДК 53.088:620.

210 с.: 58 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 102 назви.

1. Виконана класифікація ТМП та визначені основні показники його якості - теплота згоряння, вологість, вміст загальної сірки, зольність, вихід летких речовин, а також параметри гранулометричного та фракційного складу. Аналіз перерахованих показників і станів палива, дозволив скласти ієрархію їх визначення. На основі цієї ієрархії була проведена систематизація оцінювання НВ випробувань параметрів ТМП. Здійснений аналіз всіх виявлених джерел невизначеності на основі якого виконано синтез модельних рівнянь

для основних методів випробувань ТМП за параметрами якості. Удосконалено метод оцінки невизначеності двократних паралельних вимірювань, що застосовуються при випробуванні ТМП за параметрами його якості. Удосконалено методи оцінки невизначеності вимірювань з урахуванням неврахованих раніше джерел невизначеності, таких як відхилення розмірів отворів сит від номінальних при проведенні гранулометричного аналізу, а також відхилення щільності рідин від номінальних при проведенні фракційного аналізу. Розроблено процедури оцінювання невизначеності вимірювань обраних параметрів якості ТМП включаючи взаємопов'язані бюджети невизначеності і програмні засоби для автоматизації обробки результатів і розрахунку невизначеності вимірювань. Синтезовано узагальнений параметр якості ТМП на основі експрес методу оцінювання якості, що дозволяє оцінювати його якість за результатами проведених випробувань в вулехімічній лабораторії.

90.03.19.0798/0218U003193

Забезпечення збереження та функціонування державних еталонів, що становлять національне надбання та зберігаються в державному підприємстві "Укрметрестстандарт":

Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Потоцький Ігор Олексійович. – ДР 0117U002950. УДК 53.081.

10 с.

Звіт на 10 стор. Забезпечено належні умови зберігання та функціонування державних еталонів, що становлять національне надбання та зберігаються у ДП "Укрметрестстандарт". Виконано регламентні роботи з утримання обладнання та засобів вимірювальної техніки, що входять до складу державних еталонів, придбано витратні матеріали, проведено калібрування засобу вимірювальної техніки, що входить до складу державного еталона.

90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик

90.03.19.0799/0218U003194

Створення державного первинного еталона одиниць довжини, швидкості та прискорення при коливальному русі твердого тіла:

Заклучний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Іващенко Андрій Павлович. – ДР 0117U002951. УДК 621.3.

53 с.

Заклучний звіт про виконання НДДКР на 53 стор., 3 таблиці, 1 додаток, Наведено опис комплексу робіт, пов'язаних із дослідженням державного первинного еталона одиниць довжини, швидкості та прискорення при коливальному русі твердого тіла (далі - еталон). Розроблено проект національного стандарту на схему передачі розміру одиниць фізичних величин для засобів вимірювань переміщення, швидкості та прискорення при коливальному русі твердого тіла в діапазоні частот від 0,5 Гц до 20 кГц. Наведені результати експериментальних досліджень складових еталону - дослідження метрологічних характеристик в діапазоні частот від 0,5 Гц до 100 Гц та від 1 кГц до 20 кГц, Термін виконання - квітень - грудень 2017 р. Робота передається за кордон за договірною ціною.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Абдуллаєва Анастасія Євгеніївна	0067	Кабіру Ахмад	0607
Айзятулової Дінара Рушанівна	0595	Кадум Леон Лейт	0199
Аксьонов Олексій Анатолійович	0598	Казакевич Ольга Михайлівна	0009
Алієва Поліна Ільхамівна	0766	Каран Дмитро Борисович	0004
Аліфер Ольга Олександрівна	0591	Карп Святослав Юрійович	0589
Андронов Ігор Володимирович	0084	Керімов Павло Олексійович	0055
Андрущенко Ірина Олександрівна	0181	Кийков Олексій Юрійович	0128
Антонець Олена Володимирівна	0313	Кихтенко Олена Валеріївна	0571
Антонян Ігор Михайлович	0581	Кіт Леся зеновіївна	0070
Апостолов Станіслав Сергійович	0235	Кобейссі Хішам Хасан	0469
Батраков Олексій Борисович	0365	Козловська Дар'я Валеріївна	0179
Бевзюк-Волошина Лілія Анатоліївна	0193	Коледіна Катерина Олександрівна	0068
Белко Ігор Антонович	0048	Колеснік Іван Васильович	0546
Білецька Вікторія Вікторівна	0002	Комариця Олександра Йосифівна	0601
Блажко Олег Анатолійович	0149	Комісарова Ольга Сергіївна	0605
Близнюк Микола Миколайович	0148	Корнієць Анатолій Васильович	0252
Бованенко Ольга Олександрівна	0152	Костючков Сергій Карпович	0001
Боднар Дмитро Миколайович	0138	Кравченко Василь Віталійович	0718
Боднарук Наталія Іванівна	0590	Красножон Андрій Васильович	0008
Борисова Інна Станіславівна	0583	Куваєва Тетяна Володимирівна	0383
Боягіна Ольга Дмитрівна	0311	Кузіна Вікторія Дмитрівна	0174
Братко Богдан Едуардович	0765	Кукош Максим Сергійович	0044
Броннікова Валентина Борисівна	0153	Курило Оксана Юріївна	0615
Буклов Юрій Миколайович	0137	Куцевич Максим Петрович	0091
Була Назар Степанович	0315	Лазирський Вячеслав Олексійович	0586
Бурега Ігор Юрійович	0314	Лань Сіньцзюнь	0142
Буряк Олександр Олександрович	0097	Лебідь Ігор Григорович	0584
Ван Кань	0141	Левченко Дмитро Анатолійович	0618
Василенко Марина Миколаївна	0147	Лісовська Тетяна Олегівна	0460
Васюк Валентина Леонідівна	0573	Літвінов Юрій Ігоревич	0385
Верба Руслан Вікторович	0574	Лобода Антон Дмитрович	0599
Вербин Назарій Борисович	0154	Луговський Олександр Федорович	0760
Вітенко Захар Романович	0011	Майданевич Наталія Миколаївна	0617
Вознюк Алла Вікторівна	0173	Мандрикова Аліса Сергіївна	0610
Глущенко Антон В'ячеславович	0231	Матвійчук Олександр Олександрович	0737
Горішна Ірина Ярославівна	0369	Матухно Василь Васильович	0756
Гревцов Сергій Веніамінович	0535	Махатадзе Карина Георгіївна	0099
Гринченко Наталя Геннадіївна	0462	Меглей Віктор Іванович	0049
Грицаєнко Роман Леонідович	0088	Медвідь Ігор Ігорович	0592
Грібенюк Олена Вікторівна	0606	Мельник Василь Сергійович	0213
Груць Юрій Миколайович	0189	Микитюк Володимир Ількович	0136
Грушецький Роман Іванович	0461	Микуланинець Світлана Іванівна	0045
Гуркова Аліна Вячеславівна	0077	Мойко Оксана Степанівна	0151
Данилевич Мирослава Василівна	0150	Нащочин Оксана Миколаївна	0010
Дерієнко Тетяна Анатоліївна	0604	Недорезова Карина Михайлівна	0608
	0619	Никоненко Олена Вікторівна	0171
Діденко Дар'я Вікторівна	0587	Ніколаєнко Світлана Володимирівна	0187
Дікун Ірина Анатоліївна	0155	Онатій Анастасія Віталіївна	0177
Драбик Оксана Миколаївна	0066	Орловський Володимир Олександрович	0316
Ємельянова Ганна Іванівна	0104	Панасюк Тетяна Сергіївна	0736
Жалдак Дар'я Олександрівна	0597	Панахид Галина Ярославівна	0498
Жовковська Тетяна Тарасівна	0065	Панчук Олександр Юхимович	0669
Заяць Роман Ярославович	0081	Пархоменко Григорій Петрович	0237
Змарко Юлія Костянтинівна	0602	Печко Ганна Юріївна	0725
Іваненко Лілія Вікторівна	0069	Пилипушко Богдан Аркадійович	0115
Іванкова Оксана Миколаївна	0616	Пікінер Олександр Сергійович	0724
		Піщик Олександр Володимирович	0062

Подколзіна Олена Миколаївна	0797	Умінська Катерина Анатоліївна	0664
Полякова Ольга Станіславівна	0762	Федорчак Віктор Васильович	0771
Поморцева Наталія Анатоліївна	0298	Феськов Владислав Олександрович	0613
Попович Наталія Валеріївна	0320	Фіалко Валерій Олексійович	0192
Починська Марина Володимирівна	0596	Філіп Жанна Володимирівна	0594
Приступа Валерій Іванович	0366	Француз Іван Григорович	0078
Прокопук Мар'яна Сергіївна	0301	Франчук Максим Валентинович	0614
Рибка Олена Сергіївна	0600	Фурдичко Любомир Орестович	0572
Руда Галина Станіславівна	0143	Фурсенко Тетяна Миколаївна	0161
Рудік Микола Валерійович	0603	Худан Іванна Іванівна	0575
Самойлова Світлана Олегівна	0588	Чавичалов Ігор Ігорович	0071
Сафончик Оксана Іванівна	0083	Чайка Оксана Іванівна	0611
Сербенюк Анастасія Валеріївна	0609	Чирва Олександр Олександрович	0215
Сердюкова Олена Євгенівна	0763	Чонко Ольга Юріївна	0612
Серпак Наталя Федорівна	0238	Чорномаз Наталія Михайлівна	0300
Січна Христина Фрідріхівна	0198	Чумак Лариса Володимирівна	0160
Склярєнко Оксана Андріївна	0188	Шабельник Людмила Юріїна	0059
Слоньовський Михайло Васильович	0764	Шведа Ольга Сергіївна	0102
Содель Олександр Сергійович	0180	Шевченко Наталія Василівна	0499
Стебловська Ірина Сергіївна	0593	Шевченко Роман Іванович	0754
Степаненко Олександр Юрійович	0312	Шматко Інна Володимирівна	0178
Стокаліч Ігор Святославович	0003	Шурпяк Сергій Олександрович	0585
Сунгуров Богдан Сергійович	0236	Яковицька Лада Савеліївна	0165
Тарнавський Омелян Романович	0103	Ян Цзюнь	0157
Терєнда Наталія Олександрівна	0582	Янь Чао	0194
Теряєва Лариса Анатоліївна	0156	Яремена Ірина Василівна	0719
Тищенко Ольга Павлівна	0463		
Ткаченко Тетяна Миколаївна	0796		

ЗМІСТ

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.15 Загальнофілософські проблеми	3
02.91 Історія філософії	3
03 ІСТОРІЯ, ІСТОРИЧНІ НАУКИ	3
03.09 Загальна історія	3
03.19 Історія окремих країн	4
03.41 Археологія	6
03.81 Допоміжні історичні дисципліни	7
04 СОЦІОЛОГІЯ	7
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси	7
04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ і інститутів	7
04.61 Соціологія особистості і поведінки	7
05 ДЕМОГРАФІЯ	8
05.11 Загальні проблеми народонаселення	8
06 ЕКОНОМІКА, ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	8
06.01 Загальні питання економічних наук	8
06.03 Економічні теорії	8
06.04 Політична економія	8
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	8
06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини	9
06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи	9
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	11
06.56 Суспільно-економічна структура	11
06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка	12
06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки	13
06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	14
06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни	15
06.77 Економіка праці. Трудові ресурси	16
06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством	17
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	20
10.01 Загальні питання	20
10.11 Історія політичних і правових вчень	20
10.15 Державне (конституційне) право і управління	20
10.17 Адміністративне право	21
10.23 Господарське право	21
10.27 Цивільне право	21
10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес)	22
10.41 Авторське право	23
10.63 Трудове право	23
10.67 Право соціального забезпечення	23
10.77 Кримінальне право	24
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)	24
10.81 Кримінологія	25
10.85 Криміналістика	25
10.87 Міжнародне право	25
11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	25
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	25
12 НАУКОЗНАВСТВО	26
12.01 Загальні питання наукознавства	26
12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки	27
12.81 Міжнародне співробітництво в науці	27
13 КУЛЬТУРА	27
13.01 Загальні питання культури	27

13.09	Історія культури. Історія вивчення культури	27
13.11	Культура в сучасному світі	27
13.31	Бібліотечна справа. Бібліотекознавство	29
13.41	Бібліографія. Бібліографознавство	29
13.61	Охорона пам'ятників історії і культури	29
13.71	Архівна справа. Архівознавство	30
14	НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	31
14.01	Загальні питання народної освіти і педагогіки	31
14.09	Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія	33
14.23	Дошкільне виховання. Дошкільна педагогіка	34
14.25	Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	35
14.27	Позашкільна освіта і виховання. Позашкільна педагогіка	36
14.29	Спеціальні школи. Дефектологія	36
14.35	Вища освіта. Педагогіка вищої школи	37
14.37	Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта	40
14.91	Народна освіта і педагогіка в окремих країнах	40
15	ПСИХОЛОГІЯ	40
15.01	Загальні питання психології	40
15.21	Загальна психологія	41
15.31	Психологія розвитку. Вікова психологія	41
15.41	Соціальна психологія	42
15.81	Прикладна психологія	42
16	МОВОЗНАВСТВО	43
16.21	Загальне мовознавство	43
16.31	Прикладне мовознавство	45
16.41	Мови світу	45
17	ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	45
17.09	Історія літератури	45
18	МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	46
18.31	Образотворче мистецтво	46
18.45	Театр. Театрознавство	47
18.49	Танок. Хореографія	47
18.67	Кіно. Кіномистецтво	48
19	МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	48
19.21	Масова комунікація	48
20	ІНФОРМАТИКА	48
20.23	Інформаційний пошук	48
20.53	Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів	49
26	КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНИХ НАУК	49
26.03	Суспільно-політична думка	49
26.11	Глобальні проблеми	49
27/43	ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ	50
27	МАТЕМАТИКА	50
27.01	Загальні питання математики	50
27.17	Алгебра	50
27.19	Топологія	50
27.23	Математичний аналіз	51
27.29	Звичайні диференціальні рівняння	51
27.35	Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики	51
27.41	Обчислювальна математика	52
28	КІБЕРНЕТИКА	52
28.17	Теорія моделювання	52
28.21	Теорія інформації	52
28.23	Штучний інтелект	52
28.29	Системний аналіз	54
29	ФІЗИКА	54
29.03	Загальні проблеми фізичного експерименту	54
29.15	Ядерна фізика	54
29.17	Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	55
29.19	Фізика твердих тіл	56
29.27	Фізика плазми	58
29.31	Оптика	58
29.35	Радіофізика. Фізичні основи електроніки	59
29.37	Акустика	59
30	МЕХАНІКА	60
30.17	Механіка рідини і газу	60
30.19	Механіка деформованого твердого тіла	61
30.51	Комплексні і спеціальні розділи механіки	62

31	ХІМІЯ	62
31.15	Фізична хімія	62
31.17	Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	64
31.19	Аналітична хімія	67
31.25	Хімія високомолекулярних сполук	67
34	БІОЛОГІЯ	67
34.01	Загальні питання біології	67
34.03	Теоретична біологія	67
34.15	Молекулярна біологія	68
34.17	Біофізика	68
34.19	Цитологія	68
34.21	Ембріологія	69
34.27	Мікробіологія	69
34.31	Фізіологія рослин	70
34.33	Зоологія	70
34.35	Екологія	70
34.39	Фізіологія людини і тварин	72
34.41	Морфологія людини і тварин	72
34.43	Імунологія	73
36	ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	74
36.23	Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки і фотограмметрії	74
36.33	Картографія	74
37	ГЕОФІЗИКА	75
37.15	Геомagnetизм і високі шари атмосфери	75
37.31	Фізика Землі	75
38	ГЕОЛОГІЯ	75
38.19	Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі	75
38.33	Геохімія	76
44/81	ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ	76
44	ЕНЕРГЕТИКА	76
44.01	Загальні питання енергетики	76
44.09	Енергоресурси. Енергетичний баланс	77
44.29	Електроенергетика	77
44.31	Теплоенергетика. Теплотехніка	78
44.33	Атомна енергетика	79
44.35	Гідроенергетика	79
44.37	Геліоенергетика	79
44.41	Пряме перетворення енергії	81
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА	81
45.01	Загальні питання електротехніки	81
45.03	Теоретична електротехніка	81
45.09	Електротехнічні матеріали	81
45.29	Електричні машини	82
45.37	Силова перетворювальна техніка	83
45.47	Проводи і кабелі	83
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА	83
47.09	Матеріали для електроніки і радіотехніки	83
47.31	Прискорювачі заряджених частинок і плазми	84
47.33	Твердогільні прилади	85
47.49	Радіолокація. Радіонавігація. Радіокерування	86
47.53	Запис і відтворення сигналів	86
49	ЗВ'ЯЗОК	86
49.03	Теорія зв'язку	86
49.29	Лінії зв'язку	87
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	87
50.07	Теоретичні основи обчислювальної техніки	87
50.09	Елементи, вузли й пристрої автоматики, телемеханіки й обчислювальної техніки	88
50.37	Обчислювальні центри (ОЦ)	88
50.41	Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	88
50.43	Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	89
52	ГІРНИЧА СПРАВА	89
52.01	Загальні питання гірничої справи	89
52.13	Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин	89
52.35	Розробка родовищ вугілля і паливних сланців	92
53	МЕТАЛУРГІЯ	92
53.01	Загальні питання металургії	92
53.07	Металургійна теплотехніка	92
53.31	Виробництво чорних металів і сплавів	93

53.37	Виробництво кольорових металів і сплавів	94
53.43	Прокатне виробництво	94
53.49	Металознавство	95
55	ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ	96
55.01	Загальні питання машинобудування	96
55.03	Машинознавство і деталі машин	96
55.09	Машинобудівні матеріали	97
55.13	Технологія машинобудування	97
55.19	Різання матеріалів	97
55.21	Термічна і зміцнювальна обробка	98
55.23	Виробництво виробів із порошкових матеріалів	98
55.31	Інструментальне виробництво	98
55.37	Турбобудування	98
55.41	Локомотивобудування і вагонобудування	99
55.42	Двигунобудування	99
55.43	Автомобілебудування	99
55.47	Авіабудування	99
55.49	Космічна техніка і ракетобудування	102
55.51	Підйомно-транспортне машинобудування	102
55.57	Тракторне і сільськогосподарське машинобудування	103
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА	103
58.31	Застосування ізотопів і іонізуючих випромінювань	103
58.33	Ядерні реактори	103
58.35	Дія випромінювань і захист від них	104
59	ПРИЛАДОБУДУВАННЯ	104
59.35	Прилади для вимірювання складу і фізико-хімічних властивостей речовин і матеріалів	104
59.41	Прилади для вимірювання оптичних і світлотехнічних величин і характеристик	105
59.45	Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів	105
60	ПОЛІГРАФІЯ. РЕПРОГРАФІЯ. ФОТОКІНОТЕХНІКА	105
60.29	Поліграфія	105
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	106
61.01	Загальні питання хімічної технології і хімічної промисловості	106
61.31	Технологія неорганічних речовин і продуктів	106
61.53	Технологія переробки твердих паливних копалин	107
61.61	Технологія пластмас	107
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	108
62.13	Біотехнологічні процеси й апарати	108
62.35	Технологічна біоенергетика	108
64	ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ	108
64.01	Загальні питання легкої промисловості	108
64.29	Текстильна промисловість	109
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	109
65.01	Загальні питання харчової промисловості	109
65.33	Хлібопекарська і макаронна промисловість	109
65.55	Харчосмакова промисловість	109
65.63	Молочна промисловість	110
65.65	Олійно-жирова промисловість	110
66	ЛІСОВА І ДЕРЕВООБРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	110
66.45	Целюлозно-паперова промисловість	110
67	БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА	111
67.01	Загальні питання будівництва	111
67.03	Інженерно-теоретичні основи будівництва	111
67.07	Архітектура	111
67.11	Будівельні конструкції	112
67.13	Технологія будівельно-монтажних робіт	112
67.15	Технологія виробництва будівельних матеріалів і виробів	114
67.21	Інженерні вишукування в будівництві	115
67.23	Архітектурно-будівельне проектування	115
67.25	Районне планування. Містобудування	115
67.29	Об'єкти будівництва	115
67.53	Інженерне забезпечення об'єктів будівництва	115
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	115
68.01	Загальні питання сільського господарства	115
68.29	Землеробство	116
68.35	Рослинництво	117
68.37	Захист сільськогосподарських рослин	119
68.39	Тваринництво	119
68.41	Ветеринарія	120

68.47	Лісове господарство	121
69	РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	122
69.01	Загальні питання рибного господарства	122
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	122
70.25	Стічні води, їх очищення і використання	122
70.27	Якість води	122
71	ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ, ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	123
71.01	Загальні питання внутрішньої торгівлі	123
71.33	Громадське харчування	123
72	ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ	124
72.25	Світові товарні ринки	124
73	ТРАНСПОРТ	124
73.01	Загальні питання транспорту	124
73.29	Залізничний транспорт	125
73.31	Автомобільний транспорт	126
73.49	Інші види транспорту	128
75	ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО, ДОМОВЕДЕННЯ, ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	128
75.31	Комунальне господарство	128
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	130
76.01	Загальні питання медицини й охорони здоров'я	130
76.03	Медико-біологічні дисципліни	130
76.09	Медичні матеріали, засоби і вироби	132
76.13	Медична техніка	132
76.29	Клінічна медицина	133
76.31	Клінічна фармакологія, Фармація	156
76.33	Гігієна й епідеміологія	157
76.35	Інші галузі медицини й охорони здоров'я	162
76.75	Соціальна гігієна, Організація й управління охороною здоров'я	162
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	163
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	163
77.29	Методичні основи видів спорту	164
78	ВІЙСЬКОВА СПРАВА	164
78.01	Загальні питання військової справи	164
78.03	Вчення про війну й армію	165
78.19	Воєнна наука	165
78.21	Воєнно-прикладні науки	165
78.25	Озброєння і Воєнна техніка	165
78.27	Збройні сили	166
81	ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНО- МІКИ	166
81.09	Матеріалознавство	166
81.14	Проектування, Конструювання	167
81.33	Корозія і захист від корозії	167
81.35	Зварювання	167
81.79	Кадри	168
81.83	Монтаж, експлуатація і ремонт промислового устаткування	170
81.89	Складське господарство	170
81.92	Пожежна безпека	171
81.93	Аварійно-рятувальні служби	172
81.95	Технічна естетика, Ергономіка	173
82/90	ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)	173
82	ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ	173
82.01	Загальні питання організації й управління	173
82.13	Організація й управління державою, Адміністративне управління	173
82.15	Організація управління економікою	175
82.17	Соціальне управління	177
86	ОХОРОНА ПРАЦІ	177
86.01	Загальні питання охорони праці	177
86.29	Нещасні випадки на виробництві і їхнє попередження	177
87	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	177
87.01	Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини	177
87.19	Забруднення й охорона вод суші, морів і океанів	179
87.24	Екологічні основи життєдіяльності населення	179
87.27	Охорона рослинного і тваринного світу	179
87.31	Заповідна справа, Природні території й акваторії, що охороняються	180
87.33	Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження, Екологічна безпека	180
90	МЕТРОЛОГІЯ	181
90.03	Наукові і технічні основи метрології і метрологічного забезпечення	181

90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик	181
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	182